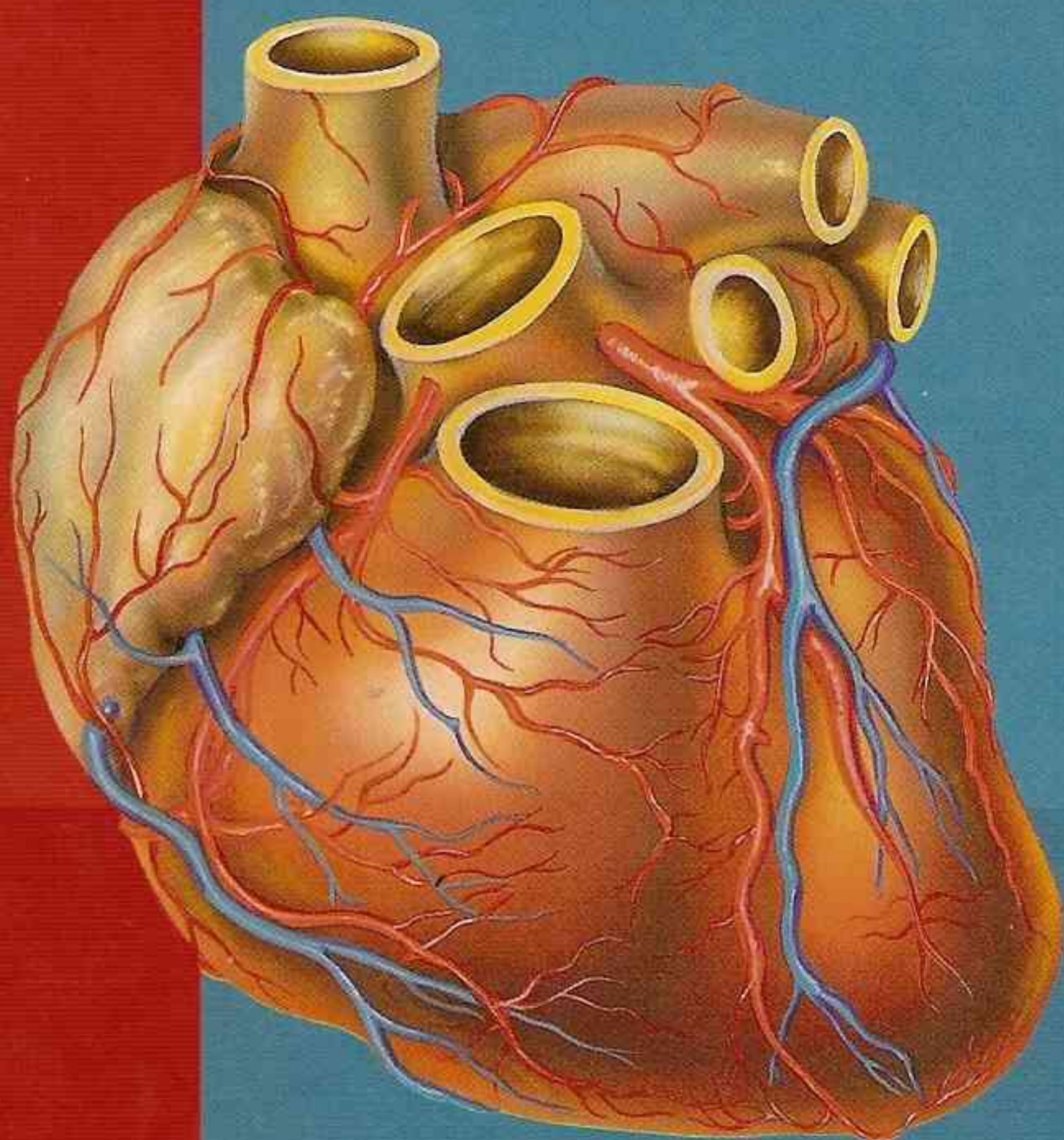
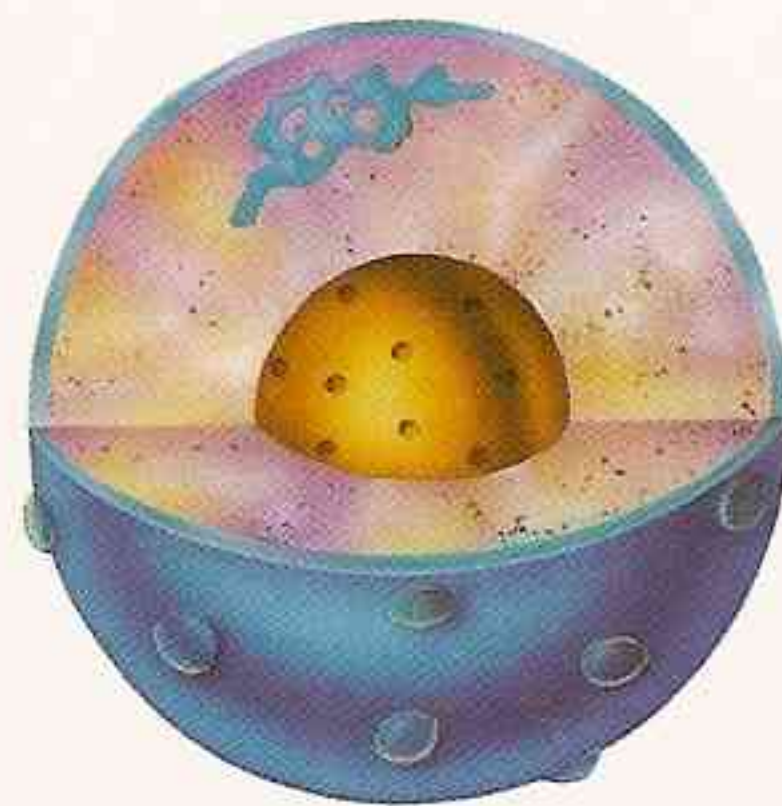
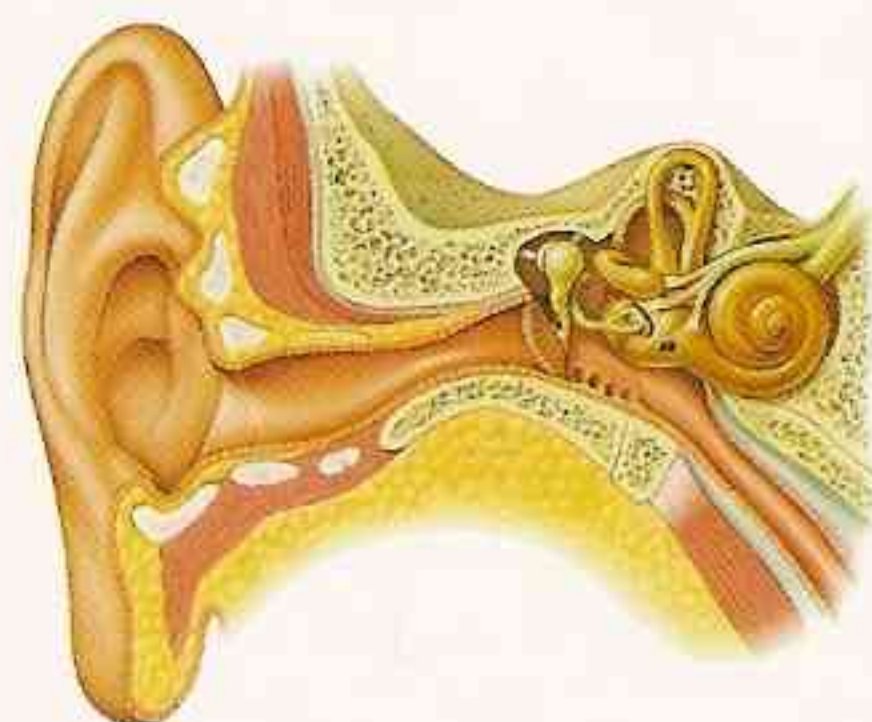
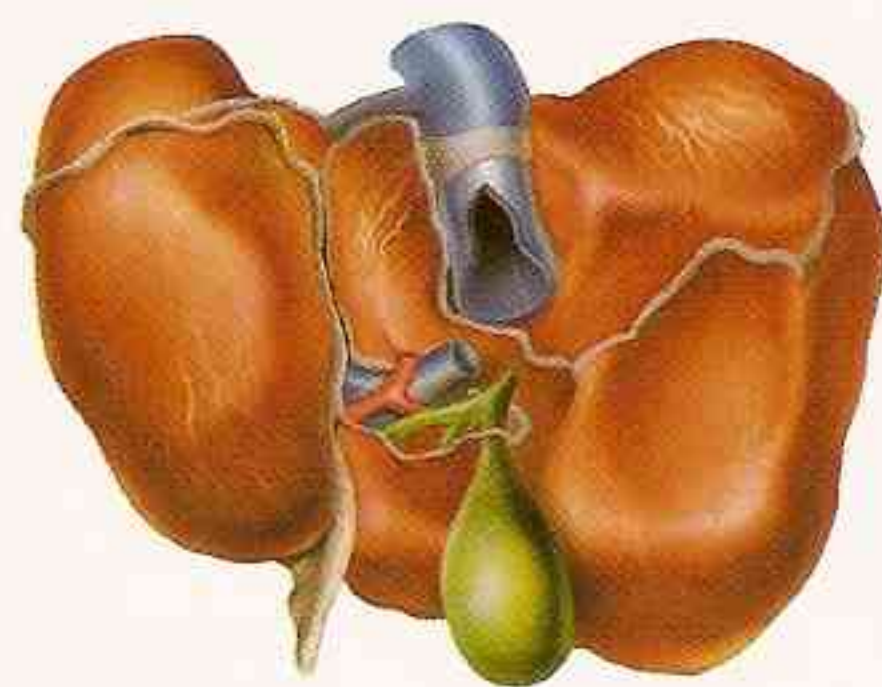
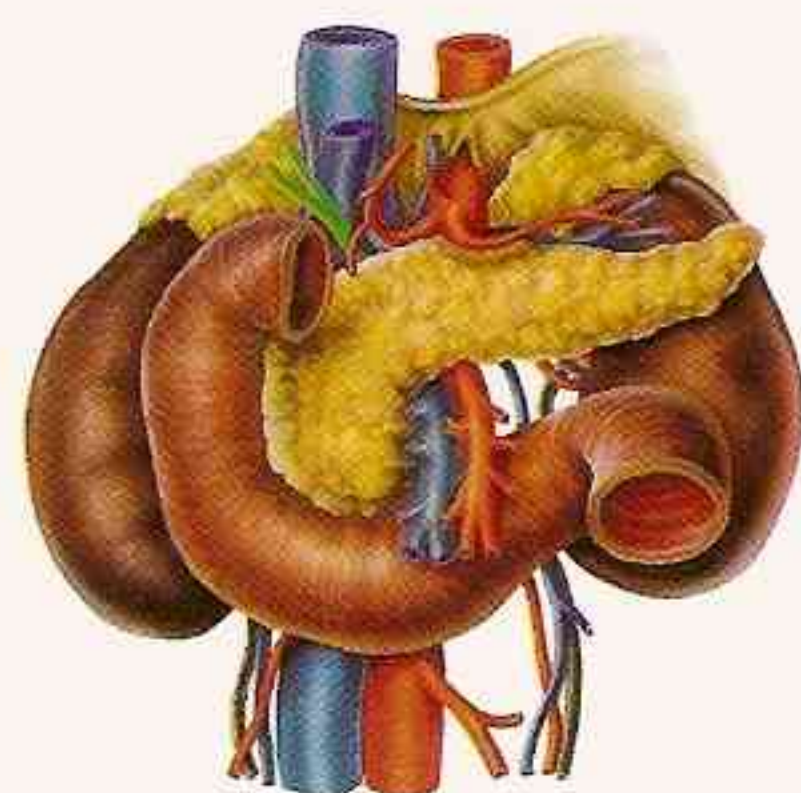

atlas de anatomie

STEAUA NORDULUI

CUPRINS

Introducere	6	Deglutiția	32
Celula	10	Stomacul	33
Elementele celulei umane	10	Intestinul subțire	34
Corpul uman	12	Pancreasul	35
Anatomia bărbatului	12	Ficatul	36
Anatomia femeii	13	Vezica și căile biliare	36
Aparatul locomotor	14	Intestinul gros	37
Sistemul osos	14	Aparatul respirator	38
Țesutul osos	14	Organele aparatului respirator	38
Formarea și creșterea oaselor	14	Mecanismul respirației	38
Tipuri de oase	15	Oasele și cartilajele piramidei nazale	39
Vascularizația osoasă	15	Nasul	39
Fracturile osoase	15	Faringele	39
Scheletul (vedere frontală)	16	Laringele și traheea	40
Scheletul (vedere dorsală)	17	Arborele bronhial	41
Oasele capului	18	Plămânii	41
Coloana vertebrală	19	Aparatul circulator	42
Scheletul extremității superioare	20	Schema aparatului circulator	42
Scheletul extremității inferioare	21	Inima	43
Articulațiile	22	Valvele cardiace	44
Tipuri de articulații	22	Vasele coronariene	45
Luxațiile	22	Sistemul electric de conducere a inimii	45
Articulația genunchiului	23	Ciclul cardiac	45
Articulația umărului	23	Principalele artere ale organismului	46
Articulația șoldului	23	Principalele vene ale organismului	47
Meniscuri	23	Sângele	48
Sistemul muscular	24	Compoziția sângelui	48
Structura mușchilor	24	Celulele sangvine	48
Forma mușchilor	24	Măduva osoasă	49
Mușchii corpului uman (vedere frontală)	25	Splina	49
Mușchii corpului uman (vedere dorsală)	26	Limfa	50
Mușchii feței	27	Relația între circulația	
Mușchii extremității superioare	28	limfatică și cea sangvină	50
Mușchii extremității inferioare	29	Capilarul limfatic	50
Aparatul digestiv	30	Vasele limfatice	51
Digestia	30	Reprezentare schematică	
Cavitatea bucală	31	a sistemului limfatic	51
Secțiunea unui dinte	31	Ganglionul limfatic	51
Dinții de lapte	31	Sistemul nervos	52
Dinții permanenți	31	Elementele sistemului nervos	52
Esofagul	32		

Structura unui neuron	52
Tipuri de neuroni	52
Encefalul	53
Creierul mare	54
Meningele	55
Ariile cerebrale	55
Coloana vertebrală și măduva spinării	56
Sistemul nervos periferic	57

Simțurile .....

Văzul	58
Globul ocular	58
Proiecția imaginilor pe retină	58
Aparatul lacrimal	59
Conjunctiva, corneea și retina	60
Nervul optic	60
Căile vizuale	61
Principalele defecte de vedere și metode de corectare	61
Auzul	62
Pavilionul auricular	62
Înlănțuirea oscioarelor urechii	62
Mecanismul auzului	63
Labirintul	63
Mirosul	64
Gustul	65
Limba	65
Zone de percepere a diferitelor gusturi	65
Simțul tactil	66
Secțiune prin piele	66
Receptorii senzoriali	66
Actul reflex în fața unui stimul dureros	67
Foliculul pilos și rădăcina unui fir de păr	67
Unghia	67

Aparatul urinar .....

Elementele aparatului urinar	68
Circulația renală	68
Rinichii și vasele lor sangvine	69
Secțiunea unui rinichi	69
Vascularizația rinichiului	70
Nefronul	70
Vezica urinară	71
Uretra	71

Aparatul reproducător .....

Organele genitale masculine	72
Penisul	73
Testiculul și epididimul	73
Prostata	73
Organele aparatului genital feminin	74
Vaginul	75
Ovarul și foliculul ovarian	76
Mamelele	76
Ciclul menstrual	77

Reproducerea umană .....

Actul sexual	78
Spermatozoidul și ovulul	78
Fecundarea și nidația	79
Gestația	80
Dezvoltarea embrionului	80
Dezvoltarea fătului	81
Placenta	82
Abdomenul unei femei la finalul sarcinii	83
Nașterea	84
Adăpostul fetal	84
Prezența fetală	84
Procesul nașterii	85

Sistemul endocrin .....

Glandele sistemului endocrin	86
Hipotalamusul și hipofiza	86
Funcțiile hipotalamusului	87
Secrețiile hormonale ale hipofizei	87
Tiroida	88
Glandele paratiroide	88
Glandele suprarenale	89

Sistemul imunitar .....

Organele sistemului imunitar	90
Localizarea timusului	90
Mecanismul imunității nespecifice	91
Vaccinarea	91

Index alfabetic al termenilor .....

PRIMELE STUDII DE ANATOMIE UMANĂ

Termenul de anatomie provine din cuvântul grecesc care înseamnă «disecție» și se folosește pentru a desemna știința care studiază alcătuirea internă a organismelor vii și legăturile ce există între părțile componente. O știință antică, dar care să se refere la anatomia umană, a luat o formă autentică la mijlocul secolului XVI, atunci când au început să se facă disecții amănunțite pe cadavre pentru studierea pe larg a alcătuirii corpului uman; înainte de acea epocă, o asemenea practică era interzisă, fiind în mod categoric respinsă de normele etice și de normele religioase dominante, iar cunoștințele care făceau referire la structura și funcționarea corpului uman proveneau de la observațiile făcute pe animale, dar multe dintre ele erau imprecise și eronate.

Medicul belgian Andrés **Vesalio** (1514-1564), profesor de anatomie la universități prestigioase precum cele din Lovagna, Padova și Bologna, a fost cel care a cucerat să nu dea ascultare conduitelor morale din epoca sa și a început să combine la orele lui explicațiile teoretice cu demonstrații practice bazate pe disecțiile de cadavre umane. În anul 1543 a publicat realizările sale într-o carte intitulată *De humani corporis fabrica* (Structura corpului uman), ce include mai mult de 300 de gravuri de anatomie meticuloase realizate, o operă care a făcut multă vâlvă printre oamenii de știință contemporani deoarece contrazi-

cea teoriile liber acceptate până atunci. Această lucrare a constituit un pas enorm făcut către acceptarea unei cunoașteri exacte a corpului uman, chiar dacă a atras după sine, pentru ilustrul autor, grave consecințe: în anul 1561, în timpul șederii sale în Spania pentru a-și oferi serviciile la curtea regelui Filip al II-lea, a fost judecat pentru îndrăzneala sa în fața unui tribunal al Inchiziției și condamnat la moarte, dar pedeapsa i-a fost comutată într-un pelerinaj la Locurile Sfinte; însă, la întoarcere, un naufragiu a pus capăt zilelor sale.

Cu trecerea timpului, studiile anatomice s-au normalizat și **observațiile la prima vedere** efectuate la disecții s-au alăturat celor realizate cu **tehnici** din ce în ce mai moderne. Astfel s-a putut înțelege cu mai multă precizie cum este alcătuit corpul uman și care sunt funcțiile pe care le îndeplinește fiecare din componentele sale; în acest fel s-au făcut mai bine cunoscute aparatele și sistemele care alcătuiesc corpul, determinând diferitele țesuturi care formează organele și natura componentelor de bază, celulele. Corpul uman prezintă o mare **complexitate**, acesta bazându-se pe milioane și milioane de componente combinate într-o manieră extrem de complicată.

CELULELE ȘI ȚESUTURILE

Corpul uman este format, în esență, dintr-o cantitate enormă de **celule**, care reprezintă structurile elementare ale tuturor ființelor vii. De fapt, corpul unei

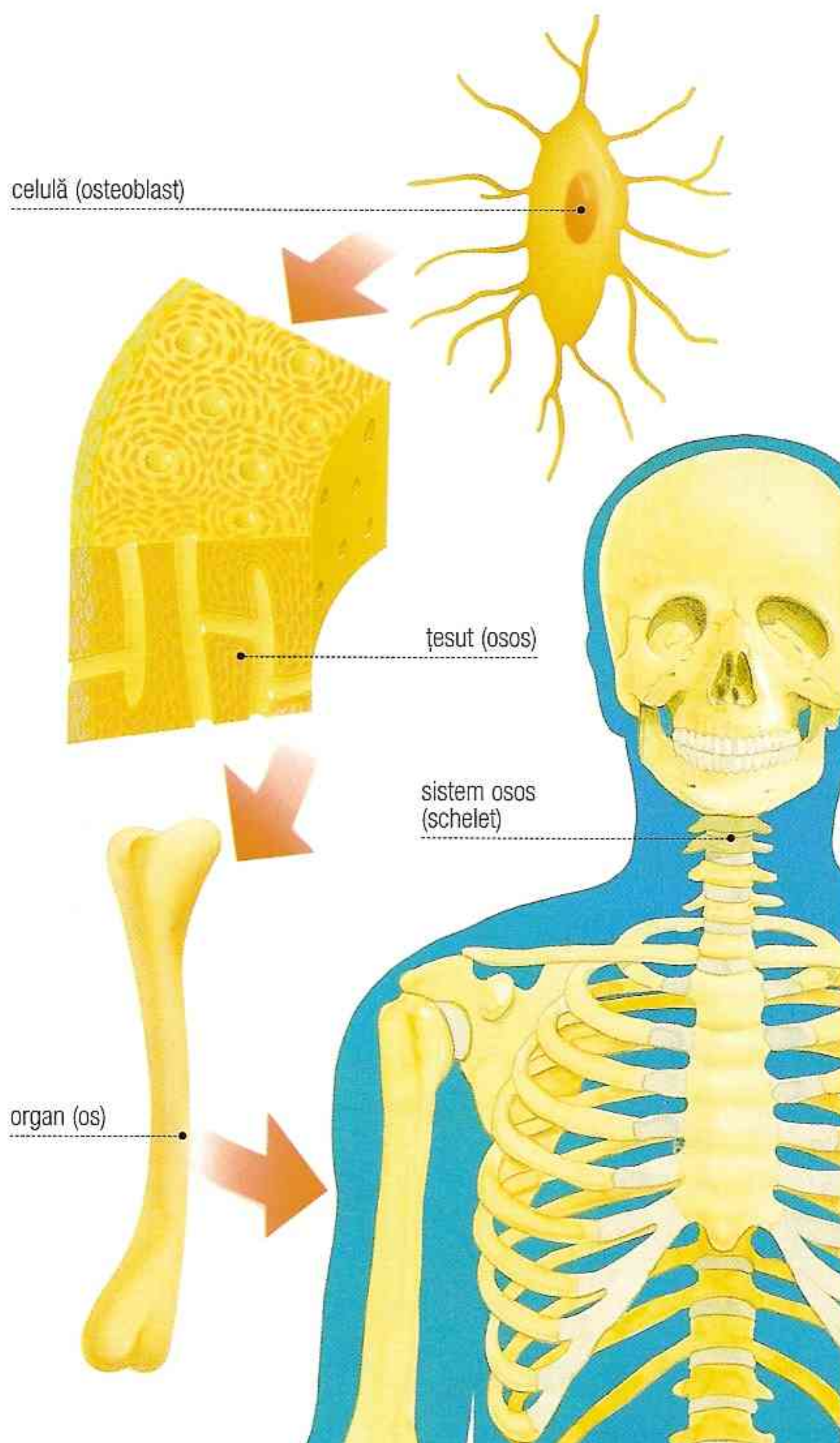
persoane adulte numără mai mult de 200 de milioane de celule, toate fiind dotate cu unele elemente asemănătoare, chiar dacă sunt de diverse forme și sunt capabile să-și desfășoare diferitele funcții specifice.

Aceste celule diferite nu sunt dispuse într-o formă anarhică, ci dimpotrivă, sunt grupate, uneori combinate cu materii inerte cum ar fi sărurile minerale sau fibre produse de ele însele, formând **țesuturi**. În corpul uman există patru tipuri de țesuturi, fiecare având rolul său de a îndeplini funcții specifice:

- **țesutul epitelial**, format din celule foarte asemănătoare și strâns unite între ele, cele mai importante funcții fiind cea de acoperire, întrucât tapetează suprafața externă și cavitățile interne ale corpului, și cea de secreție, dat fiind faptul că ele constituie structurile glandulare care secretă substanțele de o natură variată și pe care le varsă în exteriorul corpului ori în interiorul său, de exemplu în sânge;

- **țesutul conjunctiv**, compus din celule distincte printre care se interpun substanțe de consistență variabilă, cum ar fi fibrele de natură proteică, are un rol important în susținerea structurilor corpului. În realitate, există diverse țesuturi conjunctive: un țesut conjunctiv mobil, care este distribuit pe suprafața organismului și are o importanță fundamentală în hrănirea tuturor țesuturilor, deoarece permite trece-

rea vaselor sangvine; un țesut conjunctiv dens, foarte rezistent, existent în structura tendoanelor și ligamentelor; și alte țesuturi conjunctive specializate cu însușiri aparte, cum ar fi țesutul adipos, țesutul cartilagos și țesutul osos, țesutul sangvin și țesutul limfoid;

- **țesutul muscular**, format din celule alungite care se pot contracta sub acțiunea unui stimul, recăpătându-și apoi dimensiunile inițiale, cu rol de proporționare a mobilității corpului și a structurilor sale interne;
- **țesutul nervos**, alcătuit din niște celule speciale, neuronii, care sunt capabili să primească și să transmită informațiile din mediu (stimuli) sub forma unui influx nervos (asemănător unor impulsuri electrice) la formațiunile nervoase superioare, coordonând astfel activitatea întregului organism.

ORGANELE

Așa cum țesuturile nu sunt distribuite în mod întâmplător în corp, tot așa sunt combinate într-o manieră precisă și alcătuiesc diferitele unități structurale ce au ca rol îndeplinirea funcțiilor specifice, **organele**: pielea, stomacul, ficatul, plămânii, inima etc.

Fiecare organ are o formă precisă, o situație anume și o misiune concretă, unele sunt solide și altele corespunzând unor conducte goale, chiar dacă toate sunt compuse din diferite țesuturi elementare. Sigur este că unele organe sunt alcătuite din țesuturi care nu sunt prezente în altă parte a corpului, așa cum este epiderma, care este învelișul superficial al pielii, sau cum este țesutul osos, care este principalul element component al oaselor.

Dar, în schimb, există organe foarte diferite ale căror proprietăți depind de prezența aceluiași țesut: numeroșii mușchi ai corpului, inima și diferitele viscere goale, de exemplu, se pot contracta și relaxa datorită existenței țesutului muscular. Ceea ce caracterizează organele, mai important decât structura lor anatomică, este funcția lor, deoarece fiecare are desemnată o activitate specifică, fiind indispensabilă întregului.

APARATELE ȘI SISTEMELE ORGANISMULUI

Există organe care își îndeplinesc unele funcții concrete prin ele însele, ca de exemplu pielea care acoperă toată suprafața corpului nostru și care asigură protecția structurilor interne, deși ea are alte roluri. Dar există numeroase organe care își pot desfășura activitățile în combinații cu altele, strâns relaționate și care, împreună, alcătuiesc o unitate funcțională: aparatul sau sistemul.

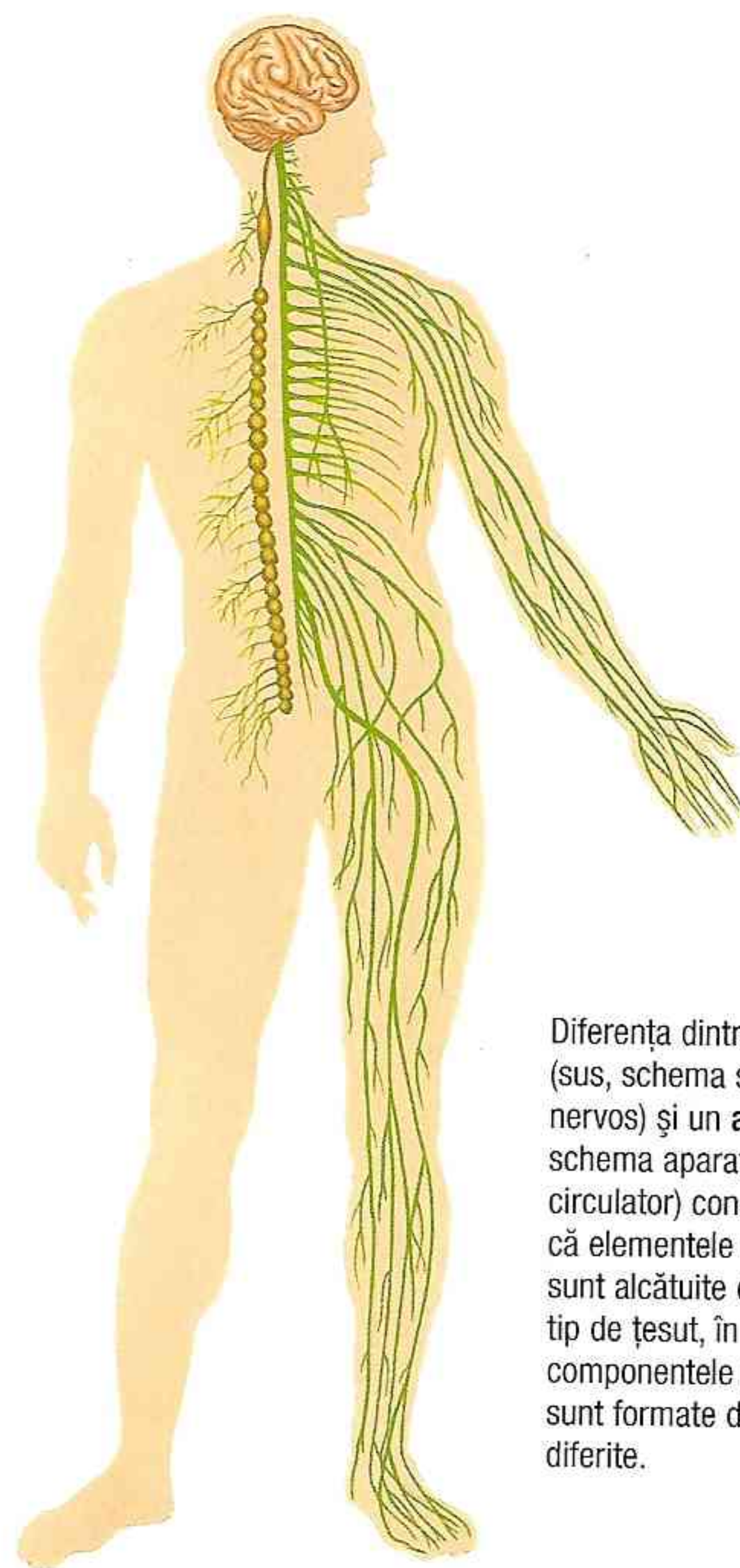
În realitate, chiar dacă termenii de «aparat» și «sistem» se folosesc ca sinonime, unele nuanțe îi diferențiază. Astfel, se vorbește despre **aparat** atunci când toate organele componente sunt formate din diferite țesuturi; de exemplu, aparatul digestiv este compus, printre altele, din organe atât de diferite, cum ar fi gura, stomacul și ficatul; aparatul respirator este format, pe lângă alte organe, din nas, laringe, bronhii și plămâni; iar aparatul circulator este compus din inimă, artere și vene. În schimb, se vor-

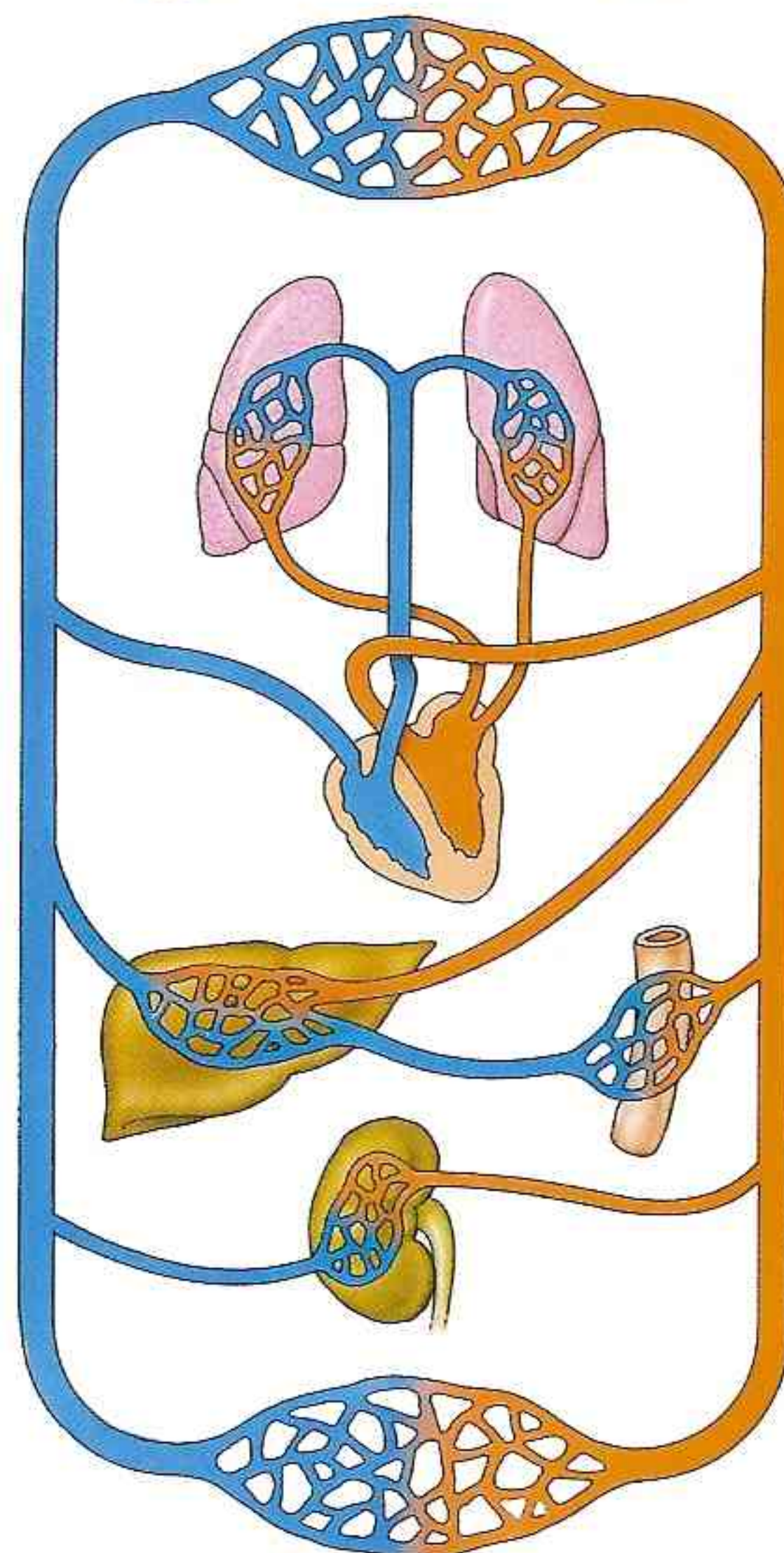
bește despre **sistem** atunci când toate organele componente sunt alcătuite dintr-un singur țesut: de exemplu, sistemul nervos este, în principal, compus din țesut nervos. Sistemul osos și sistemul muscular sunt alcătuite, în esență, din țesut osos și, respectiv, țesut muscular, chiar dacă ambele fac parte din aparatul locomotor; iar sistemul endocrin este format din diferite organe glandulare ce secretă hormoni care se varsă în sânge.

Fără îndoială, toate aparatele și sistemele sunt **relaționate între ele**, iar funcțiile fiecăruia se pot desfășura în integralitate, fiind optime datorită interdependenței dintre ele: toate contribuie la formarea organismului ca un tot unitar. Astfel, limitându-ne la aparatele și sistemele deja menționate, diferența constă în faptul că aparatul digestiv are rolul de nutriție, iar aparatul respirator ne permite să obținem oxigenul din mediul înconjurător, în timp ce sistemul circulator face posibil transportul sângelui încărcat cu substanțe nutritive și oxigen către toate țesuturile, aparatul locomotor ne permite mișcările necesare pentru viața de zi cu zi, iar sistemul nervos împreună cu sistemul endocrin reglează toată activitatea organismului. Dar la fel de importante ca cele descrise sunt multe alte organe: cele de simț, cele ale aparatului urinar, cele care participă la reproducere...

În continuare, după descrierea succintă a celulelor și a diferitelor structuri ale corpului uman, această lucrare trece în revistă fiecare aparat și sistem din corpul nostru.

Diferența dintre un **sistem** (sus, schema sistemului nervos) și un **aparat** (jos, schema aparatului circulator) constă în faptul că elementele unui sistem sunt alcătuite din același tip de țesut, în timp ce componentele unui aparat sunt formate din țesuturi diferite.

Celula

Corpul uman

Aparatul locomotor

Aparatul digestiv

Aparatul respirator

Aparatul circulator

Sângele

Limfa

Sistemul nervos

Simțurile

Aparatul urinar

Aparatul reproducător

Reproducerea umană

Sistemul endocrin

Sistemul imunitar

Index alfabetic

CELULA

Celula este **cea mai mică** unitate anatomică a organismului uman și este, de asemenea, numitorul comun al tuturor formelor de viață. Organismele cele mai simple, cum sunt bacteriile sau protozoarele, sunt alcătuite dintr-o singură celulă care duce o viață independentă, în timp ce corpul nostru, în schimb, este format din **mii și sute de milioane** de celule care funcționează într-o manieră coordonată. Celulele diferitelor țesuturi și organe ale corpului uman prezintă multiple **diferențe** în ce privește forma și dimensiunile lor, dar toate au o structură elementară asemănătoare.

ORGANITELE CELULARE

Se numesc organite elementele structurale extrem de mici care plutesc în citoplasmă și își desfășoară funcțiile specifice, indispensabile vieții celulei: sinteza proteinelor, obținerea energiei, digestia alimentelor... Ele reprezintă într-o celulă echivalentul organelor complexe ce intră în alcătuirea organismului nostru.

ELEMENTELE CELULEI UMANE

microvilozități

mici pliuri ale membranei citoplasmice, care măresc suprafața celulei și participă la schimbul de substanțe cu mediul extern

reticulul endoplasmatic rugos

sistem de membrane și microcanale unde se găsesc numeroși ribozomi

membrana celulară sau citoplasmică

înveliș semipermeabil al celulei, de-a lungul căruia se produc schimburi între interior și mediul extern

vacuolele

mici săculeți care servesc la depozitarea rezervelor sau la eliminarea secrețiilor

microfilamentele

fibre subțiri de natură proteică relateate cu fluxurile interne ale celulei și responsabile de contracția fibrelor musculare

reticulul endoplasmatic neted

sistem de membrane și canalicule care facilitează transportul substanțelor în interiorul celulei

aparatur Golgi

ansamblu de vezicule și tubuli subțiri cu rolul de a transforma, transporta și elimina produșii chimici necesari pentru activitatea celulară; este «fabrica» celulei

membrana nucleară

înveliș propriu al nucleului, care îl separă de citoplasmă

centrioli

organite tubulare care intervin în procesul de diviziune celulară

microtubulii

filamente tubulare care formează un fel de schelet intern al celulei și care contribuie la menținerea formei sale

ribozomi

organite cu formă de grăunte, având rolul de a fabrica proteinele

lizozomi

vezicule mici care conțin în interiorul lor enzime ce au rol în digerarea alimentelor și eliminarea reziduurilor din celulă

mitocondriile

organite de formă alungită unde se produce arderea substanțelor nutritive; sunt un «centru energetic» al celulei

nucleul

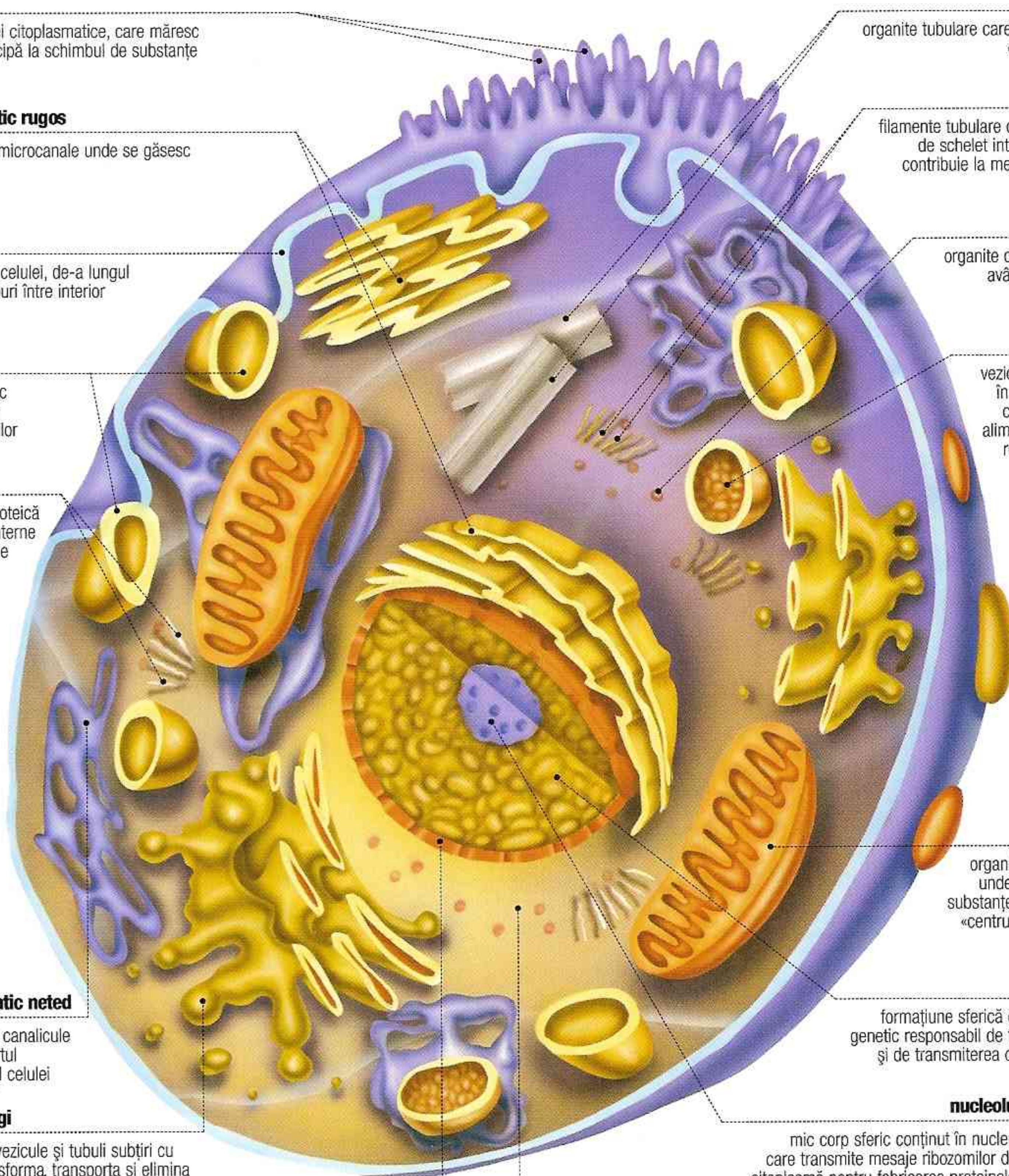
formațiune sferică ce conține materialul genetic responsabil de funcționarea celulară și de transmiterea caracterelor ereditare

nucleolul

mic corp sferic conținut în nucleu, care transmite mesaje ribozomilor din citoplasmă pentru fabricarea proteinelor

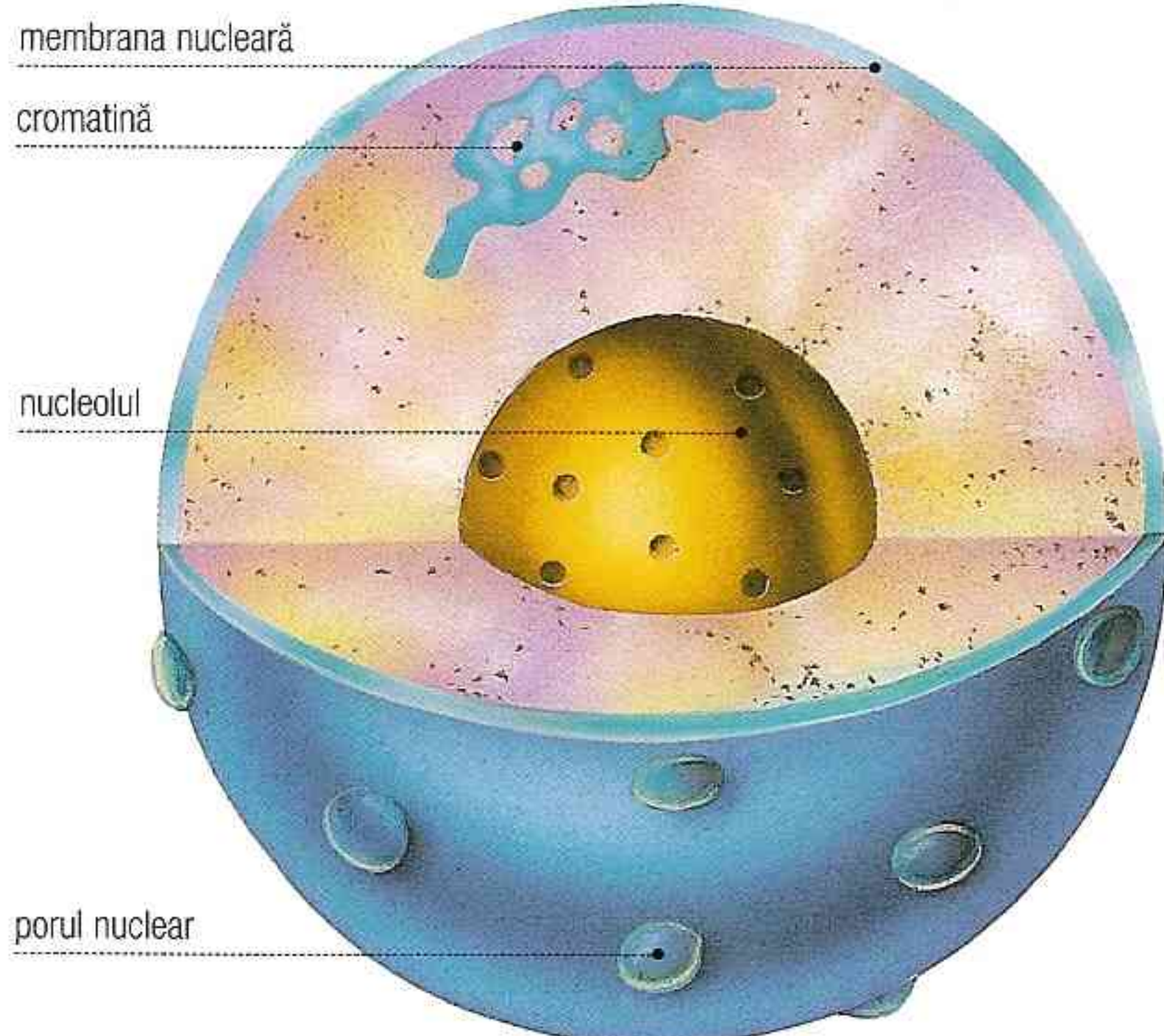
citoplasma

substanță de consistență gelatinoasă care ocupă interiorul celulei și în care sunt cufundate nucleul și toate organitele

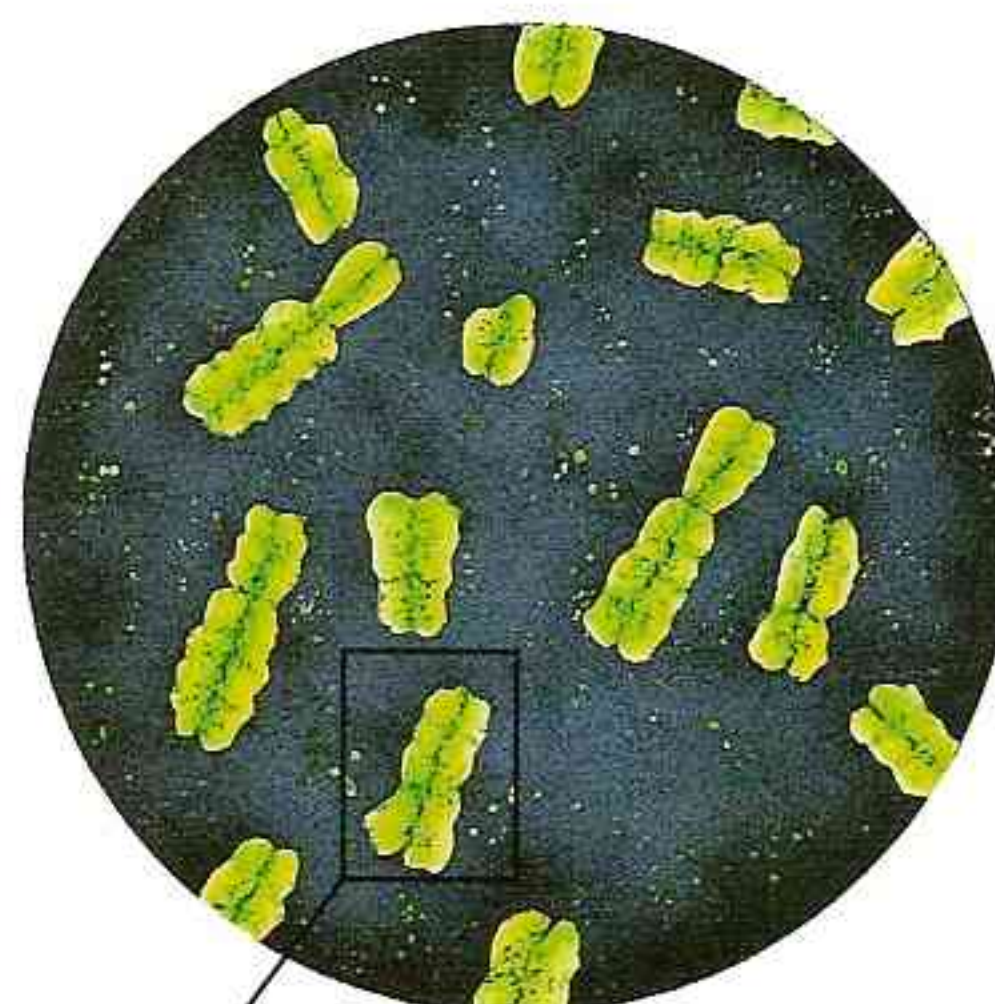

NUCLEUL CELULAR

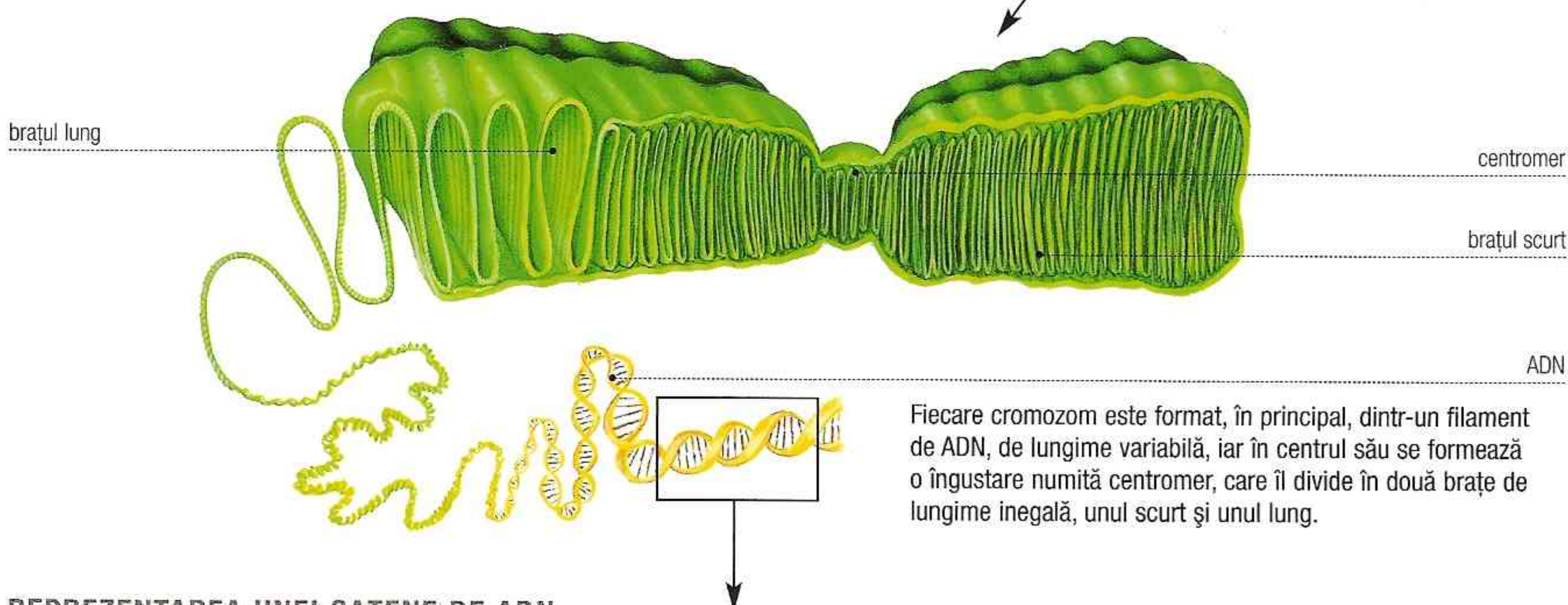

Celulele umane sunt de tip eucariot, deoarece sunt alcătuite dintr-un nucleu separat de citoplasmă printr-o membrană proprie, în interiorul căruia se găsesc elementele care conțin informația ereditară și îndeplinesc toate funcțiile celulare. O anumită informație există în unele molecule de acid dezoxiribonucleic (ADN), substanță care, atunci când celula este în fază de repaus, se găsește împrăștiată în nucleu sub formă de cromatină, iar în timpul diviziunii celulare se condensează și ia forma unor bastonașe numite cromozomi.

CROMOZOMII ÎN DIVIZIUNE CELULARĂ

STRUCTURA UNUI CROMOZOM

Fiecare cromozom este format, în principal, dintr-un filament de ADN, de lungime variabilă, iar în centrul său se formează o îngustare numită centromer, care îl divide în două brațe de lungime inegală, unul scurt și unul lung.

REPREZENTAREA UNEI CATENE DE ADN

	dezoxiriboză		adenină (A)
	fosfat		guanină (G)
	punți de hidrogen		timină (T)
			citozină (C)

ADN-ul este format din două filamente compuse din molecule de dezoxiriboză și fosfați înfășurate într-o elice dublă și unită cu ajutorul unor baze azotate înălțuite prin punți de hidrogen, ca și cum ar fi o scară în spirală. Există patru tipuri de baze azotate, denumite adenină, guanină, timină și citozină, a căror relație este complementară, deoarece una singură se poate îmbina cu alta specifică. Succesiunea acestor elemente determină alcătuirea genelor, care corespund fragmentelor specifice de ADN și care constituie unitățile funcționale ce determină caracterele ereditare.

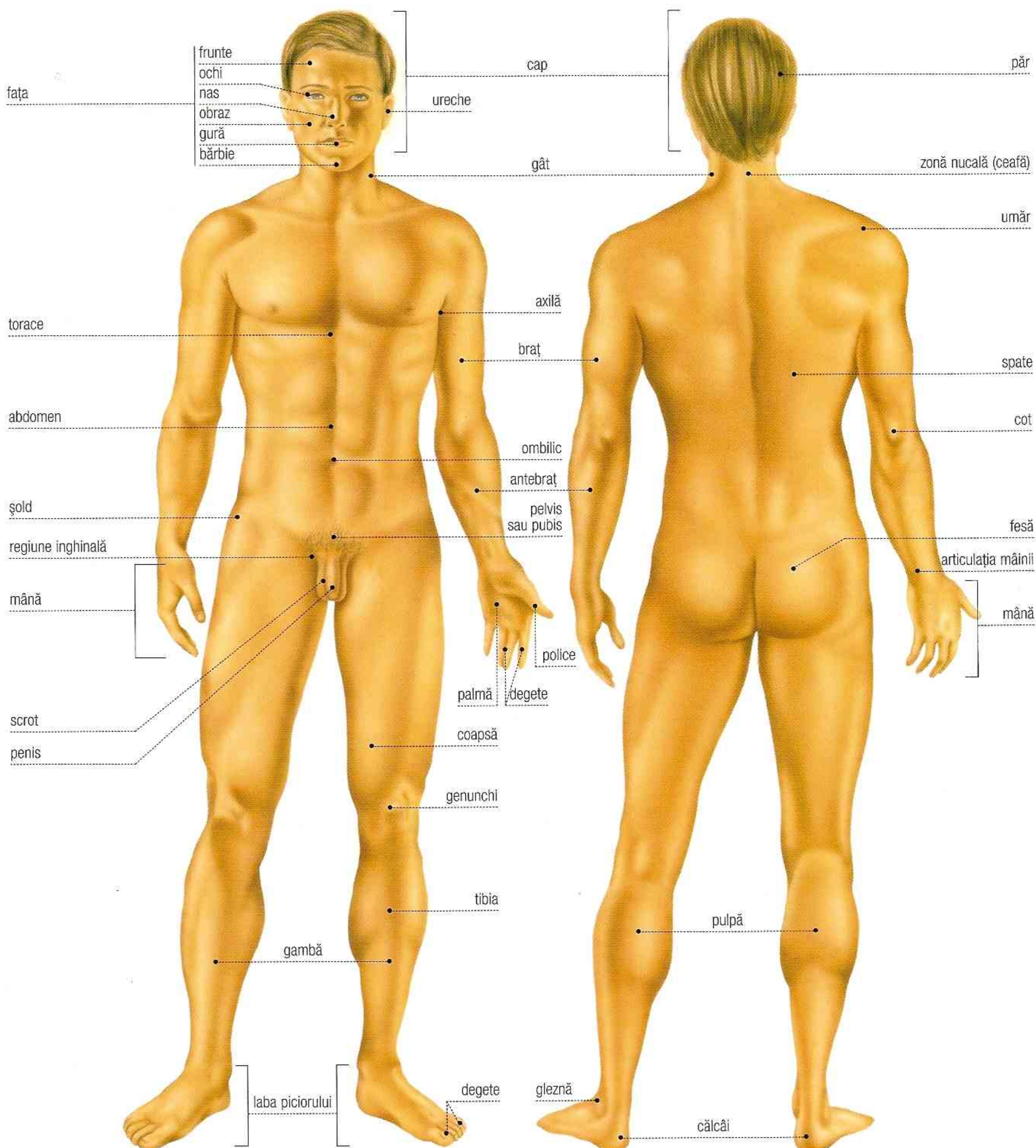
CORPUL UMAN

În ciuda nenumăratelor diferențe individuale, corpul tuturor ființelor umane este asemănător, fiind format, în esență, din **cap**, **trunchi** și patru **extremități**, cele două superioare (numite brațe) și cele două inferioare (numite picioare). Bineînțeles, există niște **diferențe** evidente între corpul bărbatului

și cel al femeii: corpul bărbatului este mai muscular și fibros, iar cel al femeii are forme mai rotunde și delicate, dar mai ales sunt distincte organele genitale și caracterele sexuale secundare, cum ar fi distribuția părului pe corp și dezvoltarea pieptului.

ANATOMIA BĂRBATULUI

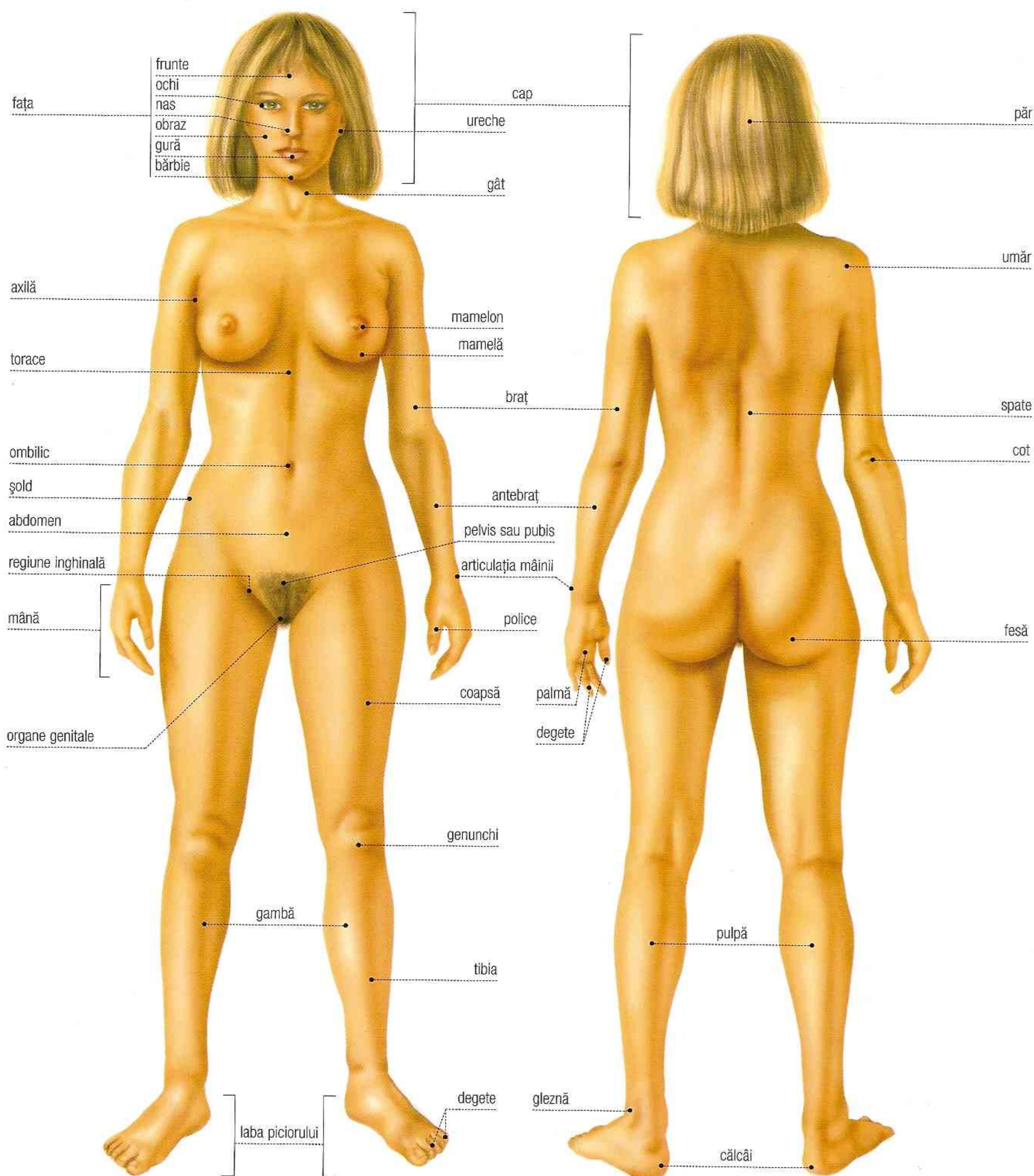
VEDERE FRONTALĂ ȘI DORSALĂ

ANATOMIA FEMEII

VEDERE FRONTALĂ ȘI DORSALĂ

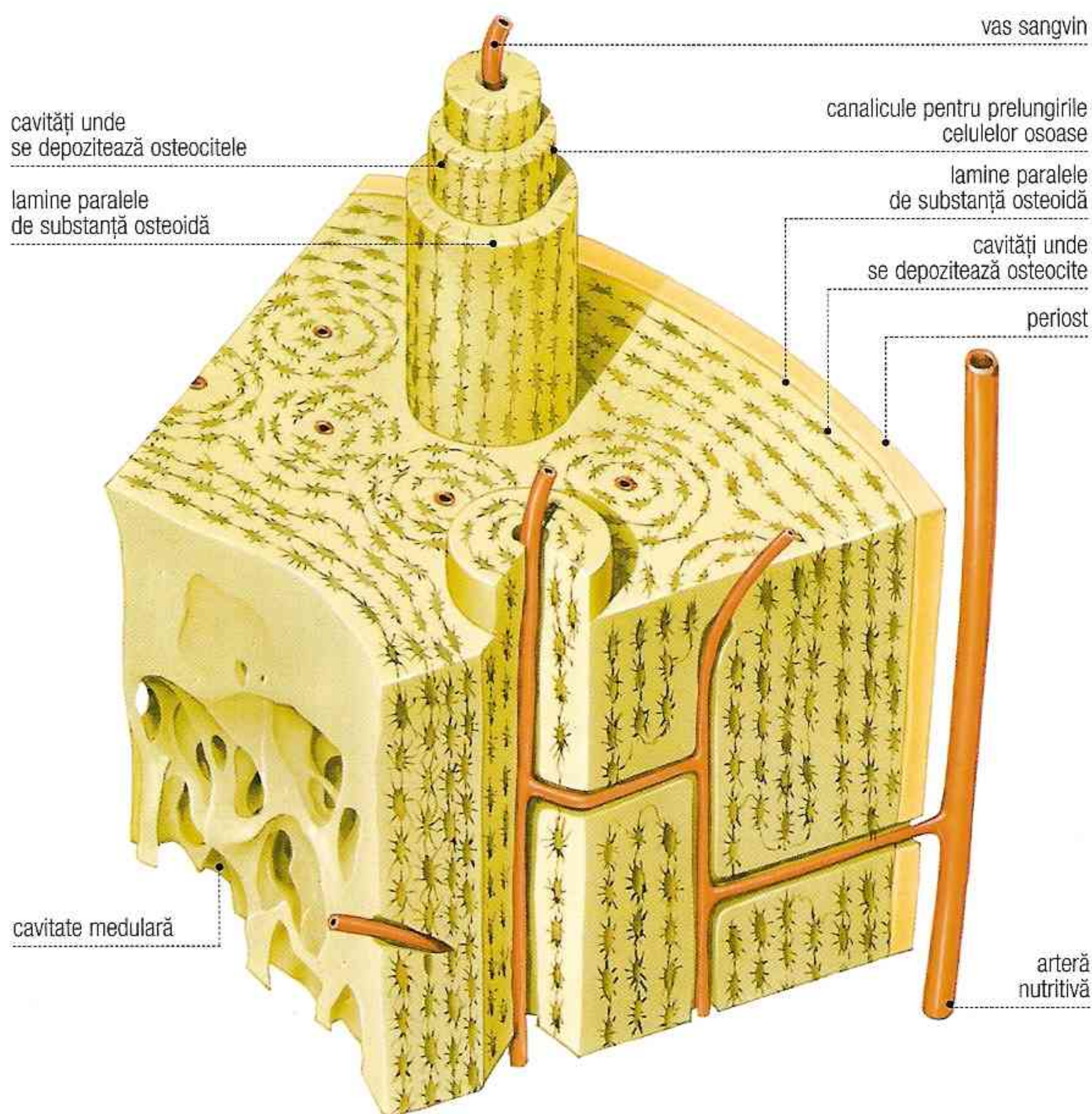

SISTEMUL OSOS

Oasele sunt niște piese dure și rezistente, de forme și mărimi foarte diferite, care alcătuiesc **scheletul corpului** și fac posibile mișcările noastre. Fără îndoială, nu sunt elemente inerte:

sunt compuse dintr-un **țesut viu** care funcționează în mod constant și unde se depozitează minerale care le conferă o duritate aparte.

SCHEMA ȚESUTULUI OSOS

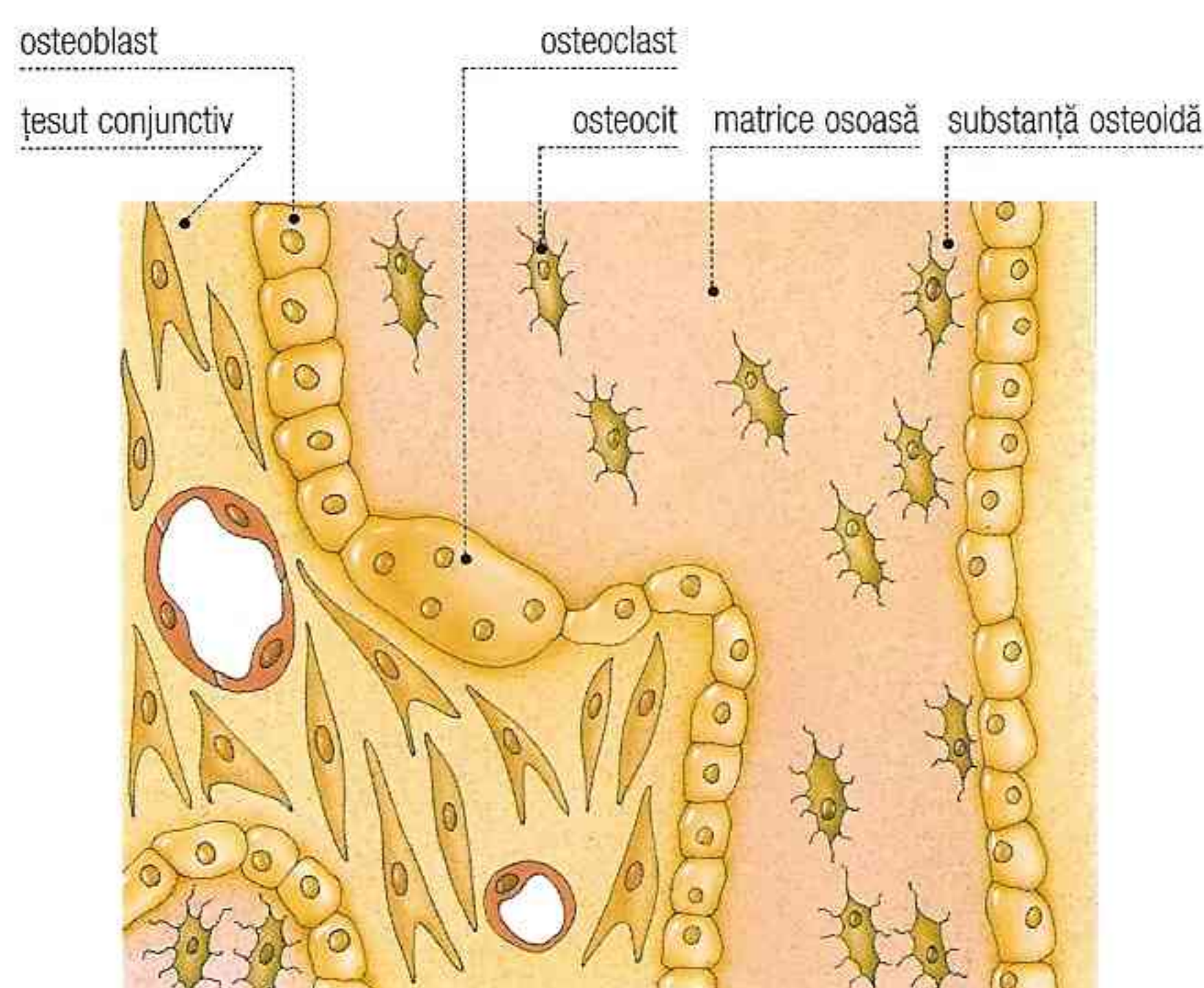

Țesutul osos este un ansamblu complex de elemente organice și minerale într-o constantă regenerare. Unele celule specializate, **osteoblastele**, fabrică o matrice organică de fibre de collagen și un material amorf, **substanța osteoidă**, unde se depozitează minerale cum ar fi calciul și fosforul; atunci când osteoblastele rămân prinse în substanța osteoidă, se transformă în **osteocite**, inactive.

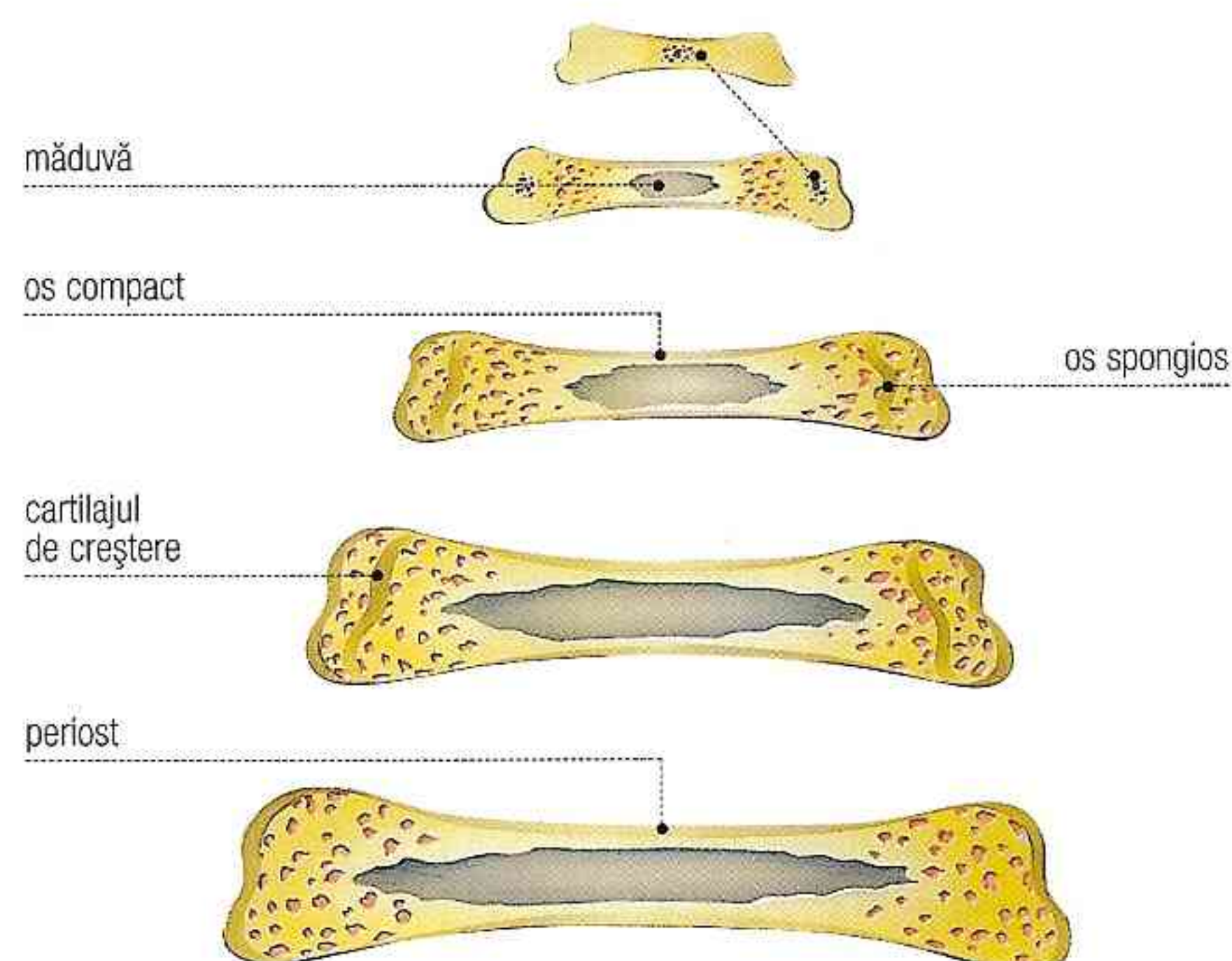
Substanța osteoidă se dispune în lamele concentrice în jurul conductului pe unde trece vasul sangvin și de-a latul multitudinii de canalicule transversale. Astfel rămân formate o infinitate de **trabecule** foarte mici al căror număr și dispunere permit distingerea a două tipuri de țesut osos: unul **compact**, mai dur, care reprezintă scoarța oaselor, și unul **spongios**, mai puțin dens și cu aspect poros, care conține măduva osoasă.

La naștere, oasele sunt formate din **cartilaje**, dar cu timpul sunt înlocuite de țesut osos.

COMPONENTELE ȚESUTULUI OSOS

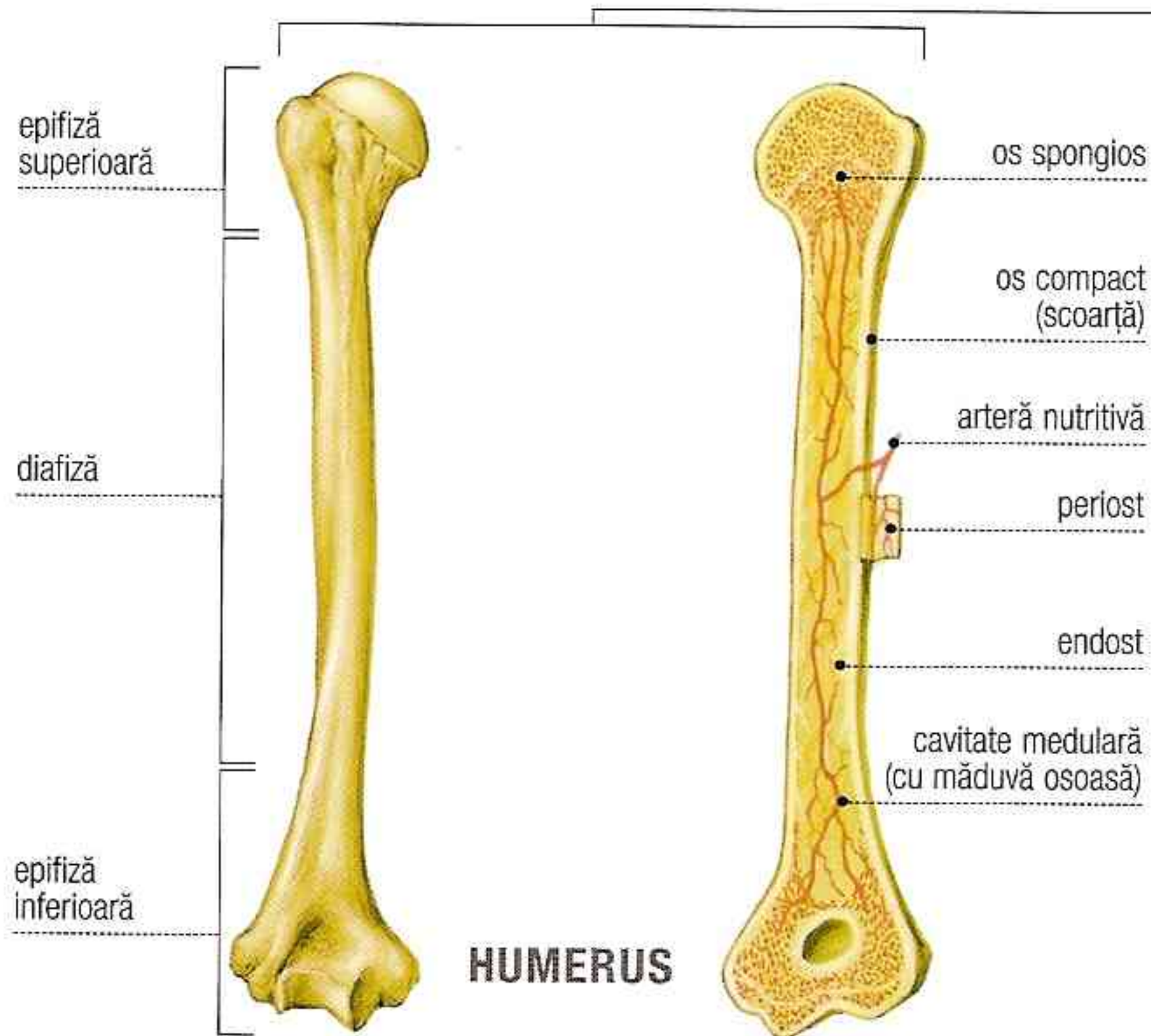

FORMAREA ȘI CREȘTEREA OASELOR

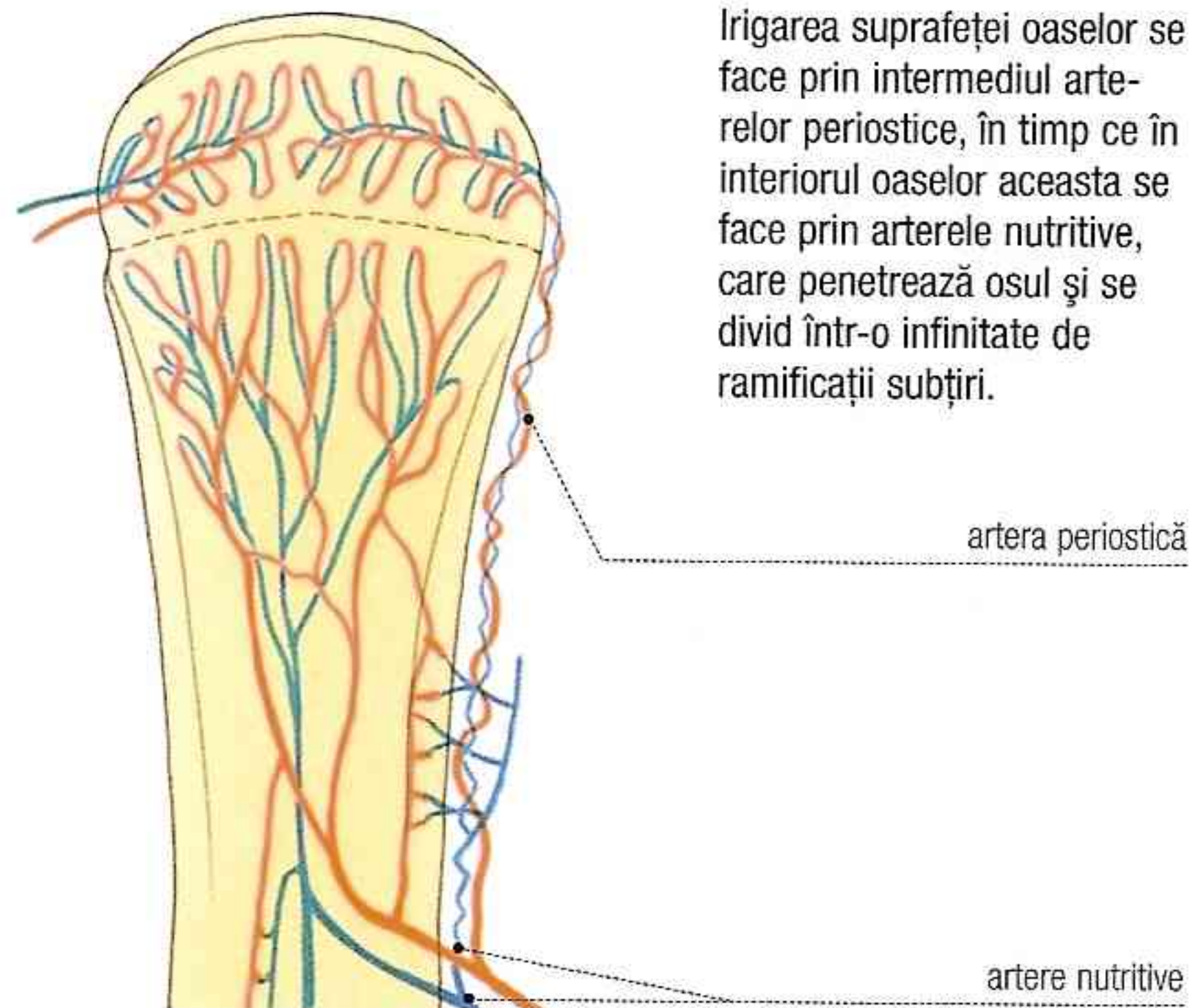
TIPURI DE OASE

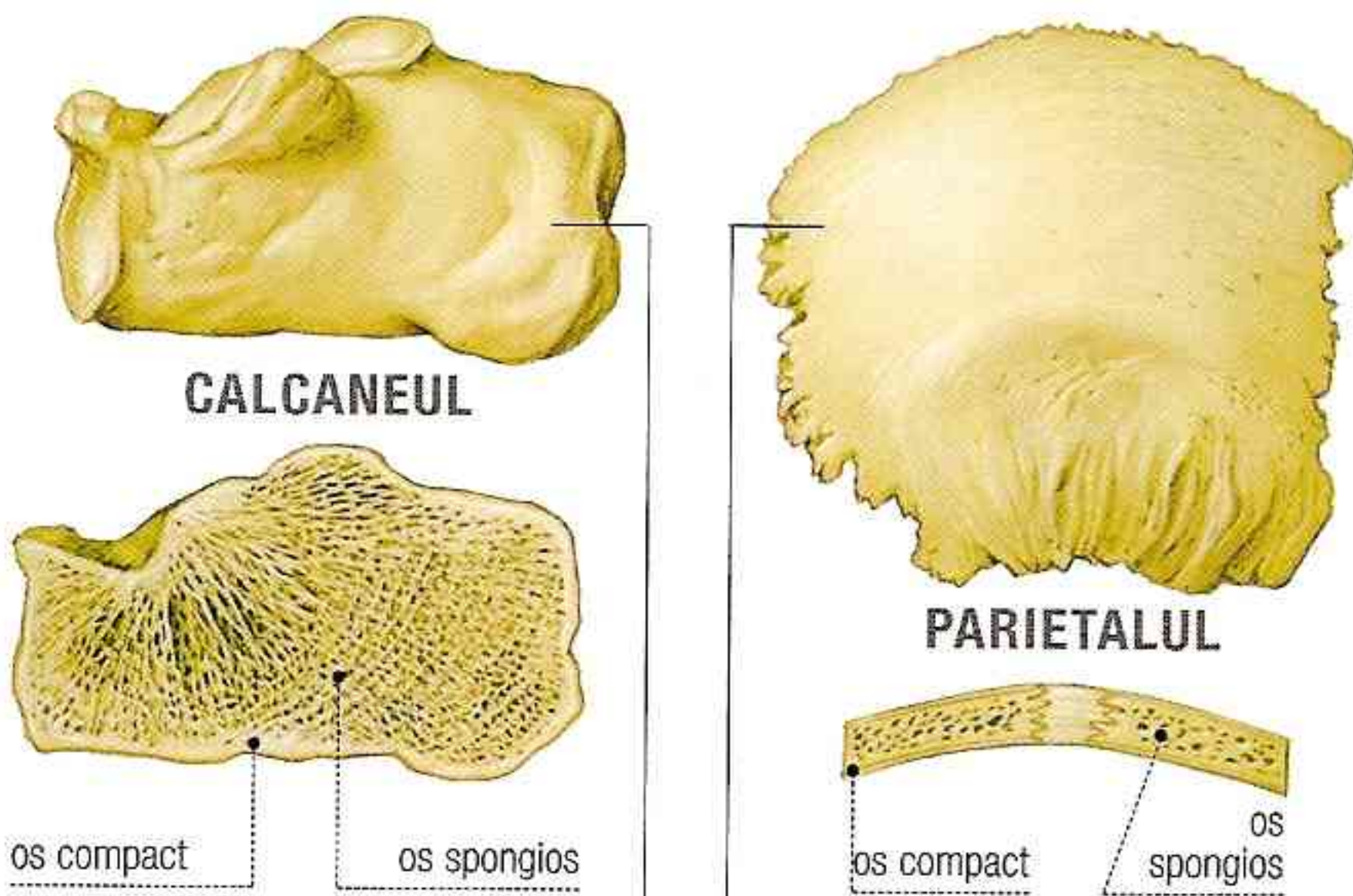
OASELE LUNGI

sunt alcătuite dintr-un corp central (diafiză) și două extremități (epifize), cu un înveliș extern de țesut compact (corticala) și împachetat într-o membrană dură (periost) și alta internă rezistentă (endost). Extremitățile sunt formate dintr-un țesut spongios care adăpostește măduva osoasă roșie, în timp ce în interior se află un canal central care găzduiește măduva osoasă galbenă.

VASCULARIZAȚIA OSOASĂ

Irigarea suprafeței oaselor se face prin intermediul arterelor periostice, în timp ce în interiorul oaselor aceasta se face prin arterele nutritive, care penetrează osul și se divid într-o infinitate de ramificații subțiri.

OASELE SCURTE

de mici dimensiuni și forme diverse, cubice sau cilindrice, acoperite de un înveliș subțire de țesut compact și pline de țesut osos spongios.

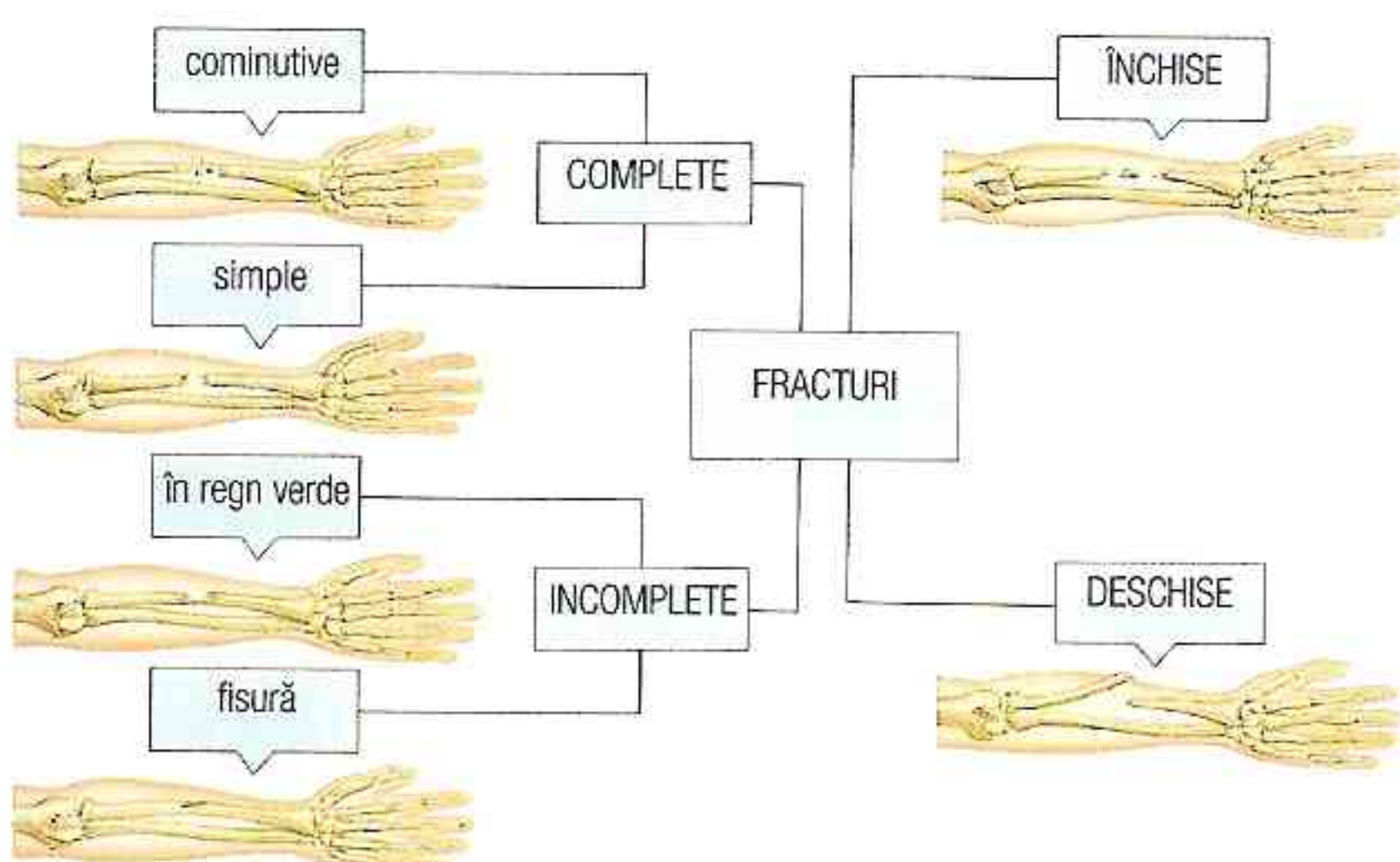
OASELE LATE

de forme și dimensiuni diferite, mai mult sau mai puțin late, alcătuite din două învelișuri de țesut osos compact care conține un țesut osos spongios, numit diploe.

FUNCȚIILE OASELOR

- Reprezintă structura rigidă care formează scheletul corpului, determinând forma și dimensiunea acestuia.
- Protejează diverse organe interne moi, vulnerabile la loviturile și agresiunile externe.
- Sunt componentele rigide ale aparatului locomotor: servesc drept puncte de sprijin pentru mușchi și reprezintă astfel brațele de pârghie care permit mobilitatea părților distincte ale corpului.
- Constituie o importantă rezervă de minerale cum ar fi calciul și fosforul.
- Conțin măduva osoasă roșie, cu rol în producerea hematiilor.

FRACTURILE OSOASE

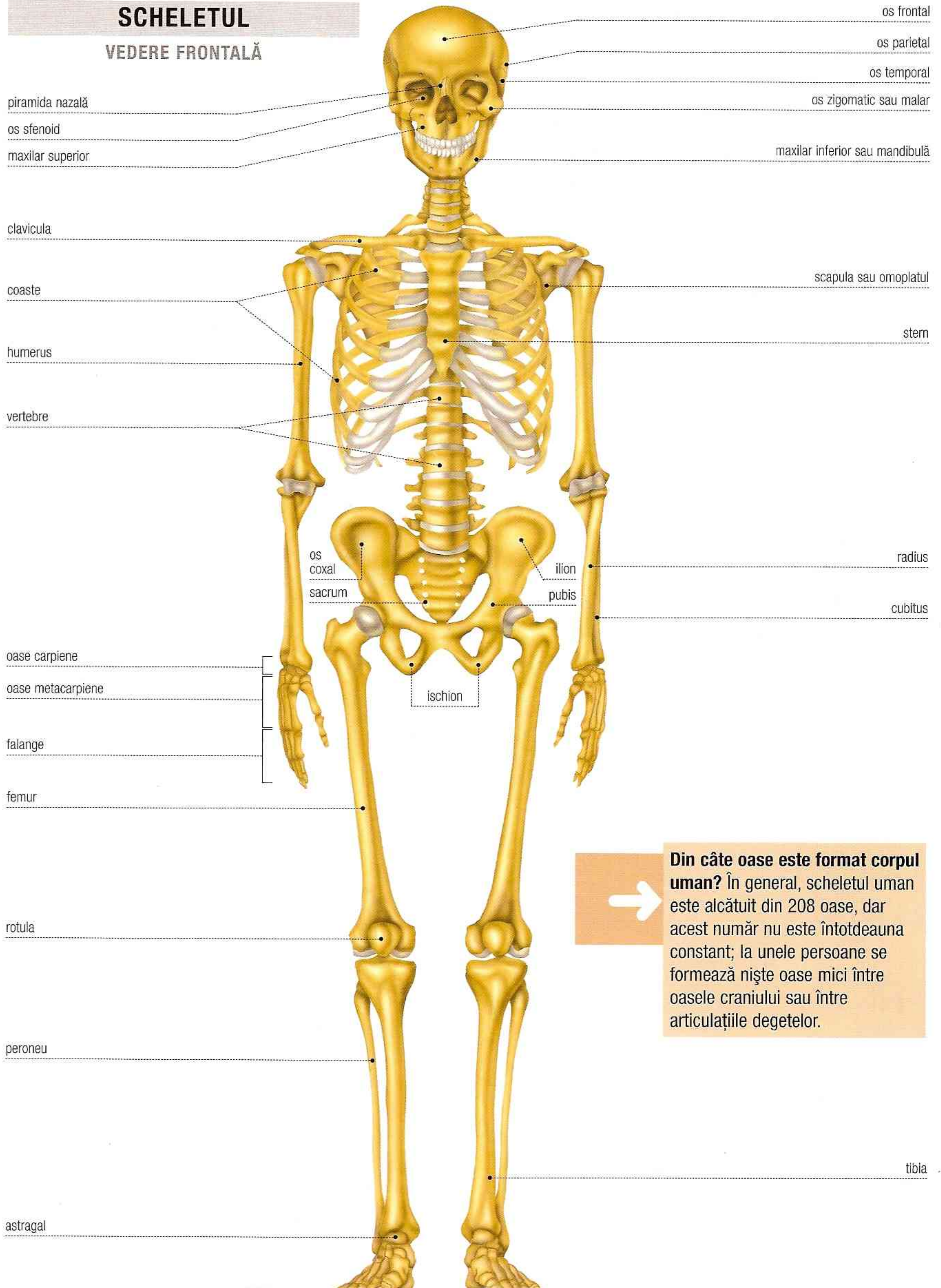
O fractură osoasă corespunde unei **rupturi de os**, ea putând fi **incompletă**, atunci când este parțială, sau **completă**, atunci când se rupe în două sau mai multe fragmente, uneori în multiple rupturi (fracturi cominutive). Dacă pielea care acoperă osul rupt rămâne intactă, atunci fractura se numește **închisă**; în schimb, dacă țesuturile superficiale se rup iar fragmentele oaselor rupte ies în afară, este vorba despre o fractură **deschisă**.

SISTEMUL OSOS

SCHELETUL

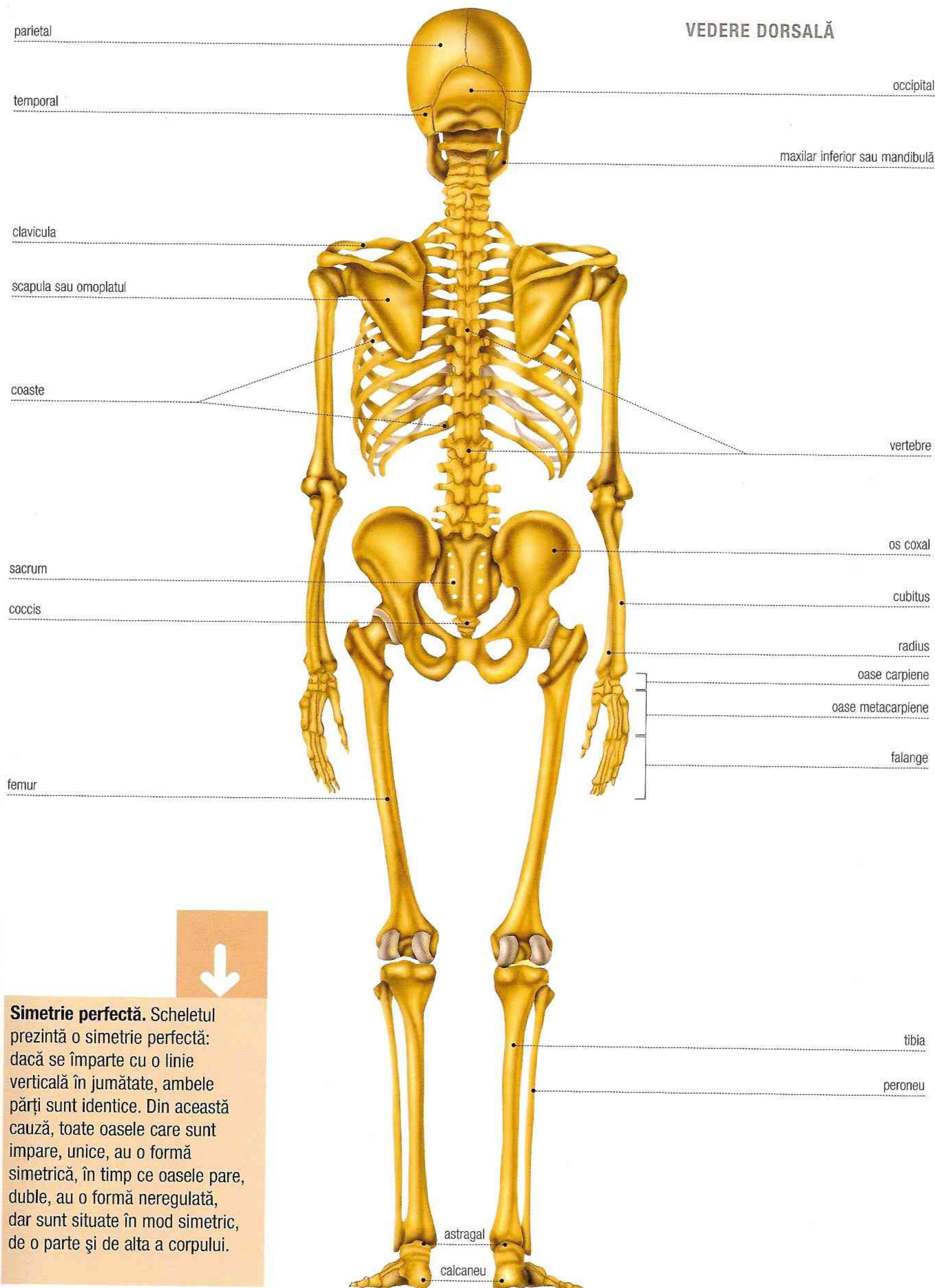
VEDERE FRONTALĂ

Din câte oase este format corpul uman? În general, scheletul uman este alcătuit din 208 oase, dar acest număr nu este întotdeauna constant; la unele persoane se formează niște oase mici între oasele craniului sau între articulațiile degetelor.

VEDERE DORSALĂ

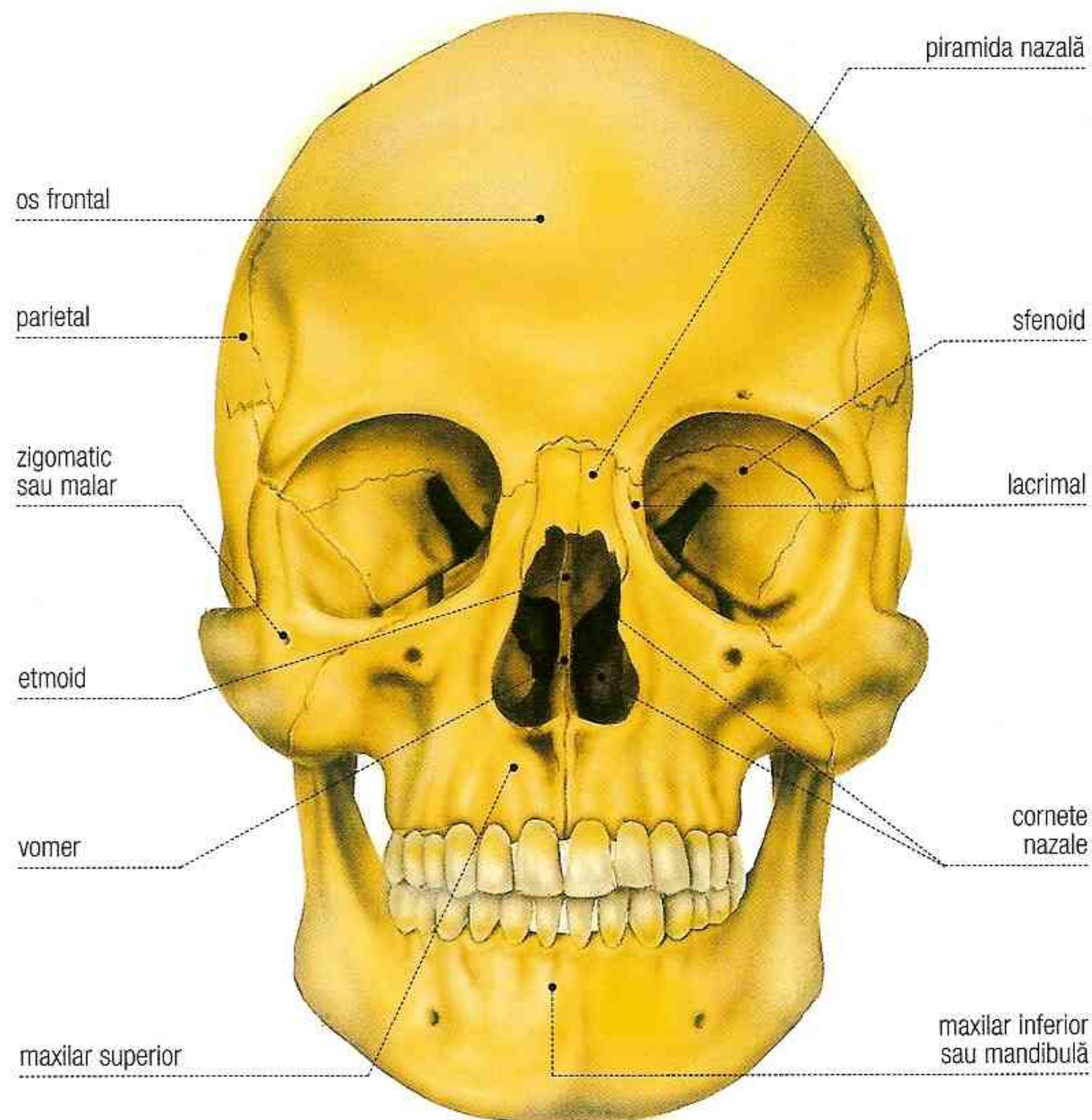
Simetrie perfectă. Scheletul prezintă o simetrie perfectă: dacă se împarte cu o linie verticală în jumătate, ambele părți sunt identice. Din această cauză, toate oasele care sunt impare, unice, au o formă simetrică, în timp ce oasele pare, duble, au o formă neregulată, dar sunt situate în mod simetric, de o parte și de alta a corpului.

SISTEMUL OSOS

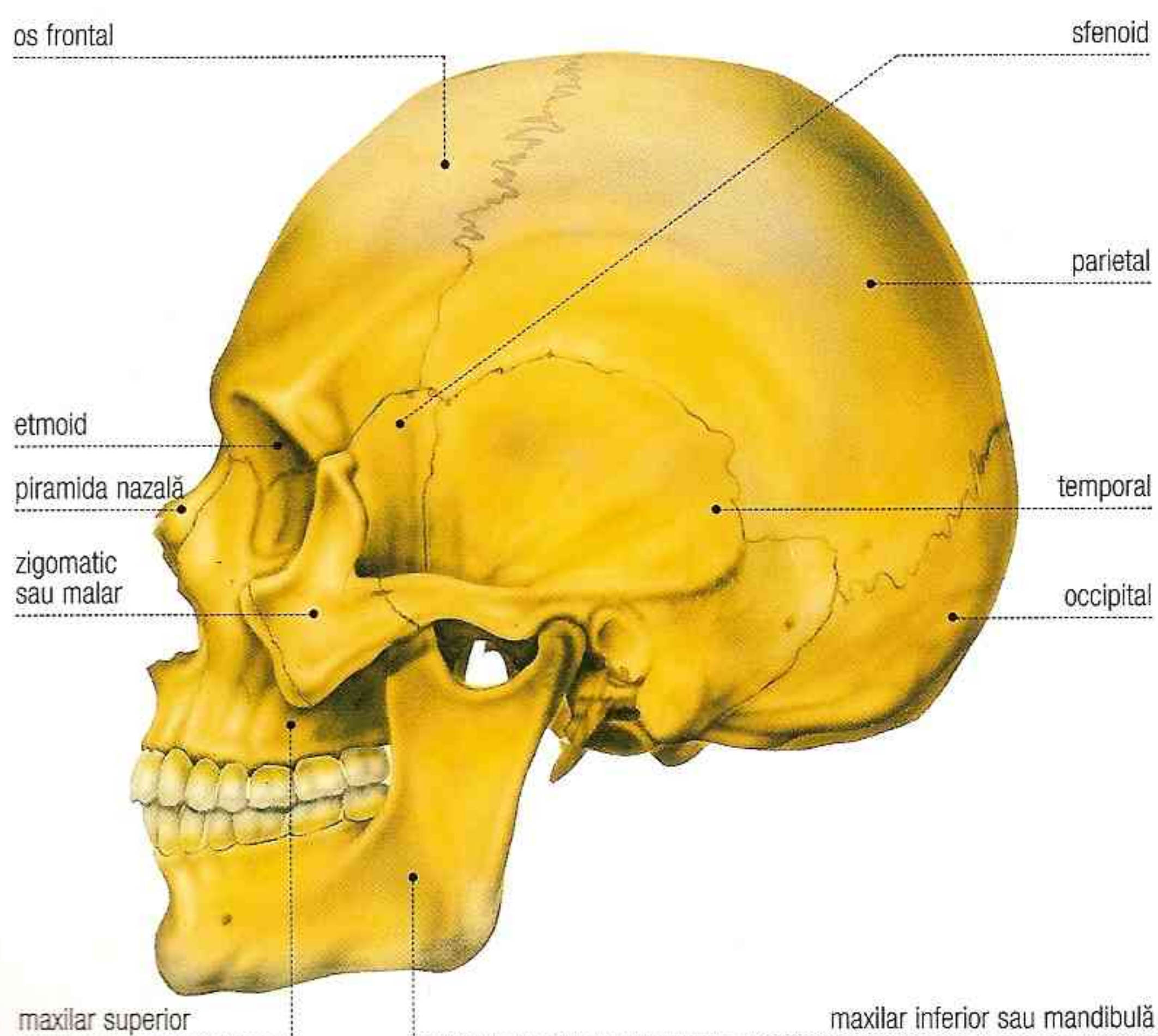
OASELE CAPULUI

VEDERE FRONTALĂ

OASELE CAPULUI

VEDERE LATERALĂ

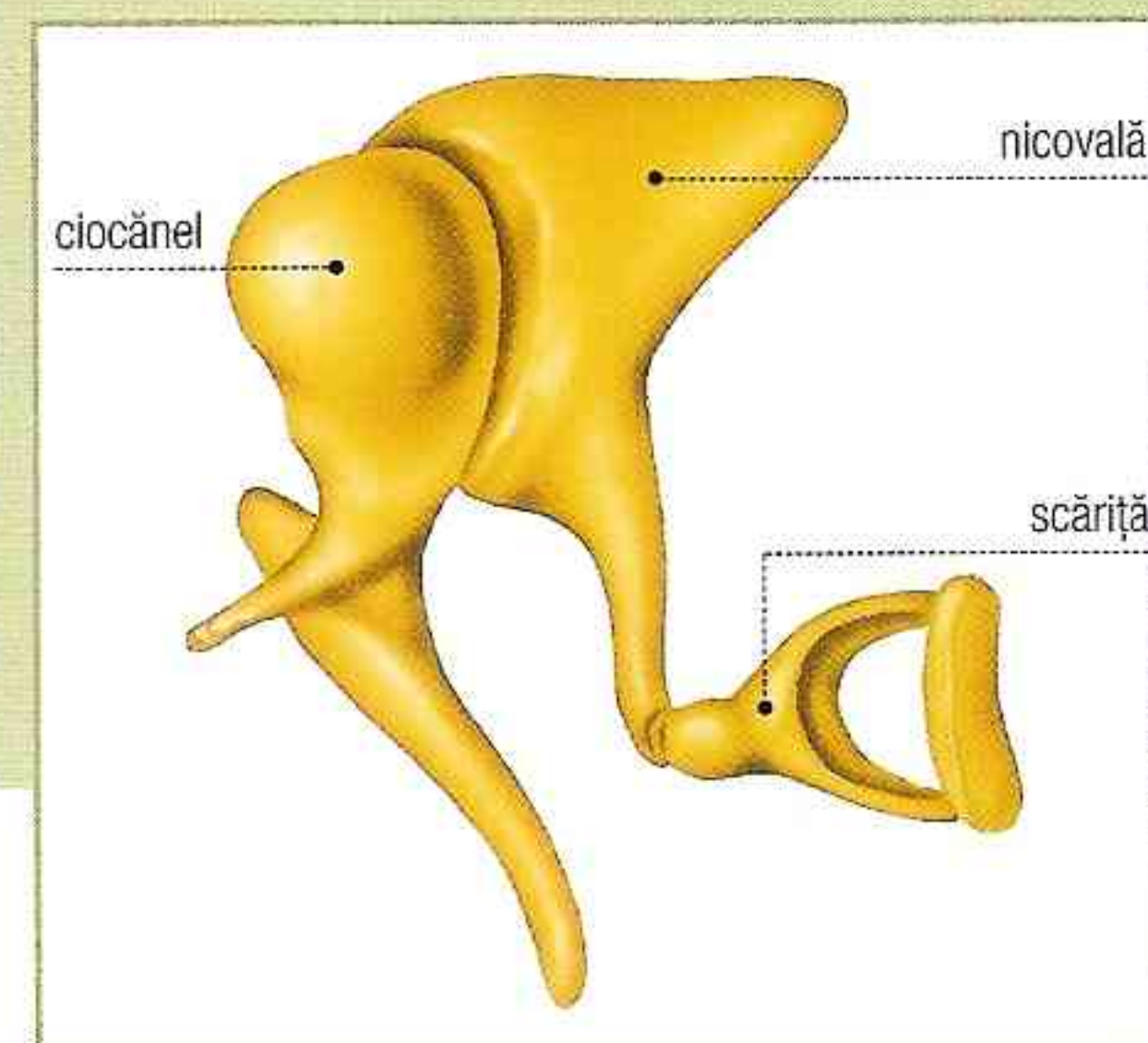
SCHELETUL CAPULUI ESTE ALCĂTUIT DIN DOUĂ PĂRȚI:

- **Cutia craniană** constituie partea superioară și este compusă din opt oase sudate între ele, formând o cavitate în care se găsește encefalul.

- **Oasele feței** constituie partea inferioară, fiind reprezentate de diverse oase unite între ele, cu excepția maxilarului inferior, care este mobil. Găzduiesc majoritatea organelor de simț și conțin primele părți ale aparatelor respirator și digestiv.

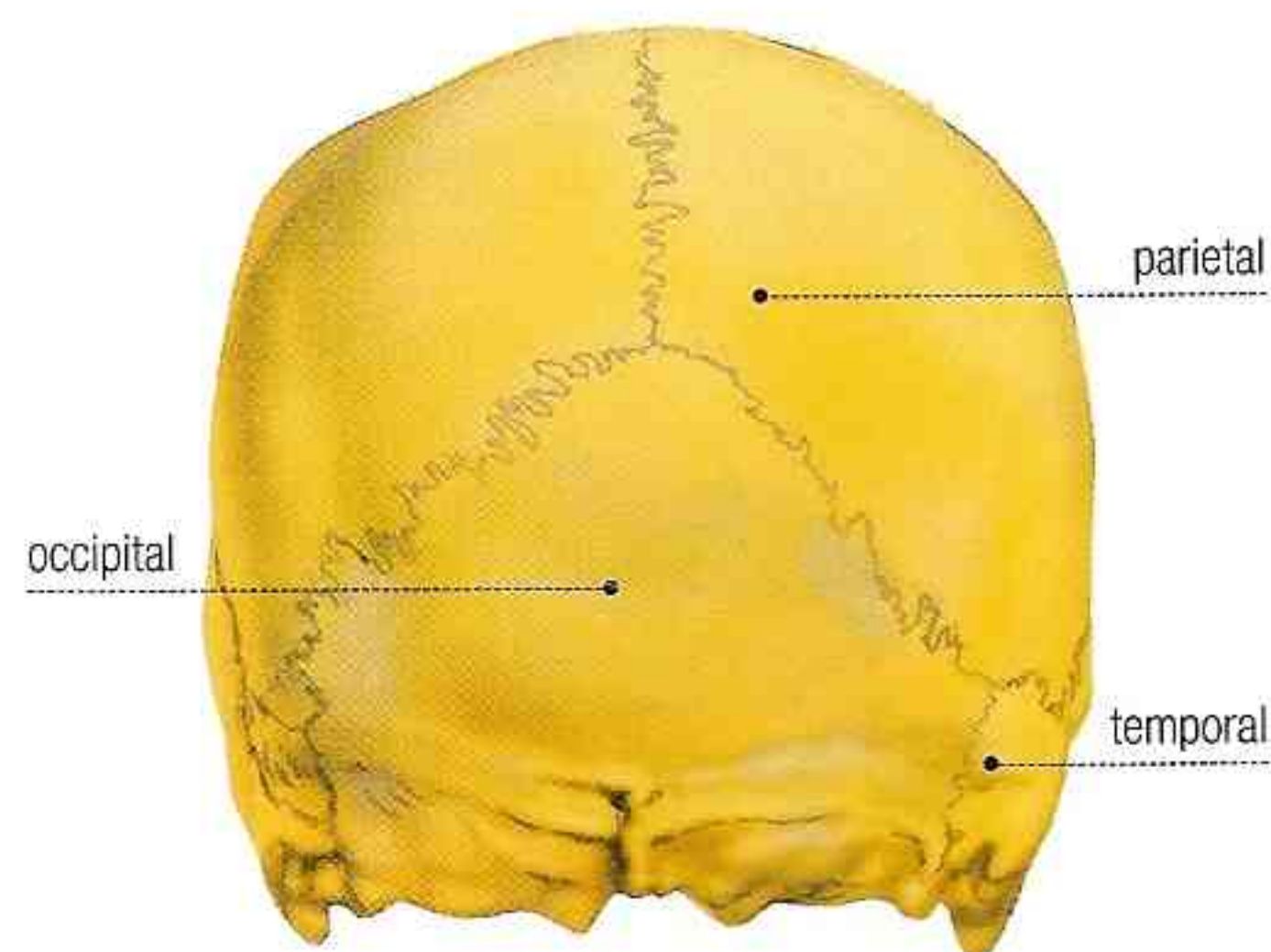
OSCIOARELE URECHII MEDII

În urechea medie, săpată în stânca osului temporal, se găsește o înlanțuire de trei oscioare care nu fac parte din schelet, dar care îndeplinesc un rol fundamental pentru auz: ciocânelul, nicovală și scărița.

OASELE CAPULUI

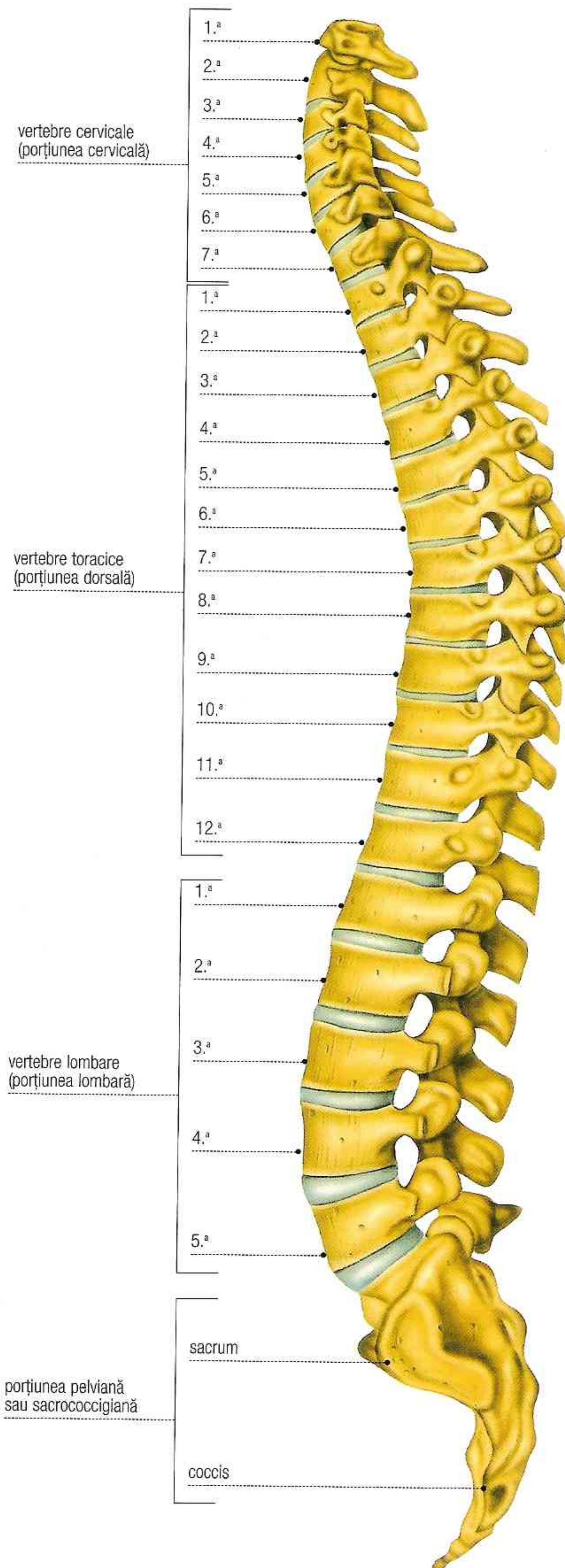
VEDERE DIN SPATE

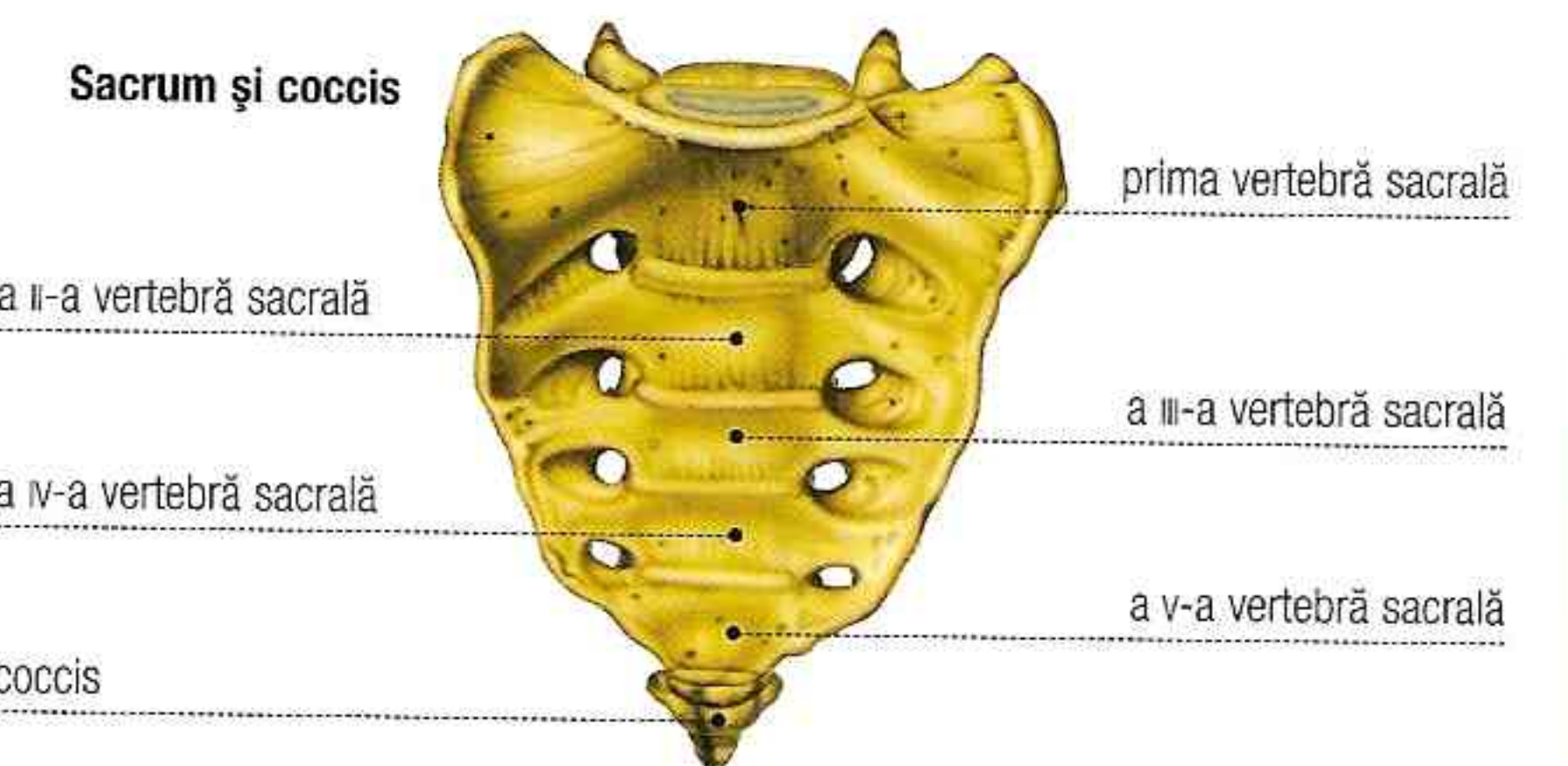
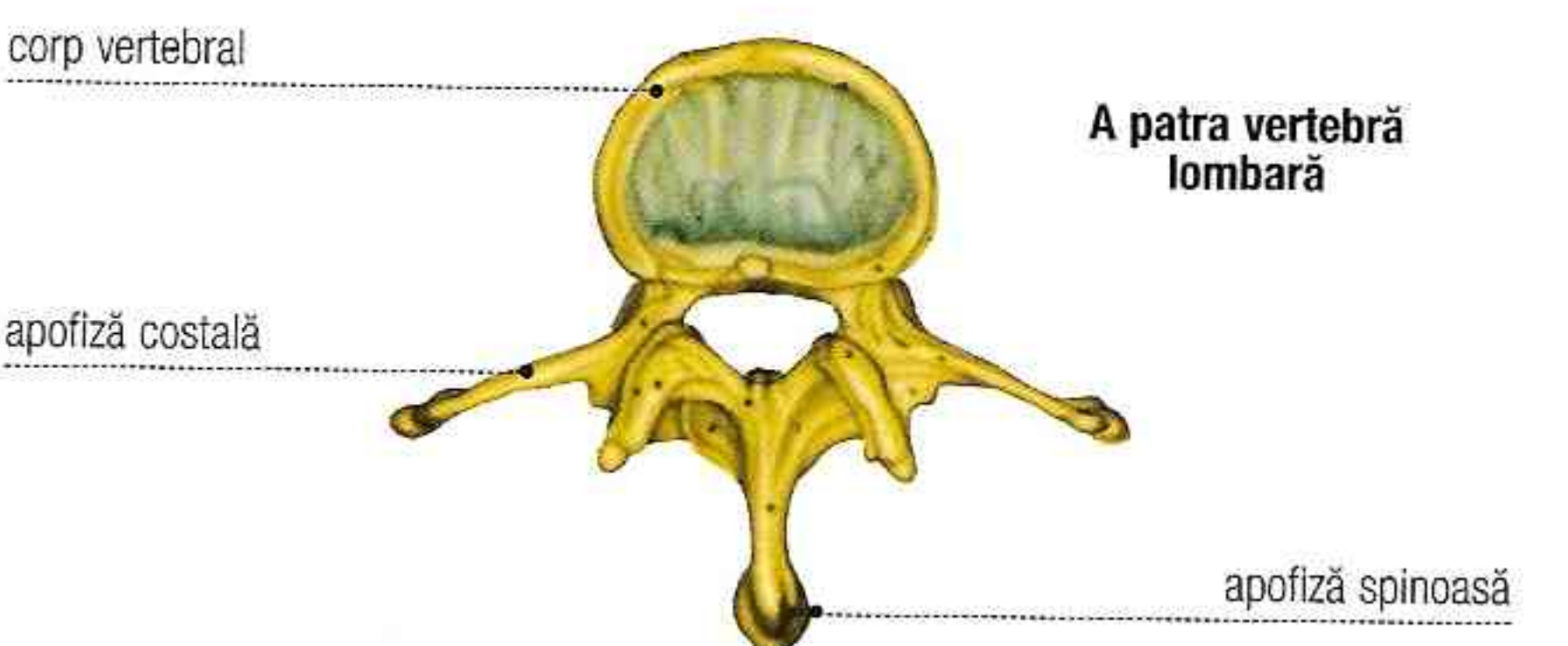
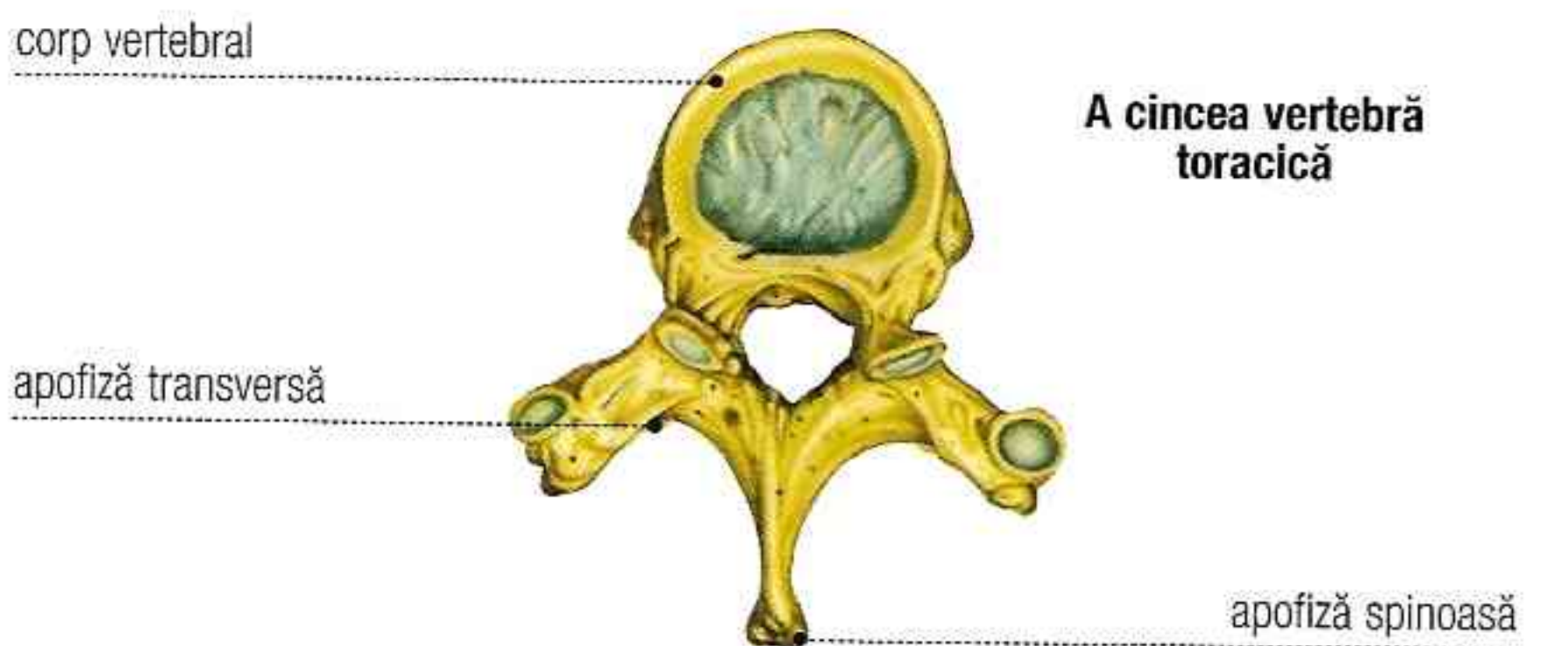
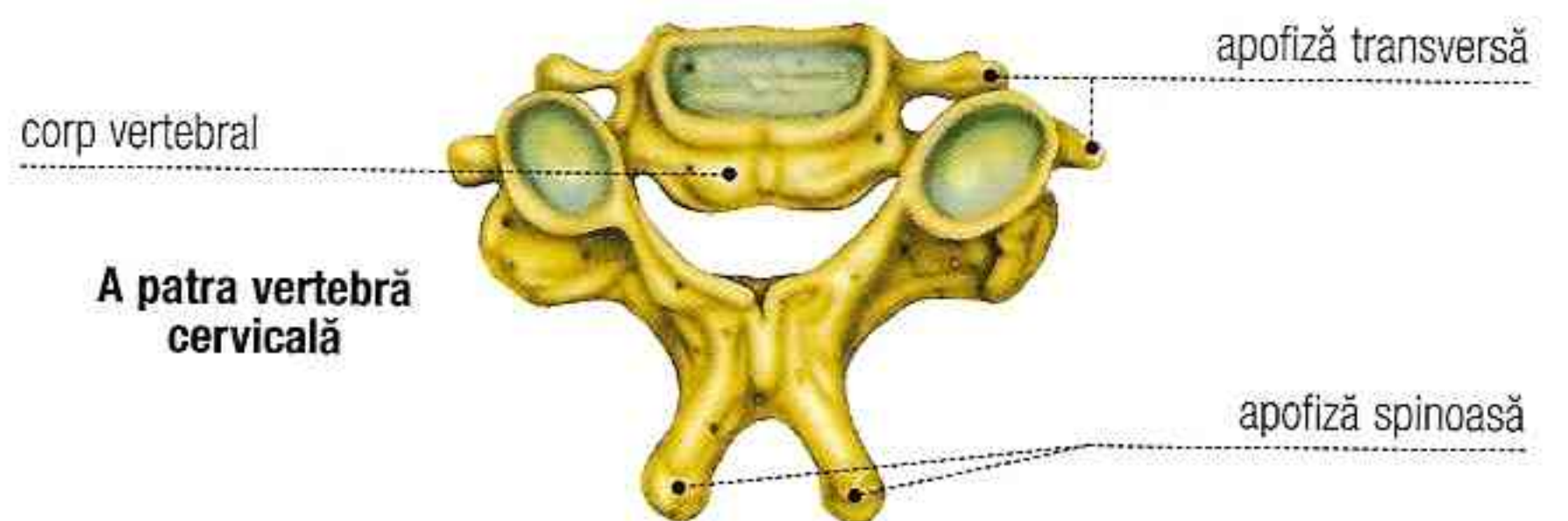
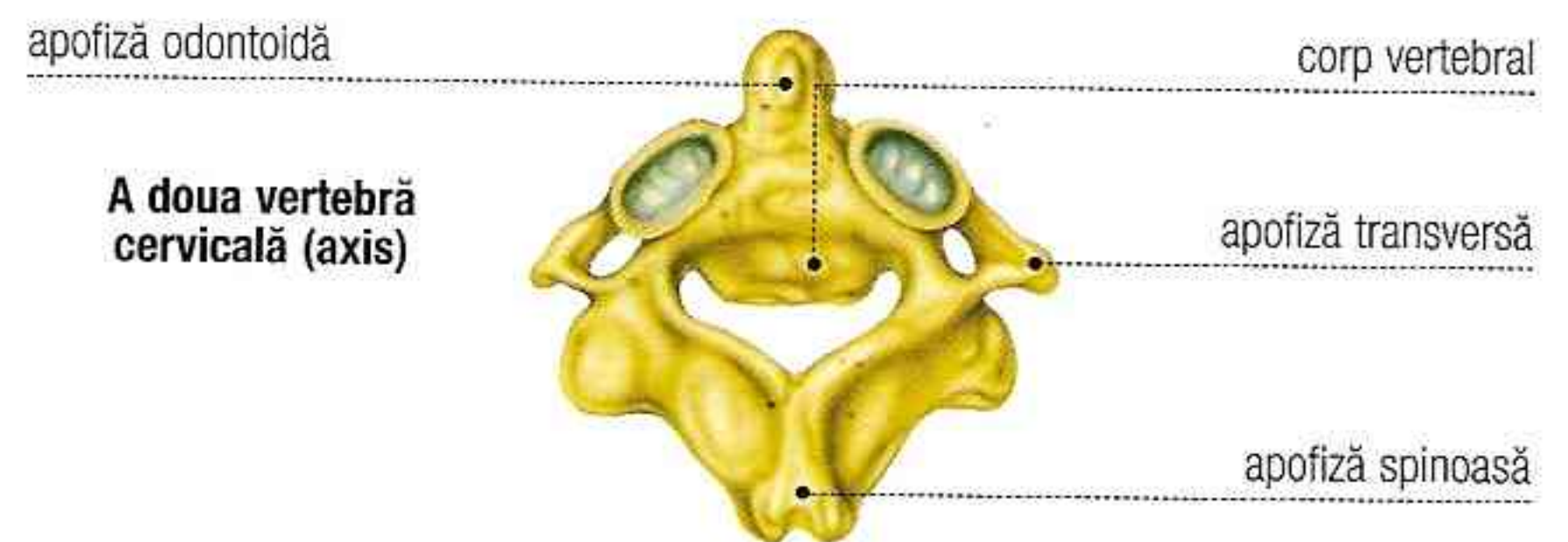
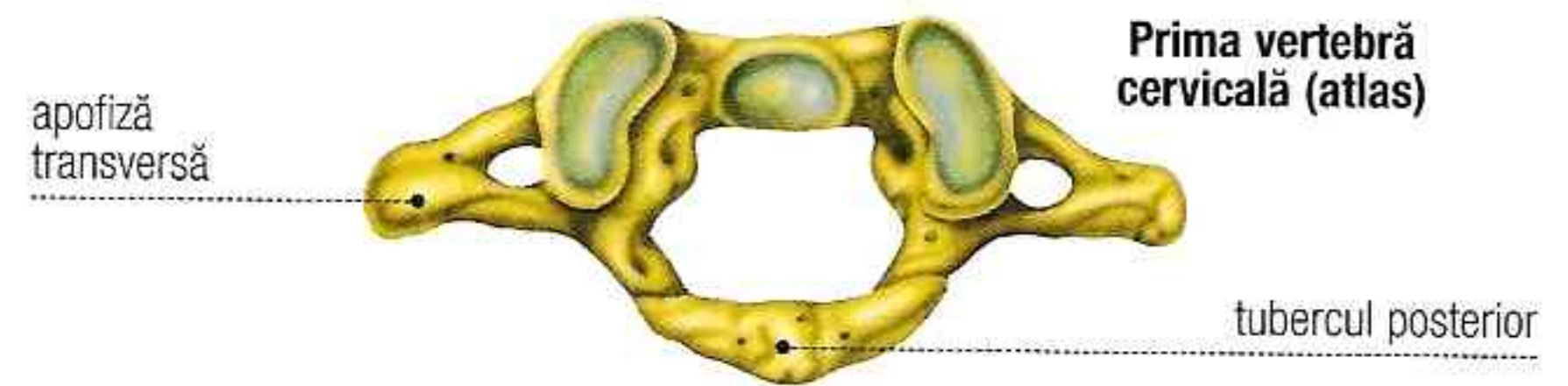

COLOANA VERTEBRALĂ

VEDERE LATERALĂ

Coloana vertebrală reprezintă **axa trunchiului**: se află de-a lungul liniei mediane a spatelui, de la baza craniului până la pelvis. Este alcătuită dintr-o serie de oase suprapuse unul peste altul, **vertebrele**; în total sunt 34 de vertebre, dar doar cele 24 superioare sunt independente, în timp ce ultimele sunt sudate între ele și formează oasele **sacrum** și **coccis**.

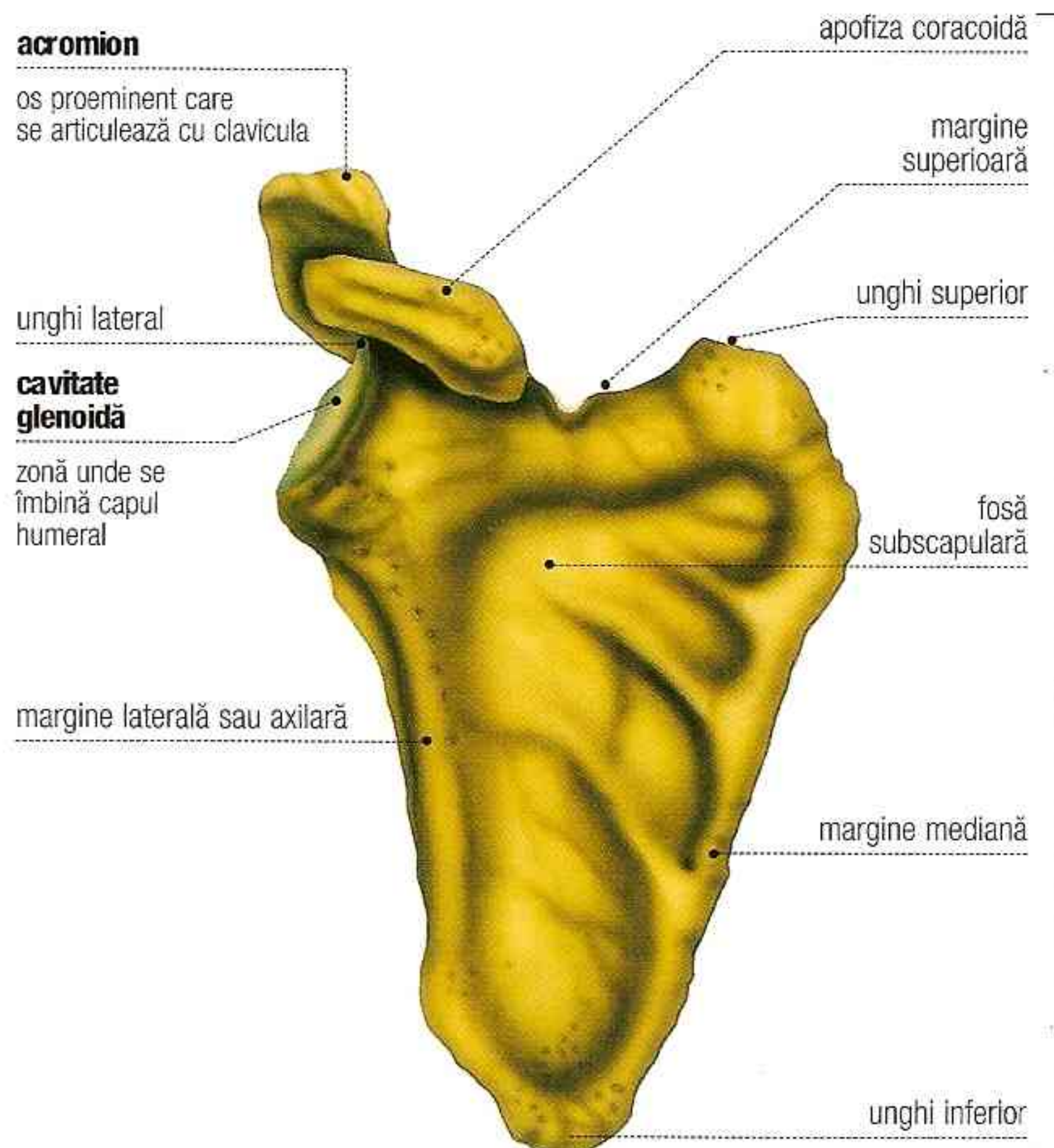

SISTEMUL OSOS

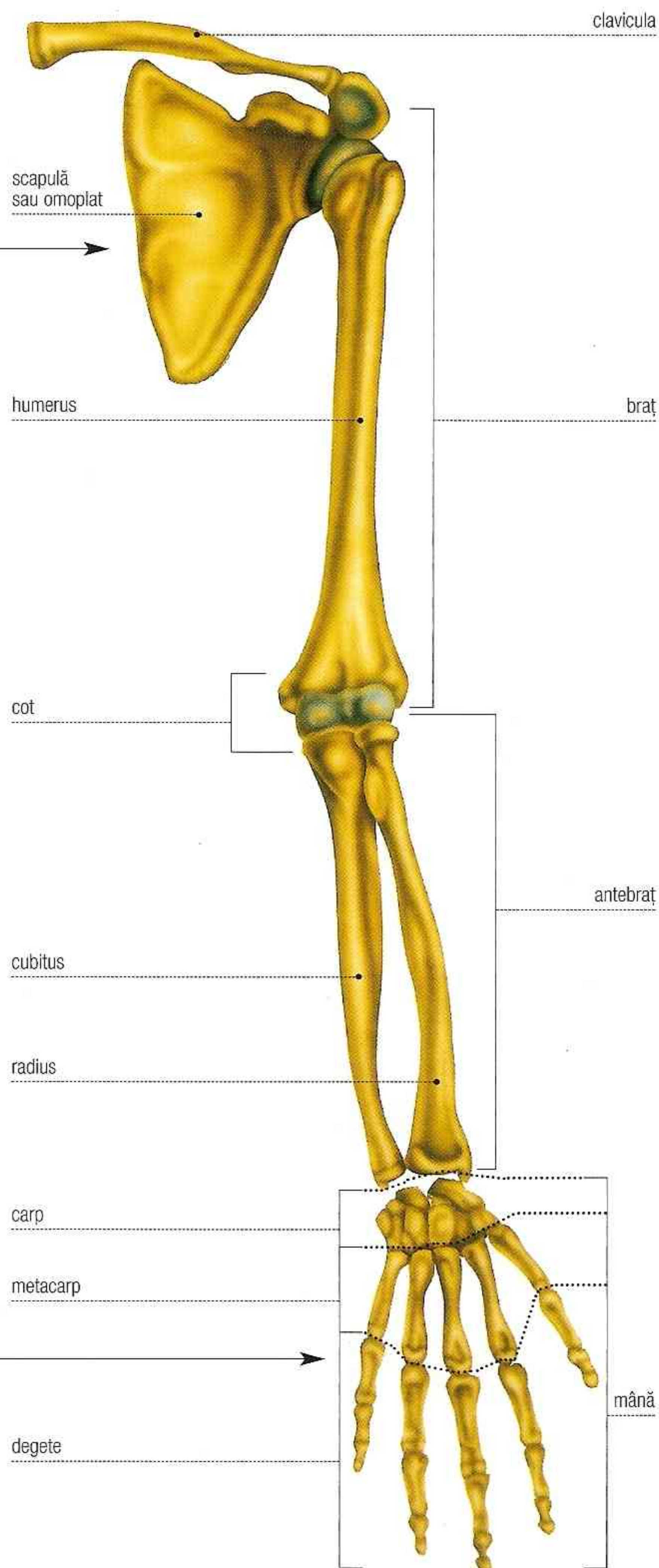
SCAPULA (SAU OMOPLATUL) DREPT

VEDERE FRONTALĂ

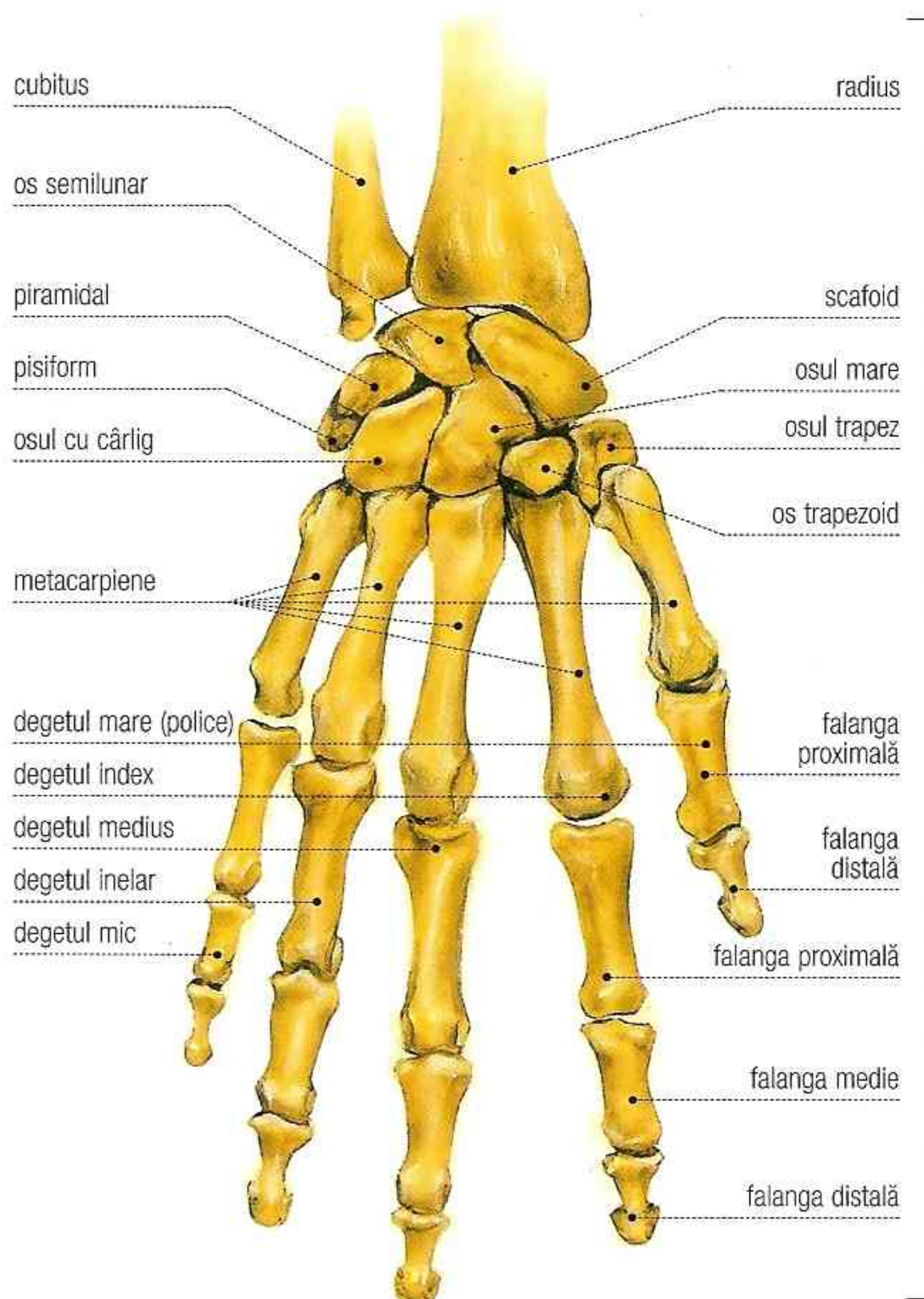
Scheletul membrului superior este format din oasele **brațului** (humerus), **antebrațului** (cubitus și radius) și ale **mâinii** (carpiene, metacarpiene și falange).

SCHELETUL EXTREMITĂȚII SUPERIOARE

MÂNA DREAPTĂ

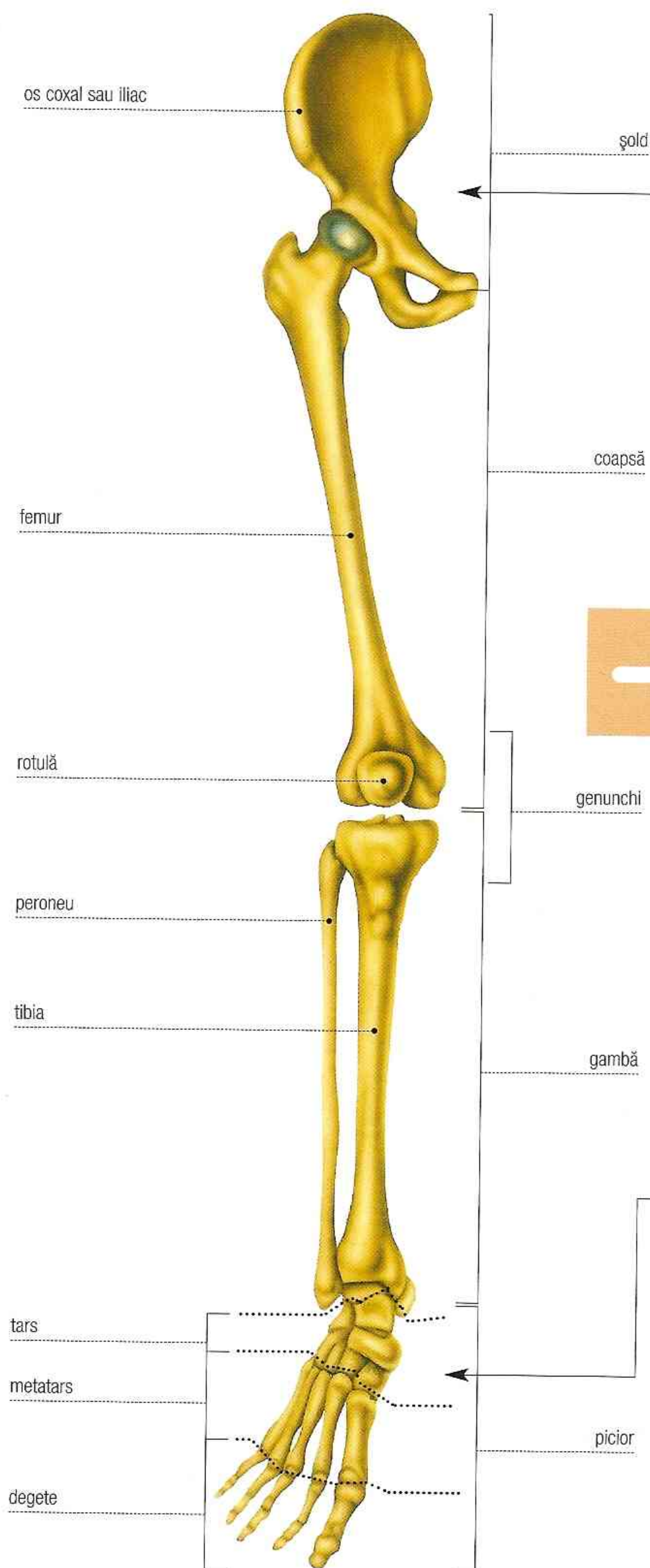
VEDERE DORSALĂ

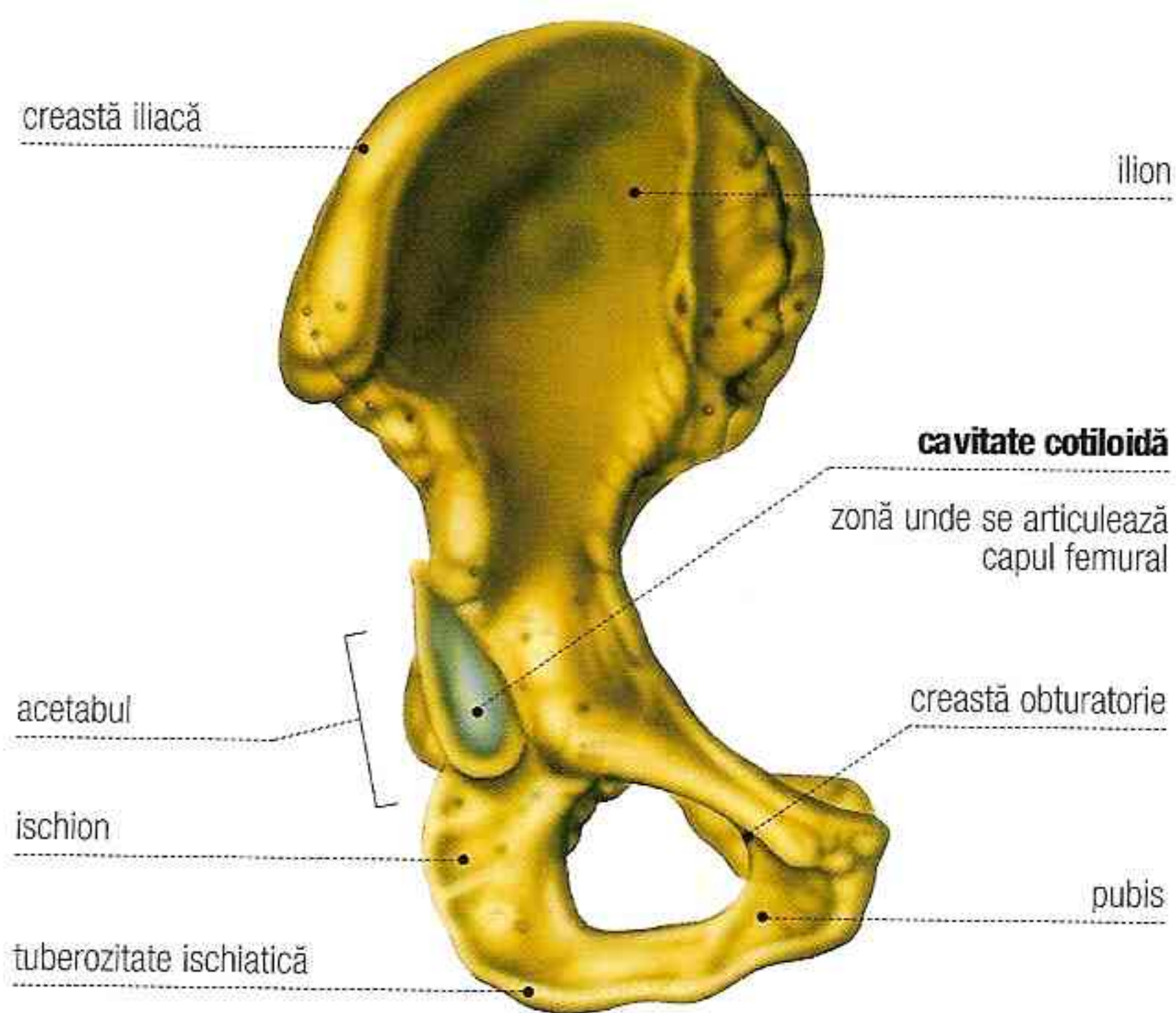
Scheletul membrului inferior este format din oasele **coapsei** (femurul), oasele **gambei** (tibia și peroneul) și oasele **picioarului** (tars, metatars și degete).

SCHELETUL EXTREMITĂȚII INFERIOARE

OSUL COXAL (SAU ILIAC) DREPT

VEDERE FRONTALĂ

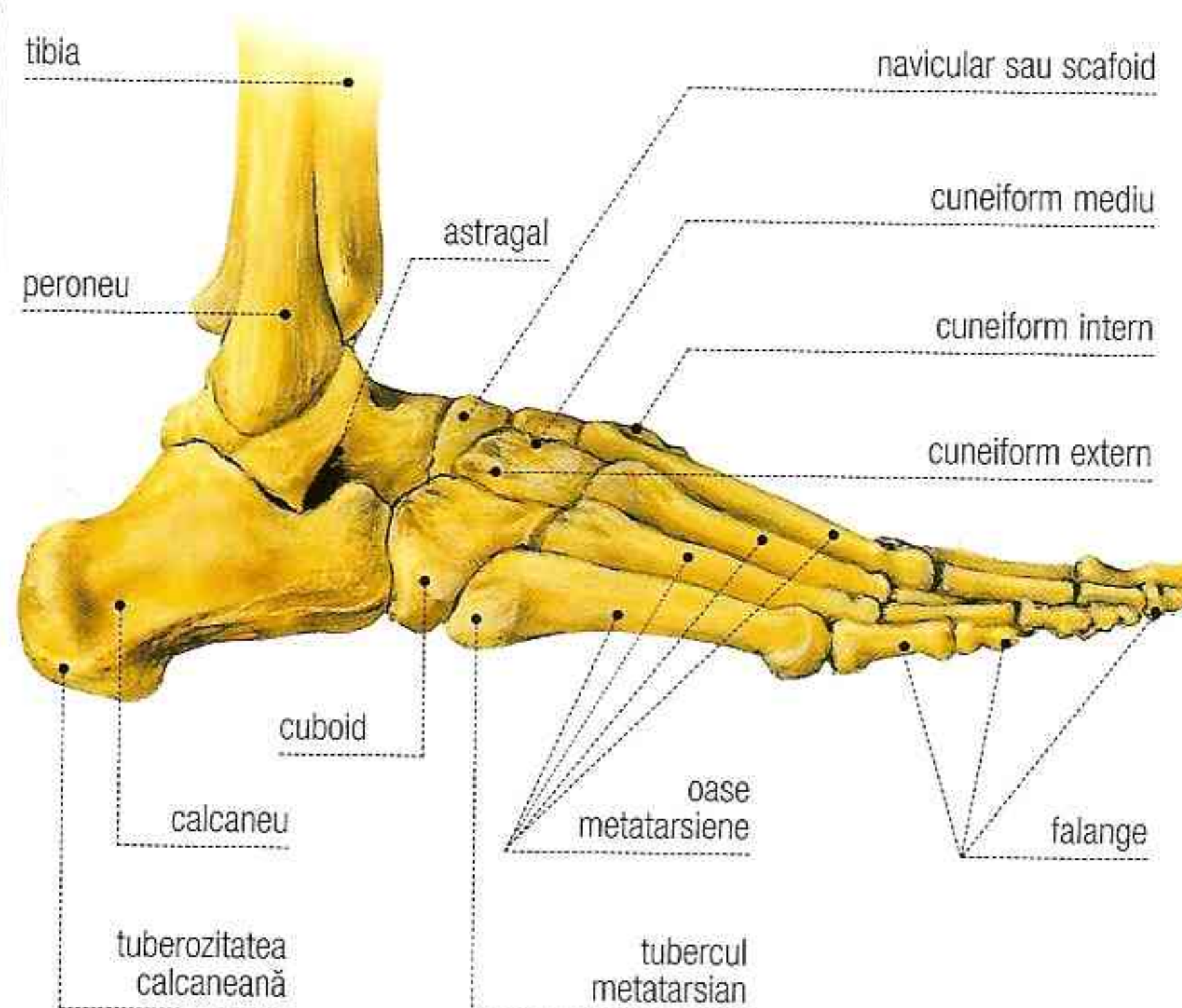

Scheletul piciorului este alcătuit din diferite segmente:

- tarsul, în partea posterioară, compus din opt oase de formă neregulată, dispuse în două rânduri orizontale.
- metatarsul, care corespunde labei piciorului, alcătuit din cinci oase metatarsiene.
- degetele, fiecare format din trei oase, falange, cu excepția degetului haluce (degetul mare) care are doar două.

PICIORUL DREPT

VEDERE LATERALĂ

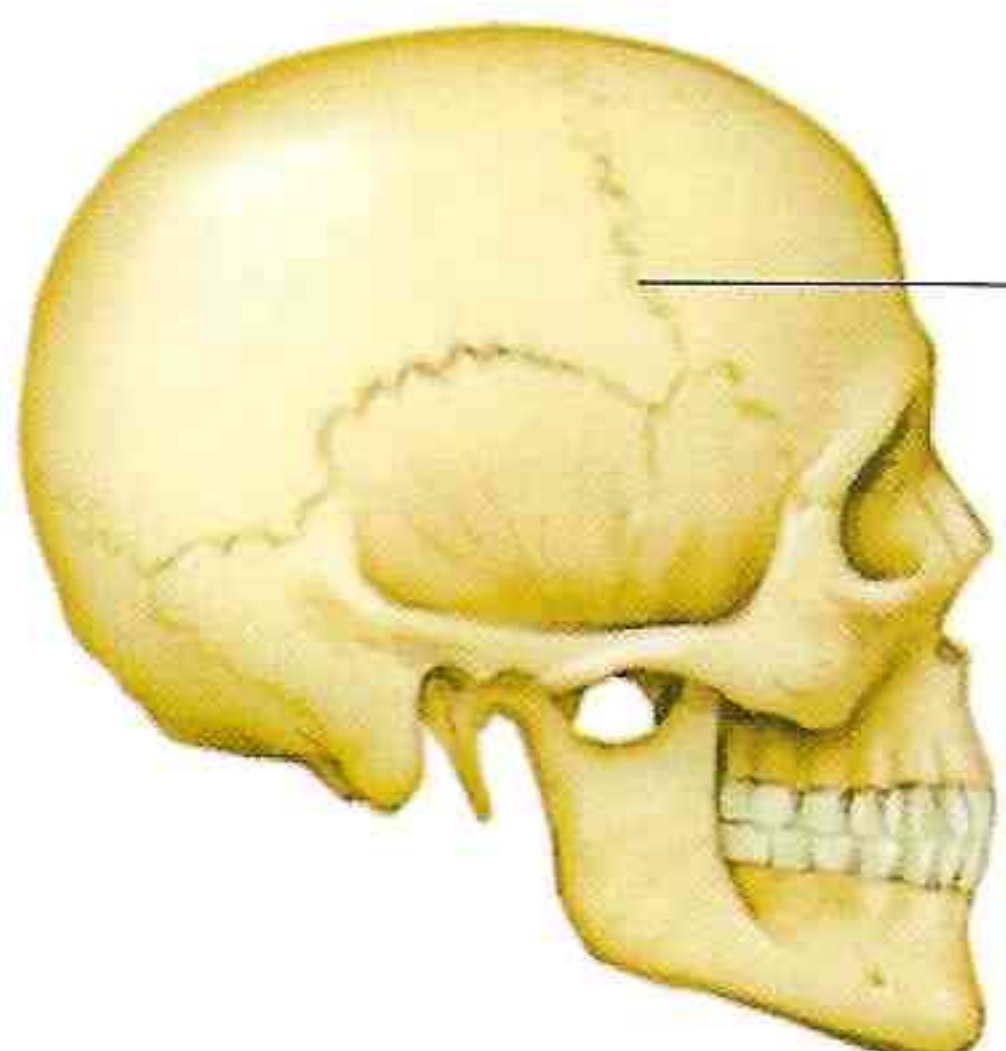

ARTICULAȚIILE

Articulațiile reprezintă **punctele de contact** între diversele oase care formează scheletul. În corpul uman există mai mult de 200 de articulații, dar sunt distincte ca tip și au funcții diverse: unele sunt

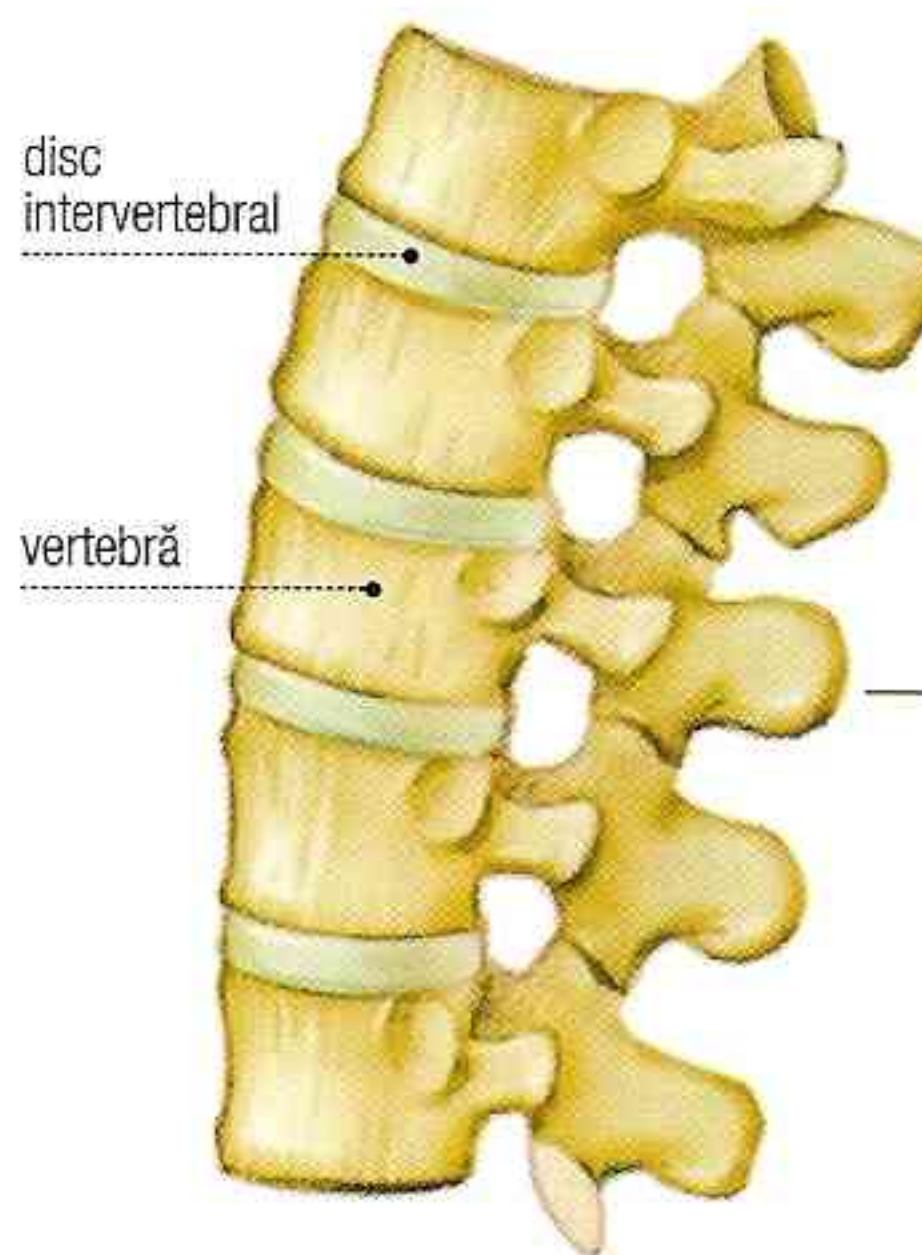
responsabile de mișcările diferitelor părți ale scheletului, iar altele, în schimb, au mobilitate redusă sau sunt fixe și au rol de susținere și unire a diferitelor părți.

TIPURI DE ARTICULAȚII

sinartrozele

sunt articulații fixe, lipsite de mobilitate, formate prin unirea strânsă a două sau mai multor segmente osoase care alcătuiesc un înveliș protector pentru țesuturile moi pe care le acoperă

amfiartrozele

aceste articulații prezintă un grad minim de mobilitate: oasele nu sunt direct legate între ele, ci sunt separate printr-un fibrocartilaj a cărui consistență permite să se deformeze provizoriu pentru a oferi un oarecare grad de mobilitate segmentelor osoase

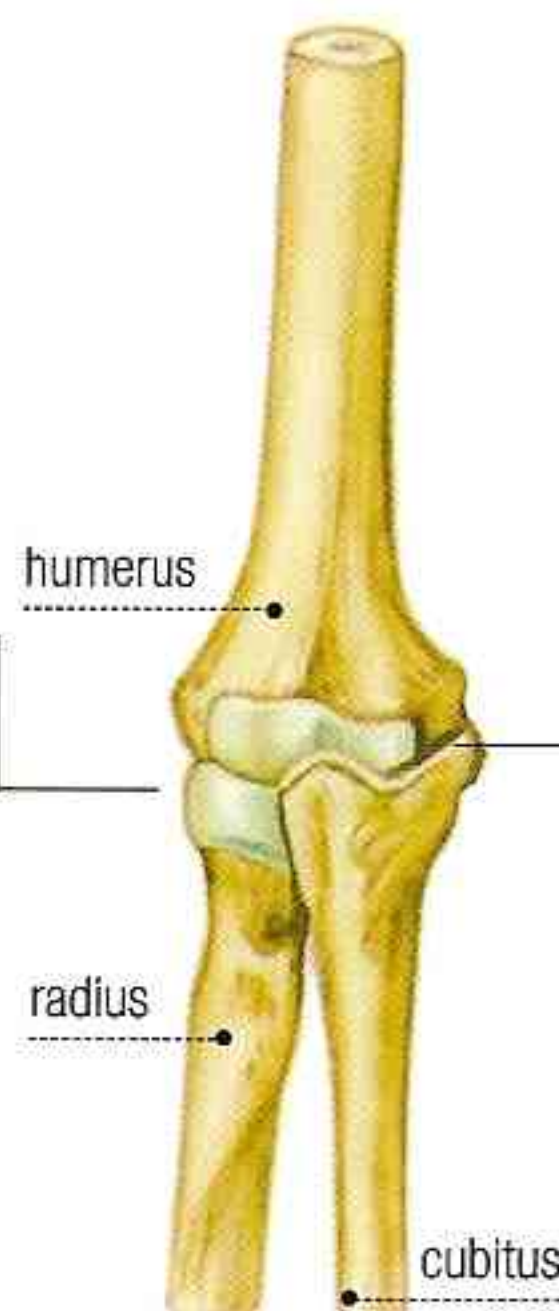
diartrodiale

sunt articulațiile care permit o gamă largă de mișcări de diverse tipuri

enartrozele

articulații mobile alcătuite dintr-un segment osos sferic care se îmbină în interiorul cavității, putându-se mișca în toate sensurile

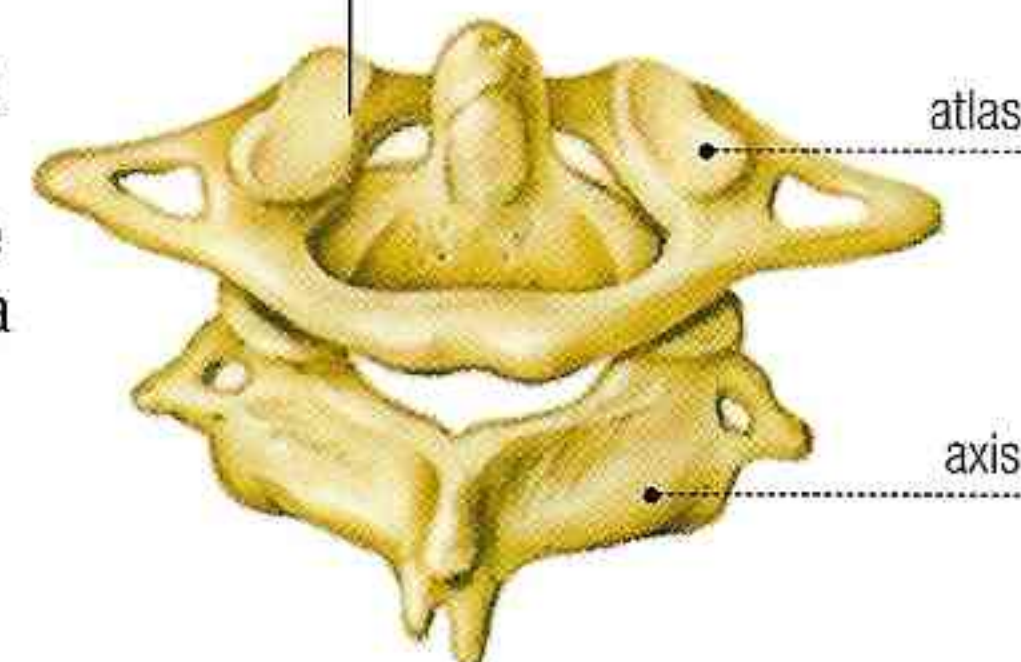

condiloartroza

articulație mobilă alcătuită dintr-un segment osos rotunjit sau eliptic și altul care prezintă o concavitate de aceeași formă

artrodieză

articulație mobilă alcătuită din segmente osoase late care pot glisa între ele

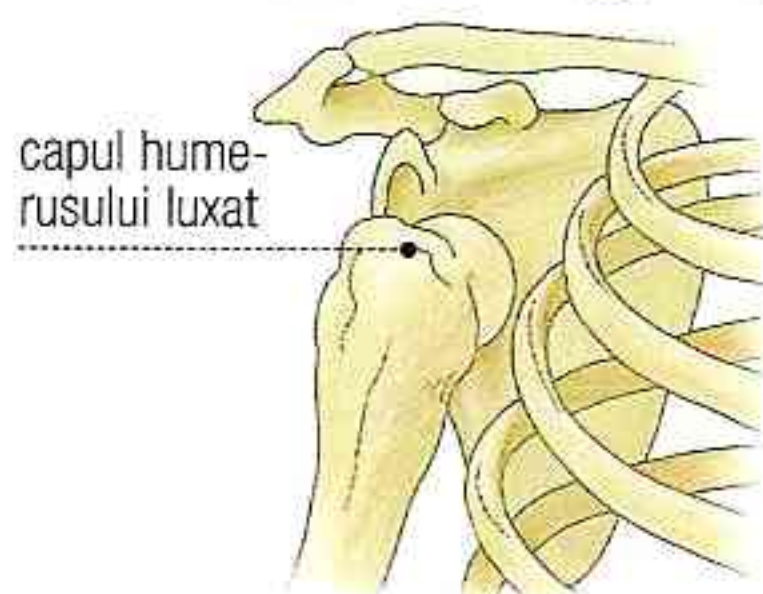
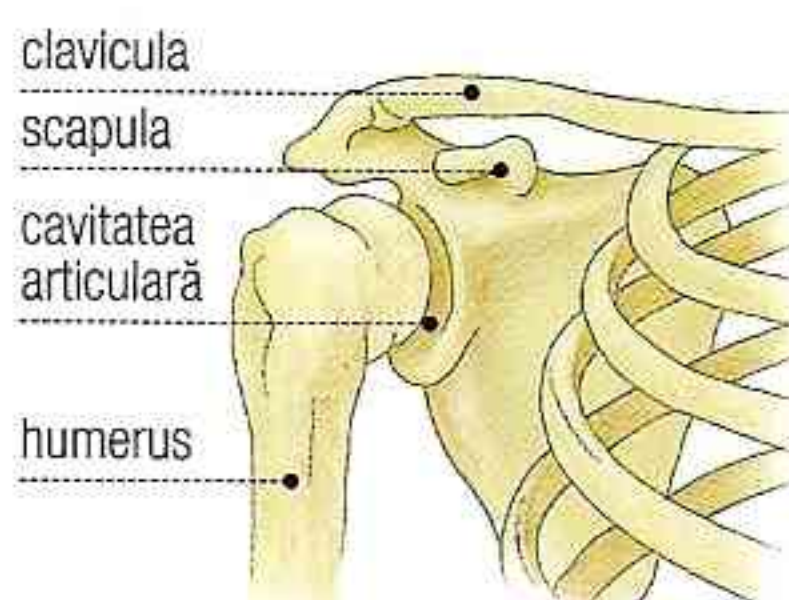

trohleartroza

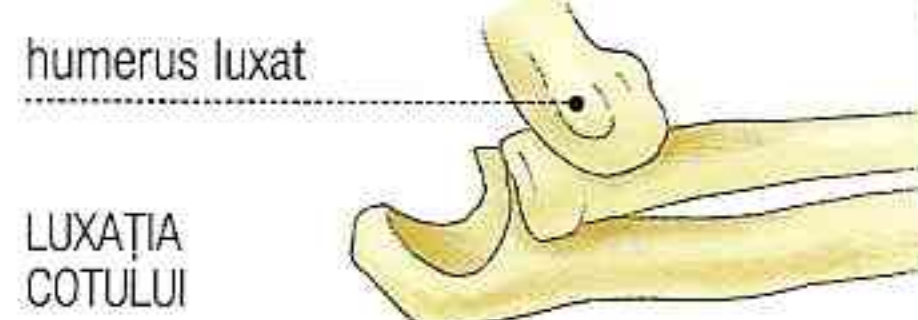
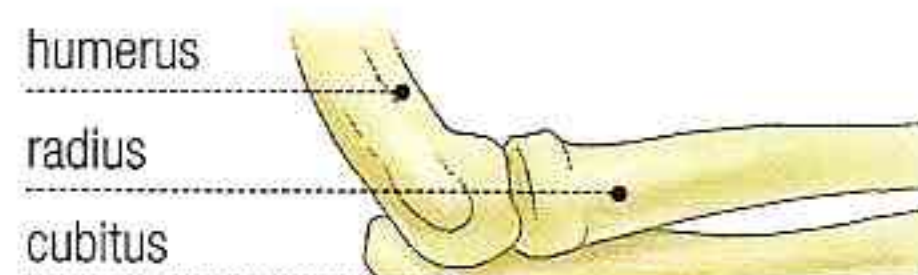
articulație mobilă alcătuită dintr-un segment osos în formă de scripete, prezentând o depresiune în centru, și altul care are o creastă ce se îmbină în cadrul scripetelui

LUXAȚIILE

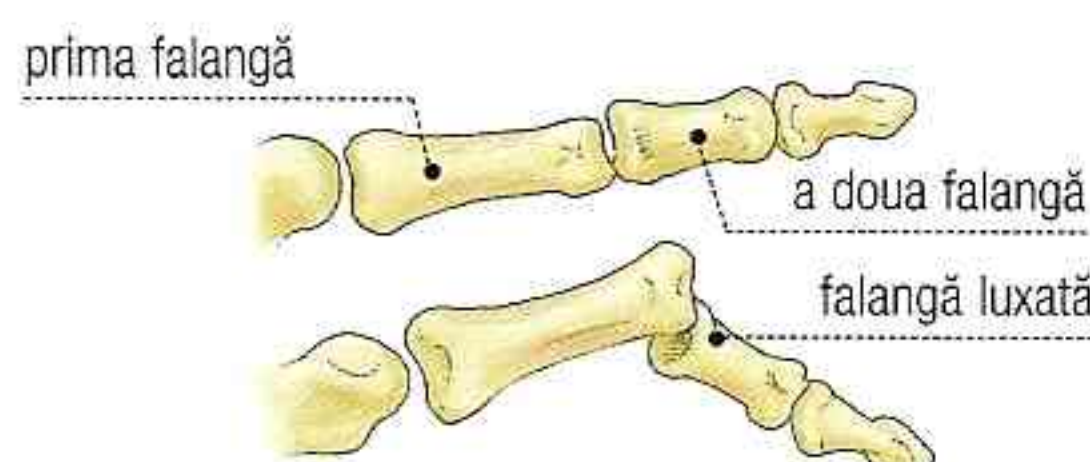
O luxație, sau dislocare, este reprezentată de **deplasarea** segmentelor osoase care formează o articulație și care nu mai pot menține contactul normal între ele.

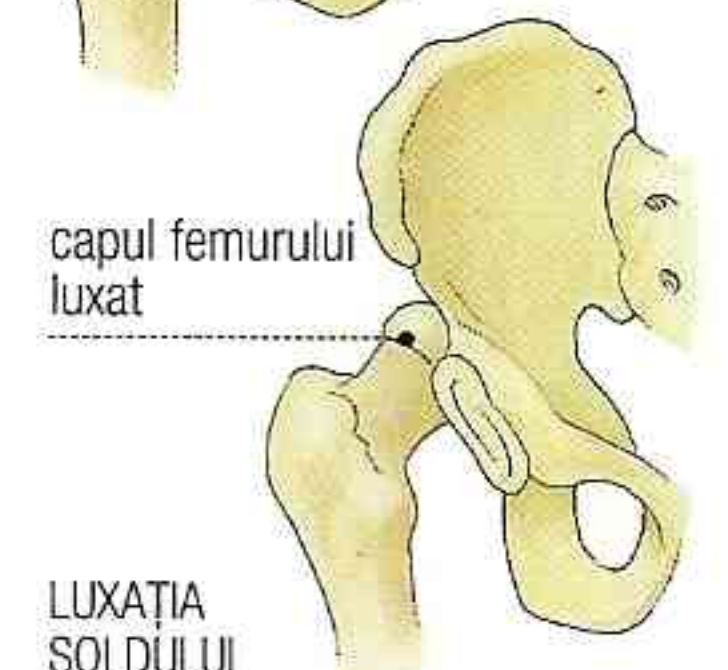
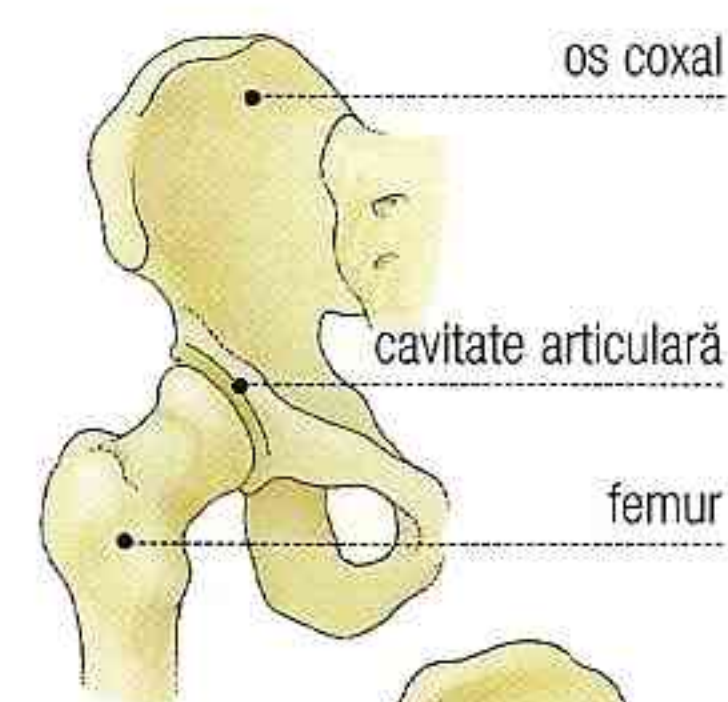
LUXAȚIA UMĂRULUI

LUXAȚIA COTULUI

LUXAȚIA INTERFALANGIANĂ A UNUI DEGET

LUXAȚIA SOLDULUI

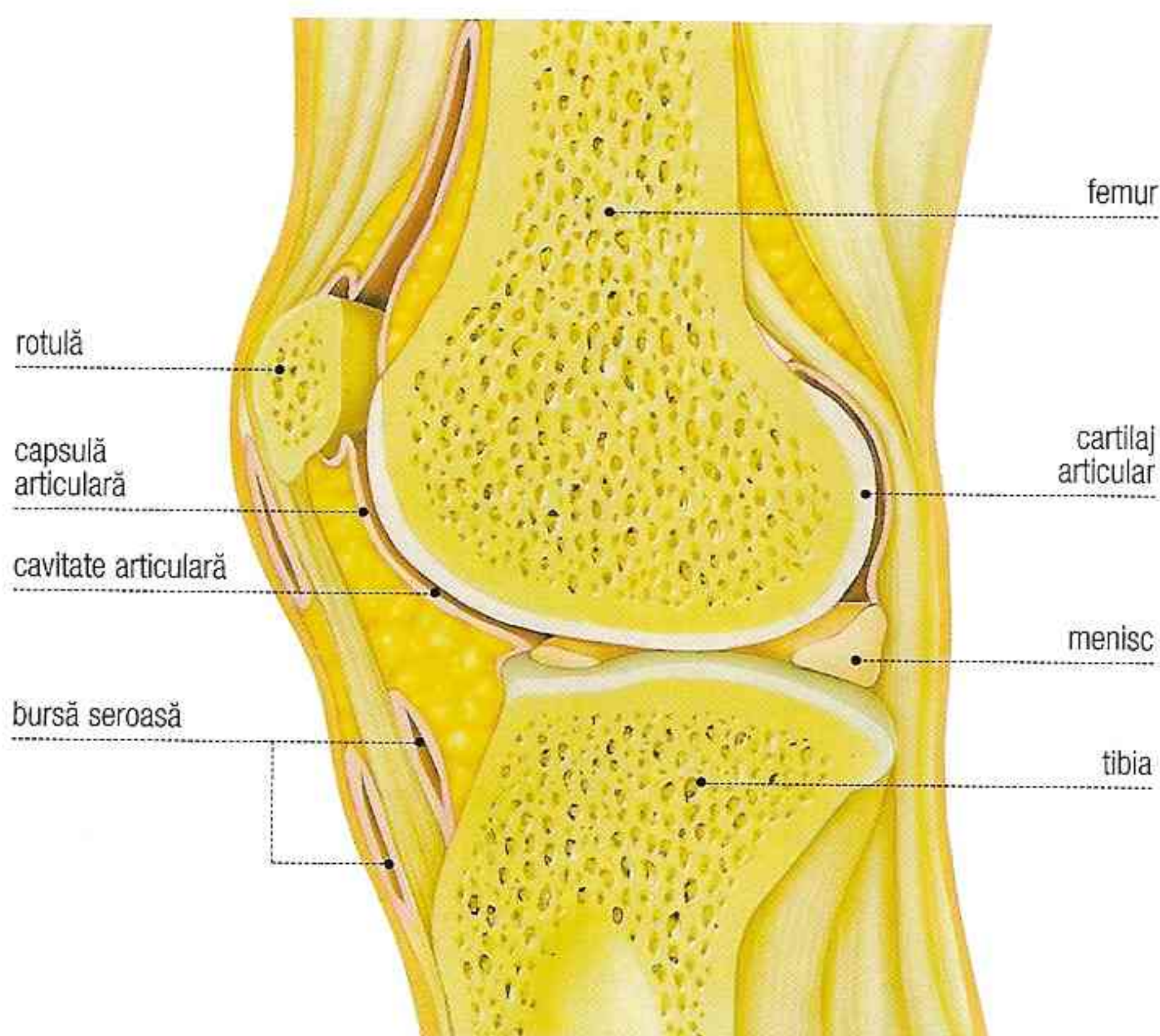
ELEMENTELE UNEI ARTICULAȚII MOBILE

Într-o articulație mobilă, în afara oaselor mobile, există unele elemente destinate să protejeze extremitățile osoase și altele care garantează stabilitatea ansamblului:

- **cartilaj articular:** înveliș subțire de țesut elastic și rezistent care acoperă extremitățile osoase și nu lasă suprafețele articulare să intre în contact direct;
- **capsula articulară:** membrană fibroasă care înglobează toată articulația și nu lasă segmentele osoase să se deplaseze în exces;
- **membrana sinovială:** înveliș de țesut neted și lucios care tapetează pe interior capsula articulară și secretă un lichid vâscos, care umple articulația cu lubrifiant, asigurând alunecarea suprafețelor osoase și distribuind hrana către cartilajele articulare;
- **ligamentele:** benzi fibroase rezistente care conferă stabilitate articulațiilor.

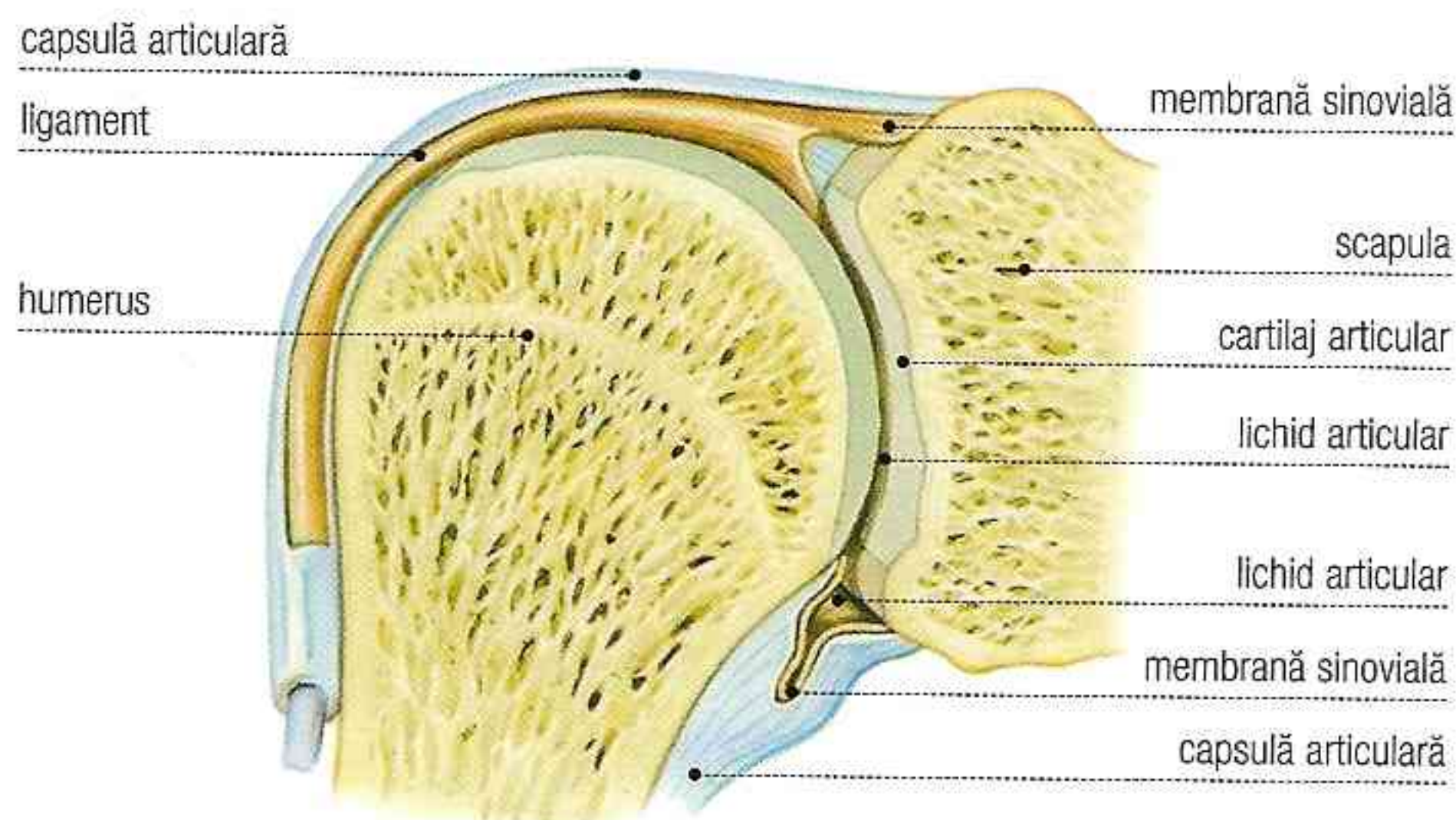
ARTICULAȚIA GENUNCHIULUI

VEDERE LATERALĂ ÎN SECȚIUNE

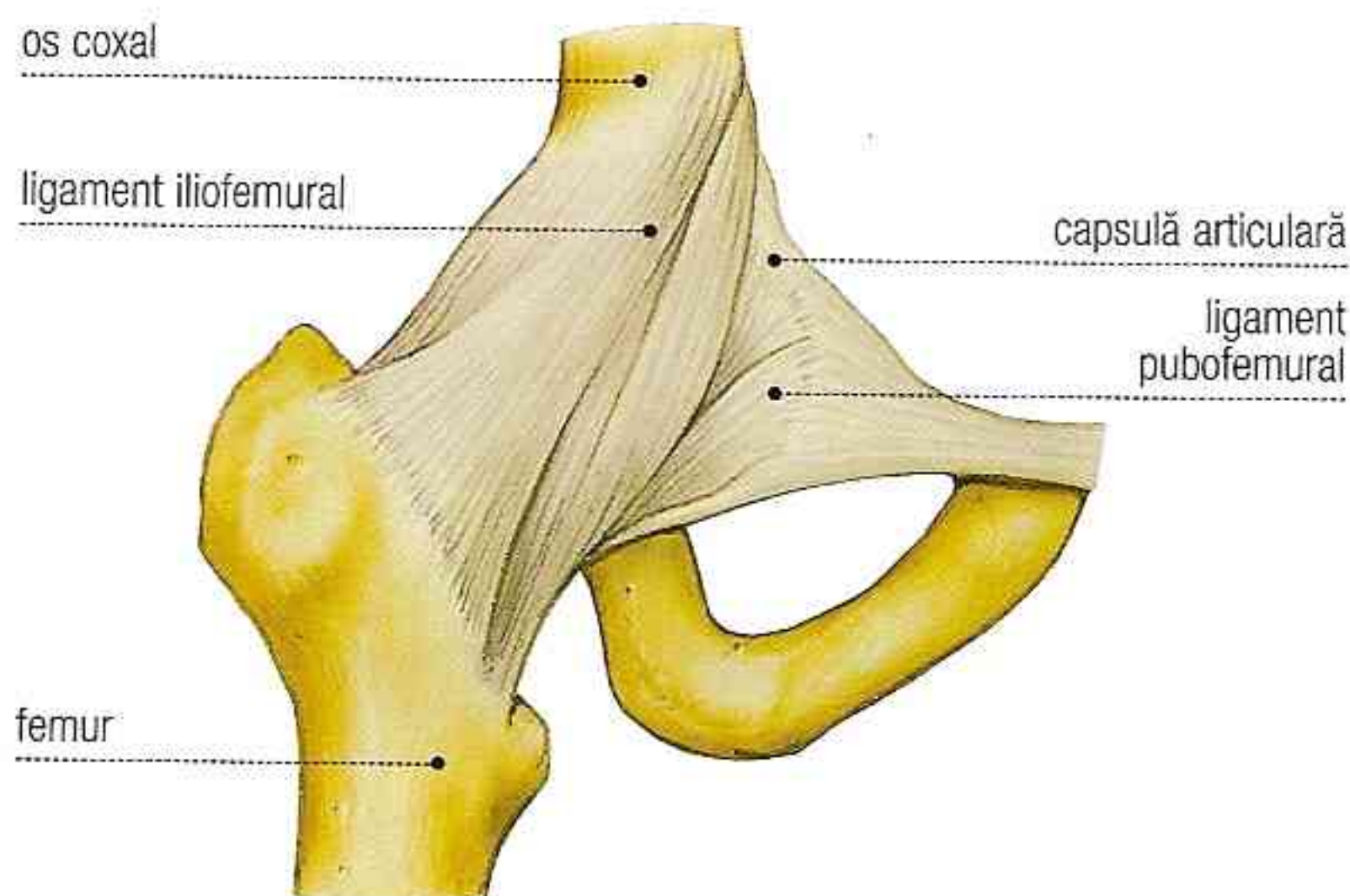
ARTICULAȚIA UMĂRULUI

VEDERE FRONTALĂ ÎN SECȚIUNE

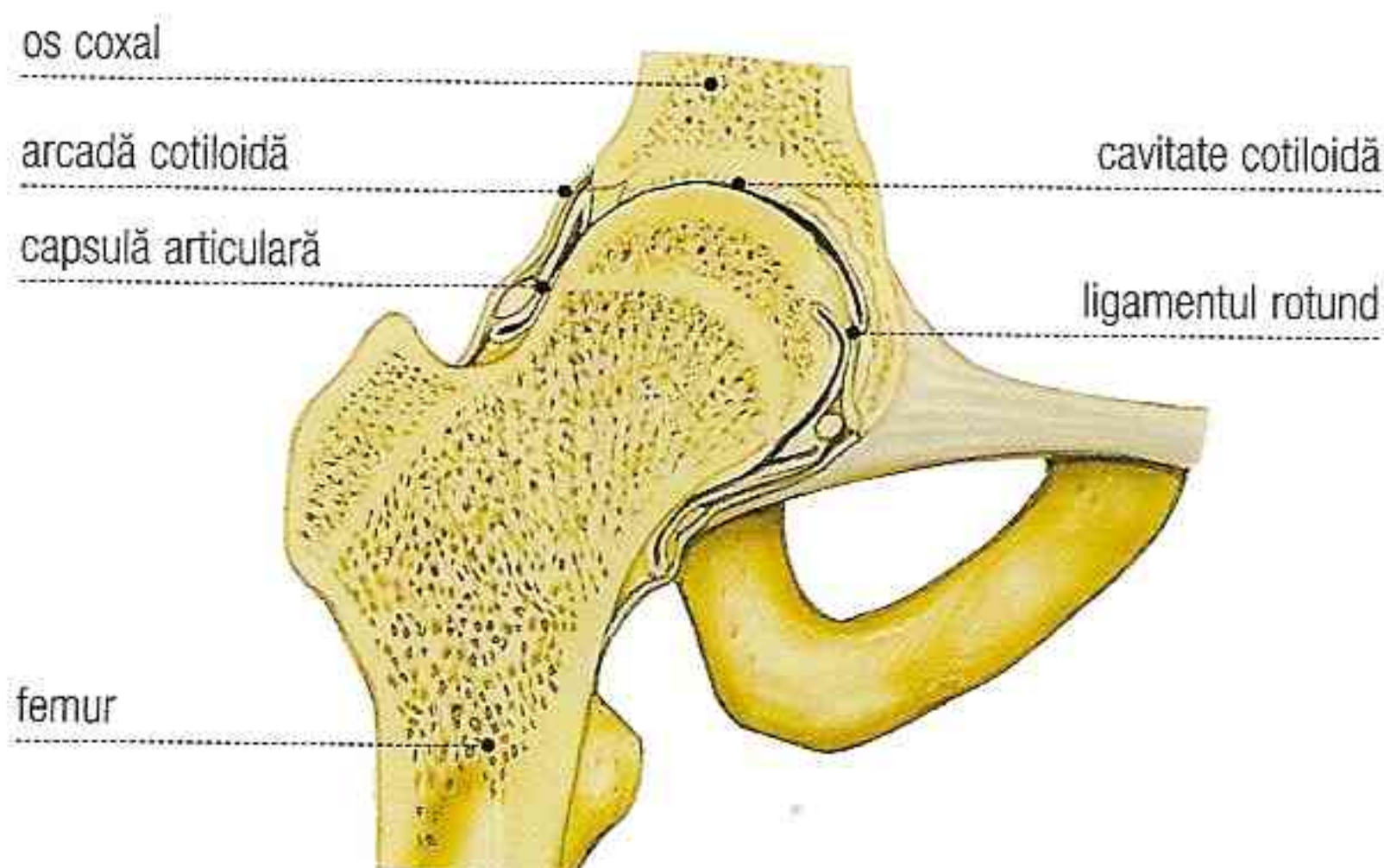

ARTICULAȚIA ȘOLDULUI

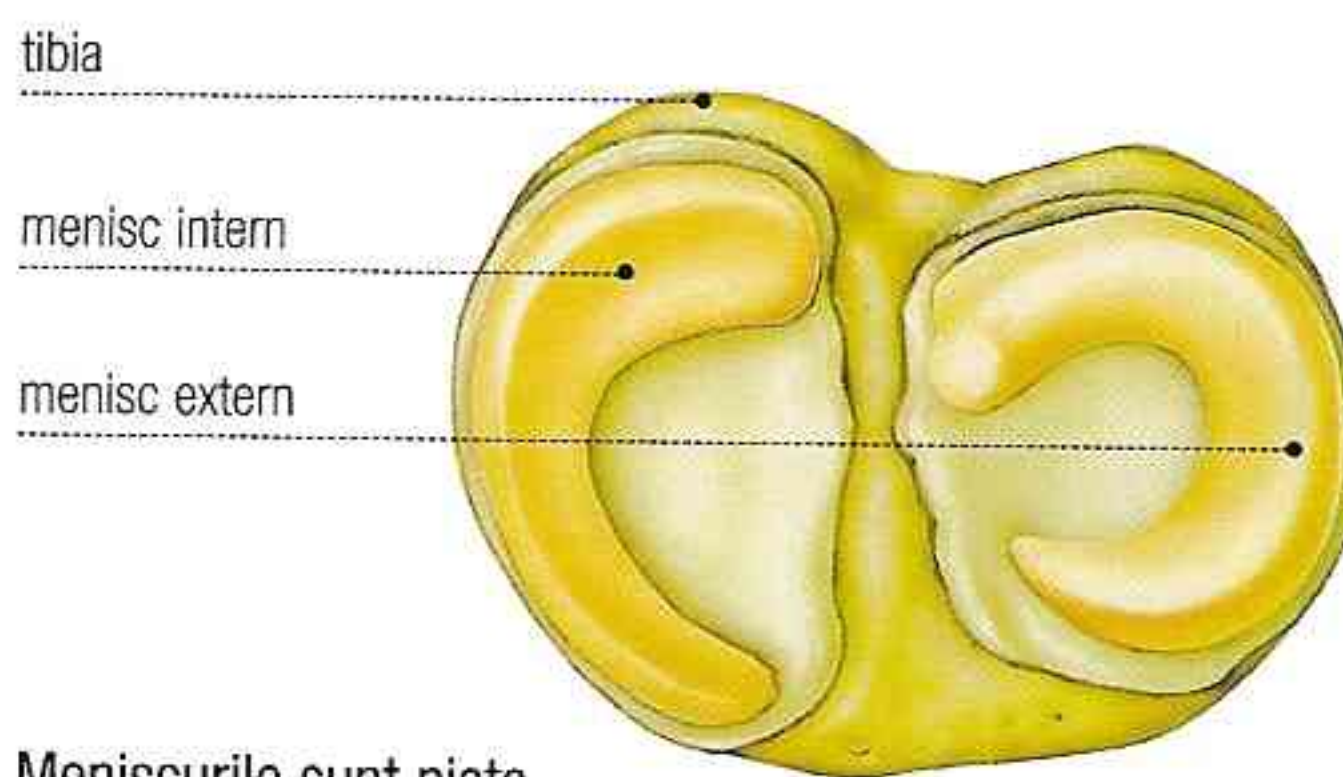
VEDERE FRONTALĂ

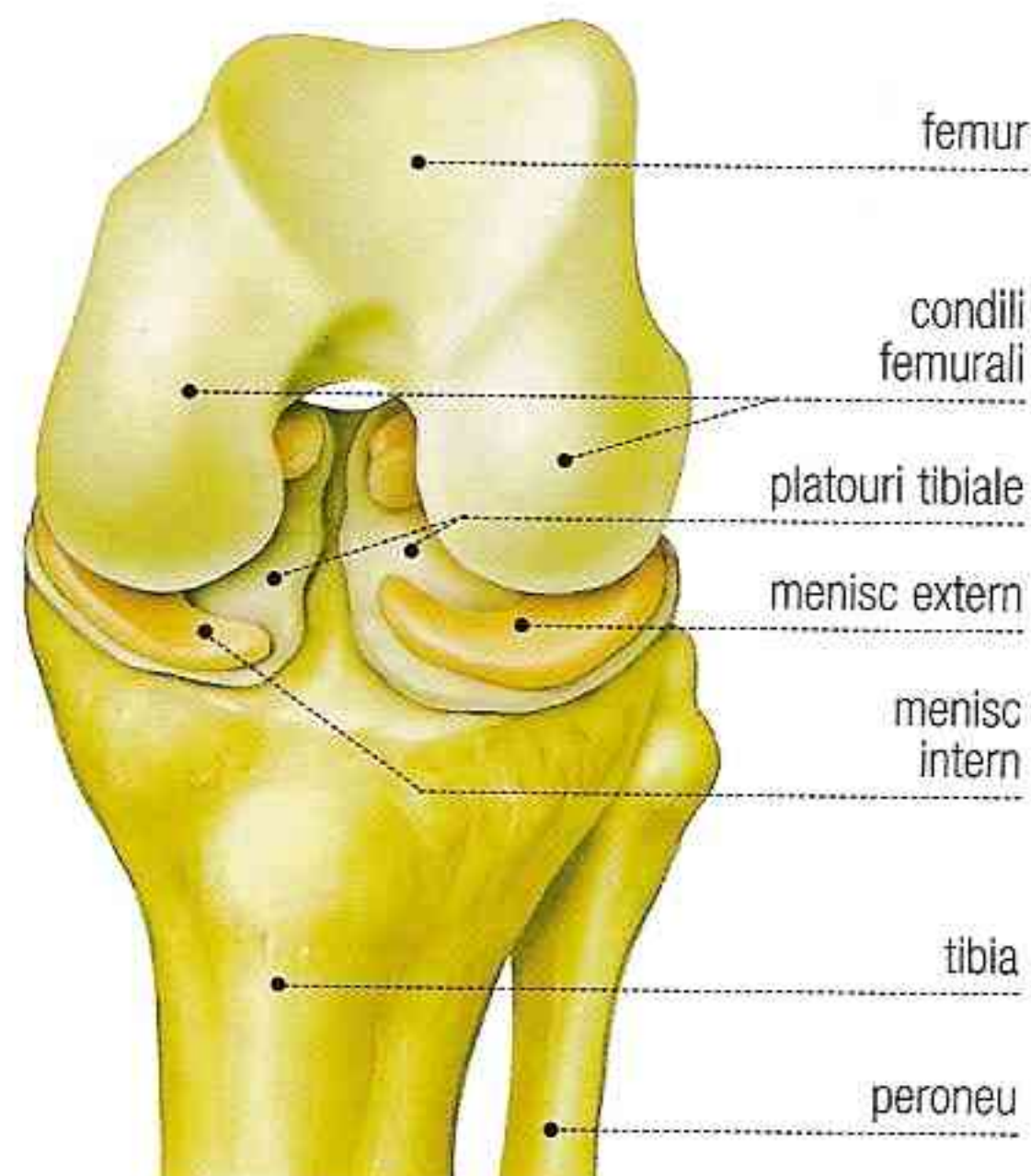
SECȚIUNE

MENISCURI

Meniscurile sunt niște **cartilaje fibroase** interpușe între segmentele osoase ale unei articulații, care măresc suprafața contactului între oase, distribuie mai bine greutatea și limitează mișcările extreme. Există meniscuri în diverse articulații, dar cele mai importante sunt cele două prezente la nivelul genunchiului.

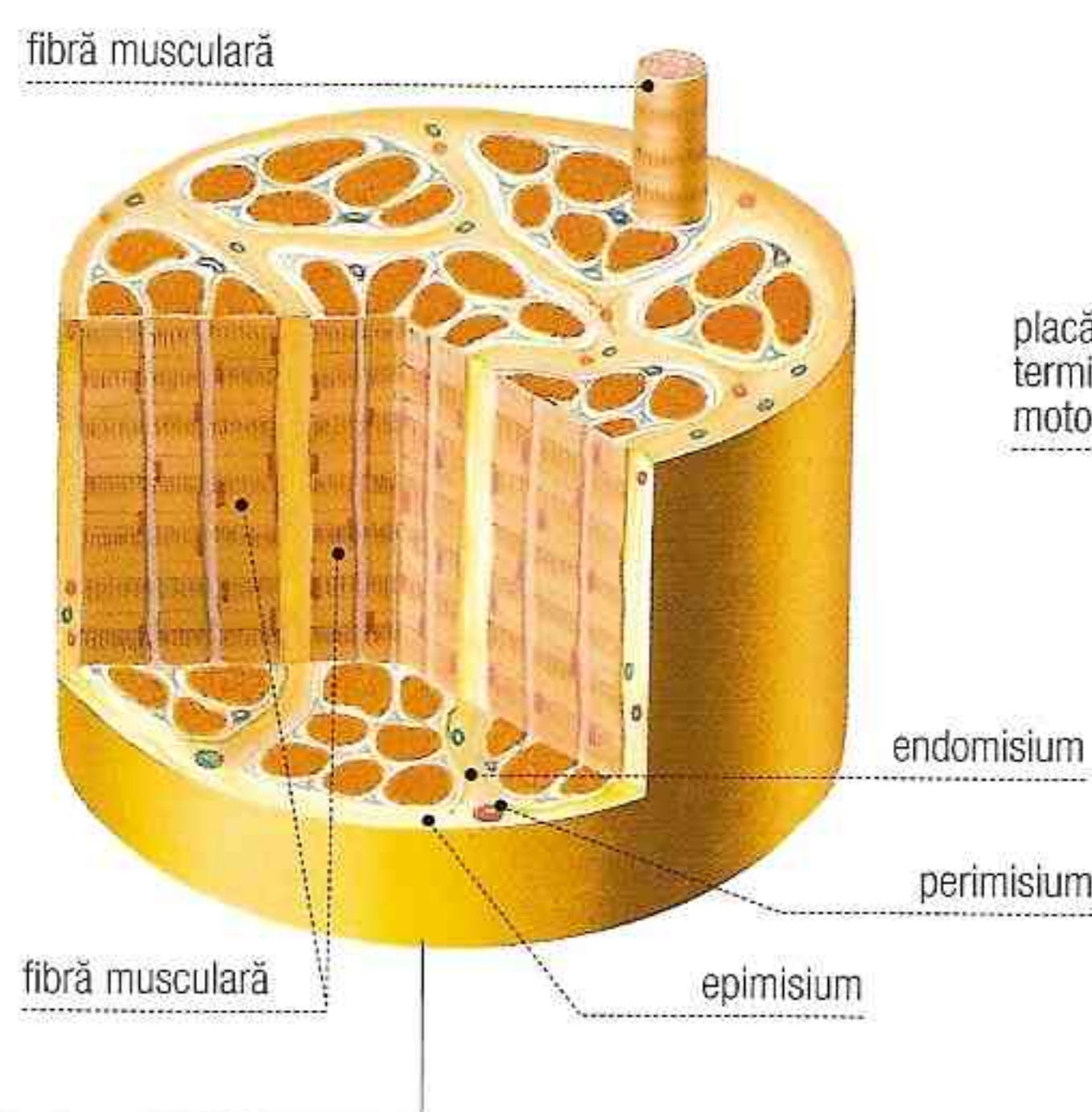

SISTEMUL MUSCULAR

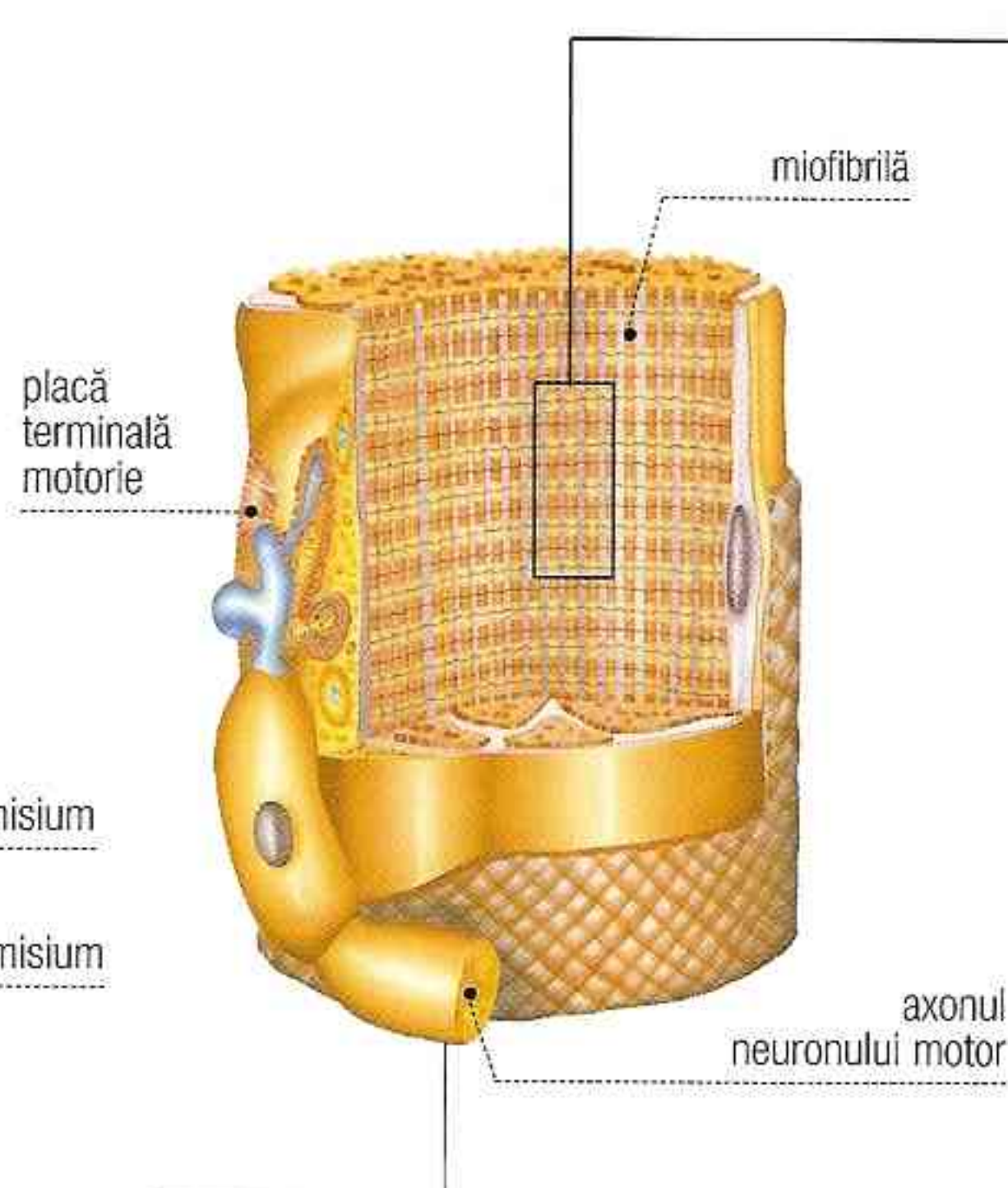
Mușchii sunt niște **mase cărnoase** foarte speciale, deoarece au proprietatea de a se contracta și relaxa, modificându-și suprafața. Există diverse tipuri de mușchi, dar cei numiți scheletici, care sunt inserați pe oase direct sau cu ajutorul benzilor fibroase (tendoane), se pot contracta după dorința noastră, reușind astfel să miște diferitele părți ale corpului; datorită acțiunii acestor mușchi ne putem plimba și sări, putem prinde și mișca obiecte, putem lovi și mângâia, mesteca și fluiera, putem să ne ștergem nasul etc.

STRUCTURA MUȘCHILOR

MUȘCHIUL

Este alcătuit dintr-o aglomerare de celule mari, prevăzute cu nuclee numeroase, numite **fibre musculare**, care se grupează în mai multe teci de țesut conjunctiv rezistent

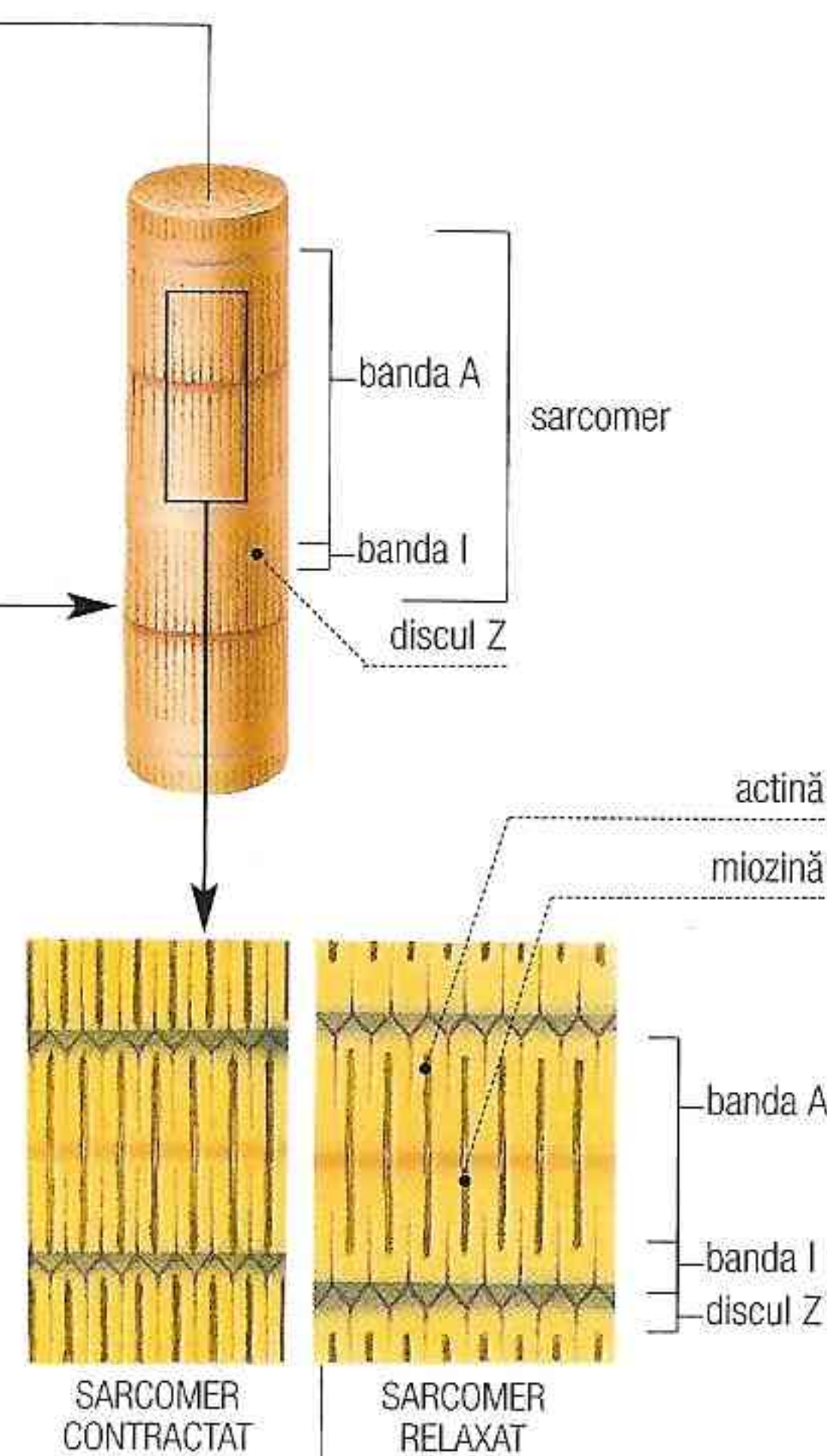

FIBRA MUSCULARĂ

Fiecare fibră musculară este brăzdată în interior de sute sau mii de **miofibrile**, foarte subțiri și dispuse de-a lungul întregii celule

MIOFIBRILA

Privind o miofibrilă la microscopul electronic, putem vedea o serie de striatii regulate care formează benzi de nuanțe distincte care alcătuiesc unitățile funcționale ale mușchiului, **sarcomerii**.

SARCOMERUL

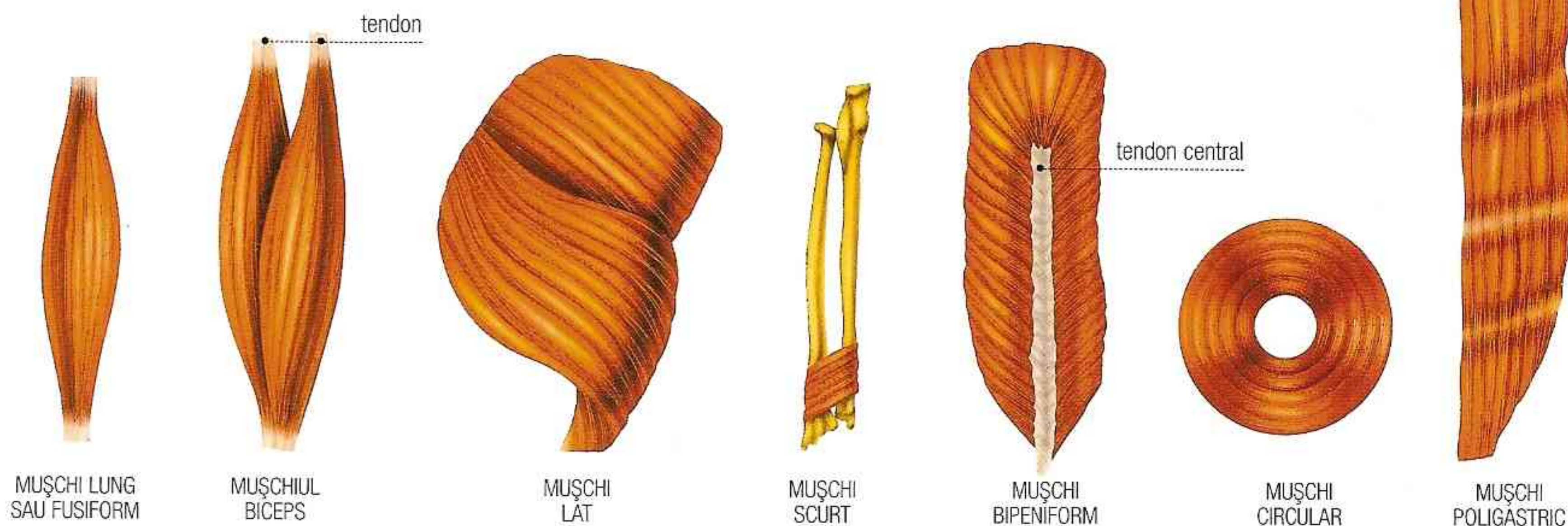
Fiecare sarcomer conține niște filamente proteice subțiri de două tipuri, de actină și de miozină, intercalate între ele; sub acțiunea unui stimul dat de sistemul nervos, filamentele de actină alunecă printre cele de miozină iar sarcomerii se scurtează, mușchii contractându-se.

Mai mult de 600 de mușchi. Unii minusculi și delicați, alții mari și puternici; în corpul uman putem număra 640 de mușchi diferiți.

FORMA MUȘCHILOR

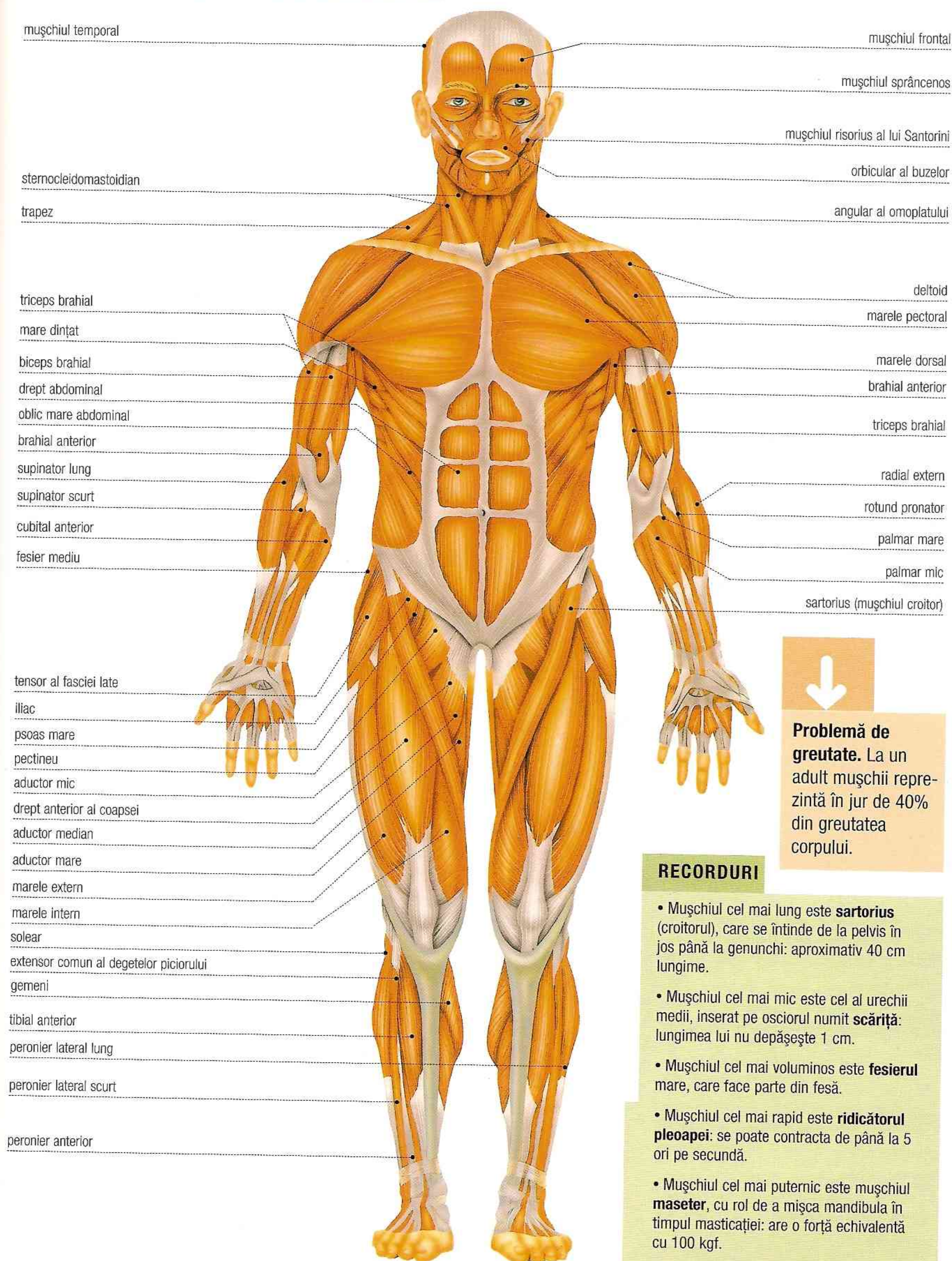
Deși toți mușchii sunt formați din aceleași elemente și acționează într-o manieră asemănătoare, este foarte diversă forma unora și a altora, fiind adaptați la funcția lor concretă.

MUȘCHII CORPULUI UMAN

VEDERE FRONTALĂ

Problemă de greutate. La un adult mușchii reprezintă în jur de 40% din greutatea corpului.

RECORDURI

- Mușchiul cel mai lung este **sartorius** (croitorul), care se întinde de la pelvis în jos până la genunchi: aproximativ 40 cm lungime.
- Mușchiul cel mai mic este cel al urechii medii, inserat pe osciorul numit **scăriță**: lungimea lui nu depășește 1 cm.
- Mușchiul cel mai voluminos este **fesierul mare**, care face parte din fesă.
- Mușchiul cel mai rapid este **ridicătorul pleoapei**: se poate contracta de până la 5 ori pe secundă.
- Mușchiul cel mai puternic este mușchiul **maseter**, cu rol de a mișca mandibula în timpul masticației: are o forță echivalentă cu 100 kgf.

Introducere

Celula

Corpul uman

Aparatul locomotor

Aparatul digestiv

Aparatul respirator

Aparatul circulator

Sângele

Limfa

Sistemul nervos

Simțurile

Aparatul urinar

Aparatul reproducător

Reproducerea umană

Sistemul endocrin

Sistemul imunitar

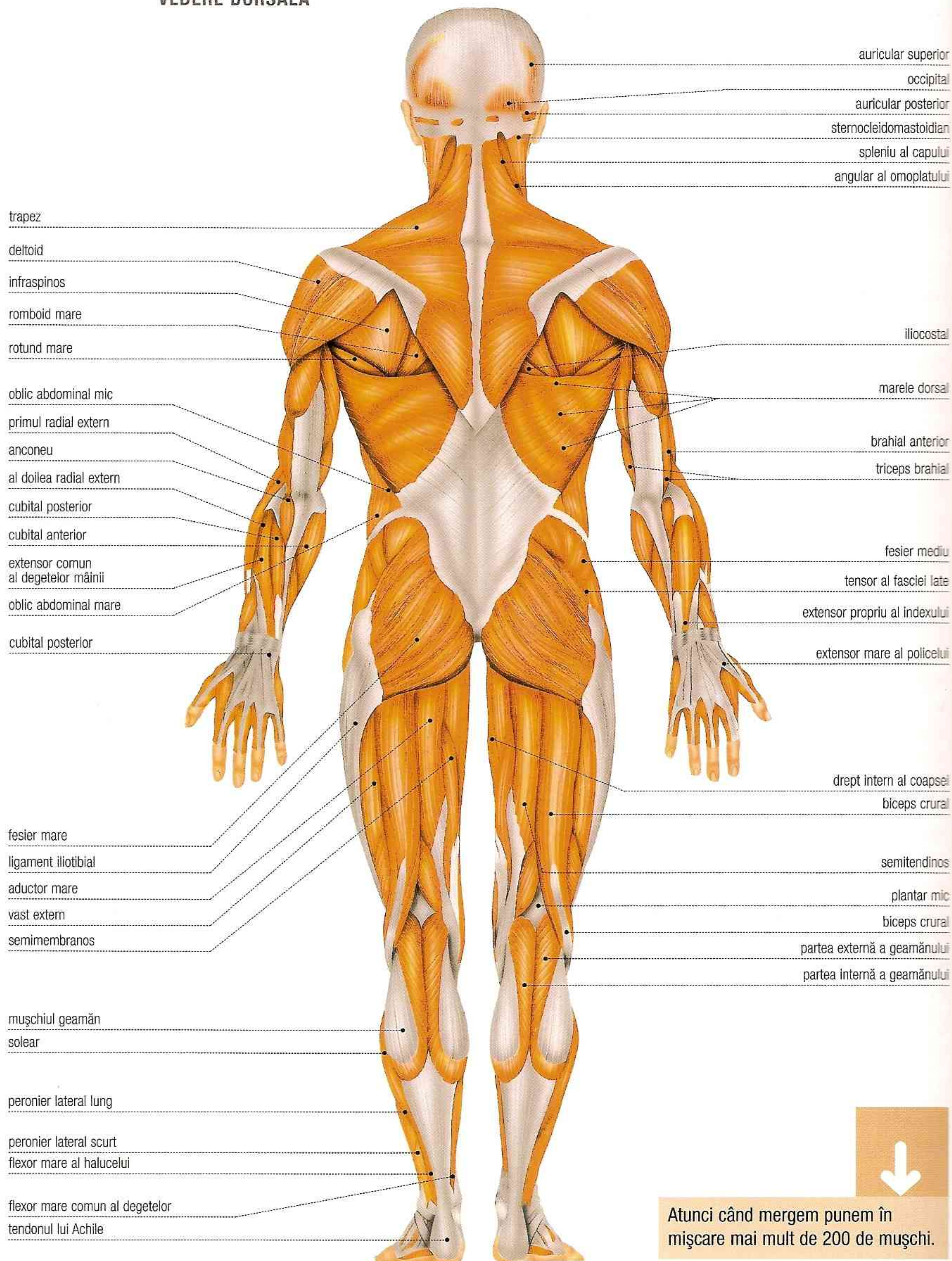
Index alfabetic

SISTEMUL MUSCULAR

MUȘCHII CORPULUI UMAN

VEDERE DORSALĂ

Atunci când mergem punem în mișcare mai mult de 200 de mușchi.

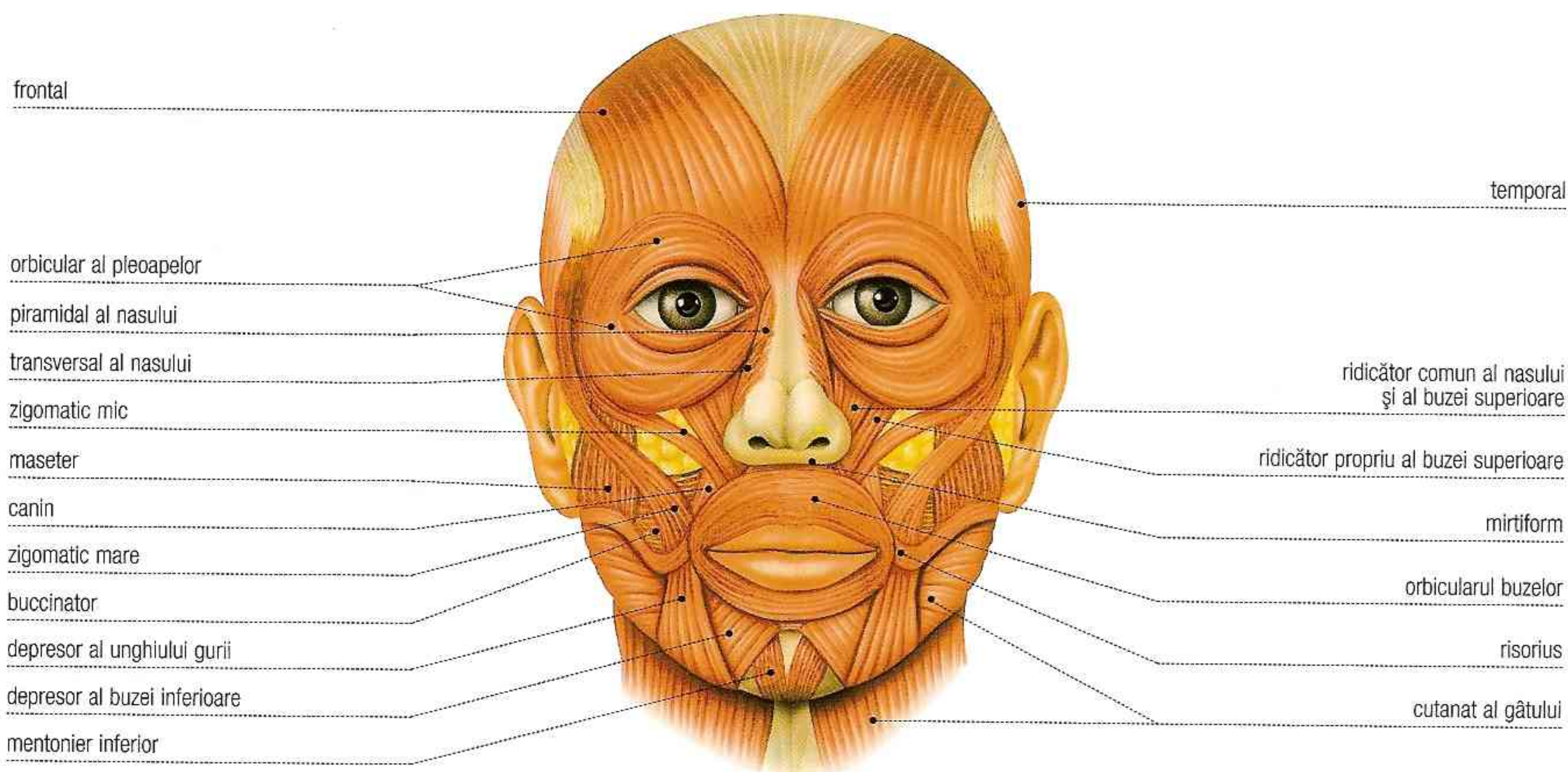

La nivelul capului există numeroși mușchi. Unii acoperă craniul și au o mobilitate limitată, în timp ce alții, situați la nivelul feței, sunt mai mobili și se diferențiază în două grupe:

- **mușchii faciali** sau **ai mimicii**: ne permit să luăm anumite expresii și să ne exprimăm stările noastre de spirit;
- **mușchii masticatori**: sunt responsabili de mișcările maxilarului inferior.

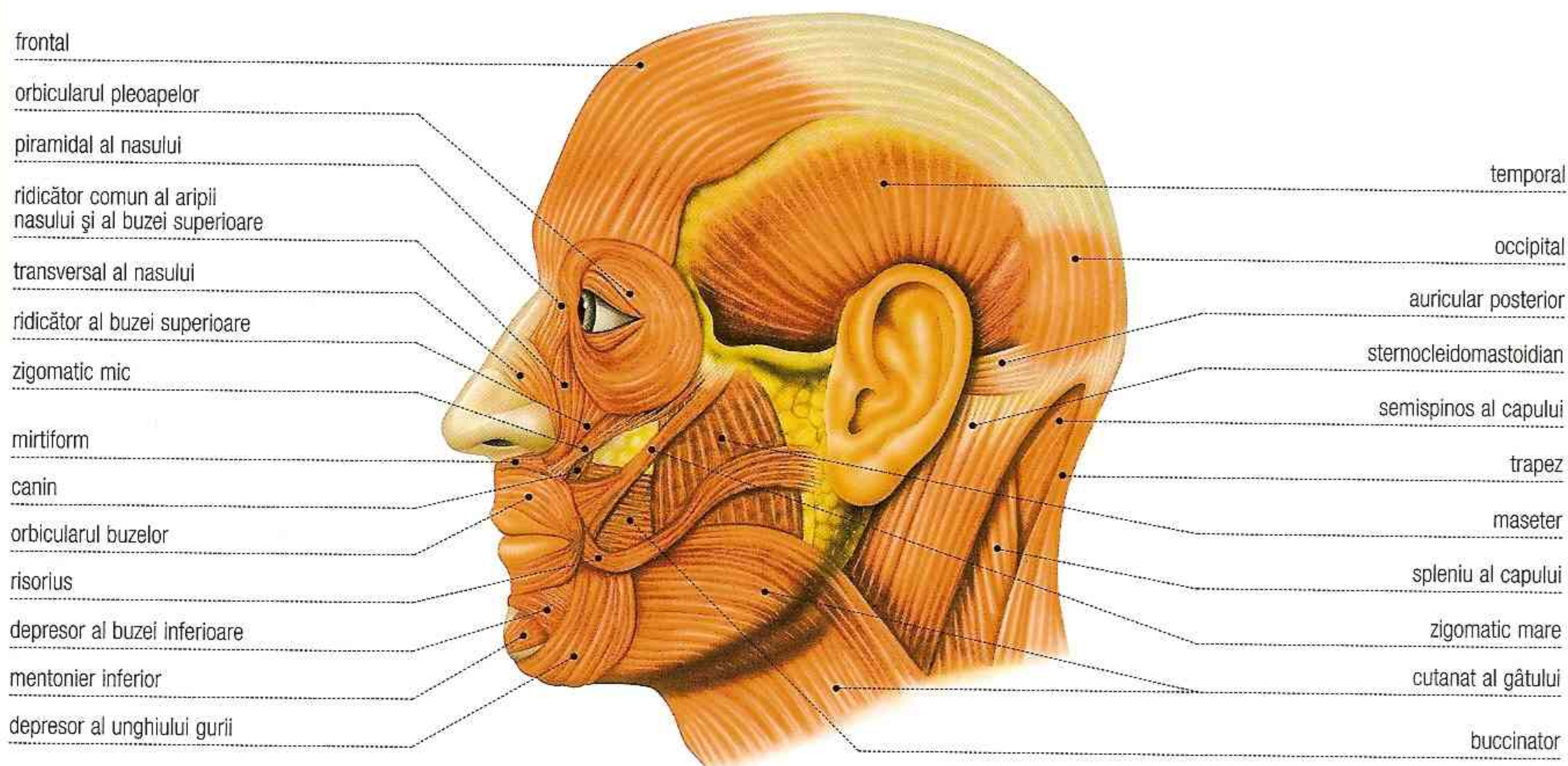
MUȘCHII FEȚEI

VEDERE FRONTALĂ

MUȘCHII FEȚEI

VEDERE LATERALĂ

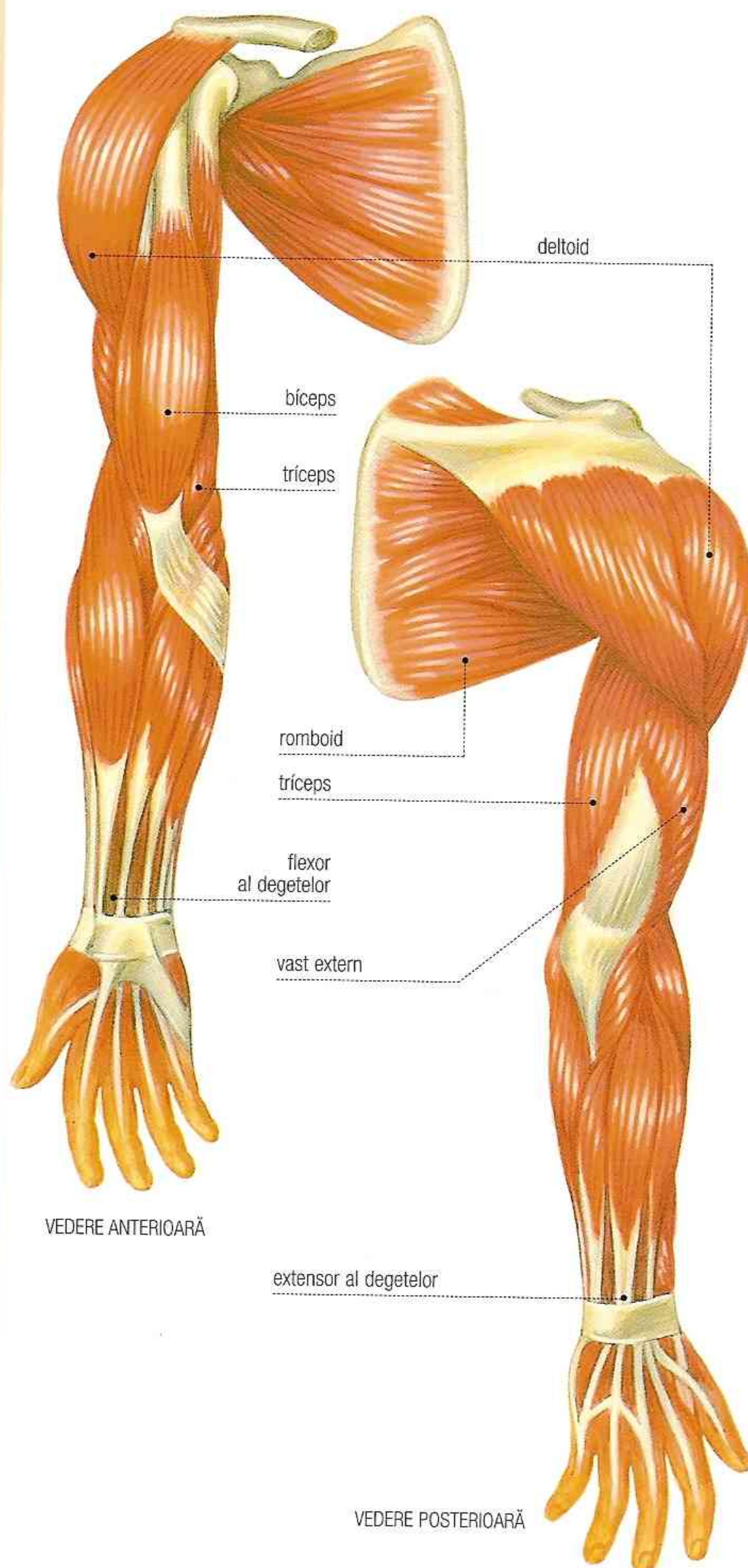

SISTEMUL MUSCULAR

Extremitățile superioare se bazează pe mușchi **voluminoși și puternici**, cum ar fi deltoizii, care ne permit să ne mișcăm brațele în toate direcțiile, sau bicepsii și tricepsii, responsabili cu **flexia** și **extensia** antebrațului, dar

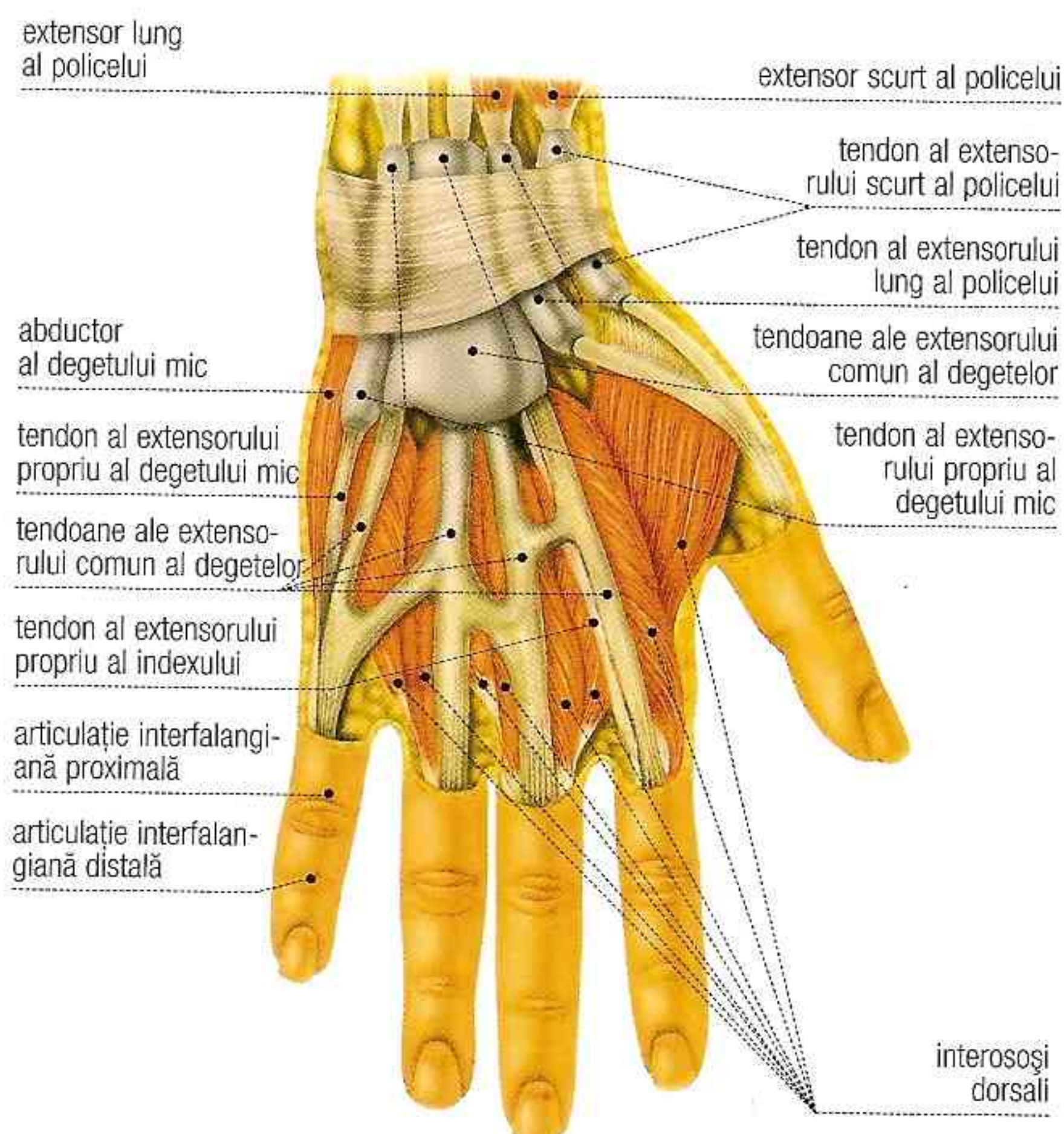
aceste extremități pot dispune și de mușchi mai puțin puternici și mici care ne permit să facem mișcări precise și subtile cu degetele.

MUȘCHII EXTREMITĂȚII SUPERIOARE

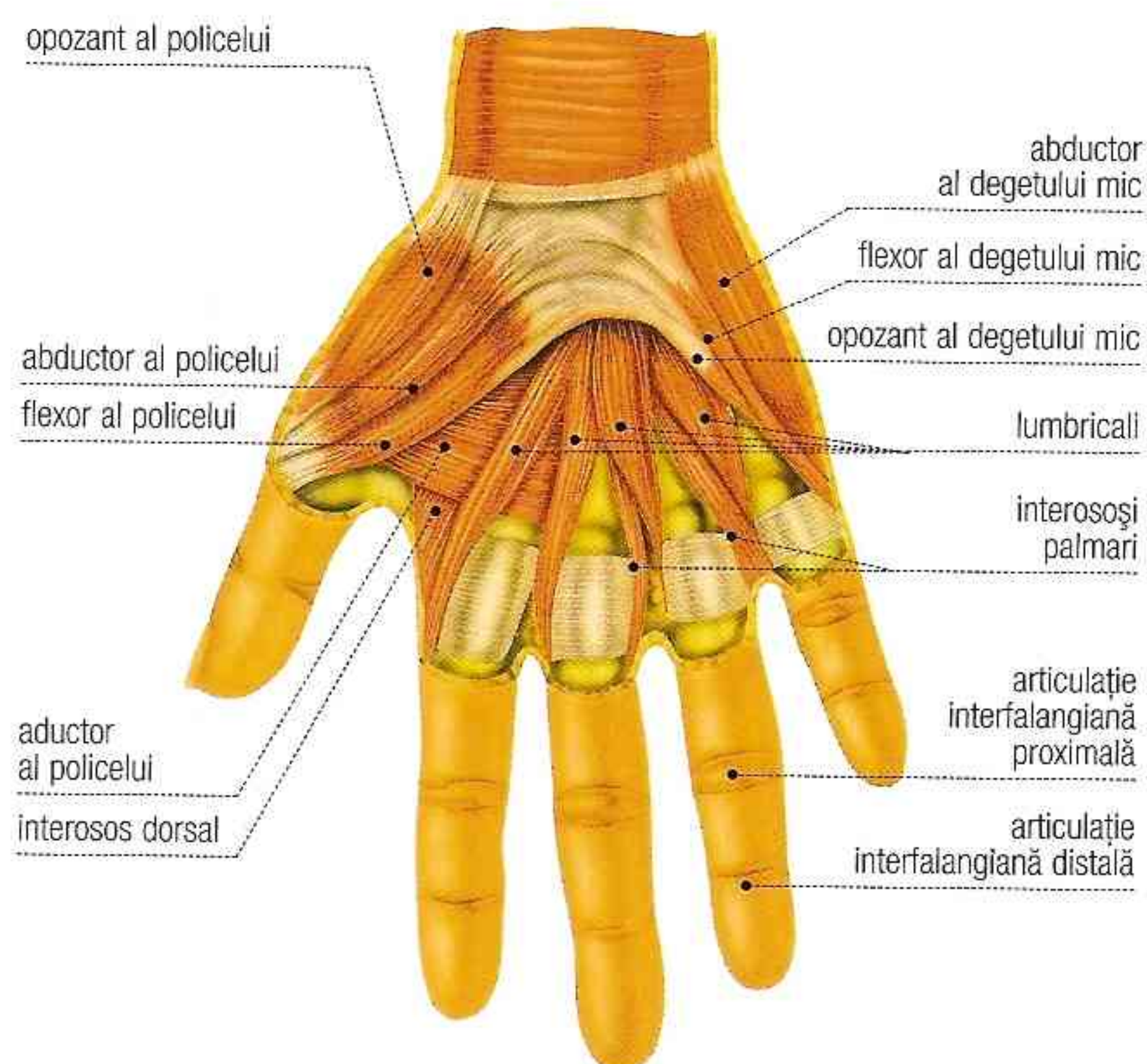
MUȘCHII MĂINII

VEDERE POSTERIOARĂ

MUȘCHII MĂINII

VEDERE PALMARĂ

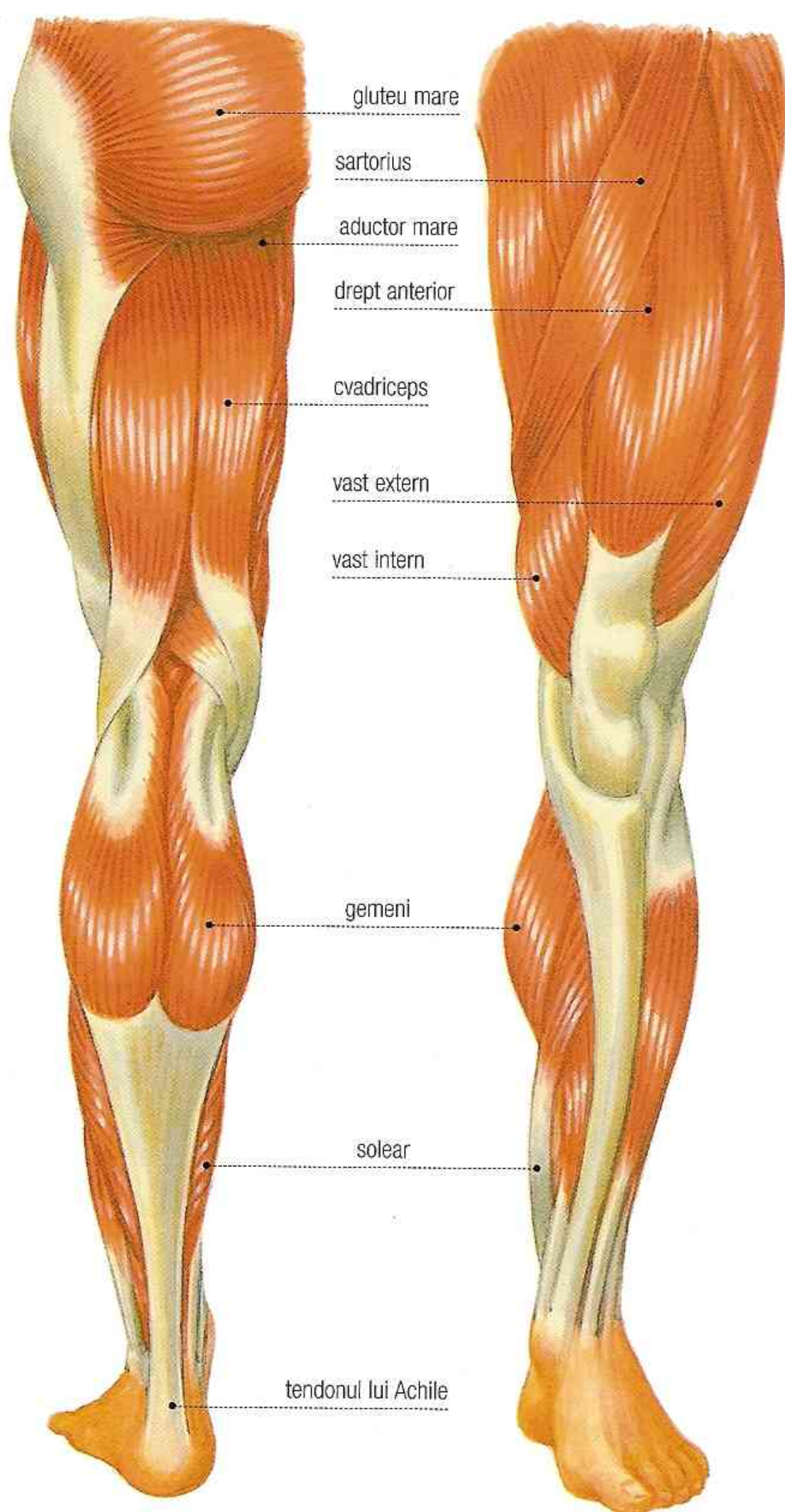

Mușchii membrului inferior sunt fundamentali pentru **mers** și pentru menținerea **poziției drepte** în picioare. Cei mai voluminoși sunt fesierii, care constituie masa cărnosă a fesei, și cei care compun cvadricepsul crural (drept anterior, vast extern, vast intern și crural), chiar

dacă în partea posterioară a gambelor se remarcă gemenii. La nivelul piciorului există numeroși mușchi care mișcă degetele și sunt foarte activi atunci când mergem.

MUȘCHII MEMBRULUI INFERIOR

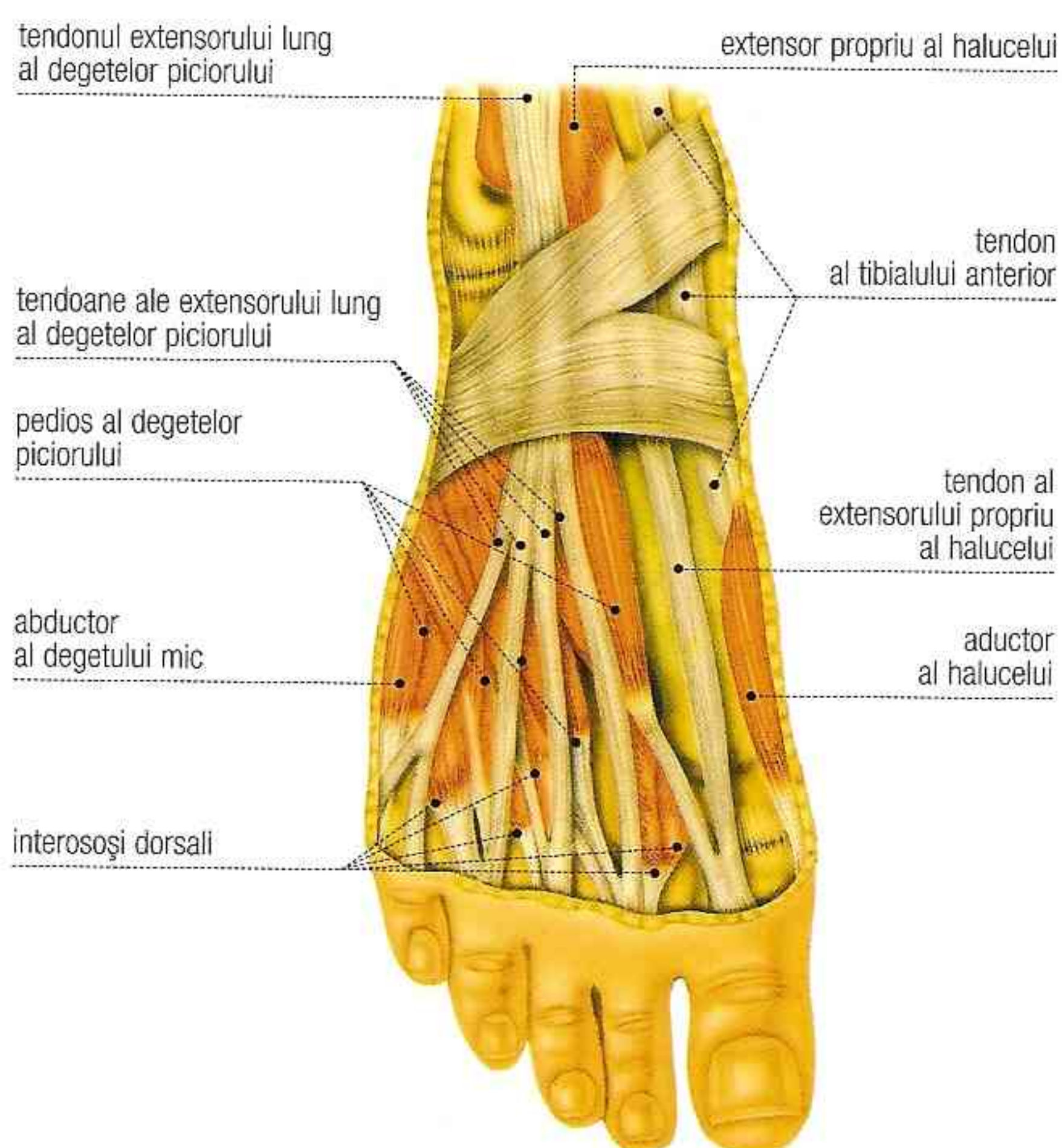

VEDERE POSTERIOARĂ

VEDERE ANTERIOARĂ

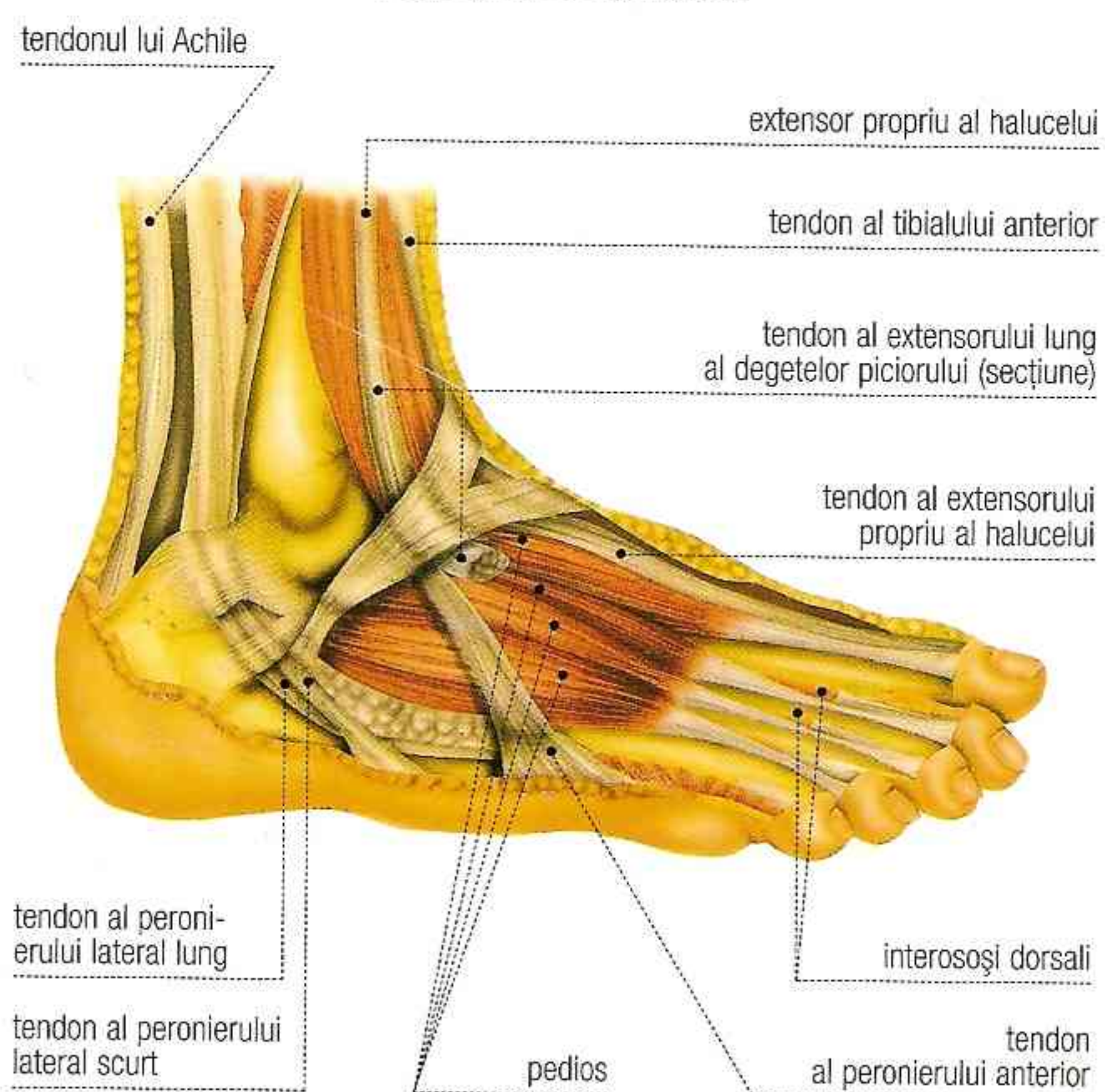
MUȘCHII PICIORULUI

VEDERE DORSALĂ

MUȘCHII PICIORULUI

VEDERE LATERALĂ

Introducere

Celula

Corpul uman

Aparatul locomotor

Aparatul digestiv

Aparatul respirator

Aparatul circulator

Sângele

Limfa

Sistemul nervos

Simțurile

Aparatul urinar

Aparatul reproducător

Reproducerea umană

Sistemul endocrin

Sistemul imunitar

Index alfabetic

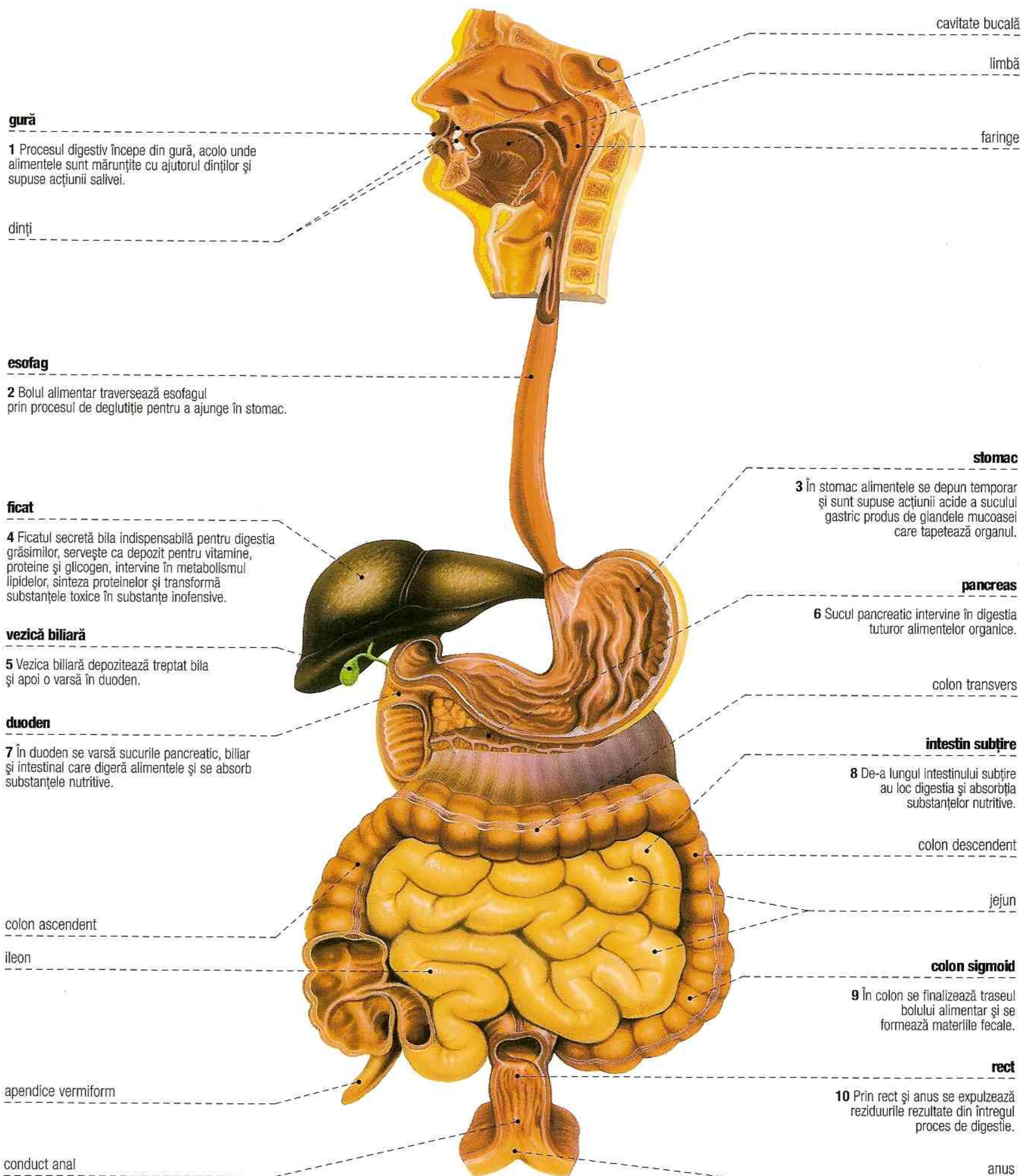

APARATUL DIGESTIV

Aparatul digestiv are un rol foarte important: se ocupă de **transformarea alimentelor** pe care le ingerăm în fiecare zi pentru ca organismul să poată obține din ele energie și elemente nutritive

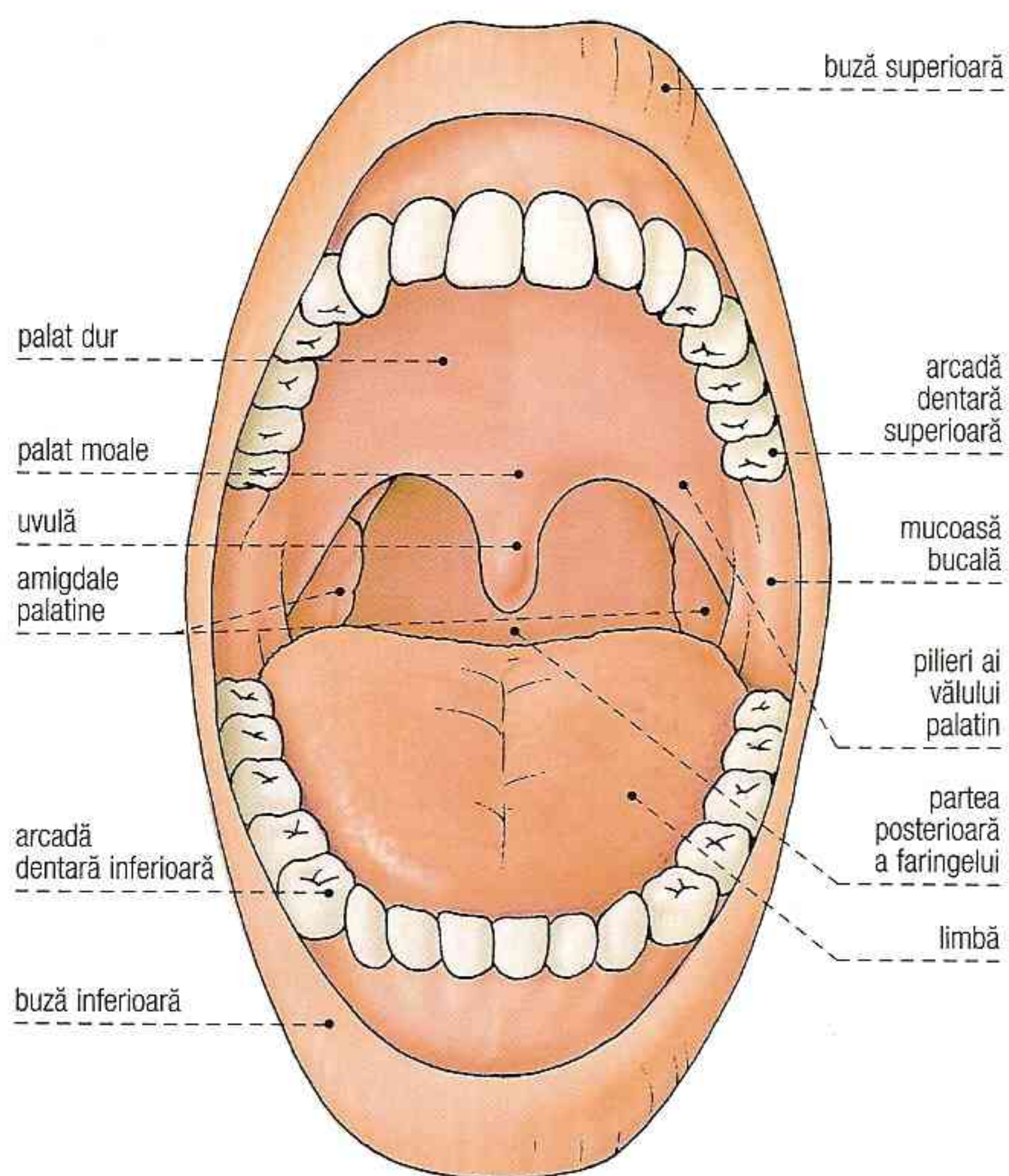
necesare formării și menținerii țesuturilor, precum și asigurării metabolismului și desfășurării diverselor funcții vitale.

PROCESUL DIGESTIV

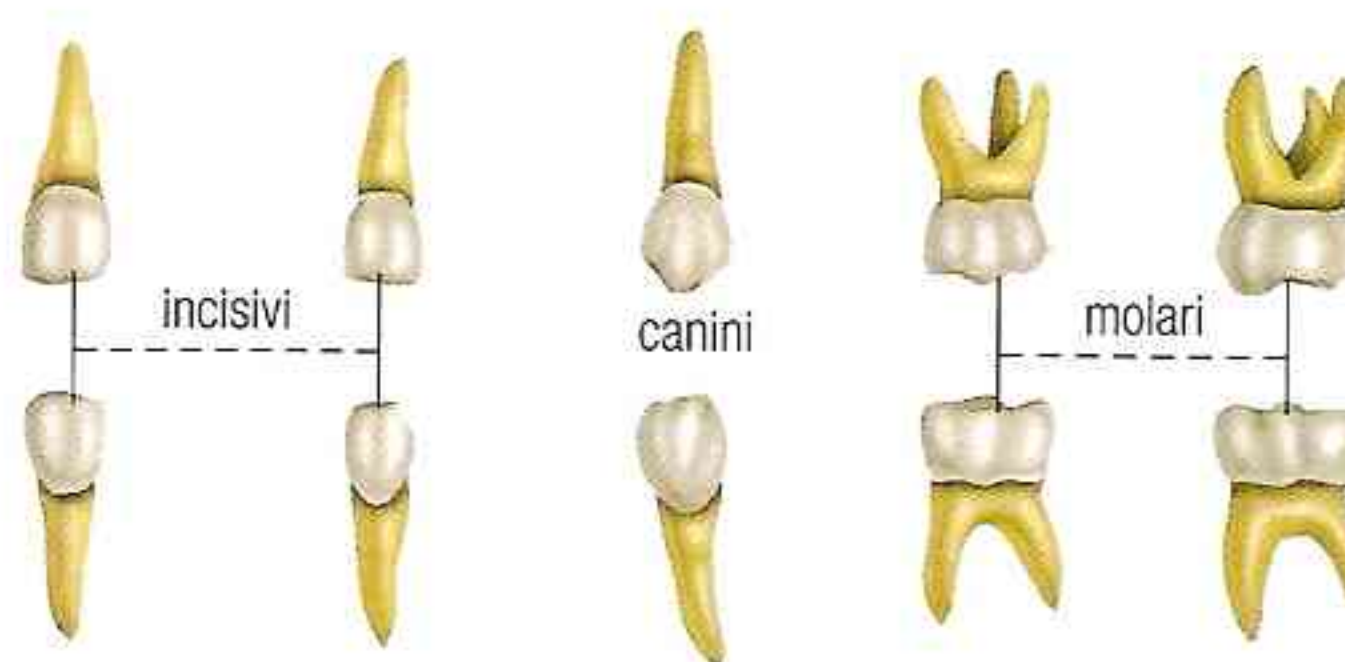
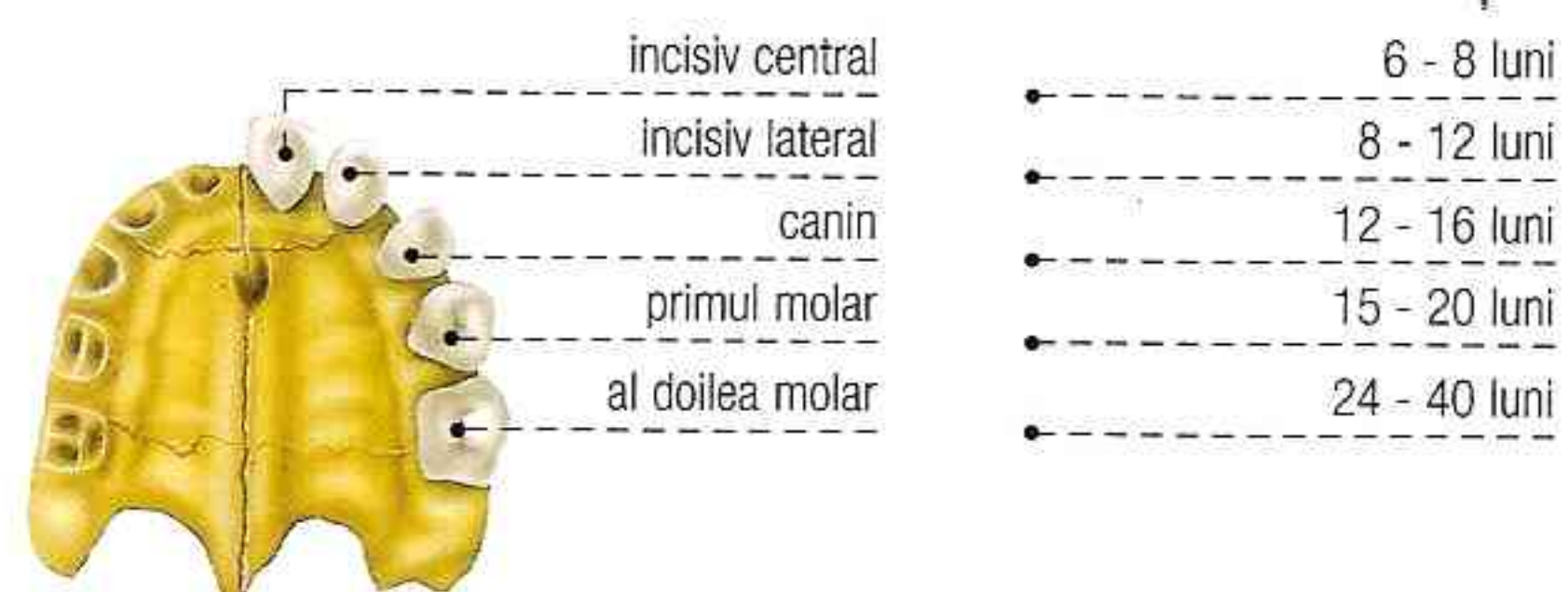

CAVITATEA BUCALĂ

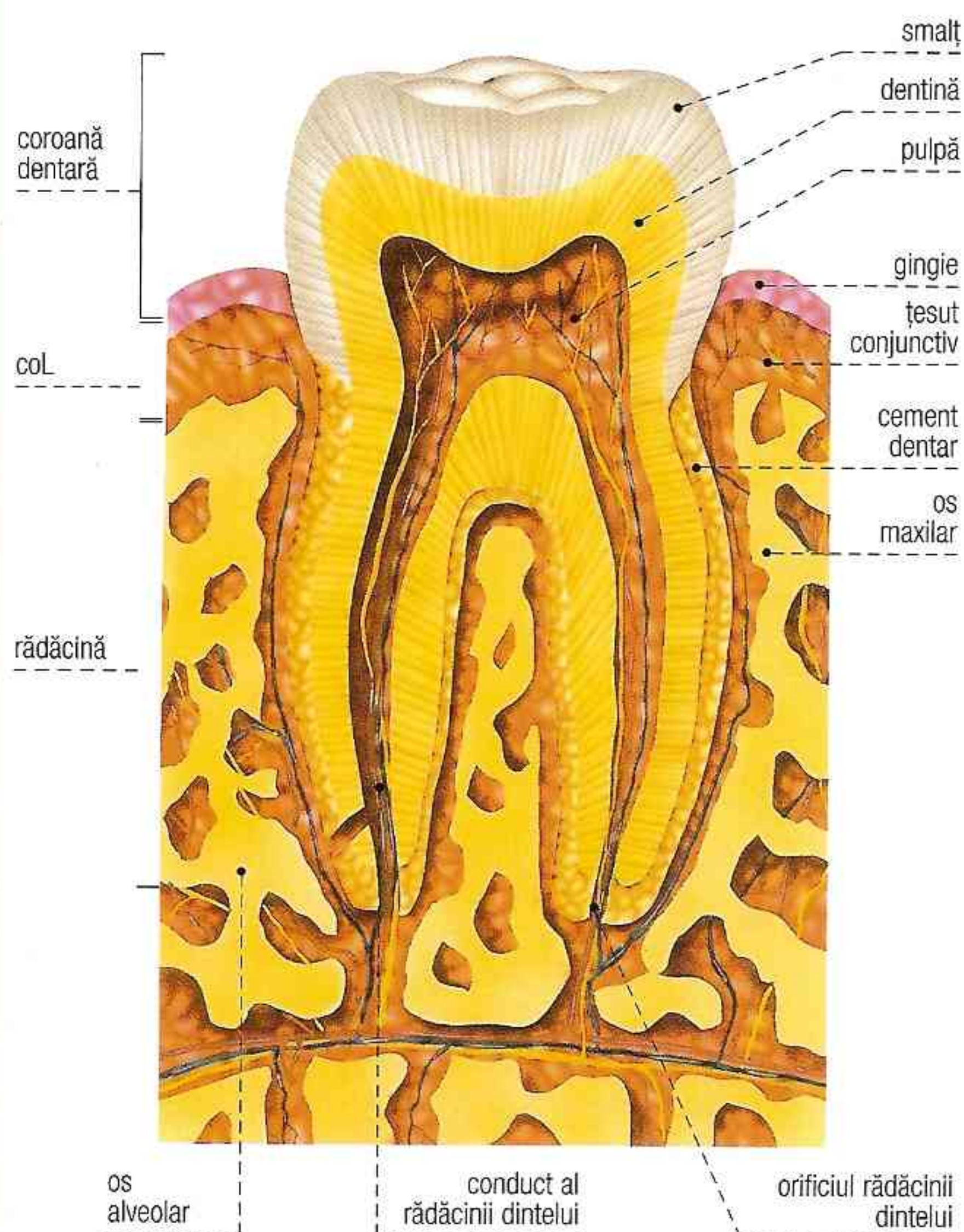

DINȚII DE LAPTE

VÂRSTA DE ERUPȚIE

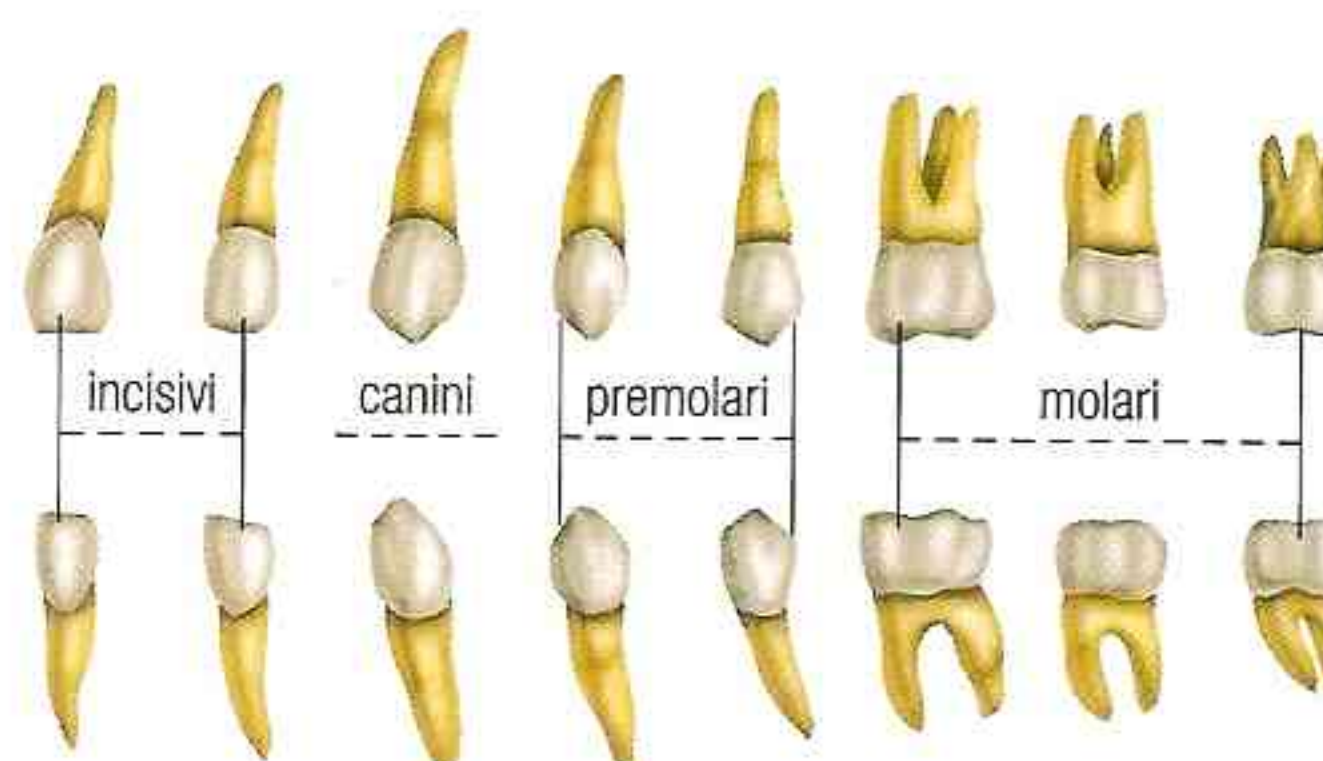

SECȚIUNE ÎNTR-UN DINTE (MOLAR)

DINȚII PERMANENȚI

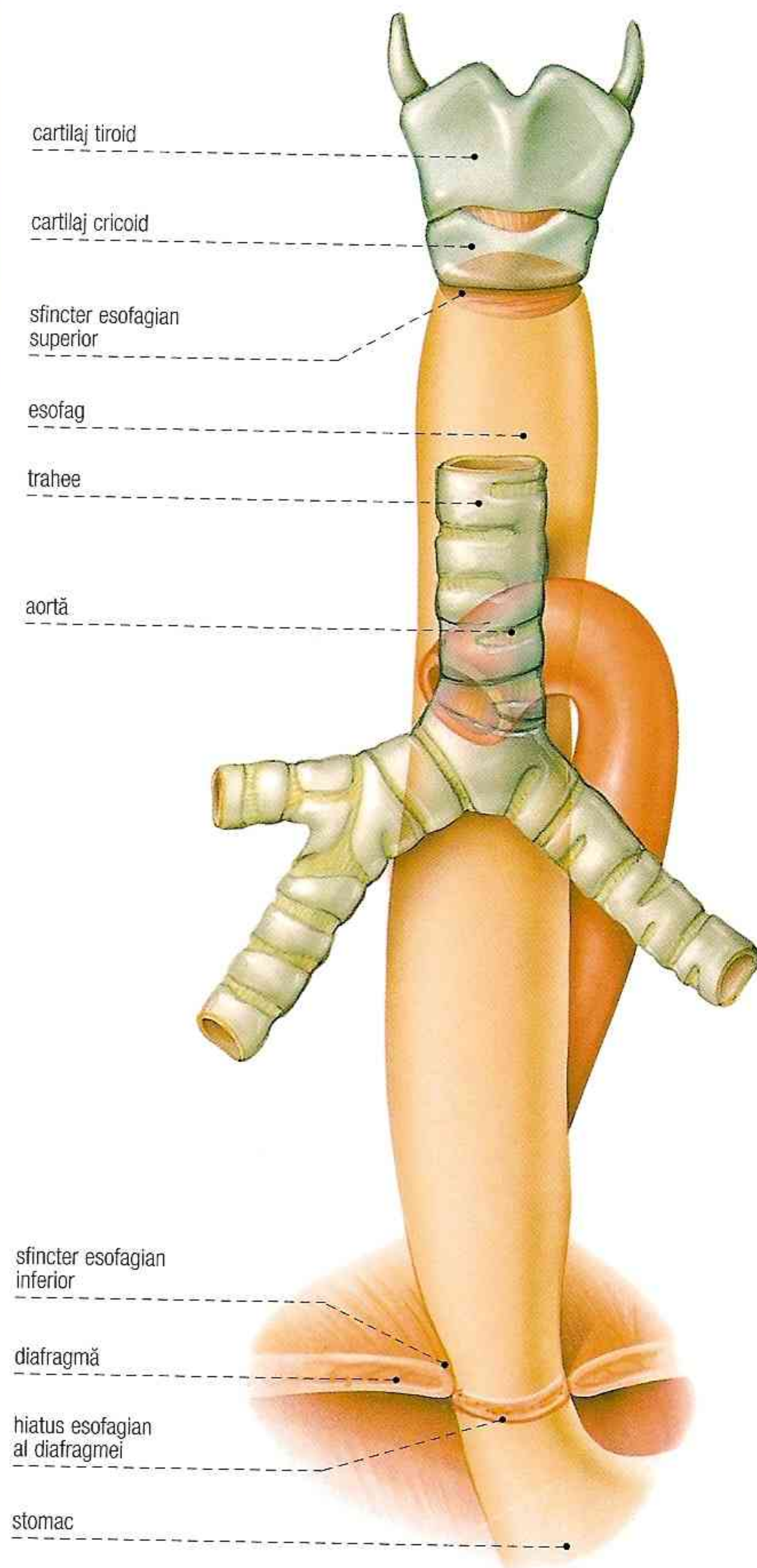
VÂRSTA DE ERUPȚIE

ESOFAGUL

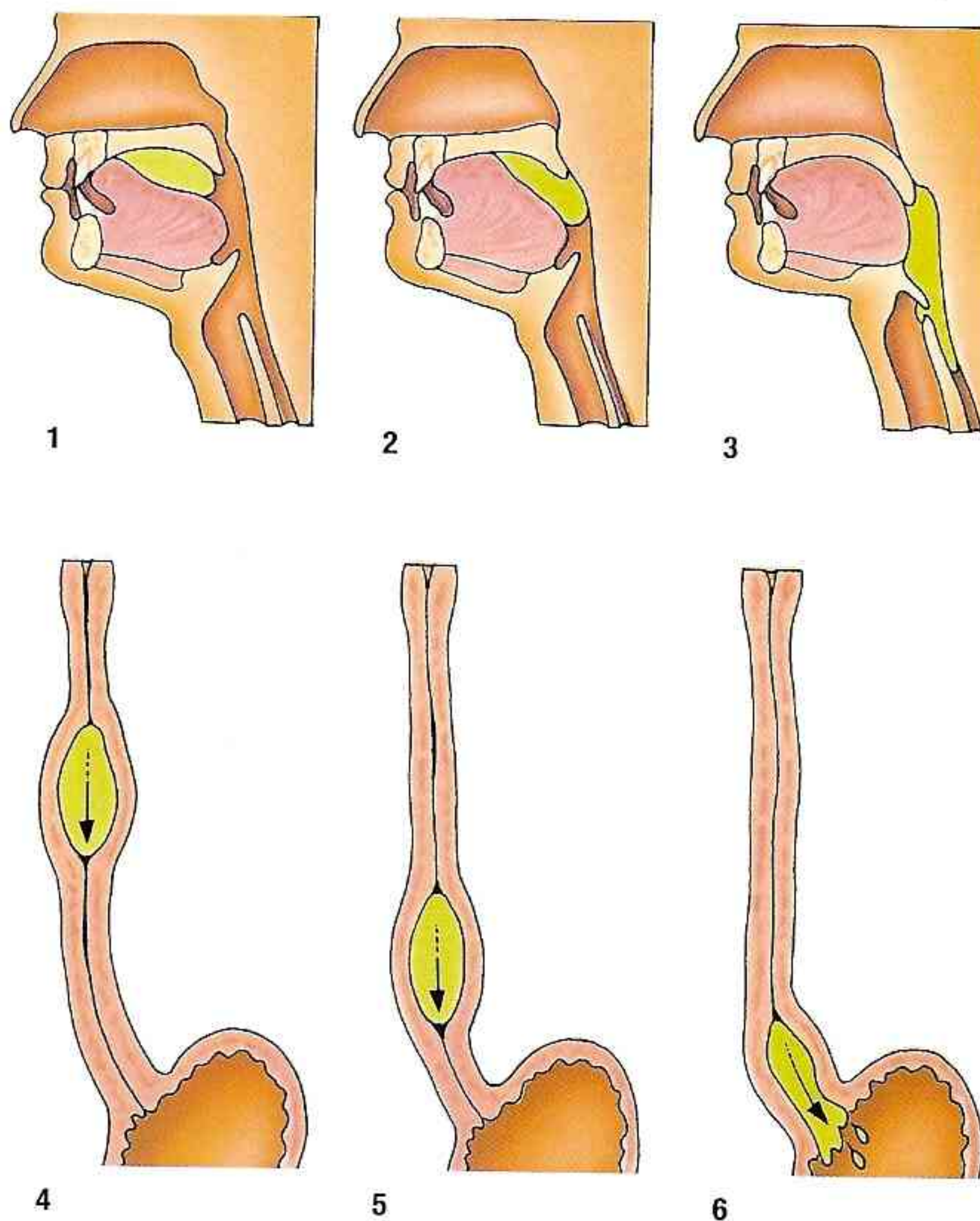
VEDERE FRONTALĂ

Esofagul este un conduct de 25 cm lungime, cu pereții musculoși, având rol de transport al hranei de la gât până în stomac. Începe de la faringe, trece în cavitatea toracică de sus în jos, traversează diafragma și, ajuns în cavitatea abdominală, se varsă în cavitatea gastrică.

DEGLUTIȚIA

Actul de deglutiție este un mecanism complex. Prima parte este conștientă și voluntară: după mestecarea hranei, limba împinge bolul alimentar către palatul dur (cerul gurii), iar apoi îl duce către faringe (1). În continuare, se succed diverse procese automate: pereții faringelui se contractă și mișcă hrana către esofag, în timp ce vălul palatin se ridică pentru a nu trece către fosele nazale (2), iar epiglota, un cartilaj care se manifestă ca o valvă, acoperă laringele pentru a nu intra mâncarea în căile aeriene (3). O serie de contracții musculare secvențiale ale pereților organului fac ca alimentele ajunse în esofag să înainteze (4 și 5) până ce, în final, ajung în stomac (6).

Chiar dacă nu mâncăm nimic, actul de deglutiție se repetă în mod continuu: înghițim salivă, în medie, de 70 de ori pe oră atunci când suntem treji și de 10 ori pe oră în timp ce dormim.

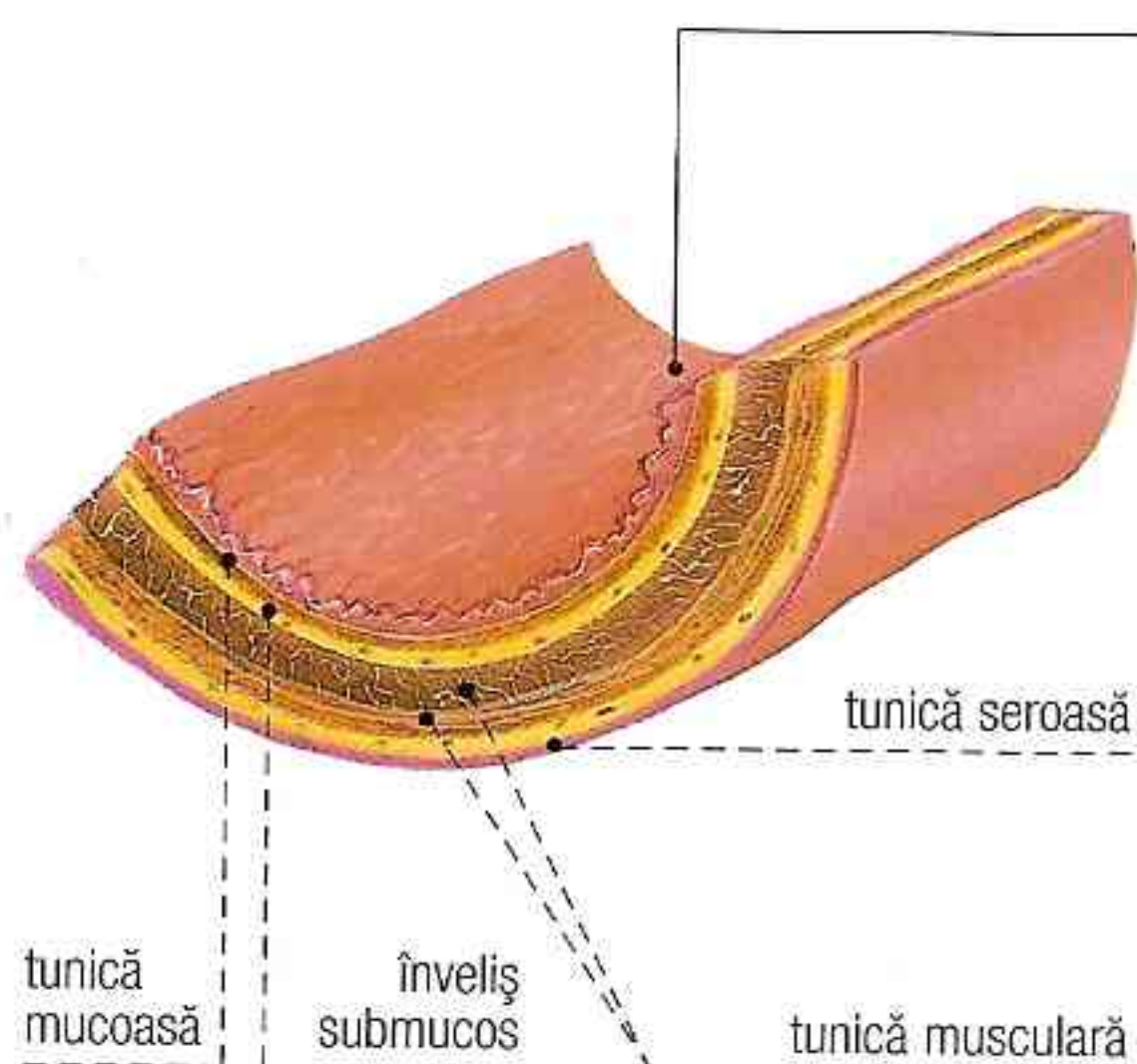
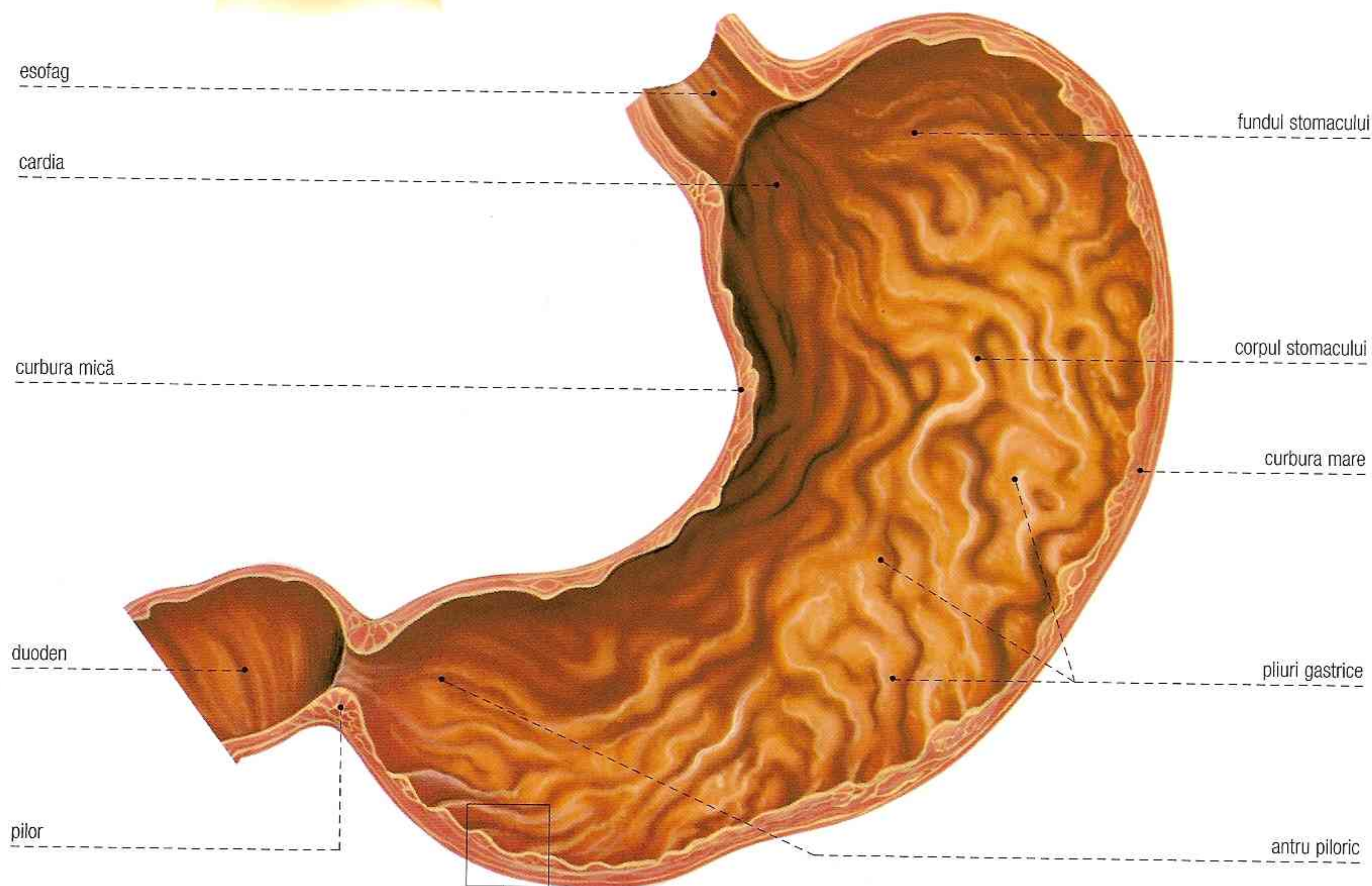
PROIECȚIA STOMACULUI LA SUPRAFAȚA CORPULUI

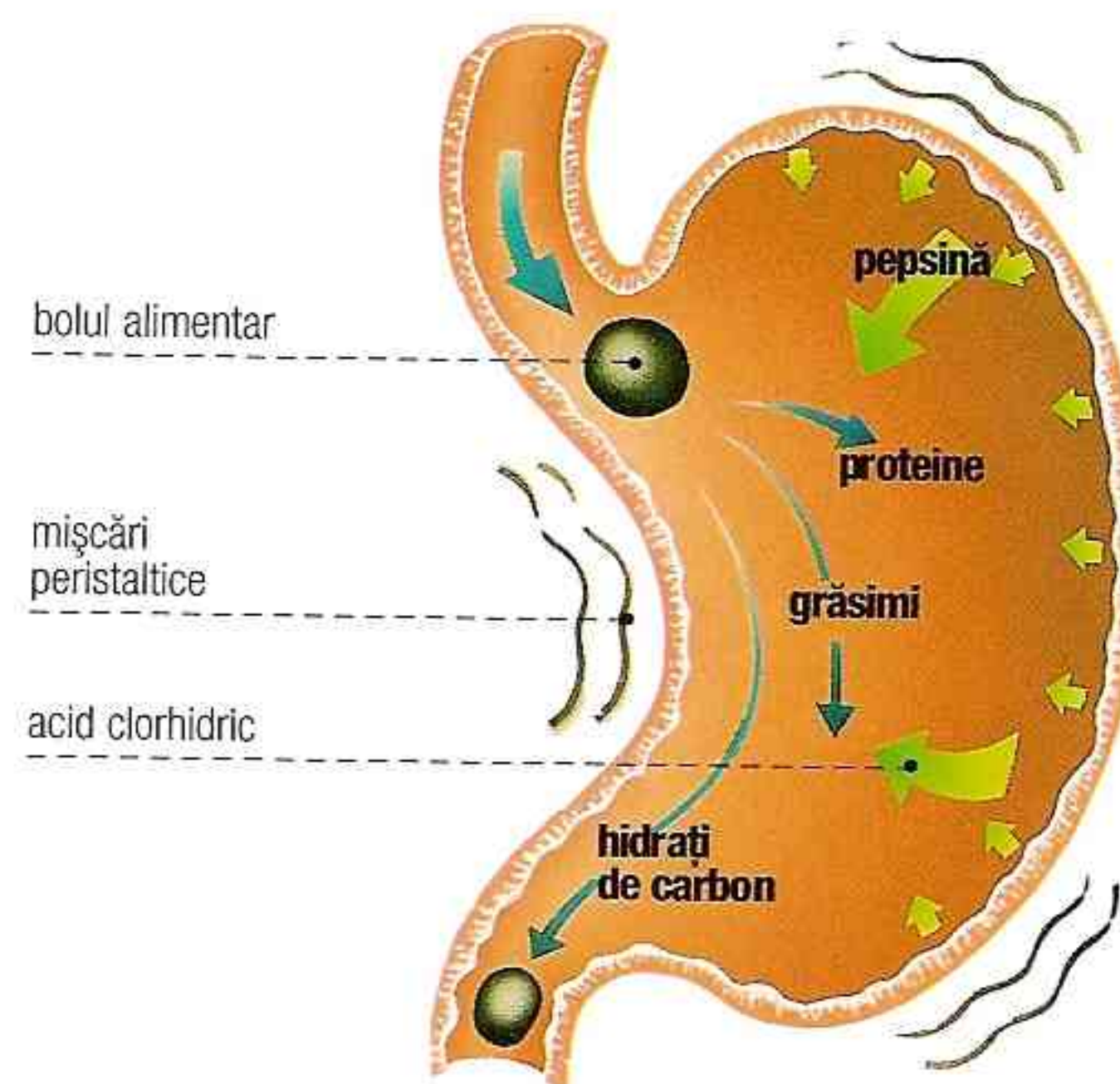
Stomacul este un organ cavităar cu pereți musculoși și două orificii: unul superior, denumit **cardia**, cu rol de a împiedica refluxul conținutului gastric în esofag, și altul inferior, denumit **pilor**, ce acționează ca o valvă ce rămâne închisă până când alimentele sunt pregătite să-și urmeze traseul, iar atunci se deschide pentru a le lăsa să treacă în duoden.

STOMACUL VĂZUT ÎN SECȚIUNE

VEDERE FRONTALĂ

Stomacul primește bolul alimentar și, datorită mișcărilor energice peristaltice ale pereților săi, se amestecă cu **sucul gastric** pentru a fi supus acțiunii chimice a celor două componente: **acidul clorhidric**, foarte coroziv, și enzima **pepsină**.

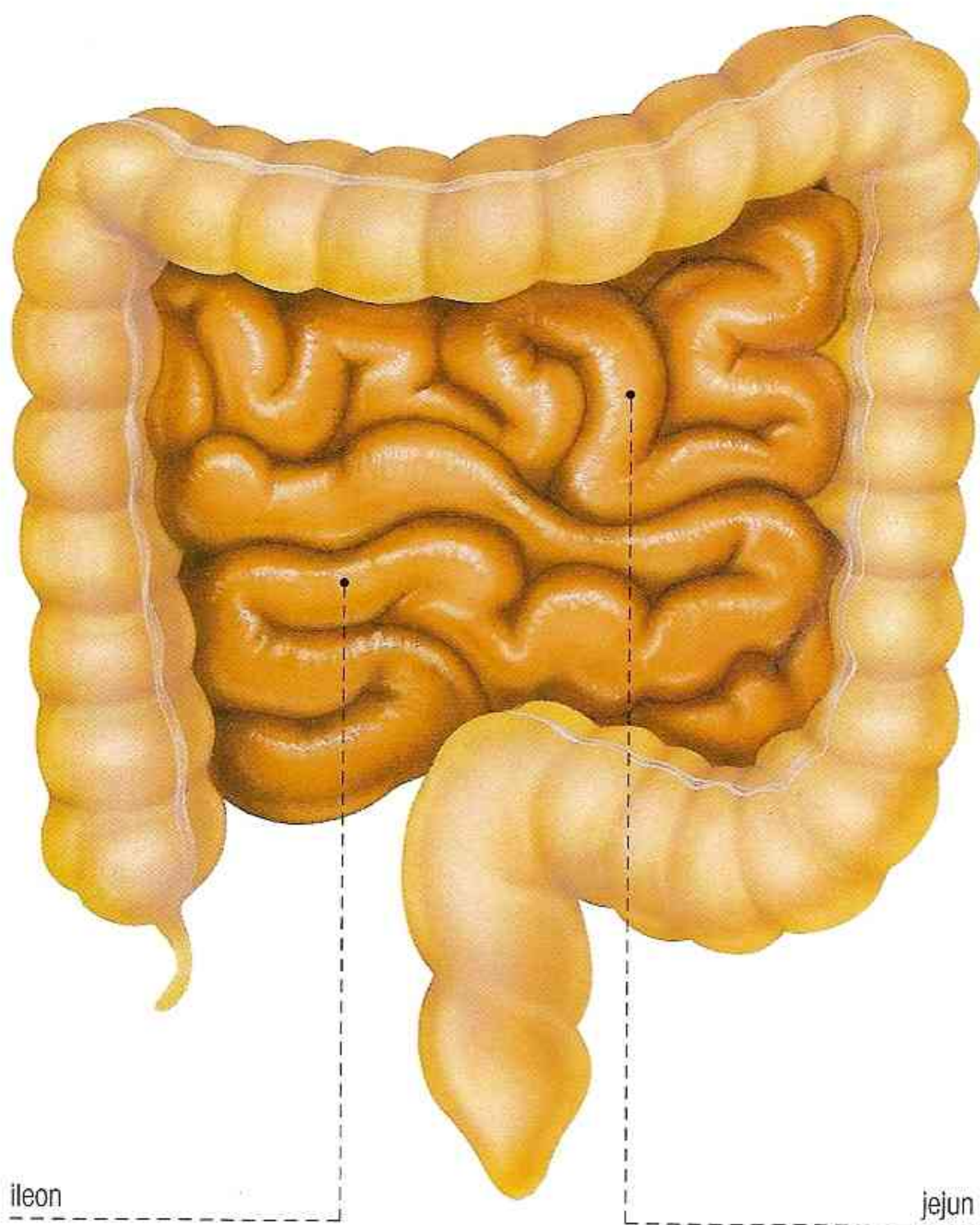

INTESTINUL SUBȚIRE

Intestinul subțire este locul principalelor etape din procesul digestiv: în interiorul său alimentele sunt supuse acțiunii enzimelor provenite de la ficat, de la pancreas și din mucoasa intestinală proprie, pe care le degradează și le descompun în elemente primare. Este un conduct de 7-8 metri lungime, în care se diferențiază trei porțiuni:

- **duodenul**, segment situat la ieșirea din stomac, cu o lungime de 25-30 cm, în care se varsă secrețiile pancreasului și ale bilei secretate de ficat;
- **jejunul**, situat în regiunea superioară a cavității abdominale, are o lungime de 3 m;
- **ileonul**, localizat în regiunea inferioară a cavității abdominale, are 3 sau 4 m lungime, continuându-se cu intestinul gros.

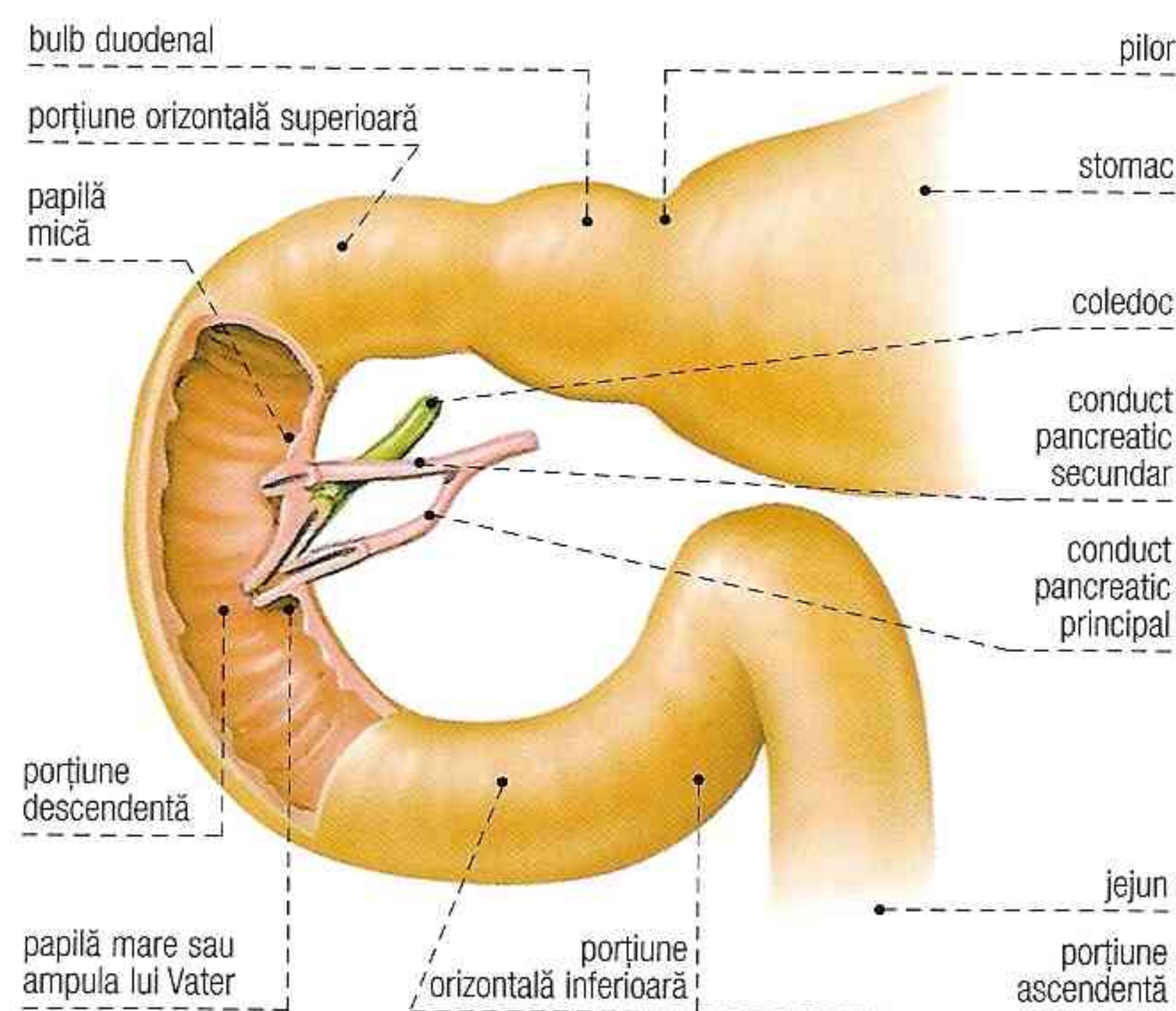
INTESTINUL SUBȚIRE VĂZUT DIN FAȚĂ,
ÎNCADRAT DE INTESTINUL GROS

PROIECȚIA INTESTINULUI SUBȚIRE PE SUPRAFAȚA CORPULUI

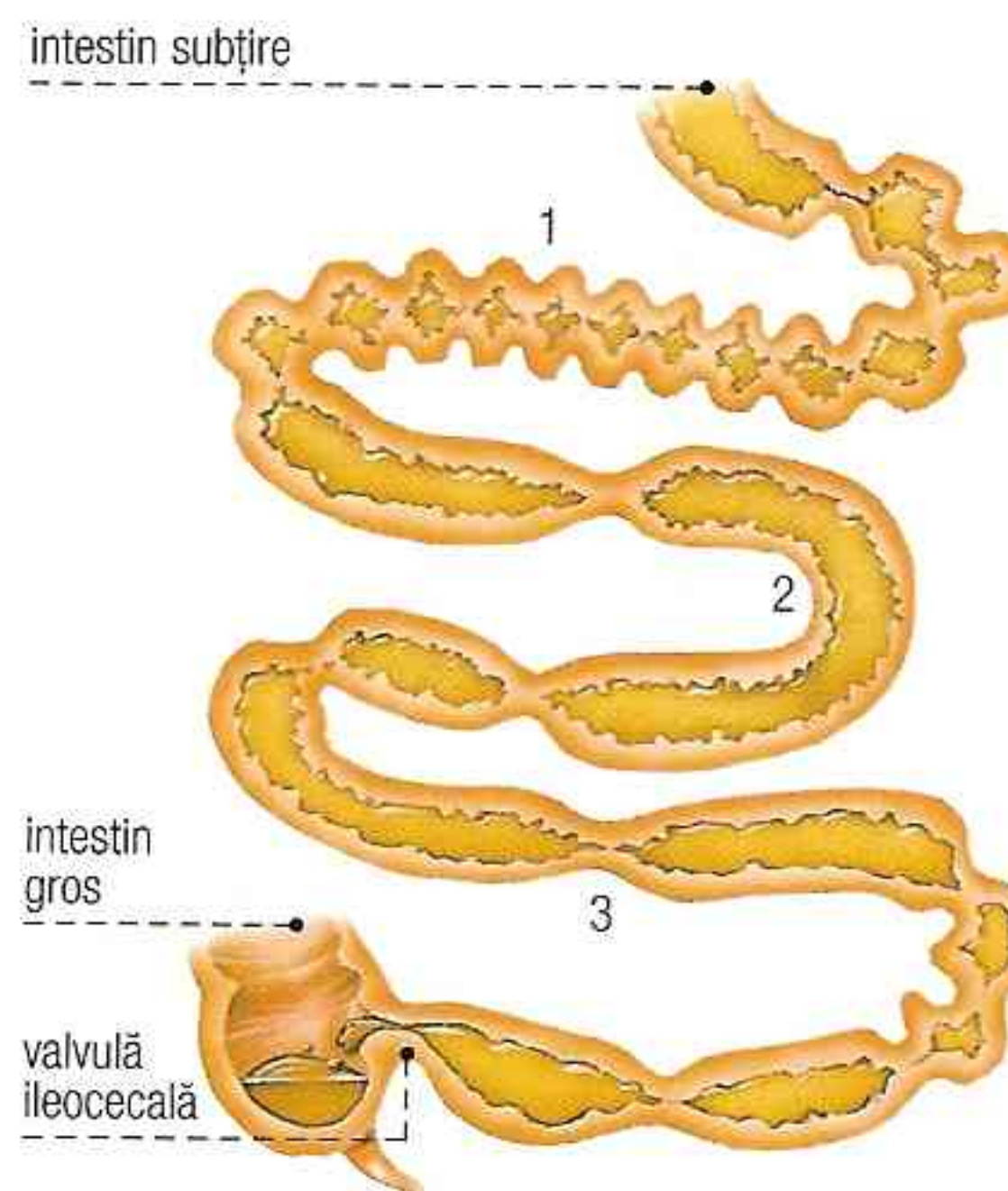

DUODENUL

VEDERE FRONTALĂ

MIȘCĂRILE INTESTINALE

Pereții intestinului subțire se contractă într-un mod automat cu finalități distincte: mișcări ritmice segmentare care servesc la compactarea și mărunțirea alimentelor (1), contracțiile fiecărei părți a anselor în sens opus pentru a le amesteca bine (2) și mișcări peristaltice secvențiale care propulsează alimentele către intestinul gros (3).

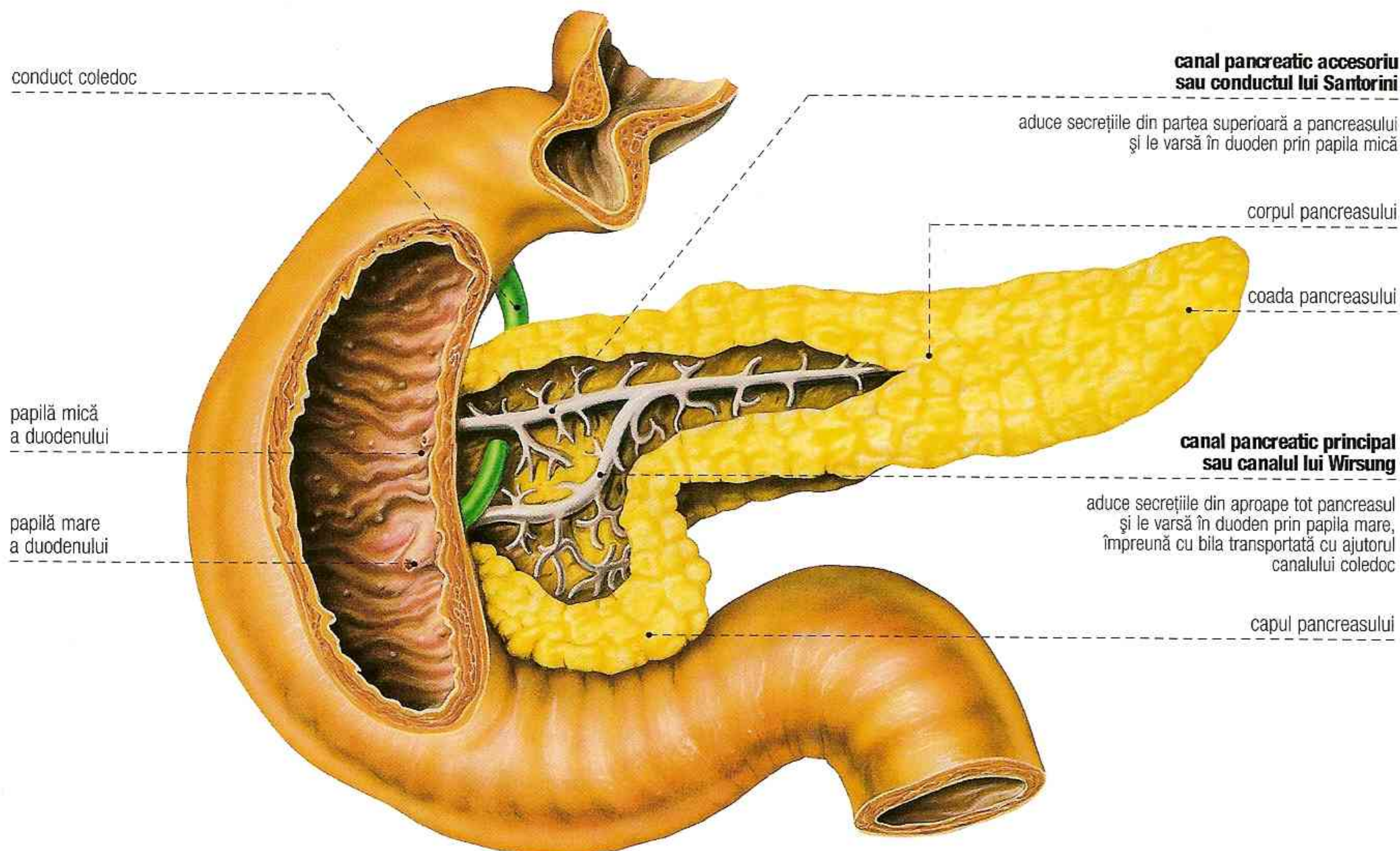

Pancreasul este o **glandă** anexă a tubului digestiv, deoarece fabrică sucul pancreatic, un suc bogat în enzime destinate degradării alimentelor, și face parte, de asemenea, din sistemul endocrin deoarece secretă hormoni foarte importanți cum ar fi insulina. Este un

organ alungit și de formă conică, fiind situat transversal în partea superioară a abdomenului; partea cea mai voluminoasă, capul, este încadrată de duoden, înăuntrul căruia se varsă secrețiile sale digestive.

PANCREASUL, SECȚIONAT PARȚIAL ȘI ÎNCADRAT DE CĂTRE DUODEN

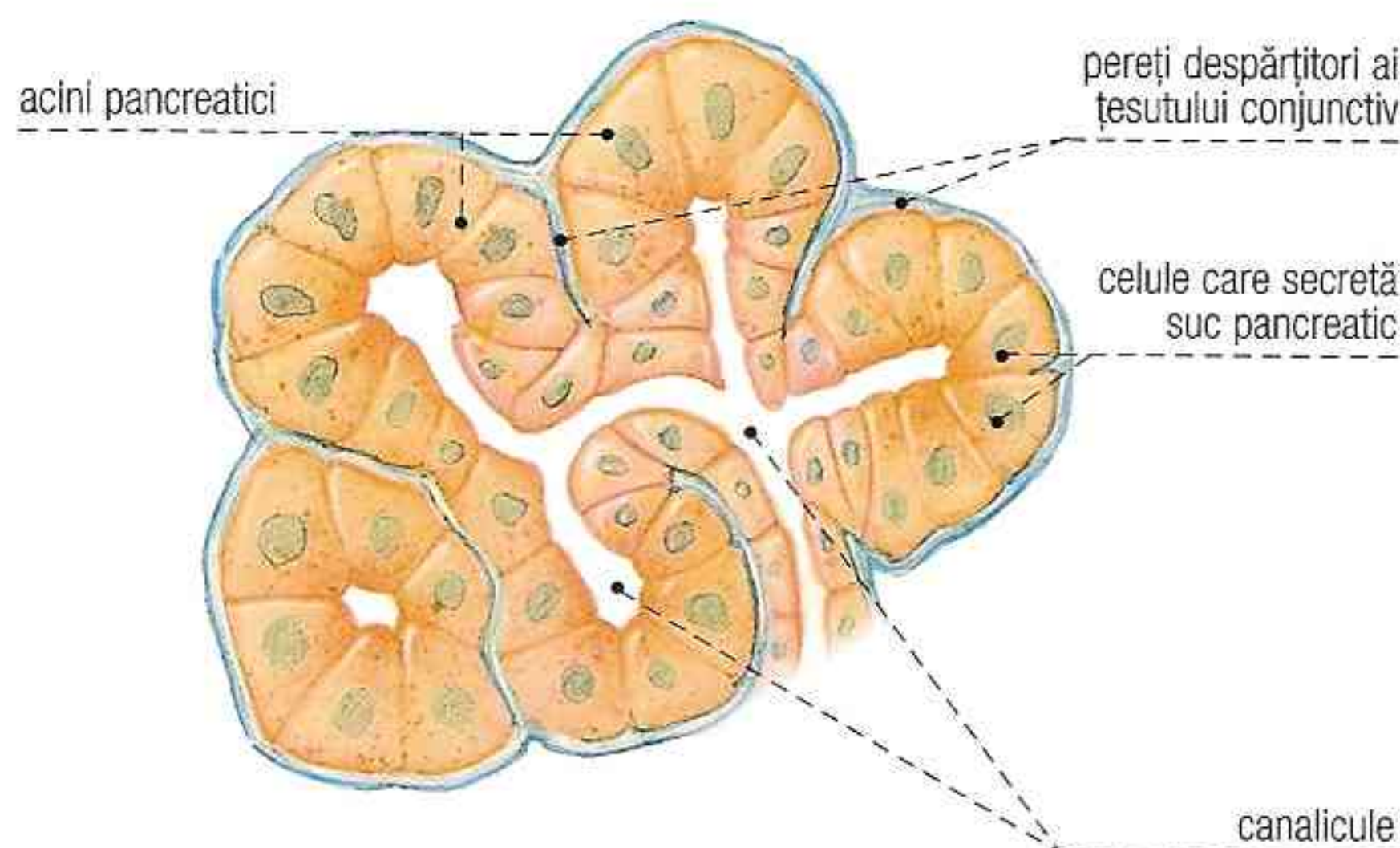
VEDERE FRONTALĂ

PROIECȚIA PANCREASULUI, ÎNCADRAT DE DUODEN, PE SUPRAFAȚA CORPULUI

ACINII PANCREATICI

Introducere

Celula

Corpul uman

Aparatul locomotor

Aparatul digestiv

Aparatul respirator

Aparatul circulator

Sângele

Limfa

Sistemul nervos

Simțurile

Aparatul urinar

Aparatul reproducător

Reproducerea umană

Sistemul endocrin

Sistemul imunitar

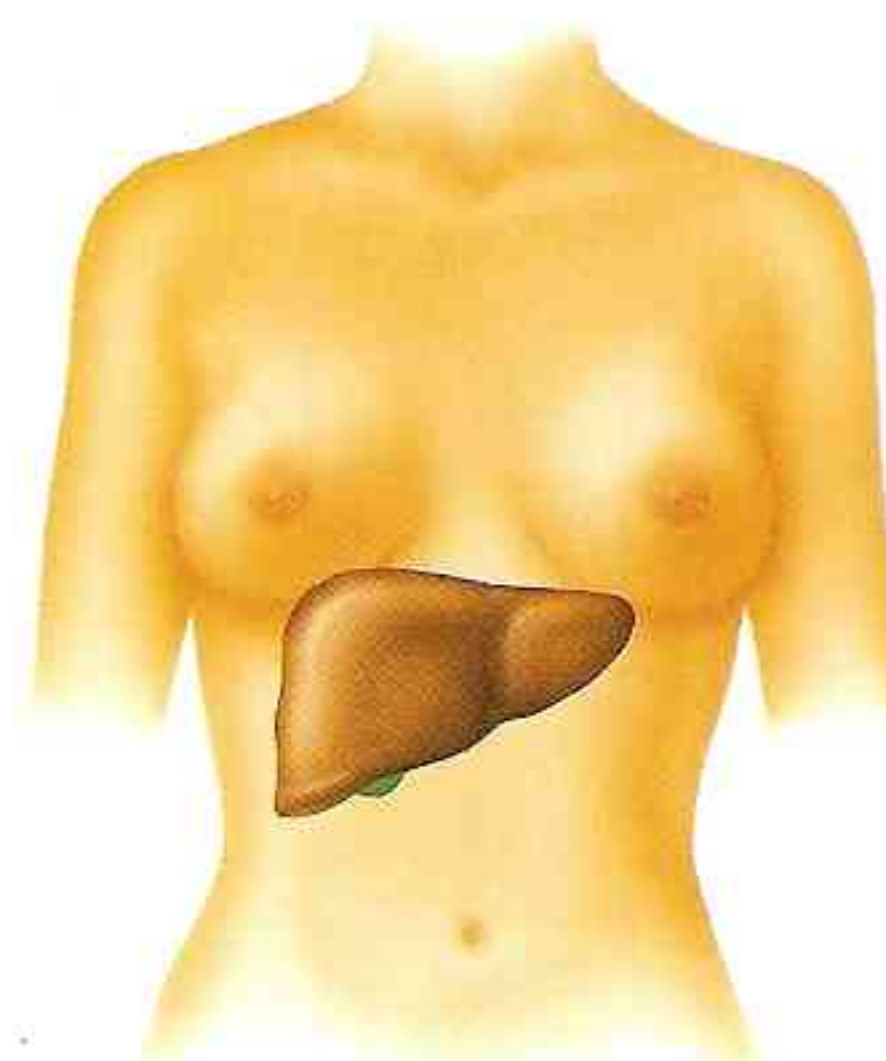
Index alfabetic

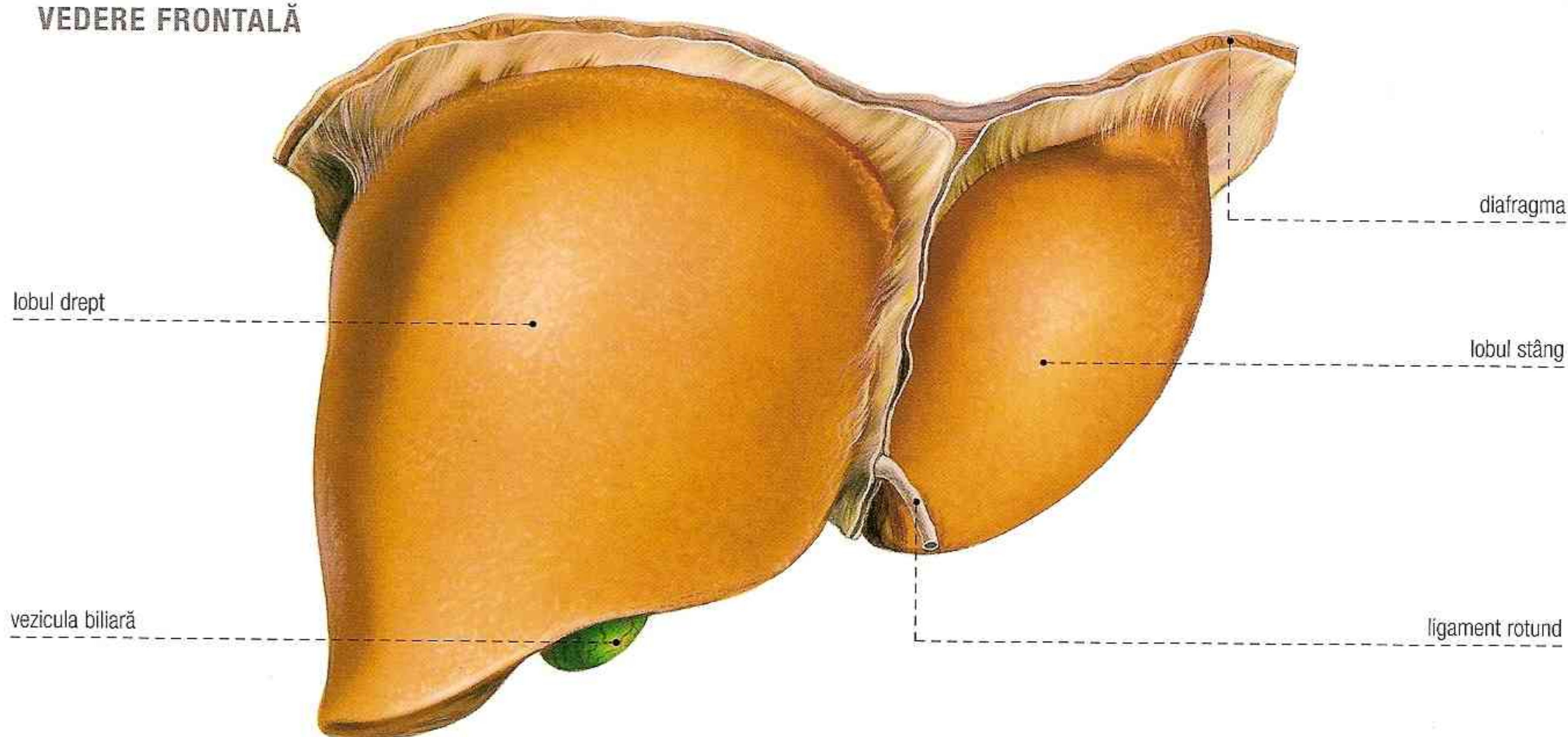
FICATUL

Ficatul este o **glandă** anexă a tubului digestiv, deoarece el nu numai că desfășoară multe funcții esențiale pentru metabolism, dar fabrică și bila, o secreție necesară pentru digestia grăsimilor, care este depozitată în vezicula biliară și este vărsată, după fiecare masă, în intestinul subțire prin căile biliare.

PROIECȚIA FICATULUI PE SUPRAFAȚA CORPULUI

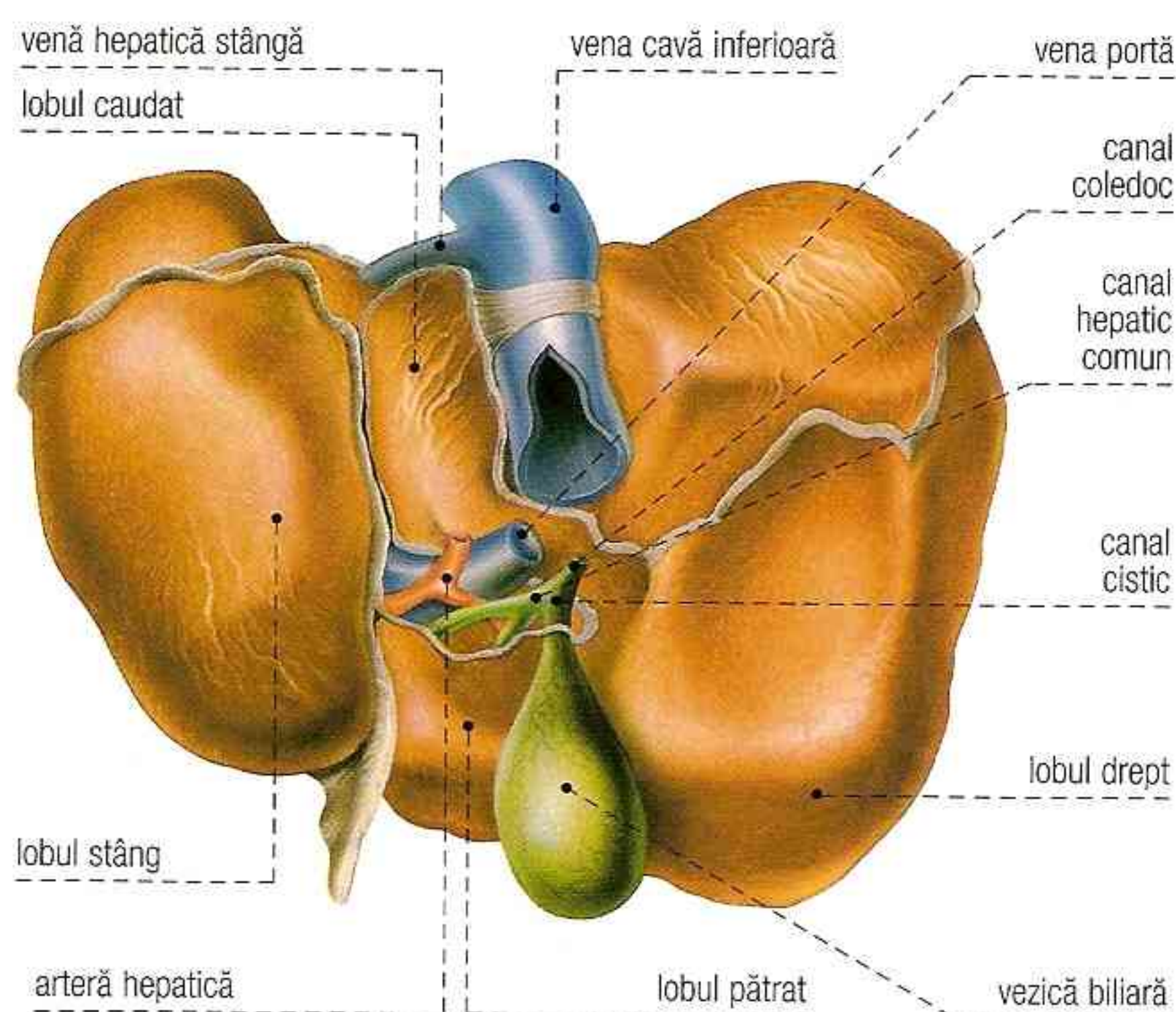

VEDERE FRONTALĂ

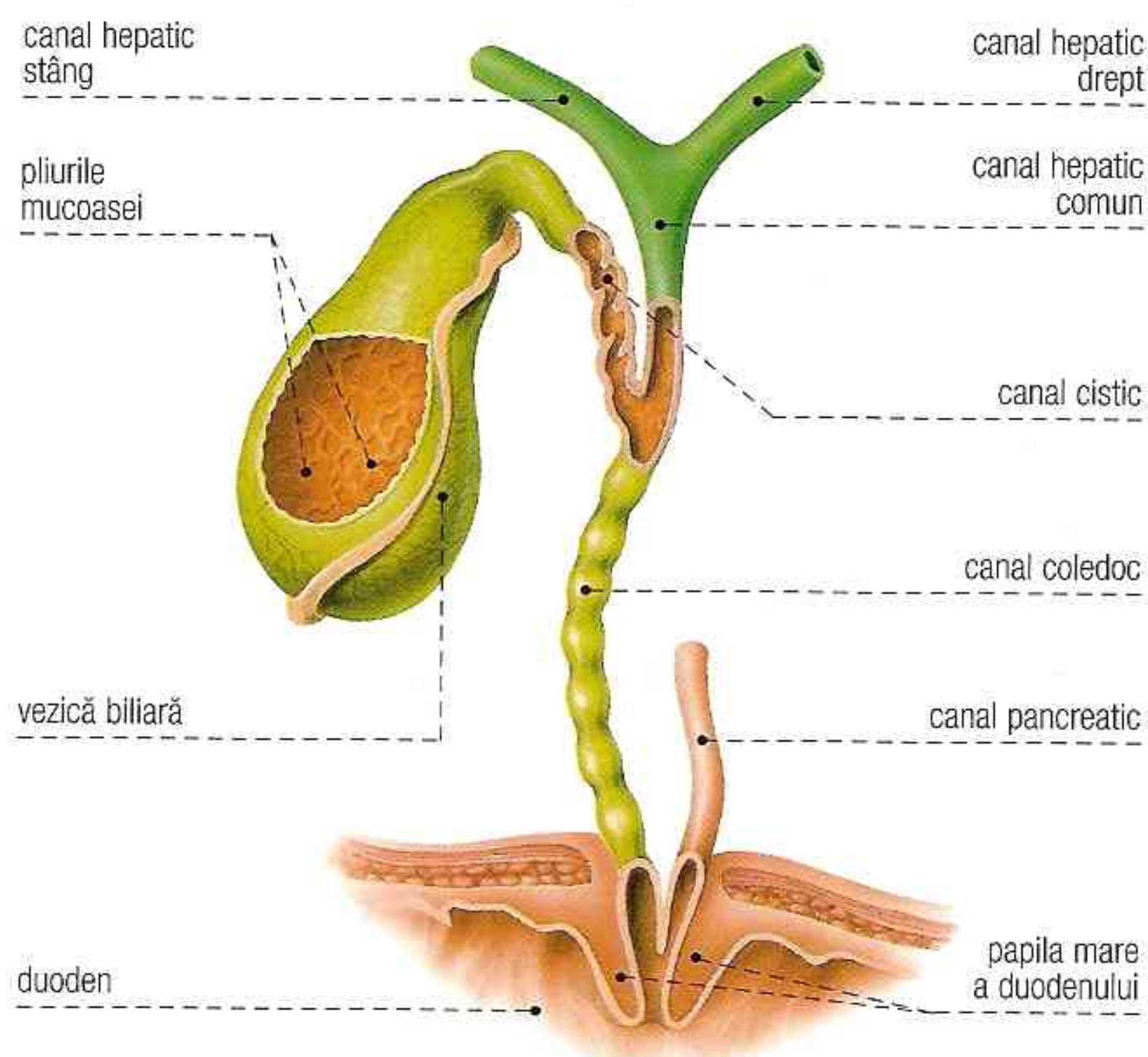

FICATUL

VEDERE DIN SPATE

VEZICA ȘI CĂILE BILIARE

INTESTINUL GROS

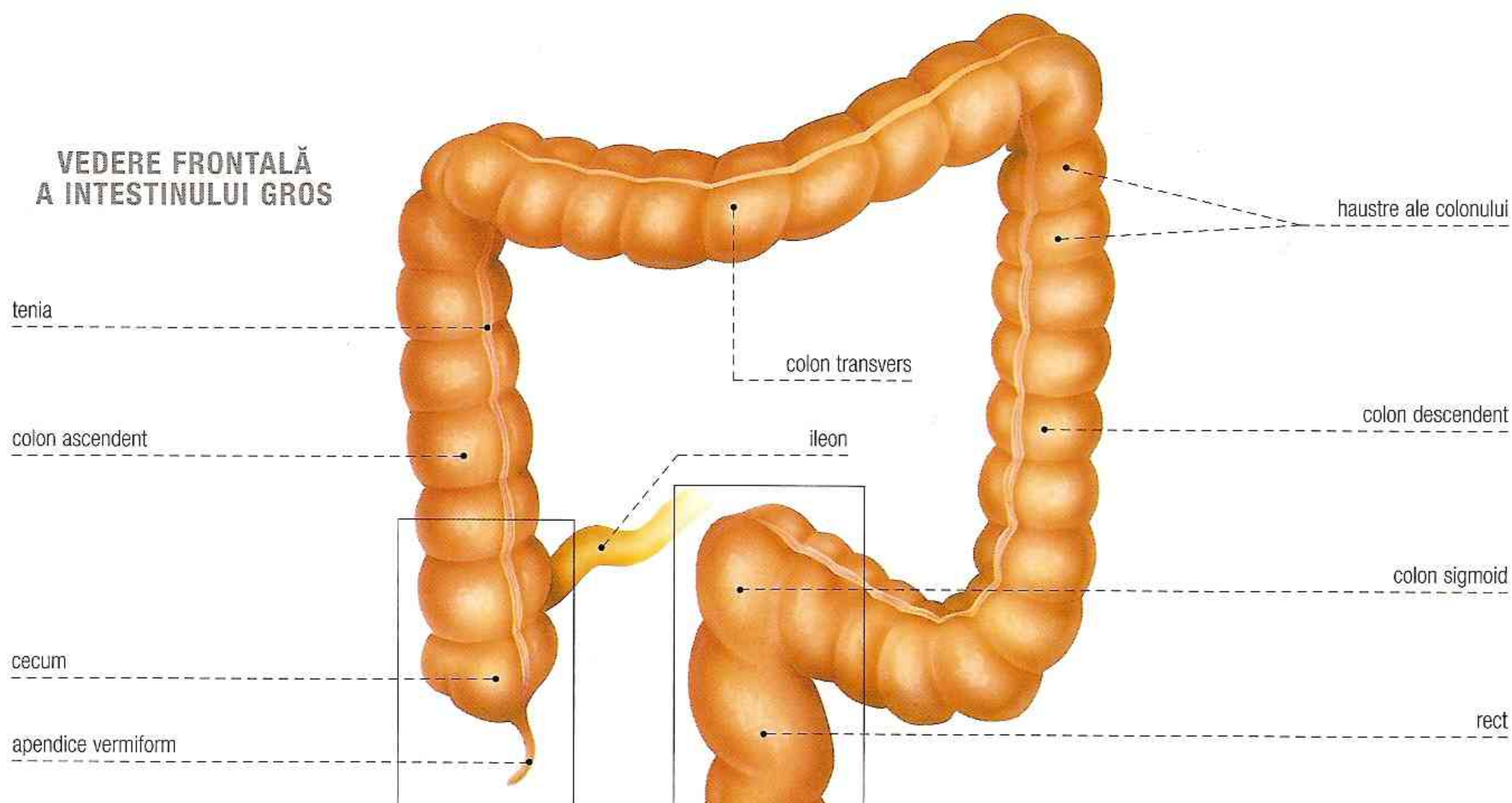
Intestinul gros este **partea finală** a tubului digestiv, unde se depozitează temporar reziduurile digestive în timp ce se prepară **resturile** care, în final, se elimină în exterior. Este un canal de 1,5-1,8 m lungime în care, chiar dacă este continuu, se diferențiază trei porțiuni:

- **cecumul**, situat în partea inferioară dreaptă a abdomenului, care se varsă în intestinul subțire;
- **colonul**, partea cea mai lungă, dispus ca un cadru în interiorul cavității abdominale și împărțit în patru segmente: ascendent, transvers, descendent, sigmoid;
- **rectul**, care are la extremitate anusul.

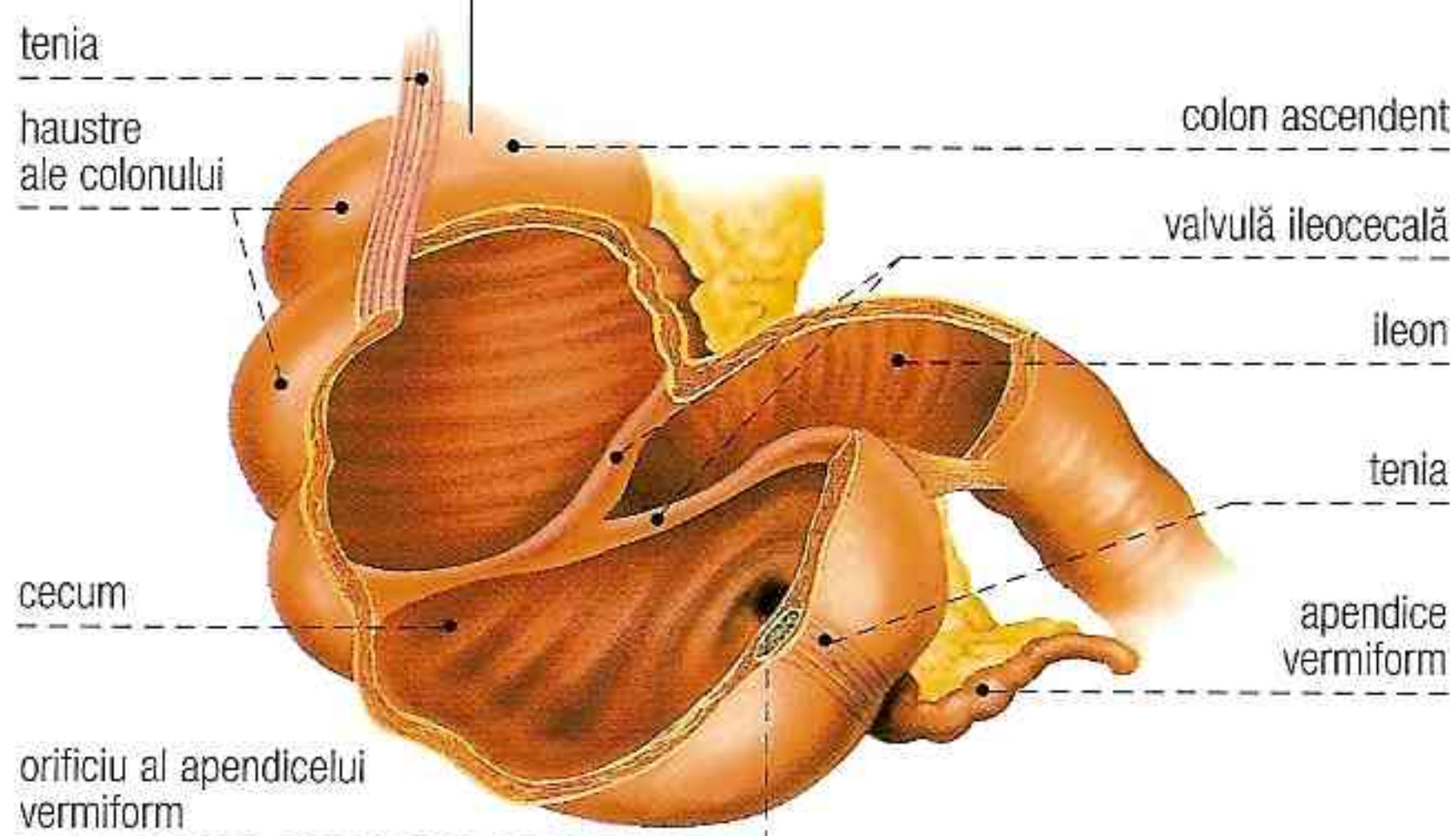
PROIECȚIA INTESTINULUI GROS PE SÚPRAFAȚA CORPULUI

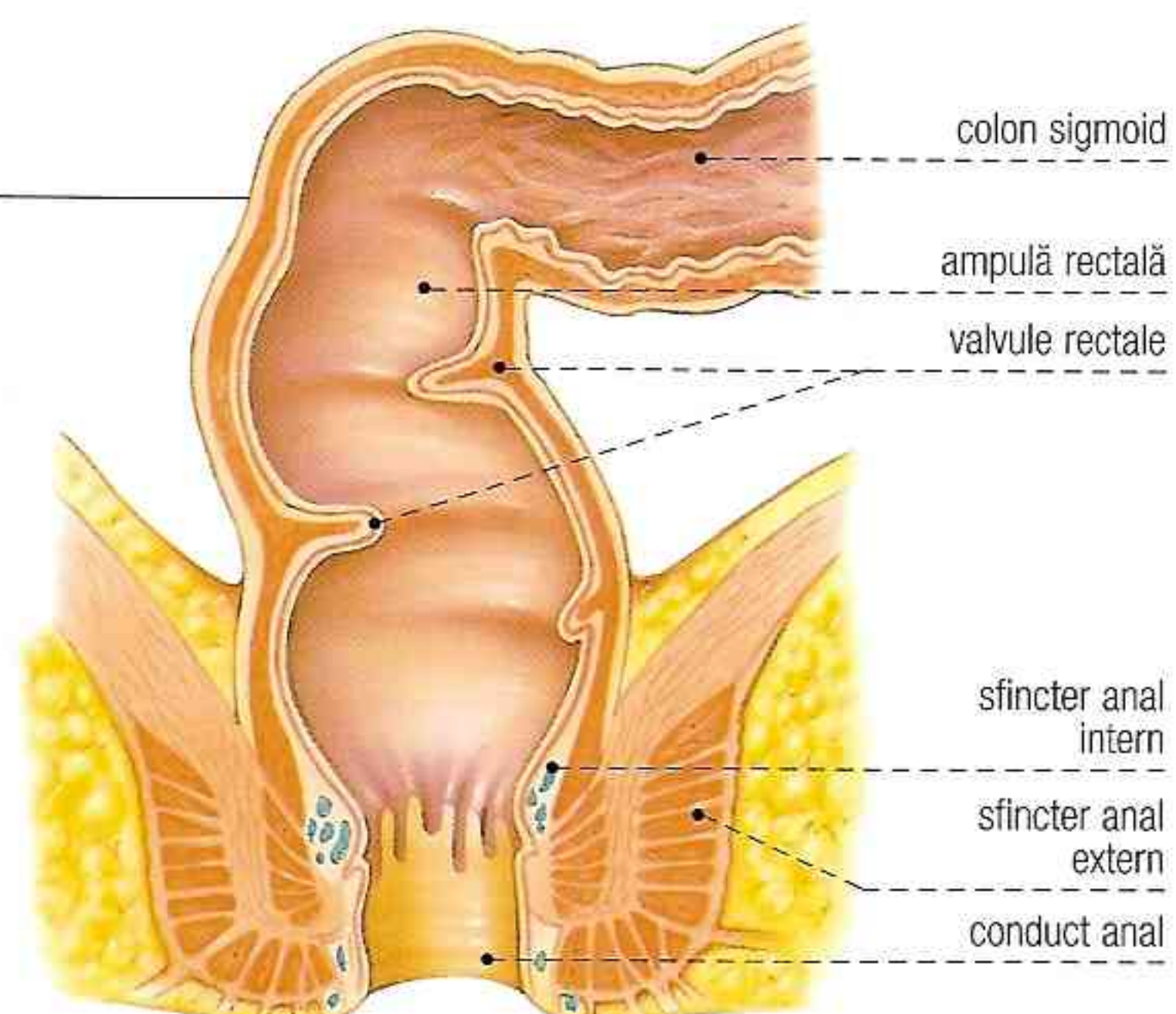
VEDERE FRONTALĂ A INTESTINULUI GROS

SECȚIUNE PRIN CECUM

SECȚIUNE PRIN RECT

APARATUL RESPIRATOR

Aparatul respirator este responsabil de menținerea unui **schimb de gaze** constant între organism și aerul atmosferic, funcție vitală ce ne permite **introducerea oxigenului** utilizat pe post de combustibil

de celulele tuturor țesuturilor pentru producerea de energie și, de asemenea, **eliminarea dioxidului de carbon** care se transformă în reziduu al acestui proces, acumularea lui în corp fiind toxică.

ORGANELE APARATULUI RESPIRATOR

nas

cale naturală de acces al aerului în interiorul organismului; ajuns în fosele nazale, aerul este purificat, încălzit și umezit pentru a ajunge în plămâni, în condiții optime

gură

cale secundară de intrare a aerului, dar importantă deoarece intervine în emiterea sunetelor

trahee

conduct cartilaginos, cu lungime de 10-15 cm, situat între laringe și originea bronhiilor

plămâni

organe fundamentale ale aparatului respirator, aflate în cavitatea toracică, cu rol de schimb al gazelor între aer și sânge

faringe

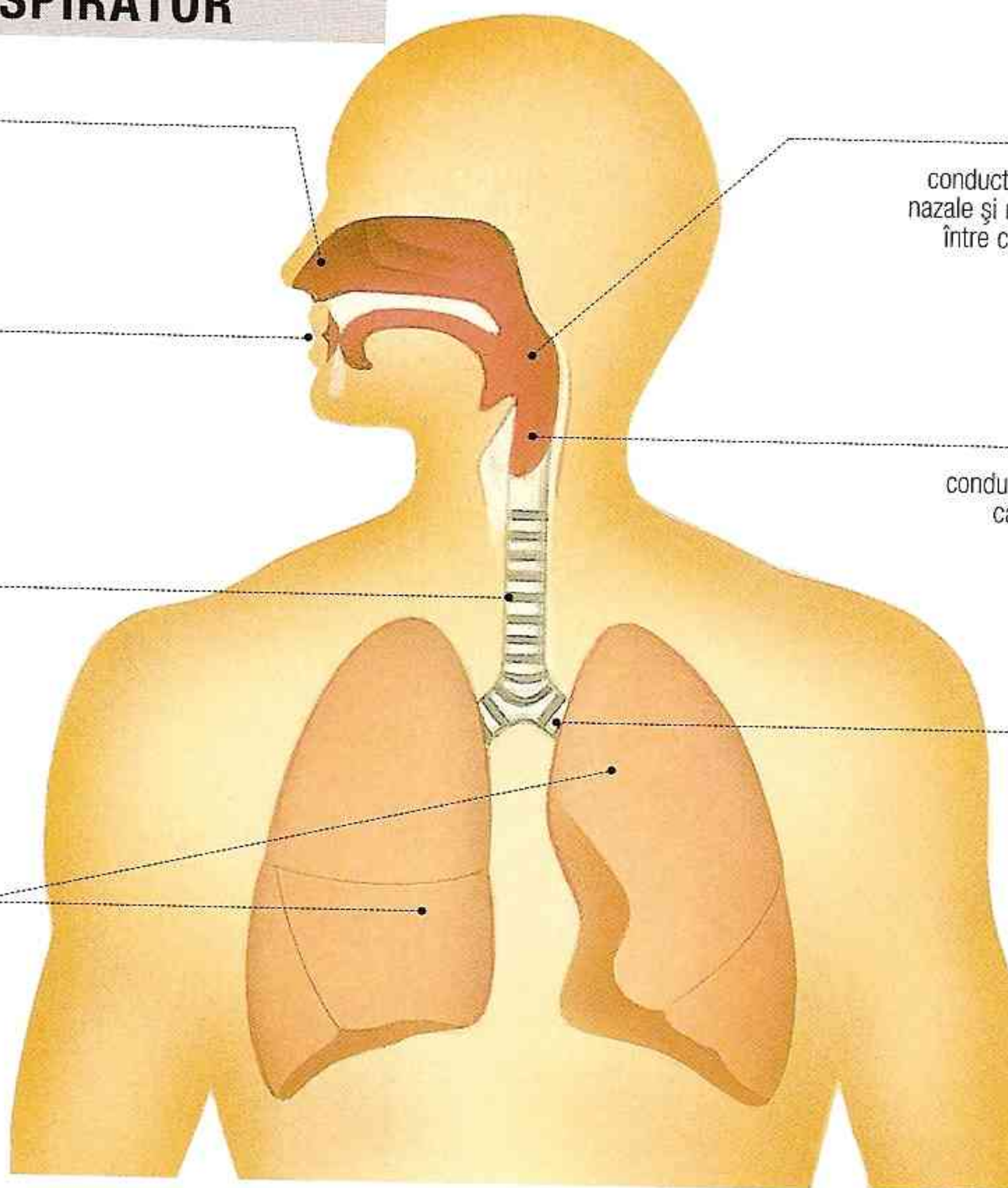
conduct care începe din spatele foselor nazale și nasului, autentic loc de întâlnire între căile respiratorii și cele digestive

laringe

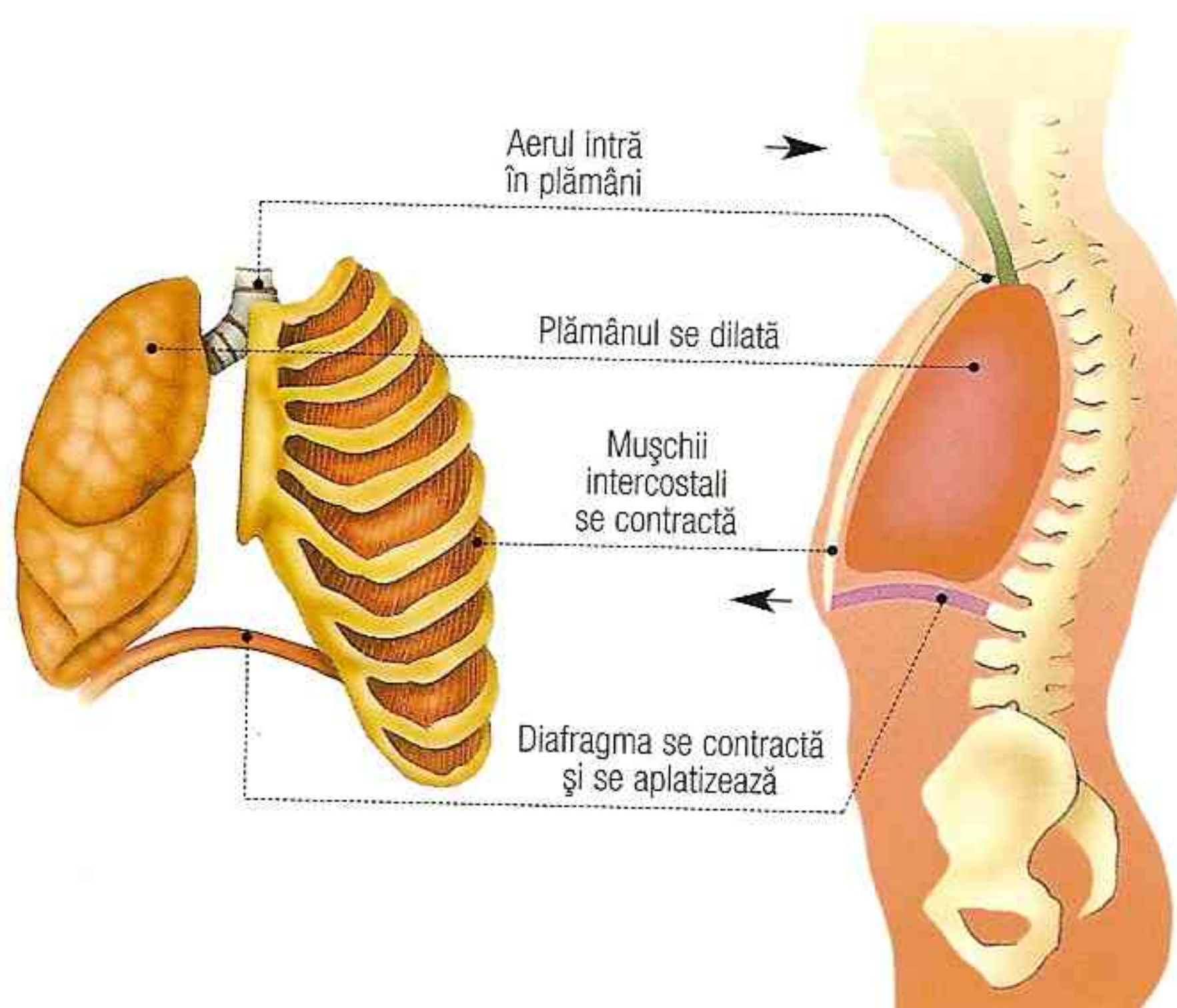
conduct situat între faringe și trahee, care face parte din căile aeriene și constituie organul fonator

bronhii

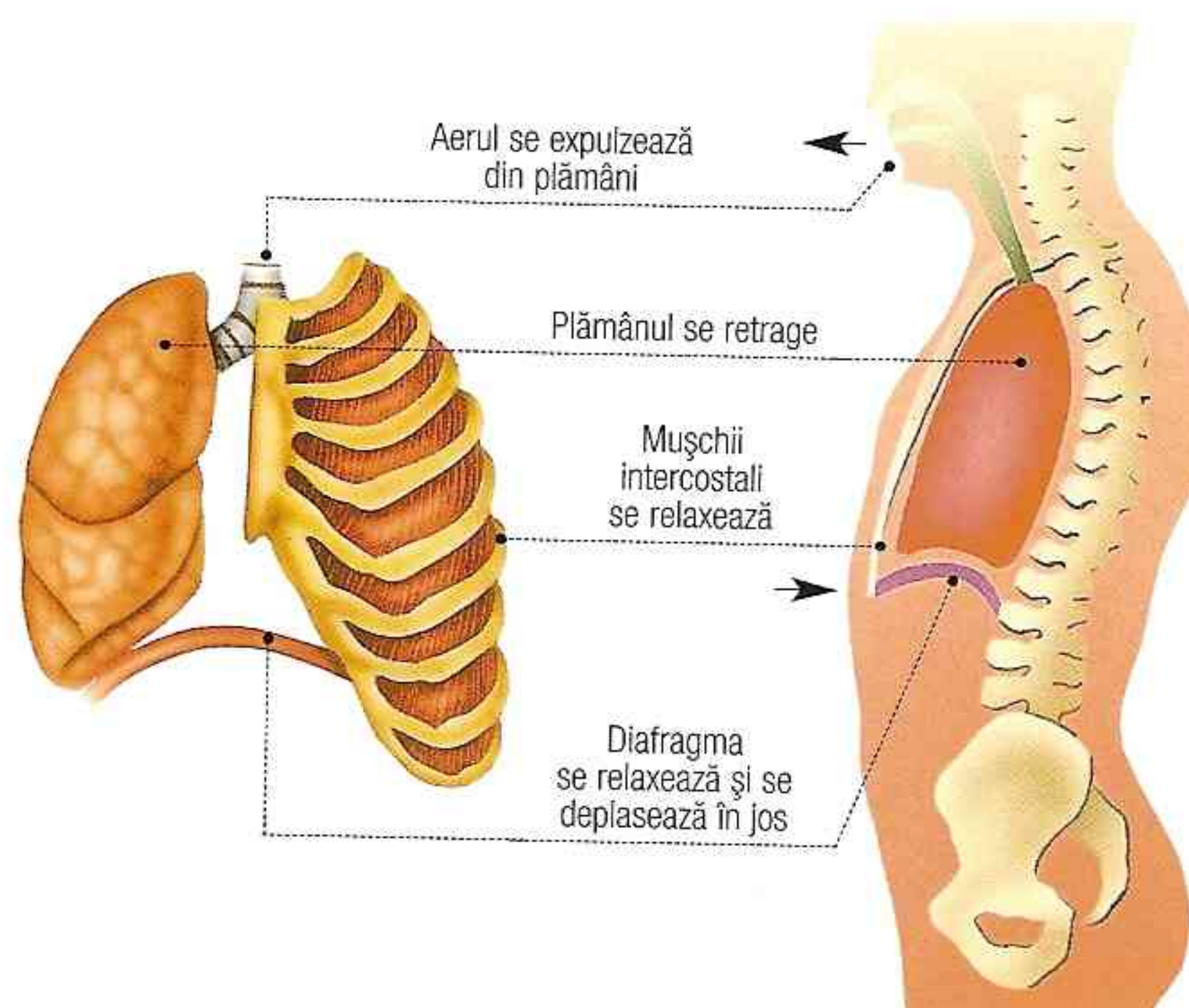
conduite rezultate din bifurcarea traheii, ce se ramifică în altele mult mai fine, denumite bronhiole

MECANISMUL RESPIRAȚIEI

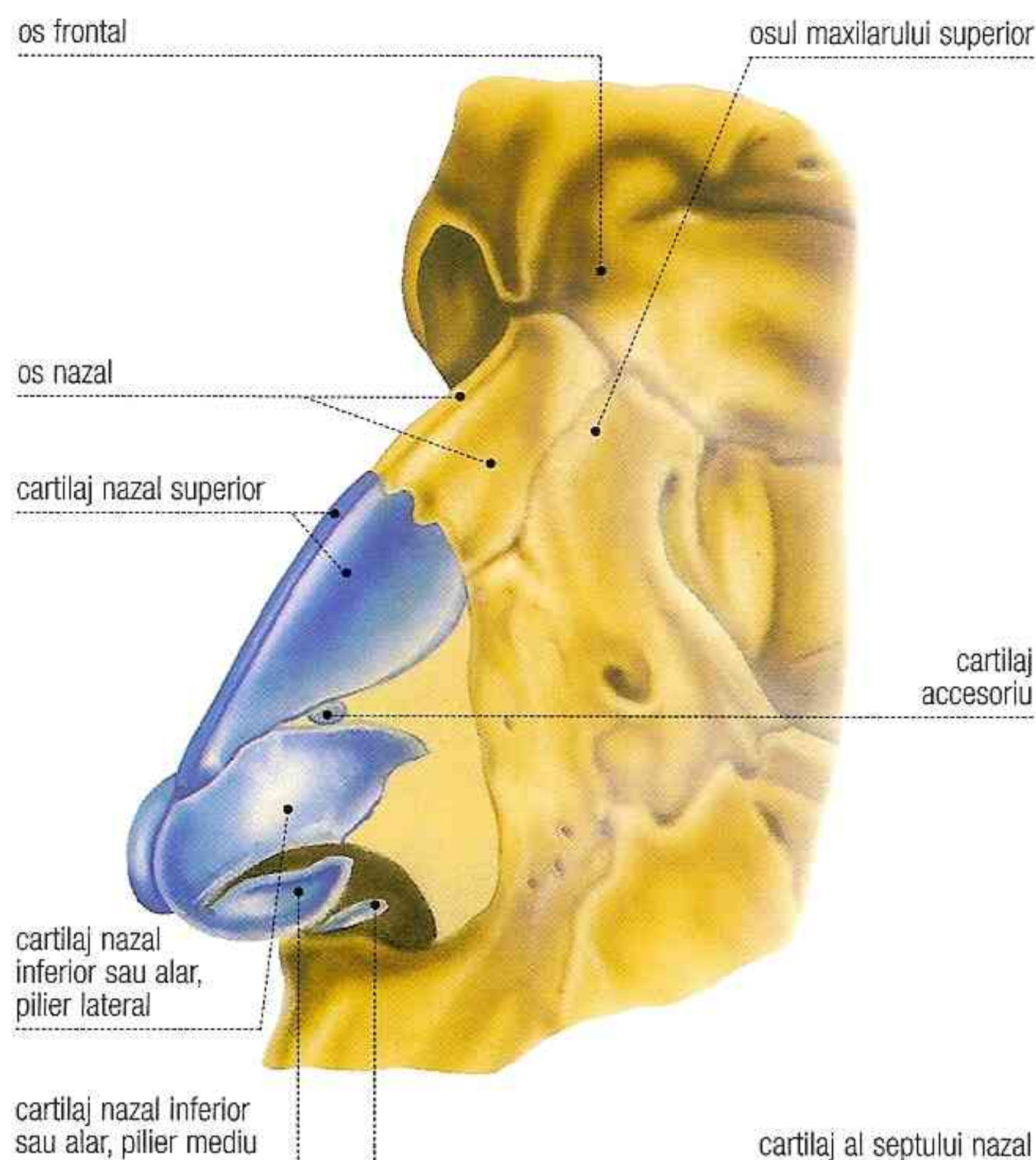
INSPIRAȚIA

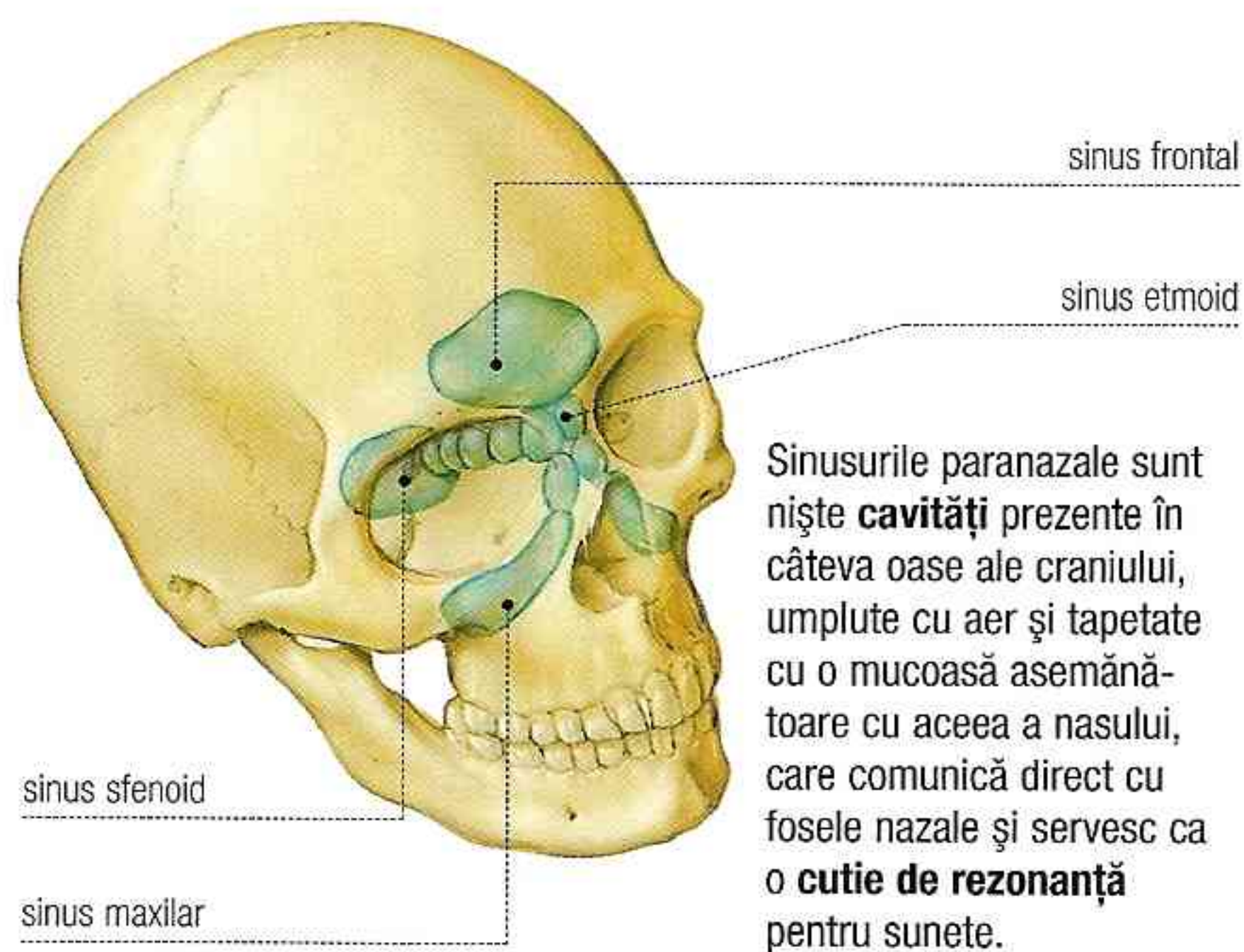
EXPIRAȚIA

OASELE ȘI CARTILAJELE PIRAMIDEI NAZALE

SINUSURI PARANAZALE

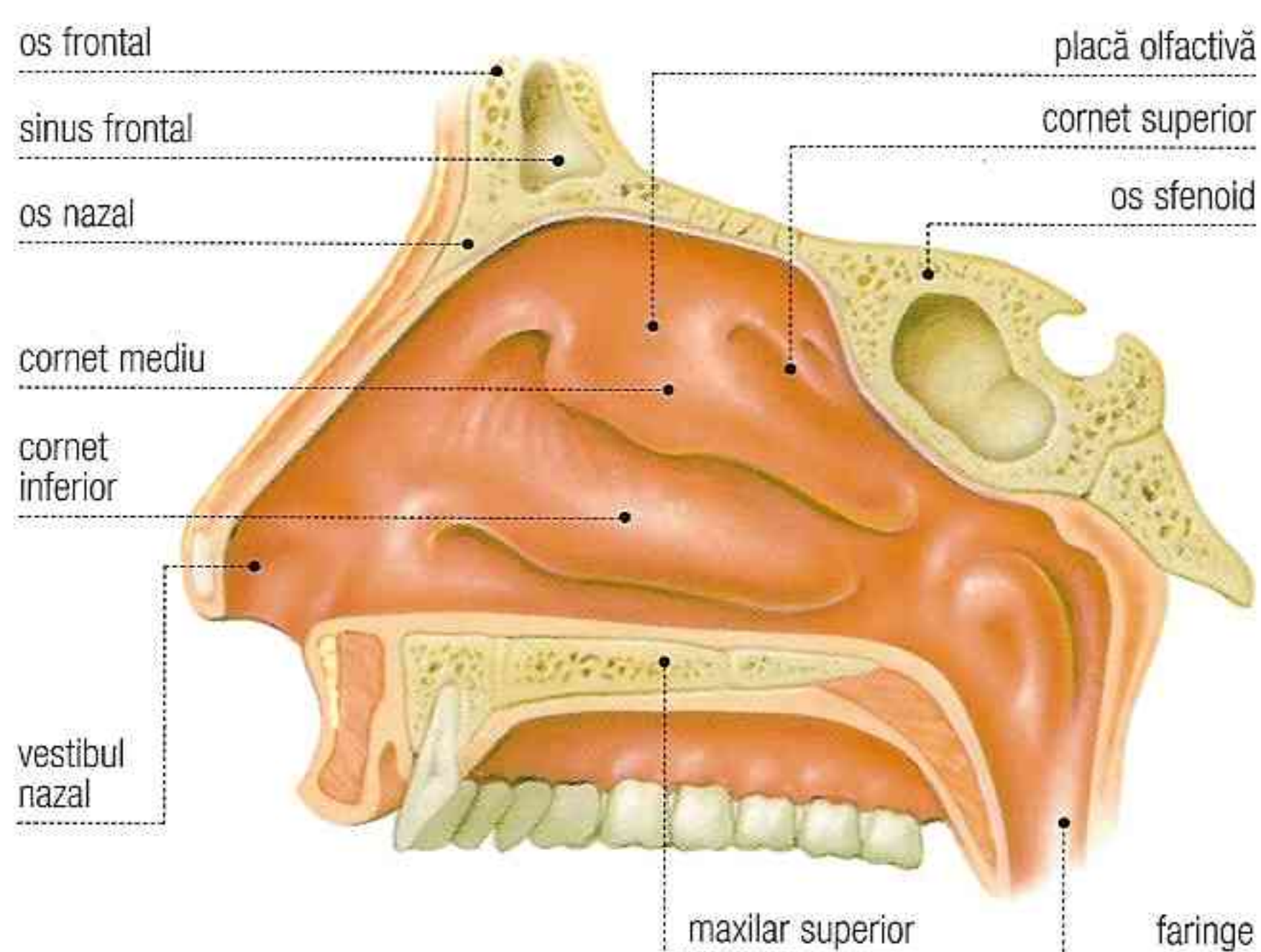

FARINGELE

VEDERE DIN SPATE

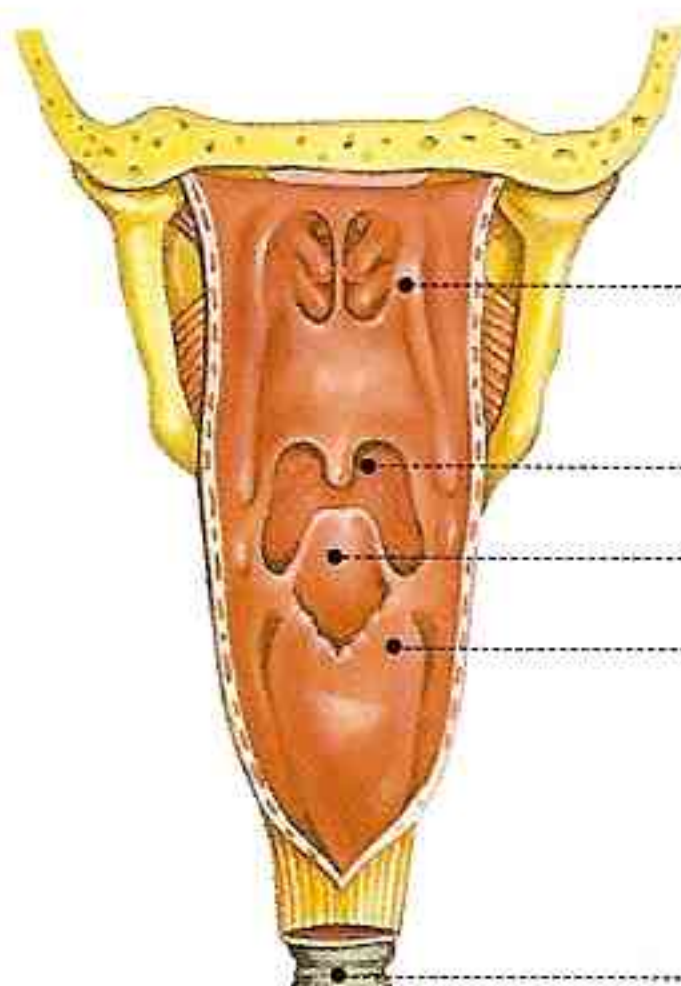
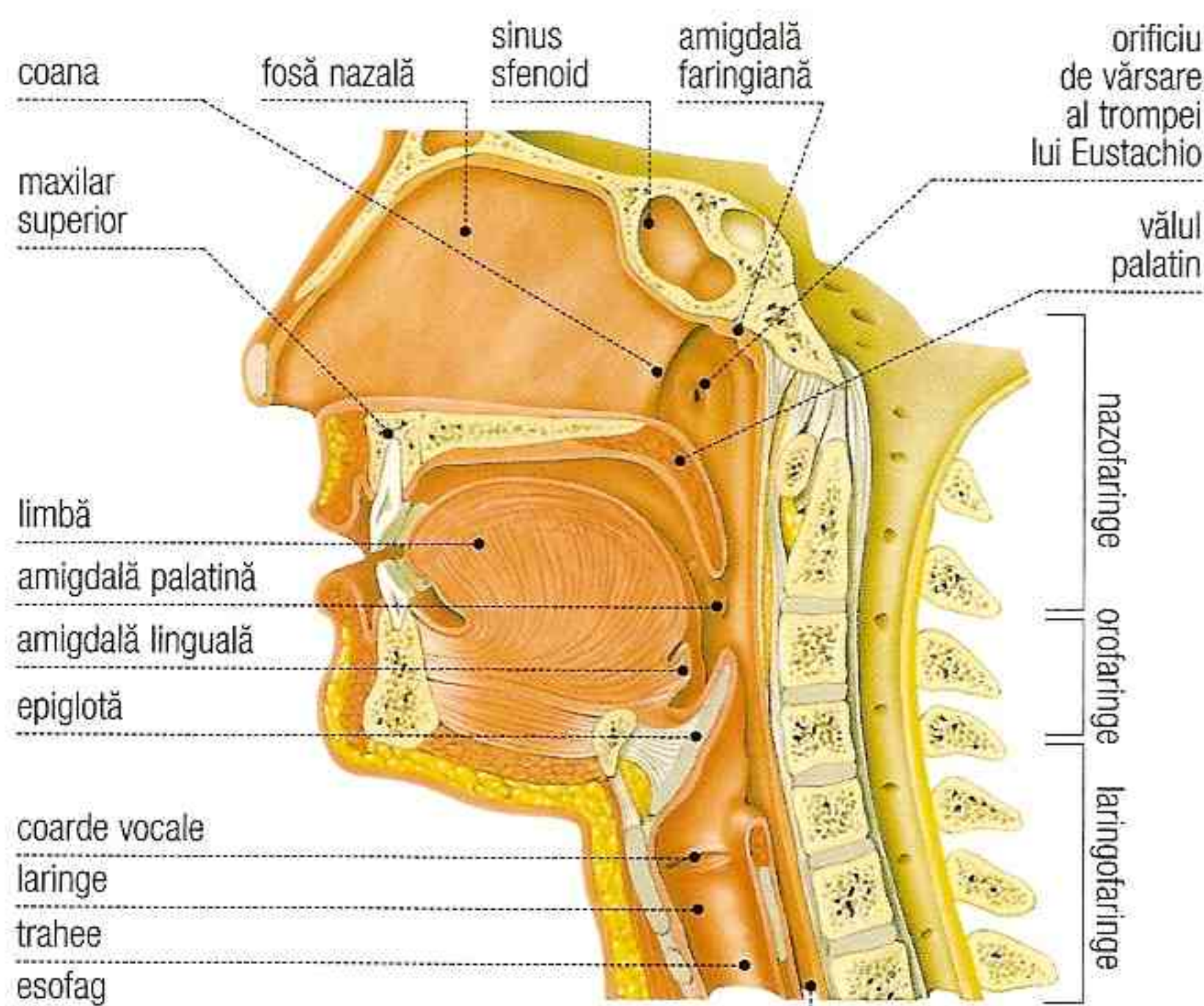
Faringele este un **conduct** care începe din spatele foselor nazale și descinde prin spatele gurii până în laringe și esofag; constituie o **cale comună de intrare a aerului și a alimentelor**, făcând parte atât din aparatul respirator, cât și din cel digestiv. În punctul de întâlnire a faringelui cu laringele există un cartilaj cu formă de limbă, denumit **epiglotă**, care în timpul deglutiției se înclină spre spate și obturează intrarea în căile aeriene.

SECȚIUNE A FOSEI NAZALE

Nasul, **calea naturală de intrare a aerului** către plămâni, este situat în centrul feței și prezintă o protuberanță cu formă de piramidă la baza căreia se află **orificiile nazale**. În interiorul său se găsesc două cavități ample, separate de un sept, **fosele nazale**.

SECȚIUNE LATERALĂ A FARINGELUI

Introducere

Celula

Corpul uman

Aparatul locomotor

Aparatul digestiv

Aparatul respirator

Aparatul circulator

Sângele

Limfa

Sistemul nervos

Simțurile

Aparatul urinar

Aparatul reproducător

Reproducerea umană

Sistemul endocrin

Sistemul imunitar

Index alfabetic

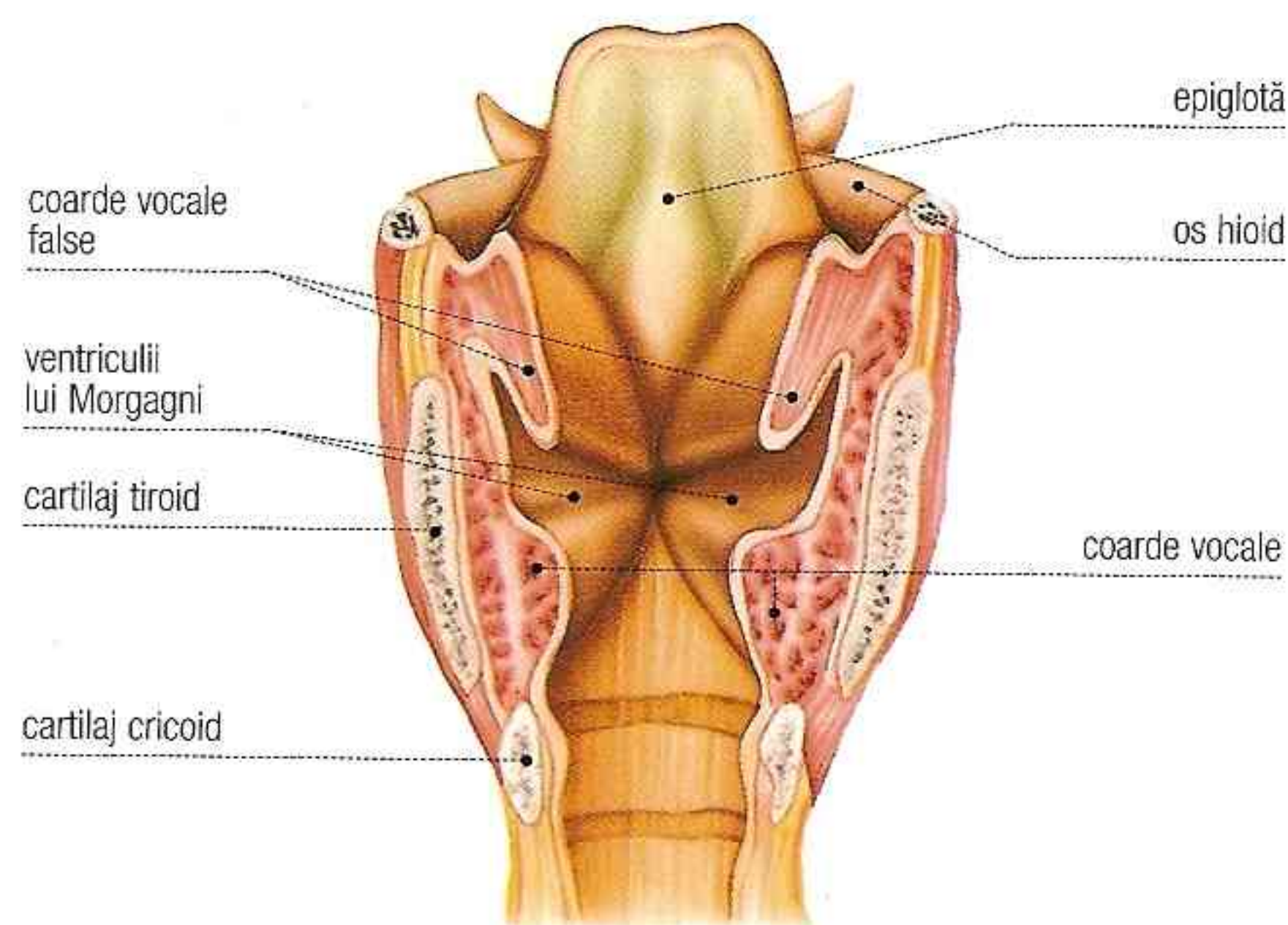
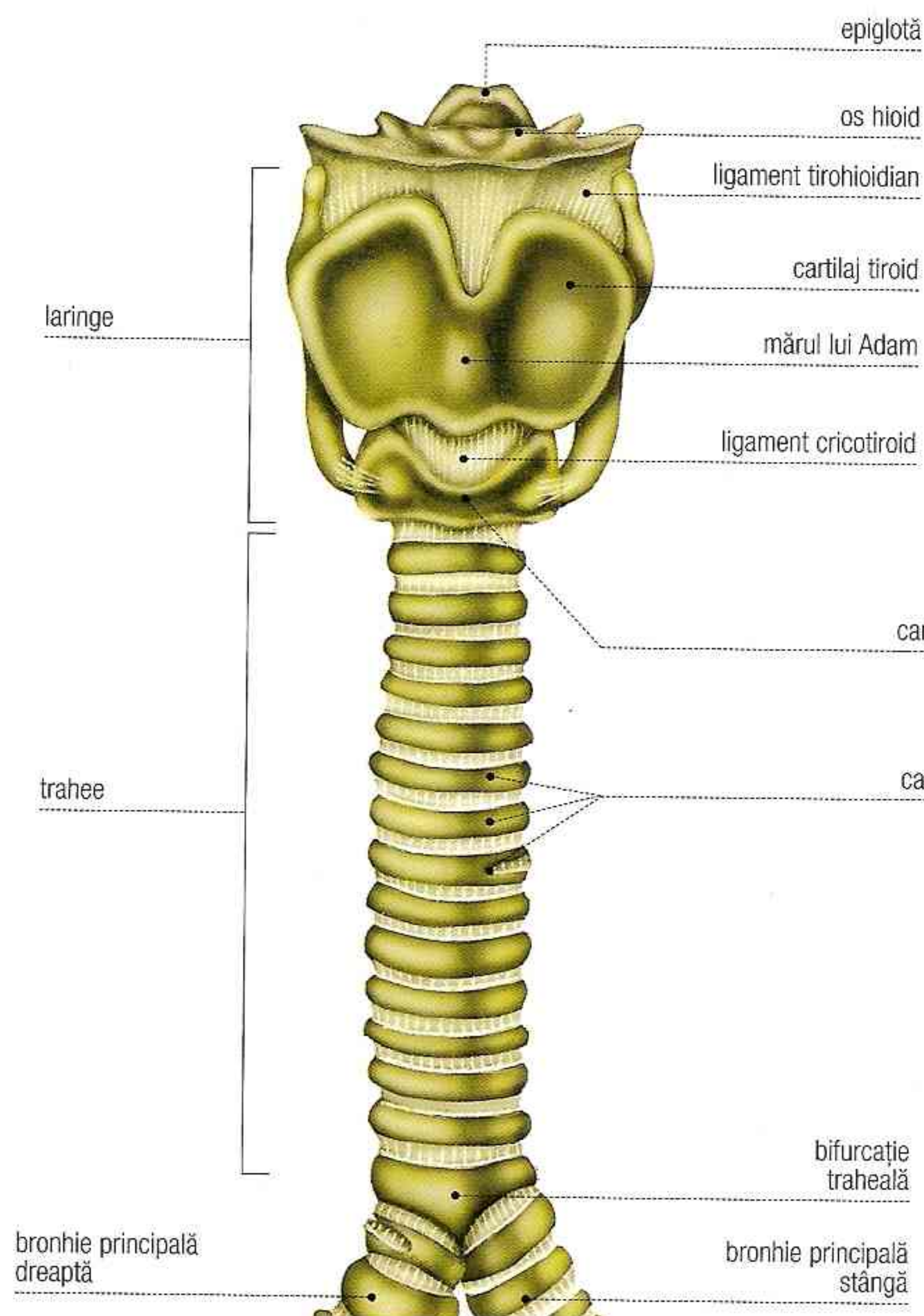

SECȚIUNE FRONTALĂ A LARINGELUI

Laringele este un **conduct** format din diferite **cartilaje articulate** între ele și care comunică cu traheea, îndeplinind un rol important deoarece obligă aerul să meargă pe traseul lui din afară până în plămâni în timpul inspirului și în direcție opusă în timpul expirului. Mai mult, laringele este **organul fonator**, deoarece în interiorul lui se găsesc **coardele vocale**.

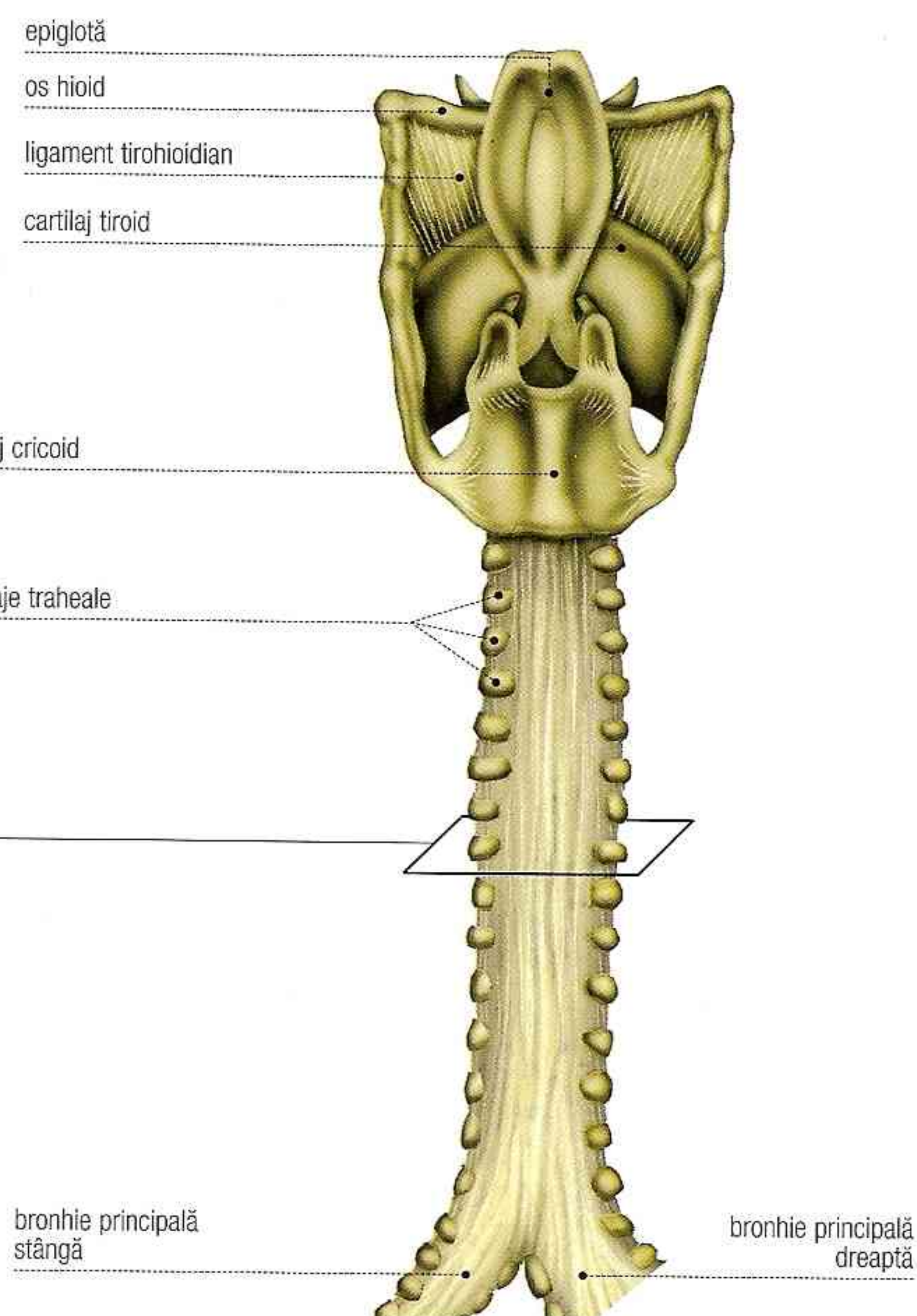
LARINGELE ȘI TRAHEEA

VEDERE FRONTALĂ

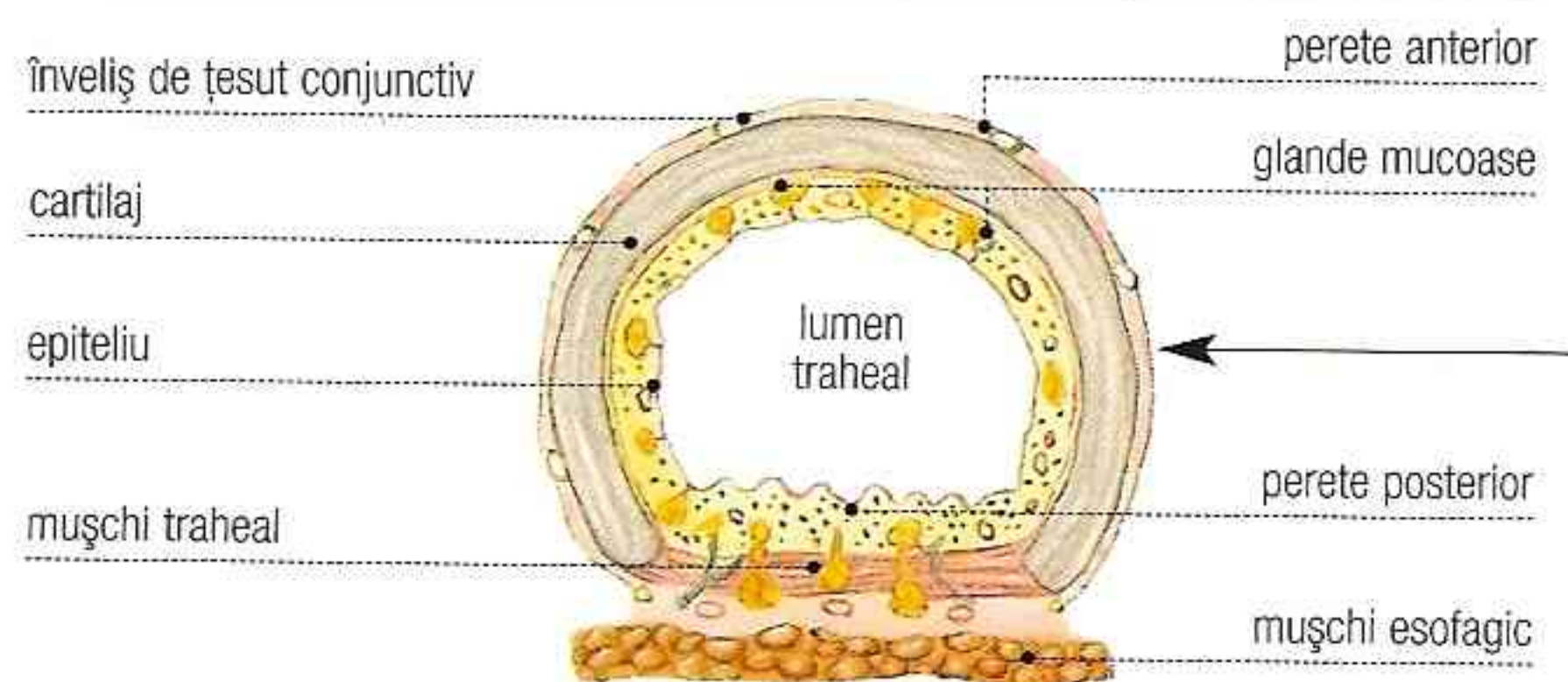

LARINGELE ȘI TRAHEEA

VEDERE DORSALĂ

SECȚIUNE TRANSVERSALĂ PRIN TRAHEE

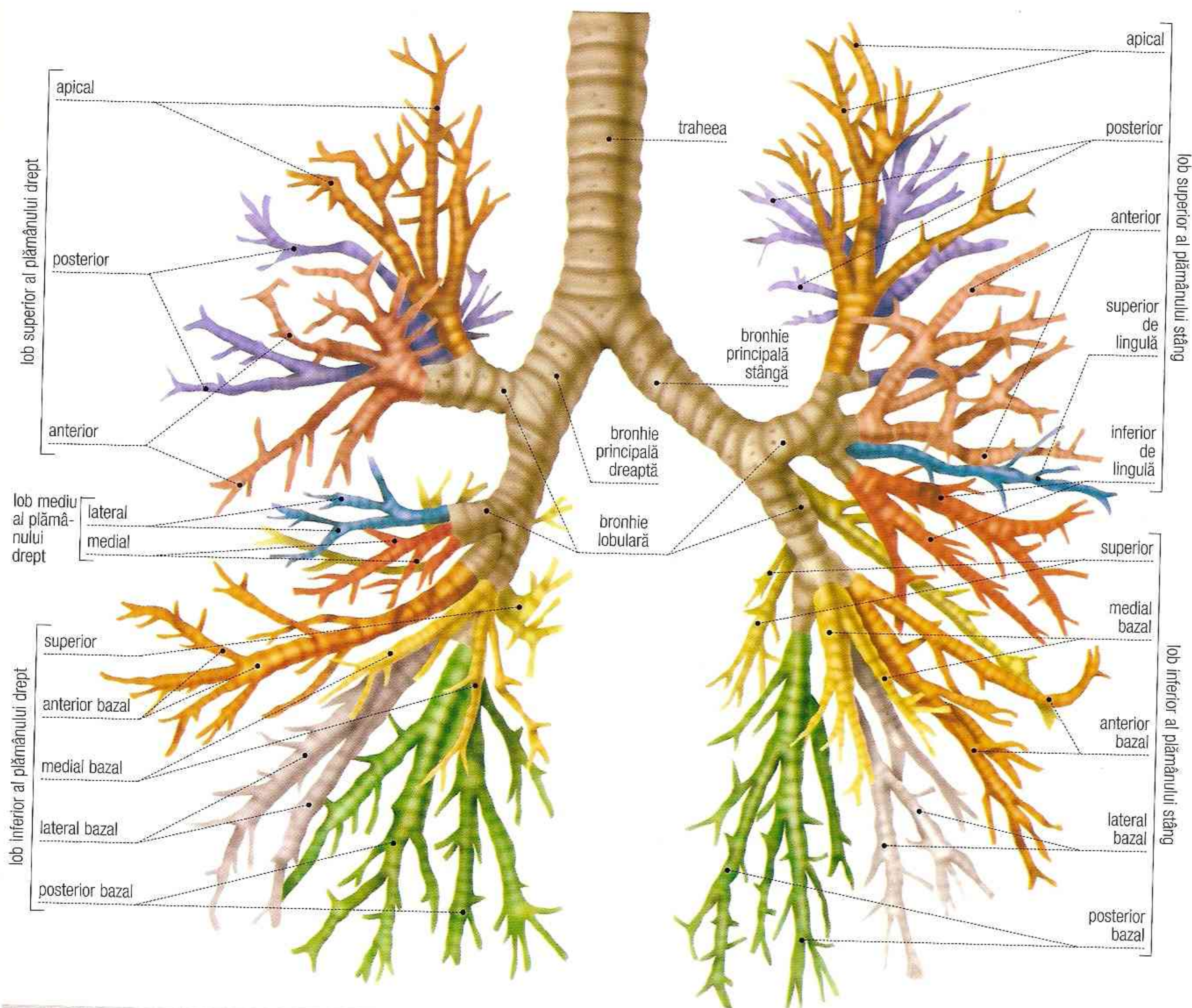

Traheea este un **tub** care, în continuarea laringelui, traversează gâtul și, ajuns în torace, se bifurcă pentru a da naștere celor două bronhii principale, ale căror ramificații aduc aerul în plămâni. Este formată din 15-20 de **cartilaje** cu formă de potcoavă, deschise în partea posterioară, dar care aproape închid complet circumferința canalului; partea posterioară care nu acoperă anumite cartilaje este membranoasă și este alcătuită dintr-un țesut conjunctiv și muscular.

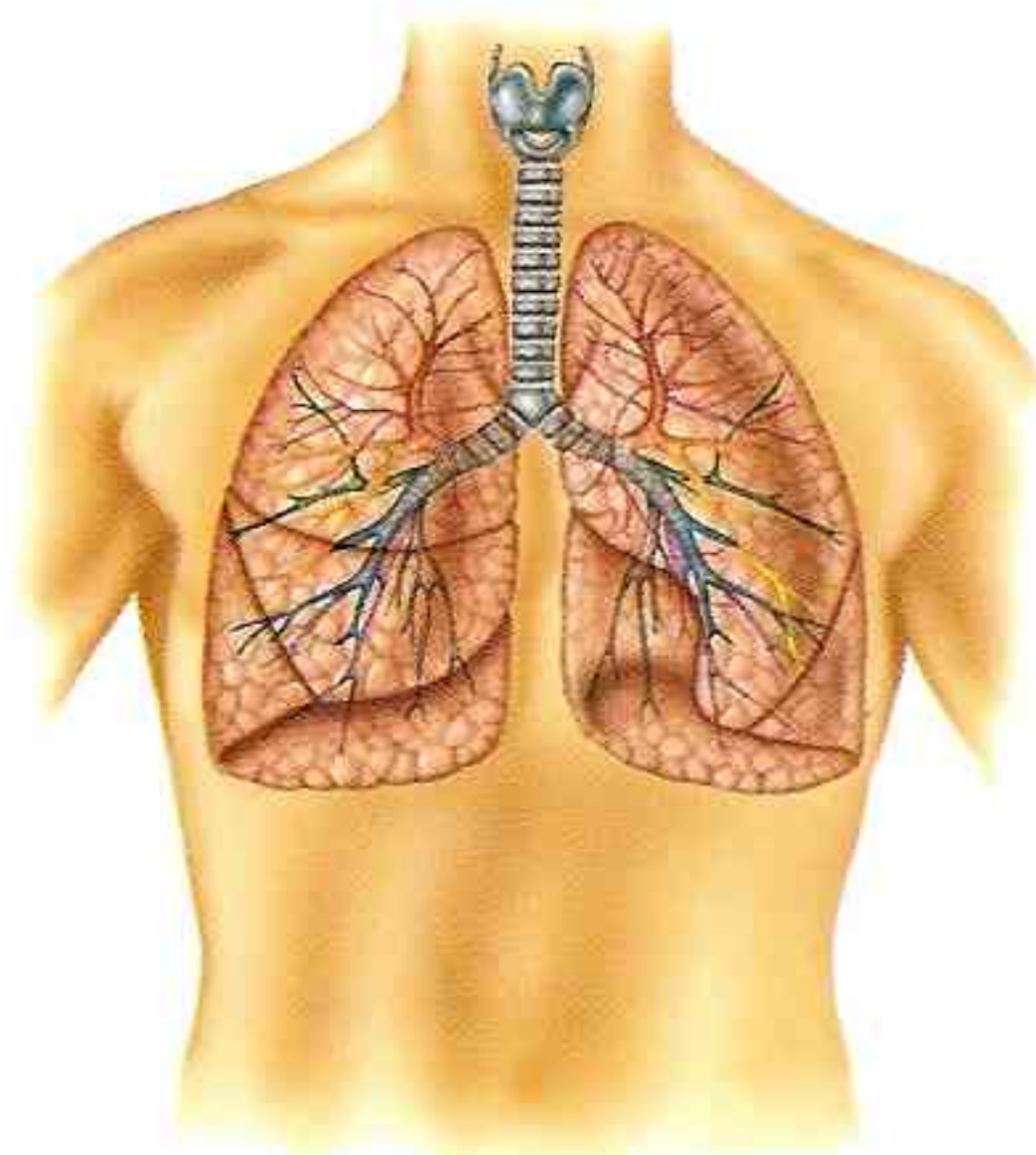
ARBORELE BRONHIAL

CU SEGMENTELE SALE DIFERENȚIATE PRIN CULORI

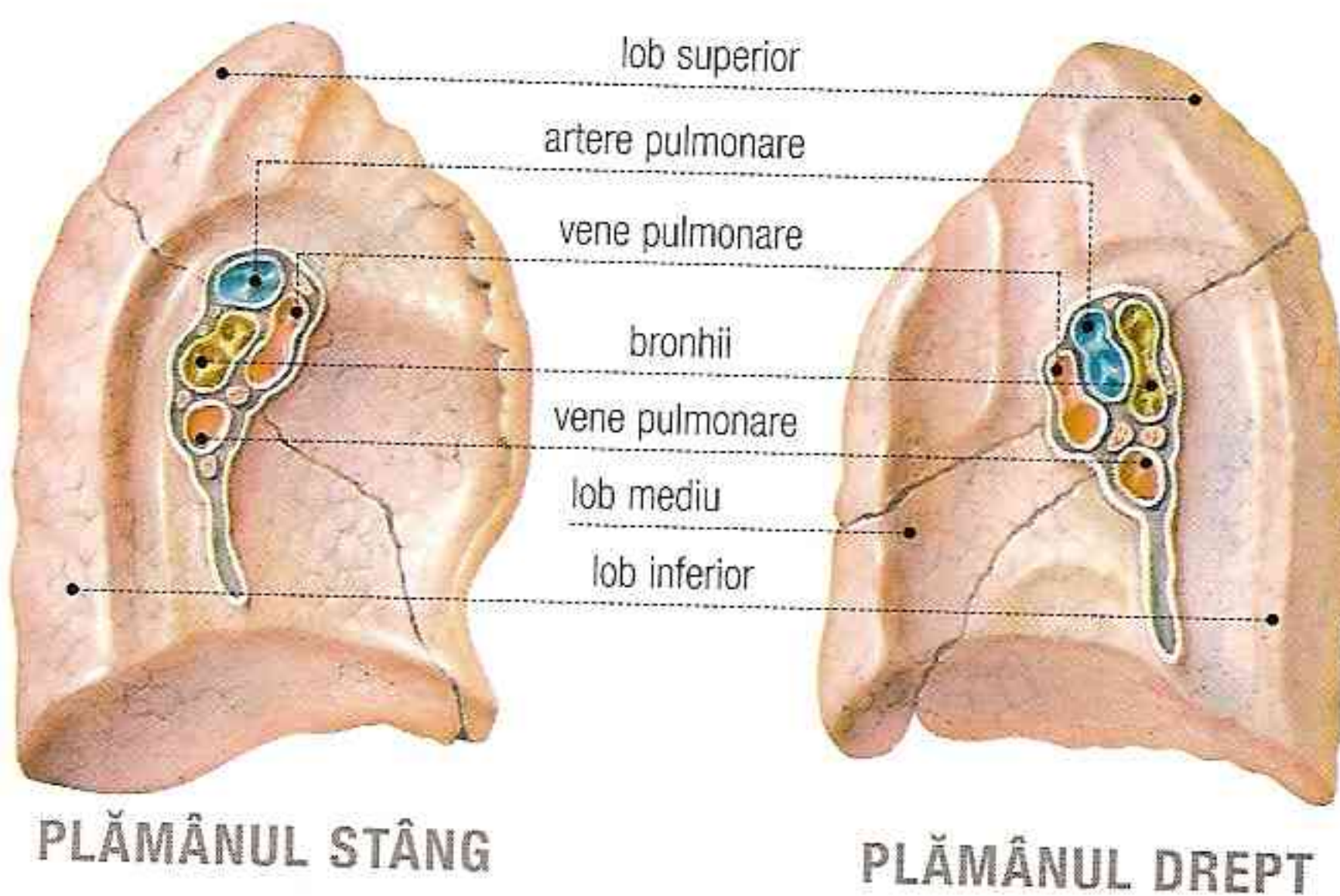
PROIECȚIA ARBORELUI BRONHIAL

PE SUPRAFAȚA PLĂMÂNILOR

PLĂMÂNII

VEDERE DIN INTERIOR

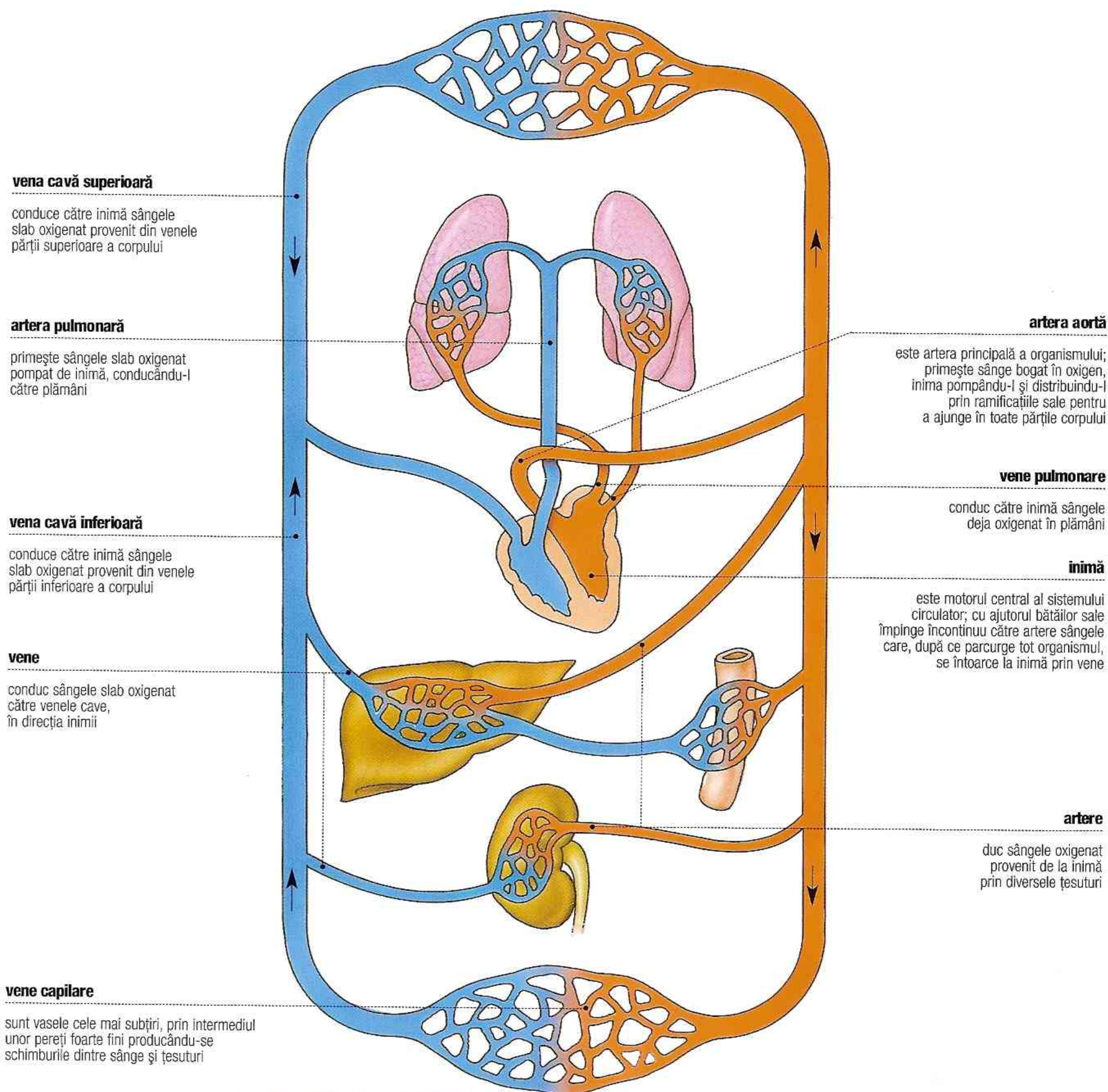

APARATUL CIRCULATOR

Aparatul circulator este format dintr-un complicat **sistem de vase** care, sub impulsurile ritmice ale inimii, transportă în organism **sângele** care duce la toate țesuturile acele elemente necesare pentru

menținerea activității corpului și adună reziduurile din metabolismul celular ducându-le către organele însărcinate cu eliminarea lor.

SCHEMA APARATULUI CIRCULATOR

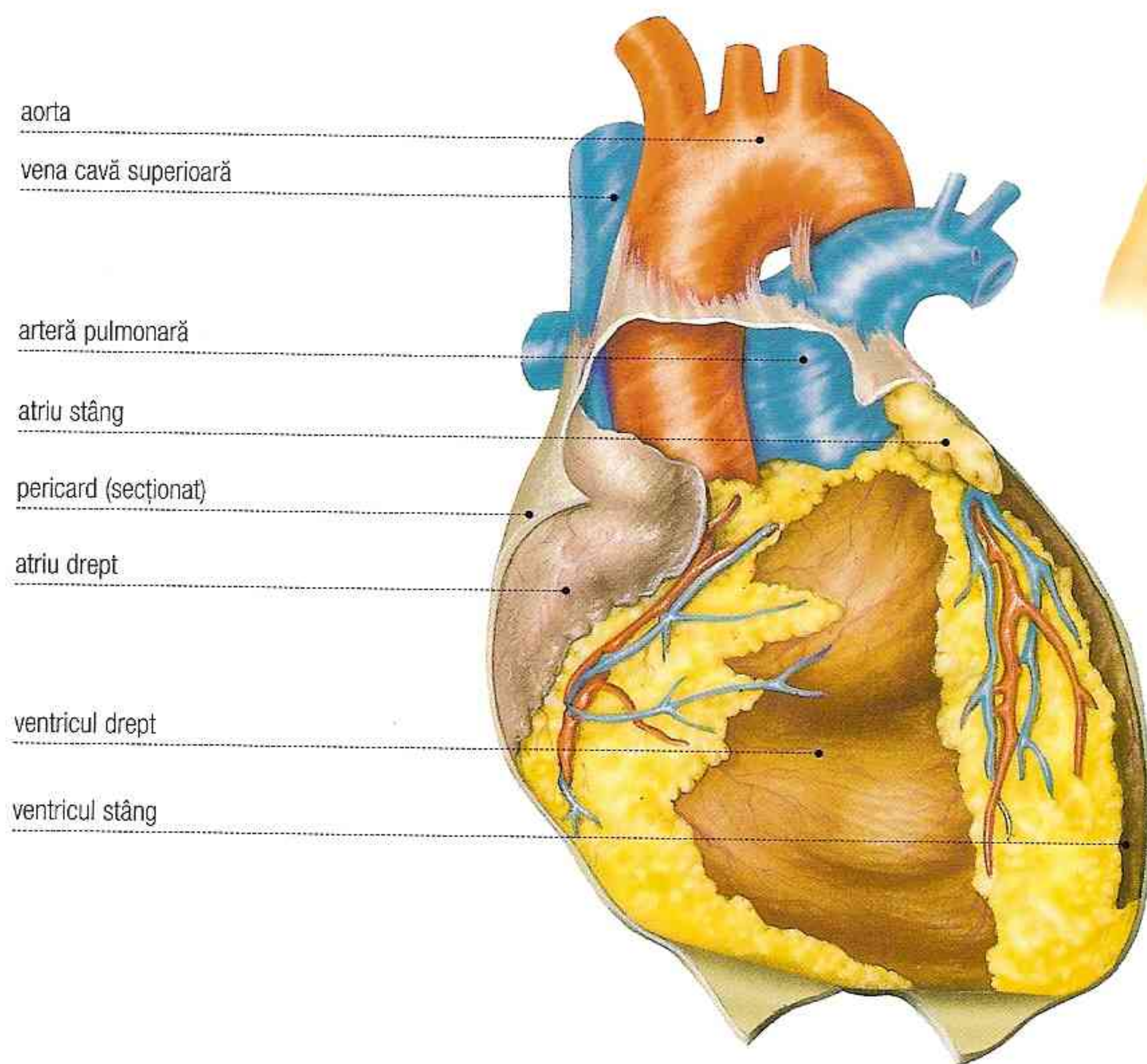
ARBORELE VASCULAR

Inima pompează sângele bogat în oxigen către aortă, o **arteră** mare cu numeroase ramificații care, ca și cele care formează coroana arborelui, se divid în mod repetat și dau naștere altora, de fiecare dată mai subțiri, **arteriolele**, care în final se transformă în niște canale foarte subțiri, **capilarele**, ai căror pereți sunt alcătuiți dintr-un singur strat de celule și fac posibil schimbul dintre sânge și țesuturi. În continuare, capilarele se transformă în **venule** și se unesc între ele formând **vene**, de fiecare dată mai mari, și aduc sângele sărac în oxigen și încărcat de reziduuri către inimă.

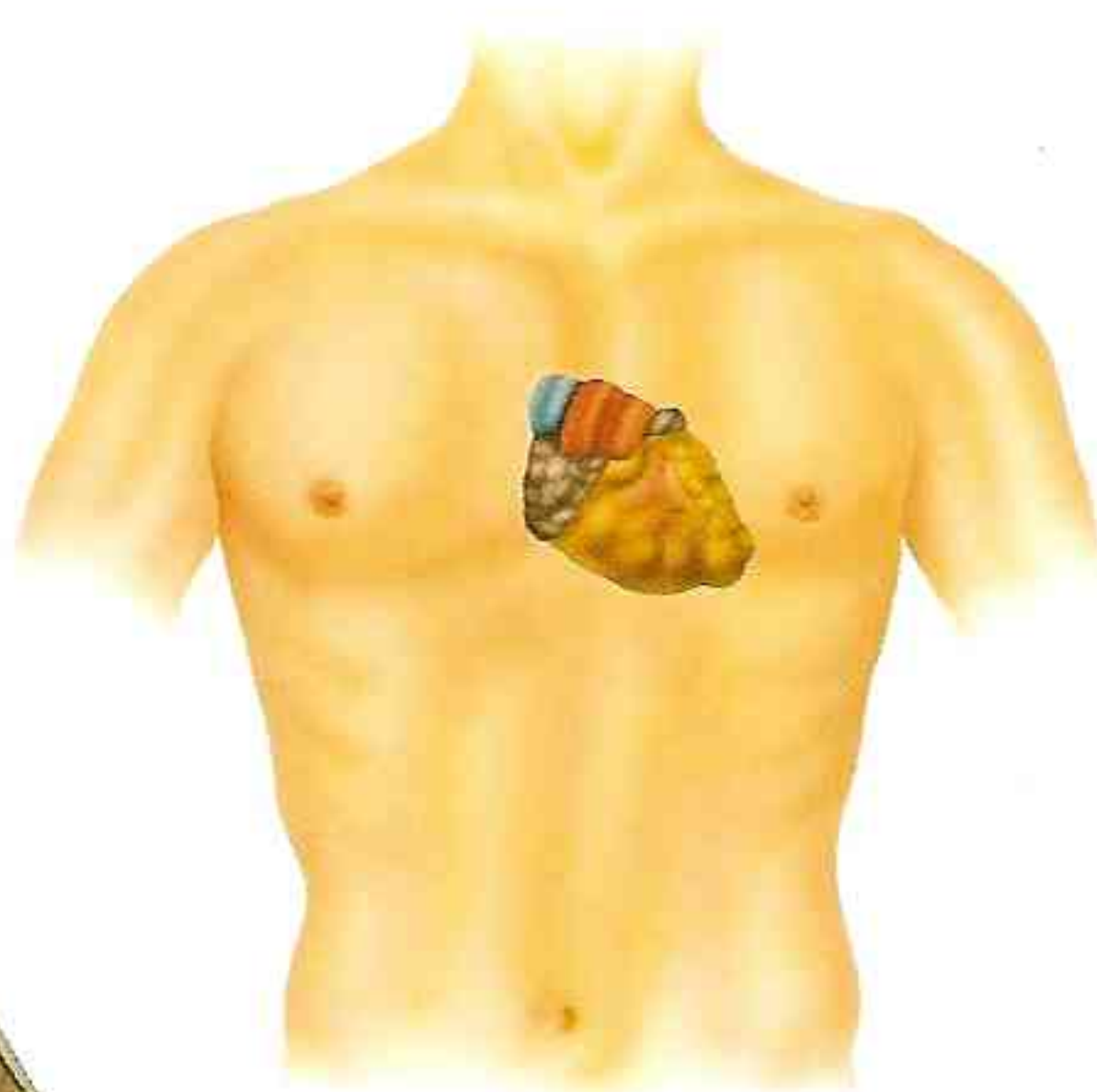

INIMA

VEDERE FRONTALĂ

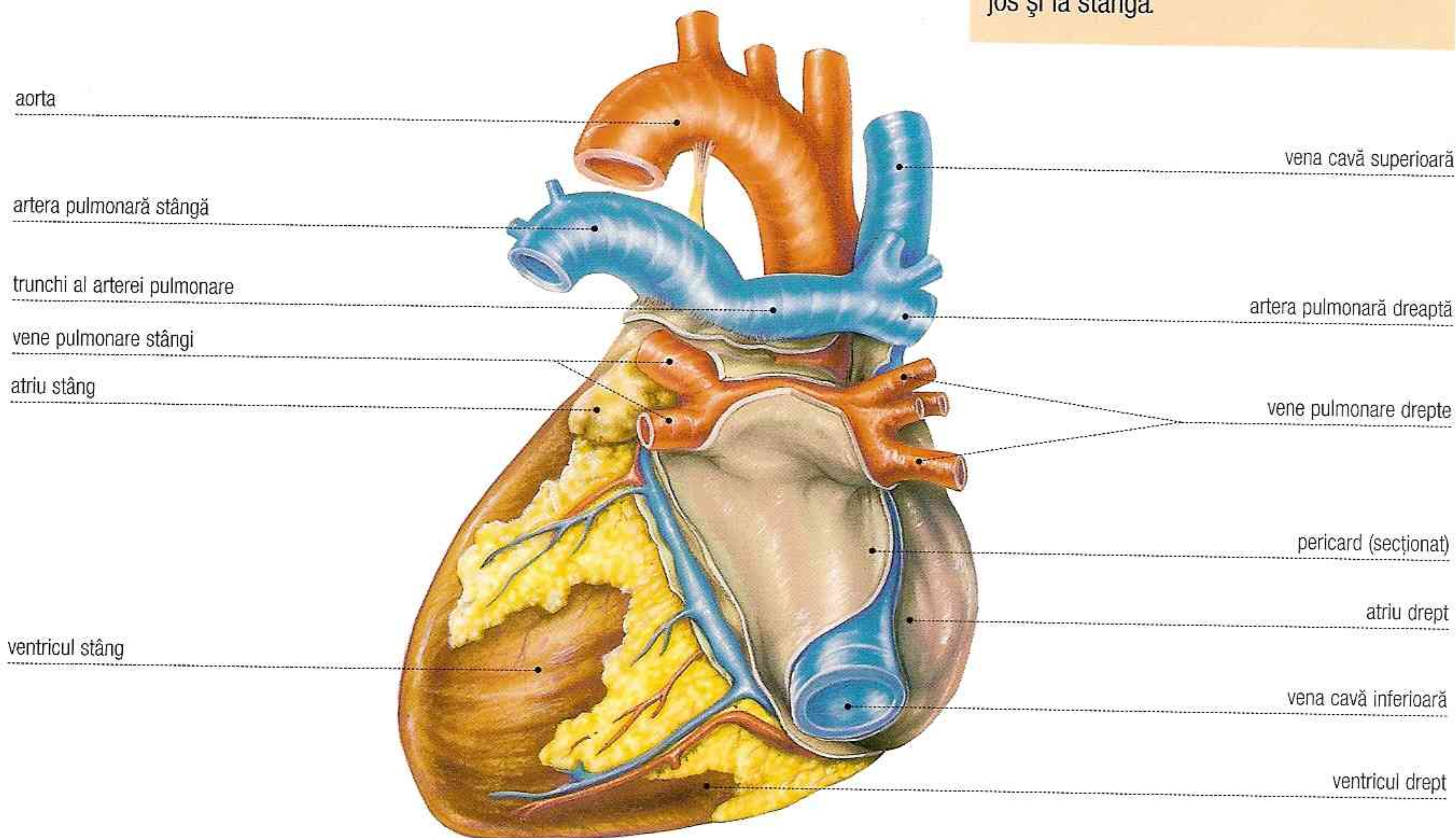
PROIECȚIA INIMII PE SUPRAFAȚA CORPULUI

Inima, motorul aparatului circulator, este un organ de forma unui pumn închis, fiind situată în centrul toracelui, între cei doi plămâni, într-un spațiu denumit **mediastin**. Este acoperită de o membrană dublă seroasă, numită **pericard**, de forma unui con neregulat amplasat într-o poziție oblică; la bază, pericardul este orientat în sus și la dreapta, în timp ce vârful este orientat în jos și la stânga.

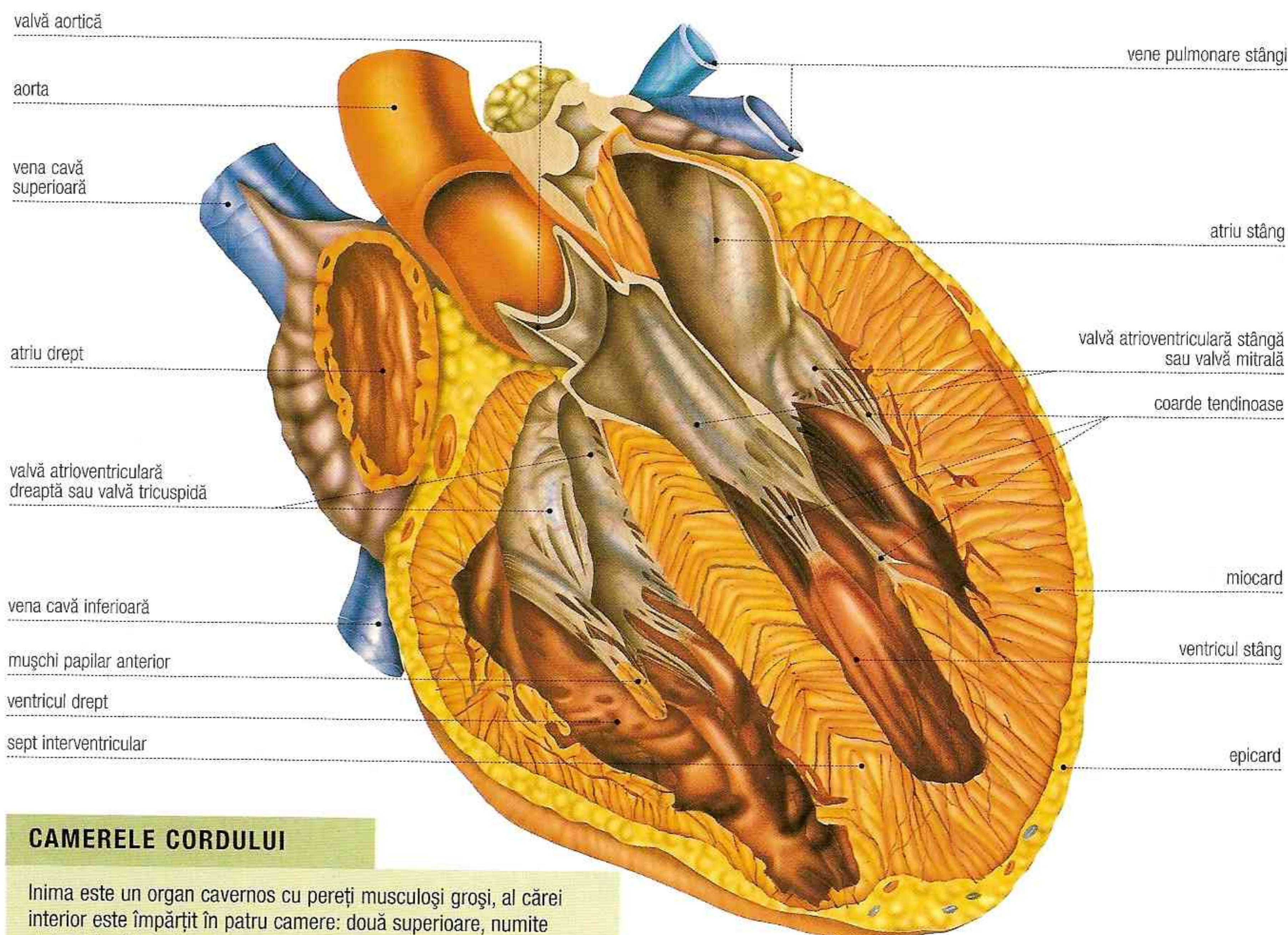
INIMA

VEDERE DORSALĂ

SECȚIUNE LONGITUDINALĂ A INIMII

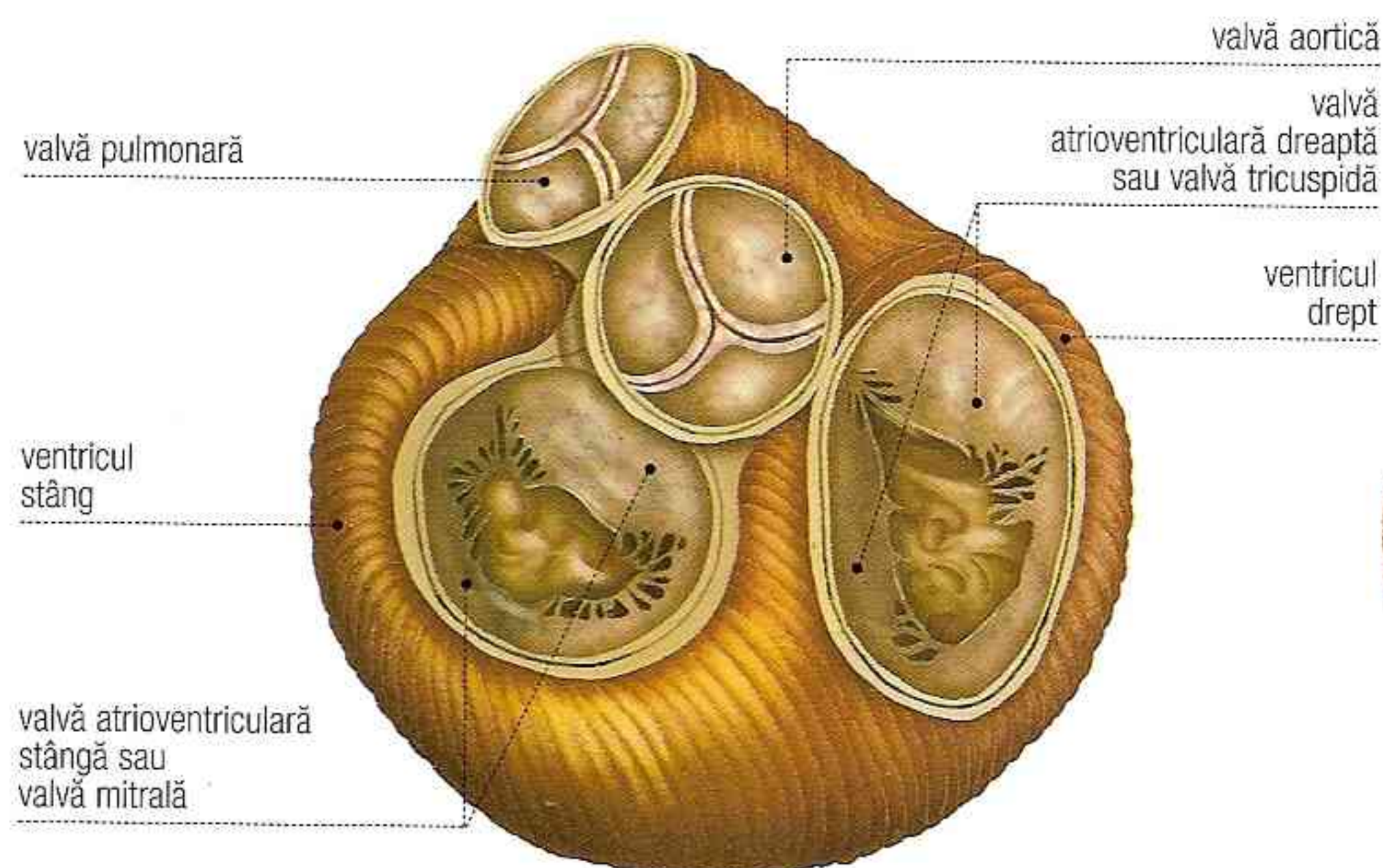

CAMERELE CORDULUI

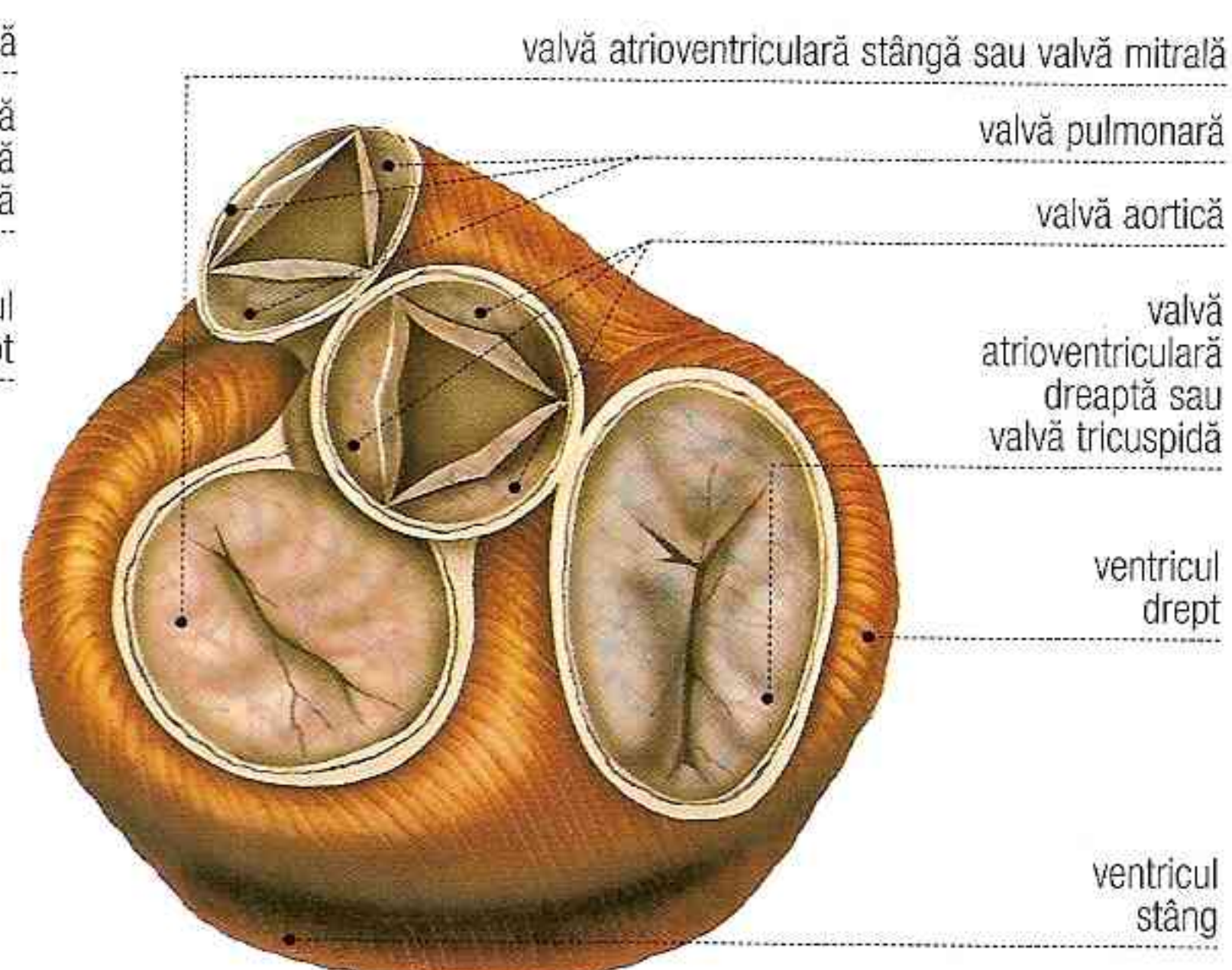
Inima este un organ cavernos cu pereți musculoși groși, al cărei interior este împărțit în patru camere: două superioare, numite atrii, și două inferioare, numite ventricule.

VALVELE CARDIACE

DIASTOLĂ VENTRICULARĂ

SISTOLĂ VENTRICULARĂ

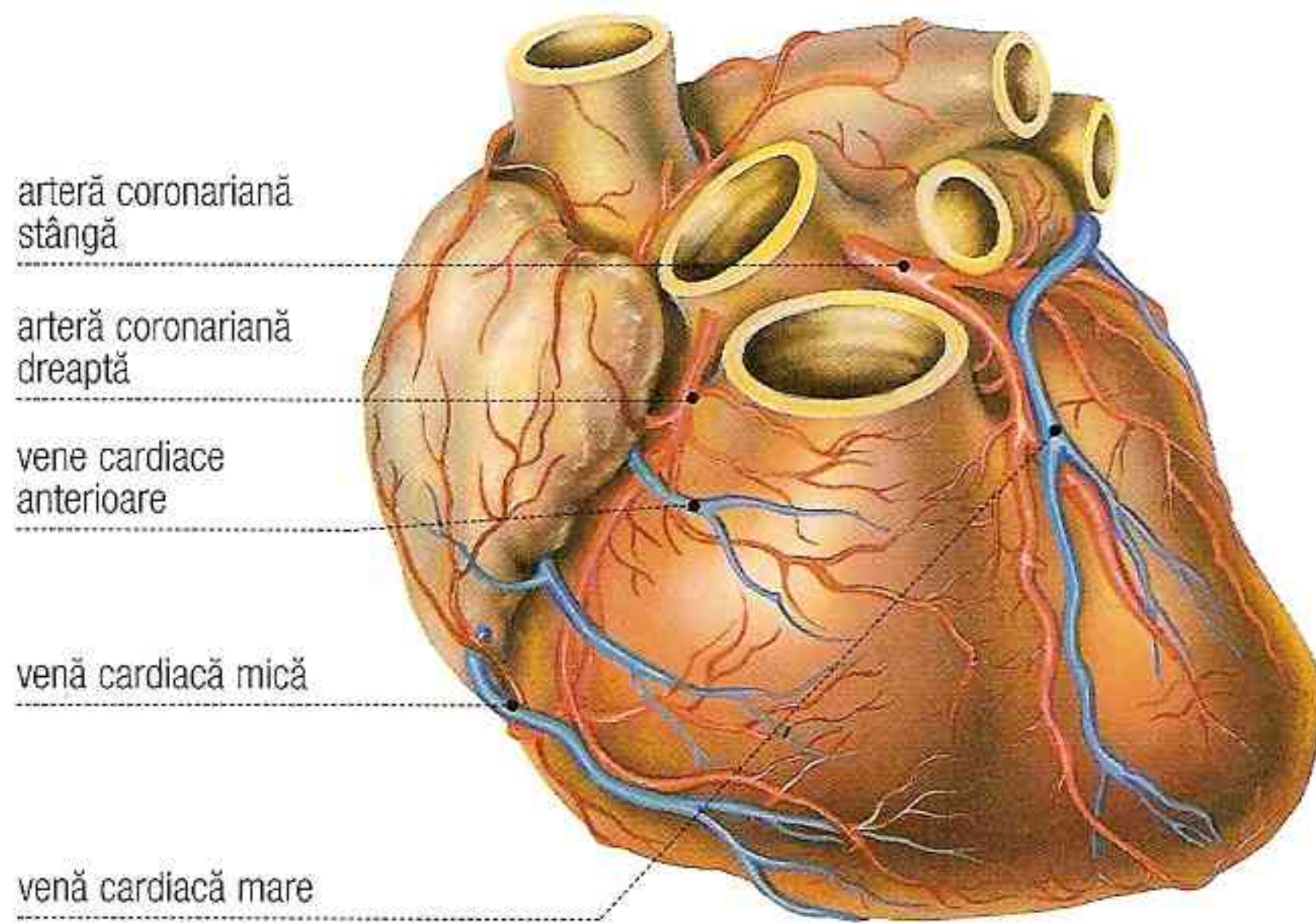
Sângele circulă în interiorul inimii **într-un singur sens**: din fiecare atriu pornește către ventriculul de aceeași parte, iar din fiecare ventricul către artera pulmonară din partea dreaptă și aorta din partea stângă. Această circulație unidirecțională este posibilă datorită celor patru **valve** care permit în același timp, dar în faze distincte ale bătăii cardiace, să treacă

sângele dintr-o parte în alta și să împiedice refluxul său: două **valve atrioventriculare**, una dreaptă (valva tricuspida) și alta stângă (valva mitrală) și două **valve sigmoide**, una situată între ventriculul drept și artera pulmonară (valva pulmonară), iar cealaltă aflându-se între ventriculul stâng și aorta (valva aortică).

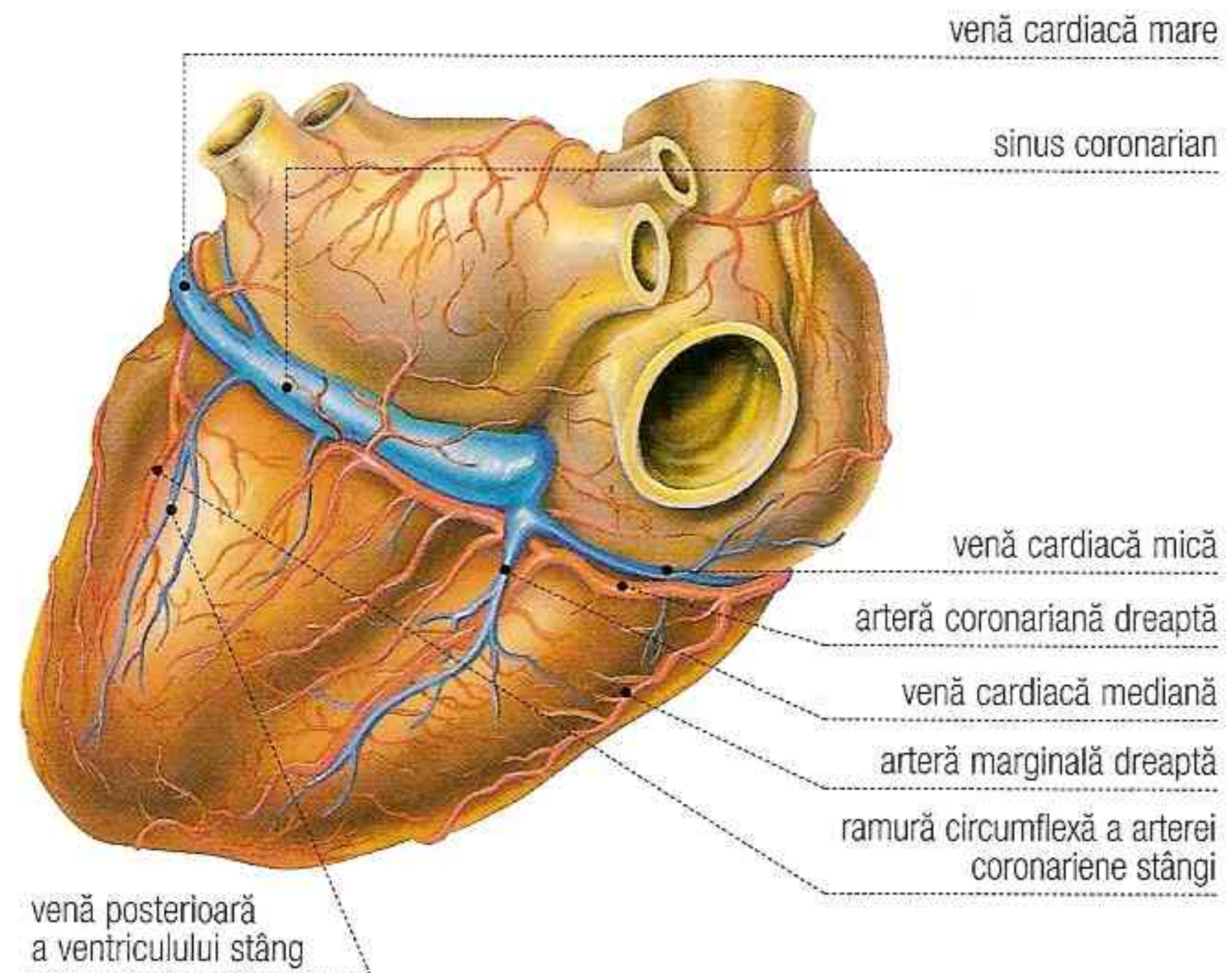

VASELE CORONARIENE

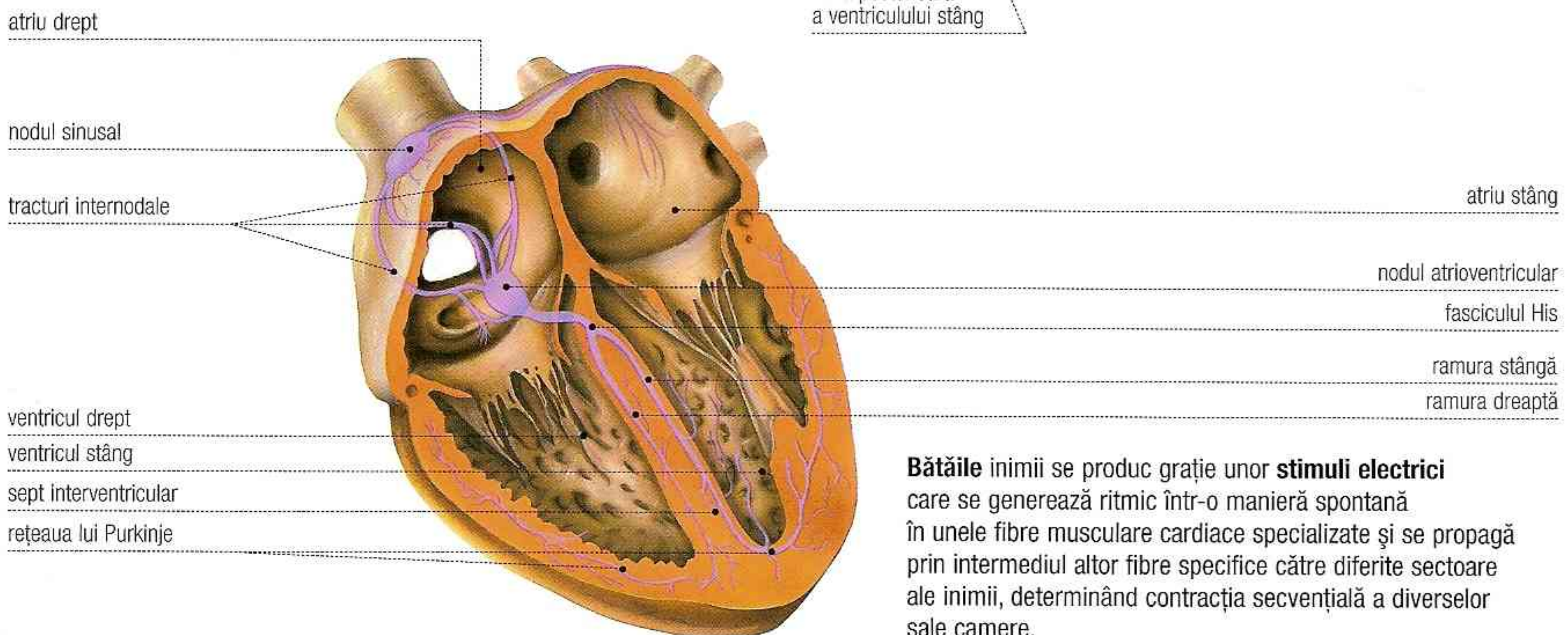
VEDERE FRONTALĂ ȘI POSTERIOARĂ

Inima are un **sistem de irigare** propriu alcătuit dintr-o rețea de vase care o înconjoară ca o coroană. Din cele două artere coronariene principale, stânga și dreapta, pornesc aorta și numeroase ramificații care ajung în toate sectoarele inimii, aducând sânge oxigenat. După irigarea țesutului cardiac, sângele sărac în oxigen trece într-o rețea de vase venoase mici care se unesc între ele pentru a forma vene din ce în ce mai mari care ajung la sinusul coronarian, un canal care se varsă în atriul drept.

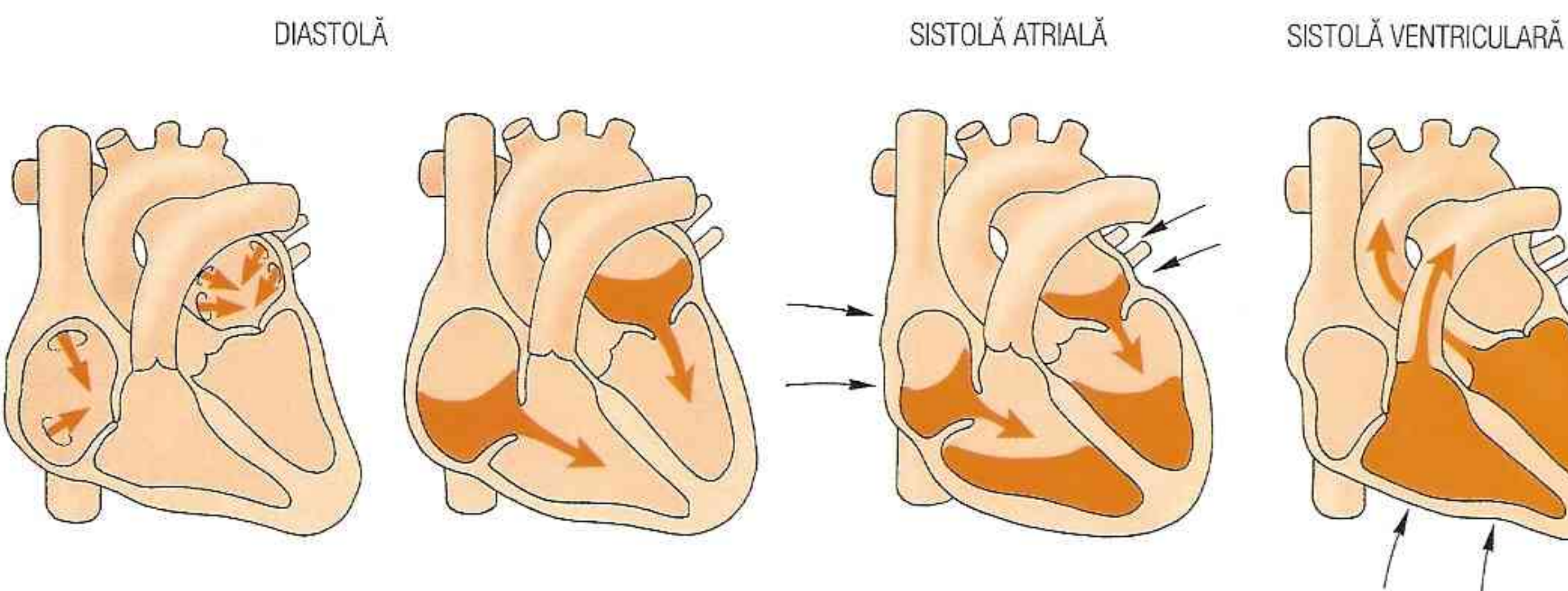

SISTEMUL ELECTRIC DE CONDUCERE AL INIMII

Bătăile inimii se produc grație unor **stimuli electrici** care se generează ritmic într-o manieră spontană în unele fibre musculare cardiace specializate și se propagă prin intermediul altor fibre specifice către diferite sectoare ale inimii, determinând contracția secvențială a diverselor sale camere.

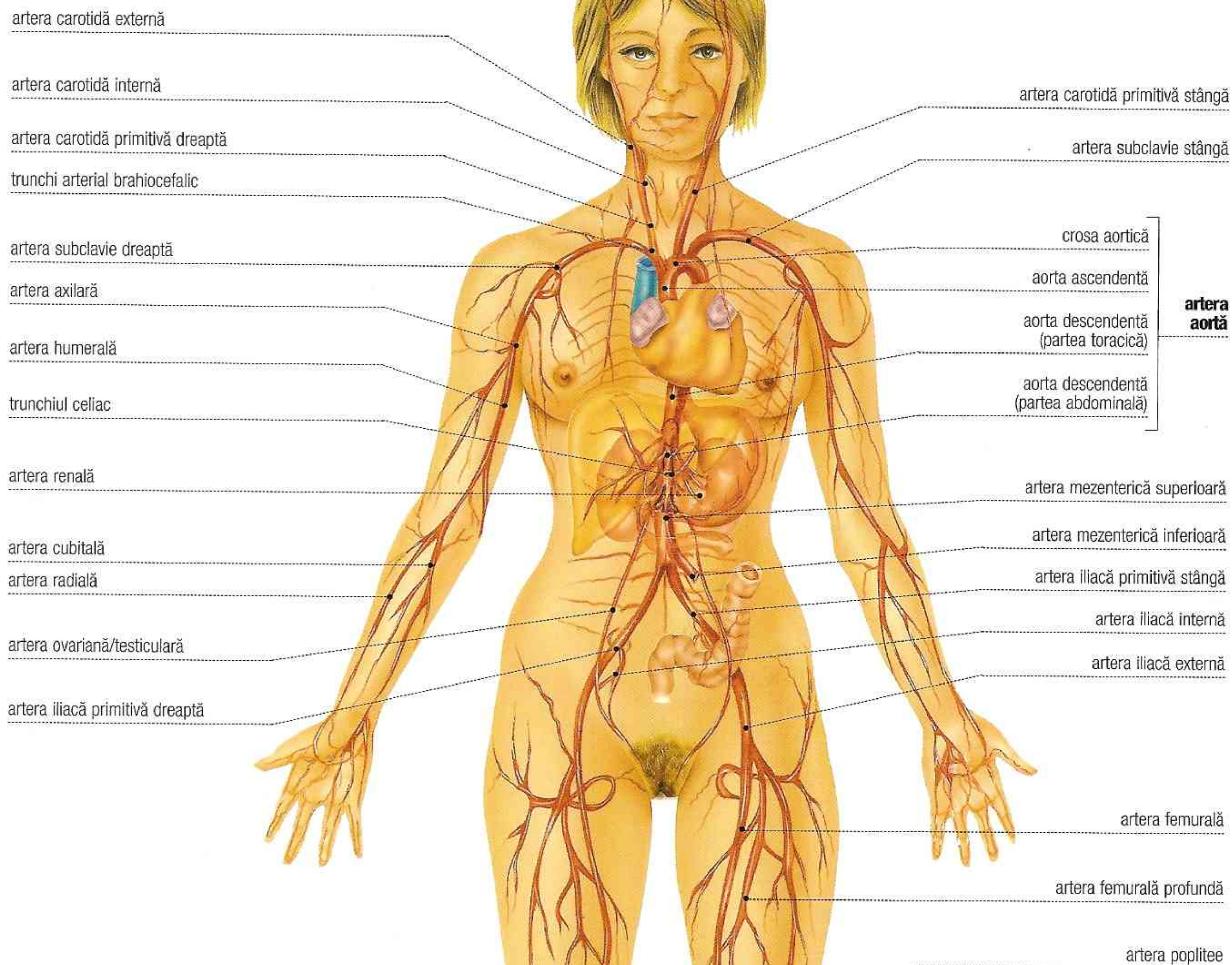
CICLUL CARDIAC

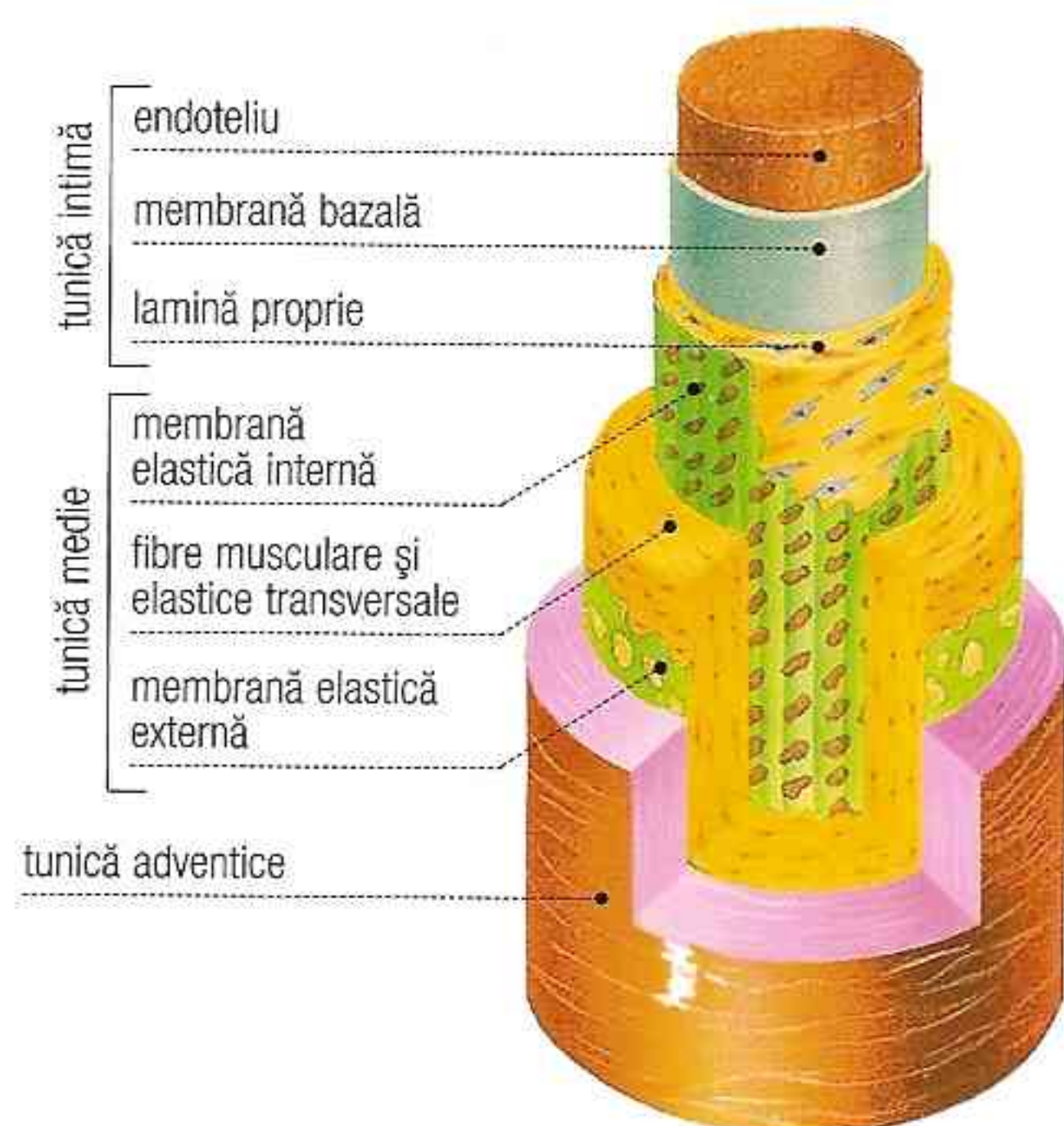
La fiecare bătaie a inimii se succed în același timp **dilatarea** (diastola) și **contracția** (sistola) fiecărei camere cardiace: sângele trece din fiecare atriu în ventriculul din partea respectivă, iar de aici la artera corespunzătoare, într-un ciclu care se repetă fără oprire.

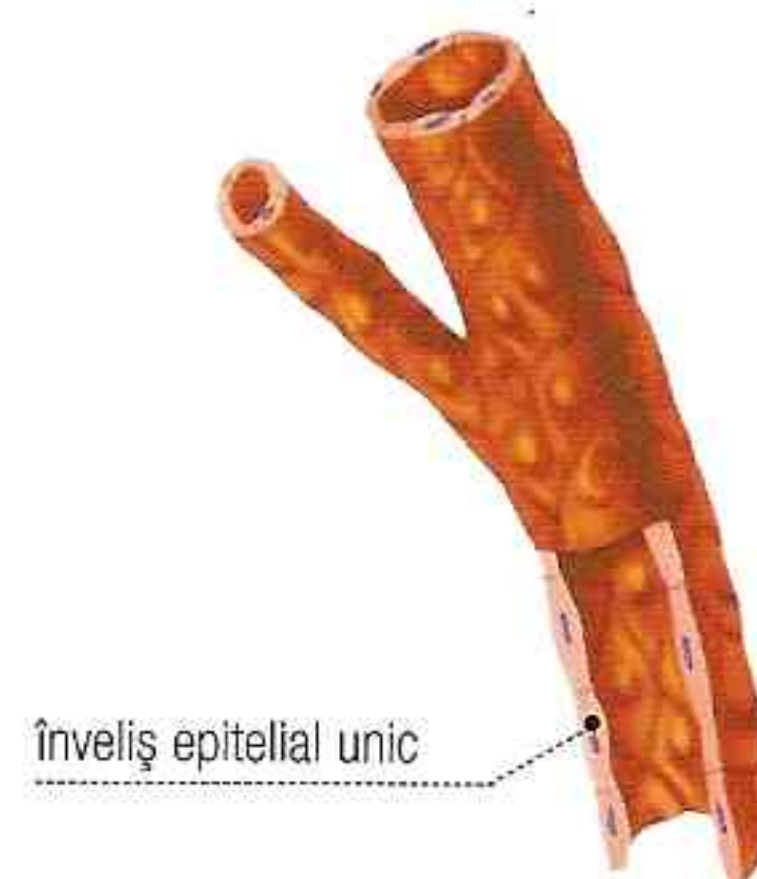
PRINCIPALELE ARTERE ALE ORGANISMULUI

SECȚIUNEA UNEI ARTERE

SECȚIUNEA UNUI CAPILAR

artera tibială posterioară

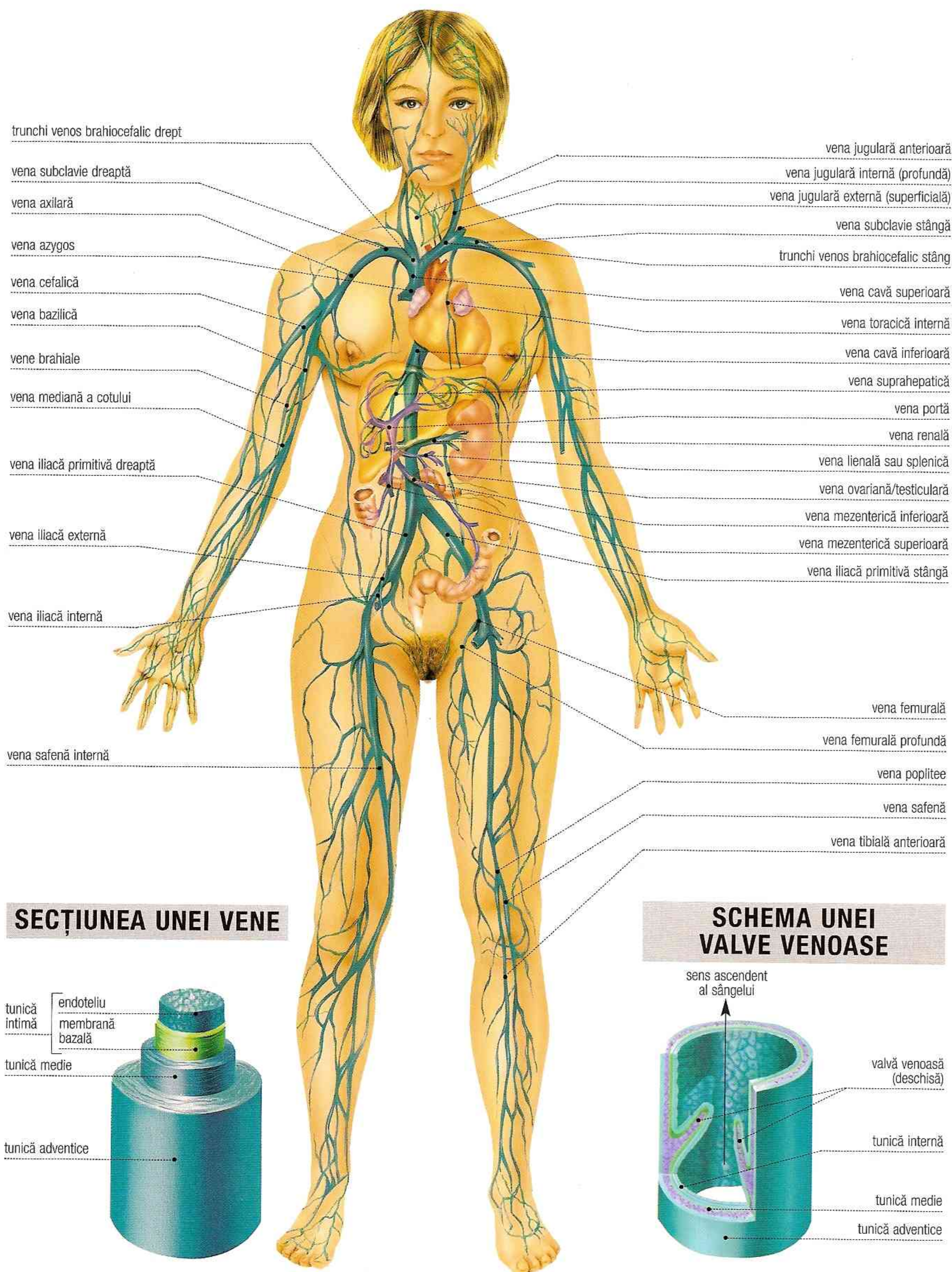
artera tibială anterioară

artera peronieră

artera dorsală a piciorului

PRINCIPALELE VENE ALE ORGANISMULUI

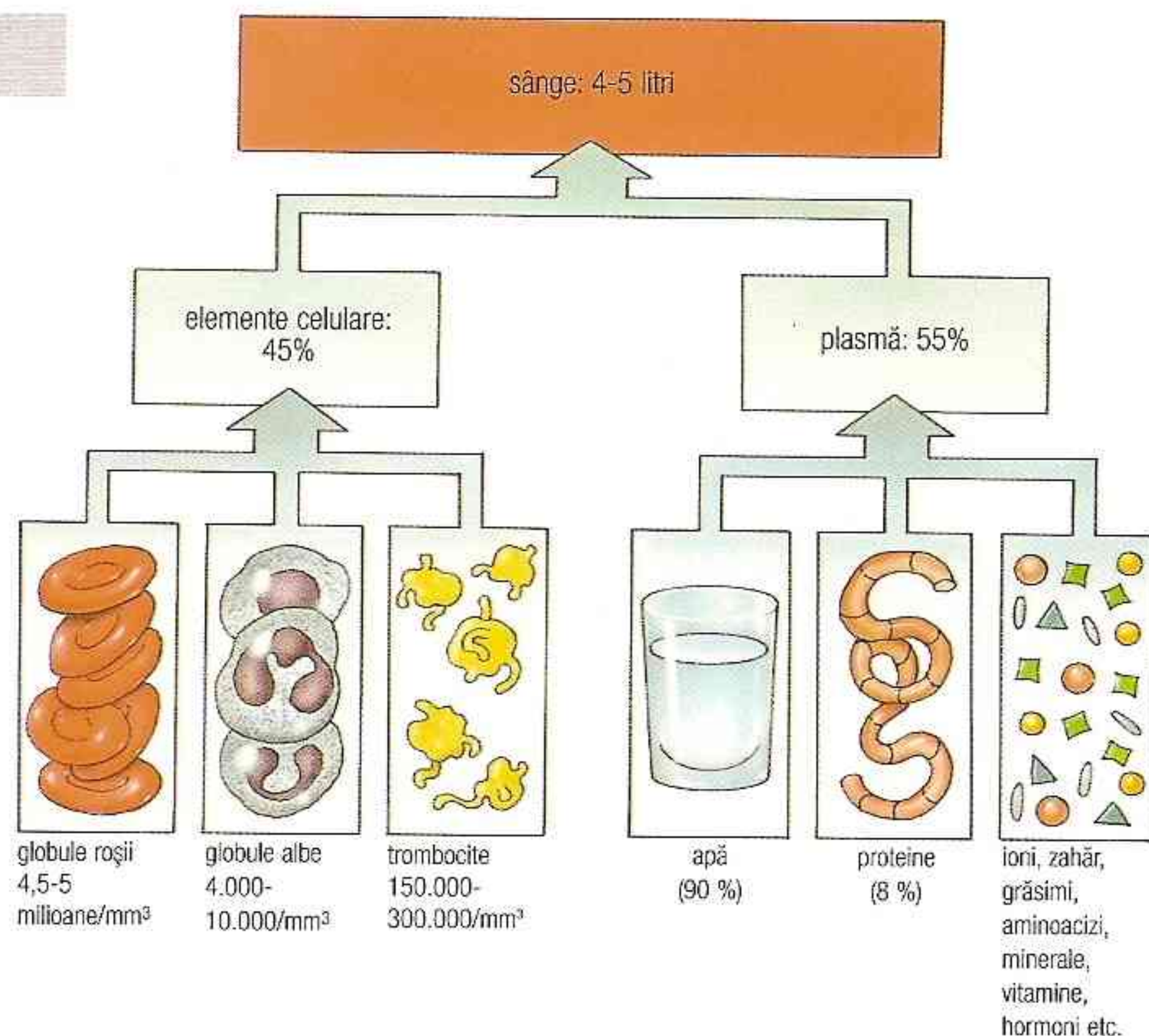
SÂNGELE

Sângele este **fluidul** vâscos de culoare roșie care curge fără întrerupere în interiorul aparatului circulator, aducând către toate țesuturile corpului atât **oxigen** și **substanțe nutritive**, cât și celelalte elemente

necesare celulelor pentru metabolismul lor, totodată transportând **reziduurile toxice** către organele însărcinate cu eliminarea lor.

COMPOZIȚIA SÂNGELUI

Sângele este format dintr-un lichid de culoare gălbuie alcătuit în mare parte din apă, **plasmă**, care conține multiple substanțe dizolvate și transportă sub formă de suspensie diverse **celule sangvine**.

FORMAREA CELULELOR SANGVINE

Într-un proces constant se formează noi celule sangvine destinate să le înlocuiască pe cele îmbătrânite, respectiv distruse, în fiecare zi formându-se mii și mii de milioane de globule roșii, globule albe și trombocite. Acest proces, denumit **hematopoeză**, se produce, în mod normal,

în măduva osoasă, pornind de la o celulă precursoră comună, celulele-mamă pluripotente, capabile de a se reproduce ele însele și să dea naștere diferitelor celule-mamă monopotente, din maturizarea lor rezultând diverse celule sangvine.

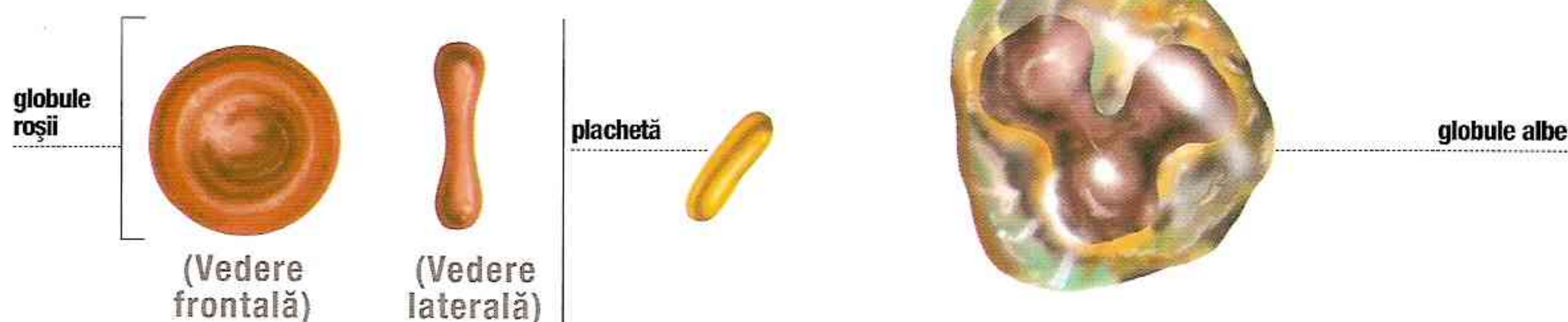
CELULELE SANGVINE

În plasma sangvină plutesc diverse tipuri de celule, fiecare din ele având o funcție specifică:

- **globulele roșii**, denumite și hematii sau eritrocite, se ocupă de transportul oxigenului de la plămâni la țesuturi și al dioxidului de carbon derivat din metabolismul celular în direcție inversă;

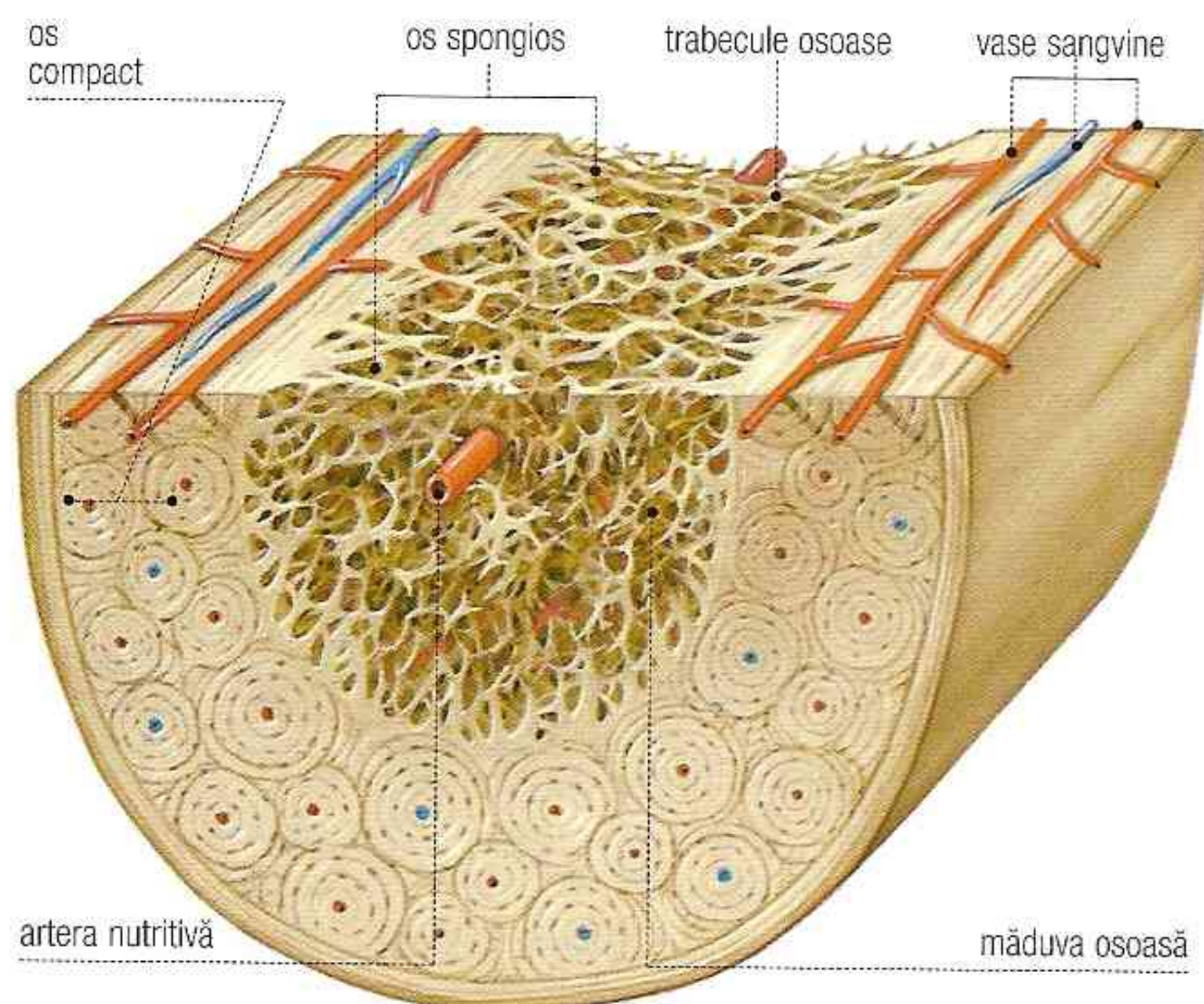
- **globulele albe**, denumite și leucocite, cu diferitele lor tipuri, fac parte din sistemul imunitar și protejează organismul de infecții;

- **celulele plachetare**, denumite și trombocite, participă la procesul de coagulare destinat opririi hemoragiilor.

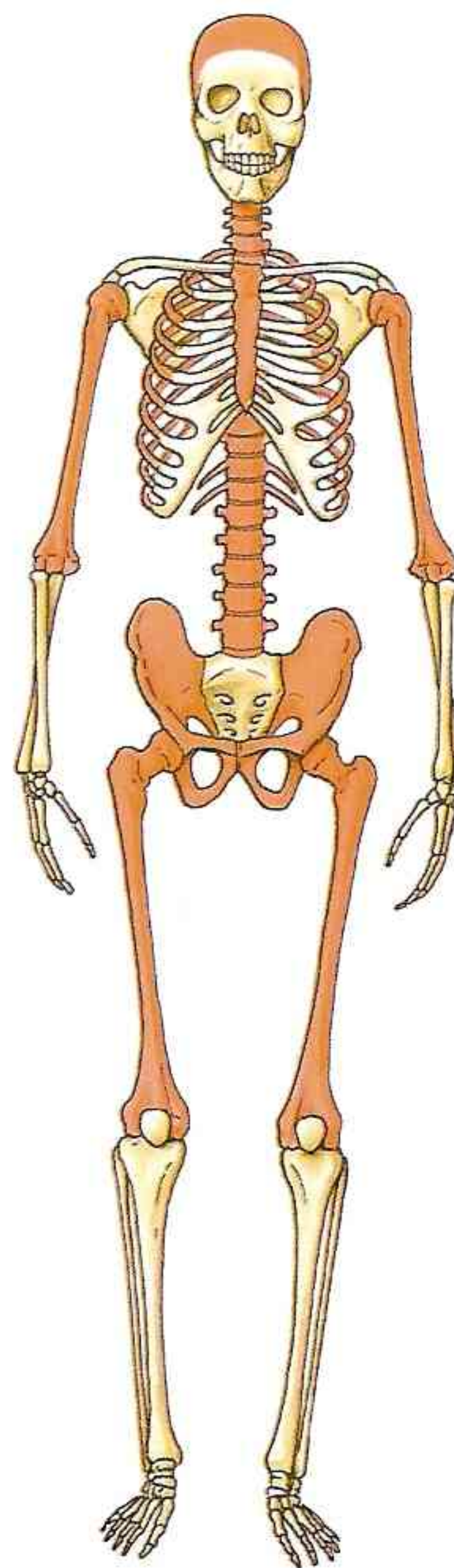

MĂDUVA OSOASĂ

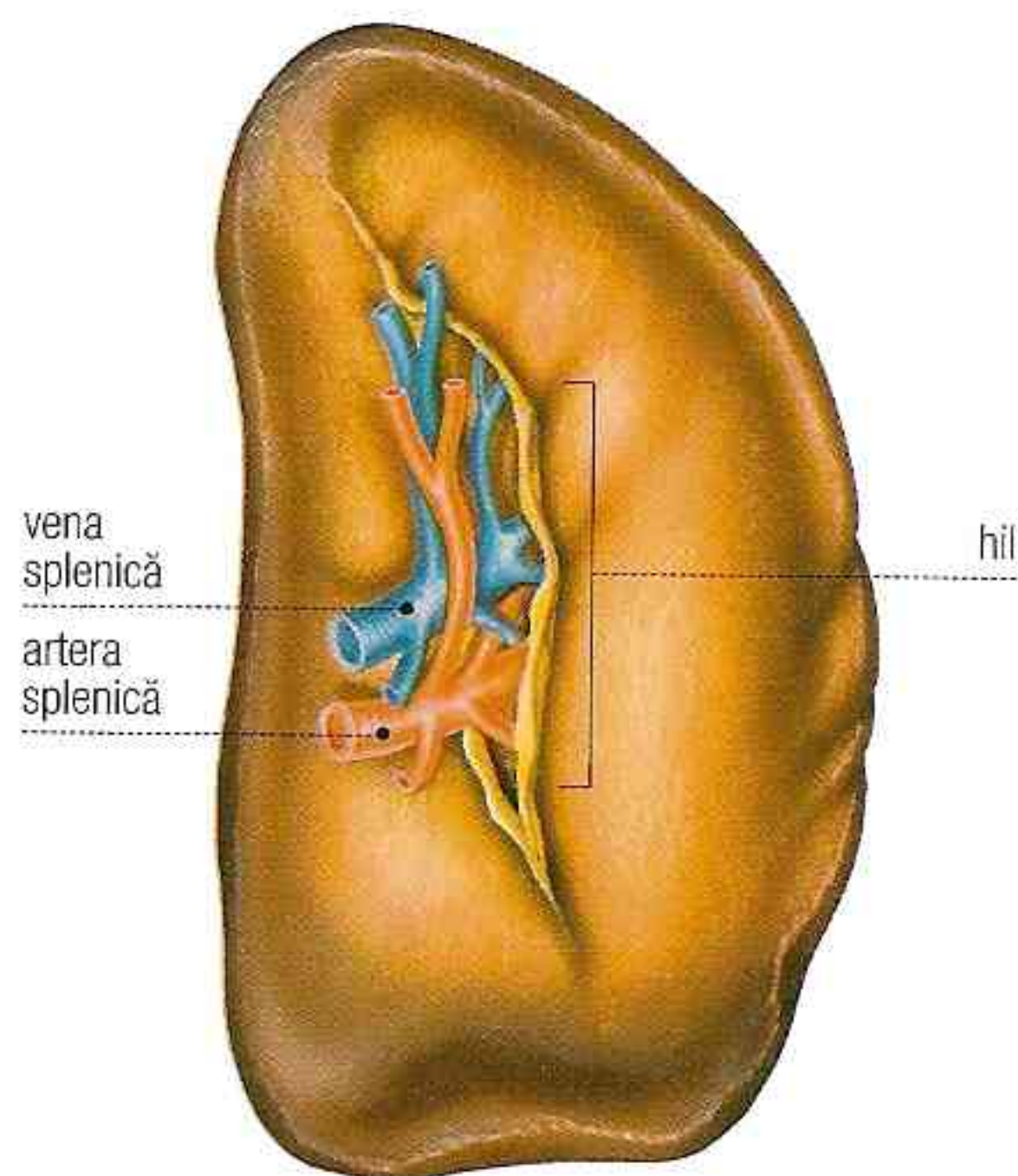
LOCALIZAREA MĂDUVEI OSOASE LA ADULT

Celulele sângelui se produc în măduva osoasă, un țesut specializat prezent în **interiorul oaselor**. La noul-născut există o măduvă osoasă activă în toate oasele scheletului dar, cu vârsta, mai ales începând din adolescență, o mare parte este înlocuită cu țesut conjunctiv fibros.

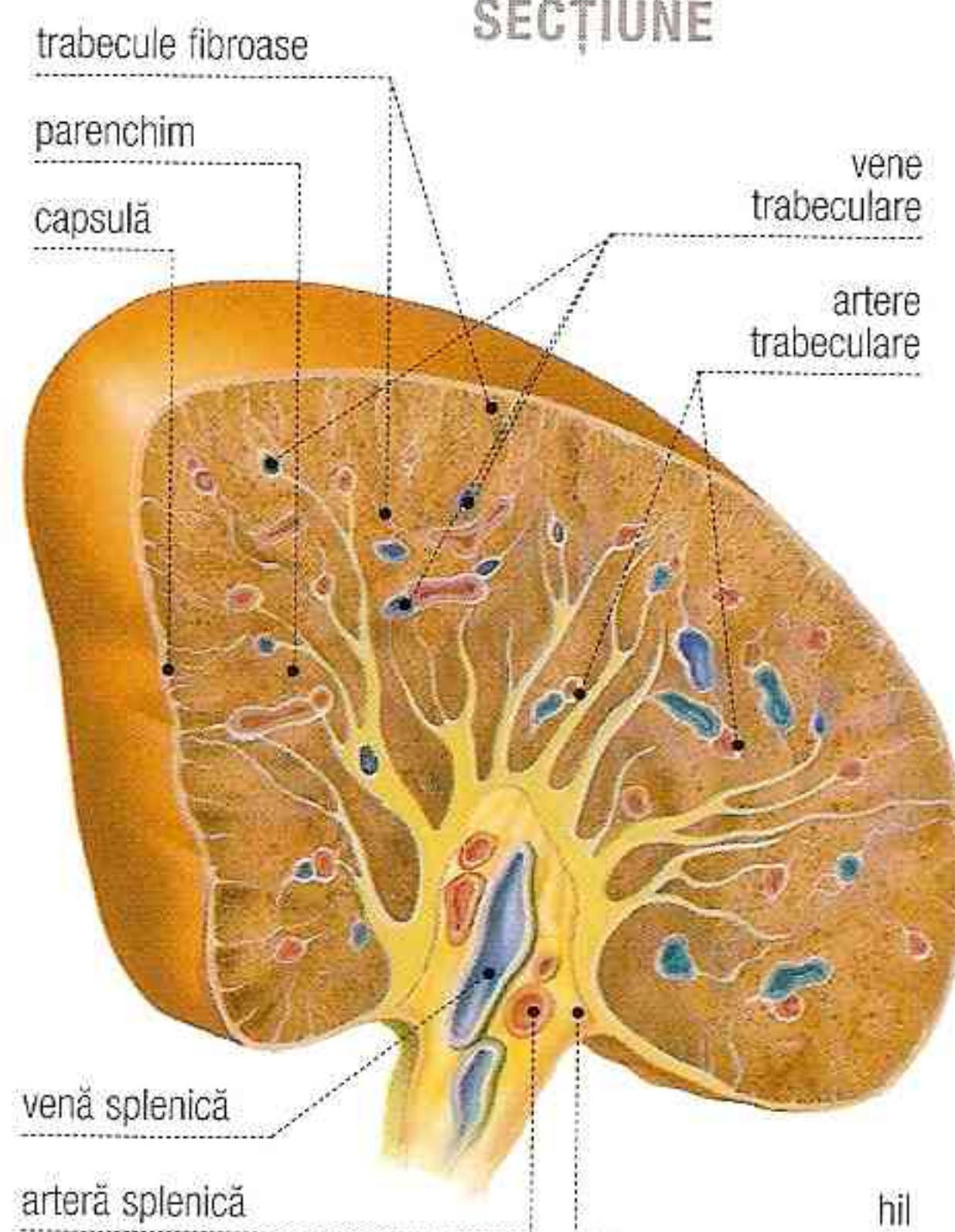

SPLINA

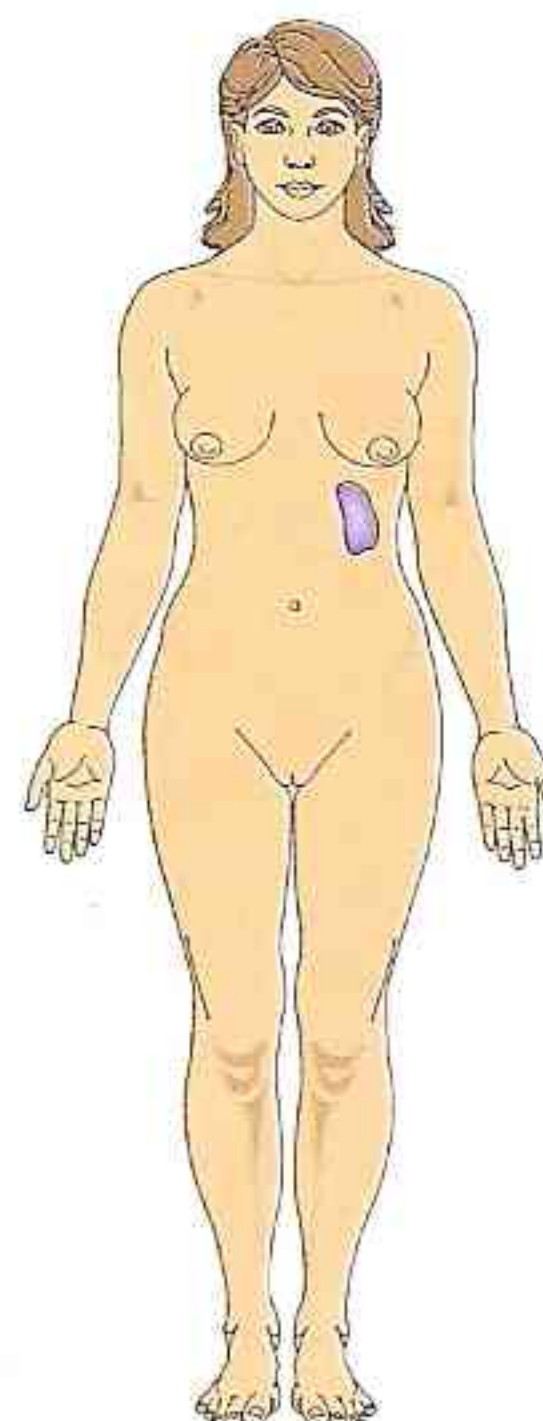
VEDERE ANTERO-MEDIALĂ

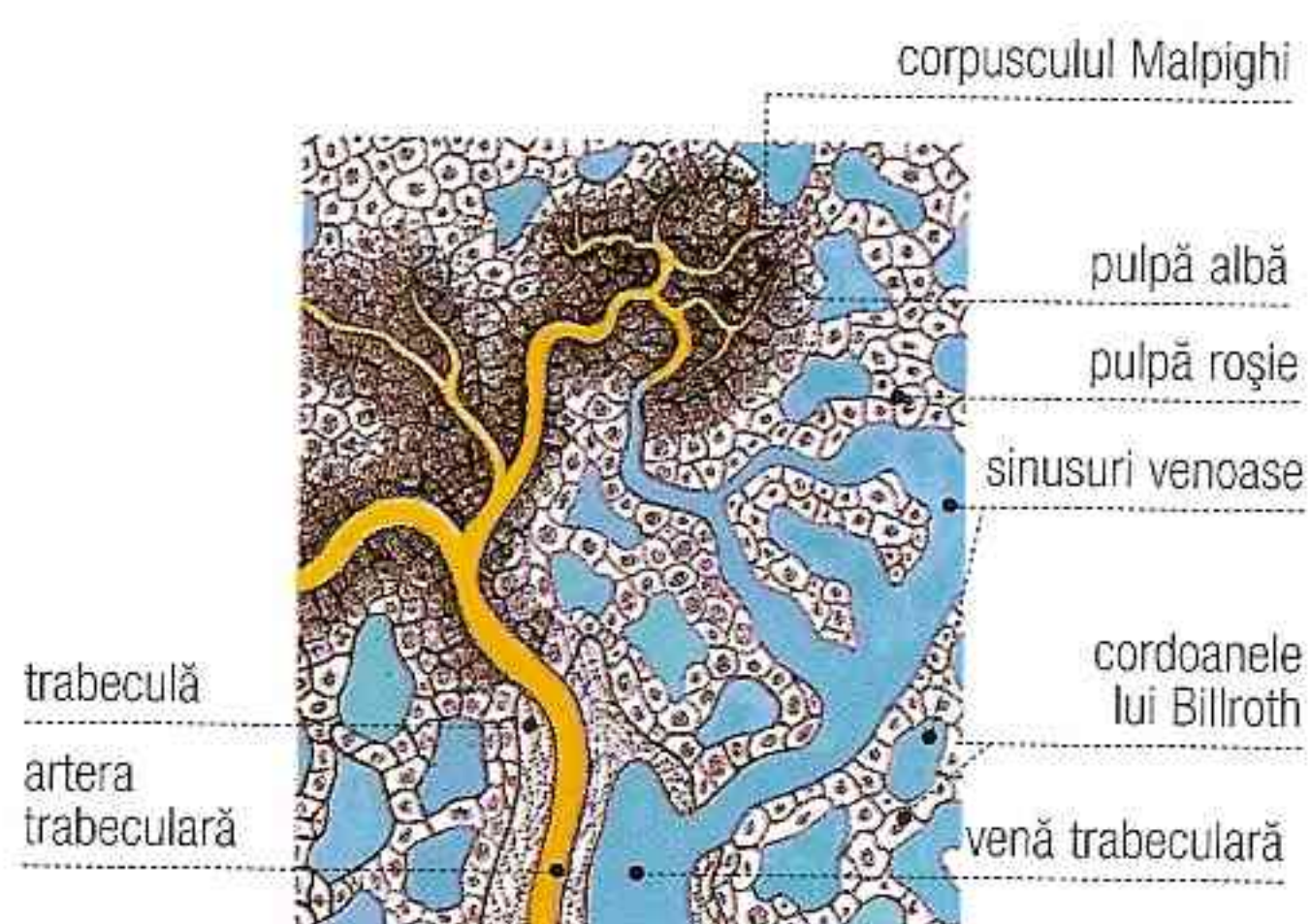
SECȚIUNE

PROIECȚIA SPLINEI PE SUPRAFAȚA CORPULUI

STRUCTURA MICROSCOPICĂ A SPLINEI

Splina este un organ situat în partea superioară stângă a abdomenului, care pe durata vieții intrauterine produce toate tipurile de celule sangvine, dar apoi produce doar unele tipuri de globule albe. Principala sa funcție este aceea de a distruge **globulele roșii îmbătrânite**, participând de asemenea în sistemul imunitar, deoarece acționează ca un **filtru** al sângelui de germenii și impuritățile care circulă în interiorul său.

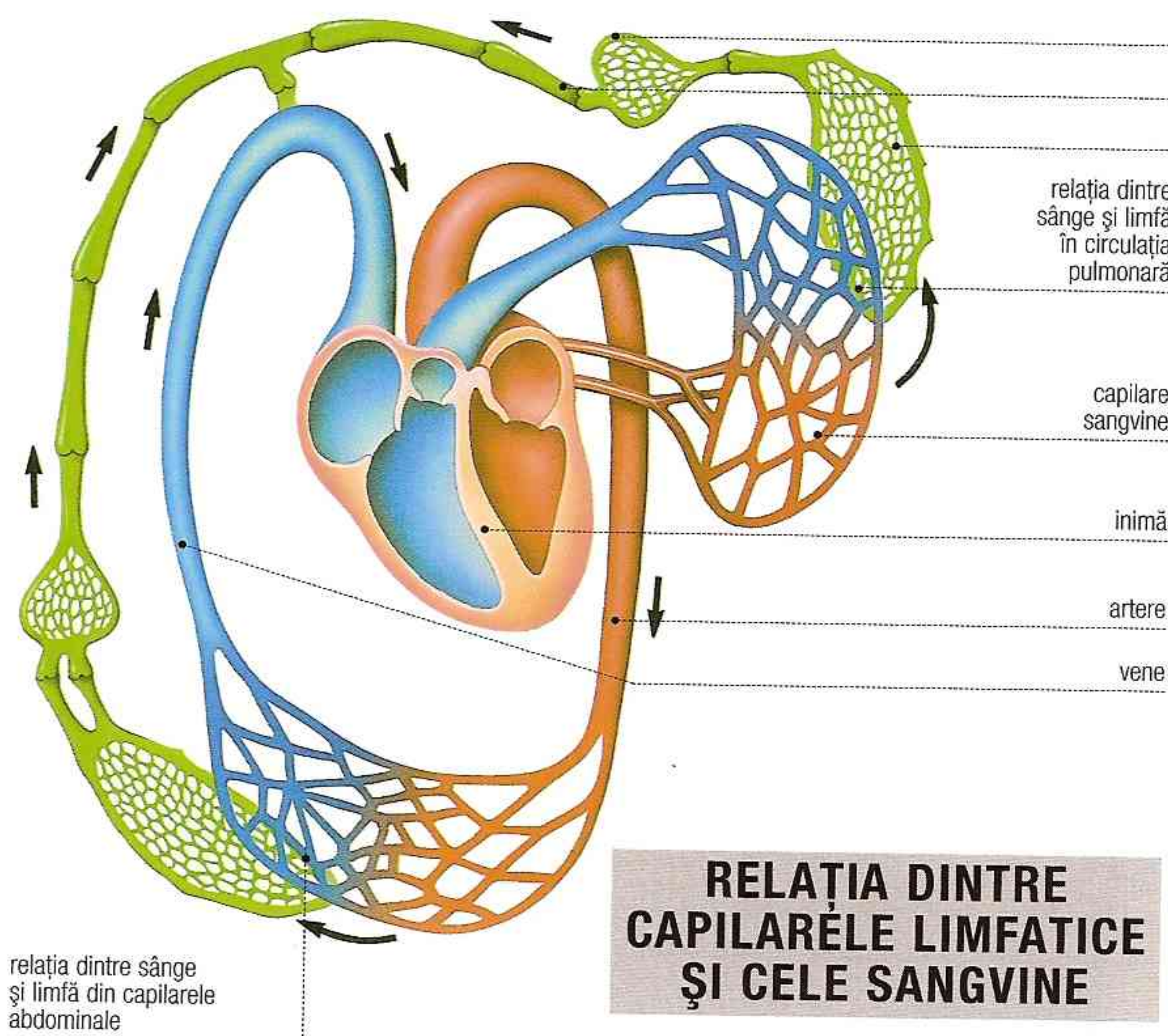

LIMFA

Sistemul limfatic este format dintr-o complicată **rețea de canale**, vasele limfatice, care drenează lichidul ce spală **spațiile intercelulare** și particulele minuscule prezente aici pentru a transporta acest fluid, numit **limfă**, în direcția sistemului circulator, cu

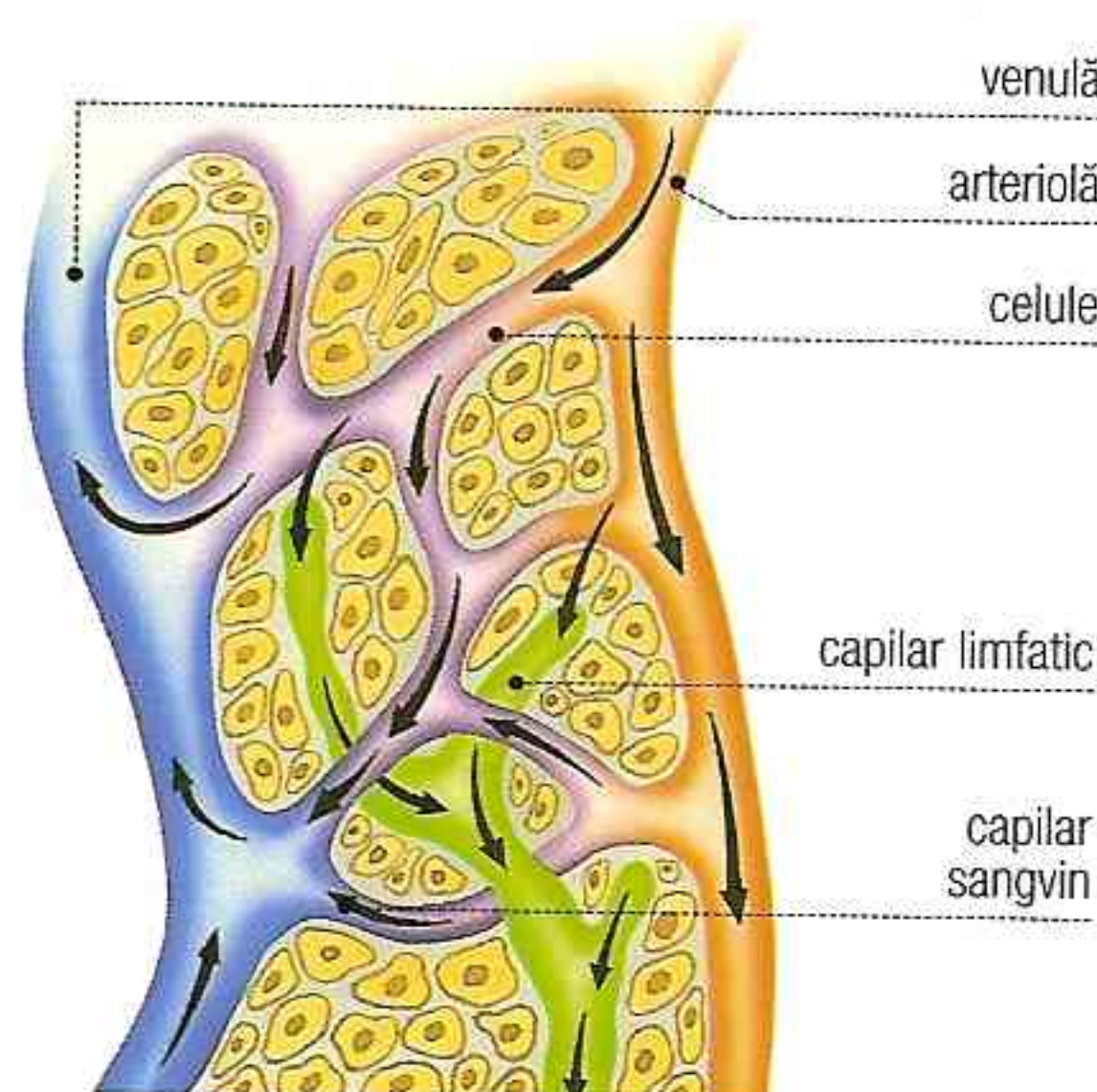
scopul de a se încorpora în circulația sangvină, în traiectul lor trecând prin niște formațiuni nodulare, **ganglionii limfatici**, care găzduiesc multe globule albe și **se comportă ca un filtru** ce reține germenii și impuritățile.

RELAȚIA DINTRE CIRCULAȚIA LIMFATICĂ ȘI CEA SANGVINĂ

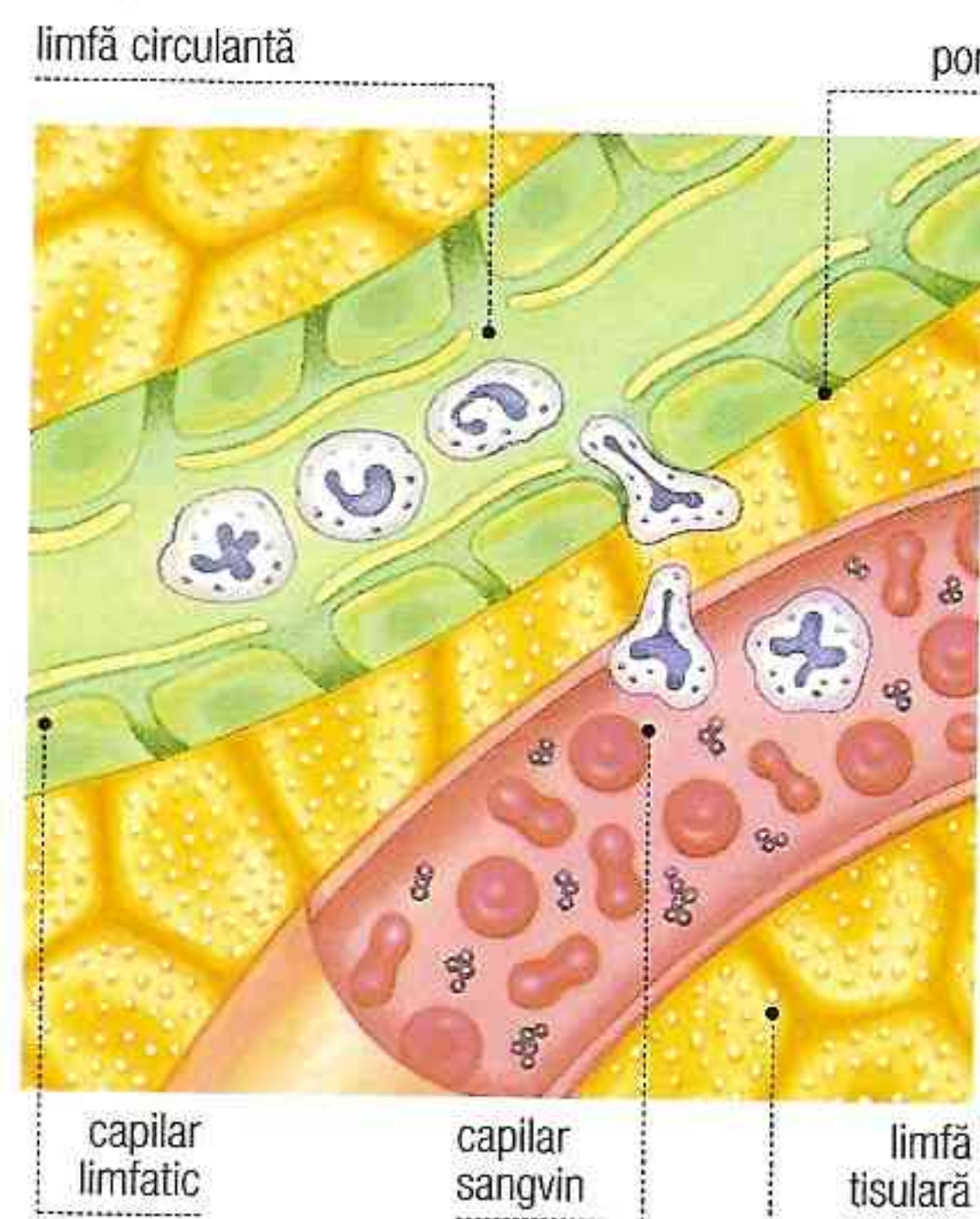
Principalul rol al sistemului limfatic este acela de a **colecta** lichidul plasmatic aflat în exces în țesuturi, care trece din capilarele sangvine în spațiile intercelulare, și de a drena aceste mici «spații» ce există între celule pentru ca ele să nu se inunde; cu ajutorul unei complexe rețele de canale care se revarsă în sistemul venos, lichidul în exces se întoarce încorporat în circulația sangvină.

RELAȚIA DINTRE CAPILARELE LIMFATICE ȘI CELE SANGVINE

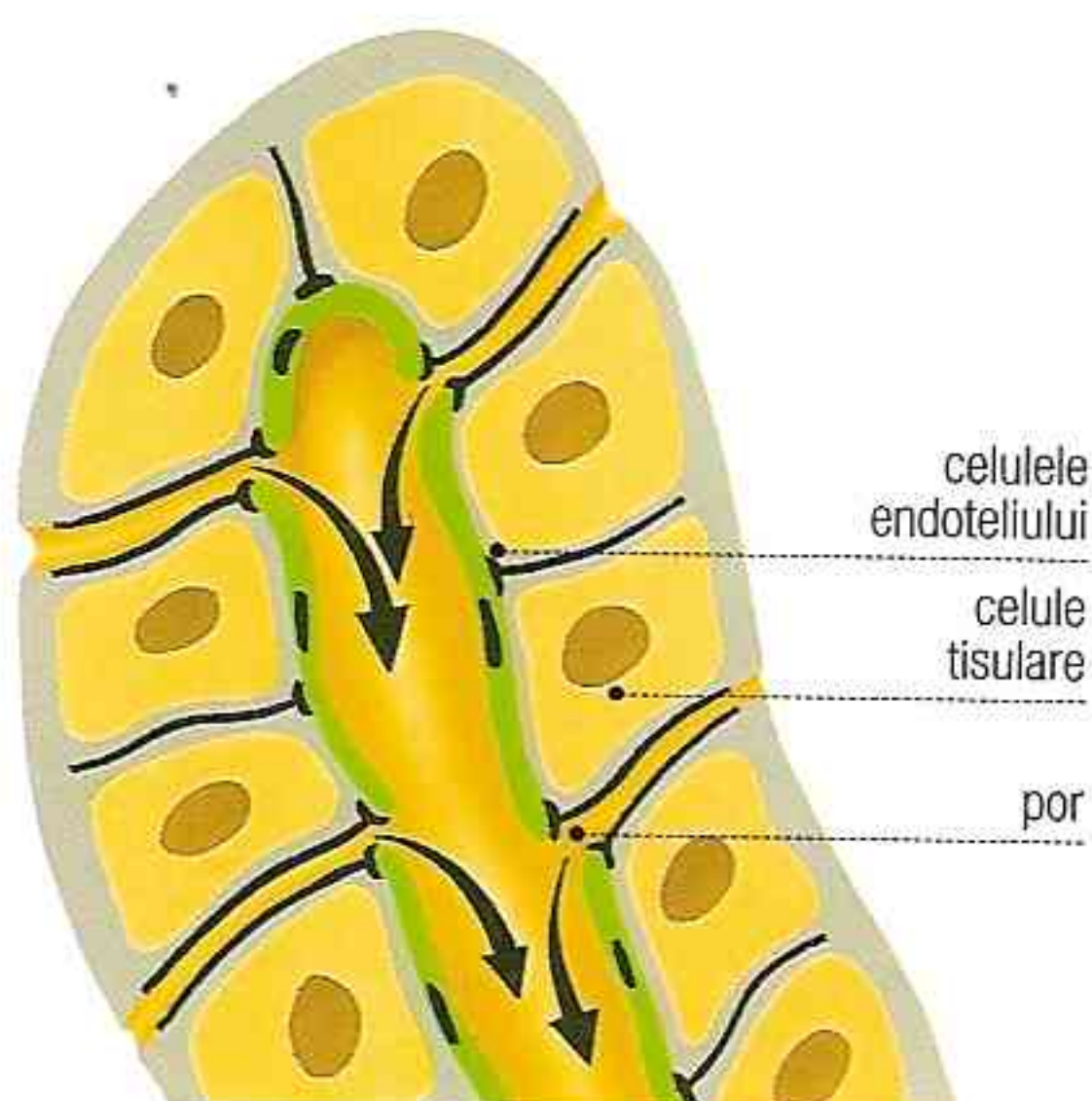
Capilarele limfatice, prezente în toate țesuturile corpului, sunt **vase foarte subțiri**, prevăzute cu o extremitate închisă și pereți cu un singur înveliș de celule endoteliale; cu ajutorul **porilor** existenți între aceste celule, **absorb** lichidul în exces, proteinele, germenii și toate tipurile de particule străine prezente în jurul lor.

TRECEREA GLOBULELOR ALBE DIN SÂNGE ÎN LIMFĂ

Scufundate în limfă, numeroase globule albe circulă pentru a-și îndeplini **funcțiile de apărare**, multe dintre ele trecând din capilarele sangvine în cele limfatice.

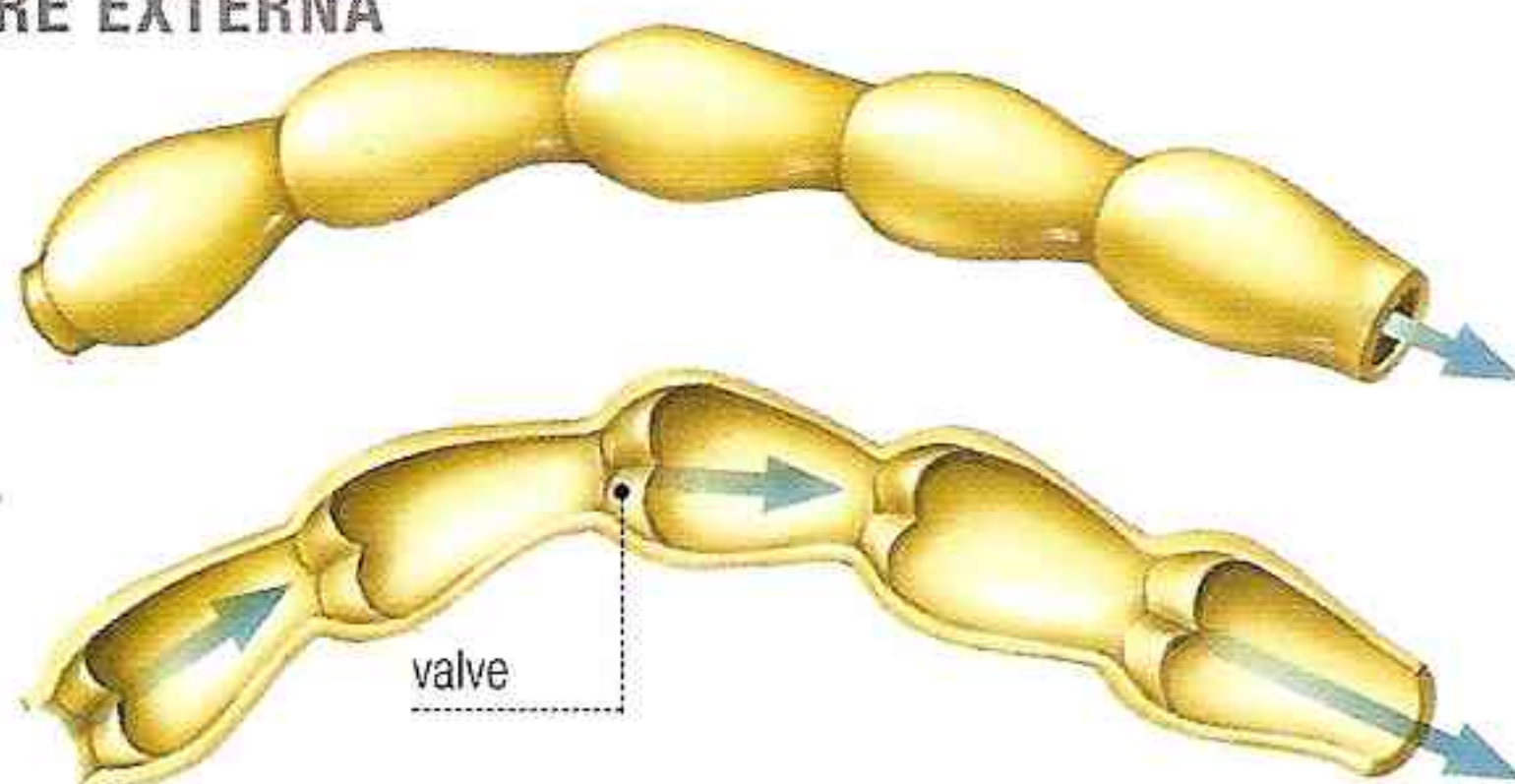
SECȚIUNE SCHEMATICĂ A UNUI CAPILAR LIMFATIC

VASELE LIMFATICE

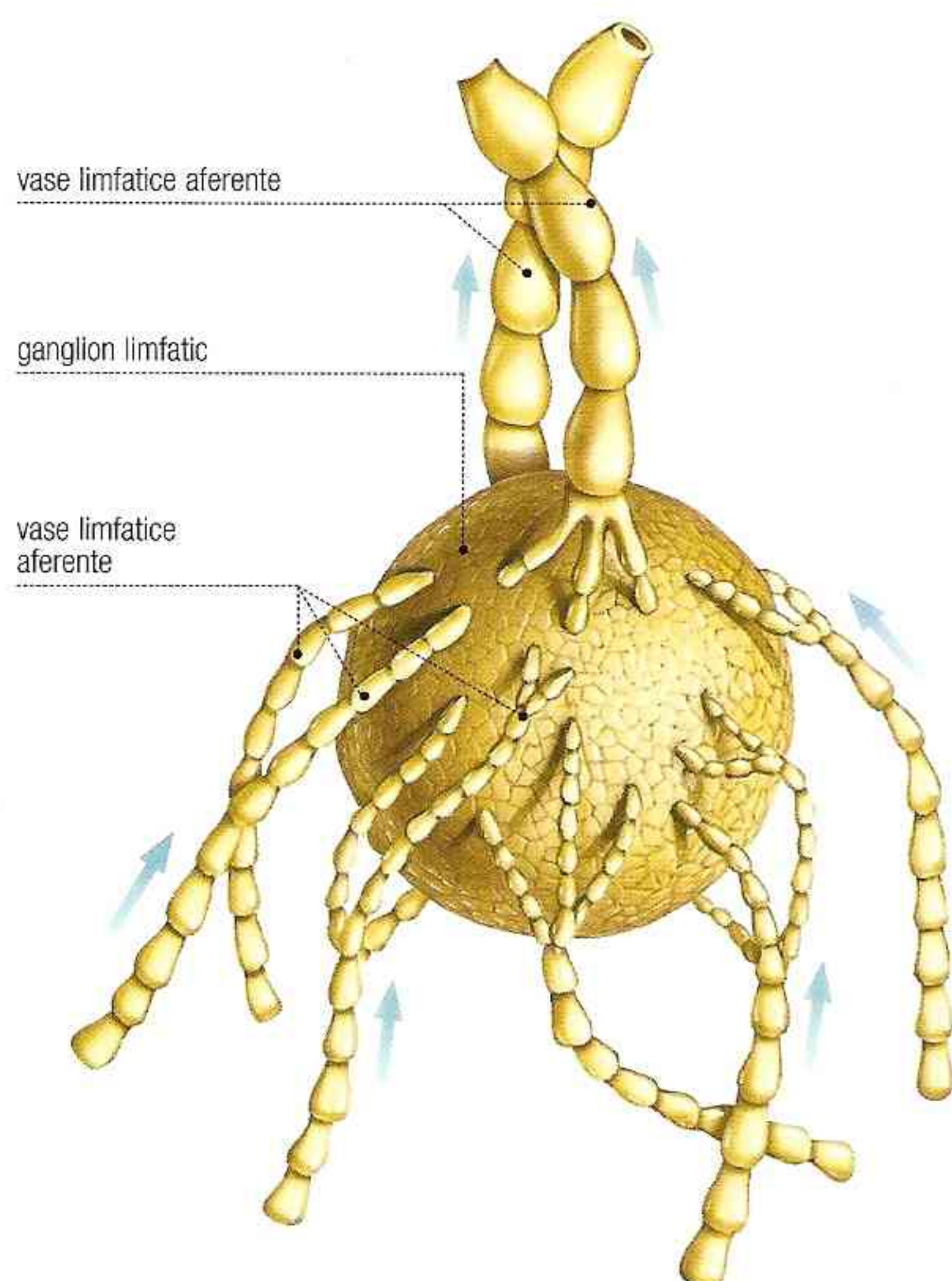
VEDERE EXTERNĂ

SECȚIUNE LONGITUDINALĂ

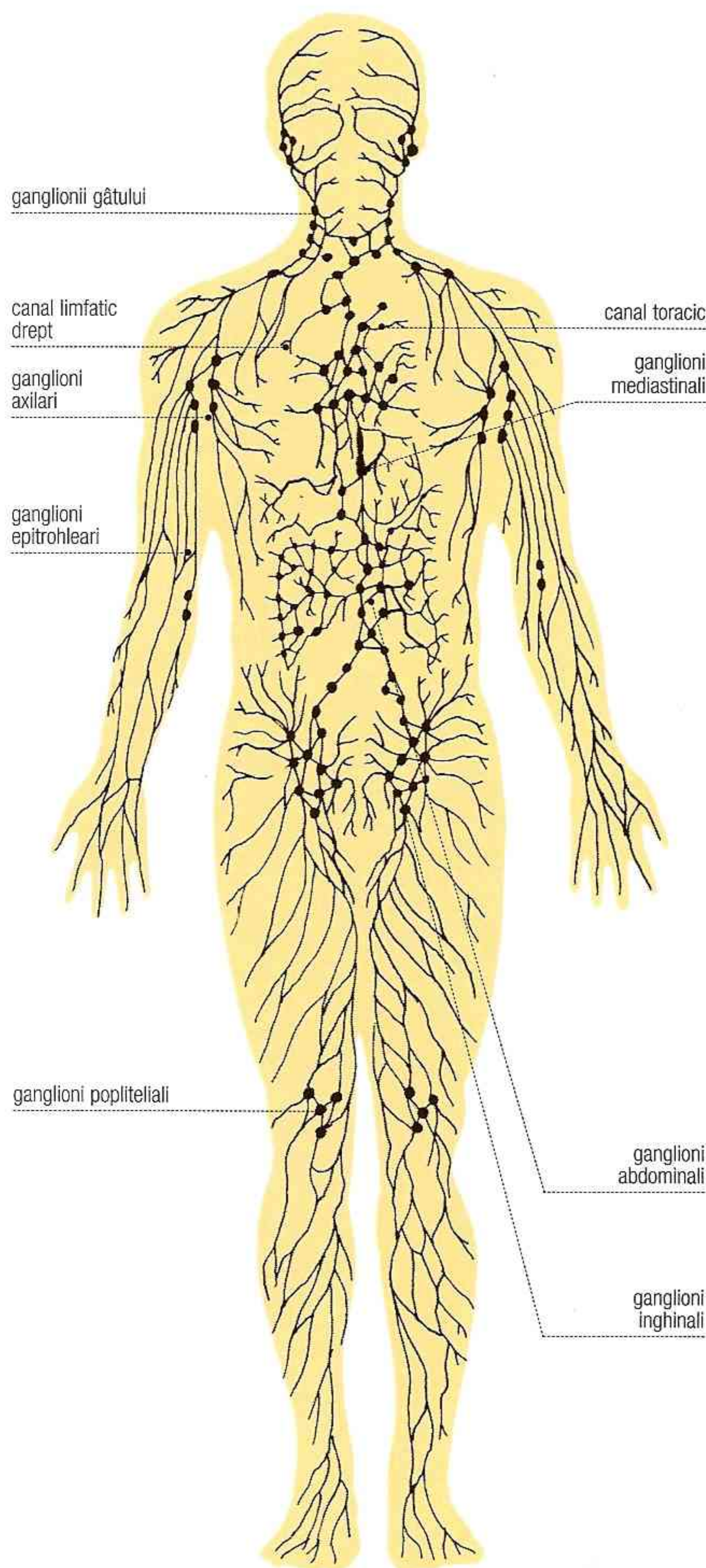
Vasele limfatice reprezintă **continuarea capilarelor** și își măresc progresiv diametrul, întâlnindu-se între ele pentru a forma altele din ce în ce mai groase. Au în interior **valve** care lasă să treacă limfa într-un singur sens și împiedică refluxul său, pentru a garanta circulația acesteia în direcția prevăzută.

GANGLIONUL LIMFATIC

Ganglionii limfatici, intercalați pe traiectul vaselor ce transportă limfa, sunt niște **formațiuni globulare** ale căror dimensiuni, în condiții normale, nu depășesc 2 cm în diametru. Sunt alcătuiți dintr-o capsulă externă fibroasă din care pornesc diverși pereți care împart interiorul în sectoare, acolo unde se află acumulări de **țesut limfoid** ce găzduiește o mulțime de globule albe cu **funcții de apărare**.

REPREZENTARE SCHEMATICĂ A SISTEMULUI LIMFATIC

Vasele limfatice din tot corpul **comunică între ele** și în final își varsă conținutul în două canale mari, **canalul toracic** și **canalul limfatic drept**. Aceste canale se varsă respectiv în venele subclavie stângă și subclavie dreaptă, care, la rândul lor, se varsă în vena cavă superioară; în acest fel, limfa ajunge în circuitul sangvin.

Introducere

Celula

Corpul uman

Aparatul locomotor

Aparatul digestiv

Aparatul respirator

Aparatul circulator

Sângele

Limfa

Sistemul nervos

Simțurile

Aparatul urinar

Aparatul reproducător

Reproducerea umană

Sistemul endocrin

Sistemul imunitar

Index alfabetic

SISTEMUL NERVOS

Sistemul nervos, format din organele care alcătuiesc encefalul, măduva spinării și o rețea de nervi care ajung în toate părțile corpului, controlează toate **acțiunile** noastre **voluntare**, reglează **funcționarea automată** a organismului, culege informații asigurând **relația** cu mediul exterior și constituie locul **activității intelectuale**.

ELEMENTELE SISTEMULUI NERVOS

encefalul

parte a sistemului nervos central care se găsește în interiorul cutiei craniene; este format din diverse organe: creierul mare, cerebelul, protuberanța și bulbul rahidian

măduva spinării

reprezintă rețeaua de distribuție a sistemului nervos central; este situată în interiorul coloanei vertebrale și din ea pornesc toți nervii care formează sistemul nervos periferic

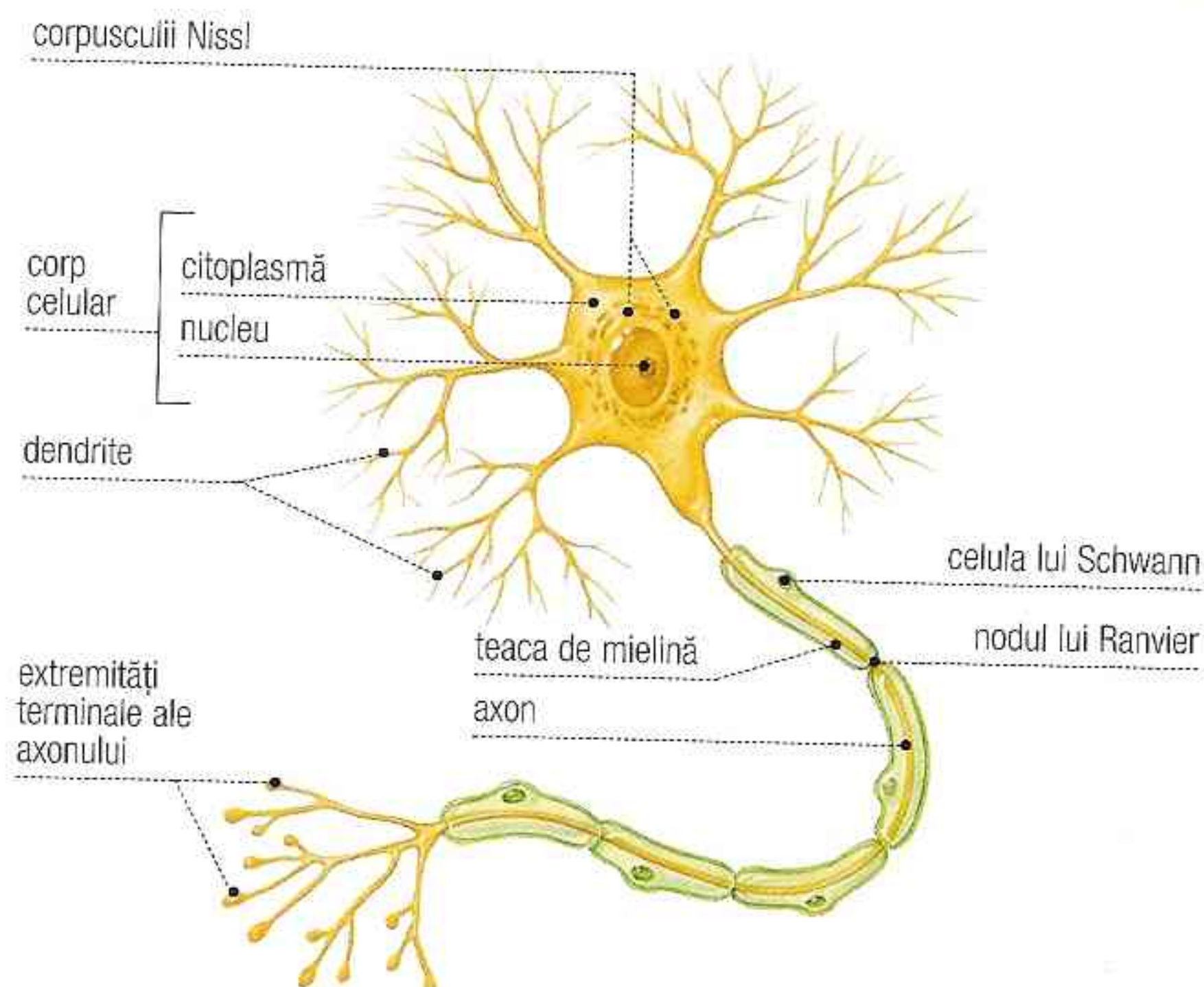
sistemul nervos autonom sau vegetativ

reglează activitatea internă a organismului, deoarece funcționarea lui nu depinde de voința noastră; își exercită rolul cu ajutorul a două sisteme care armonizează funcțiile distinctelor organe: simpatic și parasimpatic

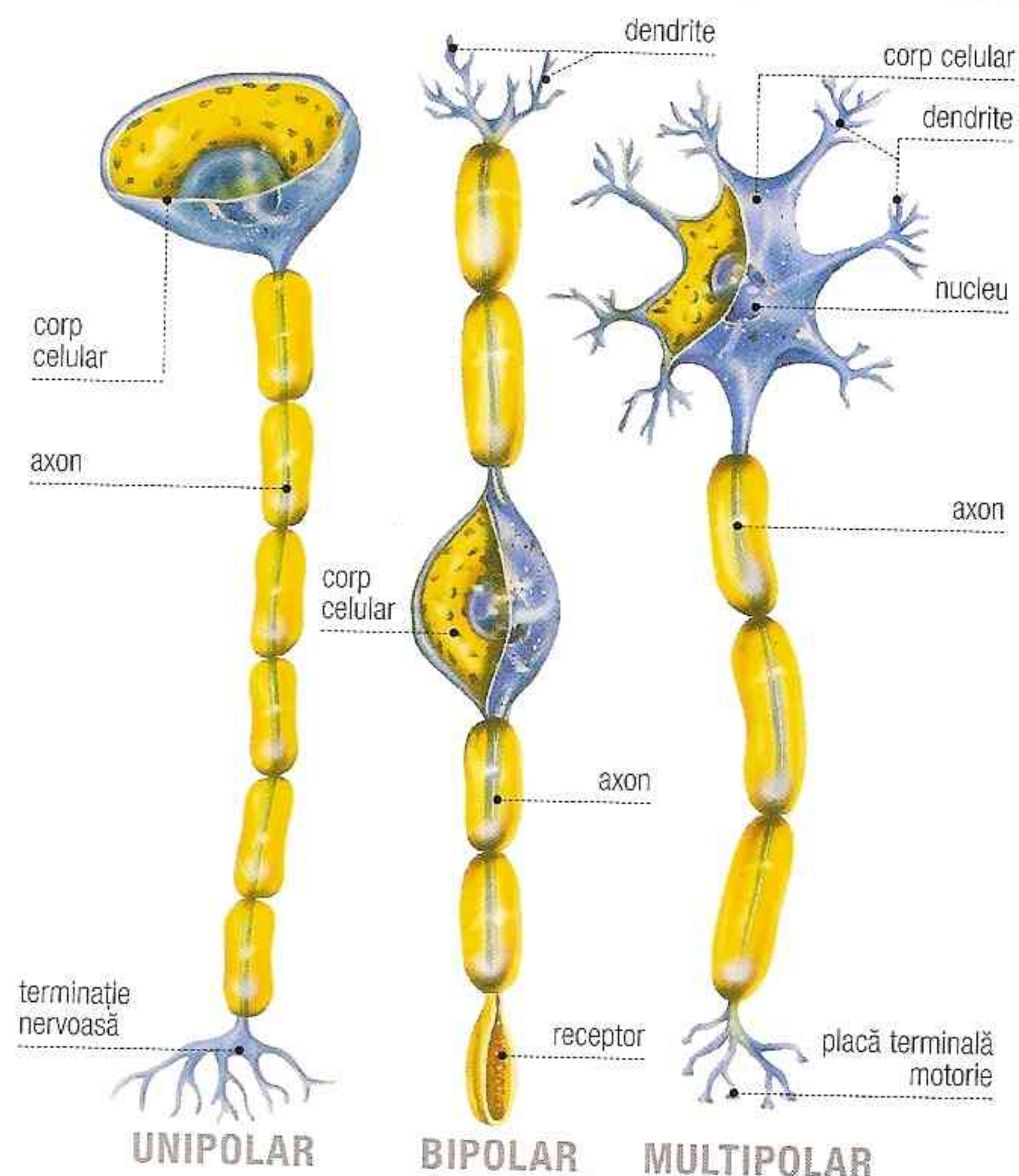
nervii periferici

fascicule sau grupuri de fibre care transmit impulsurile nervoase; pot fi senzitivi, dacă poartă senzații și stimuli din tot corpul către sistemul nervos central, sau motori, dacă trimit ordinele primite din centrii nervoși către tot corpul

STRUCTURA UNUI NEURON

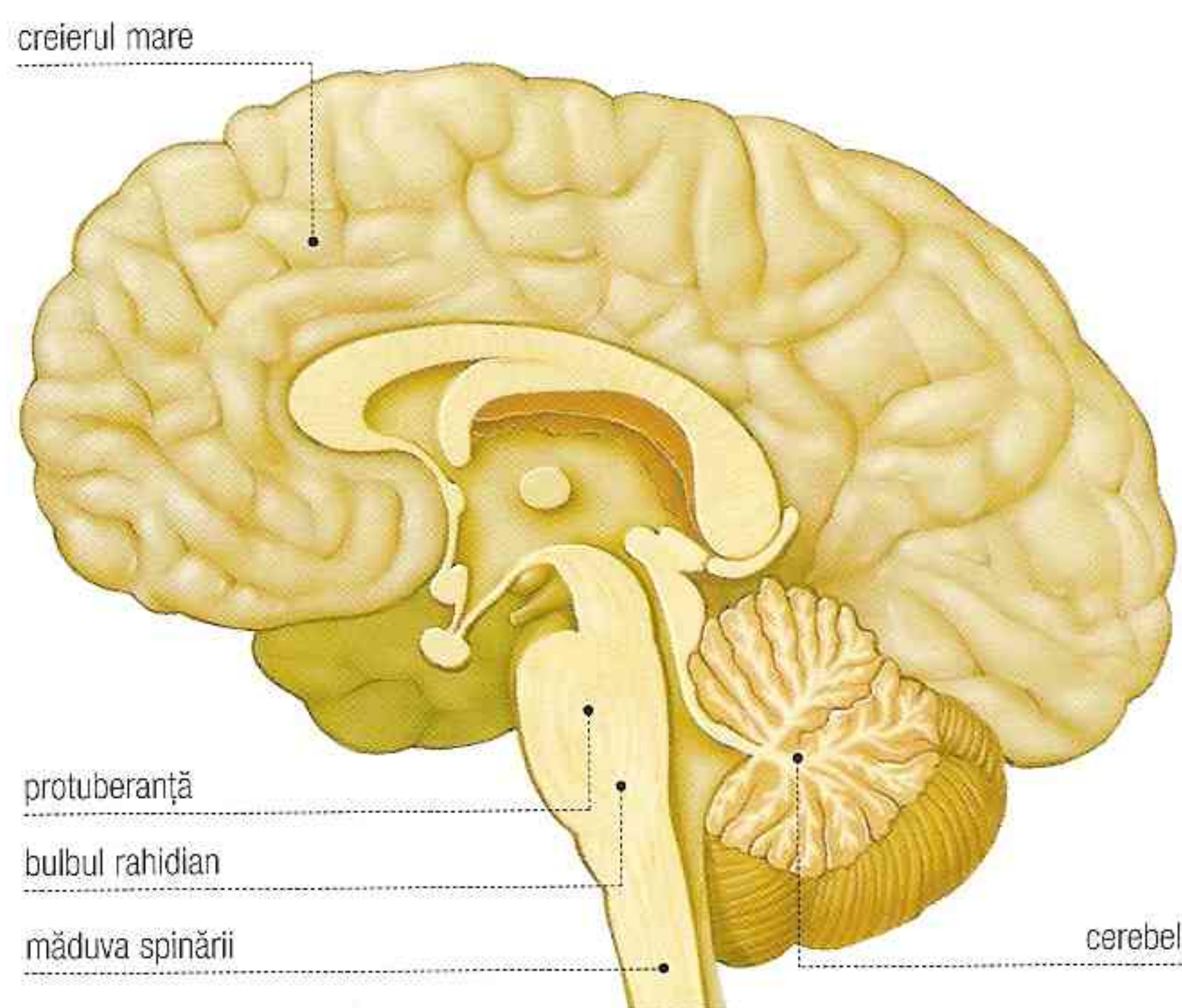
TIPURI DE NEURONI

Țesutul nervos este compus din niște **celule specializate** numite **neuroni**, de forme și dimensiuni diferite, dar toate cu o structură comună. Fiecare neuron are un corp celular din care pornesc două prelungiri: **dendritele**, ramificații scurte și arborescente prin care influxurile provenite din alte celule nervoase ajung în corpul celular, și **axonul**, o prelungire unică și alungită, prin care se transmit impulsurile la alte celule nervoase sau la țesuturile corpului.

SECȚIUNE LONGITUDINALĂ A ENCEFALULUI

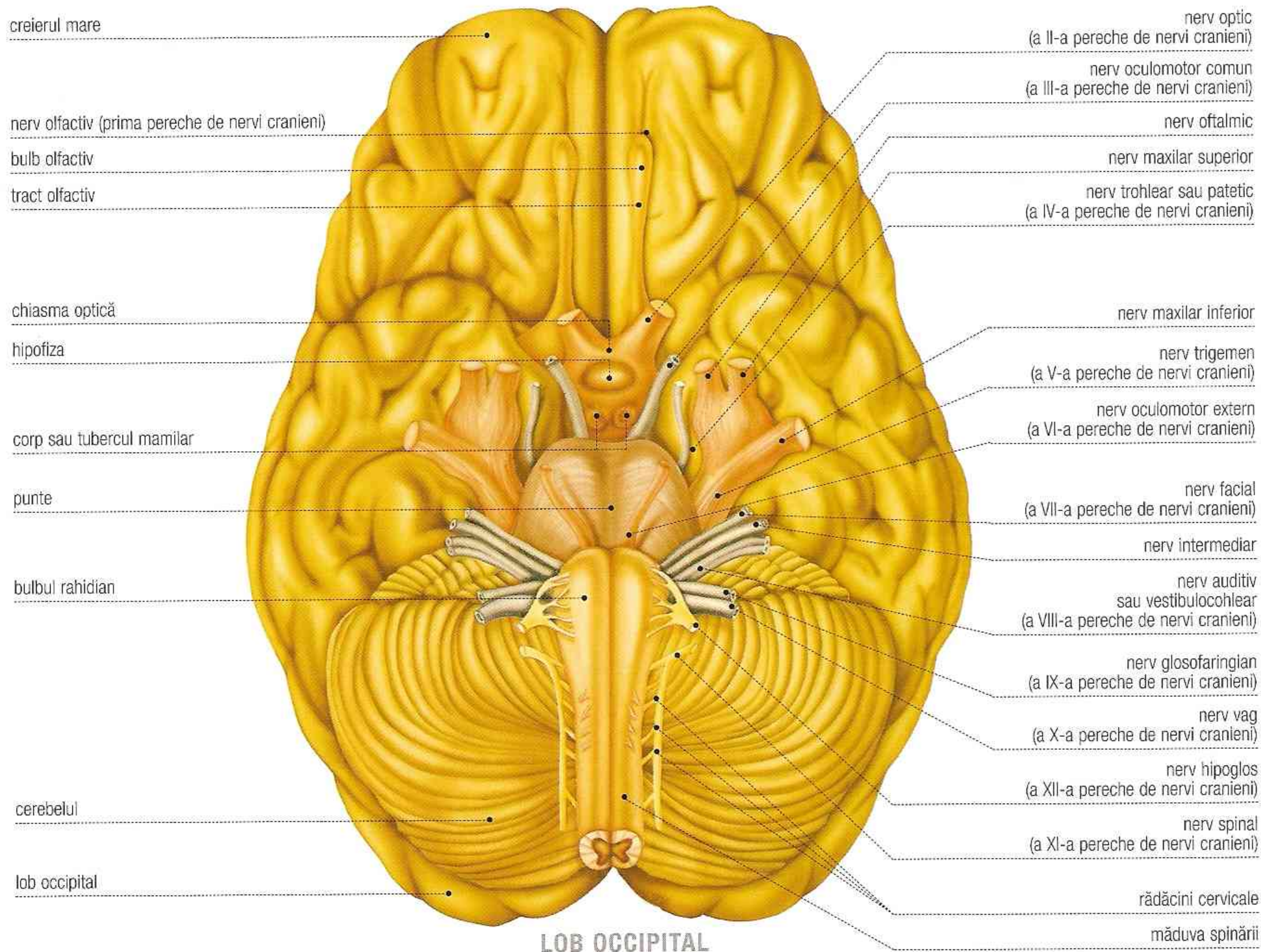

Encefalul este partea sistemului nervos formată din structuri conținute în cutia craniană:

- **creierul mare**, care este organul cel mai voluminos și mai important, deoarece controlează toată activitatea voluntară și o mare parte din activitatea involuntară a corpului, reprezentând și locul de unde pornesc procesele mentale;
- **trunchiul cerebral** compus, la rândul său, din protuberanța anulară, sau puntea lui Varolio, și bulbul rahidian, sediul centrilor care reglează funcțiile vitale, cum ar fi cele ale nucleilor de origine din majoritatea nervilor cranieni;
- **cerebelul**, care participă la controlul echilibrului și sincronizează mișcările corpului.

ENCEFALUL VĂZUT DE JOS

LOB FRONTAL

Introducere

Celula

Corpul uman

Aparatul locomotor

Aparatul digestiv

Aparatul respirator

Aparatul circulator

Sângele

Limfa

Sistemul nervos

Simțurile

Aparatul urinar

Aparatul reproducător

Reproducerea umană

Sistemul endocrin

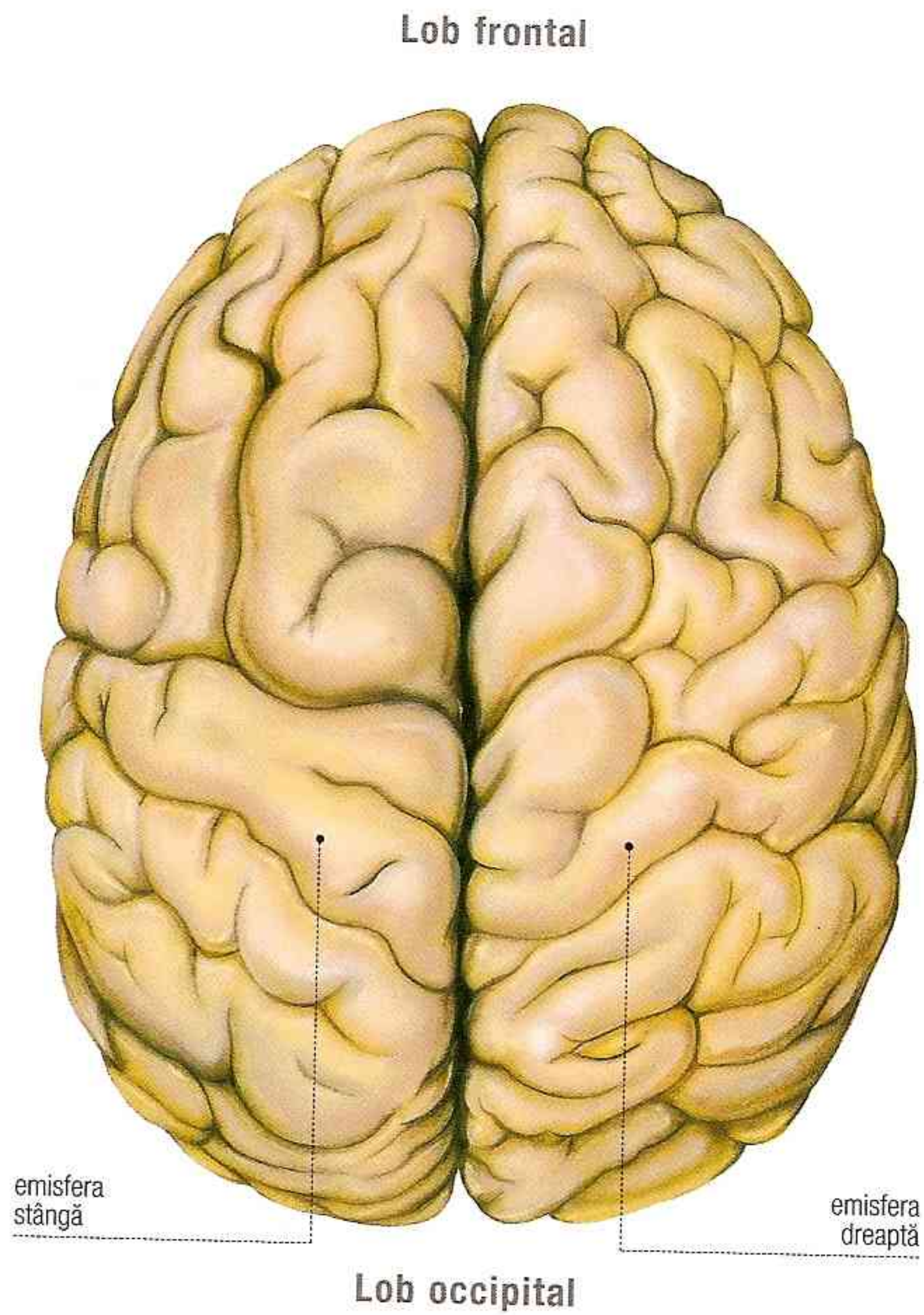
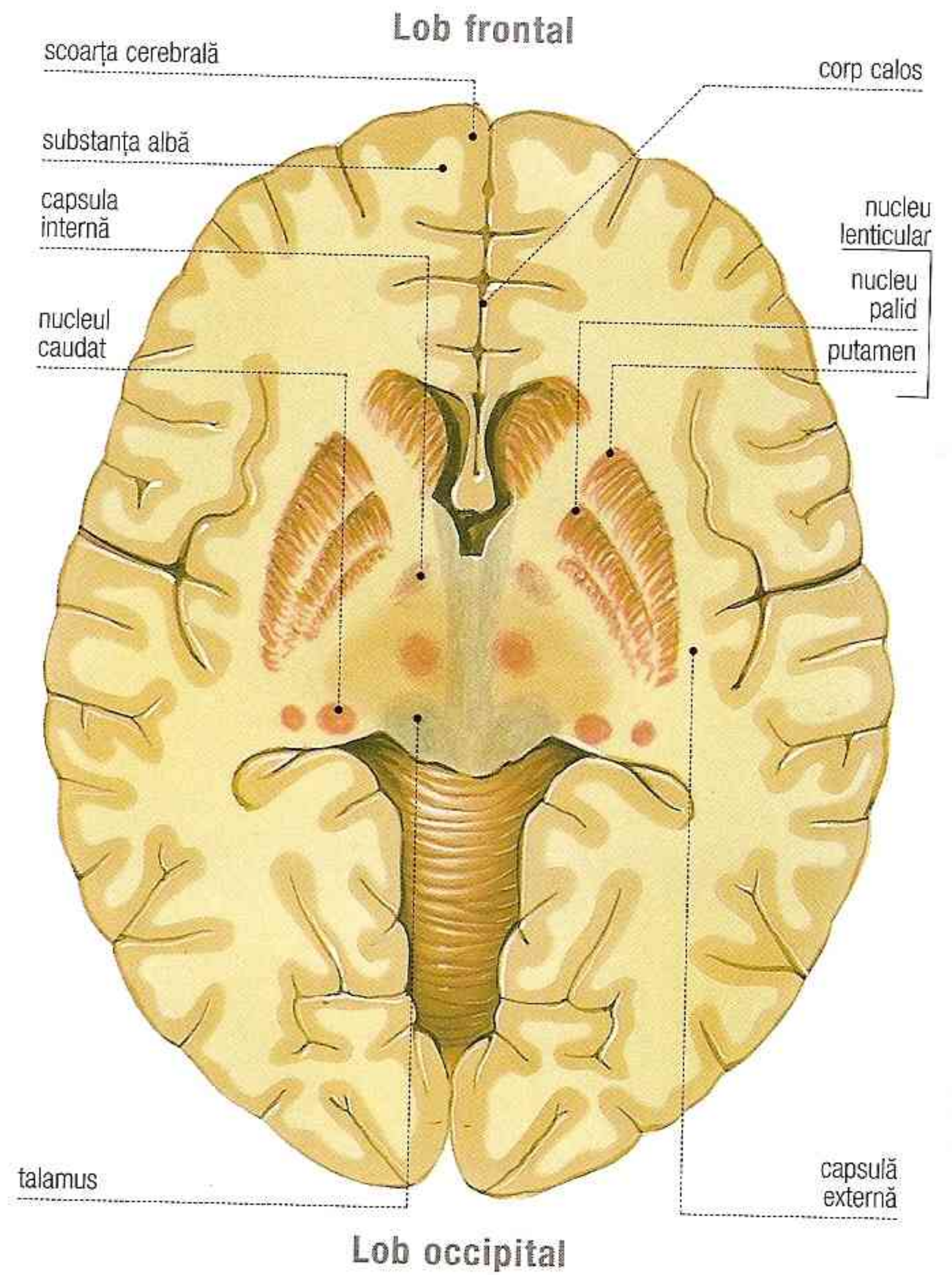
Sistemul imunitar

Index alfabetic

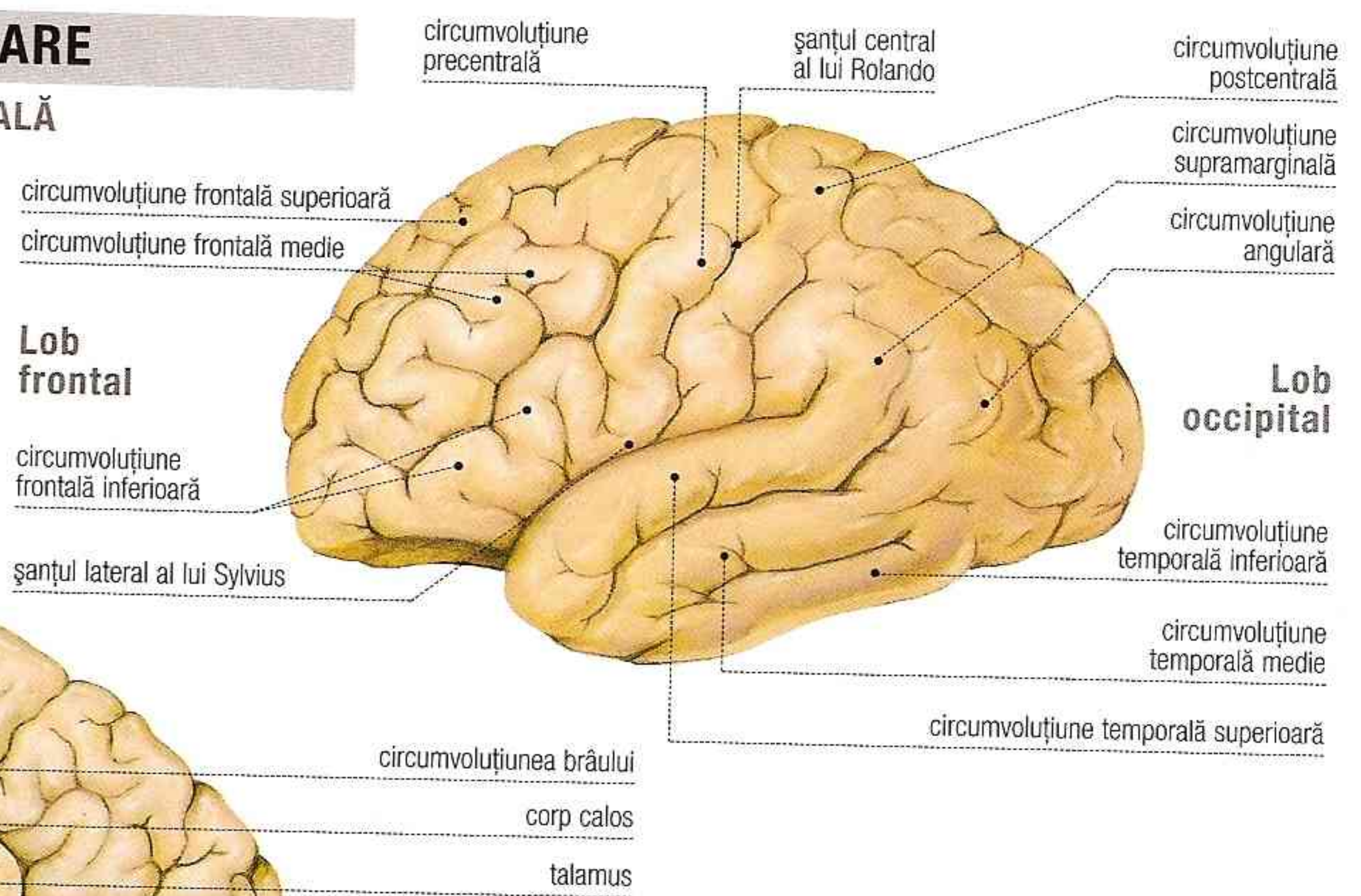

CREIERUL MARE

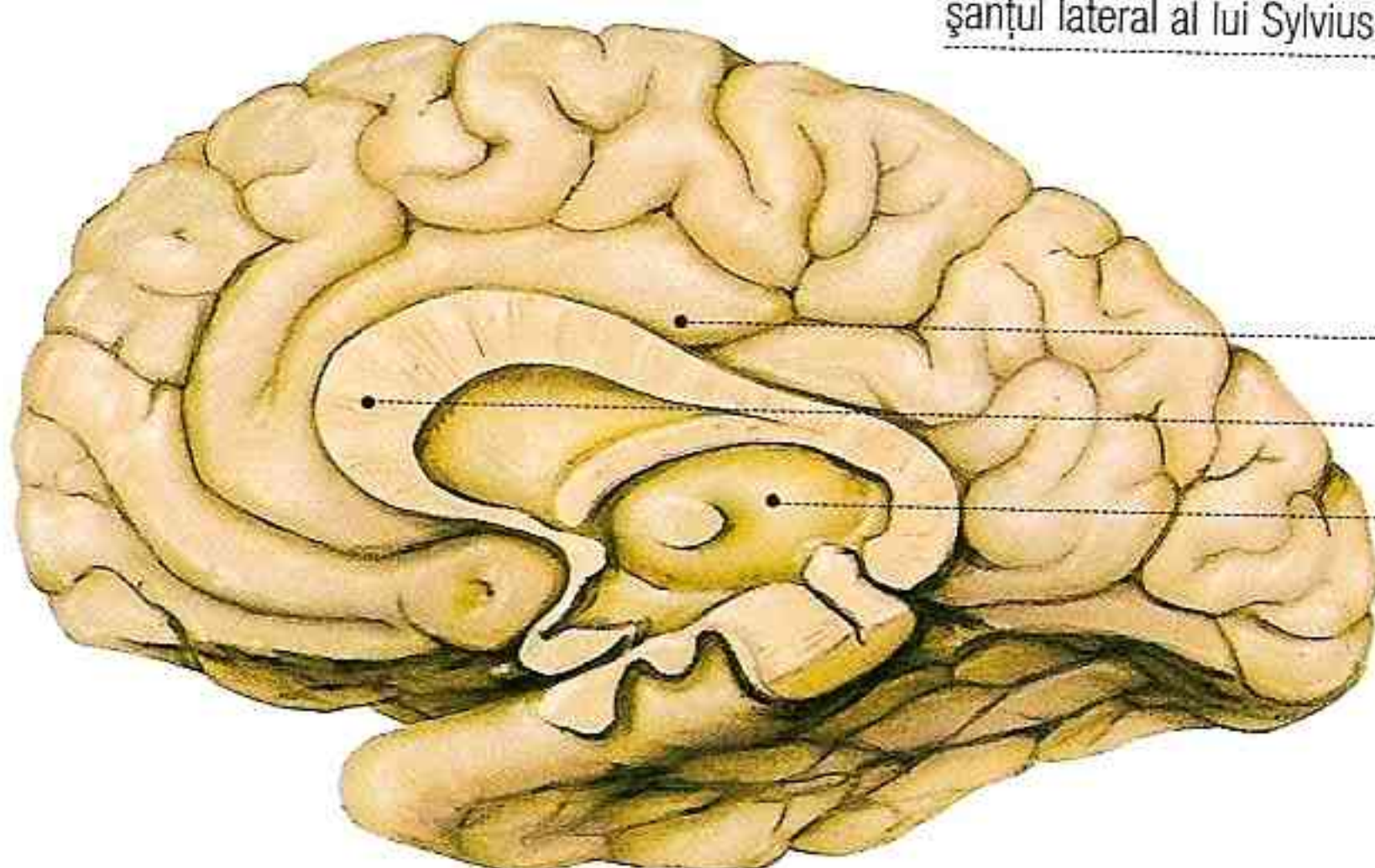
VEDERE DE SUS

SECȚIUNE TRANSVERSALĂ PRIN CREIERUL MARE**CREIERUL MARE**

VEDERE LATERALĂ

EMISFERA CEREBRALĂ

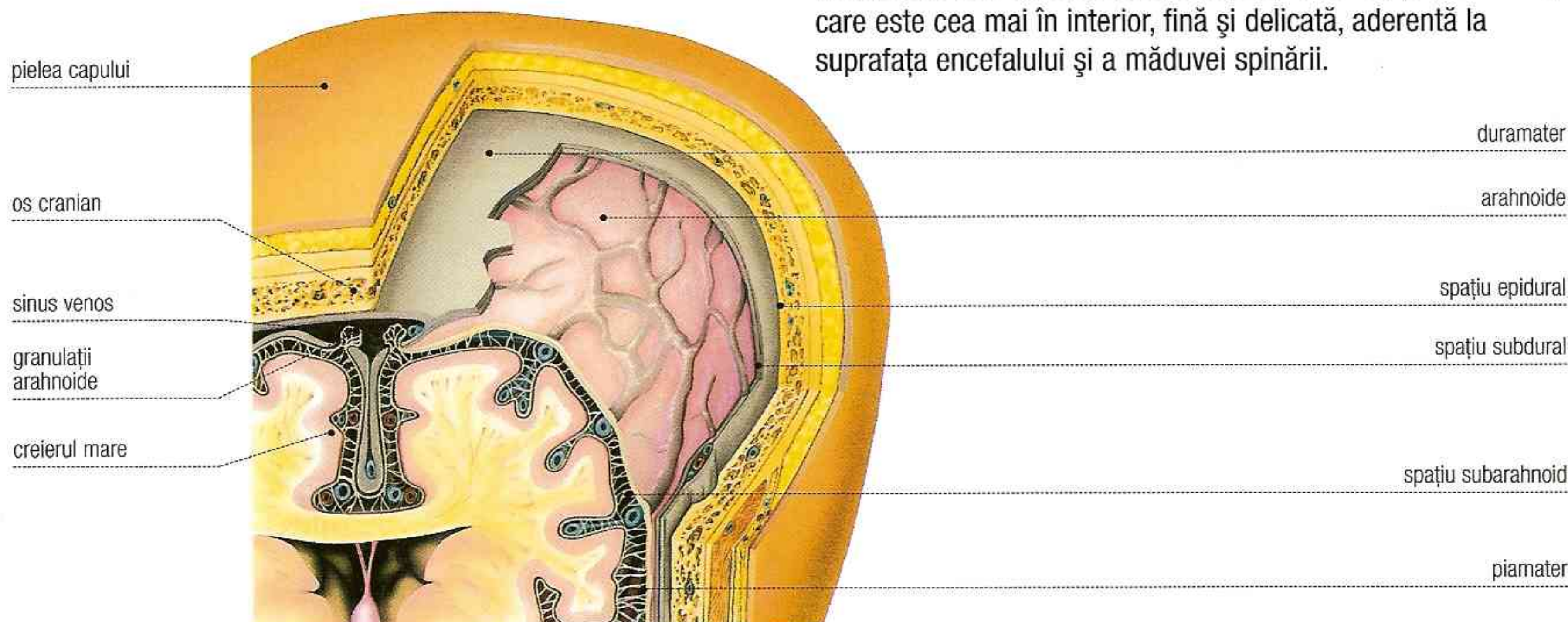
VEDERE DIN FAȚA INTERNĂ

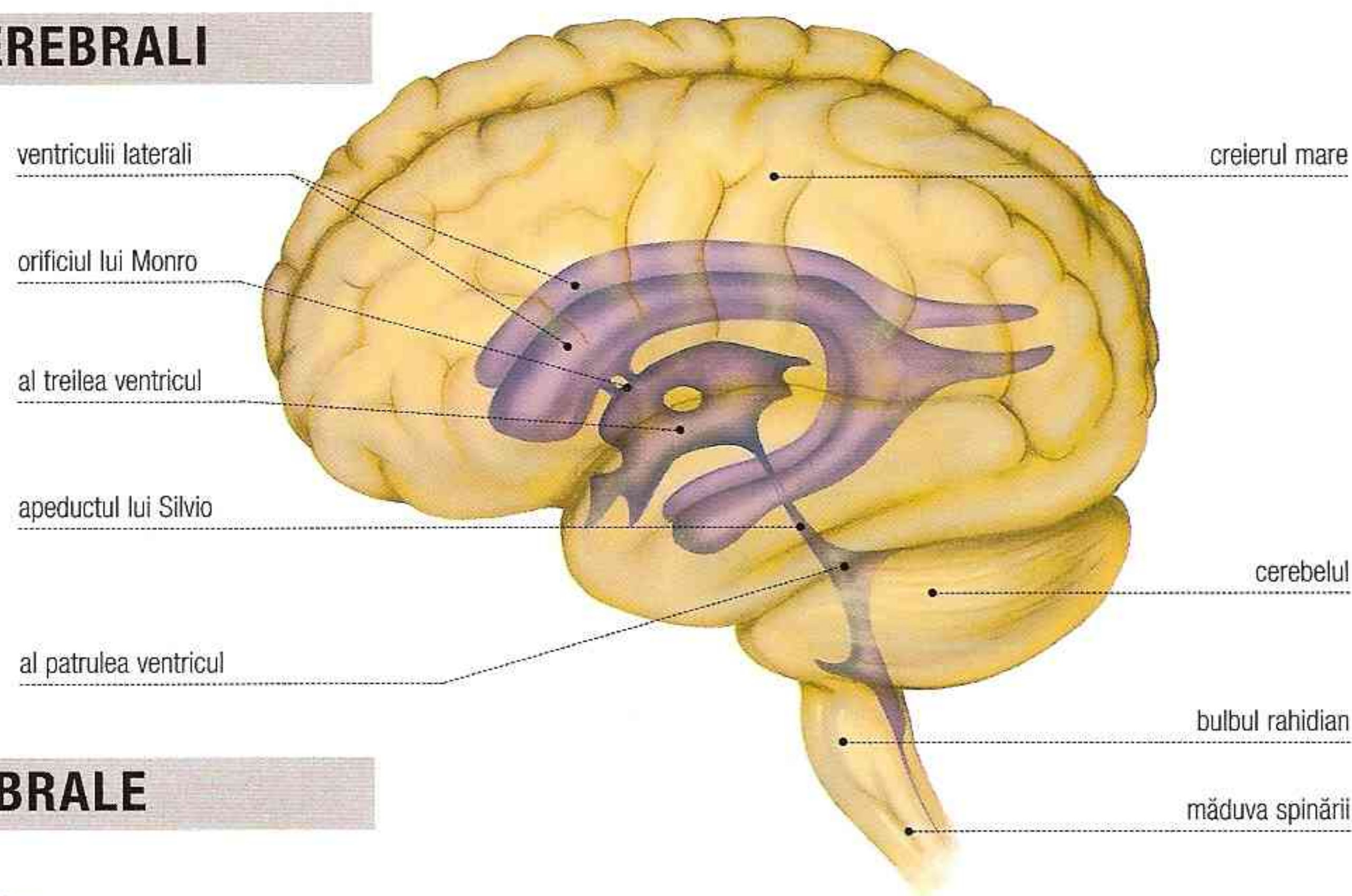
MENINGELE

Meningele este format din trei **membrane** concentrice care **acoperă și protejează** encefalul și măduva spinării: **duramater**, care este la exterior, groasă și rezistentă; **arahnoida** este intermediară, subțire și elastică; și **piamater**, care este cea mai în interior, fină și delicată, aderentă la suprafața encefalului și a măduvei spinării.

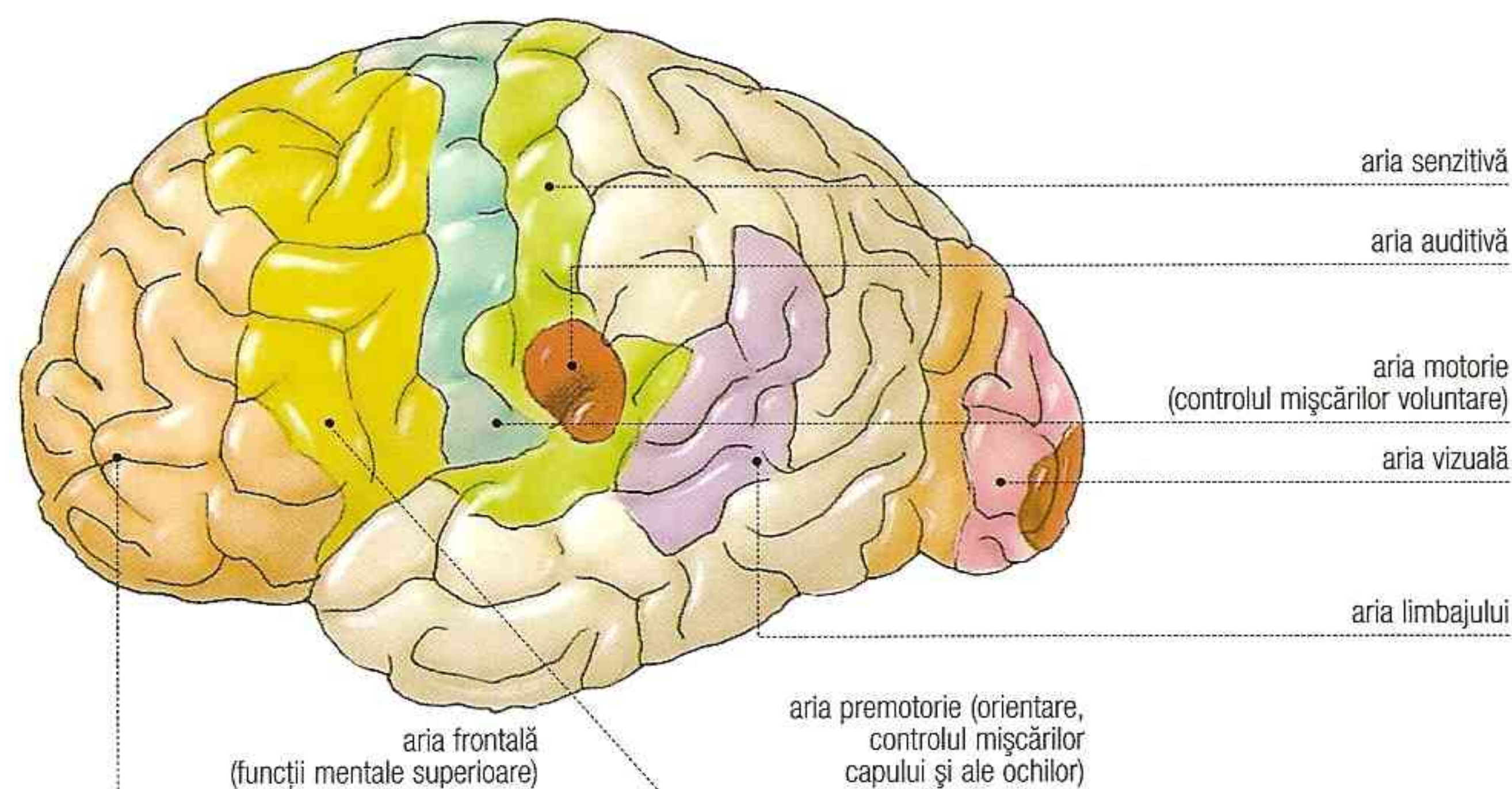

VENTRICULII CEREBRALI

În interiorul encefalului există diverse **cavități** pline cu **lichid cefalorahidian**, conectate între ele: ventriculii laterali, al treilea ventricul și al patrulea ventricul, care comunică cu spațiul subarahnoid și pe jos se continuă cu canalul central al măduvei spinării.

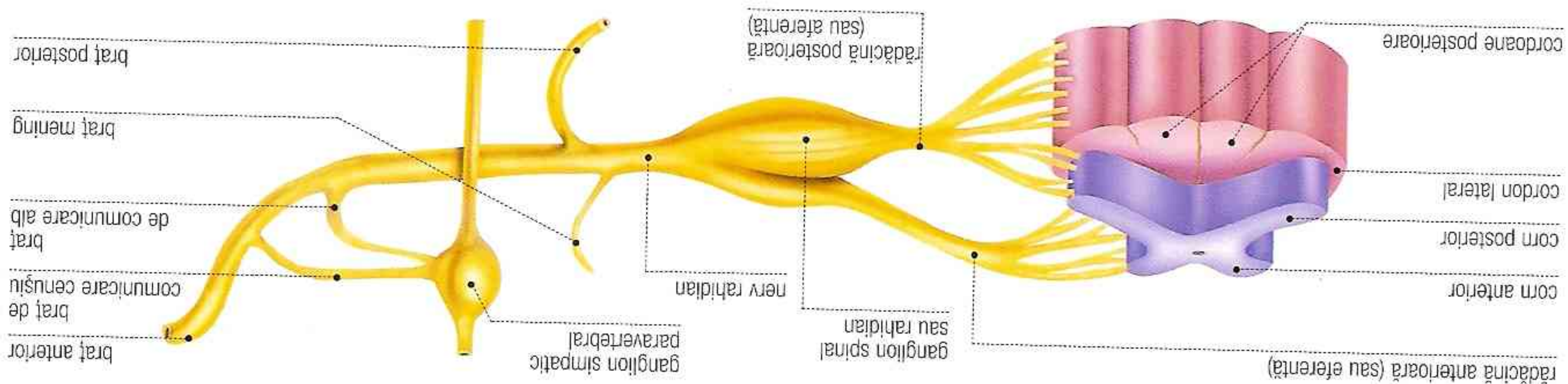

ARIILE CEREBRALE

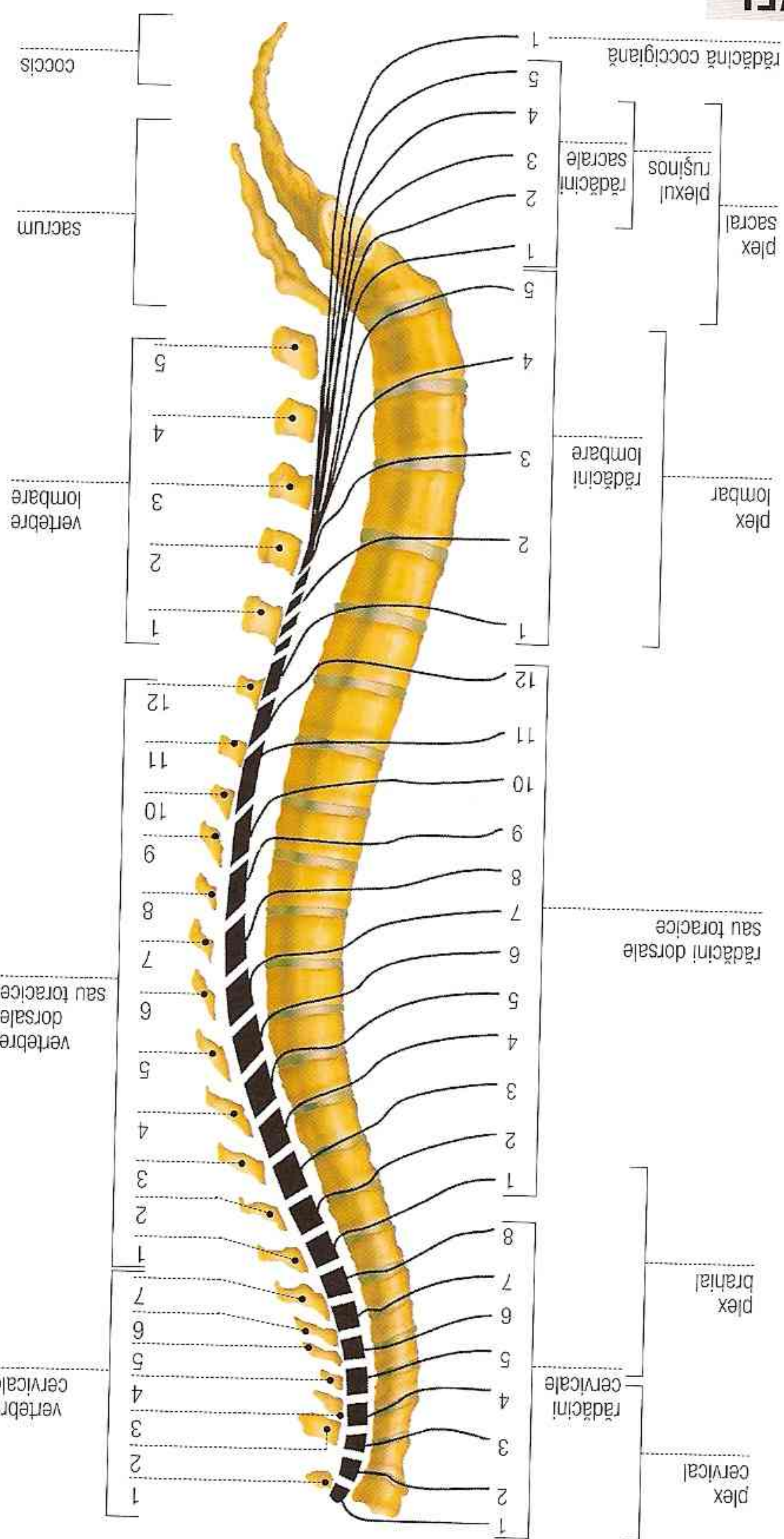

Creierul mare dezvoltă **funcții** multiple și variate, unele fiind foarte sofisticate: în acest organ, de exemplu, se conștientizează senzațiile și se elaborează procese complexe cum ar fi gândirea, memoria, limbajul...

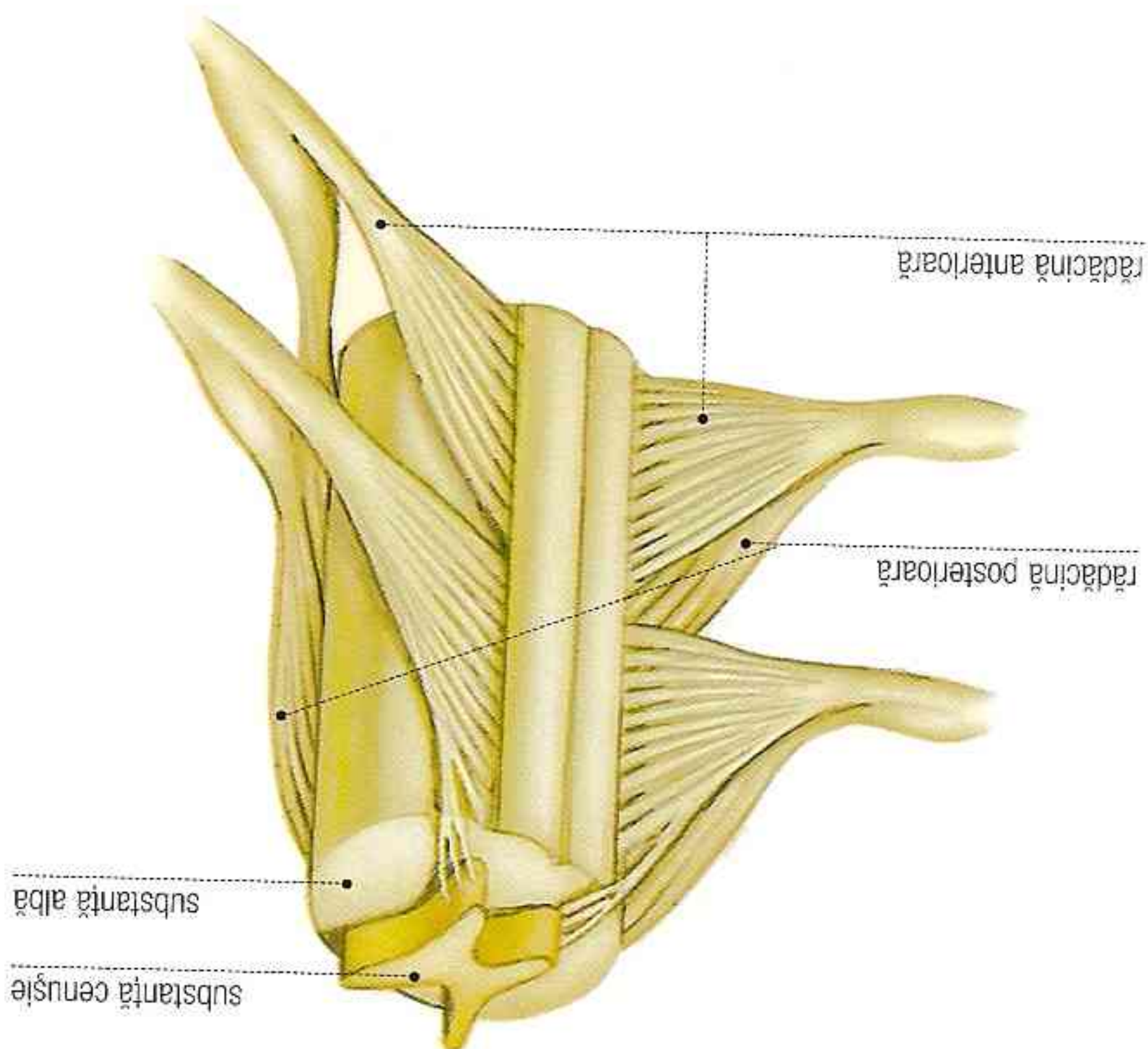

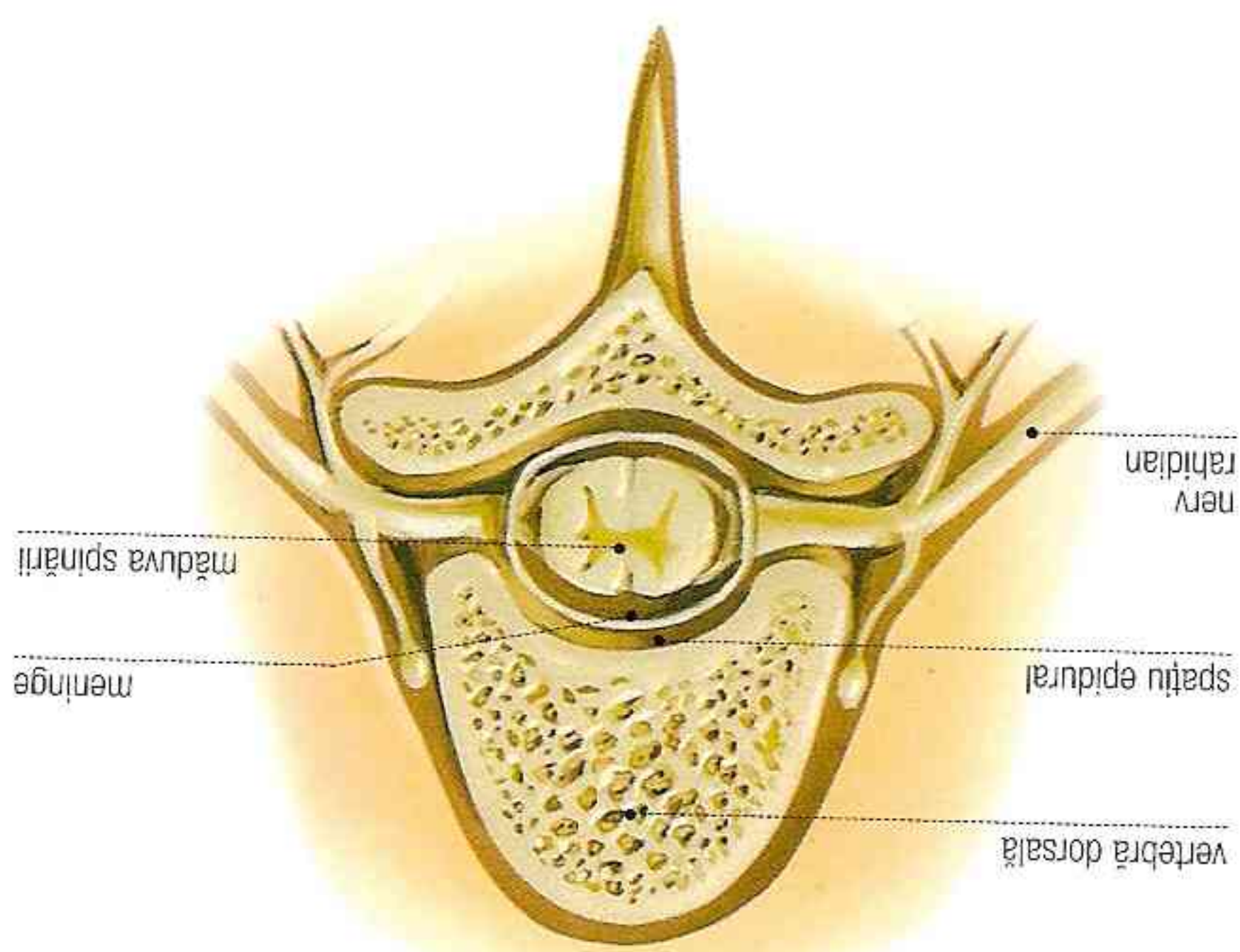
REPREZENTARE SCHEMATICĂ A MĂDUIEI SPINĂRII ȘI A UNUI NERV RAHIDIAN

REPREZENTARE SCHEMATICĂ A MĂDUIEI SPINĂRII CU NERVII RAHIDIENI

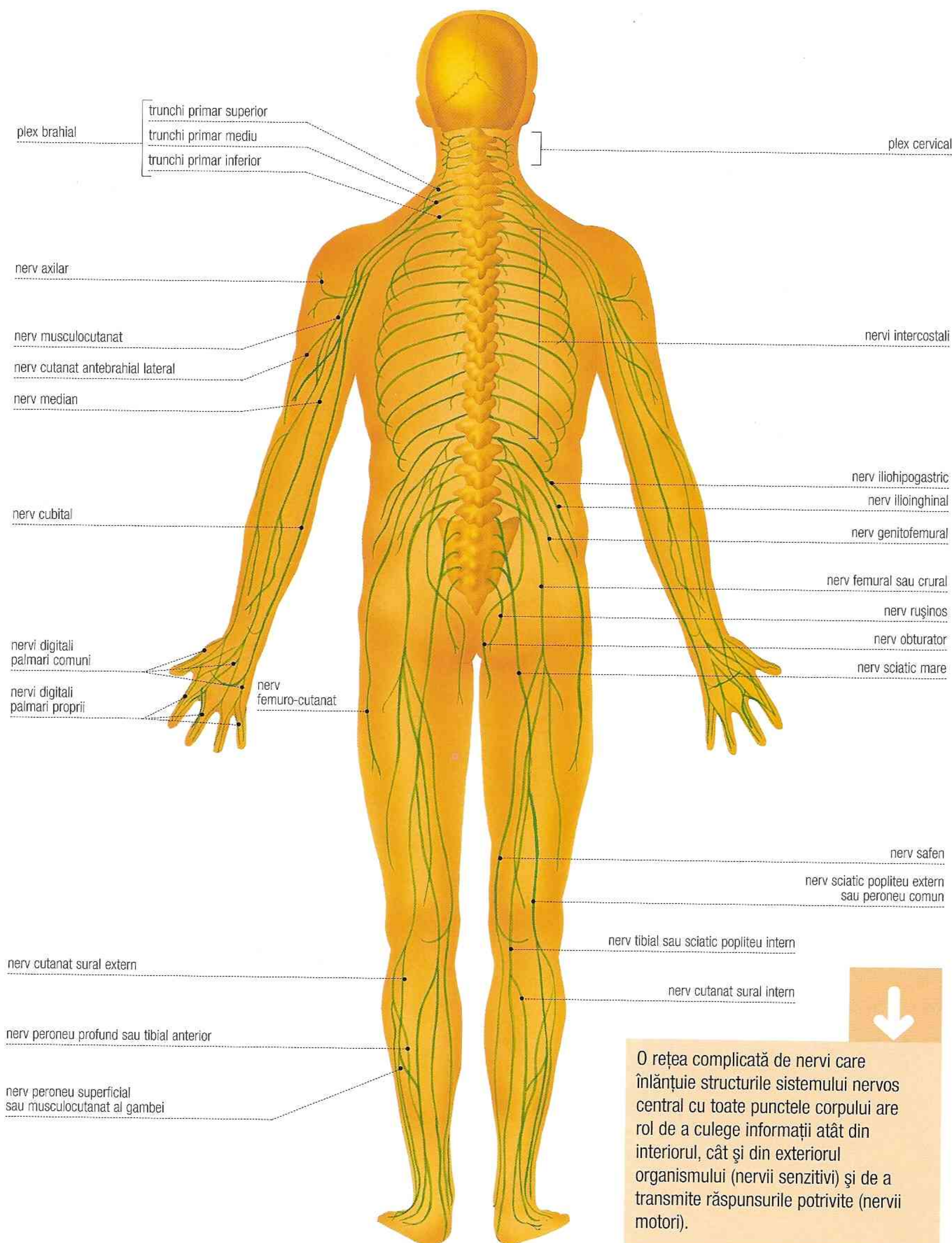
SECTOR AL MĂDUIEI SPINĂRII CU RADĂCINILE RAHIDIENE

SECȚIUNE A CÔLOANEI VERTEBRALE ȘI A MĂDUIEI SPINĂRII

SISTEMUL NERVOS PERIFERIC

O rețea complicată de nervi care înlanțuie structurile sistemului nervos central cu toate punctele corpului are rol de a culege informații atât din interiorul, cât și din exteriorul organismului (nervii senzitivi) și de a transmite răspunsurile potrivite (nervii motori).

VĂZUL

Văzul este simțul care ne oferă cea mai mare parte din informații din lumea înconjurătoare: ochii, sau globii oculari, captează **stimulii luminoși** din exterior și îi

transformă în semnale nervoase, care merg prin căi specifice până la creierul mare, acolo transformându-se în **imagini vizuale**.

SECȚIUNE A GLOBULUI OCULAR

conjunctiva

membrană transparentă care învelește partea anterioară a scleroticii și partea internă a pleoapelor

iris

disc muscular pigmentat, în mijlocul său aflându-se un orificiu, pupila, al cărui grad de contracție sau dilatare reglează trecerea razelor luminoase către fundul ochiului

corneea

disc transparent prin care pătrund razele luminoase în interiorul globului ocular

umoarea apoasă

lichid transparent care ocupă partea anterioară a ochiului

corp ciliar

structură prevăzută din abundență cu fibre musculare ale căror contracții modifică curbura cristalinului

cristalin

corp biconvex transparent și elastic care funcționează ca o lentilă și focalizează razele luminoase asupra retinei

sclerotică

înveliș exterior al globului ocular, rezistent și opac, vizibil doar în partea anterioară („albul ochiului”)

coroidă

înveliș mediu al globului ocular care conține vase sangvine din abundență

retina

înveliș intern al globului ocular care conține celule fotosensibile și asupra căreia se proiectează razele luminoase

papila optică

zona de unde ies prelungirile celulelor retiniene care formează nervul optic, lipsită de vază („pată oarbă”)

macula lutea sau pată galbenă

zonă retiniană mică, de culoare gălbuie, care corespunde ariei de maximă vedere

nerv optic

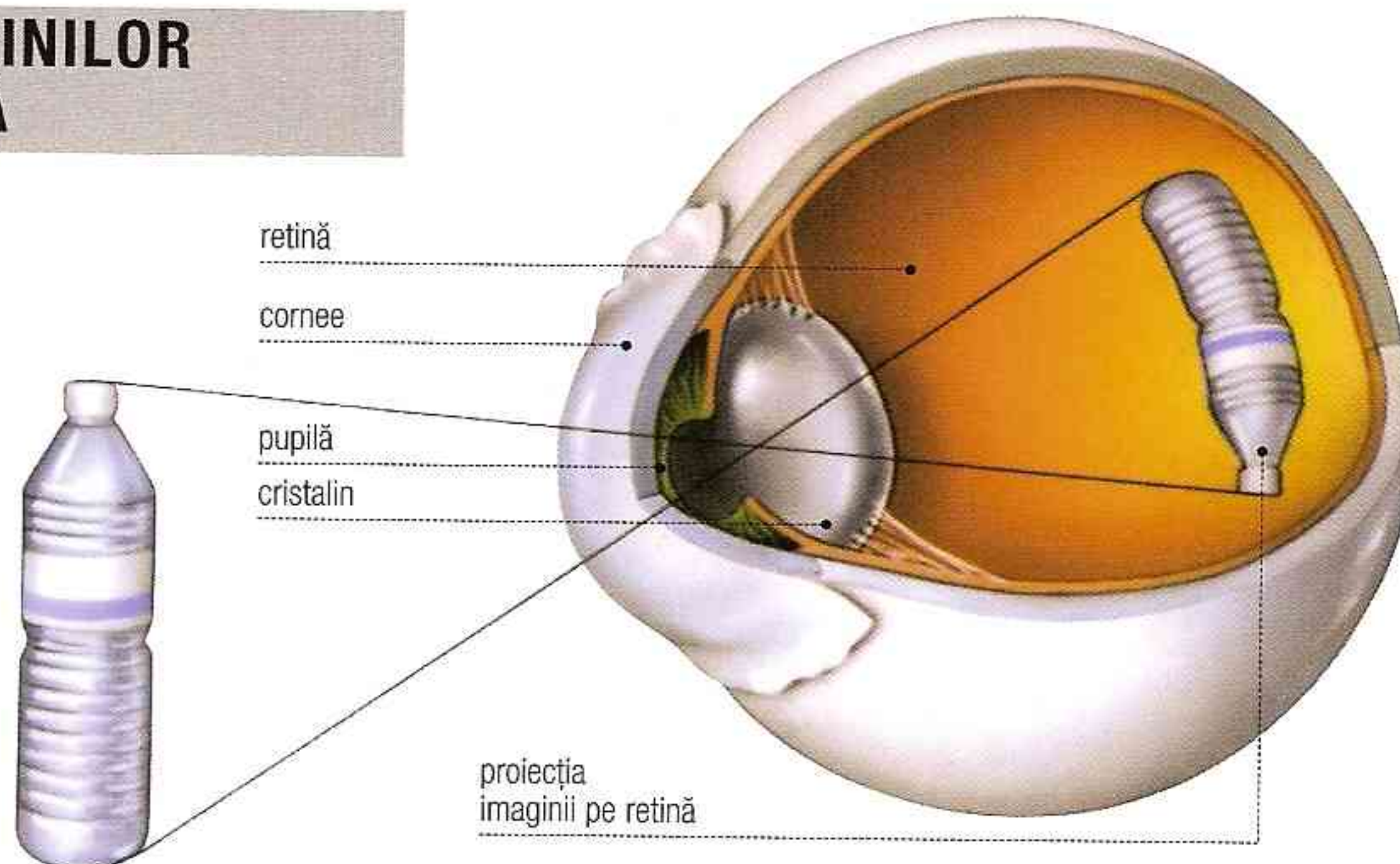
complex de fibre nervoase care transmit semnalele generate pe retină în direcția encefalului

umoare sticloasă (corp vitros)

masă gelatinoasă transparentă care ocupă o mare parte din interiorul globului ocular, permițându-i să-și mențină forma

PROIECȚIA IMAGINILOR PE RETINĂ

Razele luminoase provenite de la un obiect din exterior penetrează ochiul prin corneă, traversează pupila și sunt focalizate de către cristalin pe retină, unde se formează o imagine răsturnată care apoi este interpretată de către encefal ajungându-se la imaginea reală.

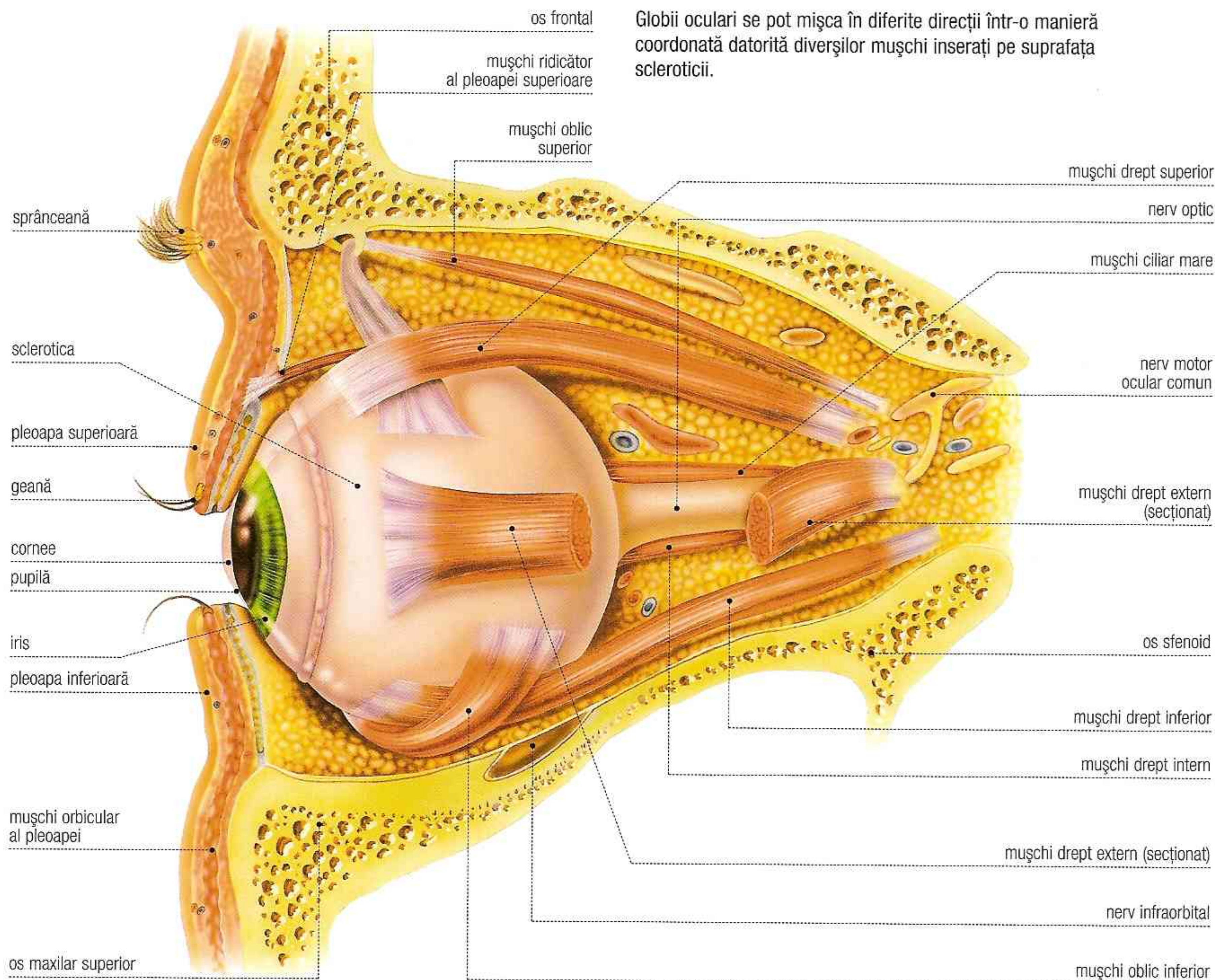

GLOBUL OCULAR

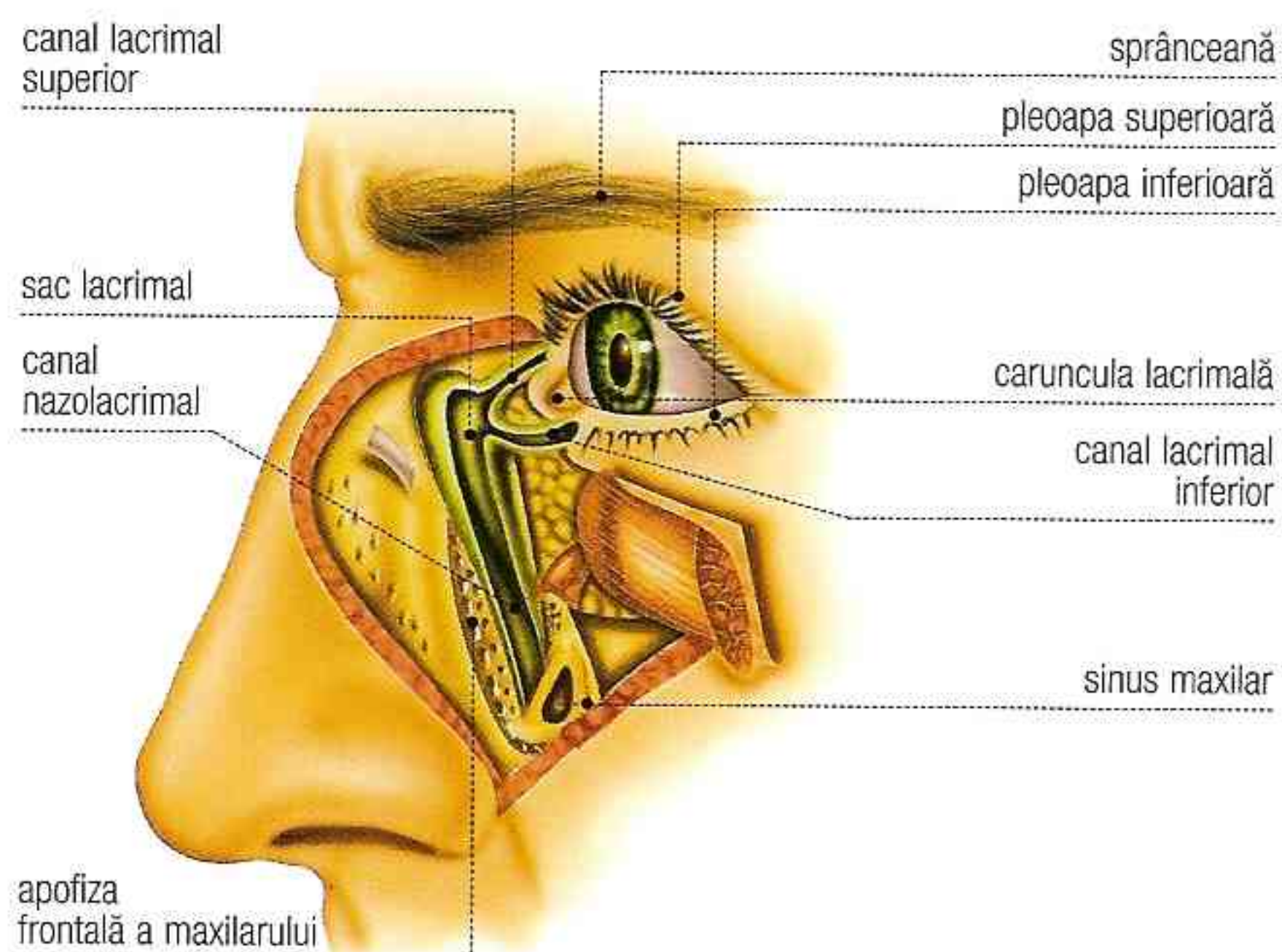
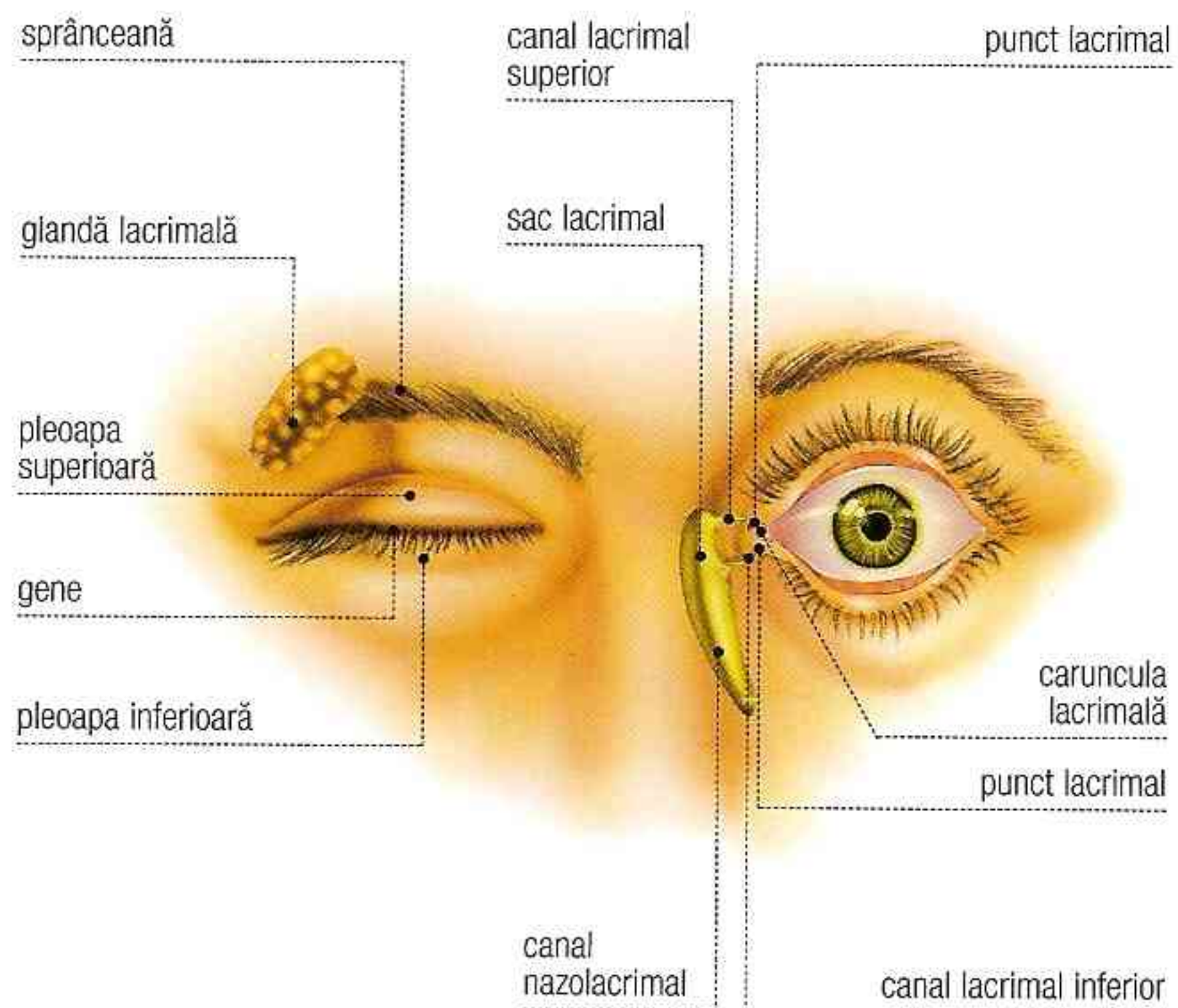
VEDERE LATERALĂ, CU MUȘCHII EXTRINSECI

Globii oculari se pot mișca în diferite direcții într-o manieră coordonată datorită diversilor mușchi inserați pe suprafața scleroticii.

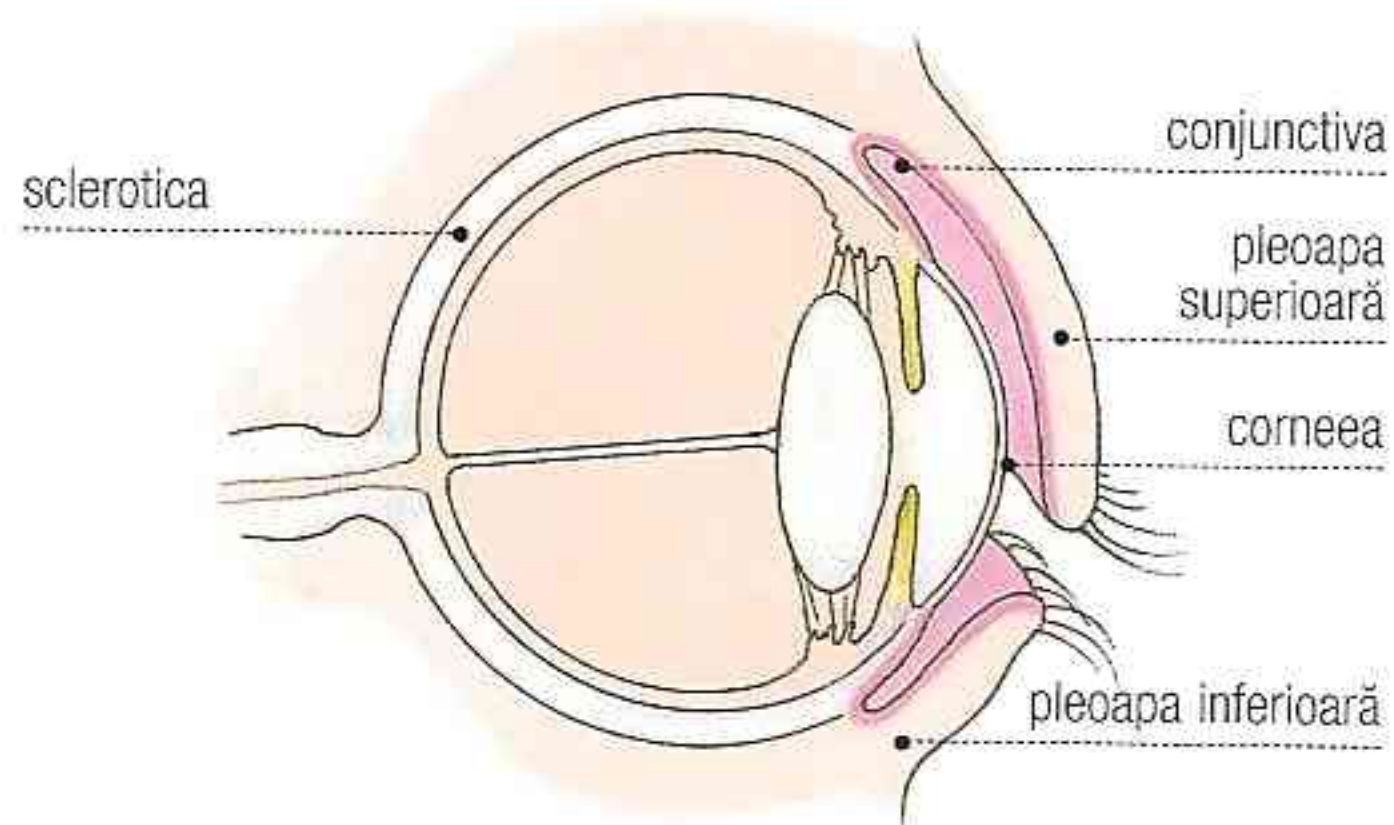
APARATUL LACRIMAL

Glanda aflată în partea superioară și externă a ochiului secretă în mod constant un lichid destinat **lubrifierii**, **hrănirii** și **protejării** suprafeței anterioare a globului ocular.

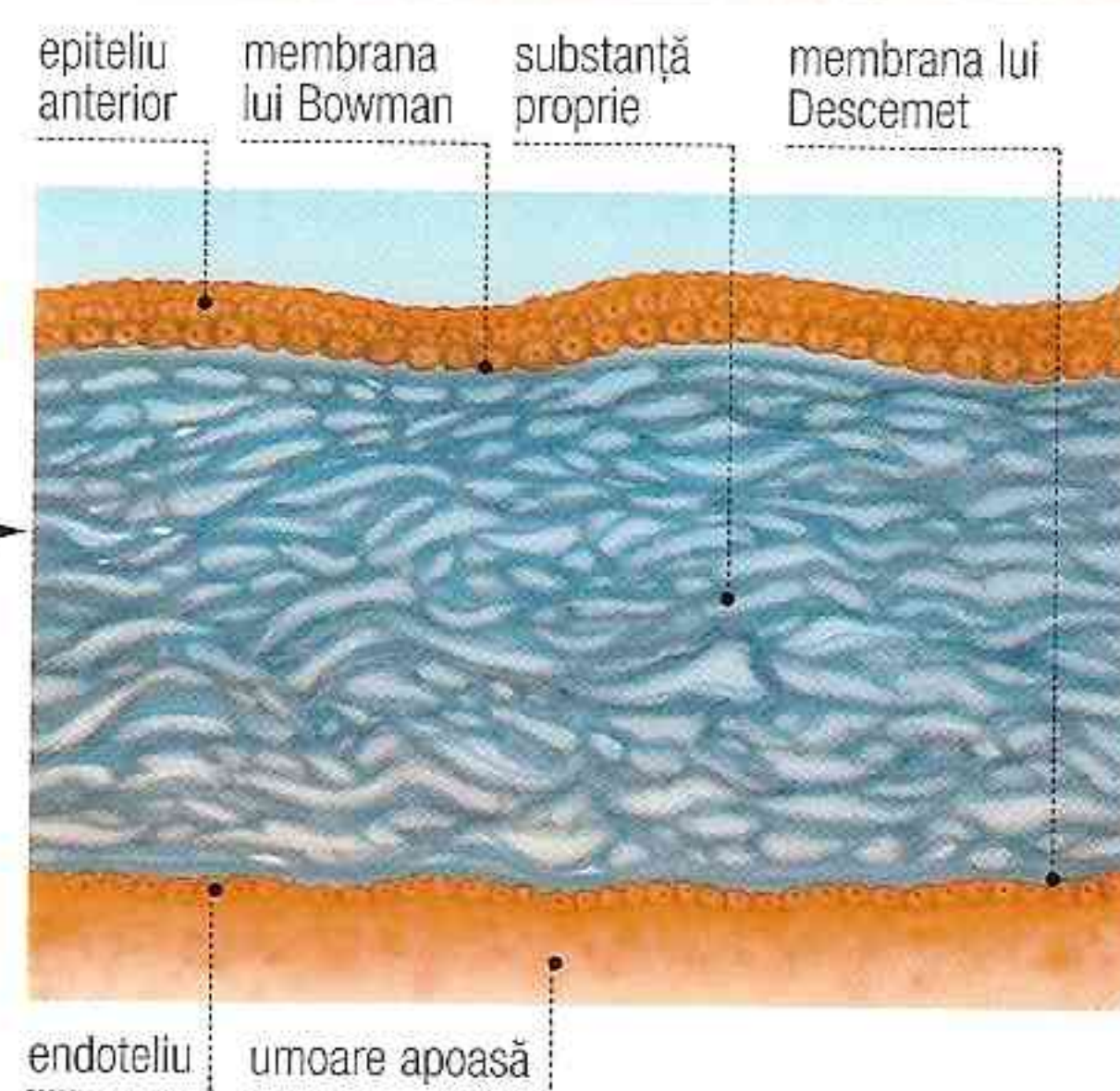

CONJUNCTIVA

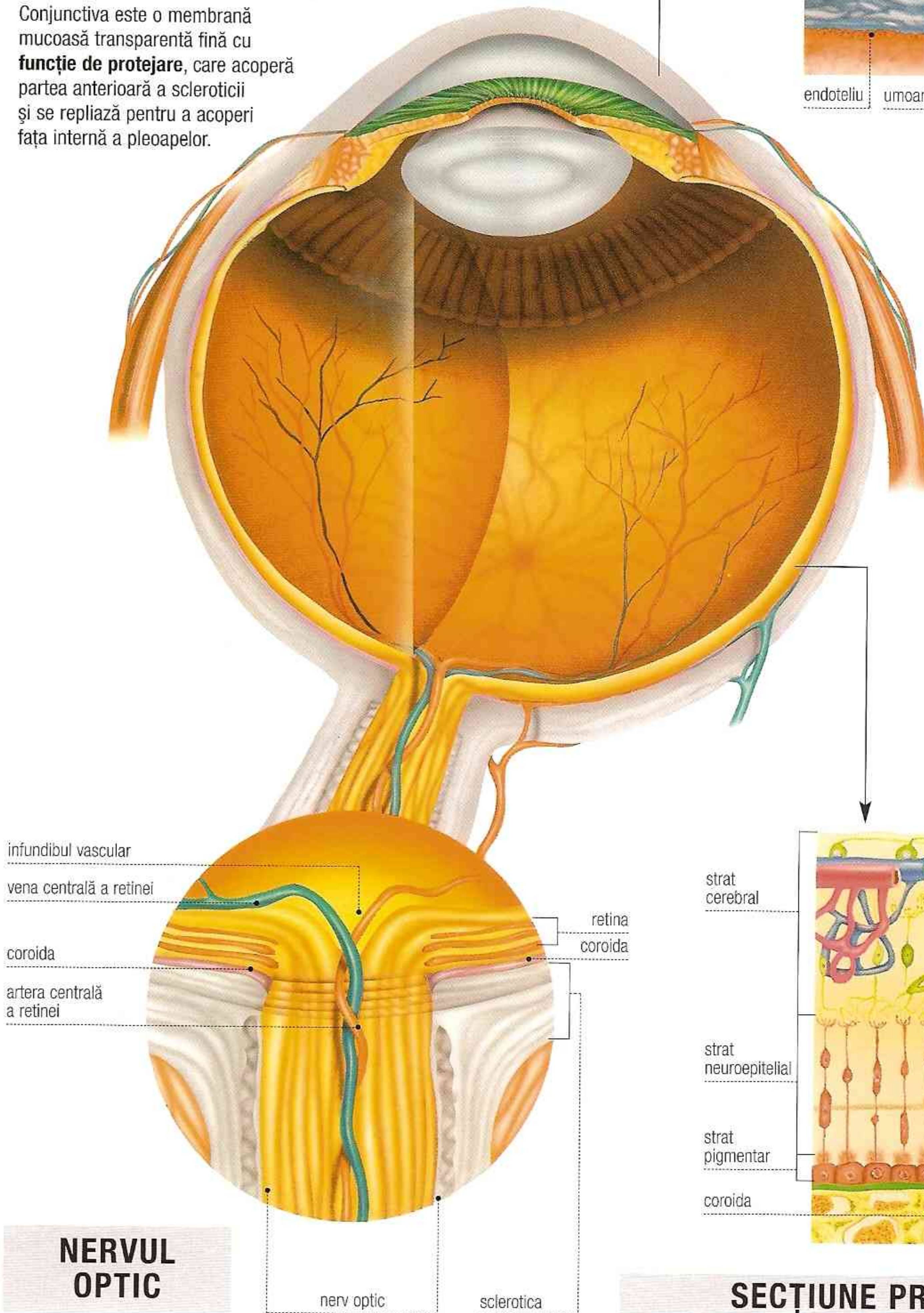
Conjunctiva este o membrană mucoasă transparentă fină cu **funcție de protecție**, care acoperă partea anterioară a scleroticii și se repliază pentru a acoperi fața internă a pleoapelor.

SECȚIUNE ÎN CORNEE

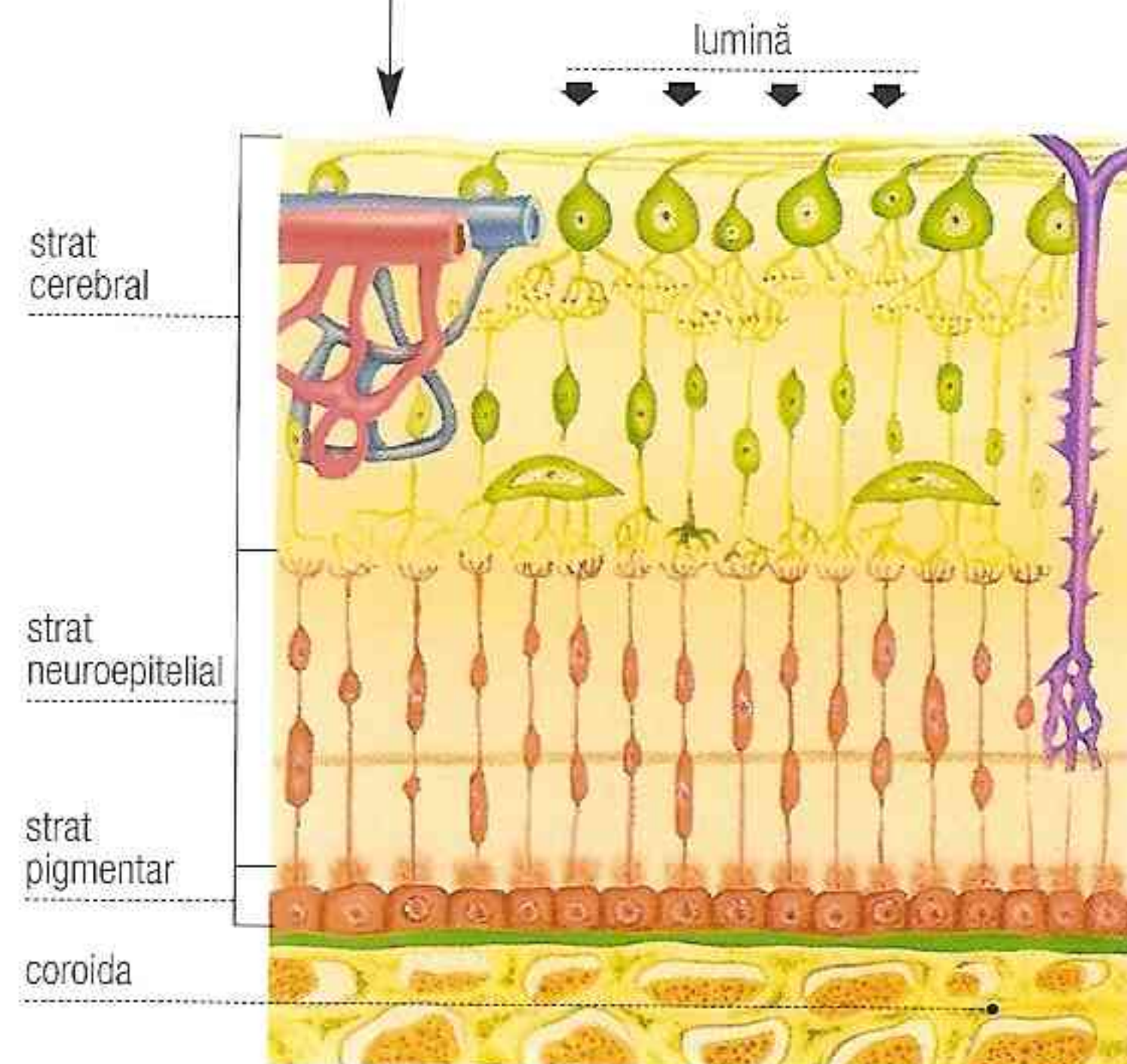

Corneea este un disc concav format din mai multe învelișuri a căror principală caracteristică este **transparența**, calitate de care se bucură datorită dispunerii paralele a fibrelor care îi conferă grosime, având un conținut mare de apă și fără vase sangvine.

Retina este formată din mai multe învelișuri, iar în stratul său cel mai profund există fotoreceptori cu rol de transformare a stimulilor luminoși în impulsuri nervoase: **conurile**, care reacționează în medii bine luminate și care recunosc culorile, și **bastonașele**, care reacționează în medii puțin luminate și care echilibrează vederea în alb și negru.

NERVUL OPTIC

SECȚIUNE PRIN RETINĂ

CĂILE VIZUALE

câmp vizual

glob ocular

nerv optic

chiasma optică

corp geniculat lateral

scoarța cerebrală
(aria vizuală)

Influxurile nervoase generate în fotoreceptorii retinei de impactul razelor luminoase provenite de la obiectele situate în câmpul vizual urmează un drum lung până să ajungă la creier, unde se decodifică și apar imaginile vizuale. Pe traiectoria lor, o parte a fibrelor nervilor optici se încrucișează, astfel că în aria vizuală a lobului occipital din cele două emisfere cerebrale ajung stimuli proveniți de la ambii ochi.

proiecția câmpului
vizual asupra retinei

tract optic

radiația optică sau radiația lui Gratiolet

Celula

Corpul
umanAparatul
locomotorAparatul
digestivAparatul
respiratorAparatul
circulator

Sângele

Limfa

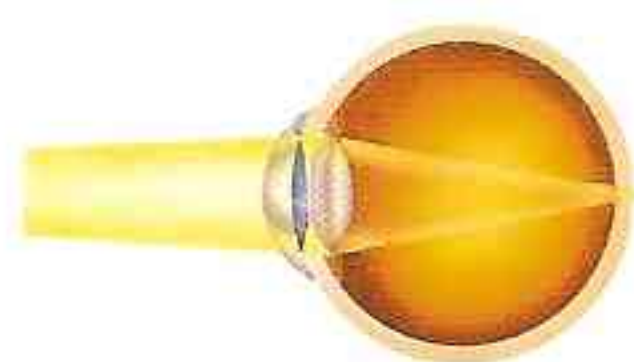
Sistemul
nervos

Simțurile

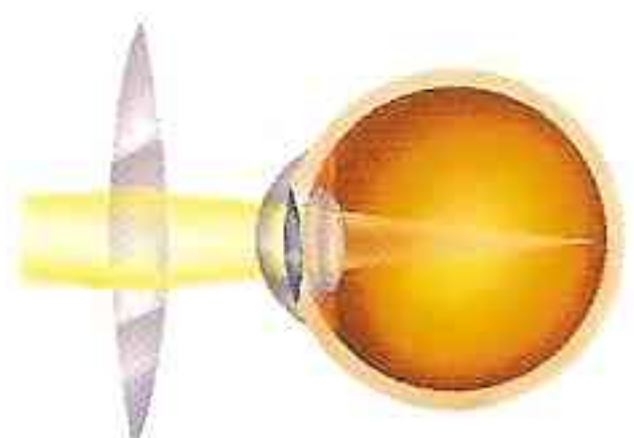
Aparatul
urinarAparatul
reproducătorReproducerea
umanăSistemul
endocrinSistemul
imunitarIndex
alfabetic

PRINCIPALELE DEFECTE DE VEDERE ȘI METODE DE CORECTARE

PRESBIE (VEDERE OBOSITĂ)

Cristalinul și-a pierdut elasticitatea deoarece nu se bombează suficient. Imaginea obiectelor din apropiere se formează în spatele retinei.

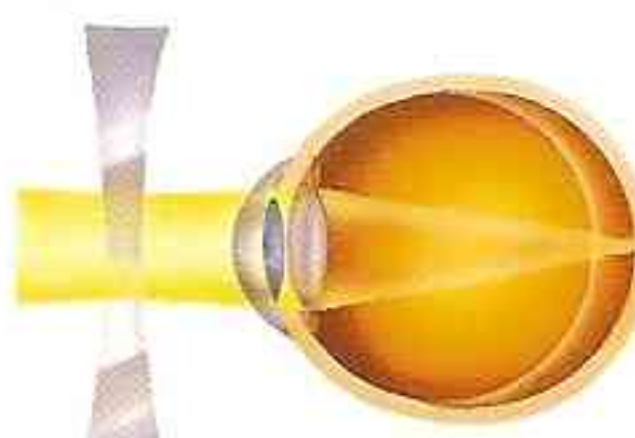

O lentilă convergentă compensează lipsa de adaptare a cristalinului.

MIOPIE

Cristalinul funcționează bine, dar globul ocular este prea mare. Imaginea obiectelor din depărtare se formează în fața retinei.

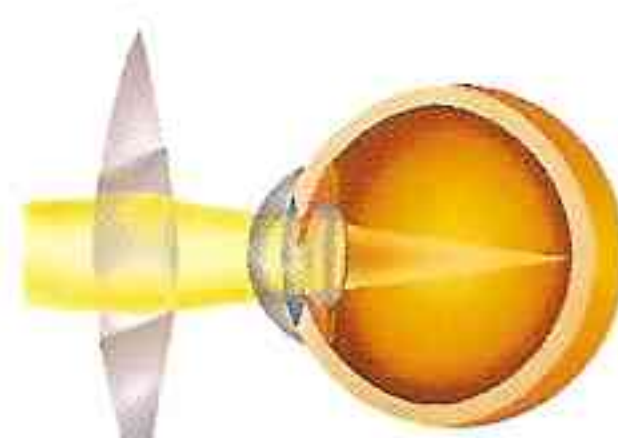

O lentilă divergentă poziționează imaginea clară pe retină.

HIPERMETROPIE

Cristalinul funcționează bine, dar globul ocular este prea scurt. Imaginea obiectelor apropiate se formează în spatele retinei.

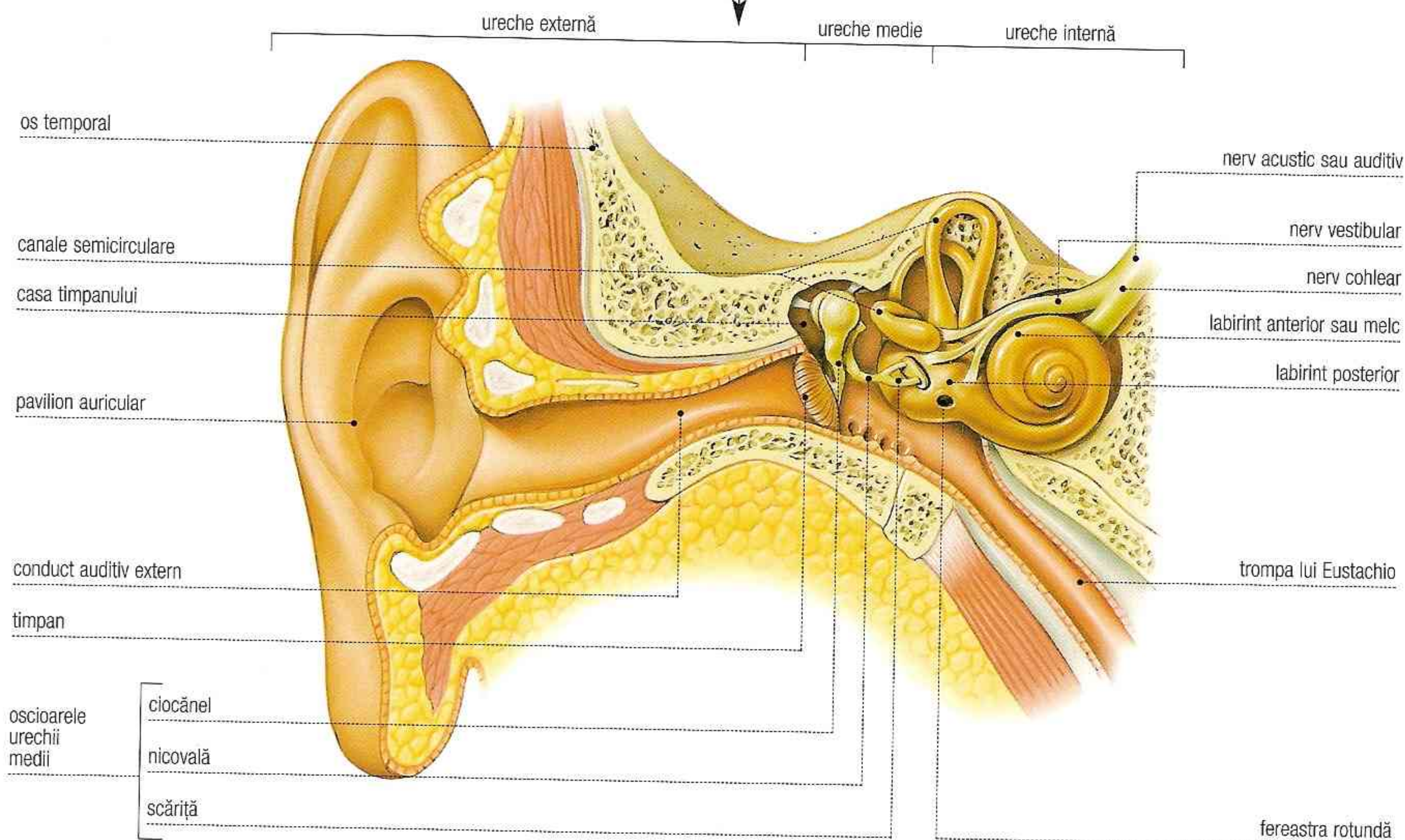

O lentilă convergentă poziționează imaginea clară pe retină.

Urechea este un organ complex, deoarece pe de o parte are rol de auz, simț cu ajutorul căruia percepem **sunetele** venite din exterior, fiind un instrument fundamental care ne avertizează de ce se întâmplă în jurul nostru și care ne ajută să **comunicăm** cu cei din jurul nostru, iar pe de altă parte ne ajută la menținerea **echilibrului** corpului.

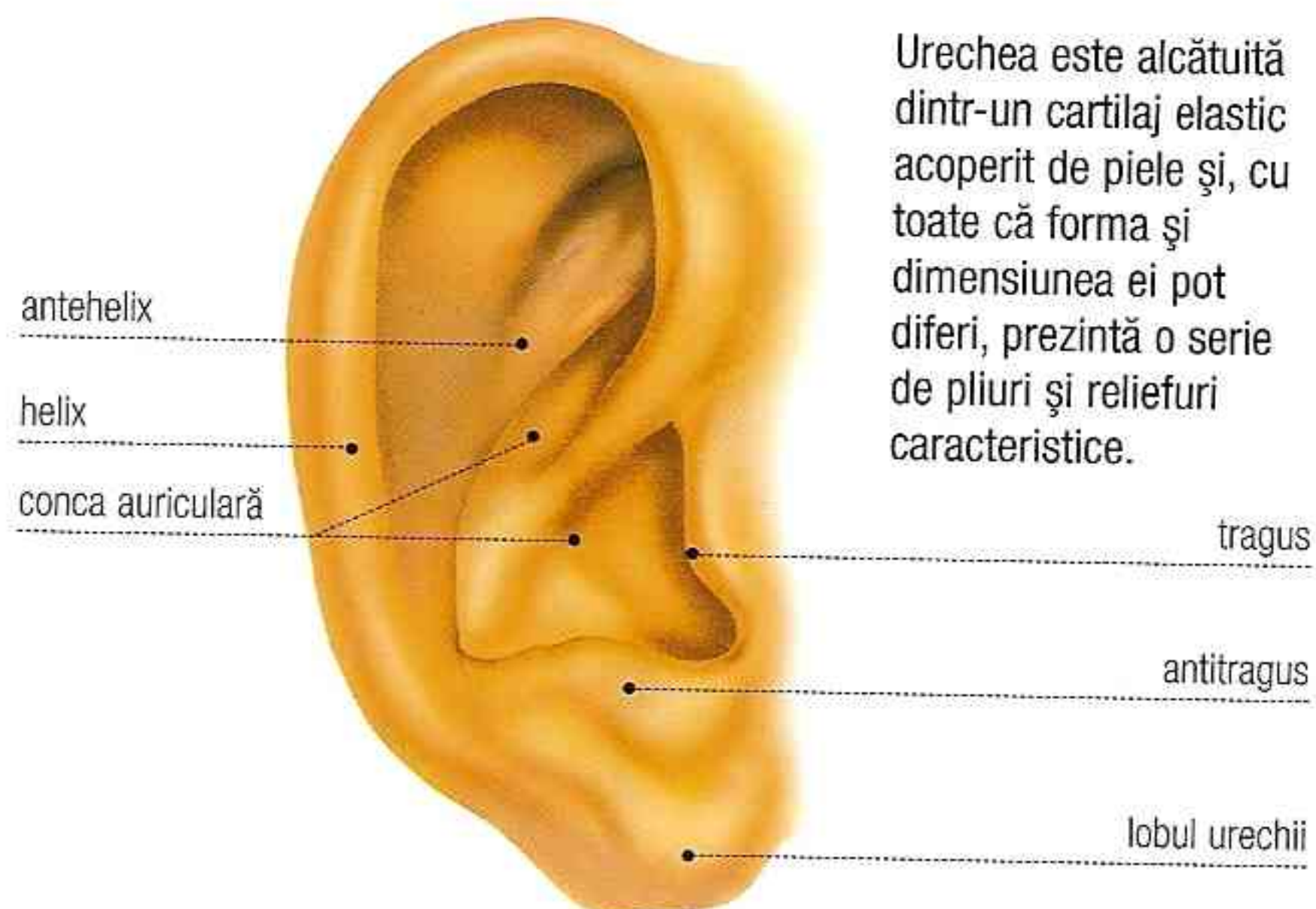
SECȚIUNE A APARATULUI AUDITIV

În aparatul auditiv se disting trei segmente:

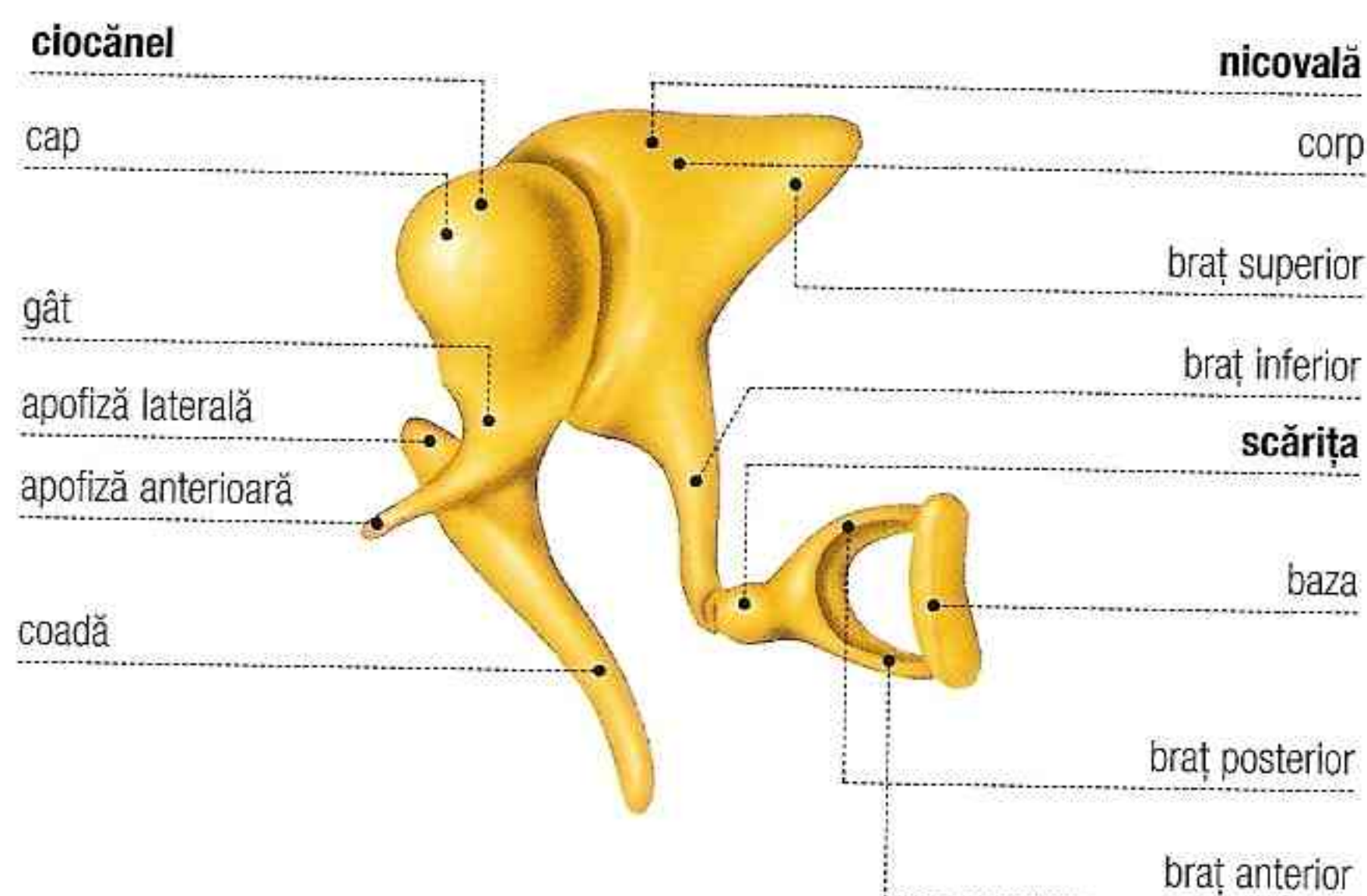
- **urechea externă**, alcătuită din ureche, sau pavilion auricular, și conduct auditiv extern;
- **urechea medie**, aflată într-o cavitate a osului temporal, denumită casa timpanului, separată de urechea externă prin membrana timpanică, și conține o înlanțuire de trei oscioare articulate;
- **urechea internă**, denumită și labirint, formată la rândul său din două fragmente: labirintul anterior, numit și melc sau cohlee, în el aflându-se organul lui Corti, și labirintul posterior, sau aparatul vestibular, unde se generează stimulii care participă la menținerea echilibrului corpului.

PAVILIONUL AURICULAR

Urechea este alcătuită dintr-un cartilaj elastic acoperit de piele și, cu toate că forma și dimensiunea ei pot diferi, prezintă o serie de pliuri și reliefuri caracteristice.

ÎNLĂNȚUIREA OSCIOARELOR URECHII

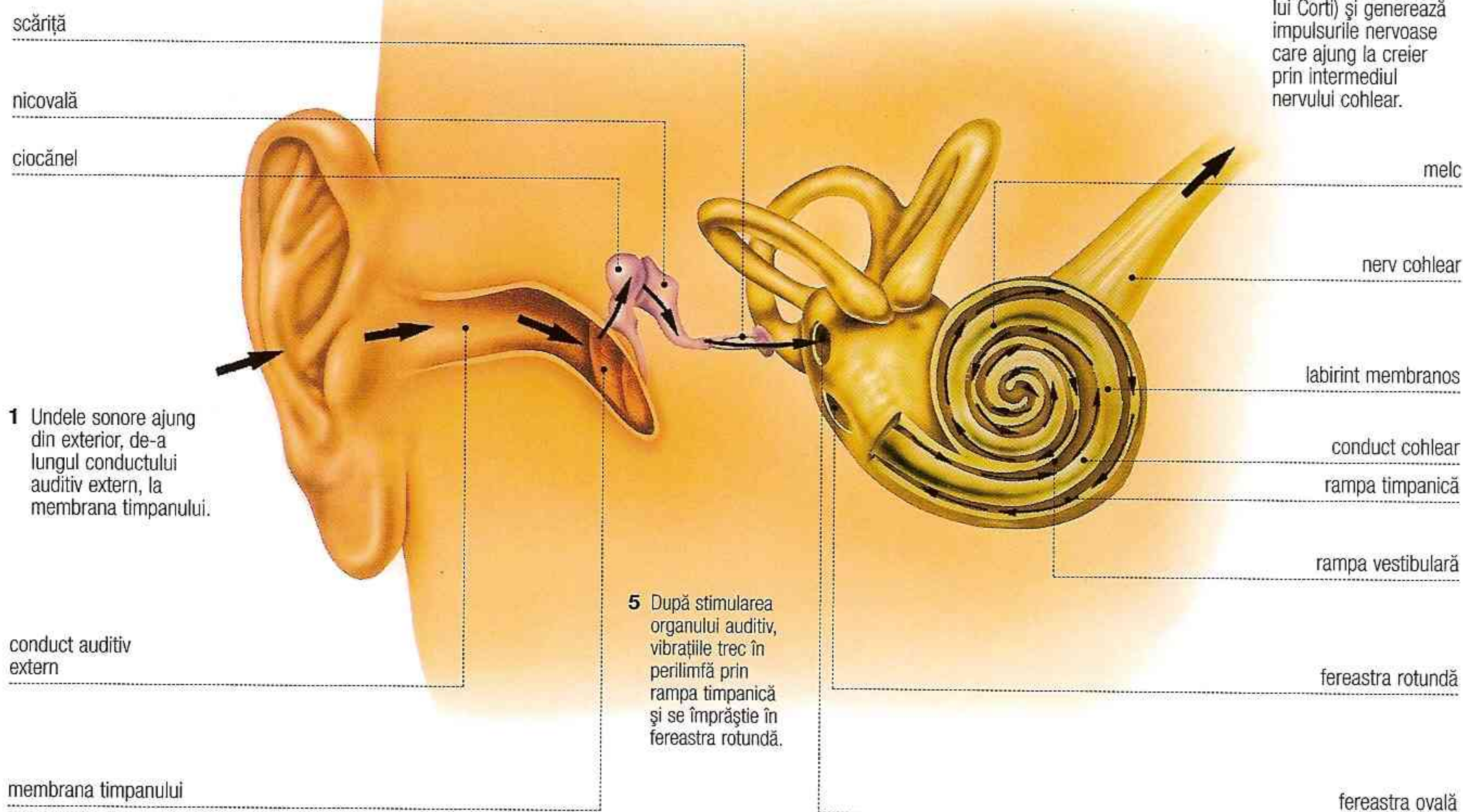
MECANISMUL AUZULUI

2 Oscioarele urechii medii (ciocănel, nicovală și scăriță) vibrează, iar baza scăriței se mișcă, deschizând fereastra ovală.

3 Vibrațiile de la baza scăriței se transmit, cu ajutorul ferestrei ovale, perilimfei rampei vestibulare a melcului.

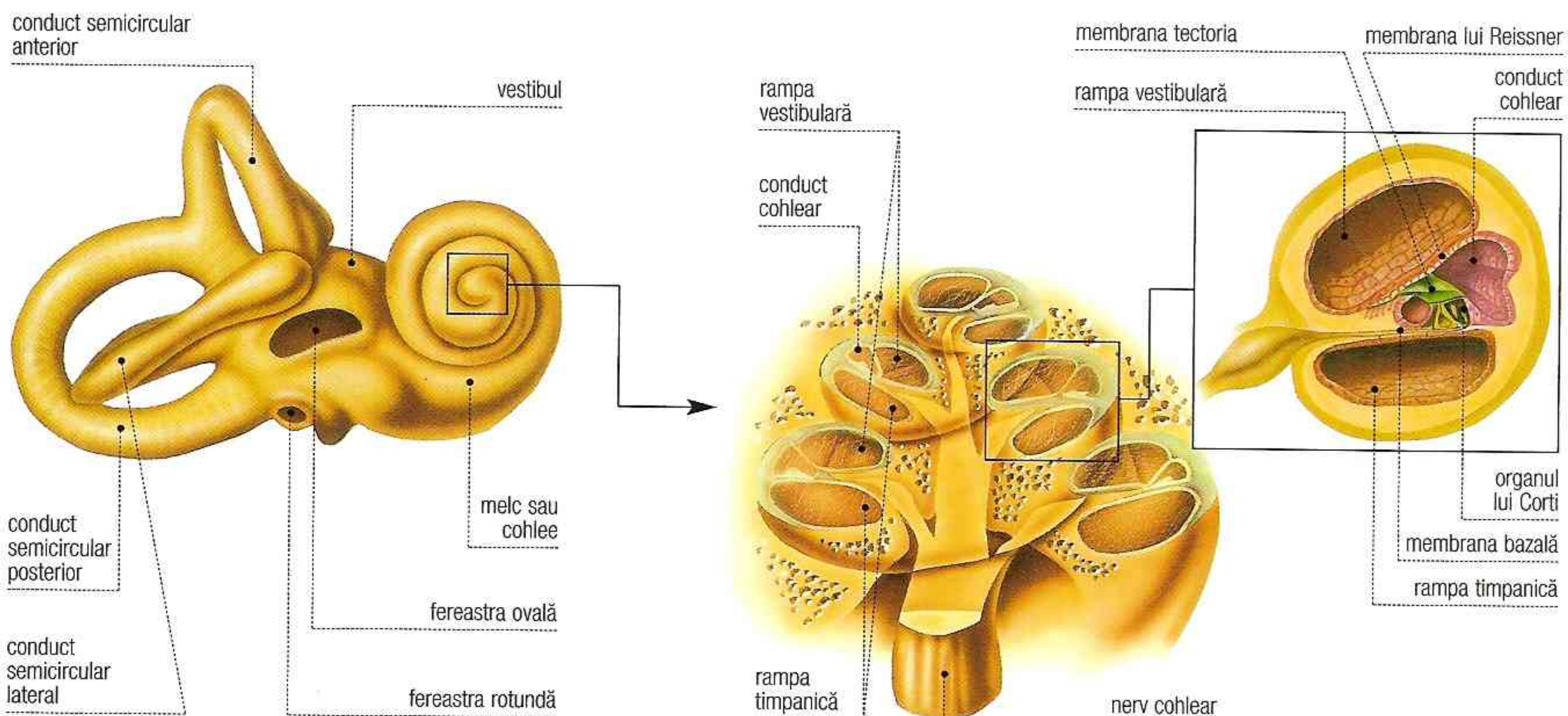
4 Vibrațiile stimulează organul auditiv (organul lui Corti) și generează impulsurile nervoase care ajung la creier prin intermediul nervului cohlear.

5 După stimularea organului auditiv, vibrațiile trec în perilimfă prin rampa timpanică și se împrăștie în fereastra rotundă.

LABIRINTUL

SECȚIUNE TRANSVERSALĂ PRIN MELC

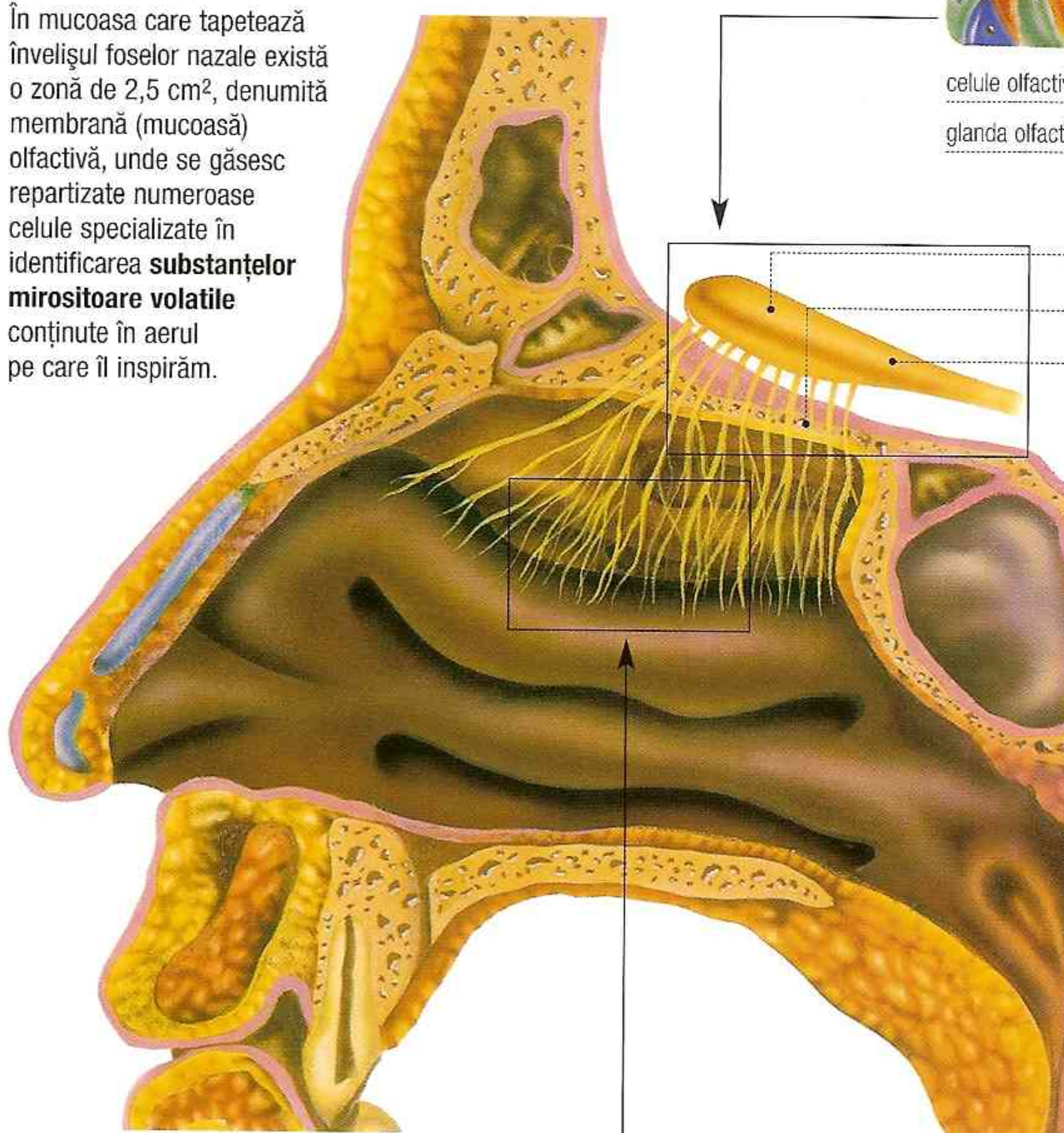

MIROSUL

Analizatorul olfactiv este un simț cu multiple funcții: participă în procesul digestiv, deoarece **mirosul** plăcut al alimentelor stimulează secrețiile salivare și gastrice, ne **avertizează** de prezența gazelor toxice care miros urât și ne echilibrează **senzațiile**, atât cele plăcute, cât și cele neplăcute, influențând viața noastră afectivă.

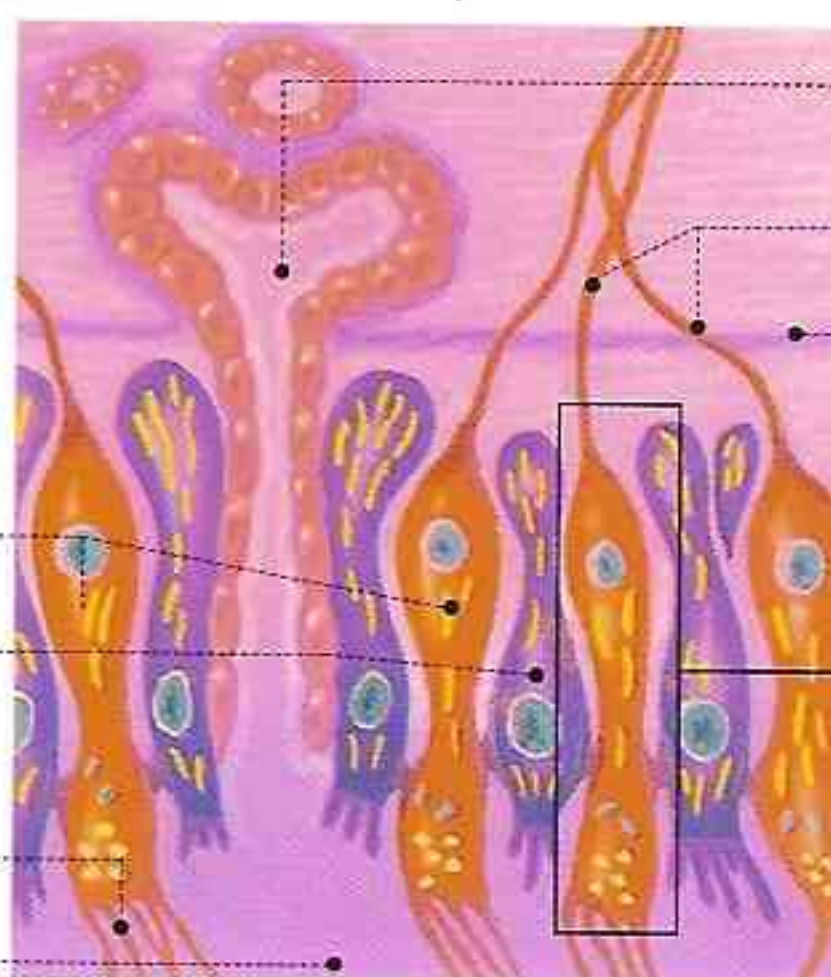
LOCALIZAREA MEMBRANEI OLFACTIVE ȘI A BULBULUI OLFACTIV

În mucoasa care tapetează învelișul foselor nazale există o zonă de 2,5 cm², denumită membrană (mucoasă) olfactivă, unde se găsesc repartizate numeroase celule specializate în identificarea **substanțelor mirositoare volatile** conținute în aerul pe care îl inspirăm.

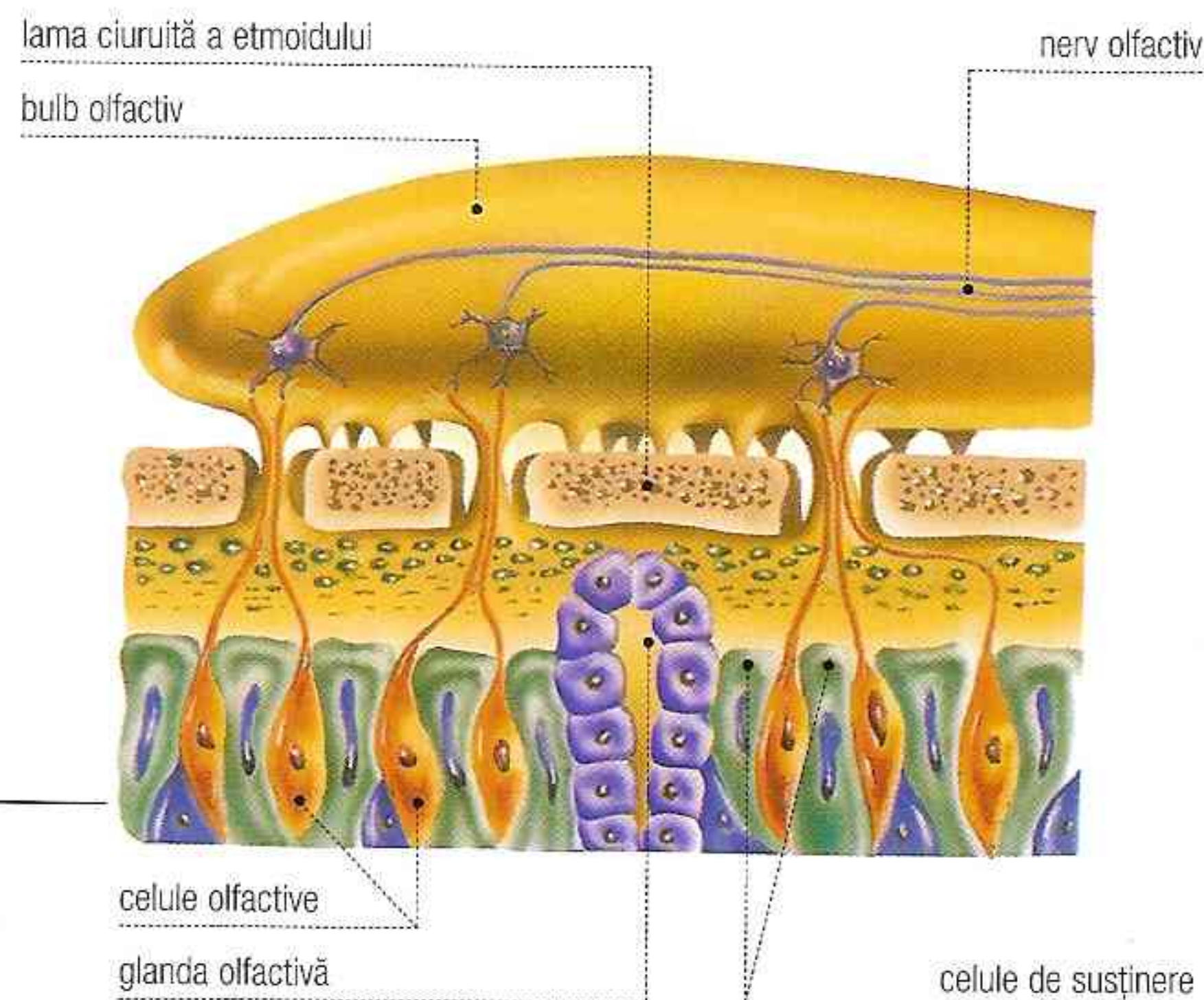
SECȚIUNE A MEMBRANEI OLFACTIVE

celule olfactive
celule de susținere
cili olfactivi
mucus

glandă olfactivă
fibre nervoase
membrană bazală

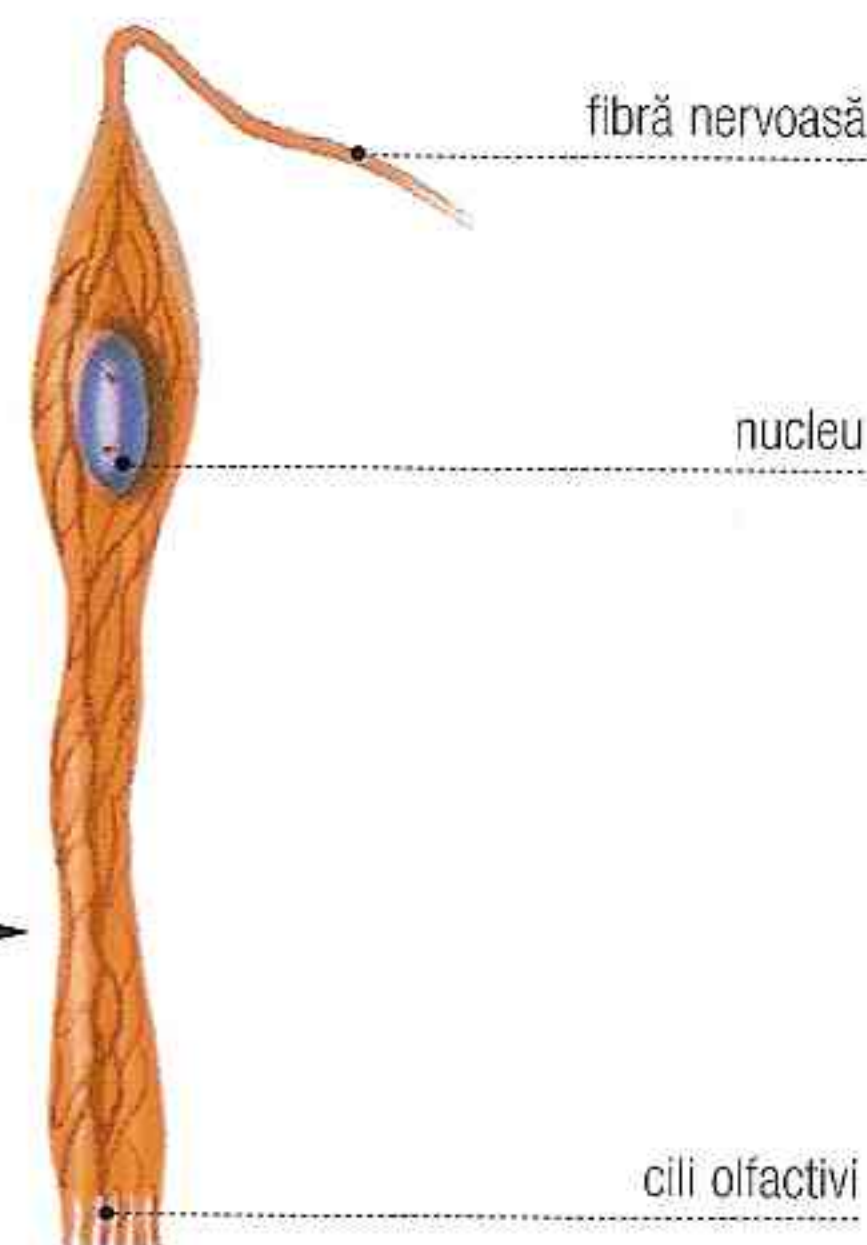
BULBUL OLFACTIV

bulb olfactiv
os etmoid
nerv olfactiv

Fiecare din celulele olfactive, intercalate între altele de susținere și glande mici care produc mucozități, prezintă niște **cili** mici care reacționează la contactul cu substanțele mirositoare și generează niște **impulsuri** care se transmit printr-o fibră nervoasă subțire care iese prin cealaltă extremitate și care, după ce traversează osul etmoid, ajunge la bulb olfactiv.

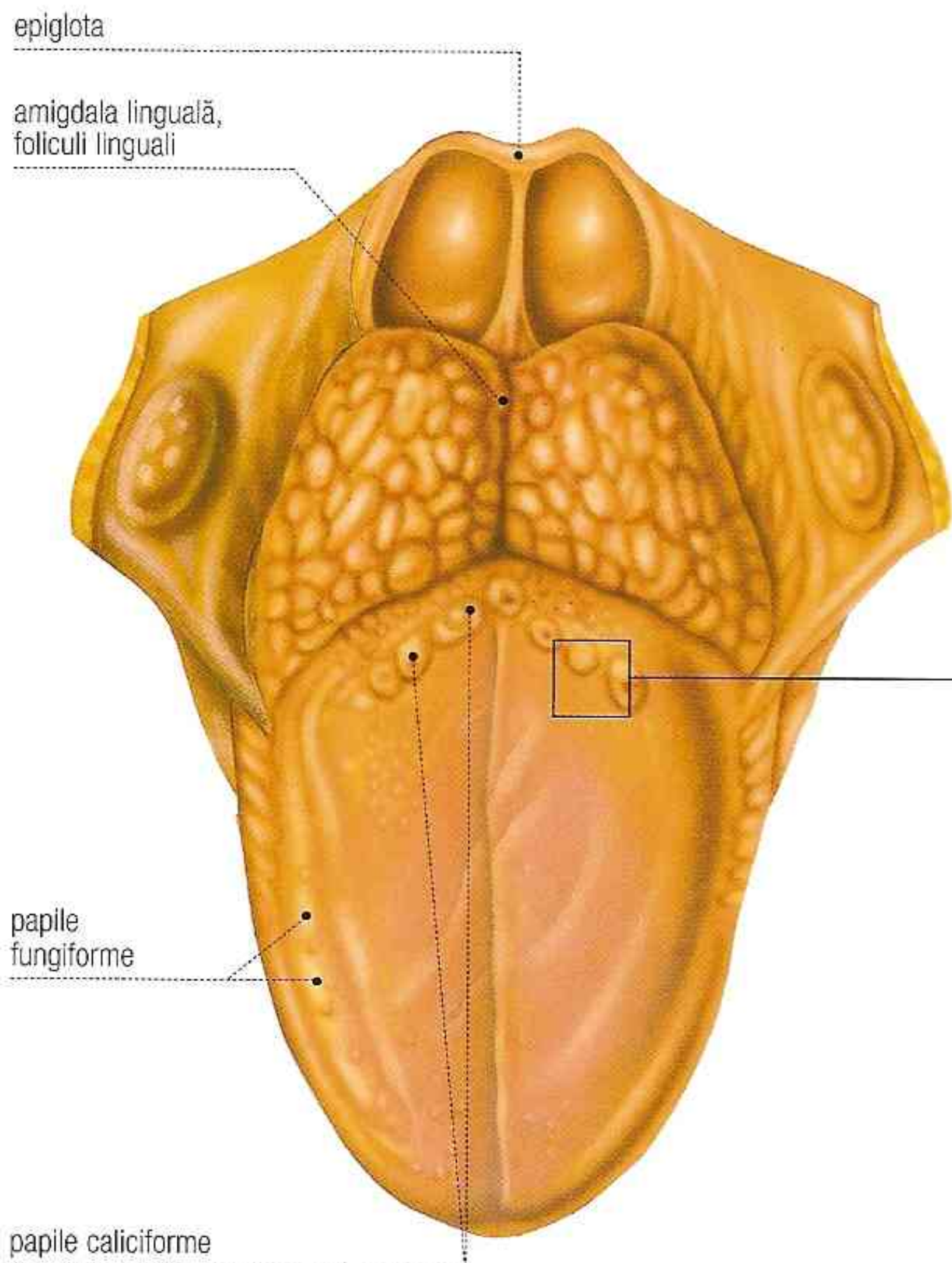
CELULA OLFACTIVĂ

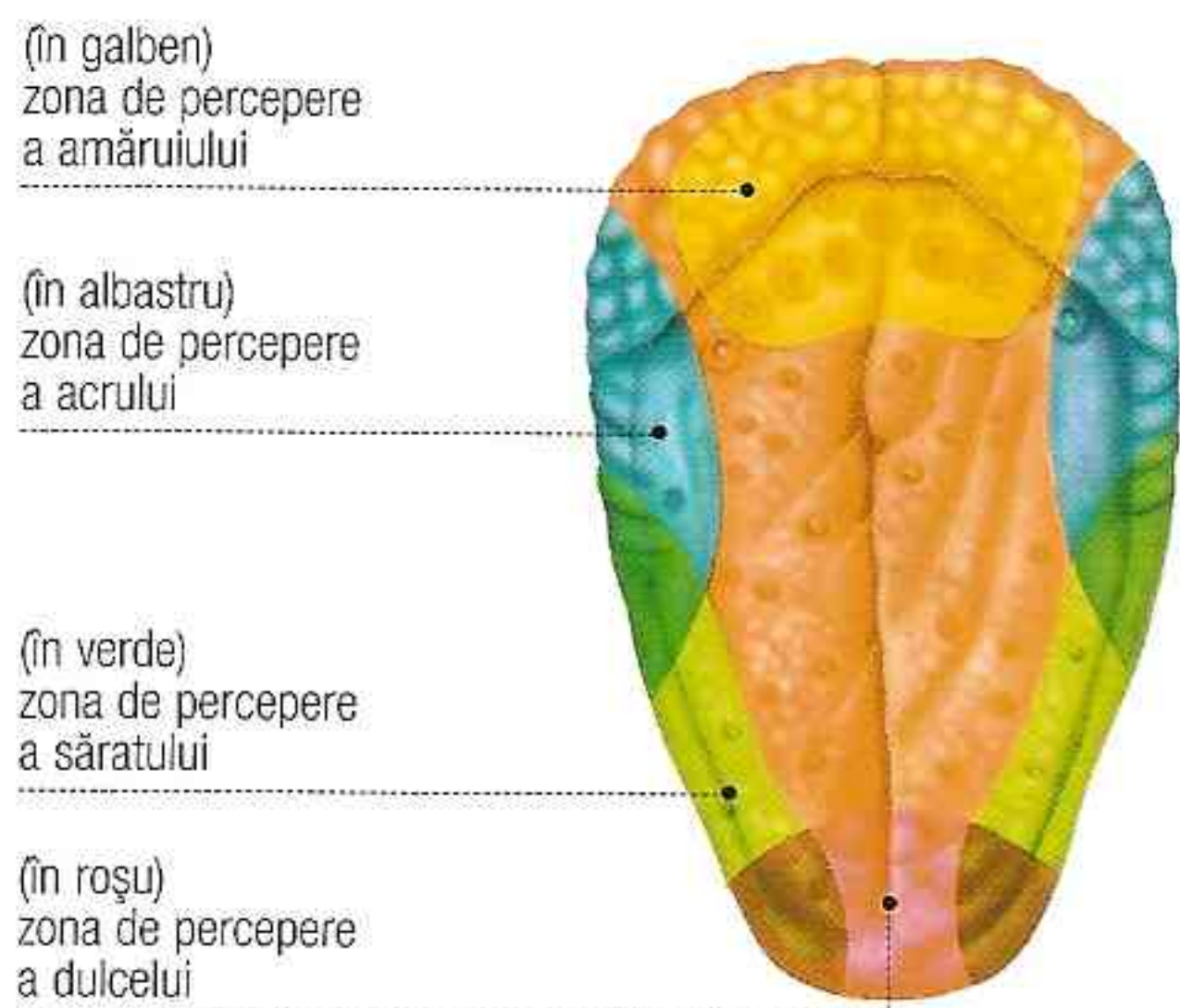
LIMBA

VEDERE DIN SPATE

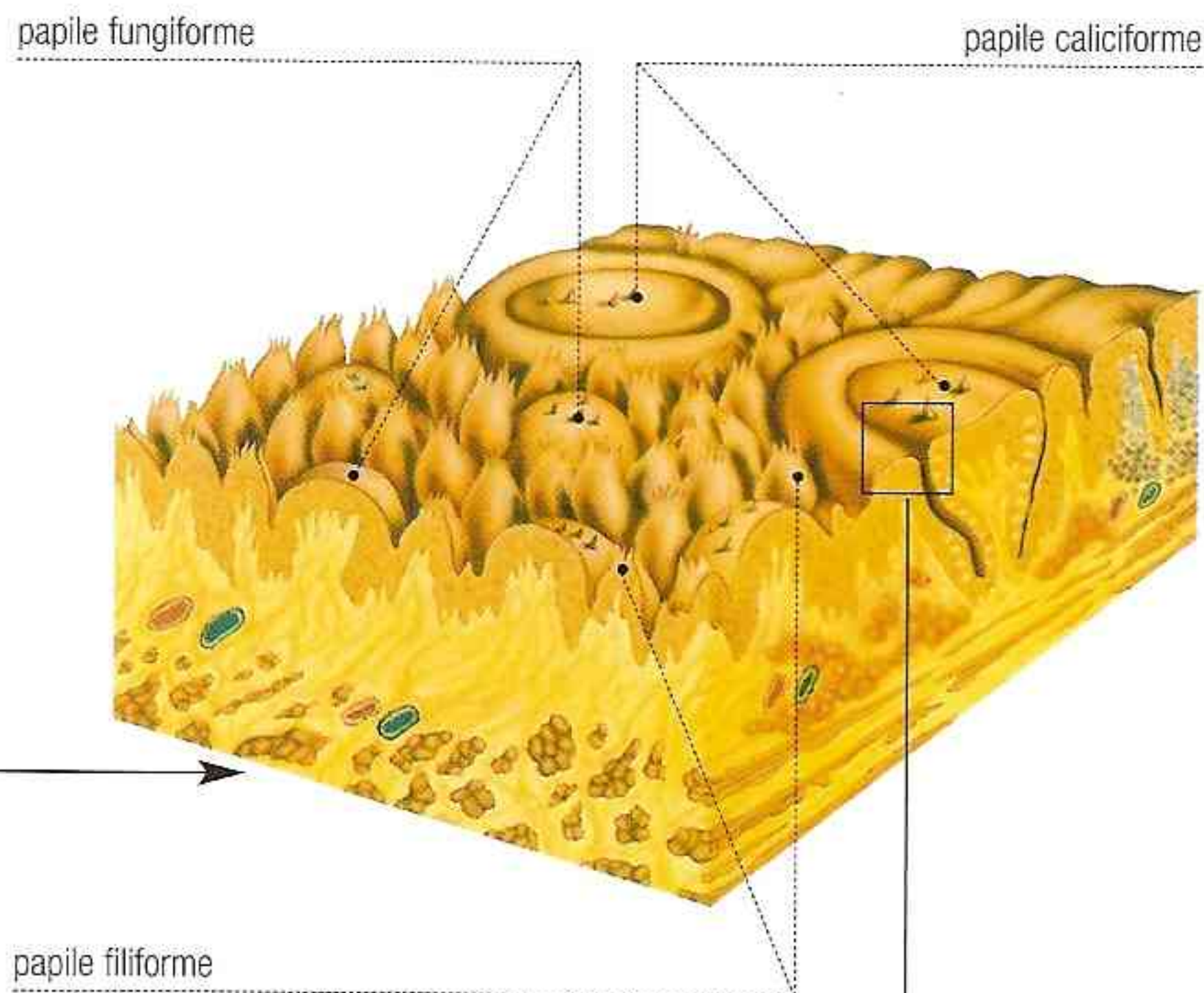

Pe suprafața limbii sunt distribuite mii de papile gustative care găzduiesc adevărați receptori senzoriali: corpusculii sau butonii gustativi. Fiecare dintre acești corpusculi, de formă ovoidă, conțin de la cinci la douăzeci de celule senzoriale gustative, fiecare având corespondenți de terminații nervoase, la fel ca și cele de susținere, toate fiind situate în jurul cavității centrale. Atunci când substanțele chimice dizolvate în salivă ajung la porul gustativ, celulele senzoriale sunt stimulate și se generează niște influxuri nervoase care, după ce sunt prelucrate de creier, se transformă în senzații gustative.

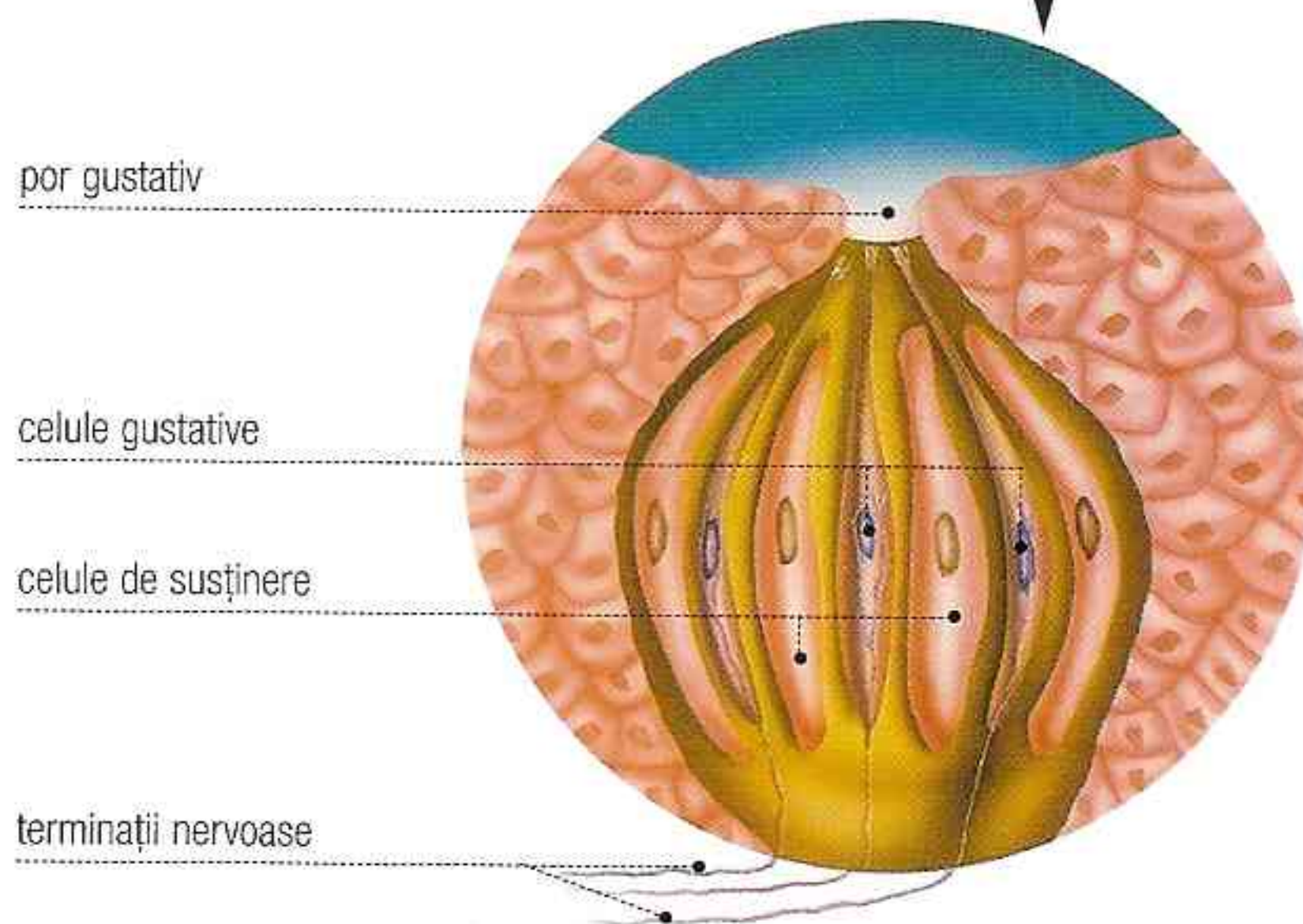
ZONE DE PERCEPERE A DIFERITELOR GUSTURI

SECȚIUNE A UNUI FRAGMENT AL SUPRAFEȚEI LIMBII

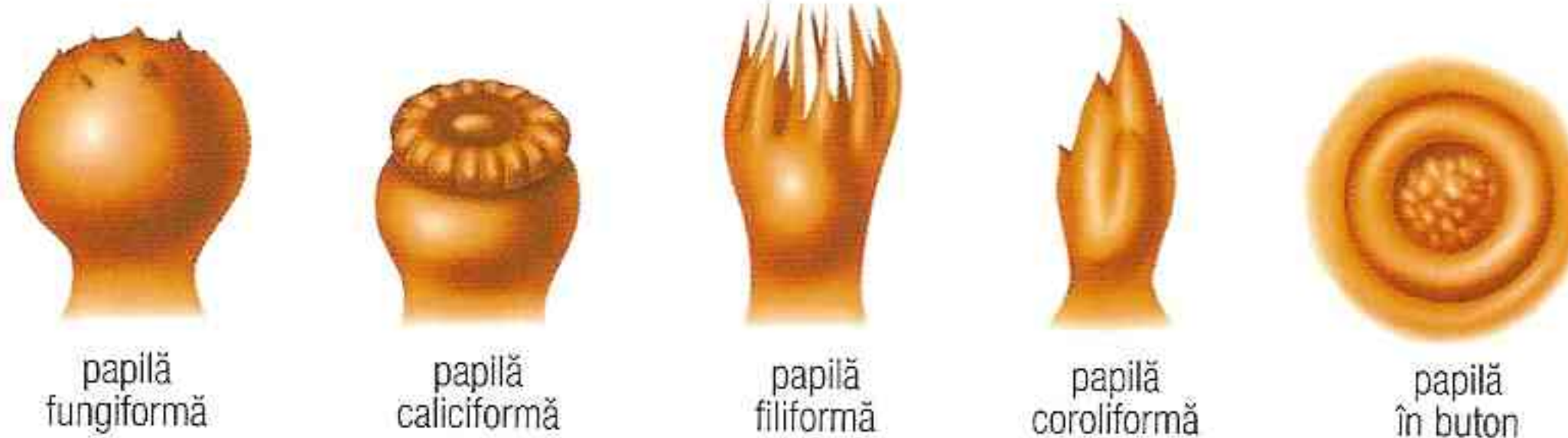

SECȚIUNE A UNUI CORPUȘCUL GUSTATIV

TIPURI DE PAPILE GUSTATIVE

Există tipuri diferite de papile gustative și toate percep cele patru senzații de bază: **dulce, sărat, acru și amar**. Fără îndoială, diversele papile, distribuite inegal pe suprafața limbii, răspund cu o intensitate mai mare sau mai mică diversilor stimuli, deoarece există zone ale limbii care captează mai bine un anumit gust.

Introducere

Celula

Corpul uman

Aparatul locomotor

Aparatul digestiv

Aparatul respirator

Aparatul circulator

Sângele

Limfa

Sistemul nervos

Simțurile

Aparatul urinar

Aparatul reproducător

Reproducerea umană

Sistemul endocrin

Sistemul imunitar

Index alfabetic

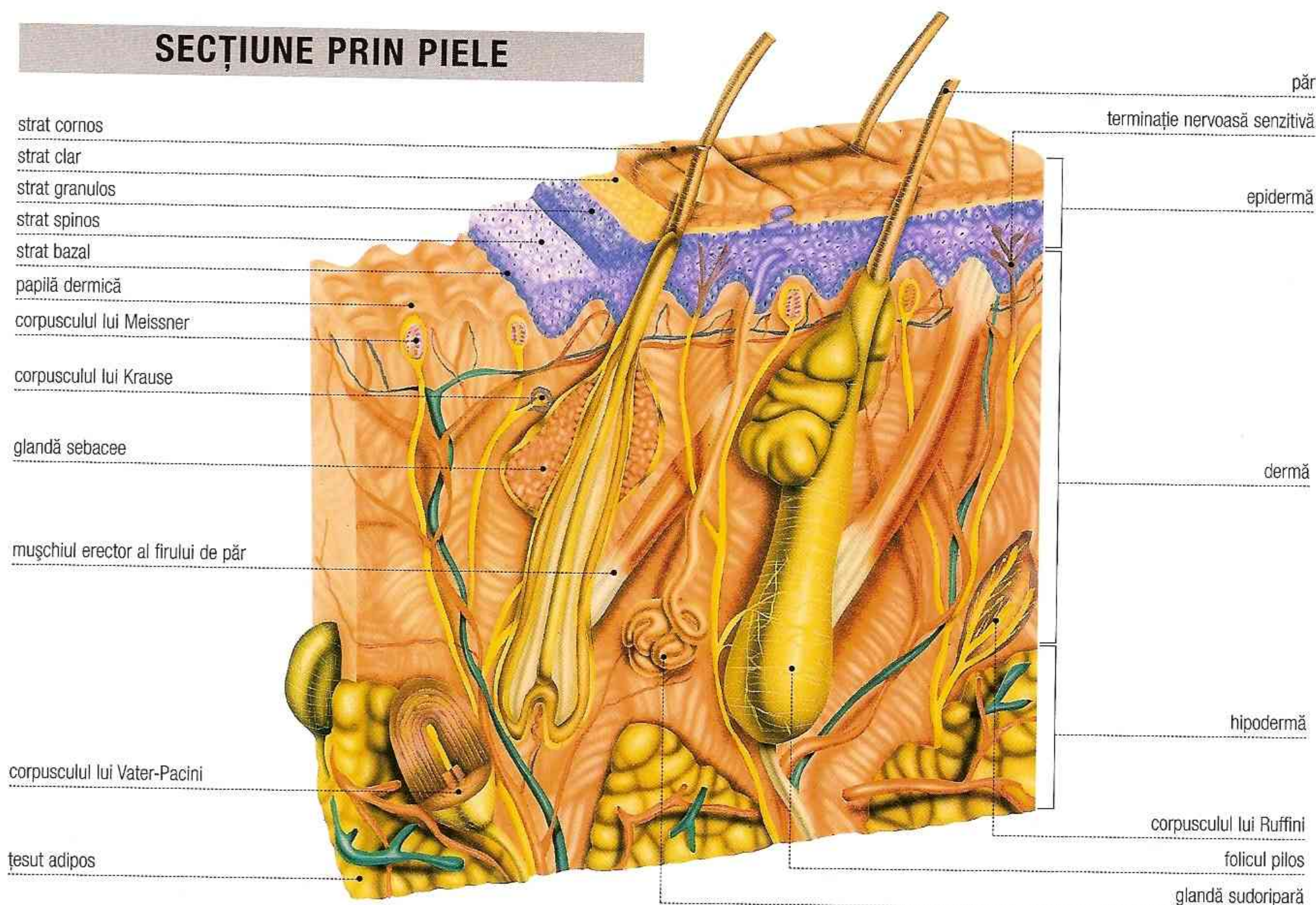

SIMȚUL TACTIL

Pielea reprezintă **îmbrăcămintea** corpului nostru și dispune de o inervație senzitivă bogată, capabilă să înregistreze o amplă varietate de **stimuli** externi și care furnizează o **informație** valoroasă despre

mediul înconjurător: deține o multitudine de receptori cu rol de a detecta la timp stimuli tactili, termici (frig, cald) și dureroși.

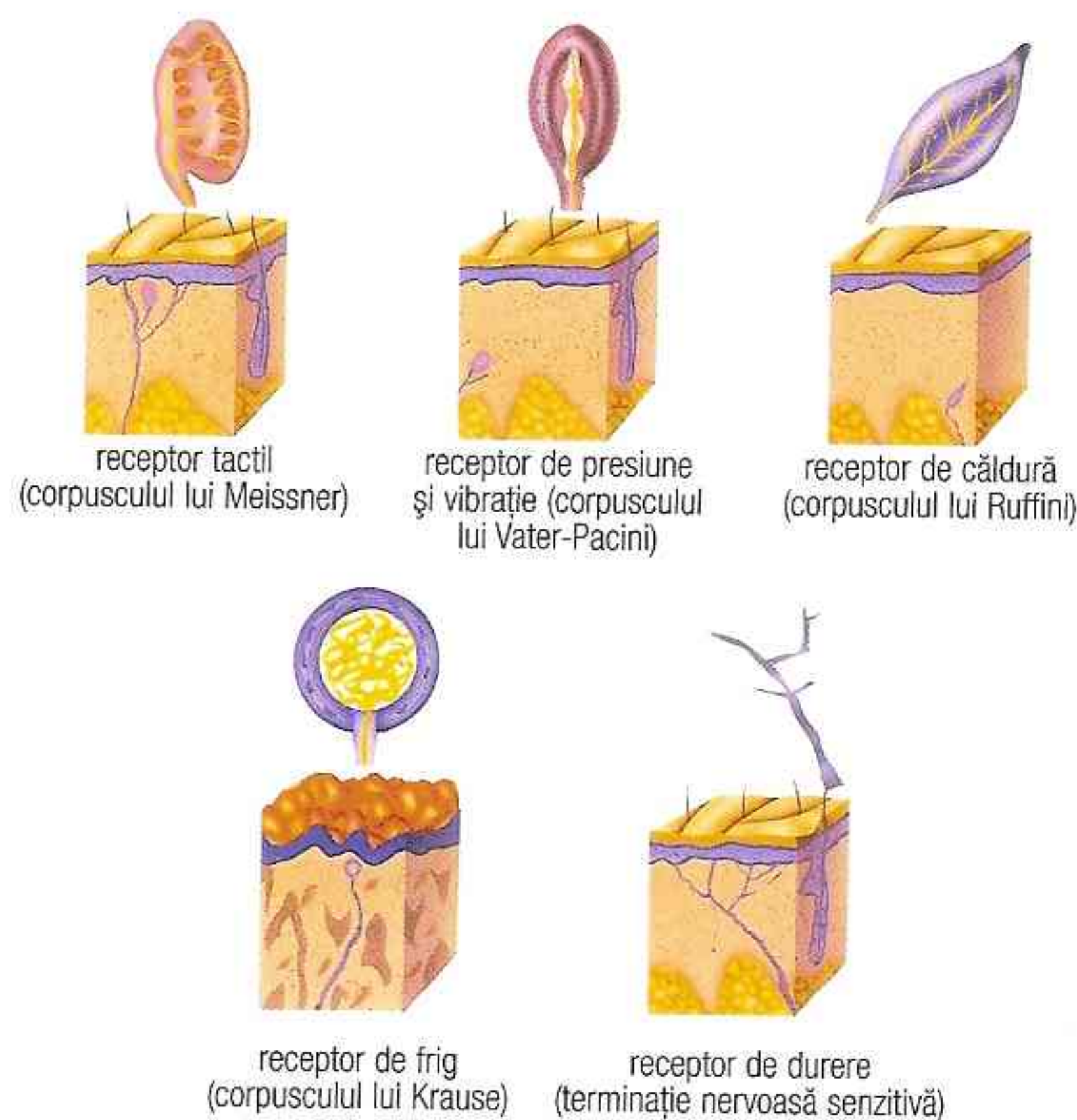
SECȚIUNE PRIN PIELE

Pielea este o **membrană** rezistentă și flexibilă care acoperă tot corpul și **protejează** organismul de agenți agresivi din exterior, participă la funcțiile de **reglare a temperaturii corpului** și se comportă ca un autentic **organ senzorial**. Este formată din trei învelișuri suprapuse:

- **epiderma**, înveliș superficial care intră în contact direct cu exteriorul;
- **derma**, subiacent epidermei și format în special din elemente ale țesutului conjunctiv;
- **hipodermă**, sau țesut celular subcutanat, este învelișul cel mai profund, alcătuit mai ales dintr-un țesut adipos (gras) care-l protejează de frig, amortizează loviturile și servește ca o rezervă principală de energie a organismului.

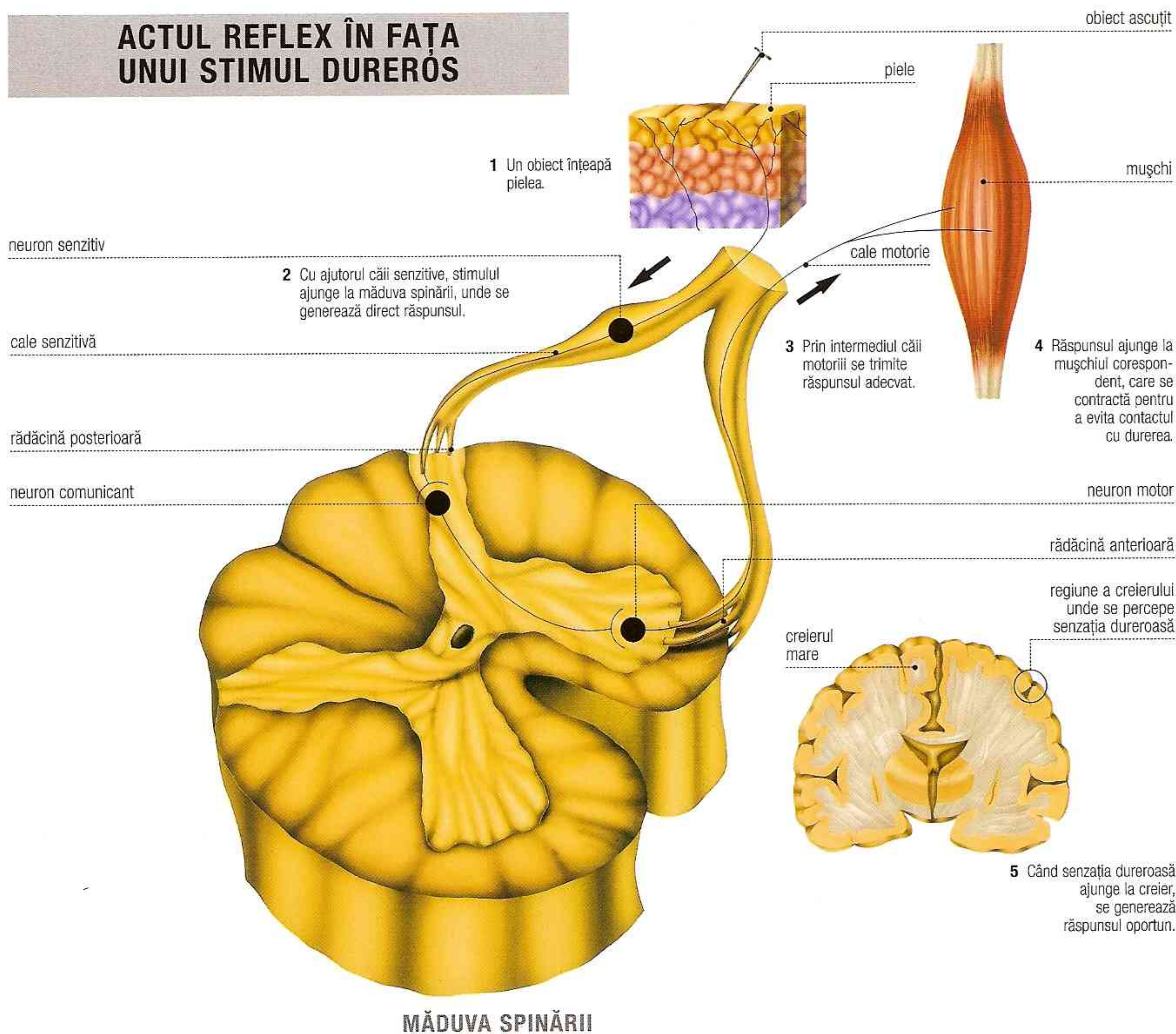
RECEPTORII SENZORIALI

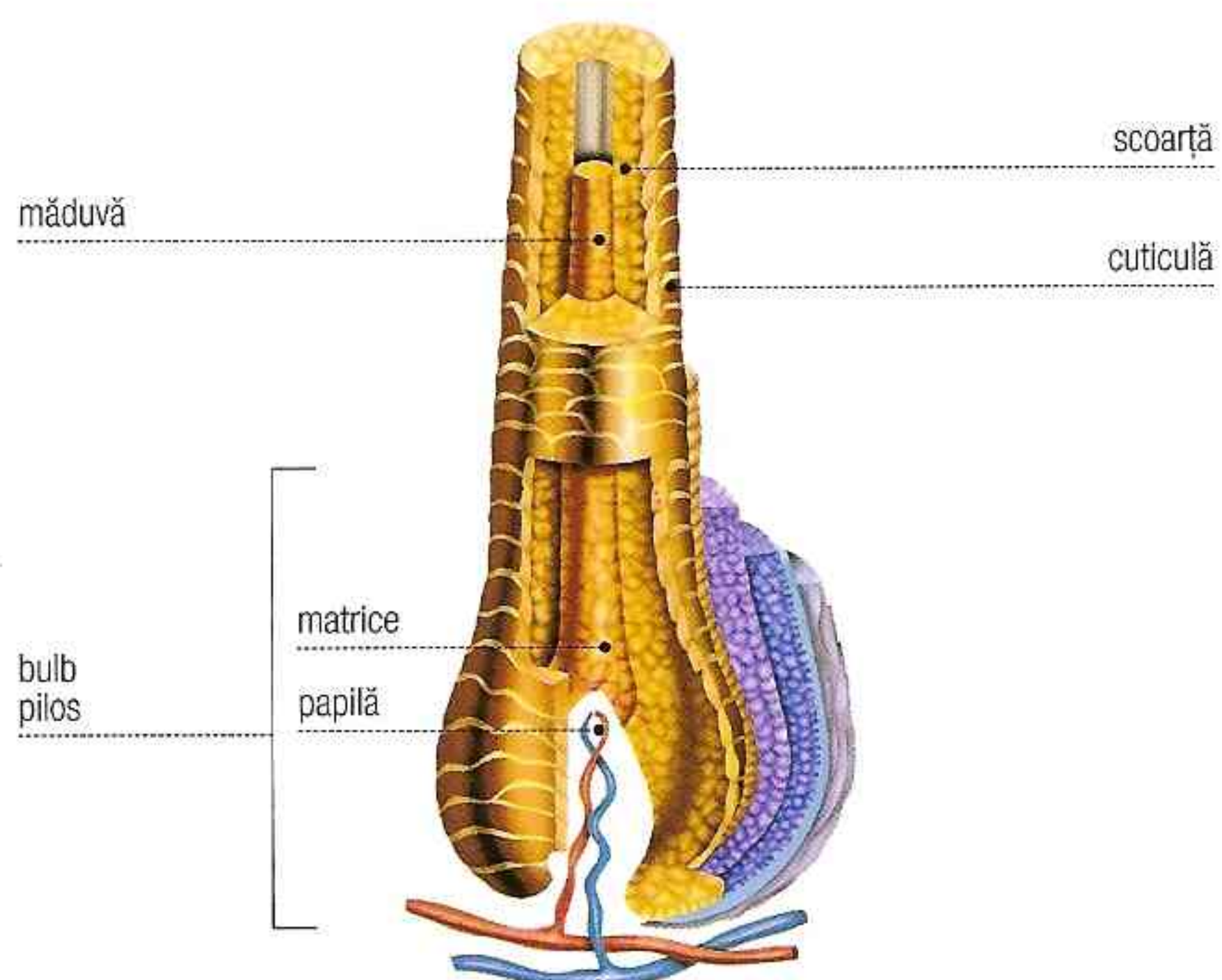
Distribuiți pe toată suprafața pielii, dar având o concentrație diferită în diverse regiuni ale corpului, există o mulțime de receptori senzoriali care răspund la diverși stimuli și trimit informații către sistemul nervos pentru a fi imediat interpretate.

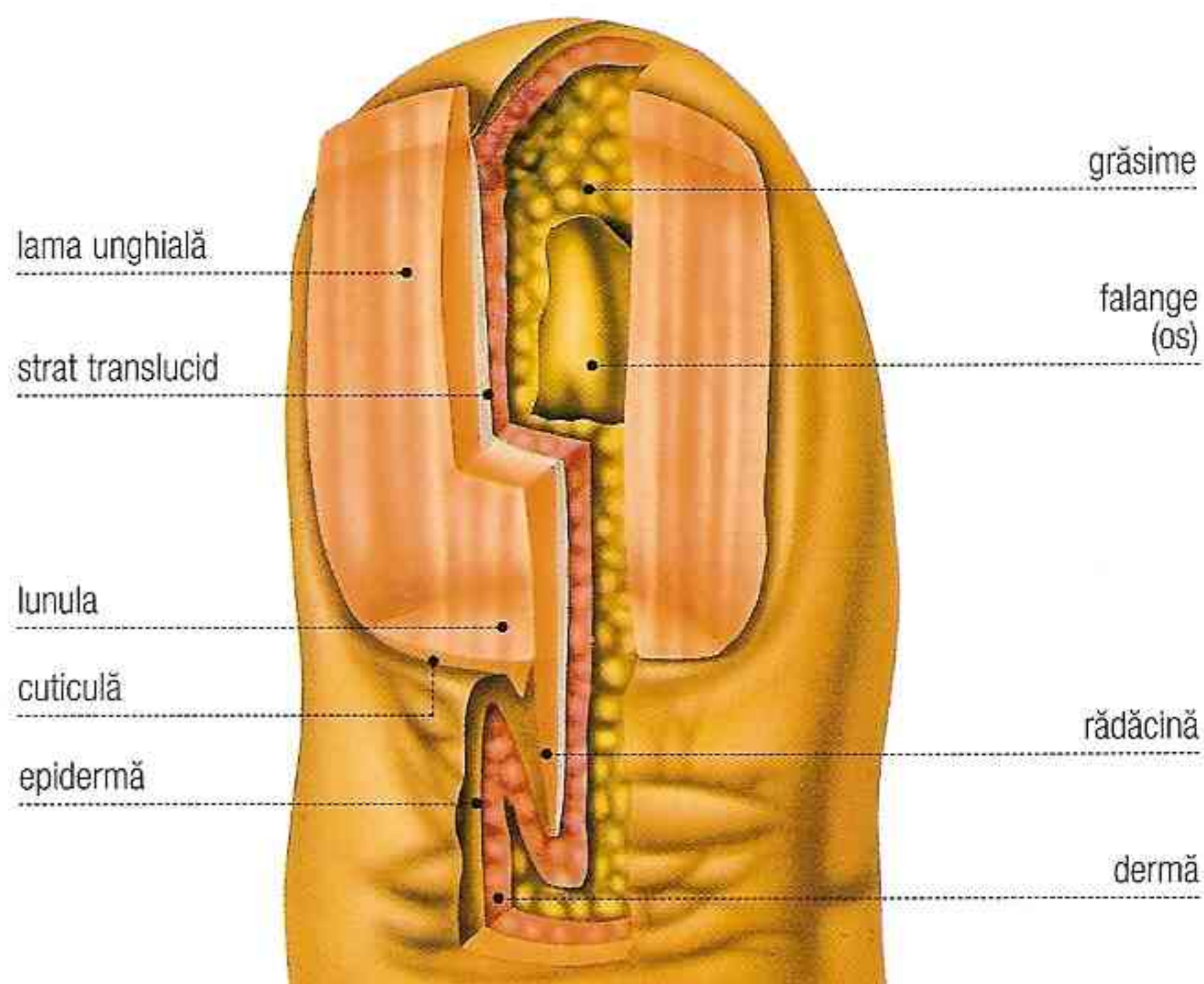
ACTUL REFLEX ÎN FAȚA UNUI STIMUL DUREROS

SECȚIUNE ÎNTR-UN FOLICUL PILOS ȘI ÎN RĂDĂCINA UNUI FIR DE PĂR

SECȚIUNE PRIN UNGHIE

Introducere

Celula

Corpul uman

Aparatul locomotor

Aparatul digestiv

Aparatul respirator

Aparatul circulator

Sângele

Limfa

Sistemul nervos

Simțurile

Aparatul urinar

Aparatul reproducător

Reproducerea umană

Sistemul endocrin

Sistemul imunitar

Index alfabetic

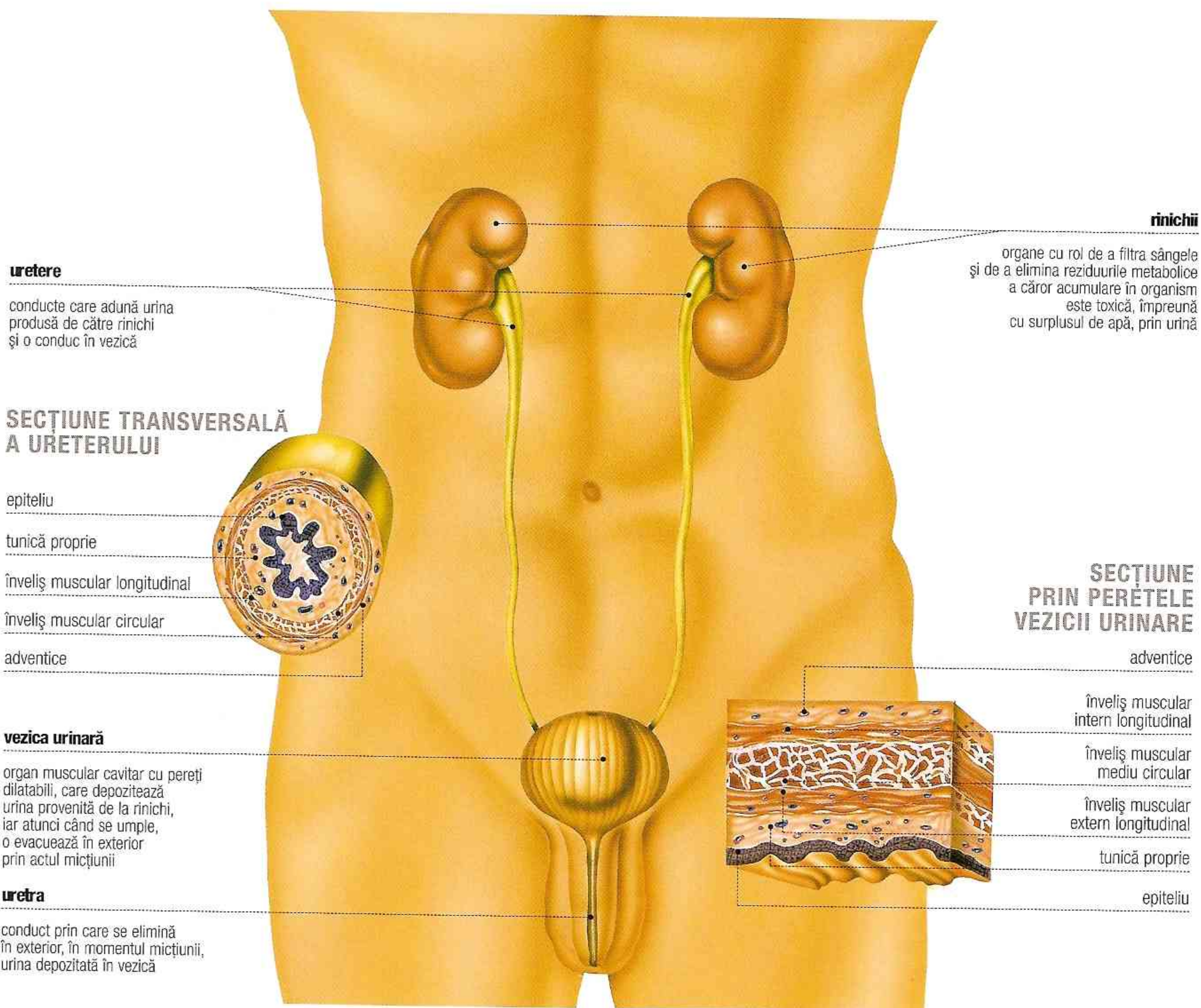

APARATUL URINAR

Aparatul urinar este alcătuit din diferite organe a căror misiune este aceea de a filtra sângele pentru a regla compoziția lui și pentru a-l purifica de toxine,

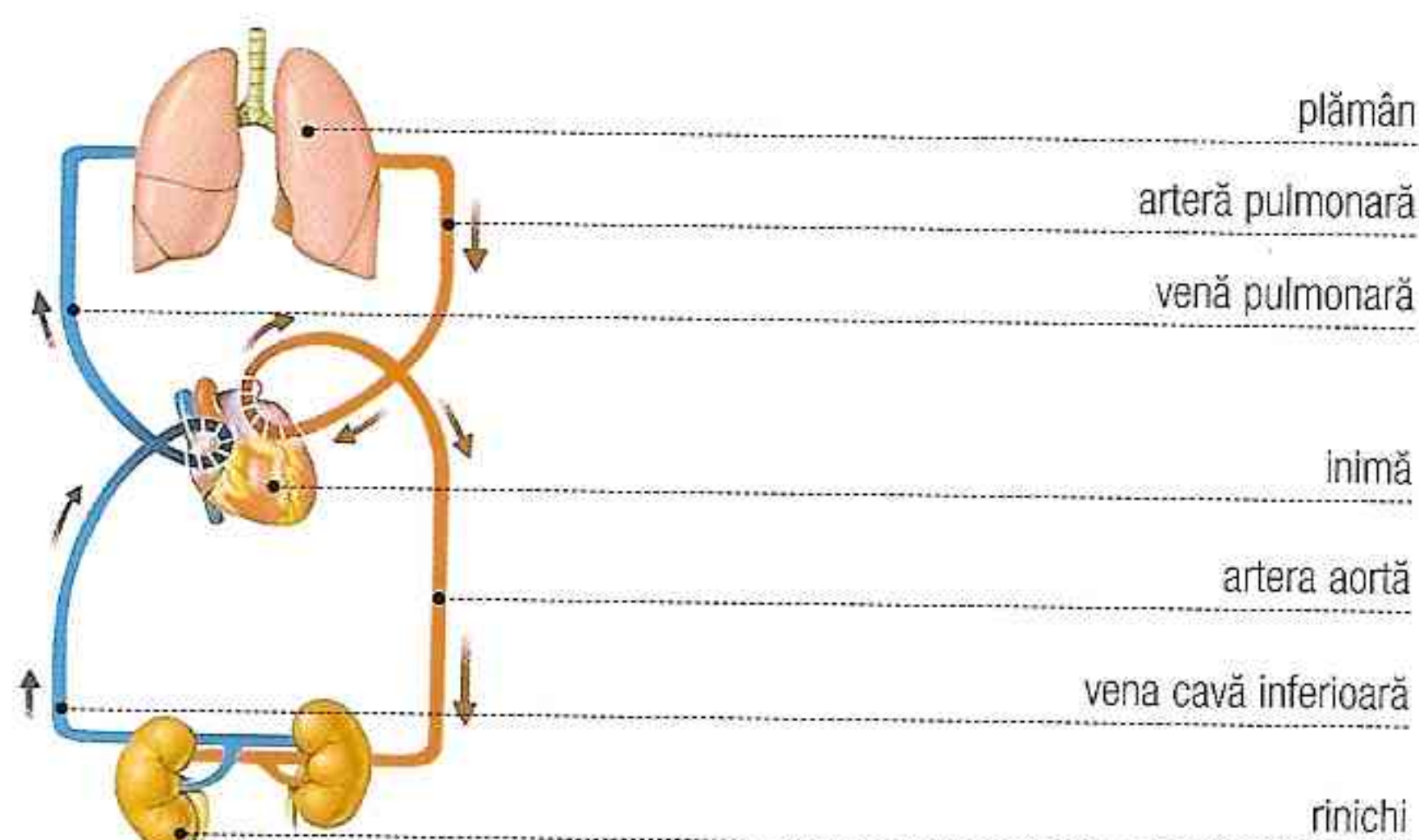
având rol de a elimina excedentul de apă și reziduurile toxice în exteriorul organismului cu ajutorul urinei.

ELEMENTELE APARATULUI URINAR

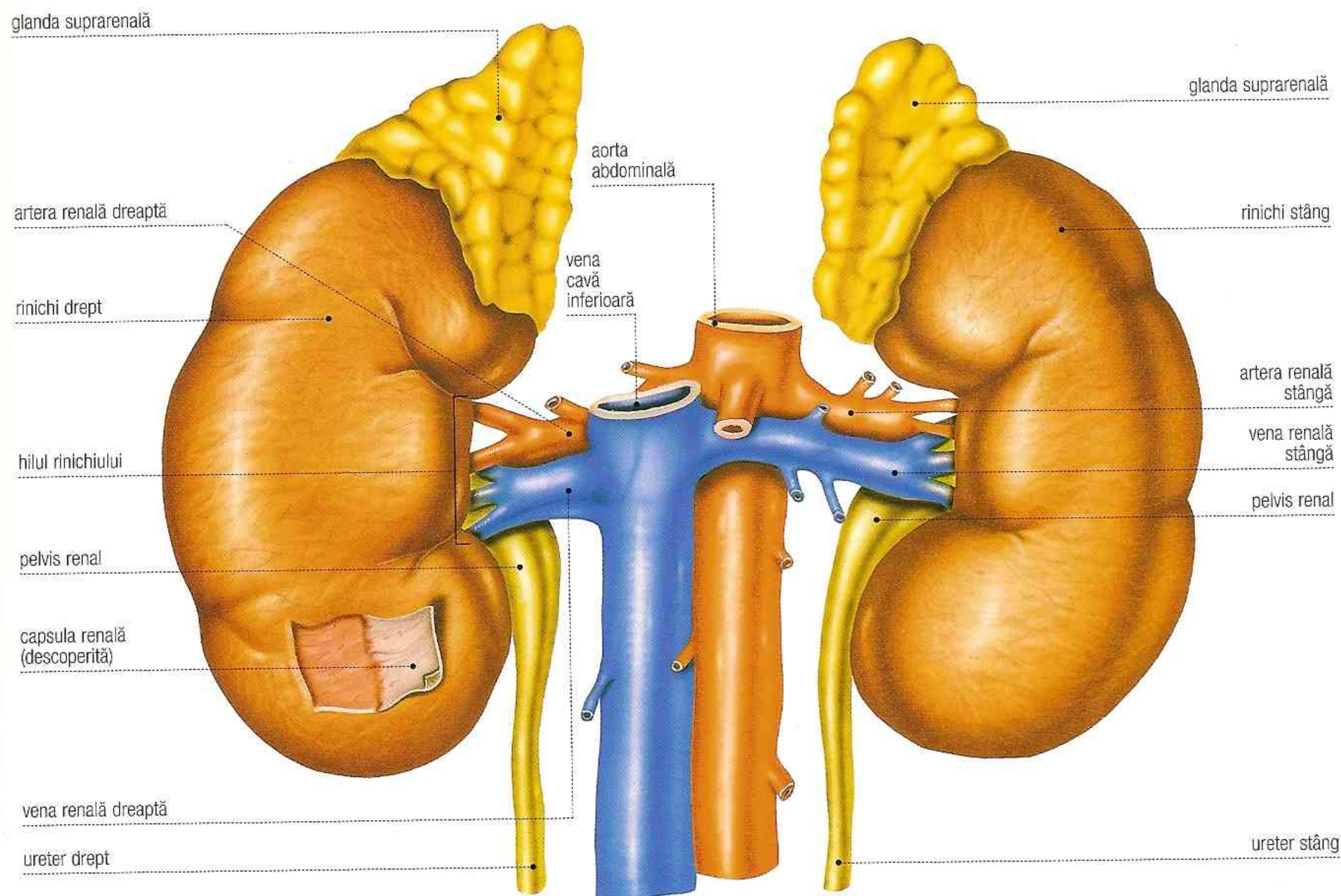
CIRCULAȚIA RENALĂ

Sângele care circulă prin organism trece prin cei doi rinichi: este important ca aceste organe să **elimine** prin urină **reziduurile toxice** care sunt produse în mod constant de metabolismul celular al tuturor țesuturilor. Cantitatea de sânge care ajunge la rinichi într-o unitate de timp determinată este foarte mare, reprezentând aproximativ 20% din volumul total de sânge care este pompat de inimă; în fiecare minut circulă prin rinichi cam 1,2 litri de sânge.

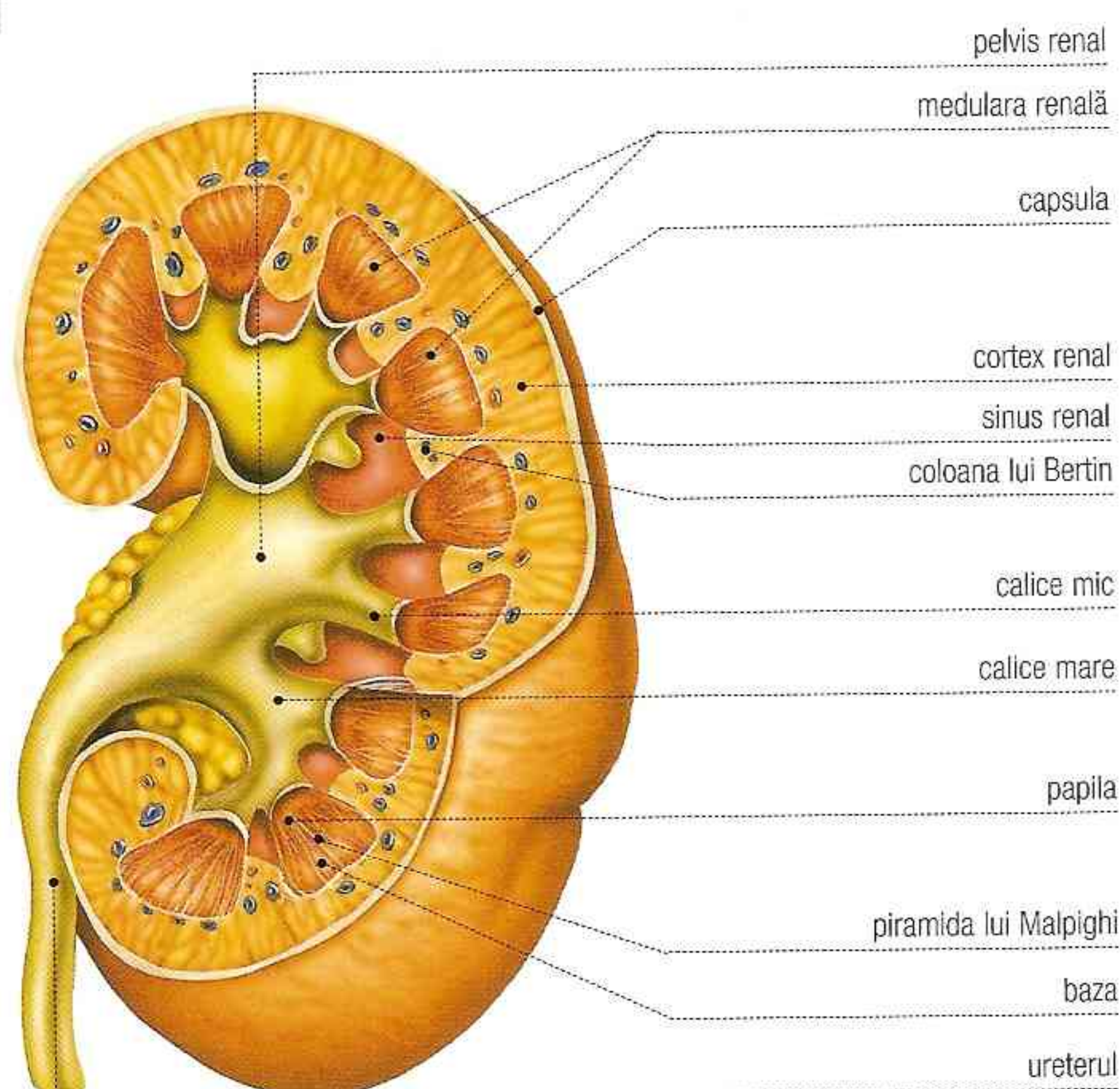

RINICHII VĂZUȚI DIN FAȚĂ CU VASELE LOR SANGVINE

SECȚIUNE ÎNTR-UN RINICHI (STÂNG)

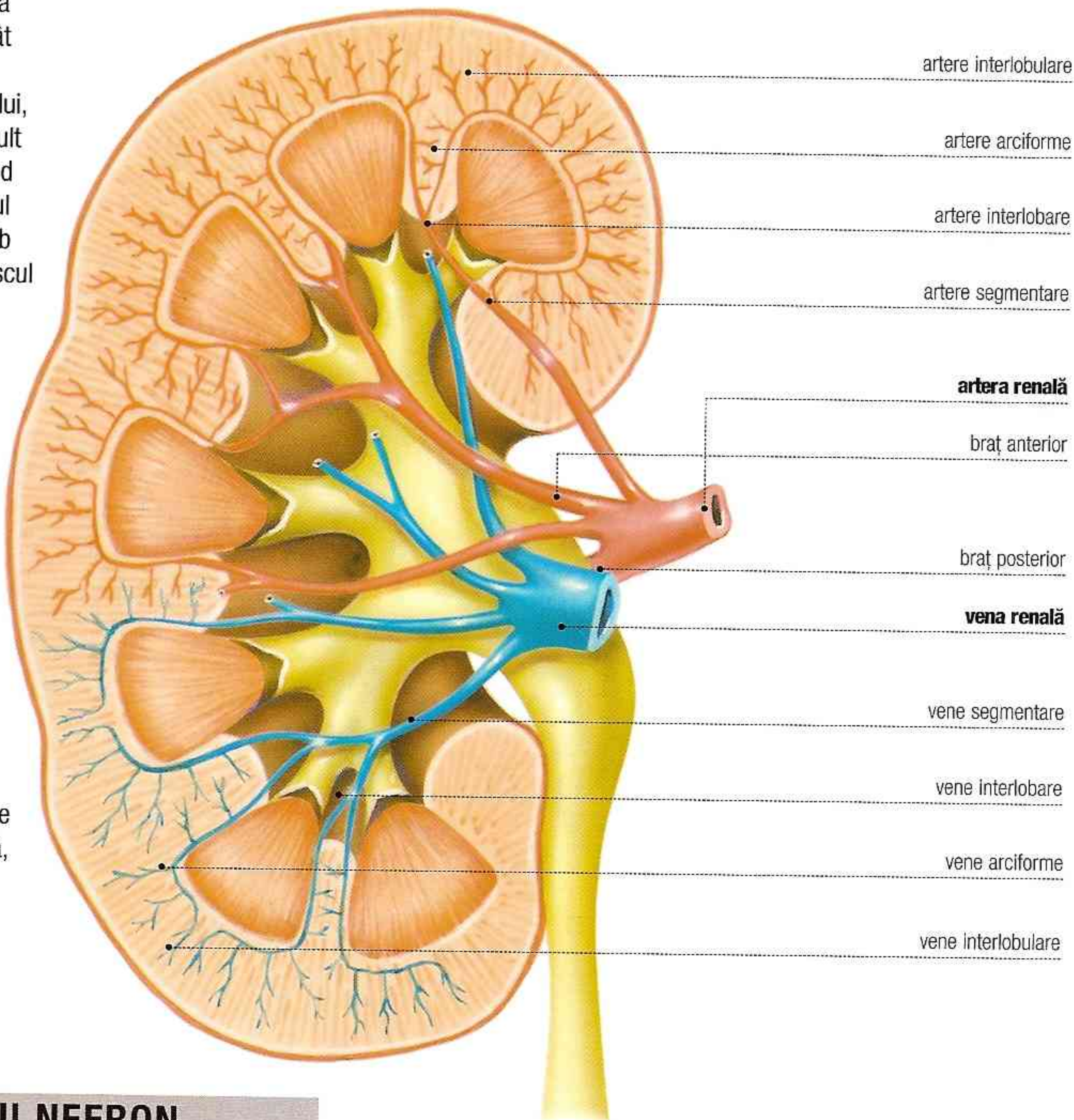
Rinichiul, cu forma sa tipică de bob de fasole, este acoperit de o capsulă fibroasă, în interior distingându-se două părți: o zonă periferică, de culoare gălbuie, **cortexul renal**, și alta internă, de culoare roșu închis, **medulara renală**, în care există 12-15 structuri triunghiulare de formă conică, denumite **piramidele lui Malpighi**, separate de niște prelungiri ale cortexului care intră în medulară, **coloanele lui Bertin**. Piramidele au baza orientată spre periferie, iar vârful este îndreptat spre partea centrală a rinichiului, care prezintă o concavitate numită **sinus renal**. În vârful fiecărei piramide, numit și **papilă**, sunt niște orificii mici pe unde urina produsă de rinichi trece prin niște tuburi subțiri, denumite **calicele mici**, și se varsă în altele mai mari, **calicele mari**; acestea se unesc pentru a forma o cavitate cu formă de pâlnie, **pelvisul renal**, care iese prin marginea internă a rinichiului și se continuă cu ureterul.

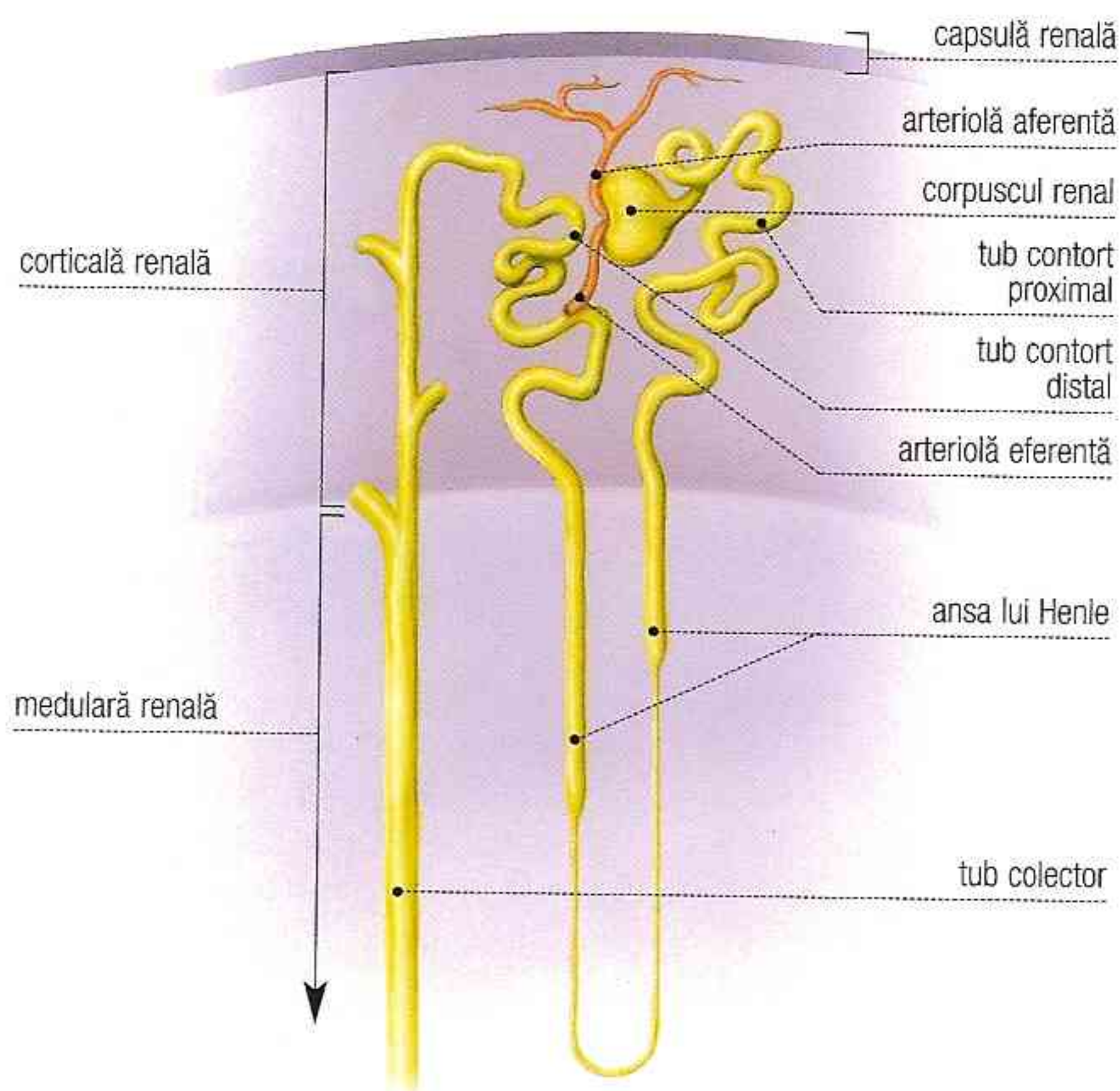

VASCULARIZAȚIA RINICHIULUI

În interiorul rinichiului, artera renală se subdivide de mai multe ori, încât o arteriolă mică ajunge la fiecare din unitățile funcționale ale organului, **nefronii**. Fiecare rinichi are mai mult de un milion de nefroni, fiecare fiind alcătuit din două părți: un corpuscul unde **se filtrează sângele** și un tub unde se **formează** urina. La corpuscul ajunge o arteriolă aferentă care se divide în capilare numeroase, constituind un adevărat ghem, denumit glomerul, învelit de o membrană dublă în formă de pâlnie, capsula lui Bowman; sângele circulă prin capilarele glomerulului și prin porii mici ai pereților săi se filtrează lichidele și moleculele. Capsula lui Bowman adună lichidul filtrat și îl varsă în tubul renal, un conduct cu părți diferite, pe parcursul căruia mare parte din apă și unele substanțe utile se absorb, în timp ce altele nocive, care nu au fost filtrate înainte, se elimină, formându-se urina.

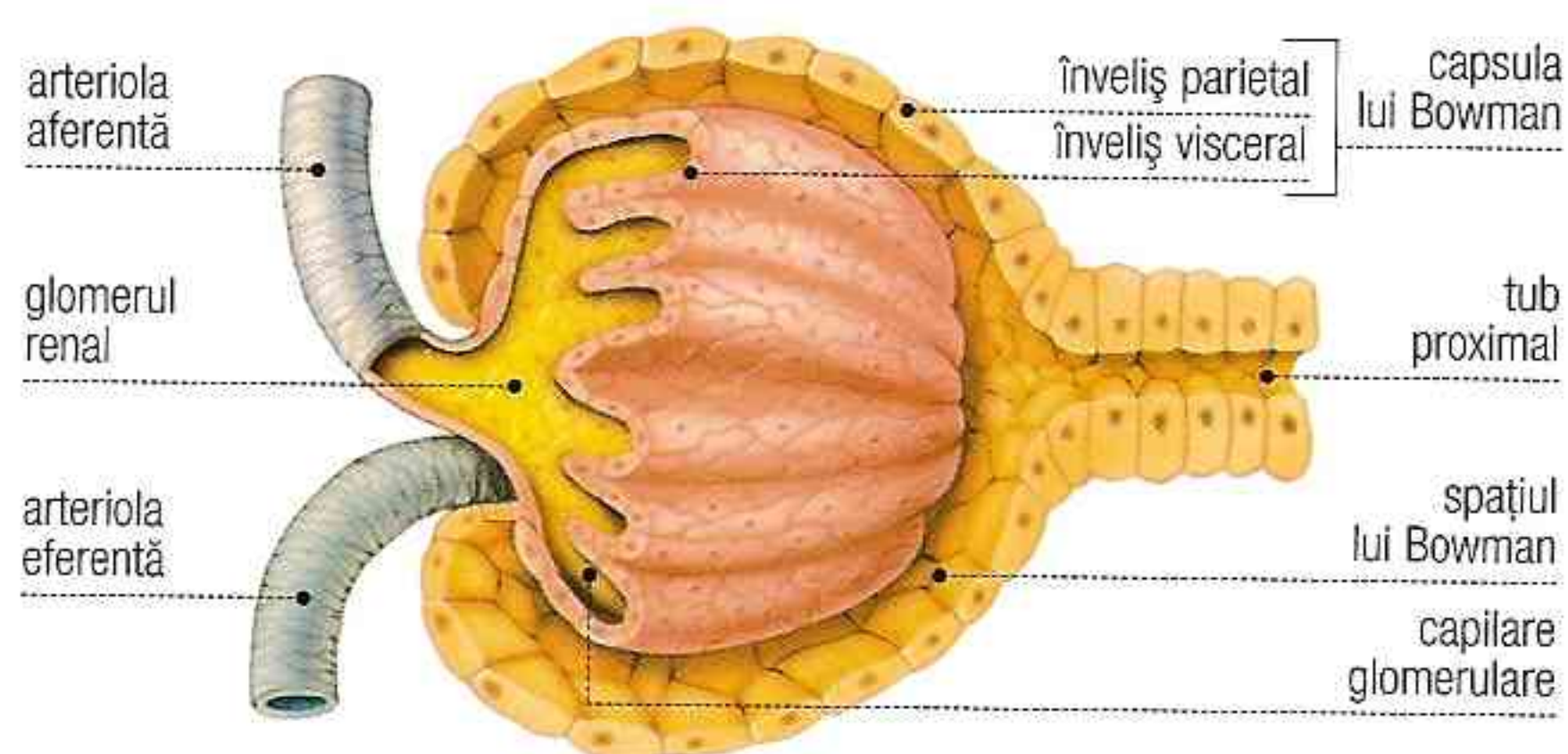

SCHEMA UNUI NEFRON

Rinichii au o capacitate de funcționare extraordinară: dacă se îmbolnăvesc, ajunge să se mențină o proporție de 25-30% din nefroni pentru a garanta o formare adecvată a urinei.

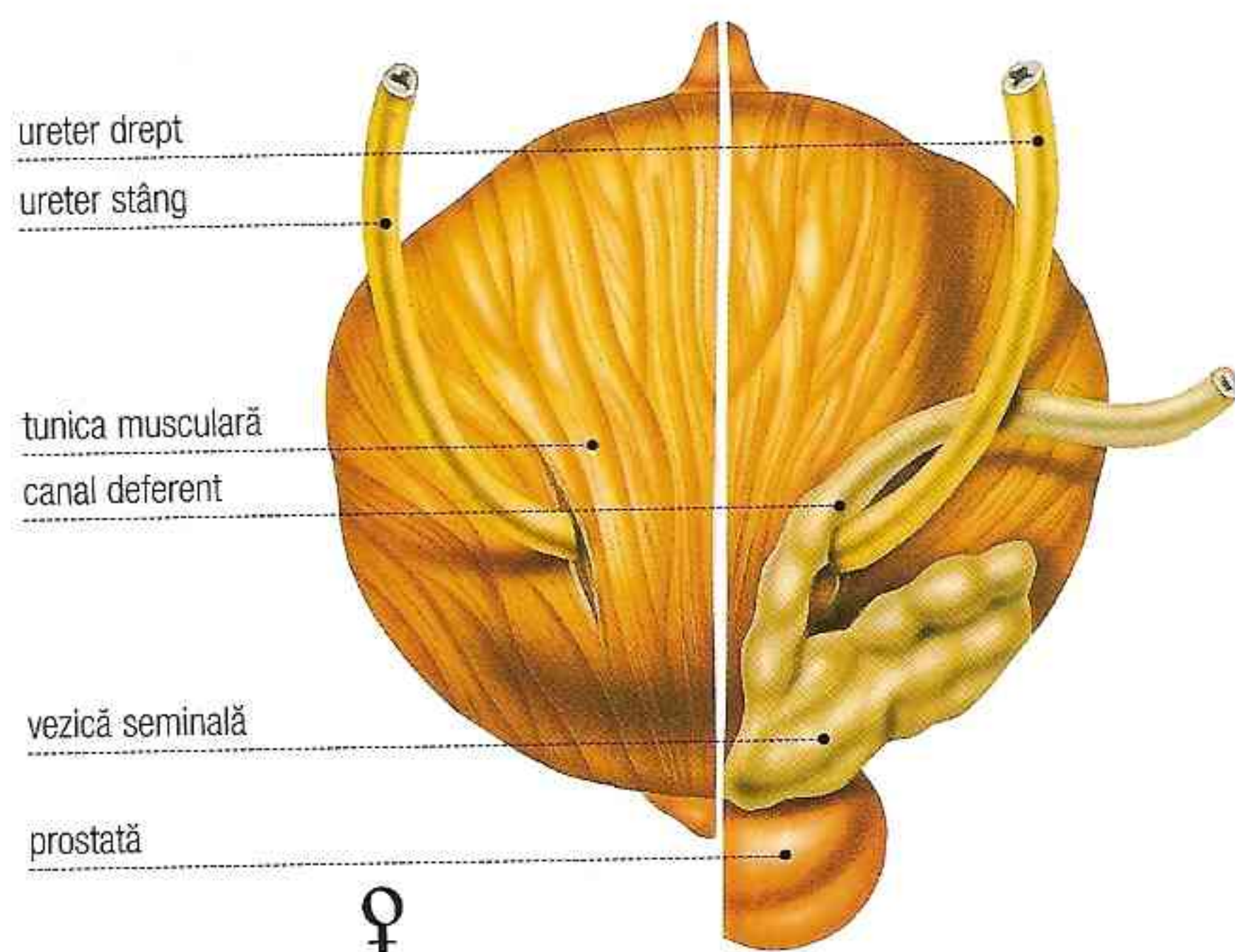
SCHEMA UNUI NEFRON

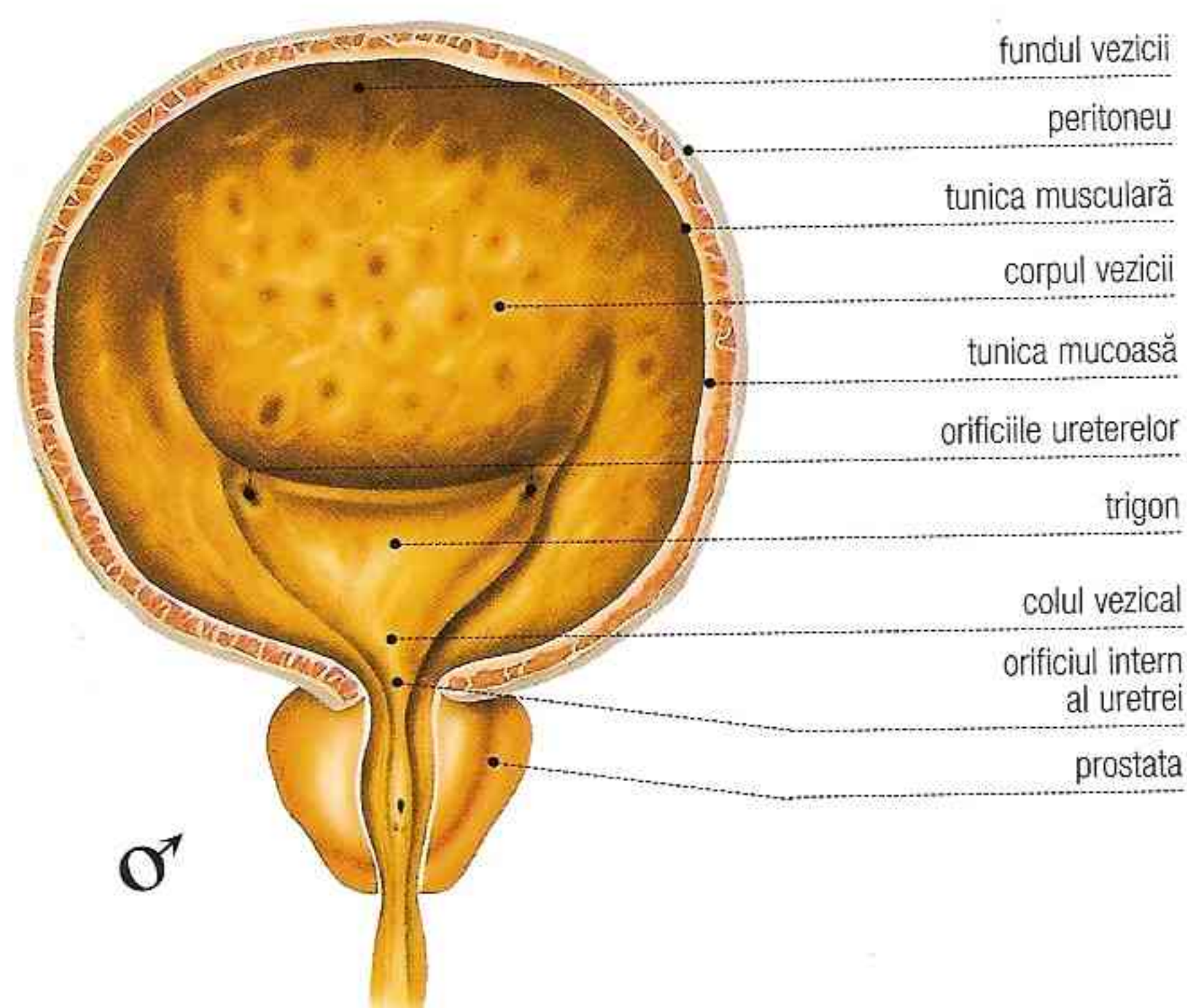
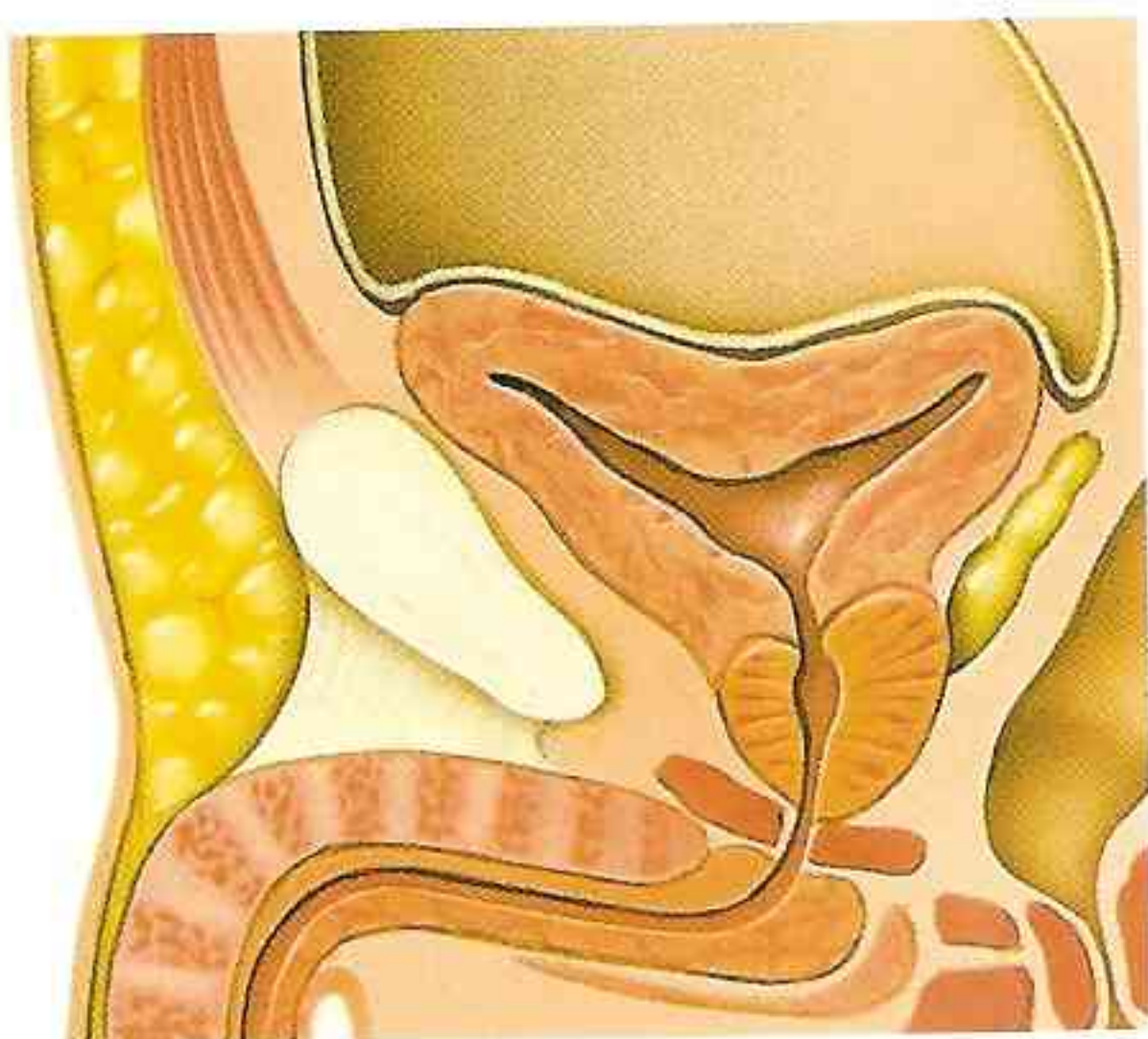

VEZICA URINARĂ

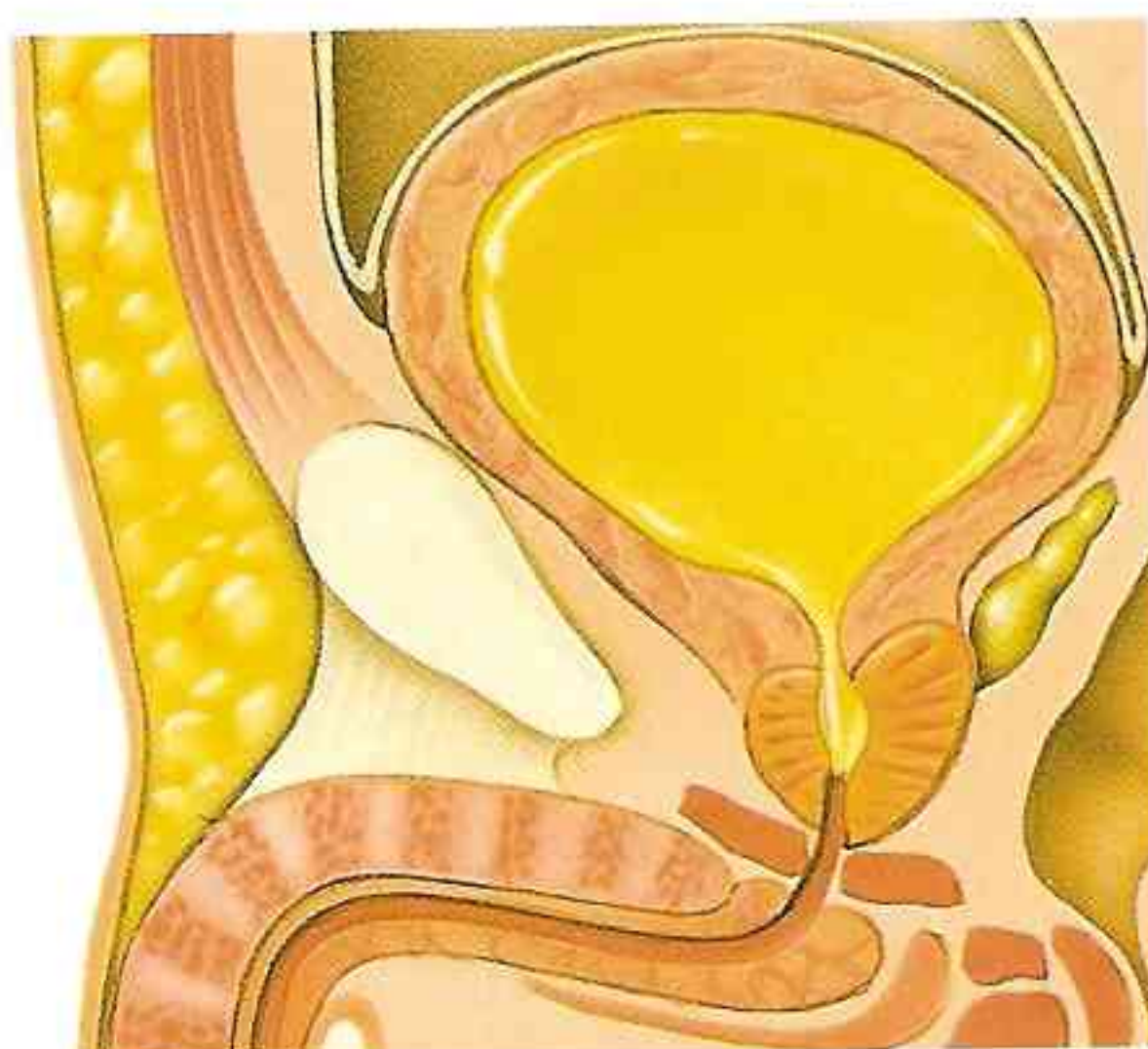
VEDERE POSTERIOARĂ

SECȚIUNE A VEZICII URINARE MASculINE

VEDERE FRONTALĂ

VEZICA URINARĂ PLINĂ ȘI VEZICA URINARĂ GOALĂ

VEZICĂ GOALĂ

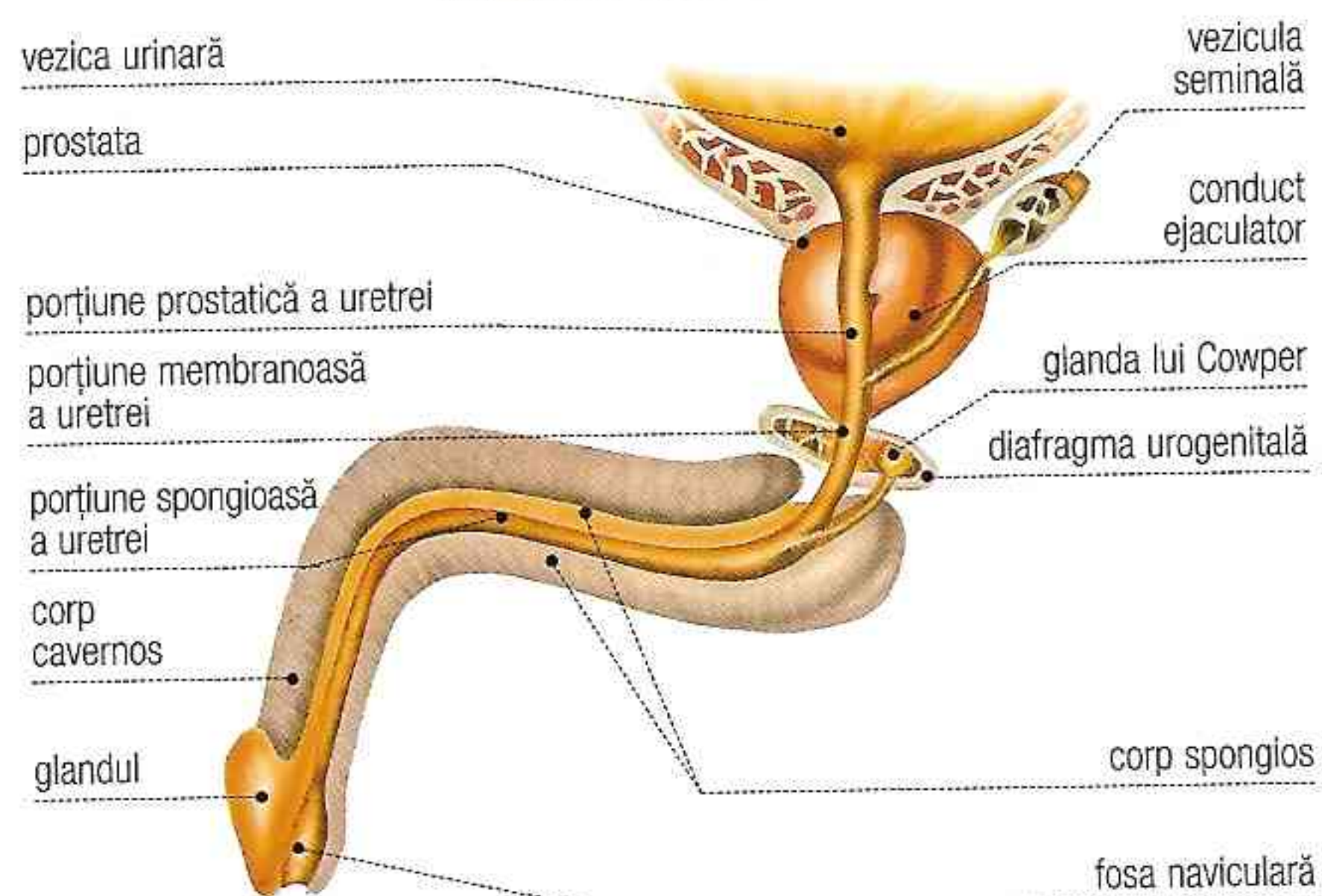

VEZICĂ PLINĂ

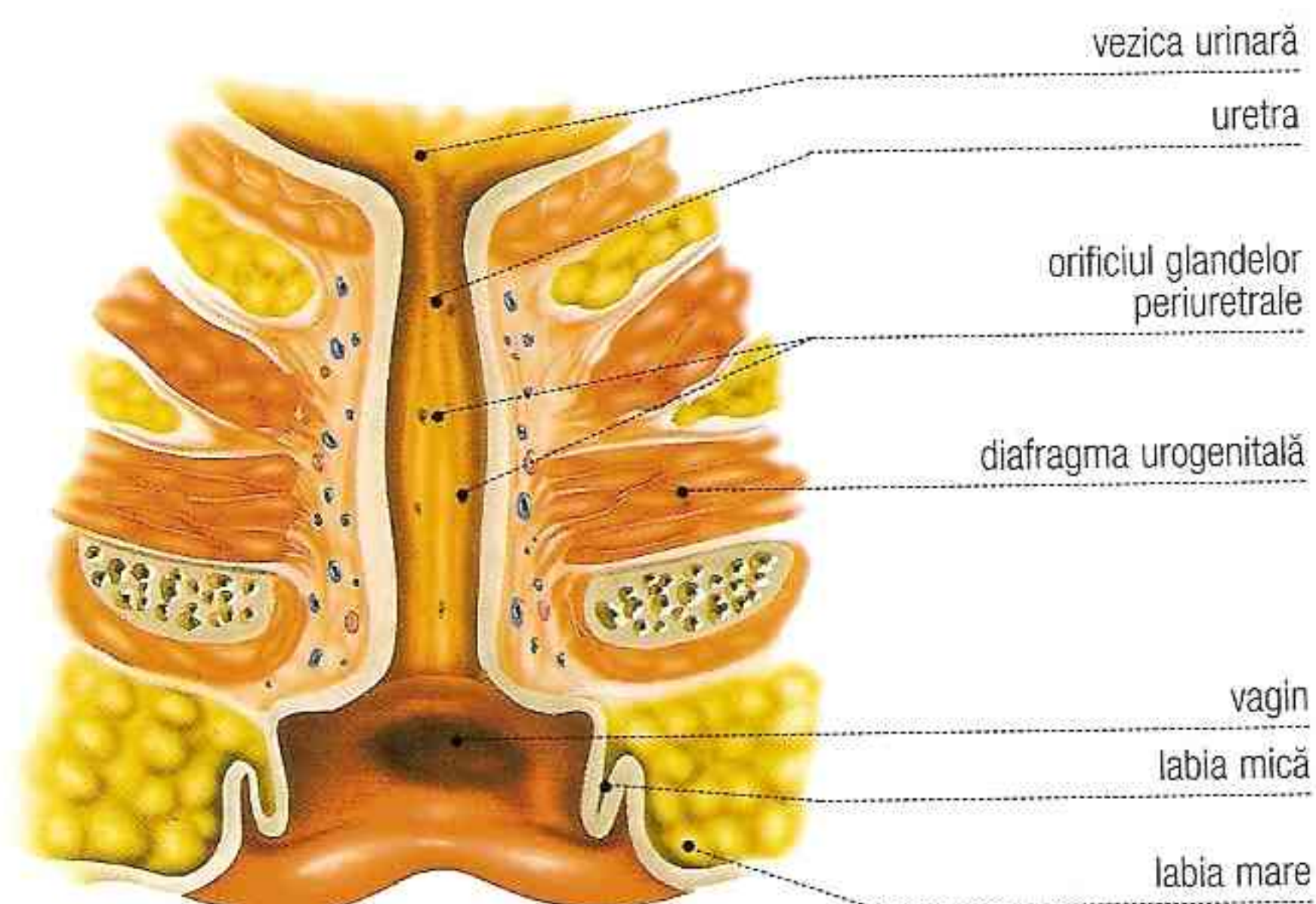
Vezica urinară este situată în centrul cavității pelviene și este asemănătoare la ambele sexe, deși relațiile cu organele adiacente sunt diferite la bărbat și la femeie. Când este goală, are o formă triunghiulară, dar pe măsură ce se umple de urină, are o formă ovoidă sau sferică; la persoana adultă ajunge să fie plină cu până la 350 ml de urină.

URETRA MASculINĂ

VEDERE LATERALĂ

SECȚIUNE A URETREI FEMININE

VEDERE FRONTALĂ

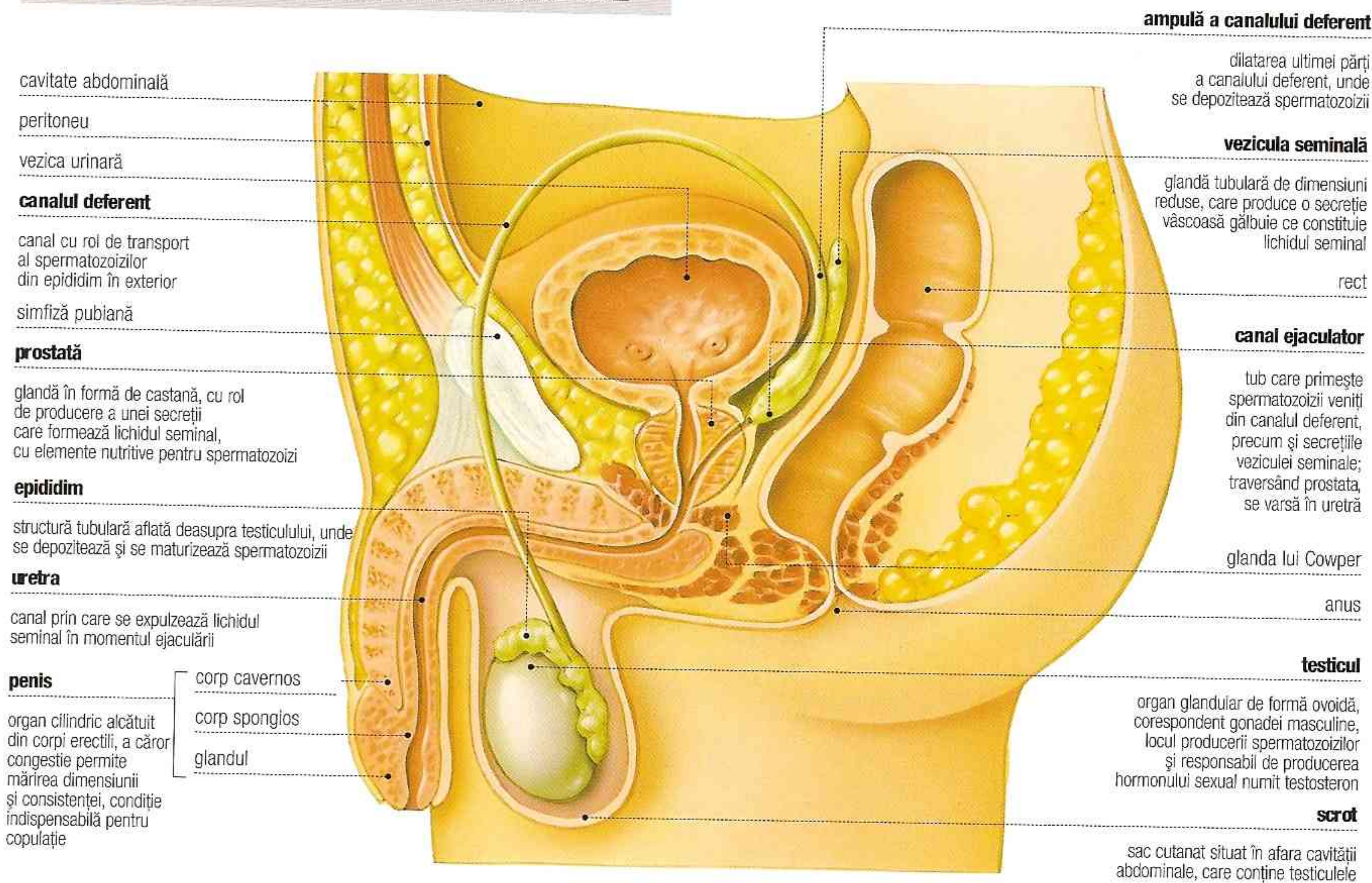

APARATUL REPRODUCĂTOR MASCULIN

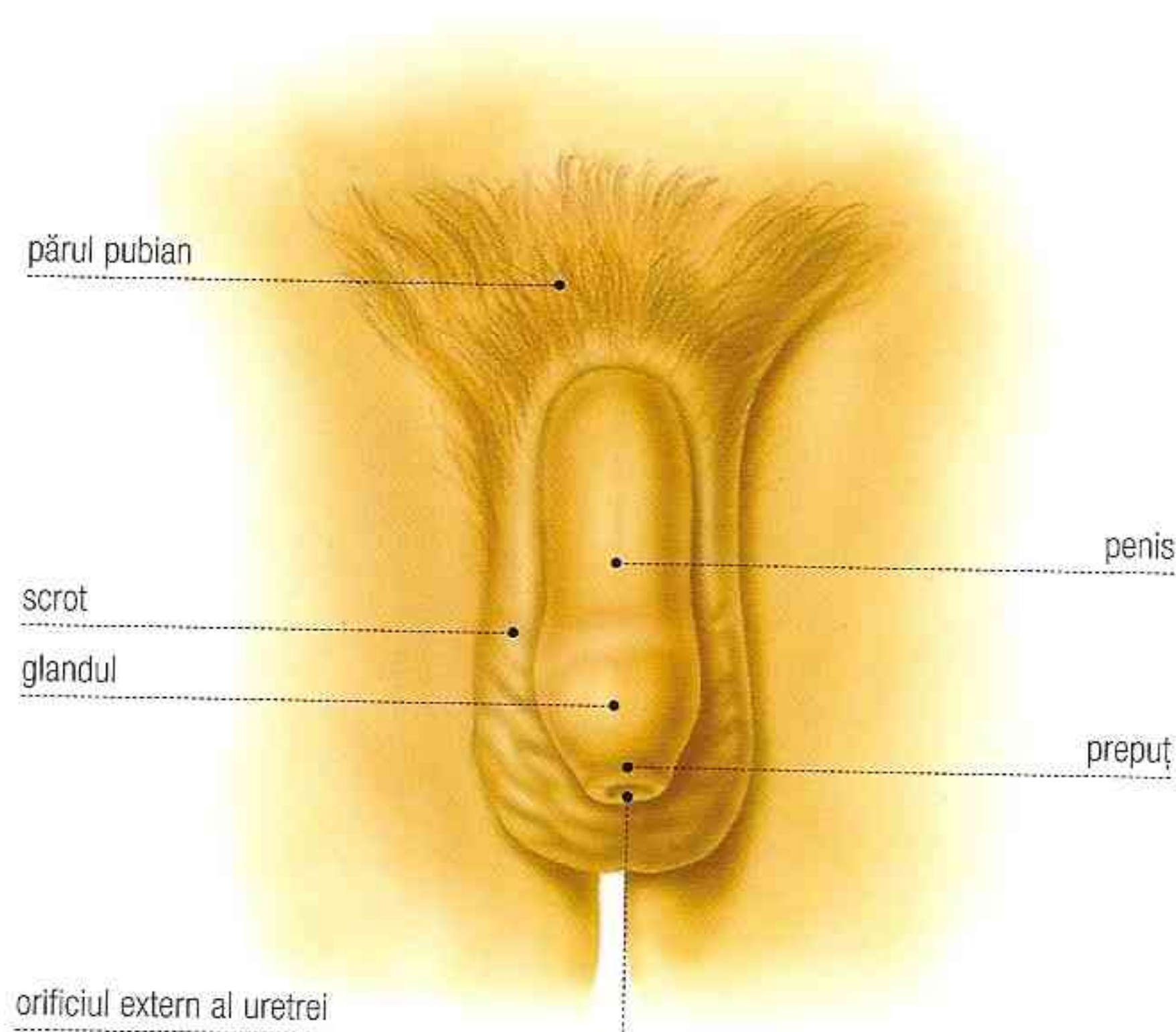
Aparatul reproducător masculin este alcătuit dintr-un complex de organe genitale, unele externe iar altele interne, care permit bărbatului să participe la proce-

sul de **procreare**, acestea fiind perfect adaptate pentru a-și putea desfășura în condiții optime **activitatea sexuală**.

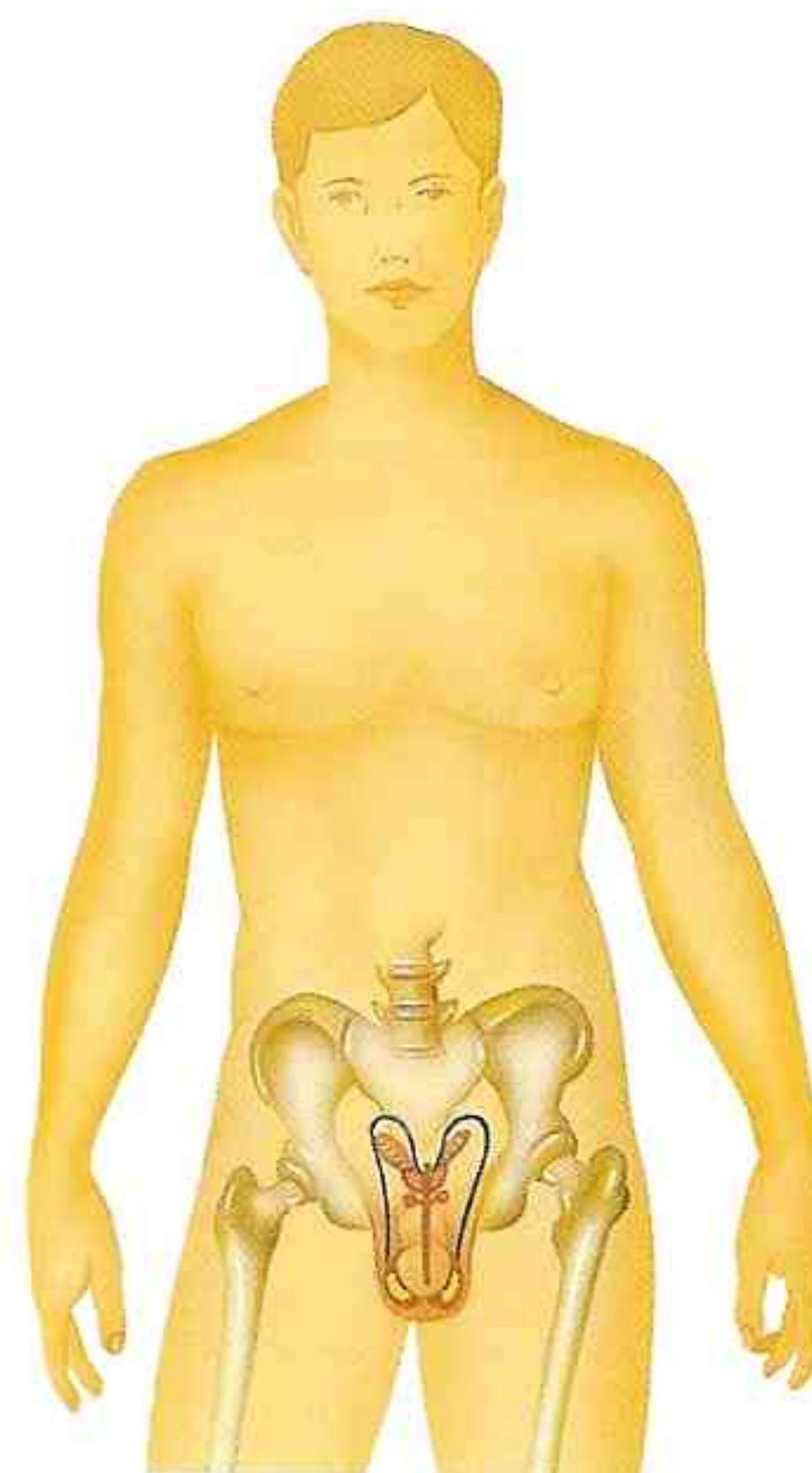
ORGANELE GENITALE MASCULINE

ORGANELE MASCULINE EXTERNE

LOCALIZAREA ORGANELOR GENITALE MASCULINE

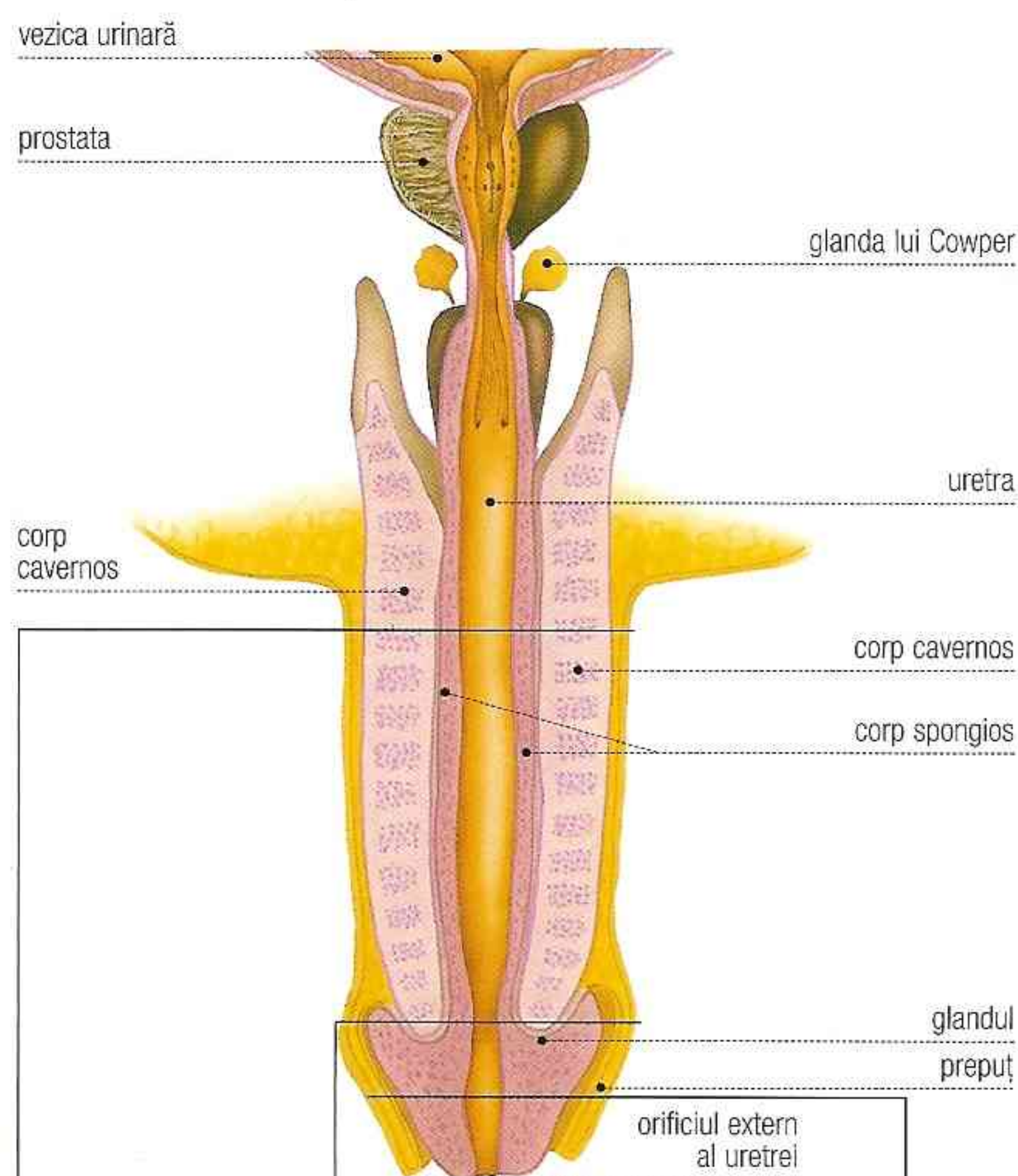

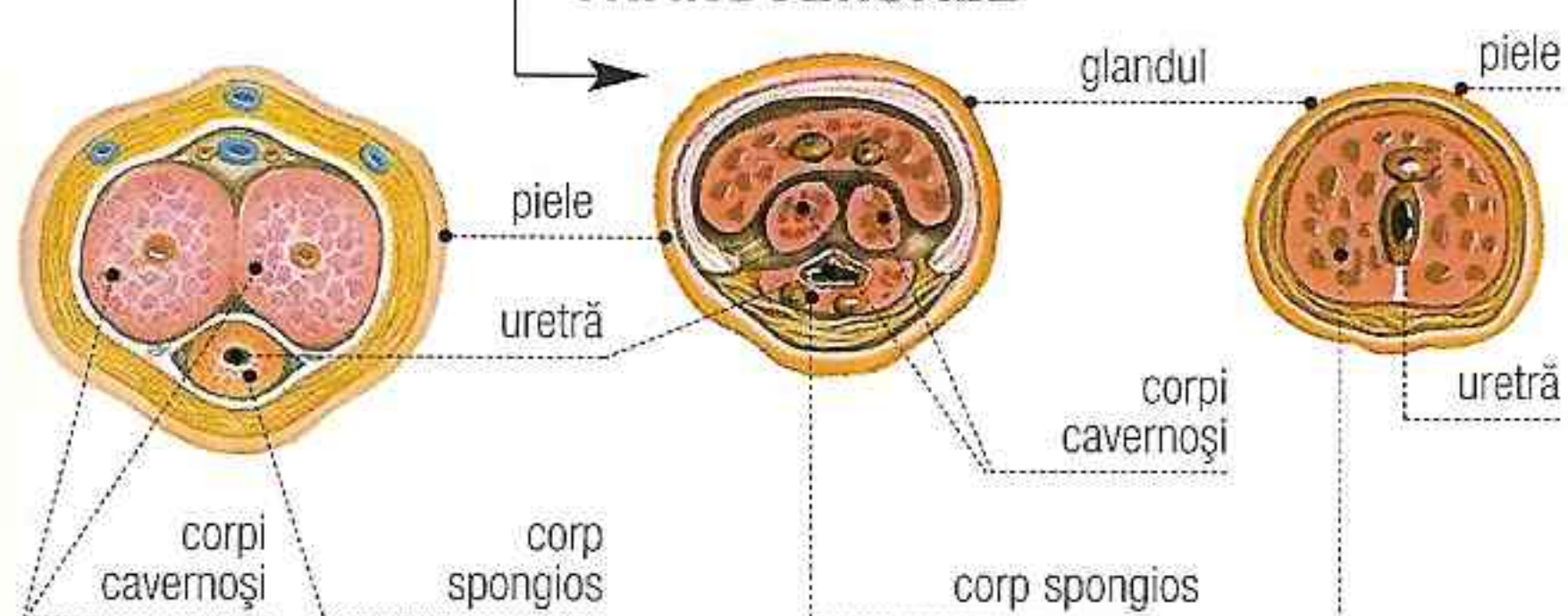
PENISUL

Este un organ capabil să-și mărească dimensiunile și consistența în stadiul de erecție datorită prezenței în interiorul său a unor corpi cilindrici care, sub acțiunea unor anumiți stimuli, se umplu de sânge: cei doi **corpi cavernoși**, care sunt simetrici și situați unul lângă altul în partea superioară a corpului penisului, și **corpul spongios**, care se află în centru și mai jos de cei anteriori, traversând în lungime uretra.

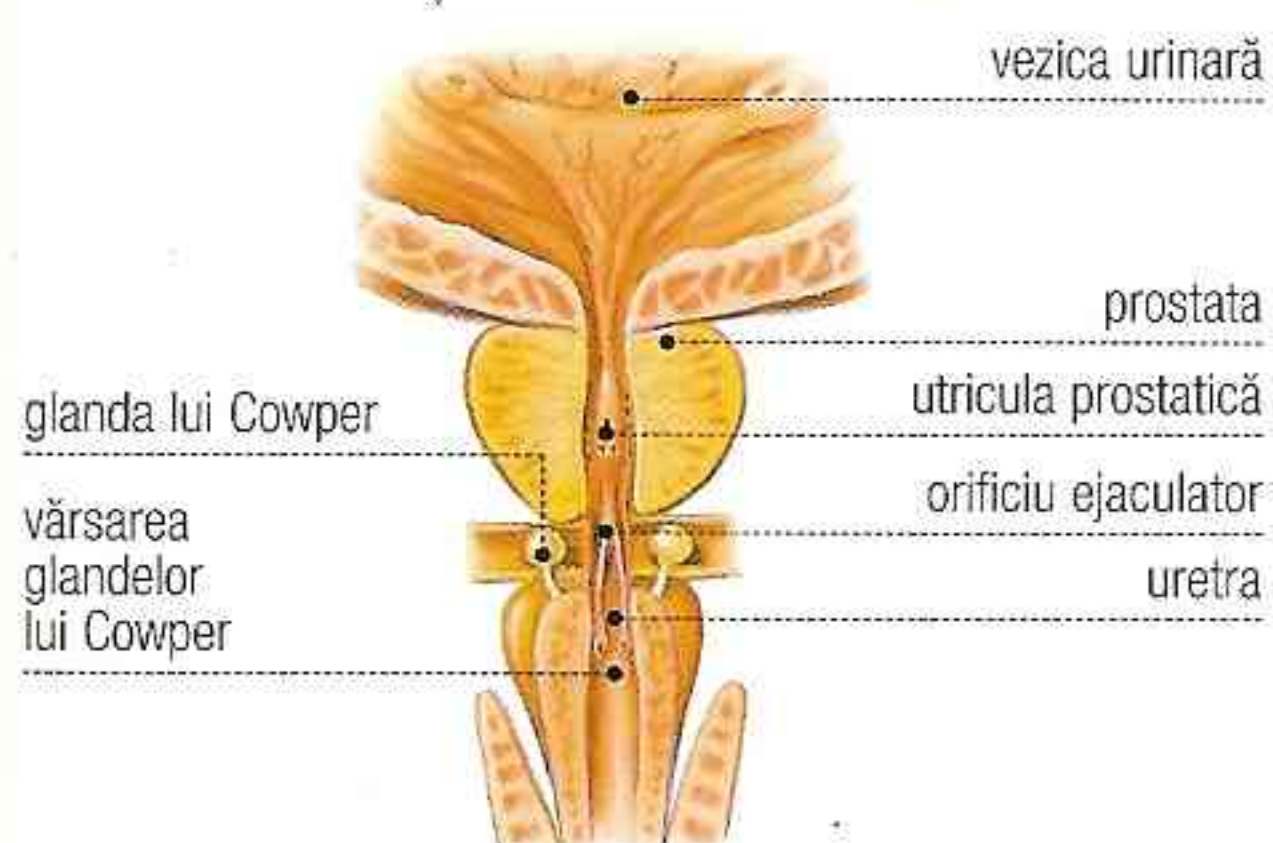
SECȚIUNE LONGITUDINALĂ

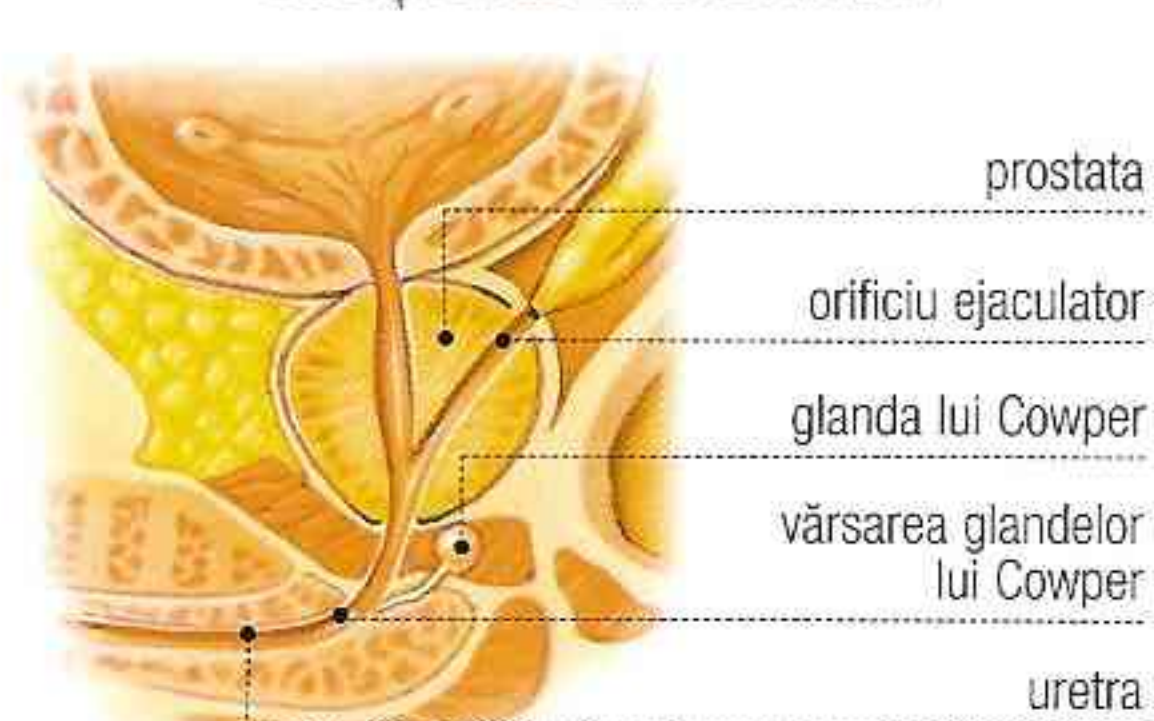
SECȚIUNI TRANSVERSALE

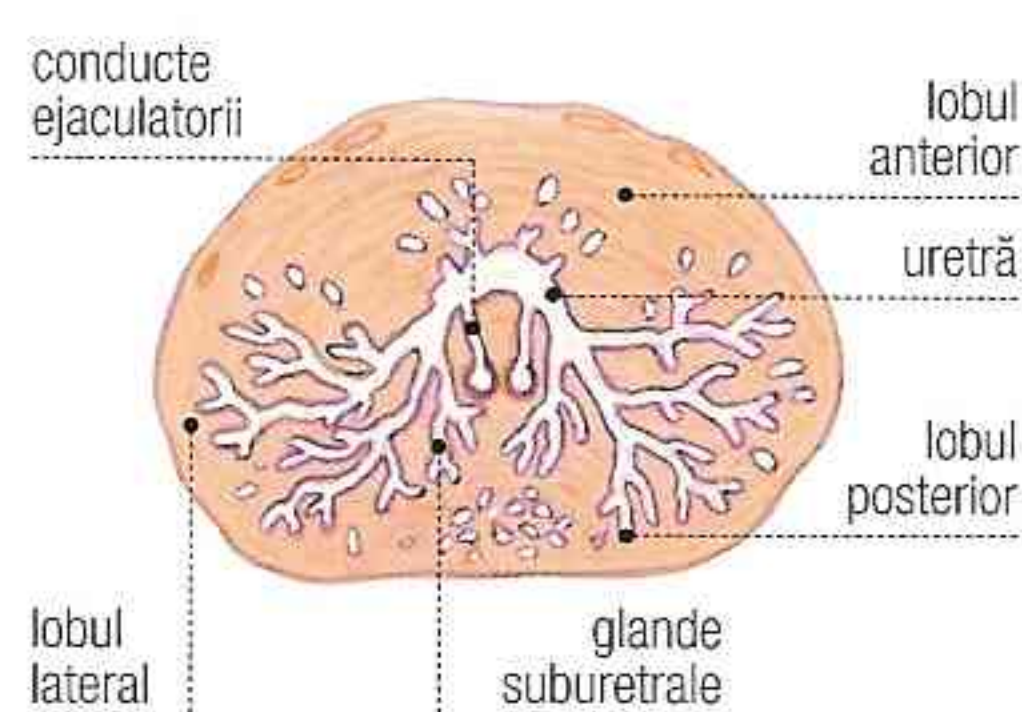
SECȚIUNE FRONTALĂ

SECȚIUNE LATERALĂ

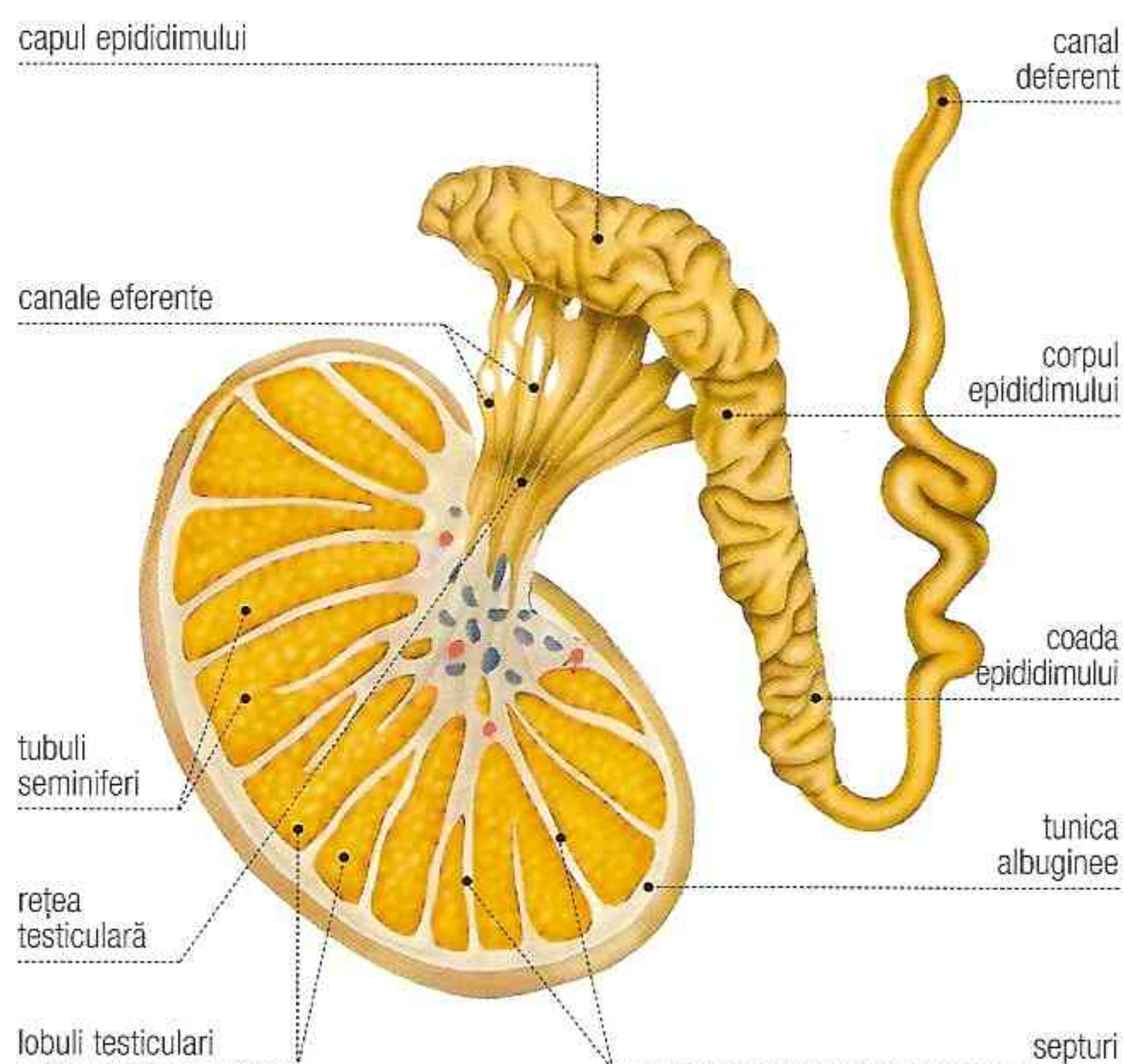
SECȚIUNE TRANSVERSALĂ

TESTICULUL ȘI EPIDIDIMUL

SECȚIUNE

Fiecare testicul este învelit de o membrană fibroasă numită **tunică albuginee**, interiorul său fiind divizat în mai mulți lobuli separați prin septuri de țesut conjunctiv care închid un număr variat de **tubuli seminiferi**, conducte subțiri unde se produc spermatozoizii și care se unesc între ei pentru a forma o rețea densă din care pornesc niște canale mai mari, numite **canalele eferente**, care se varsă în epididim.

PROSTATA

Prostata este o glandă situată sub vezica urinară care este traversată în centrul ei de către uretră, iar în partea posterioară de canalele ejaculatorie care merg în același sens. Este formată dintr-o mulțime de structuri tubulare ai căror pereți produc o **secreție care formează lichidul seminal**; diverșii tubuli care se unesc între ei și formează un mănunchi de aproximativ 20 de canale varsă lichidul seminal prin căile deschise în uretră, înaintea ejaculării secreției prostatice, prin intermediul canalelor ejaculatorii amestecându-se cu lichidul provenit din vezicula seminală și cu spermatozoizii din testicule.

APARATUL REPRODUCĂTOR FEMININ

Aparatul reproducător feminin este alcătuit dintr-un complex de organe genitale care permit femeii să participe la procesul de **procreere**, fiind adaptate perfect pentru a-și putea desfășura **activitatea**

sexuală. Lor li se adaugă și glandele mamare, glande cu rol de a produce laptele matern, care reprezintă alimentul ideal al nou-născutului.

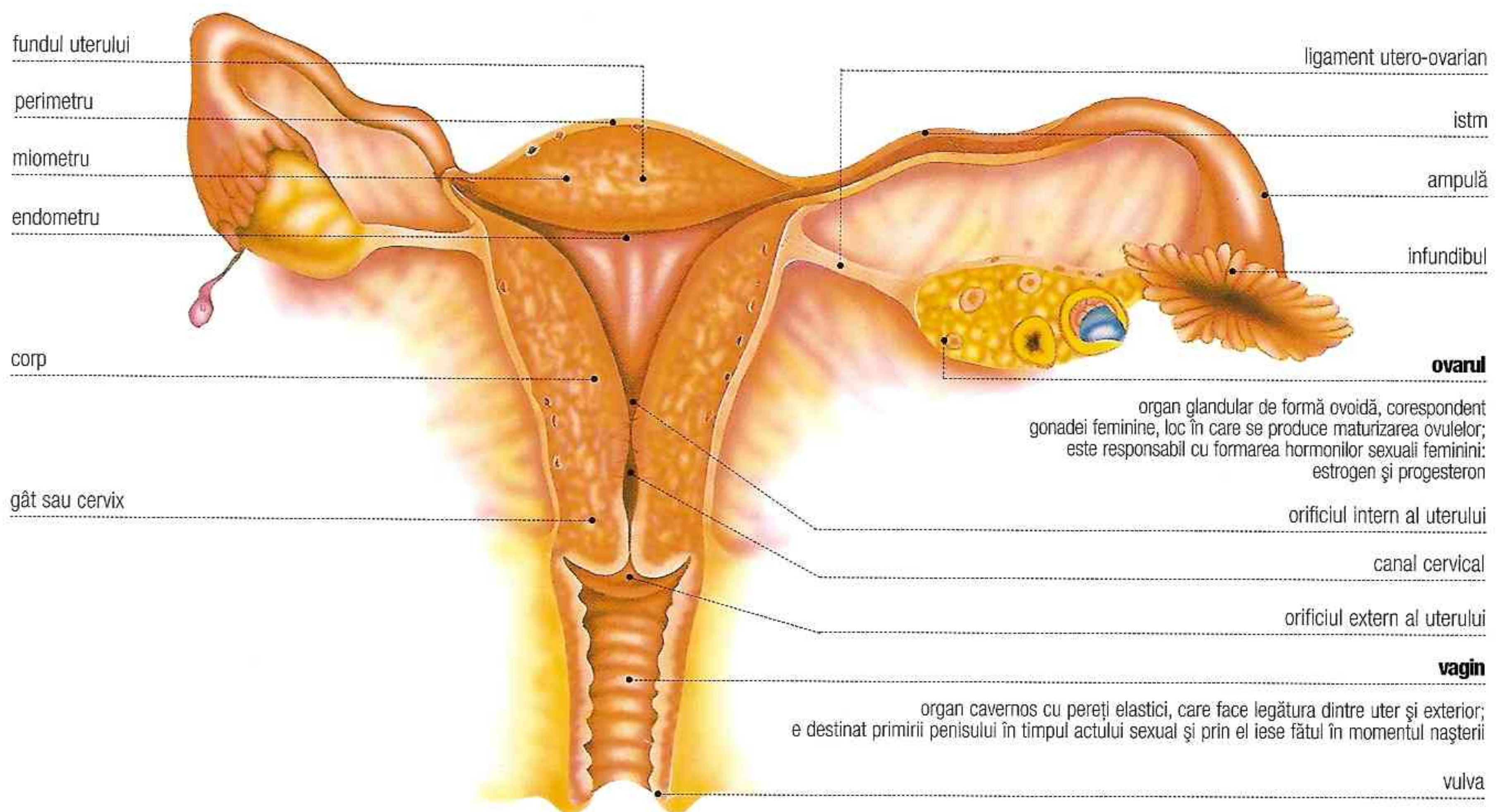
ORGANELE APARATULUI GENITAL FEMININ

uter

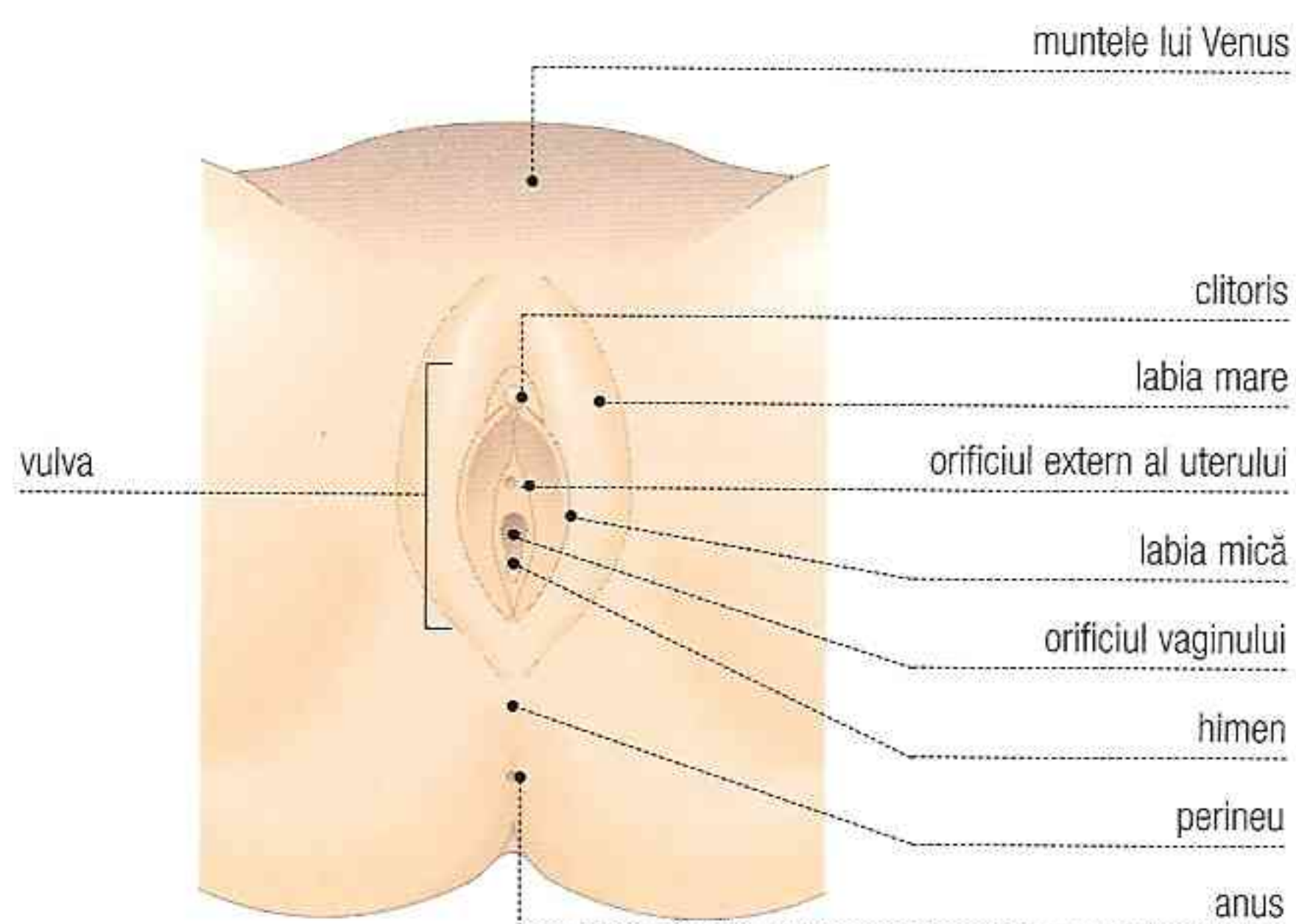
organ cavernos, în formă de pară întoarsă, cu pereți musculari groși (miometru), a cărui cavitate internă este tapetată de o mucoasă (endometru) care la fiecare ciclu menstrual proliferază și apoi se desprinde, dând naștere menstruației, și având rolul de a găzdui ovulul fecundat și fătul pe durata sarcinii

trompa lui Falopio

canal cu formă de corn, care se varsă prin partea cea mai subțire a uterului (istm) și a cărui extremitate (infundibul) se deschide deasupra ovarului, cu rolul de a capta ovulul care se desprinde în timpul ovulației și pe care îl transportă către cavitatea uterină

ORGANELE GENITALE EXTERNE FEMININE

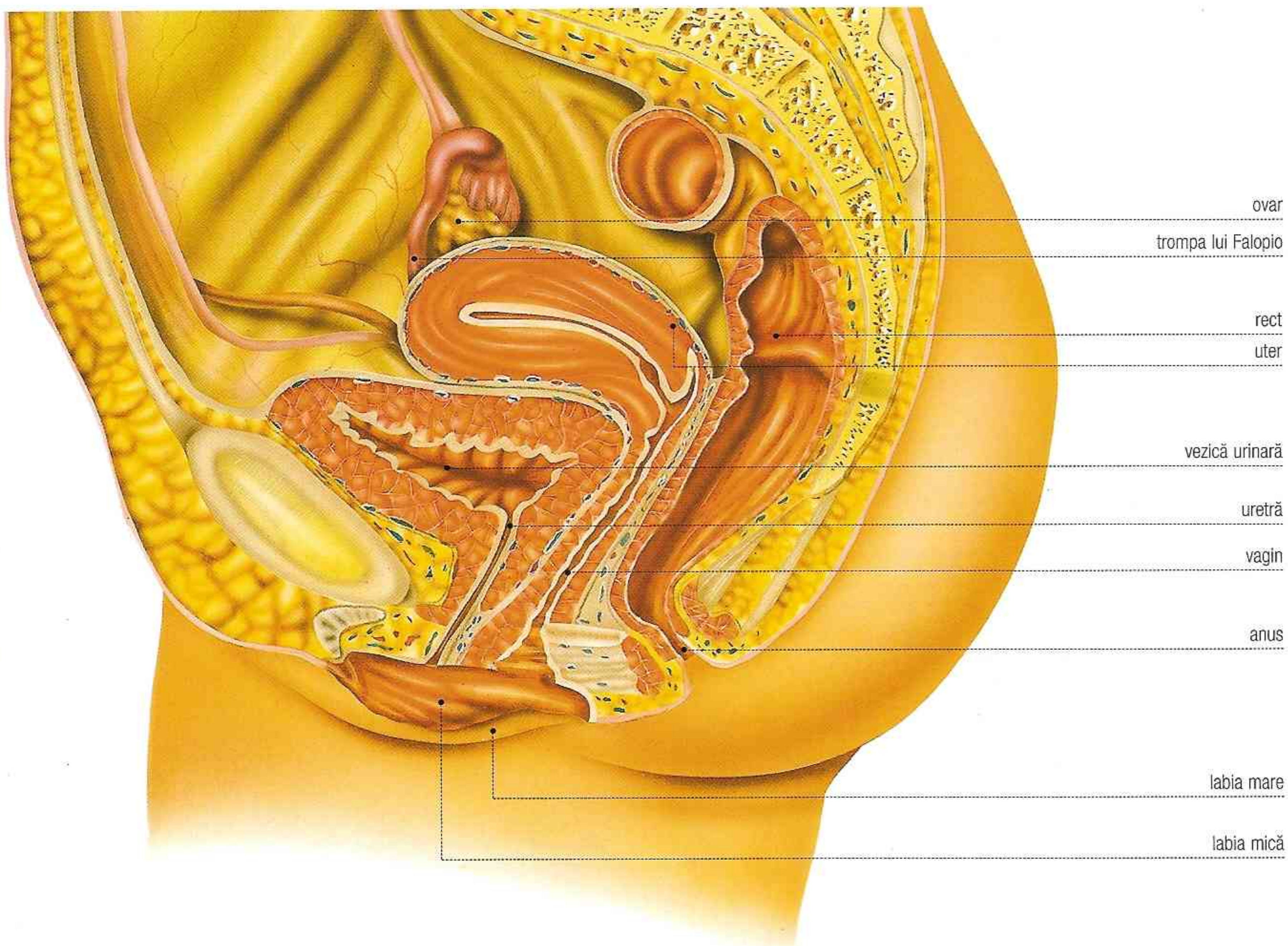
LOCALIZAREA ORGANELOR GENITALE FEMININE

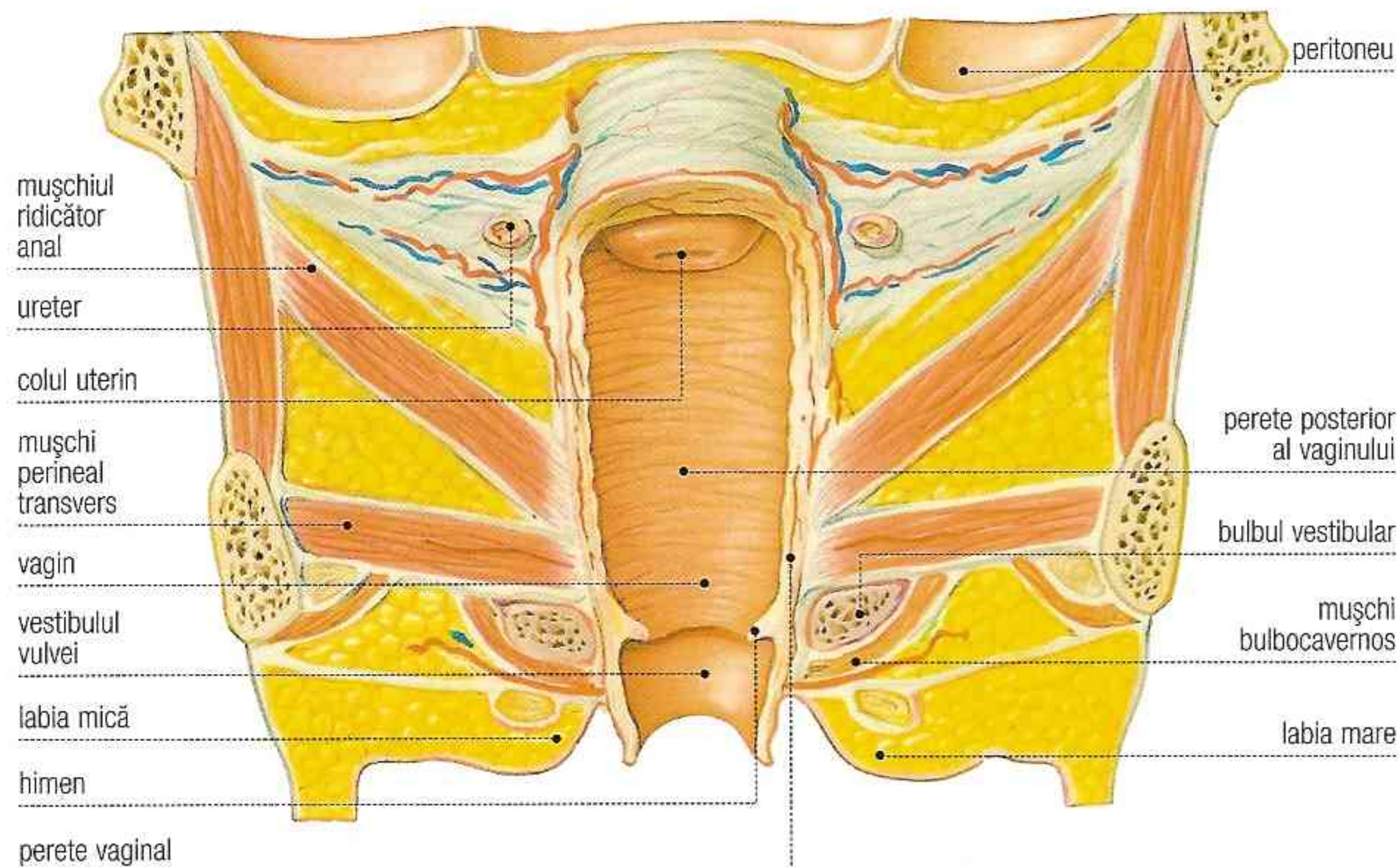
APARATUL GENITAL FEMININ

SECȚIUNE SAGITALĂ

SECȚIUNE SAGITALĂ Ă VAGINULUI

Vaginul este un organ cavitat situat între vezica urinară și rect, comunicând în partea superioară cu uterul, al cărui col prezintă o proeminență în capătul canalului vaginal și deschizându-se în extremitatea inferioară la exterior printr-un orificiu aflat în vestibulul vulvei, între cele două labii mici. La femeia adultă are o lungime 8-12 cm și un diametru variabil, deoarece pereții săi sunt foarte elastici, putându-se dilata atât pentru **pătrunderea penisului** în timpul actului sexual, cât și în timpul nașterii, pentru **expulsia fătului**. La femeile virgine, orificiul vaginului este parțial acoperit de o membrană numită **himen**, care se poate rupe folosind tampoane interne sau la primul act sexual.

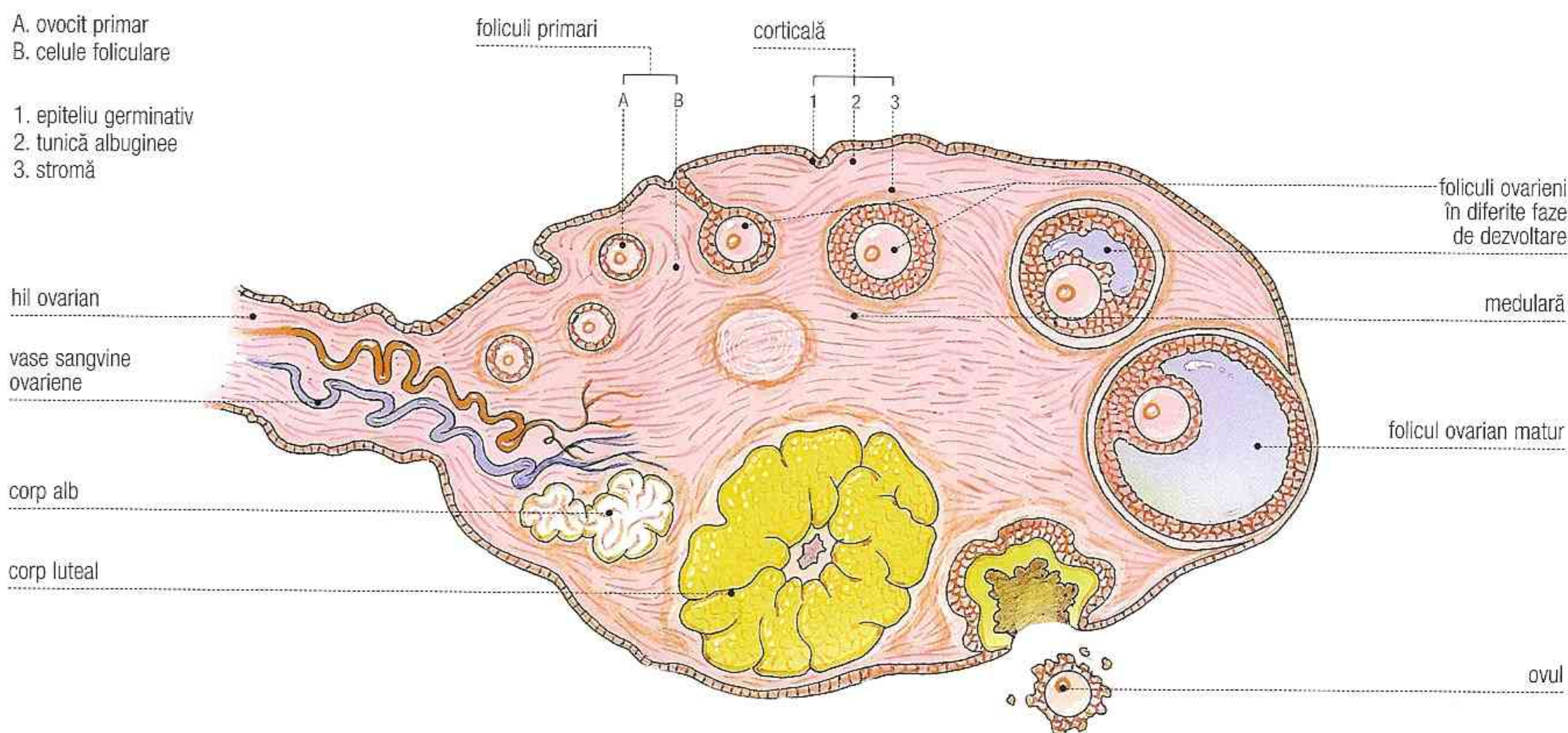

SECȚIUNE A UNUI OVAR ȘI EVOLUȚIA UNUI FOLICUL OVARIAN

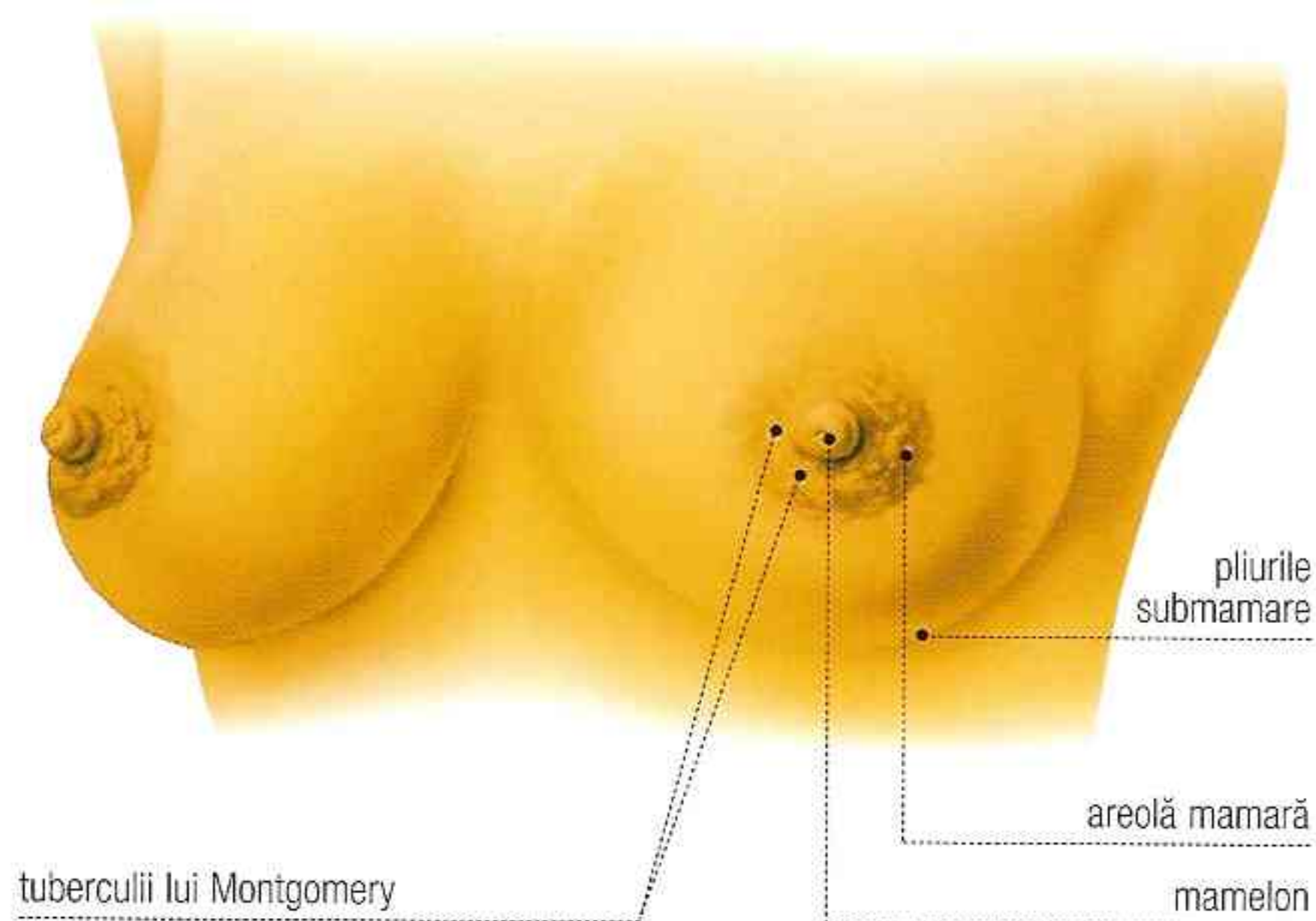
În momentul nașterii, ovarul conține mii de **foliculi primari** care adăpostesc celulele reproducătoare feminine imature, sau ovocite primare. Din timpul pubertății, se dezvoltă într-o manieră ciclică mai mulți foliculi primari capabili să secrete estrogenii, deoarece a început maturizarea ovocitelor conținute în interiorul lor. La capătul a aproximativ 14 zile de când a început ciclul, unul din foliculi se dezvoltă complet și se produce

ovulația: foliculul se deschide și ovocitul matur, deja transformat în ovul, se desprinde de ovar. Pereții foliculului rupt se transformă în corp luteal, care de asemenea secretă progesteron. Dacă nu se produce fecundarea, **corpul luteal** se atrofiază și la sfârșitul celor 10-14 zile se transformă în corp alb, care nu mai produce hormoni feminini.

MAMELELE

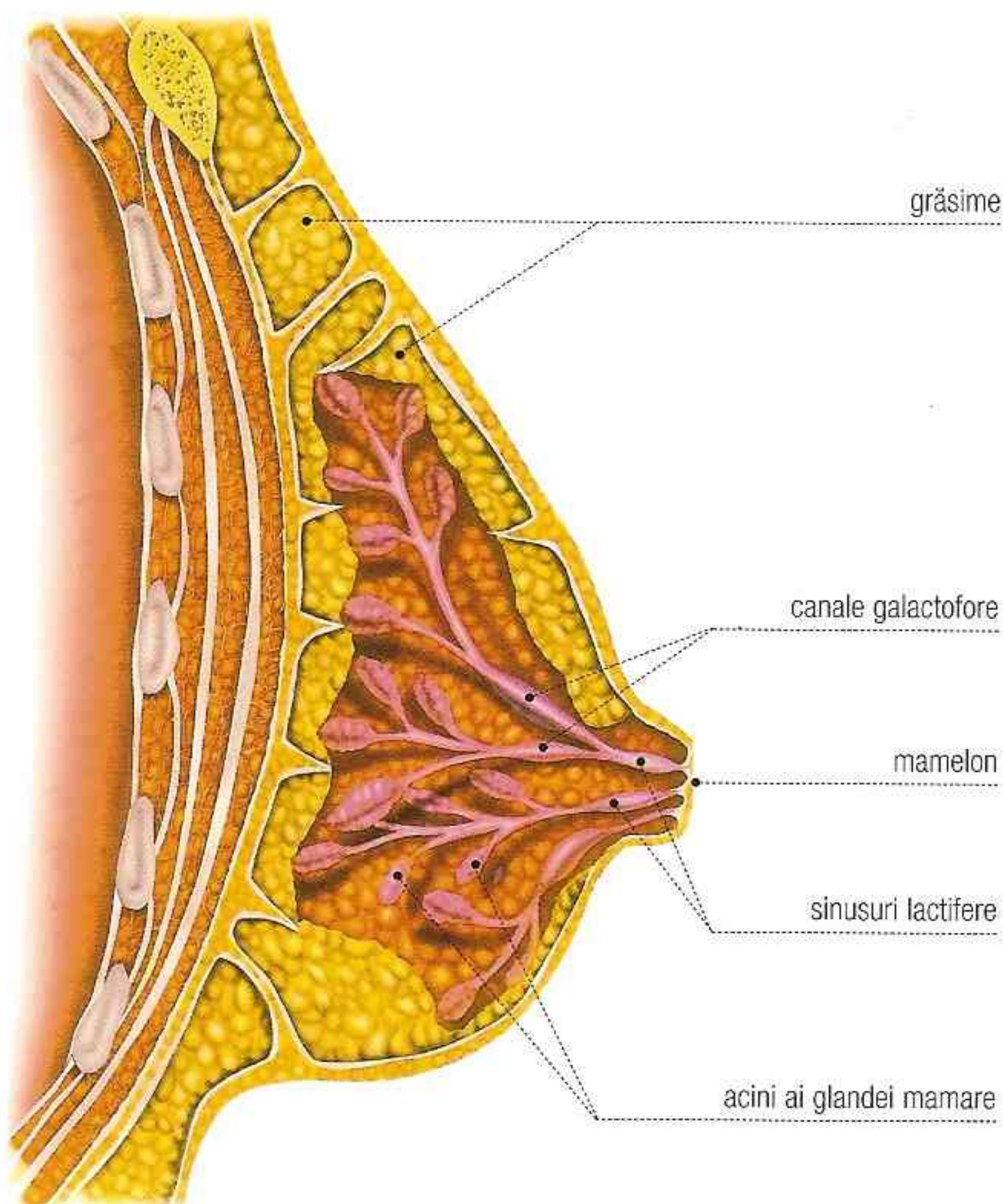
VEDERE FRONTALĂ

Începând din pubertate, pieptul femeilor se mărește în volum, iar în interiorul său se dezvoltă **glandele mamare**, destinate să **producă laptele** pentru hrănirea nou-născutului, în cazul unei sarcini. Glanda mamară este formată din numeroși **acini**, mici săculeți tapetați cu celule care, sub anumite influențe hormonale, au proprietatea de a produce lapte matern. Acești acini se găsesc în țesutul gras și se varsă în niște canale subțiri care se unesc pentru a forma altele mai groase, **canalele galactofore**, care sunt dirijate către exterior și, după dilatarea **sinusurilor lactifere**, se varsă în mamelon.

MAMELA

SECȚIUNE LATERALĂ

CICLUL MENSTRUAL

Este perioada dintre prima zi a unei menstre și prima zi a celei următoare, perioadă care durează **28 de zile**. În prima parte a ciclului, sau faza proliferativă, estrogenii produși de foliculii ovarieni determină mucoasa care tapetează uterul (endometru) să devină mai groasă și spongioasă. Această fază durează până când se produce ovulația, în jurul zilei a 14-a. În a doua parte a ciclului, sau faza secretorie, progesteronul elaborat de corpul luteal face ca endometrul să se mărească în grosime și să se pregătească pentru un eventual ovul fecundat. Dacă nu se produce fecundarea, încetează producerea hormonilor feminini și, ca o consecință, endometrul se cojește, apărând hemoragia menstruală care marchează începutul următorului ciclu.

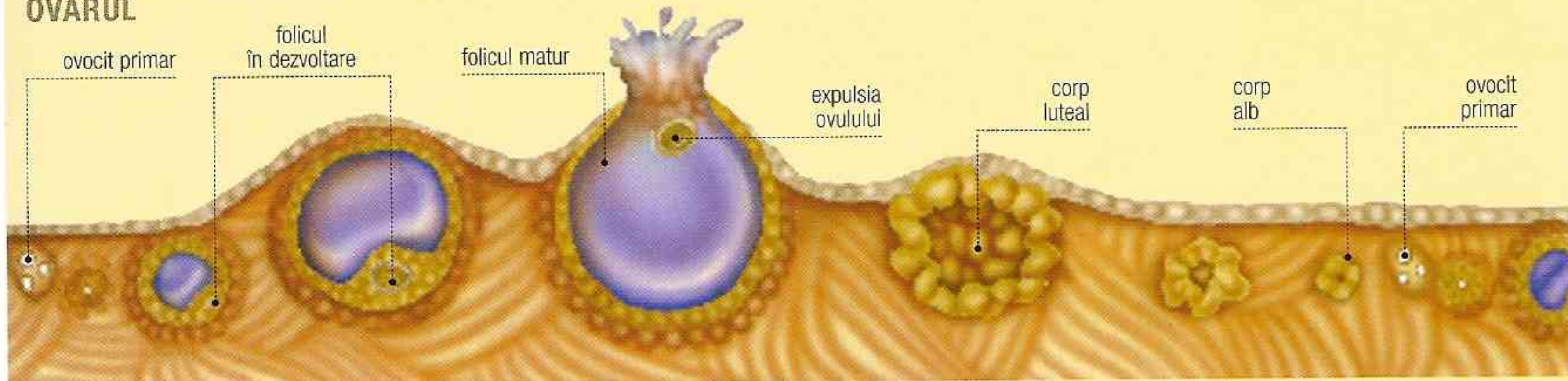
PERIOADĂ VARIABILĂ

Ciclul menstrual se repetă fără oprire încă din pubertate până la menopauză, cu excepția unei eventuale sarcini, având o durată, în medie, de 28 de zile, dar se consideră normal dacă perioada oscilează între 21 și 35 de zile.

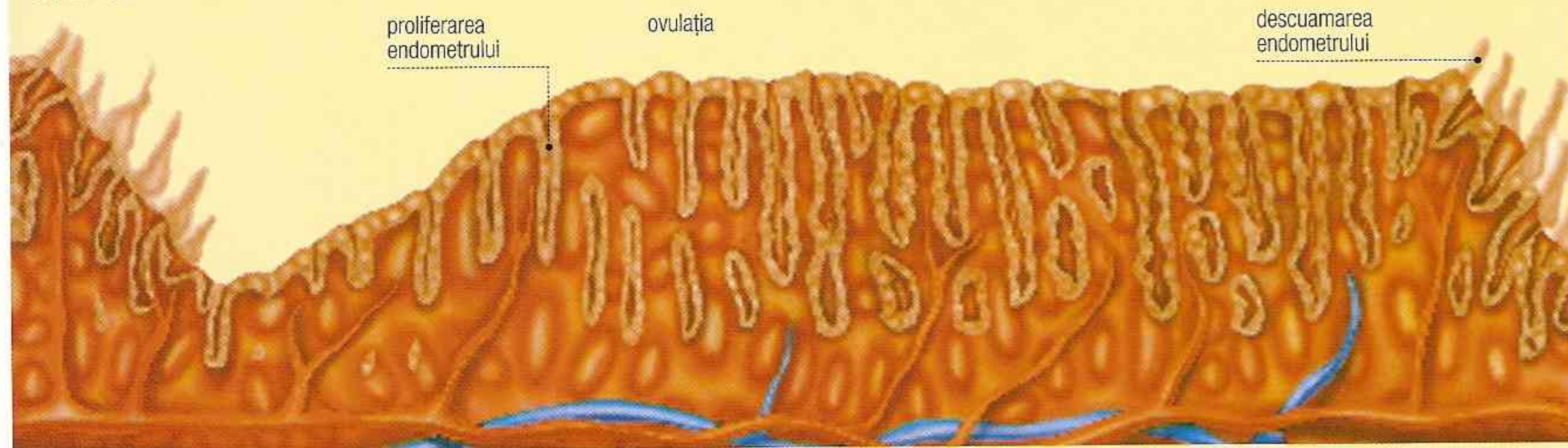
FAZELE CICLULUI

OVARUL

UTERUL

TEMPERATURA BAZALĂ (în grade Celsius)

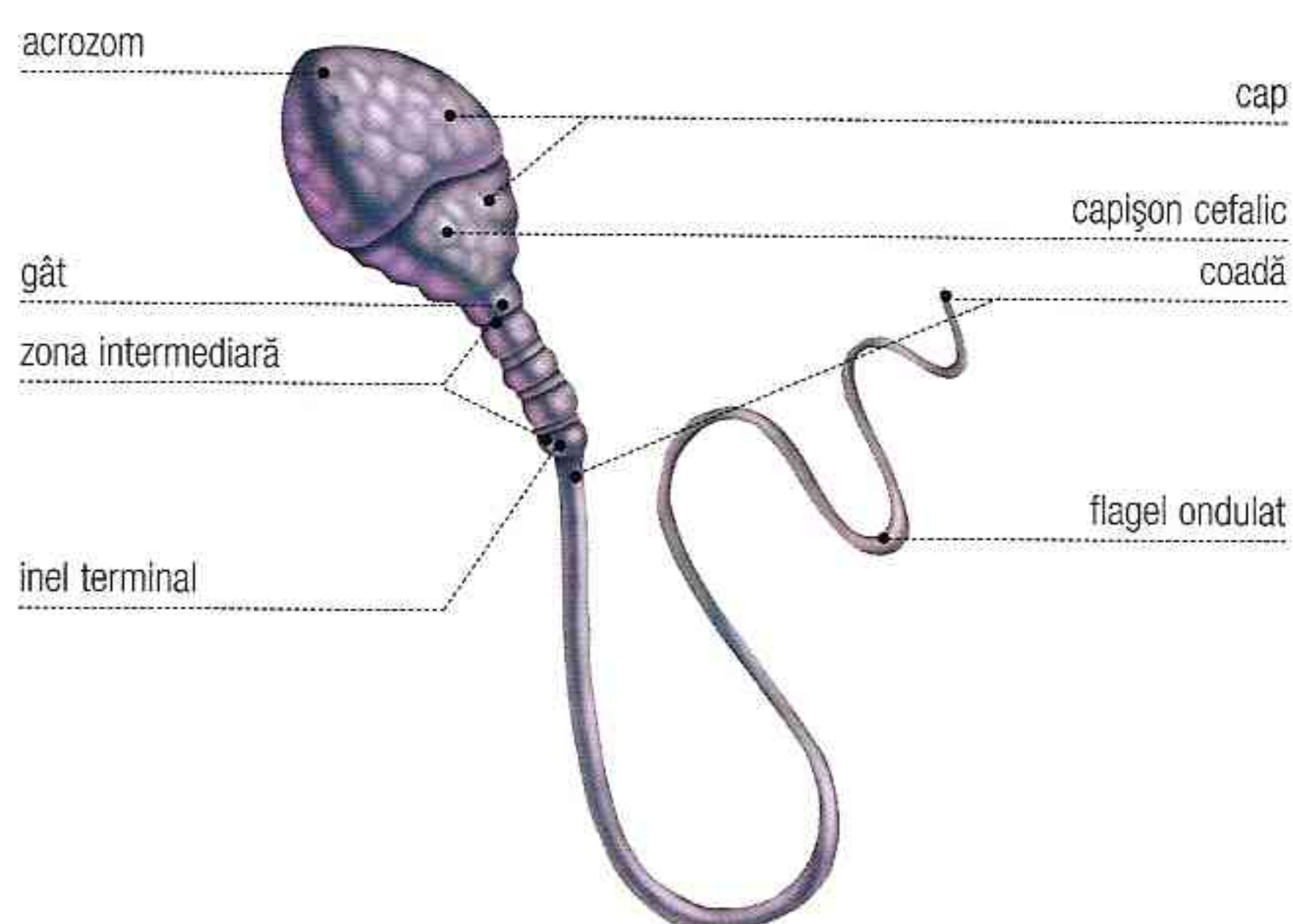

FECUNDAREA

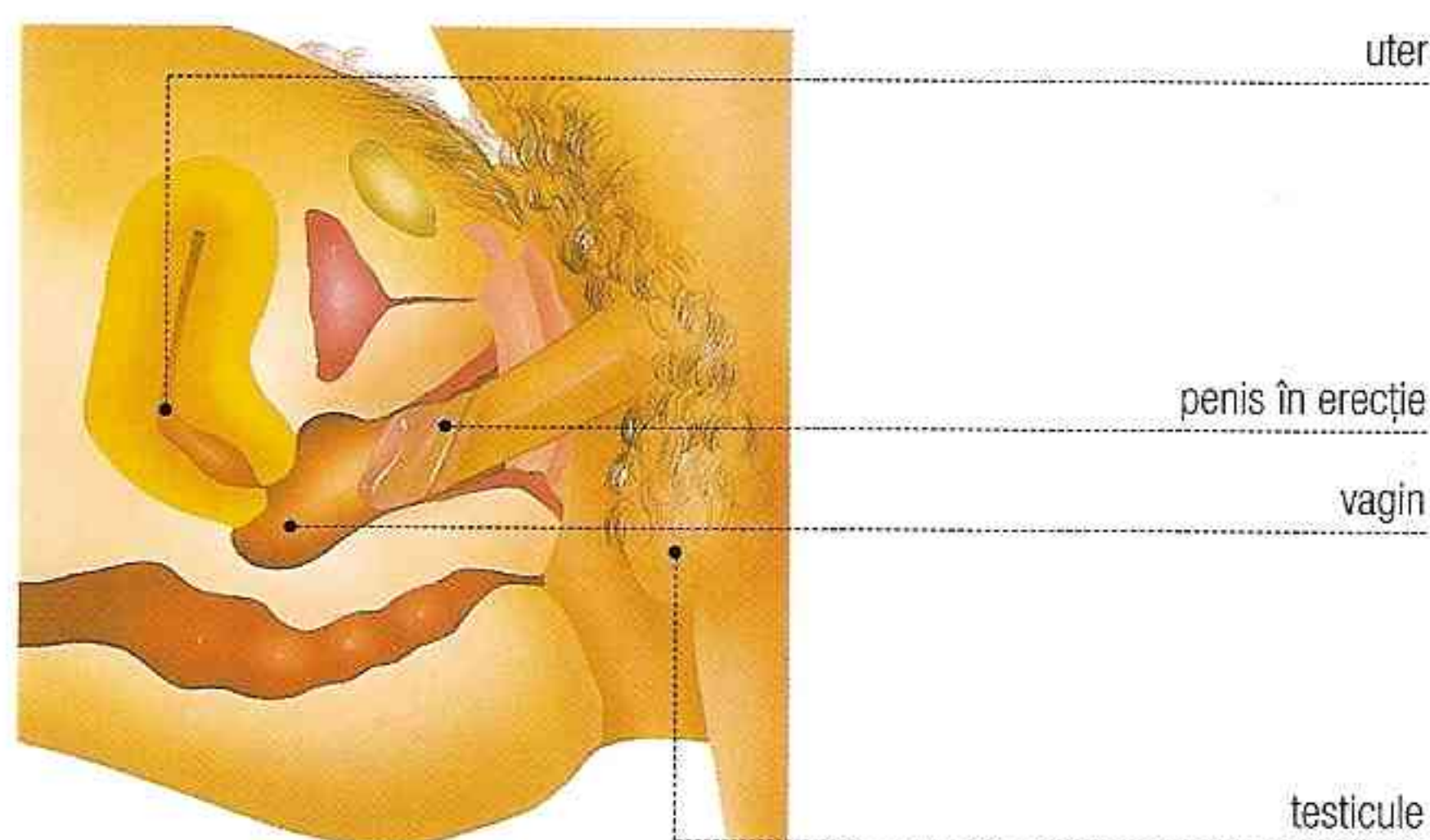
Fecundarea corespunde unirii **celulelor germinale** ale ambelor sexe, adică un **ovul** provenit de la mamă și un **spermatozoid** provenit de la tată se unesc și formează celula-ou, sau zigot, punctul de pornire a unei noi ființe.

SPERMATOZOIDUL

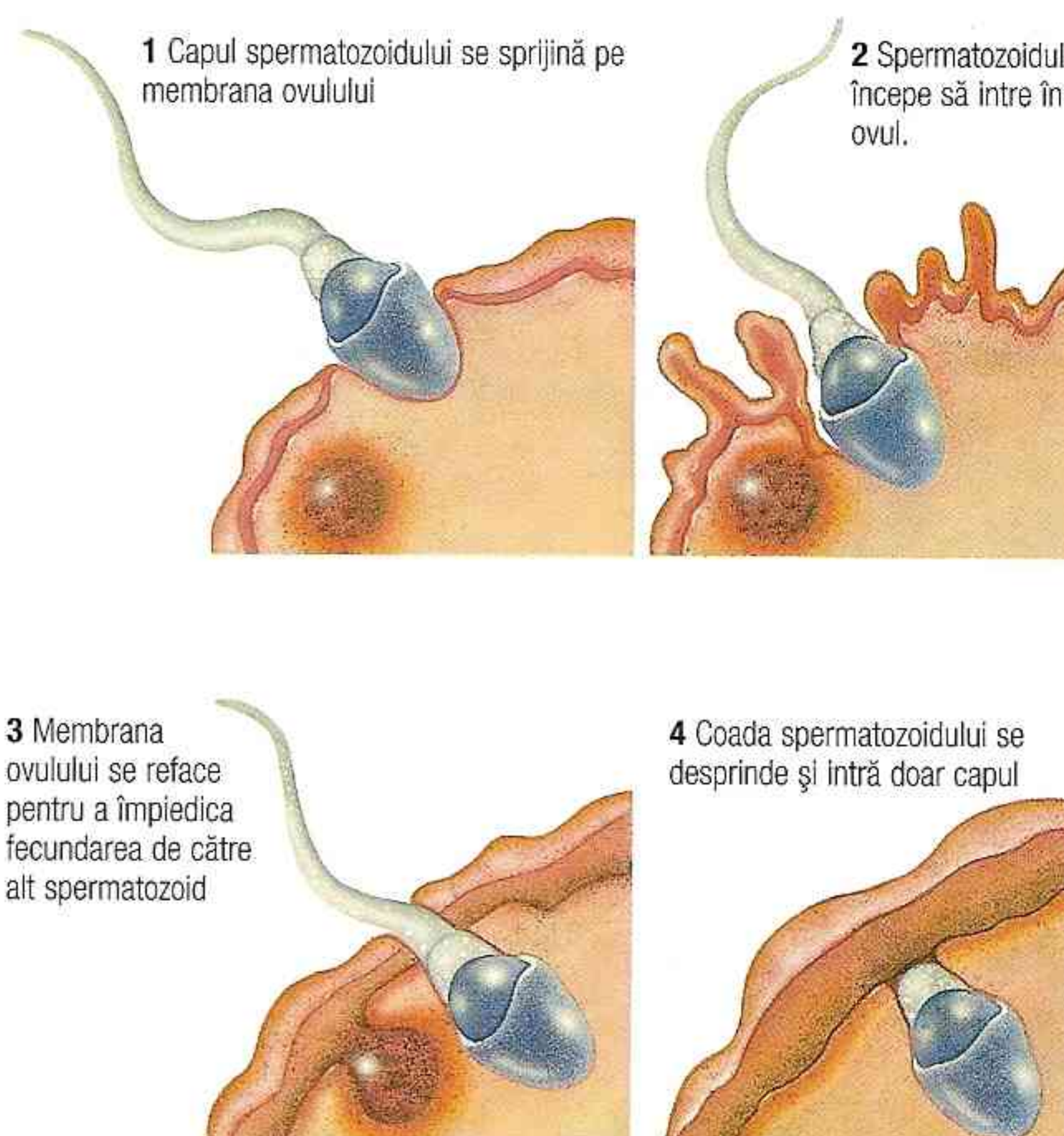

BĂRBATUL ȘI FEMEIA ÎN TIMPUL ACTULUI SEXUAL

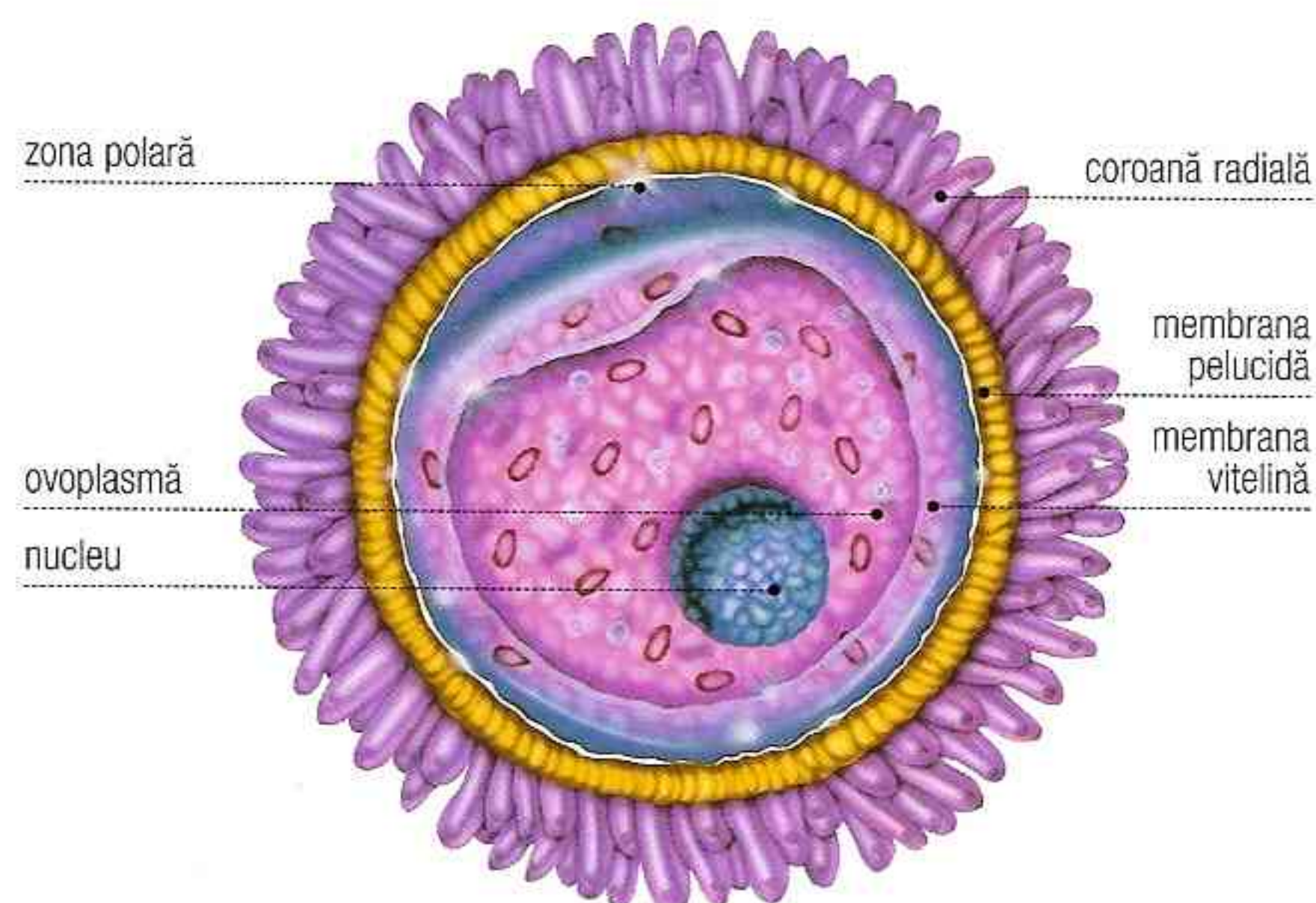
În timpul actului sexual, bărbatul ejaculează în vaginul femeii milioane de spermatozoizi care încep un lung periplu de-a lungul aparatului genital feminin; dacă actul sexual are loc în perioada fertilă a femeii și spermatozoizii se întâlnesc în drumul lor cu un ovul, este foarte probabil ca unul din ei să-l fecundeze.

UNIREA OVULULUI CU SPERMATOZOIDUL

OVULUL

PROCESUL DE FECUNDARE ȘI NIDAȚIE

6 Oul s-a transformat în morulă

5 În drumul său prin trompa lui Falopio, oul începe să se dividă

4 Fuziunea ovulului cu spermatozoidul formează oul sau zigotul

7 Oul s-a transformat în blastulă

trompa lui Falopio

3 Întâlnirea ovulului cu spermatozoizii care îl fecundază

uter

2 Ovulul eliberat care intră în trompa lui Falopio

1 Ruptura foliculului și expulsiunea ovulului

8 În jurul zilei a 5-a de la fecundare, oul ajunge la uter, unde se implantează până în ziua a 8-a

ovar

vagin

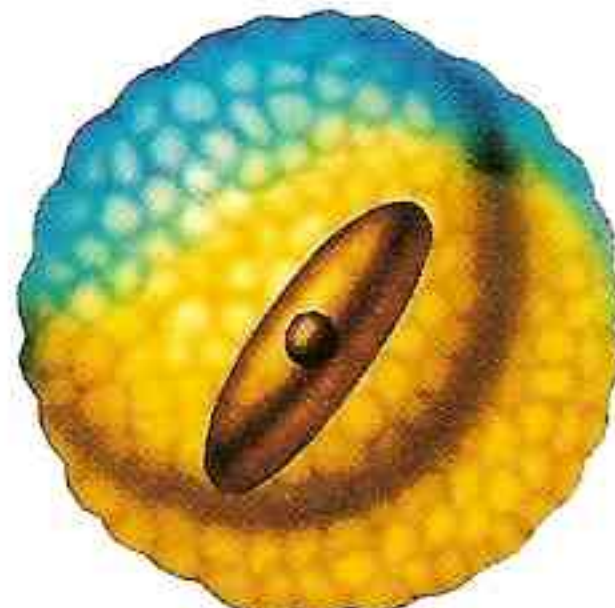
FORMAREA MORULEI ȘI A BLASTULEI

ovulul eliberat

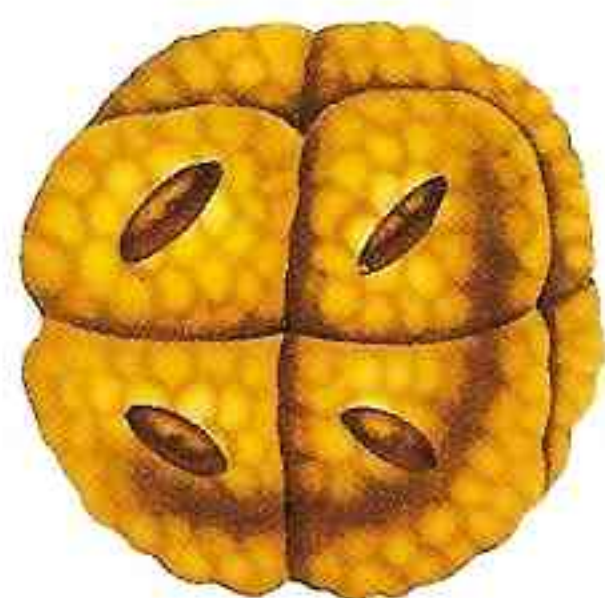
ovulul fecundat de un spermatozoid

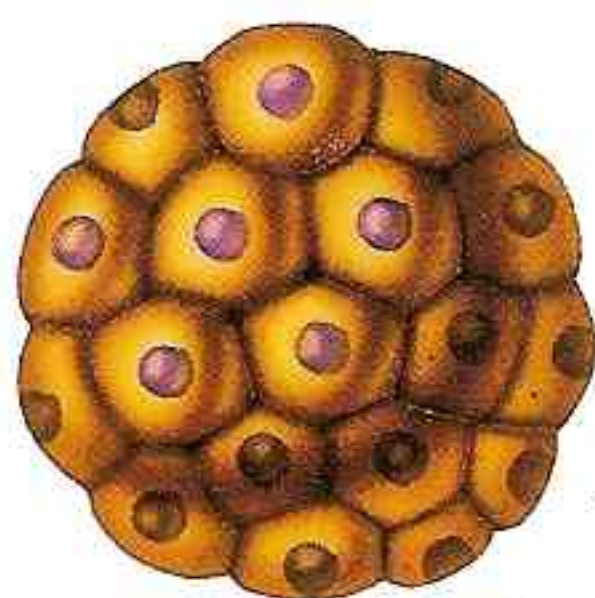
oul sau zigotul, născut prin fuziunea ovulului cu spermatozoidul

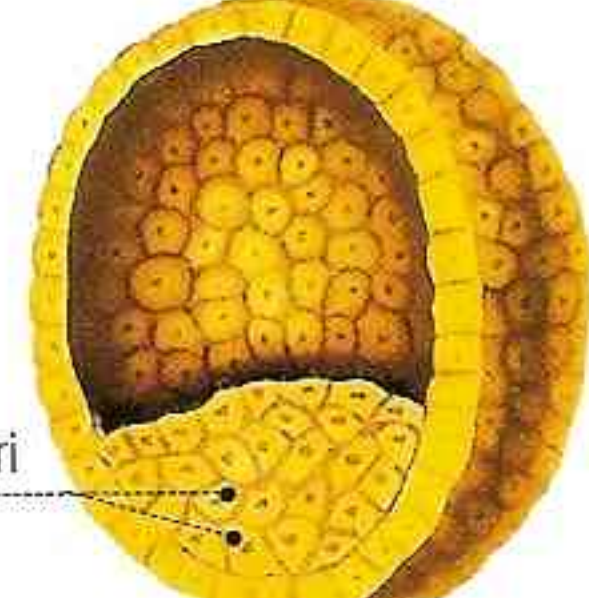
zigot divizat în patru blastomeri

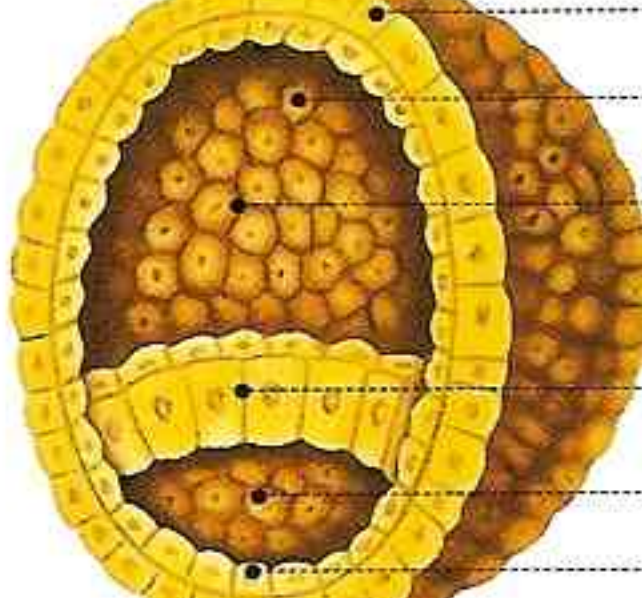
zigot divizat în opt blastomeri

morulă formată după 4 zile de la fecundare, cu 32 de blastomeri

secțiune în blastulă

secțiune în blastulă în momentul implantării în uter

citotrofoblast

sac vitelin

endoderm

ectoderm

cavitate amniotică

amnioblast

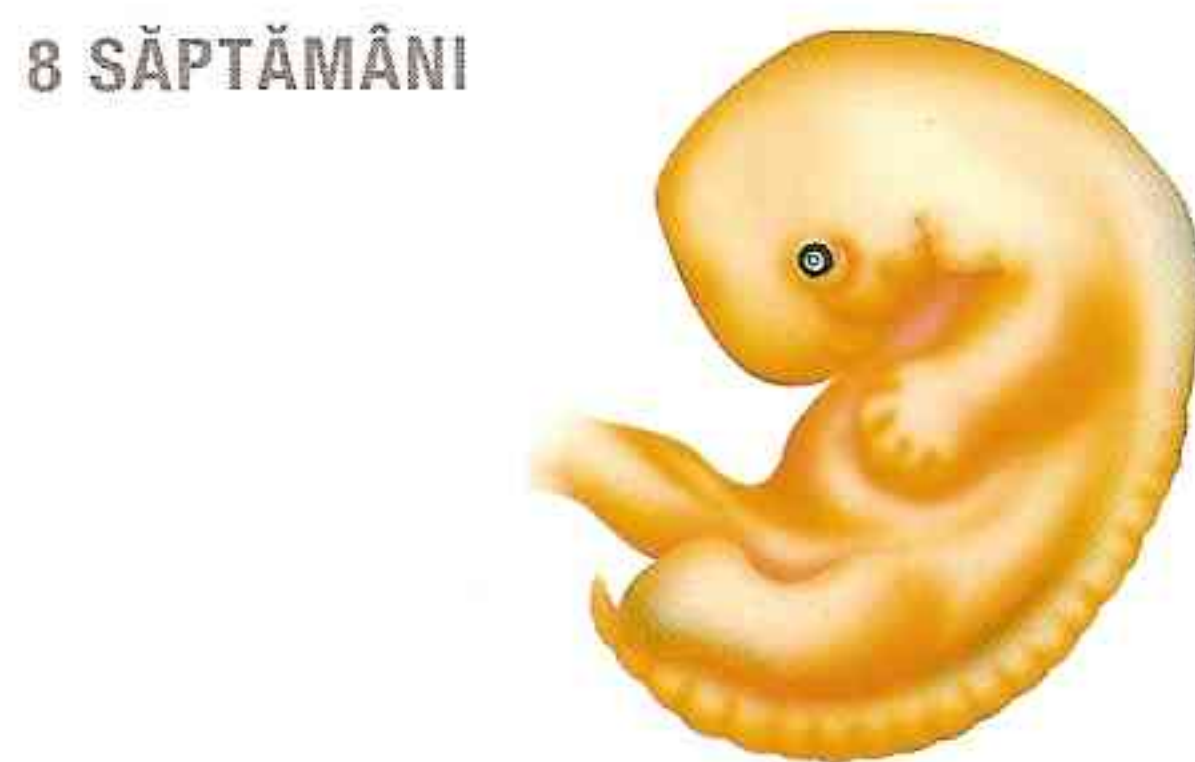
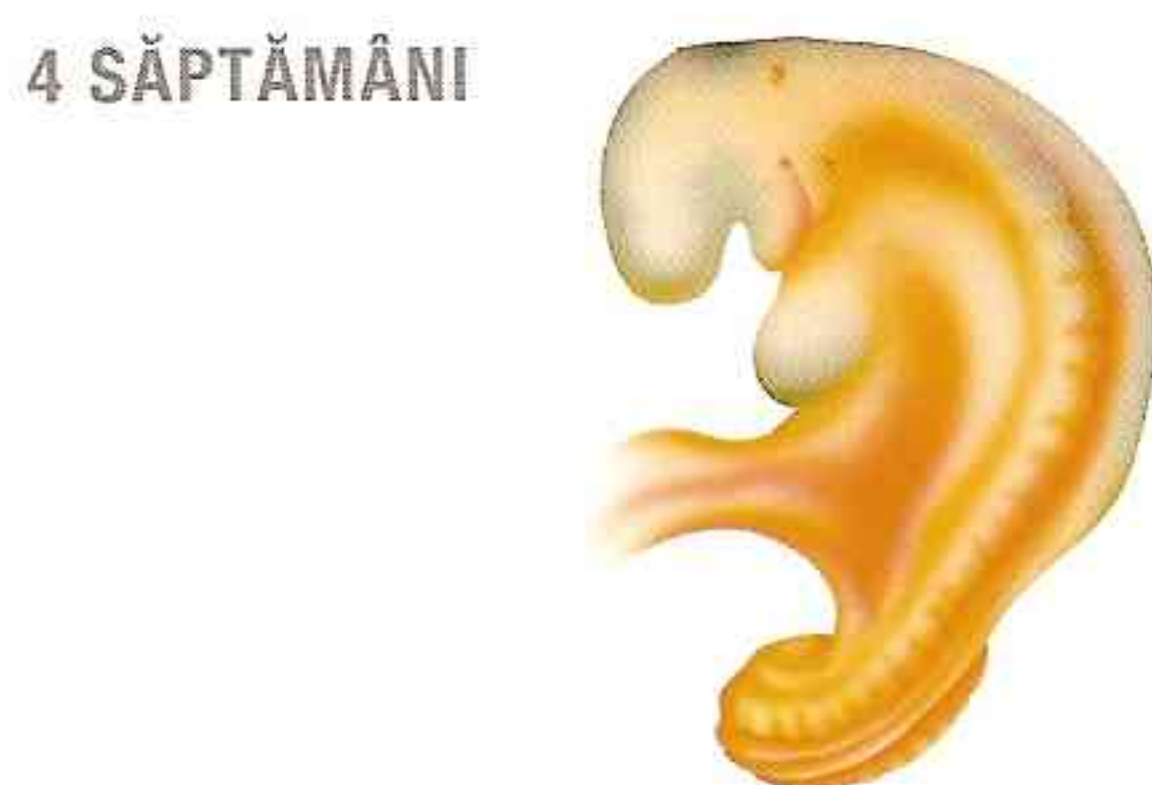
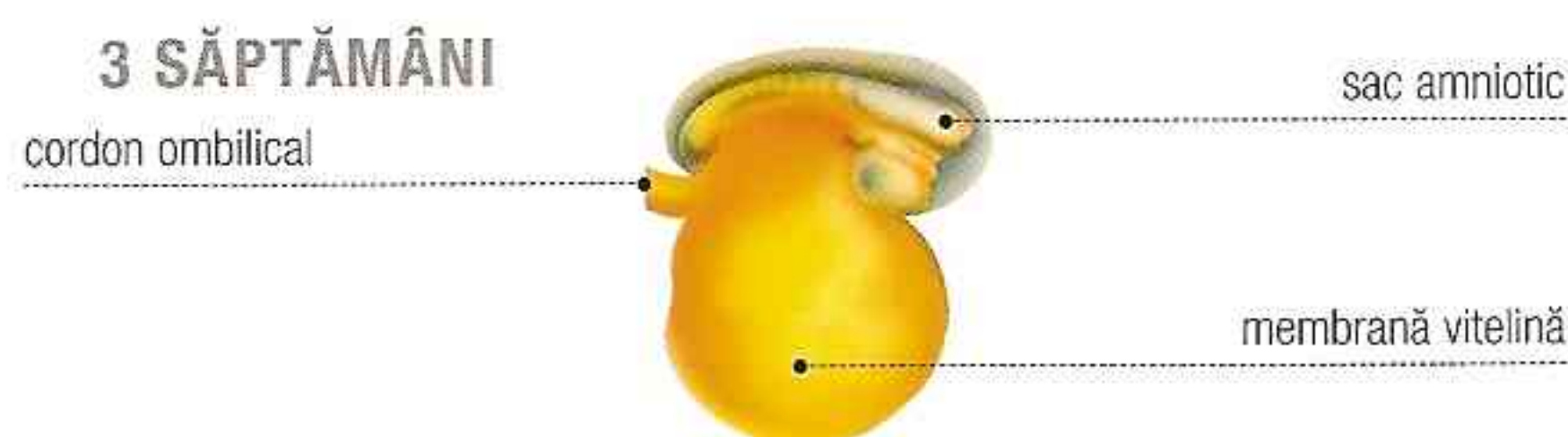

GESTAȚIA

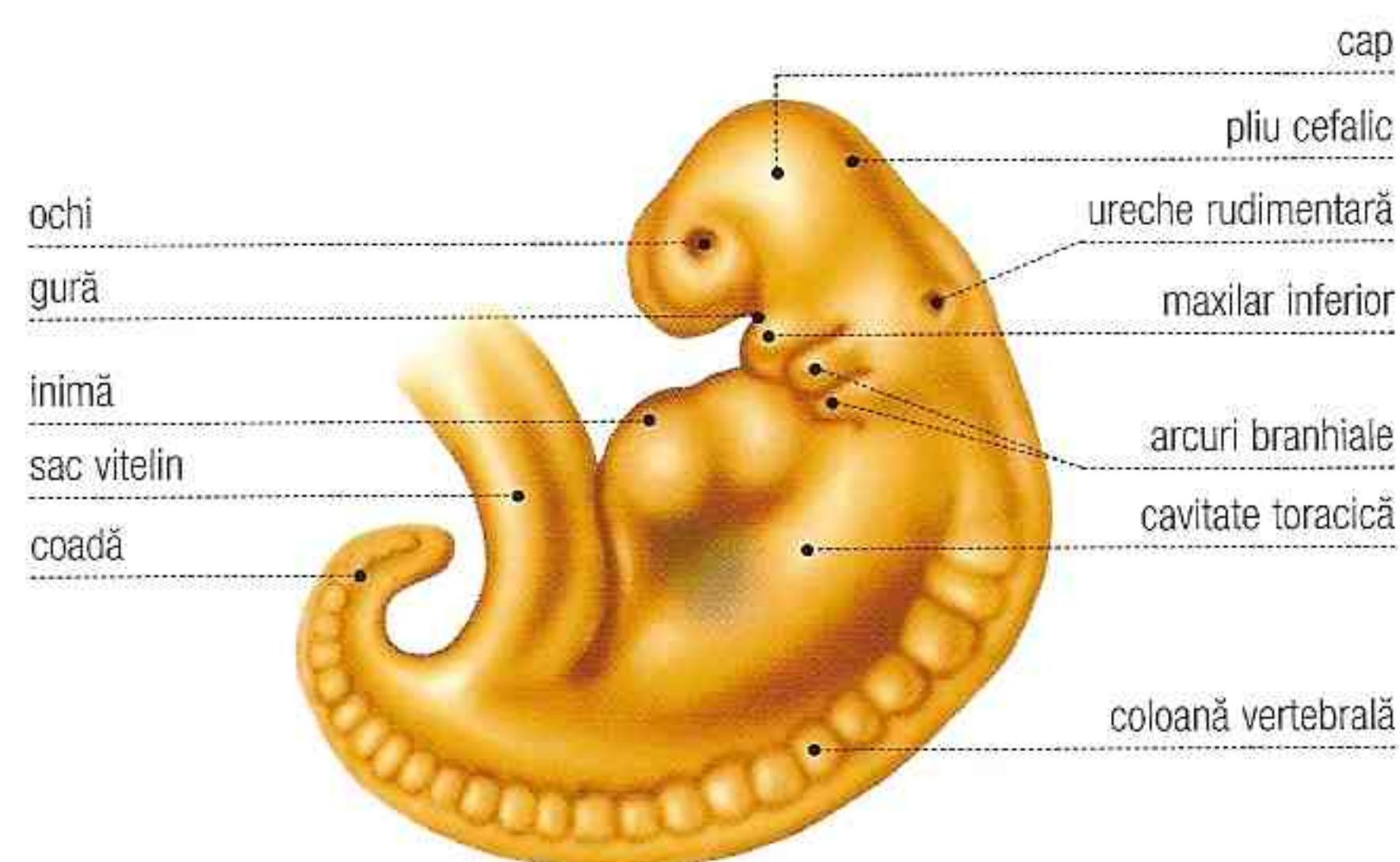
Gestația, sau sarcina, începe în momentul fecundării și se termină după aproximativ **nouă luni**, o dată cu nașterea unui copil. În timpul acestei perioade, diviziunile succesive ale celulei-ou lasă loc formării unui **embrion**, care începând de la 3 luni are deja un

aspect clar uman și se numește **fetus**; mai trebuie doar să se maturizeze în pântecul matern, în timpul necesar, până să poată înfrunta singur viața extrauterină.

DEZVOLTAREA EMBRIONULUI

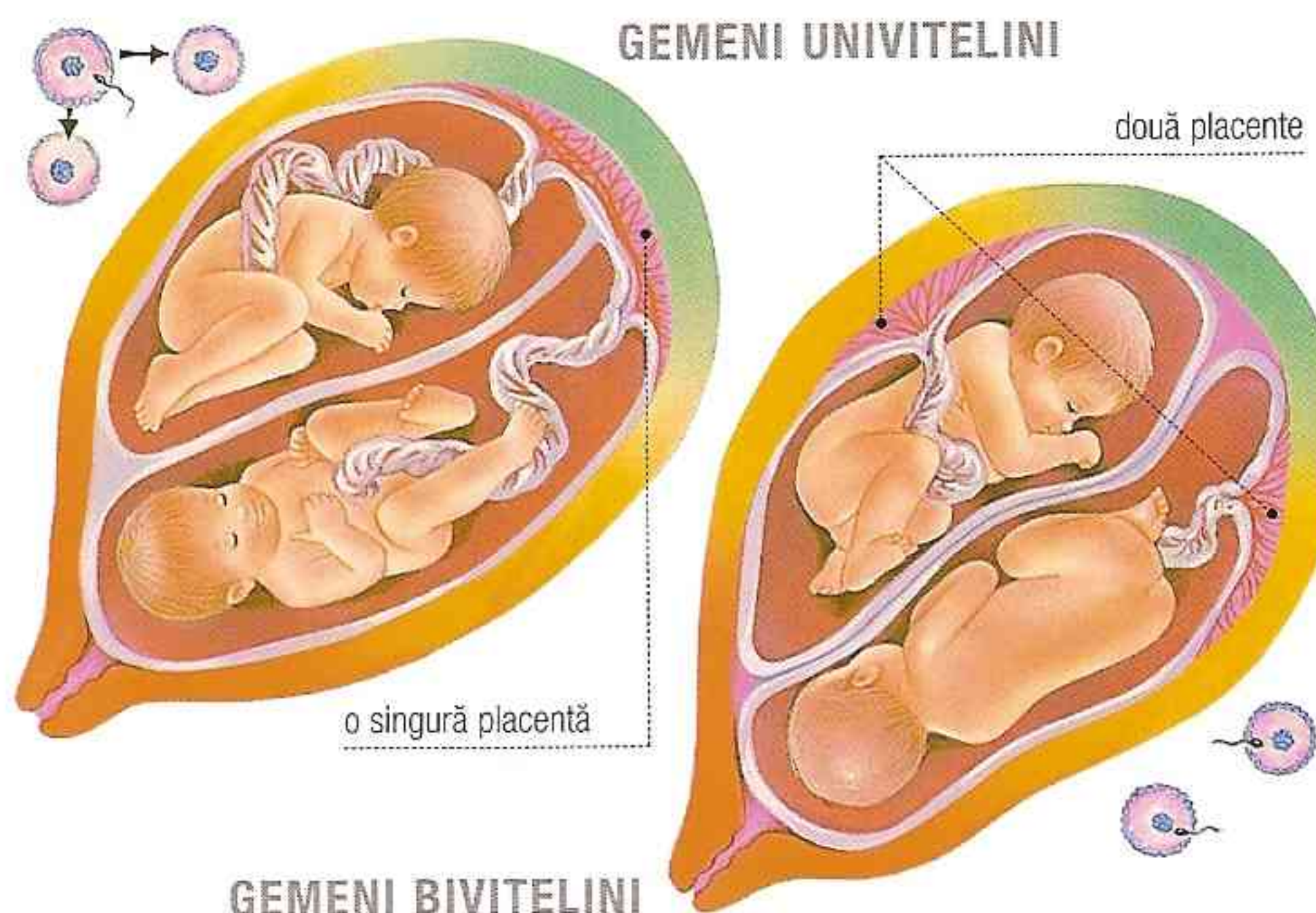

ELEMENTELE UNUI EMBRION DE 4 SĂPTĂMÂNI

GEMENII

Chiar dacă în majoritatea sarcinilor se formează un singur făt, se poate întâmpla ca în pântecul matern să se dezvolte simultan doi sau chiar mai mulți feți, dând naștere unor frați, denumiți generic **gemeni**. Câteodată, două ovule distincte pot fi fecundate de către doi spermatozoizi diferiți: atunci se dezvoltă **gemeni bivitelini**, care au fiecare câte o placentă proprie și pot fi de același sex sau nu, semănând între ei sau diferiți, ca și cum s-ar fi născut separat. Alteori, se întâmplă ca zigotul derivat din fuziunea unui singur ovul cu un singur spermatozoid să se dividă în două sau mai multe fragmente și să formeze embrioni identici: atunci se dezvoltă **gemenii univitelini** sau **identici**, care împart o singură placentă și dispun de aceeași dotare genetică, fiind întotdeauna de același sex și semănând foarte mult.

DEZVOLTAREA FĂTULUI ÎN UTERUL MATERN

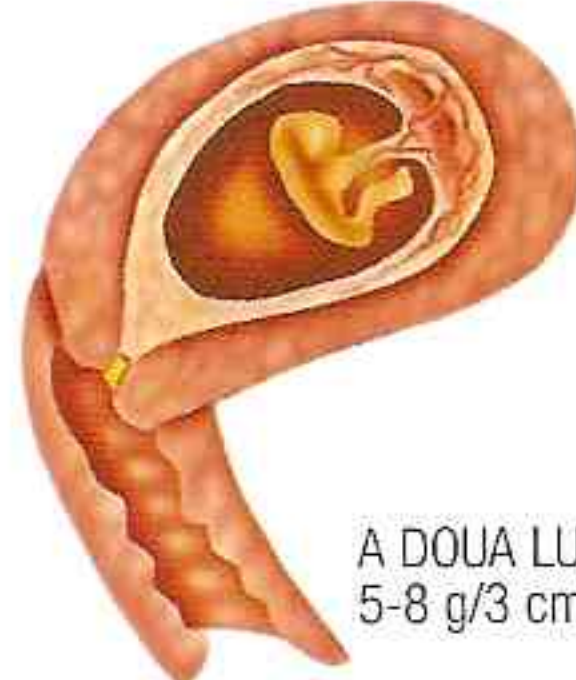
A TREIA
SĂPTĂMÂNĂ

Celulele se multiplică pentru a forma toate țesuturile și organele. Apar structurile care vor da naștere diferitelor organe, scheletului, vaselor și nervilor.

PRIMA LUNĂ
2-3 g/0,75 cm

Înima începe să pulseze și apar coloana vertebrală și creierul.

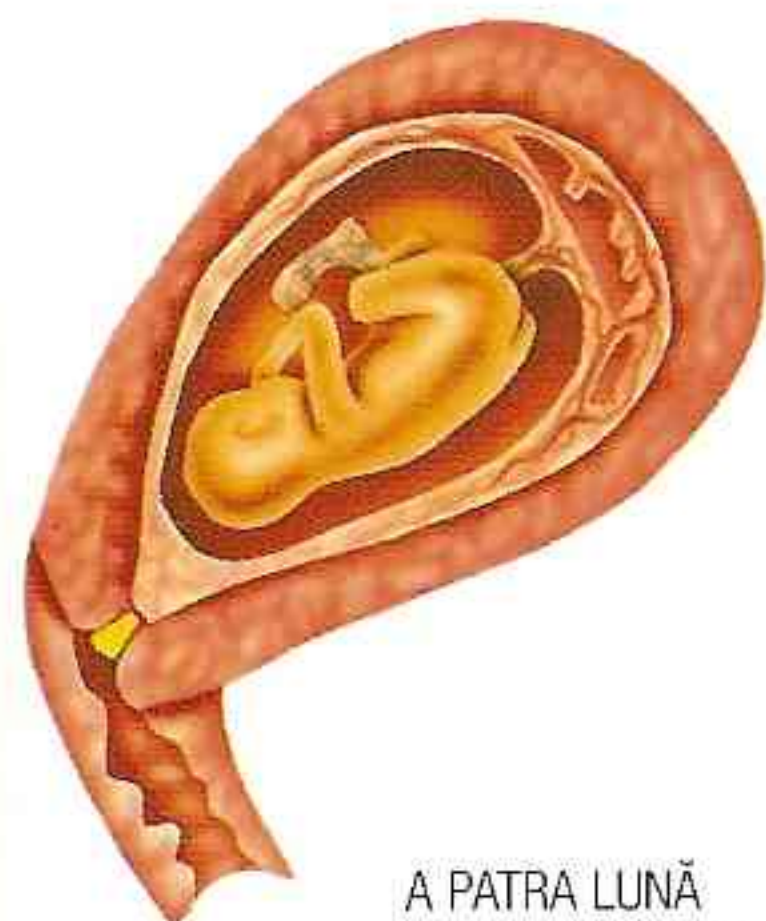
A DOUA LUNĂ
5-8 g/3 cm

Sunt vizibile picioarele și mâinile și se recunosc organele. Începând cu a doua lună, fătul se dezvoltă rapid.

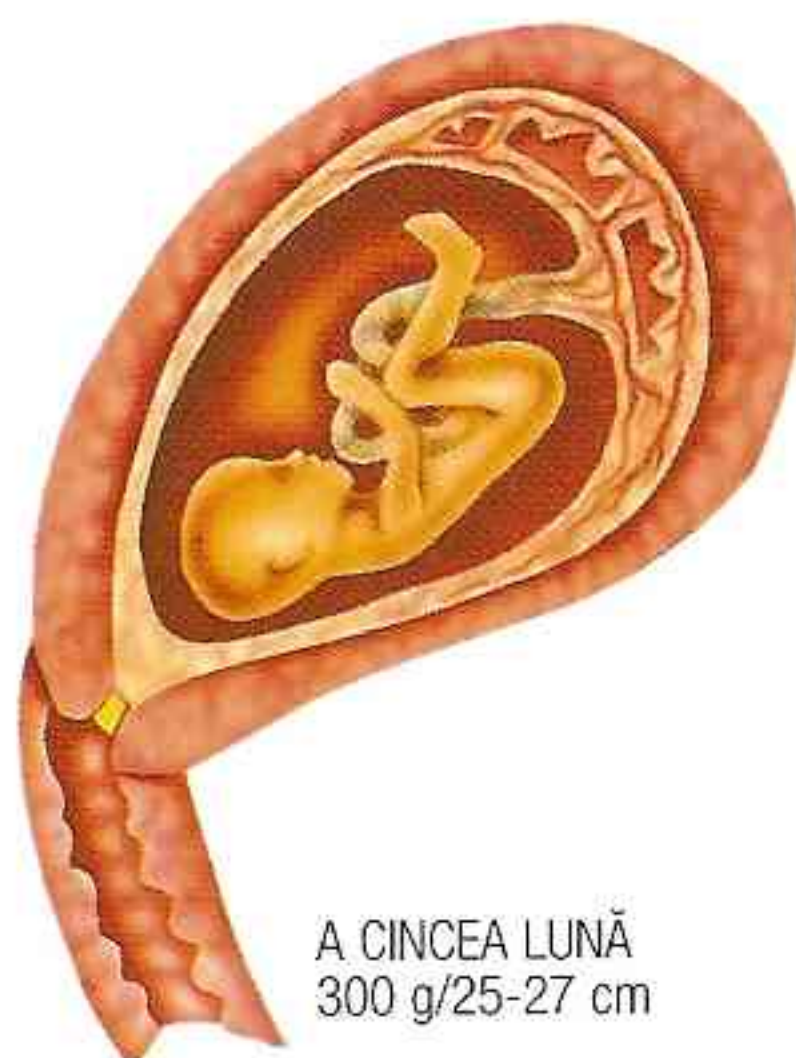
A TREIA LUNĂ
18-20 g/12-15 cm

Fătul începe să aibă aspect uman, cu un cap foarte mare în comparație cu restul corpului.

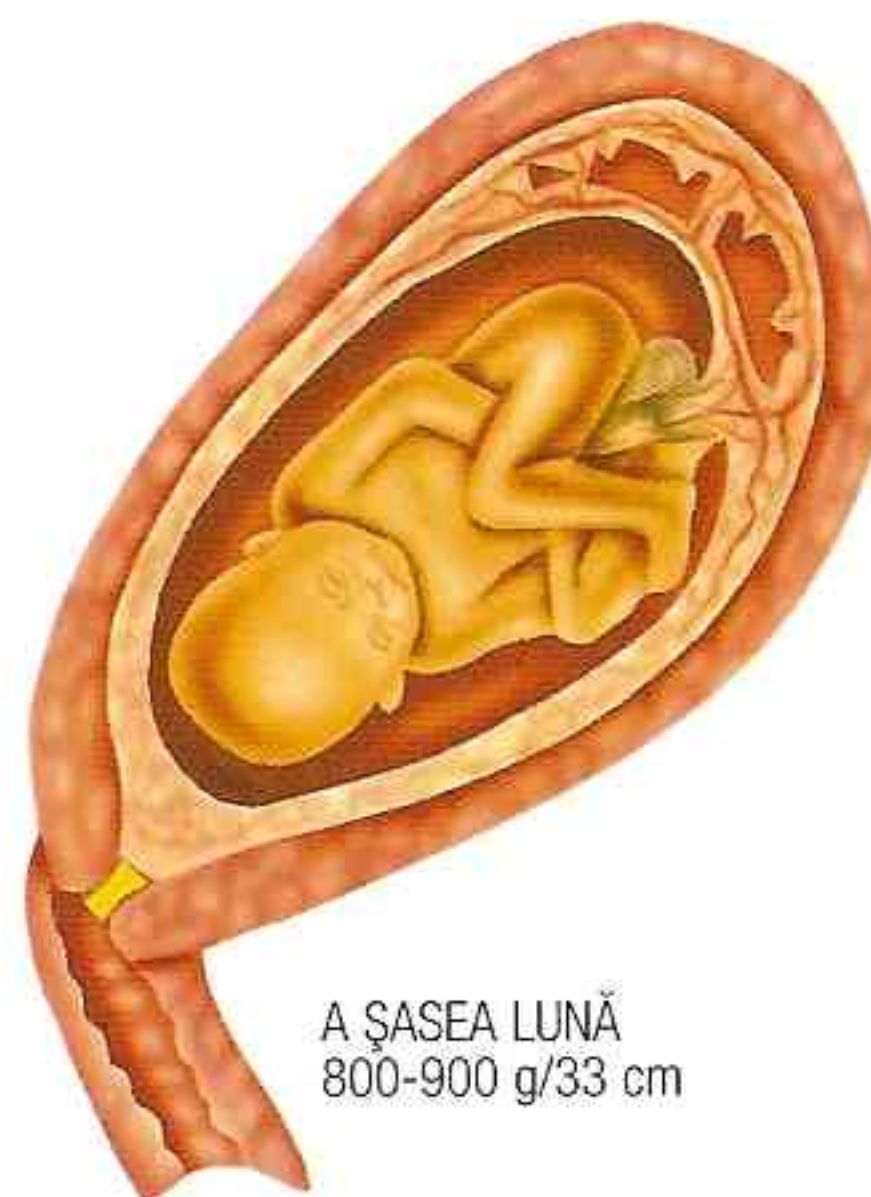
A PATRA LUNĂ
120 g/18-20 cm

Începe funcționarea tubului digestiv, a ficatului, pancreasului și rinichilor. Apar unghiile și părul. Fătul începe să miște din mâini și din picioare.

A CINCEA LUNĂ
300 g/25-27 cm

Maturizarea sistemului nervos. Mama începe să perceapă mișcările fătului, care are deja sprâncene, gene și puf pe piele.

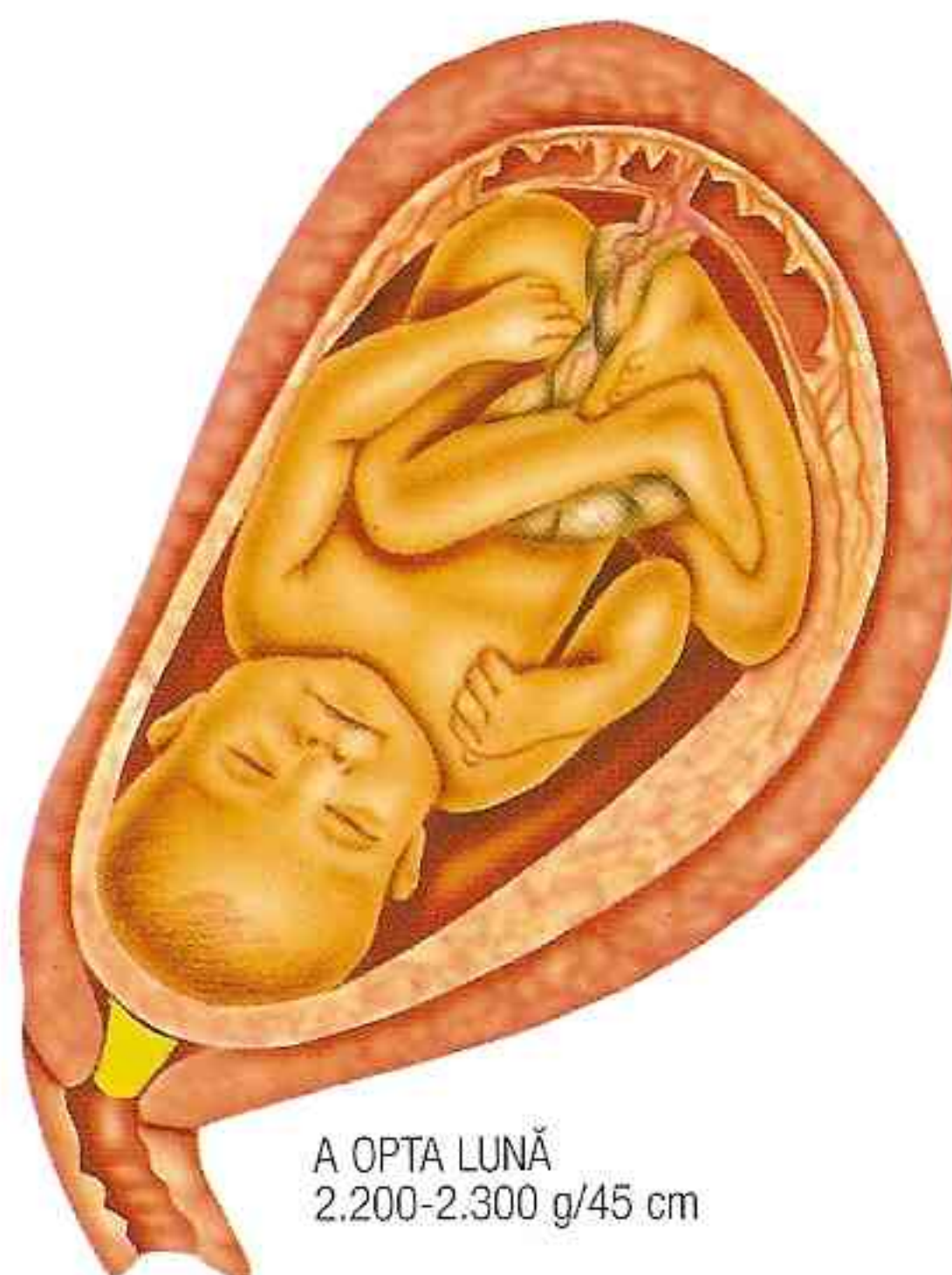
A ȘASEA LUNĂ
800-900 g/33 cm

Măduva osoasă începe să producă globule roșii. Fătul capătă o culoare rozalie, făcându-se vizibil sângele din capilare. Se maturizează plămânii.

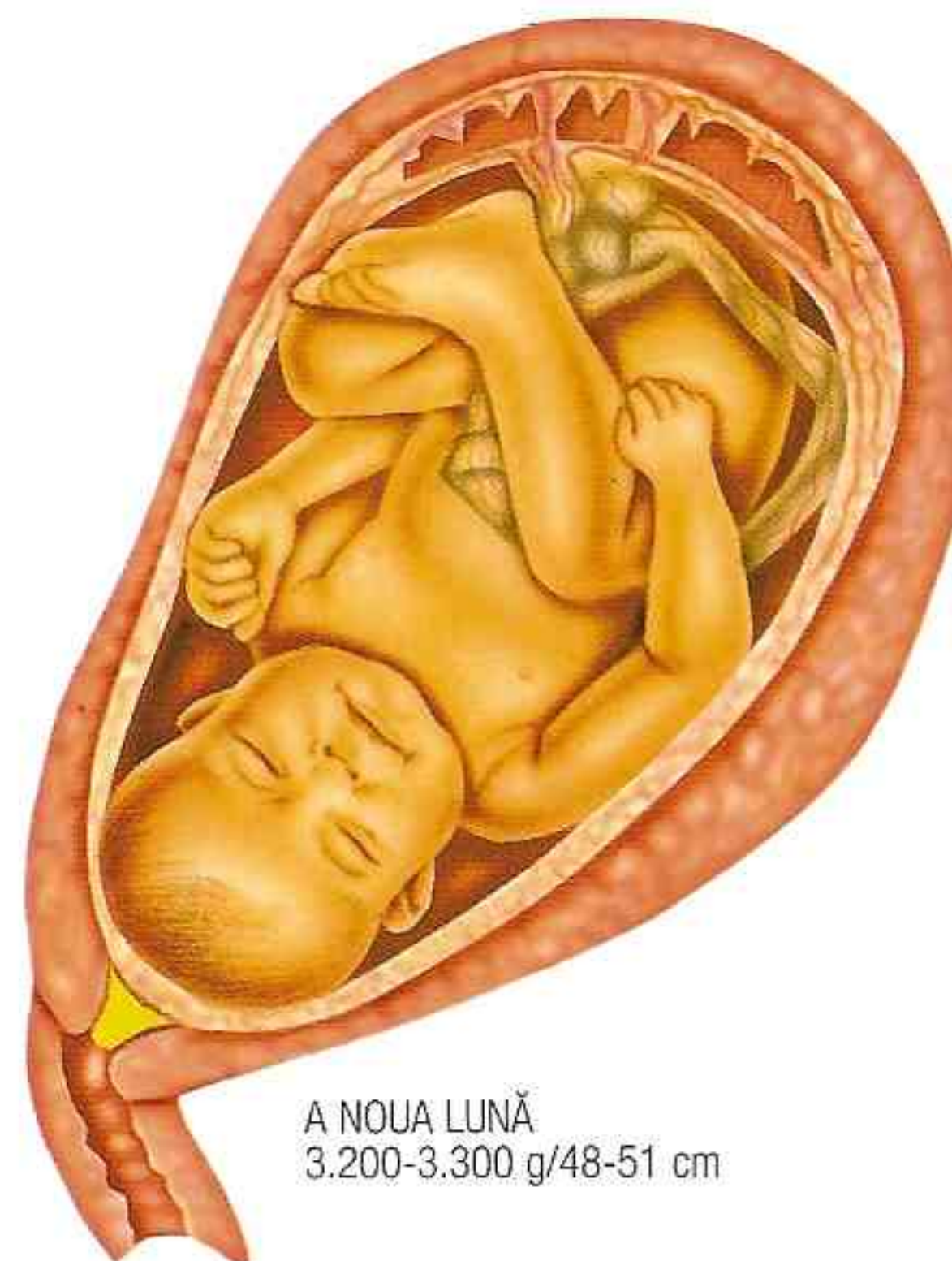
A ȘAPTEA LUNĂ
1.300-1.400 g/39 cm

Plămânii au deja o structură minimă care va permite supraviețuirea fătului în cazul unei nașteri premature. Fătul a crescut destul de mult. Organele interne s-au maturizat pentru viața extrauterină.

A OPTA LUNĂ
2.200-2.300 g/45 cm

Plămânii sunt pregătiți pentru a respira. Pielea are o culoare rozacee și este netedă.

A NOUA LUNĂ
3.200-3.300 g/48-51 cm

Fătul, perfect format și cu un torace proeminent, este protejat de pelvisul matern pentru momentul nașterii. Pare mult mai mare deoarece conține grăsime sub piele.

Introducere

Celula

Corpul
uman

Aparatul
locomotor

Aparatul
digestiv

Aparatul
respirator

Aparatul
circulator

Sângele

Limfa

Sistemul
nervos

Simțurile

Aparatul
urinar

Aparatul
reproductor

**Reproducerea
umană**

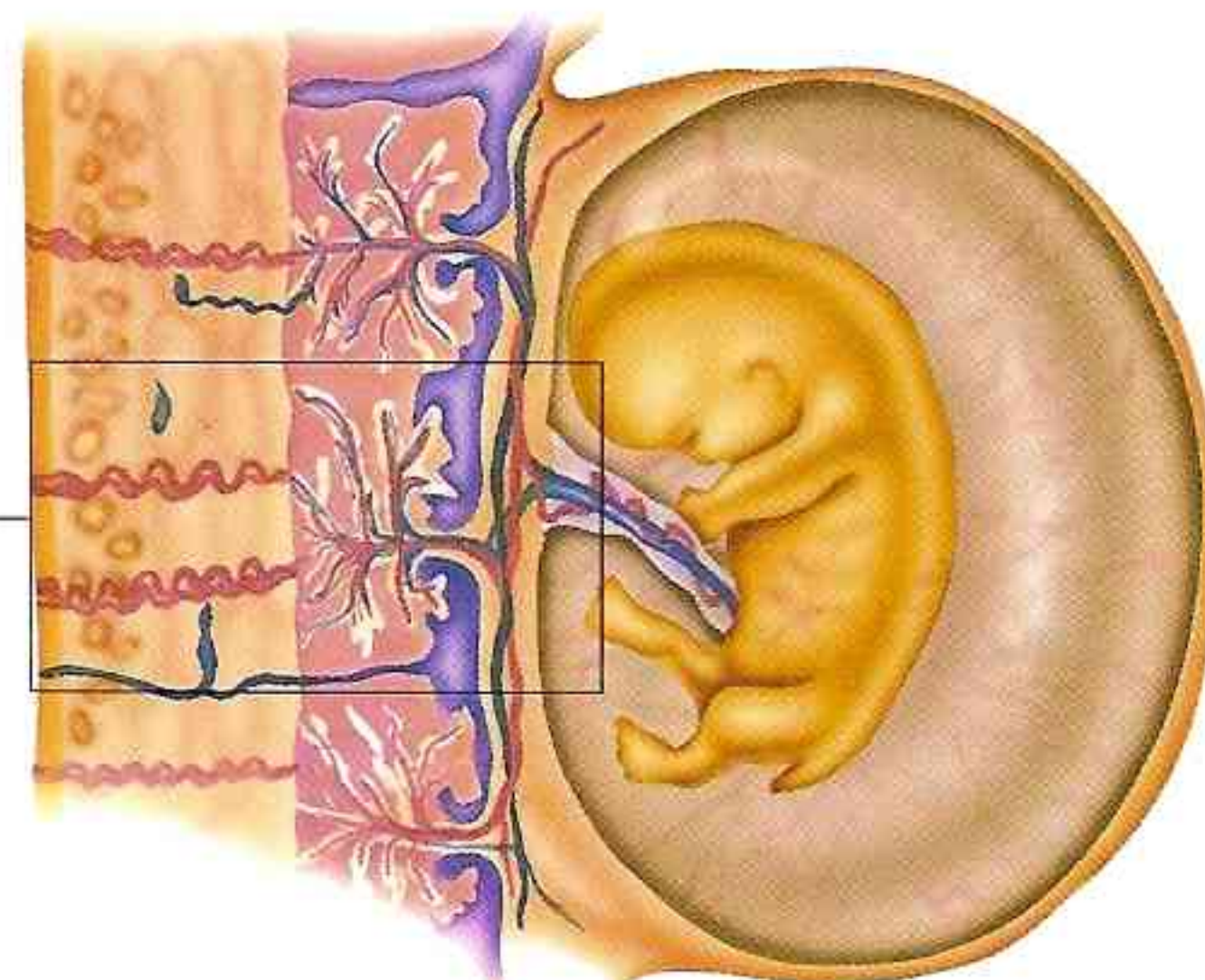
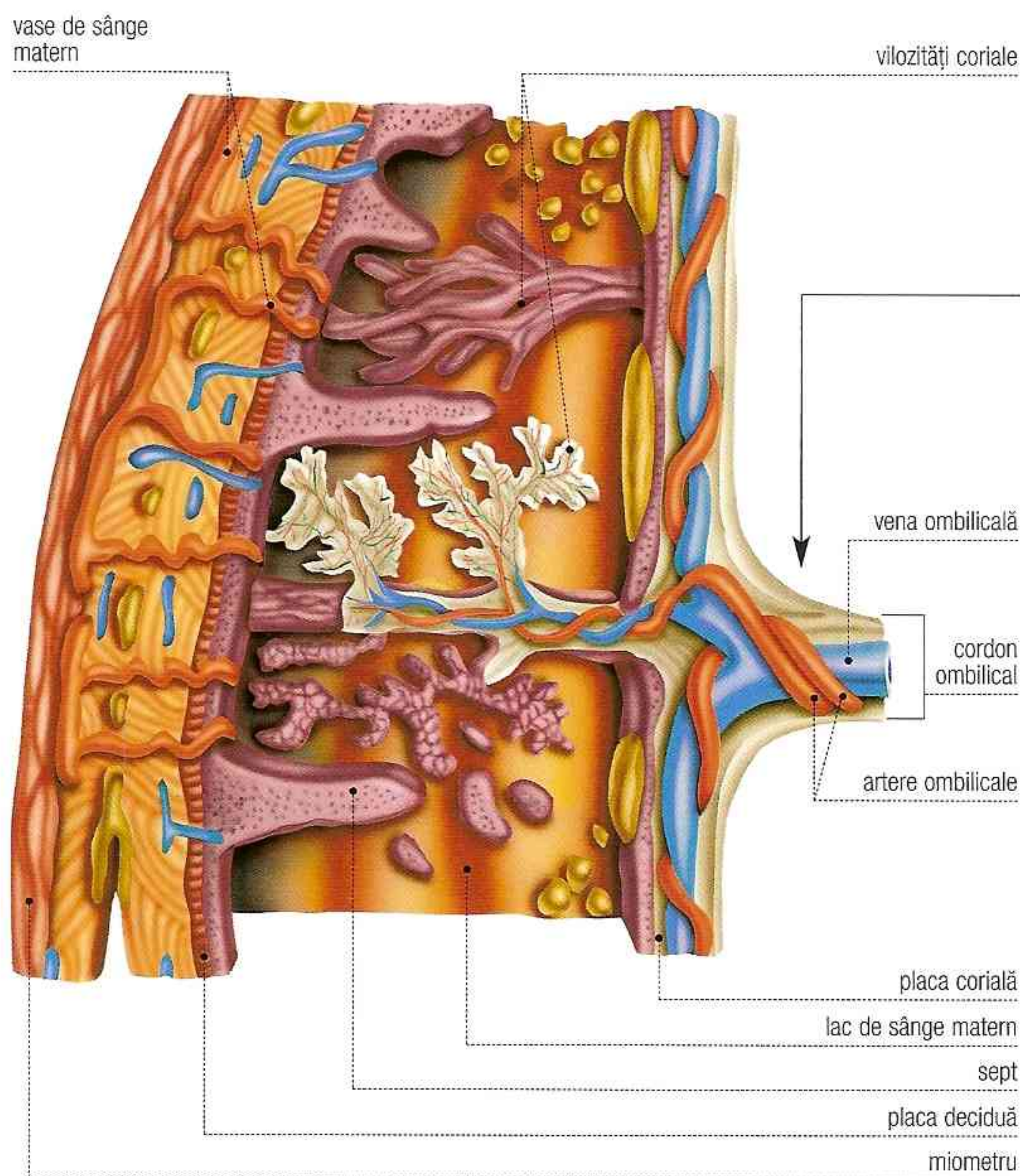
Sistemul
endocrin

Sistemul
imunitar

Index
alfabetic

PLACENTA

Placenta este un organ care se dezvoltă în timpul gestației și **face legătura** între organismul matern și cel fetal. Se formează la puțin timp după nidație, începând cu țesutul extern al embrionului, numit **corion**, și membrana uterină adaptată sarcinii, denumită și **deciduă**. La placenta ajung vase maternale și de aici pornesc vase care ajung la făt prin **cordonul ombilical**. În placenta se produce un fundamental **schimb de substanțe** între sângele mamei și cel al fătului, care niciodată nu sunt în contact direct: circulația maternă trece în cea fetală aducând substanțe nutritive și oxigen, în timp ce în direcție inversă trec reziduurile metabolice ale fătului, care vor fi eliminate de organismul mamei.

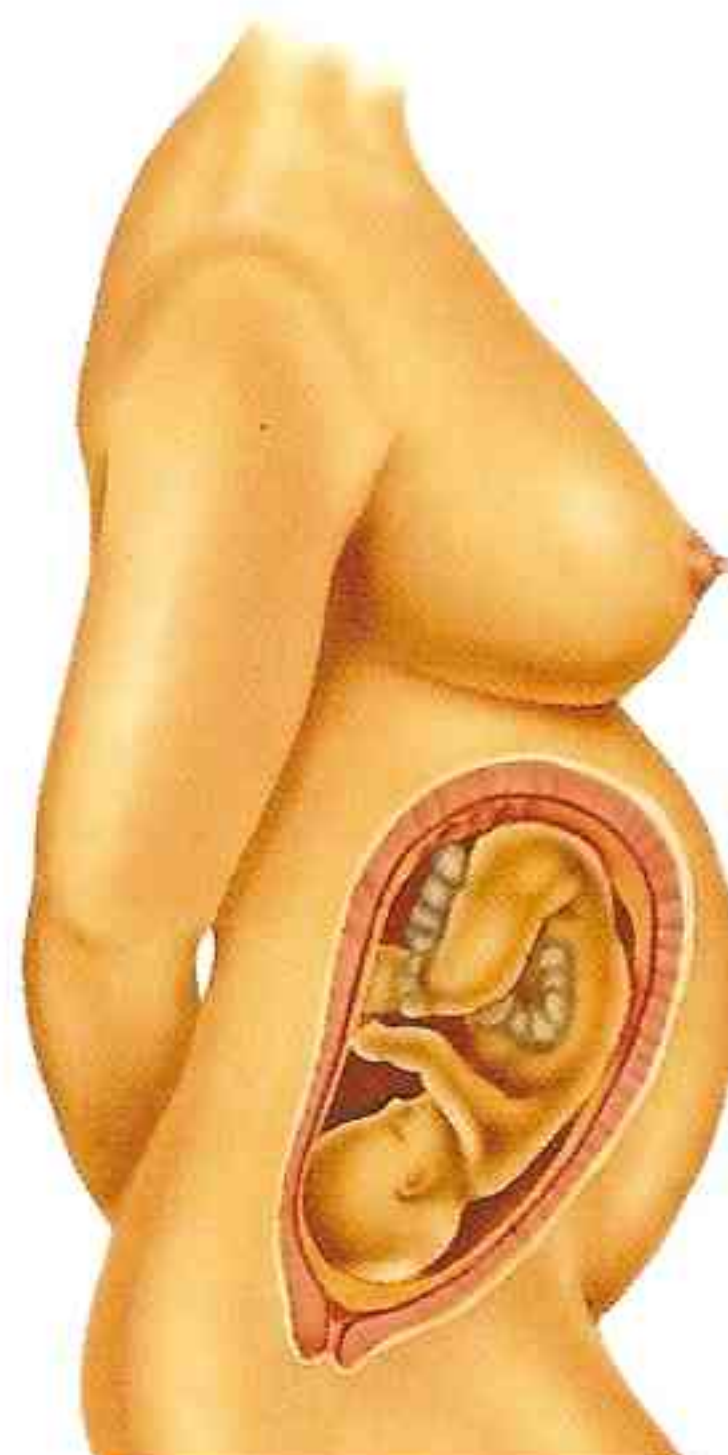
DEZVOLTAREA FĂTULUI ÎN PÂNTECUL MAMEI

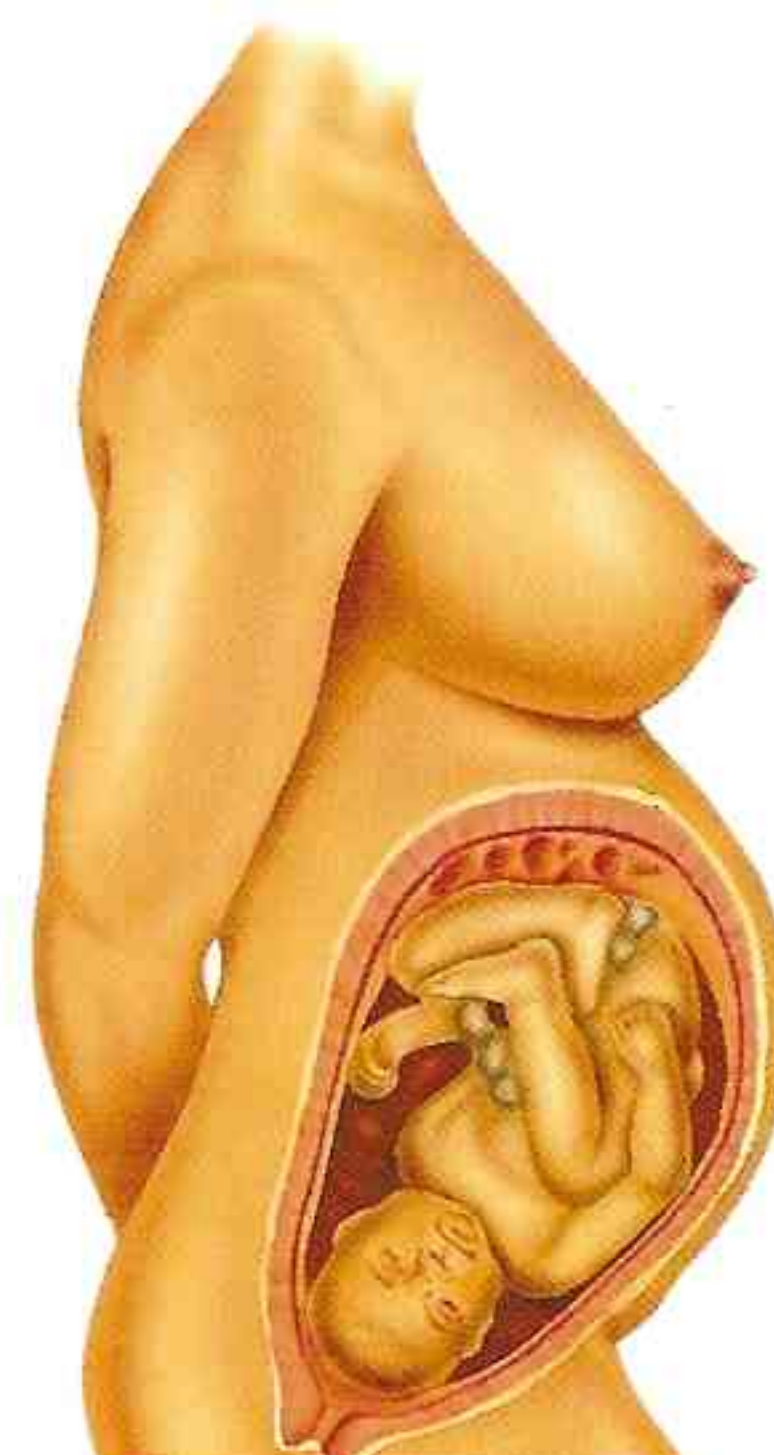
A TREIA LUNĂ
Făt format complet.
Începe o perioadă
de creștere mai rapidă.

A CINCEA LUNĂ
Fătul începe să se miște
activ și reacționează la sunete.

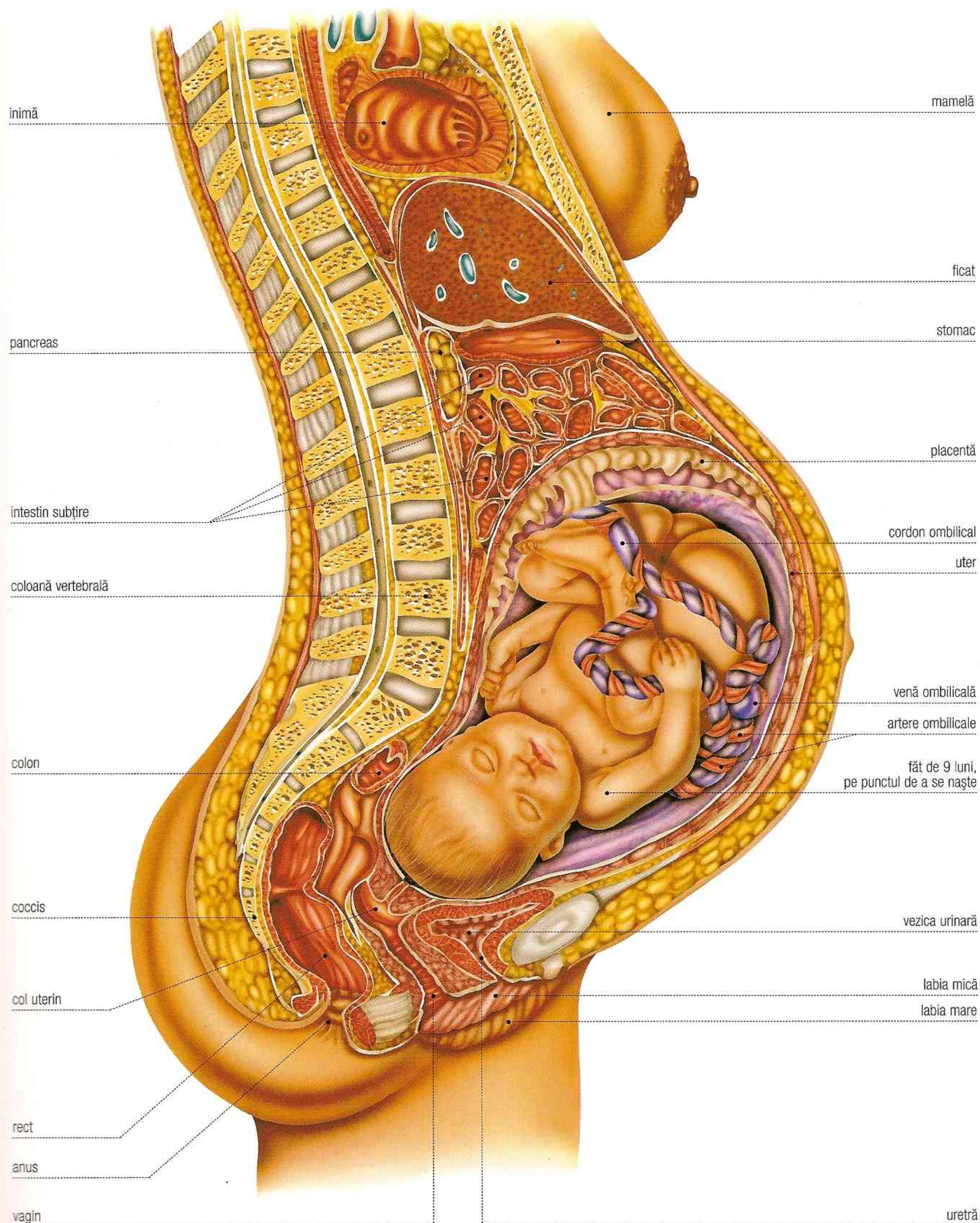
A ȘAPTEA LUNĂ
Maturizare importantă
a organelor interne. Poate
să supraviețuiască.

A NOUA LUNĂ
Făt dezvoltat în totalitate. Este
perfect adăpostit în pelvisul
matern, pentru naștere.

ABDOMENUL UNEI FEMEI LA FINALUL SARCINII

Introducere

Celula

Corpul uman

Aparatul locomotor

Aparatul digestiv

Aparatul respirator

Aparatul circulator

Sângele

Limfa

Sistemul nervos

Simțurile

Aparatul urinar

Aparatul reproducător

Reproducerea umană

Sistemul endocrin

Sistemul imunitar

Index alfabetic

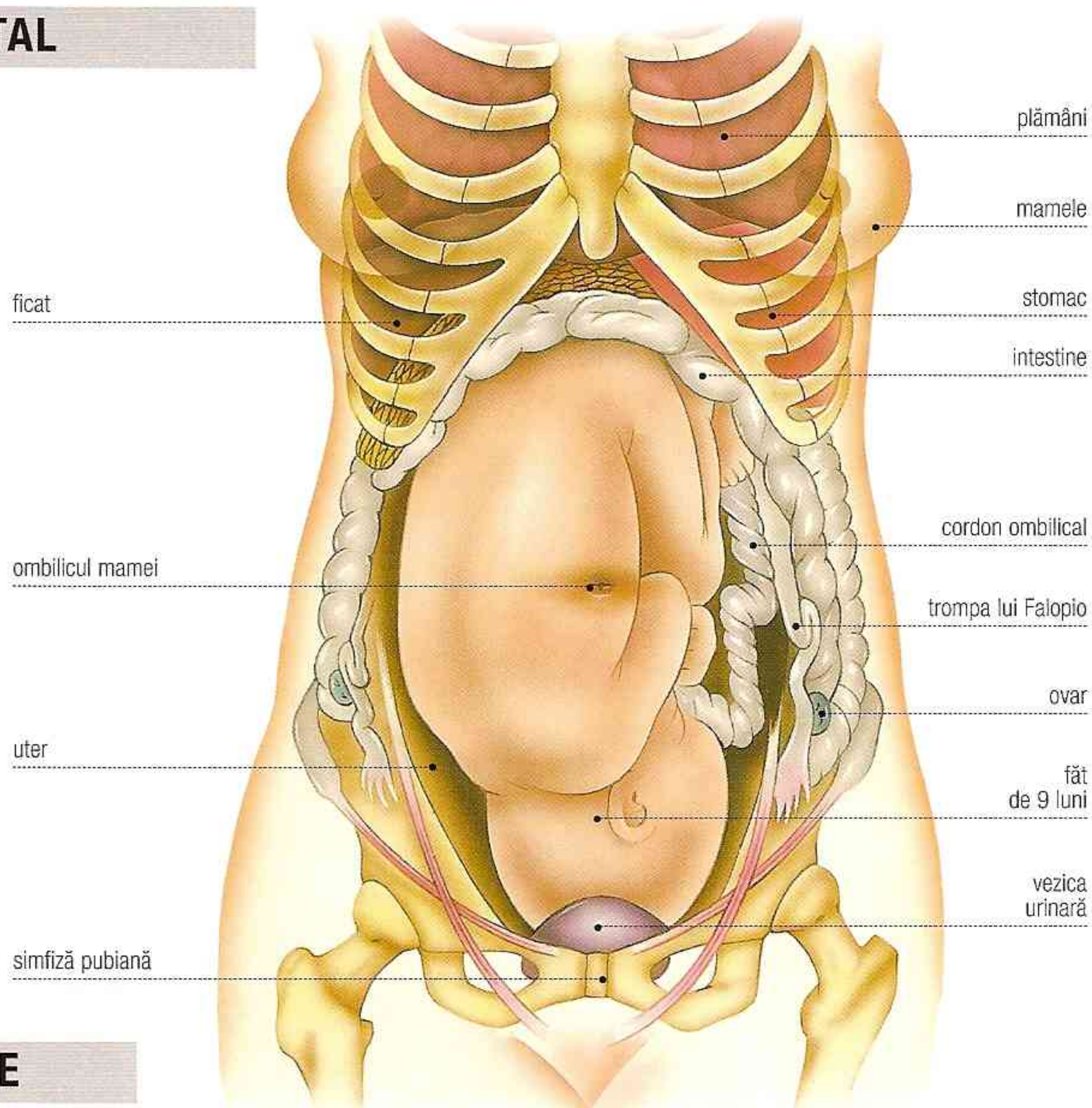
NAȘTEREA

După cele nouă luni de gestație se întâmplă un eveniment incomparabil: **nașterea** unui copil care poate să ducă o viață autonomă în afara pântecului matern, deși încă va mai avea mult timp nevoie de părinții săi. Nașterea este un proces lung și împărțit

pe **diverse faze**, în timpul căruia orificiul colului uterin se dilată, iar pereții uterini se contractă cu putere pentru a expulza în exterior mai întâi fătul și apoi placenta.

ADĂPOSTUL FETAL

În cea mai mare parte a sarcinii, fătul plutește liber în lichidul care-l înconjoară înăuntrul sacului amniotic, dar, pe măsură ce crește, spațiul disponibil se micșorează, iar mișcările lui se restrâng. Atunci când se apropie momentul nașterii, fătul coboară, iar capul rămâne între oasele pelviene ale mamei: este punctul când poate să înceapă nașterea.

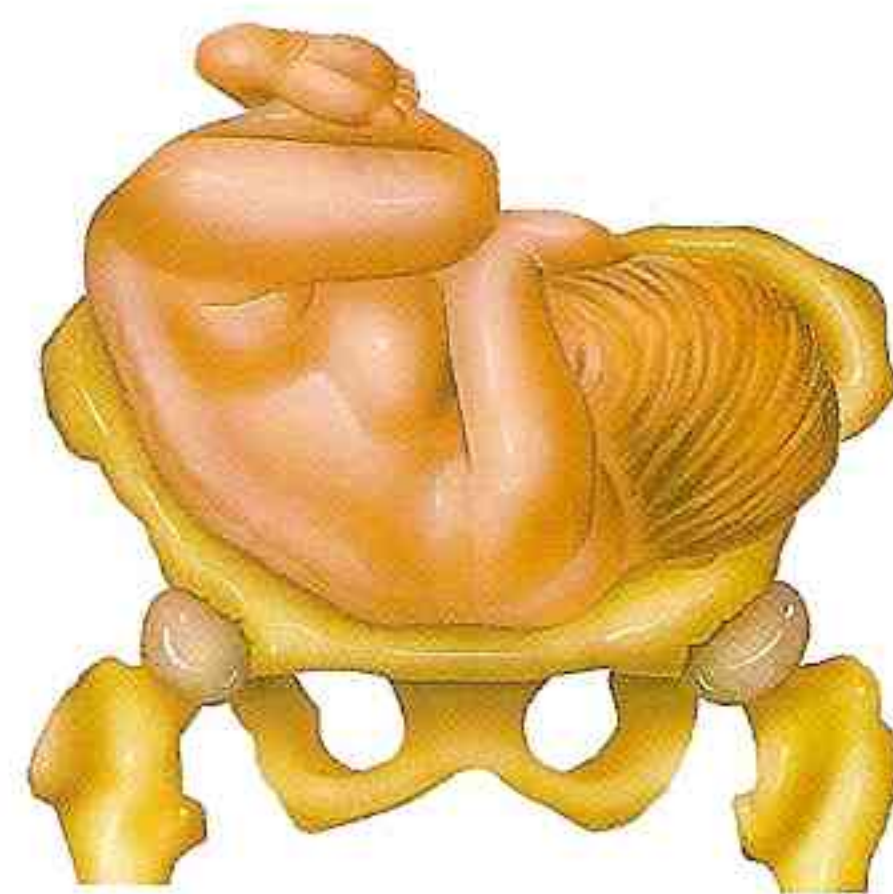
PREZENTAȚII FETALE

PREZENTAȚIA CEFALICĂ

PREZENTAȚIA PELVIANĂ

PREZENTAȚIA TRANSVERSALĂ

În condiții normale, fătul adoptă o poziție tipică pentru momentul nașterii, numită **prezențație cefalică**: cu capul în jos și oasele pelviene deasupra, mâinile și picioarele flexate. Bineînțeles, există ocazii când fătul rămâne situat într-o poziție deosebită față de cea descrisă: este cazul **prezențației pelviene**, cu capul în sus, sau al **prezențației**

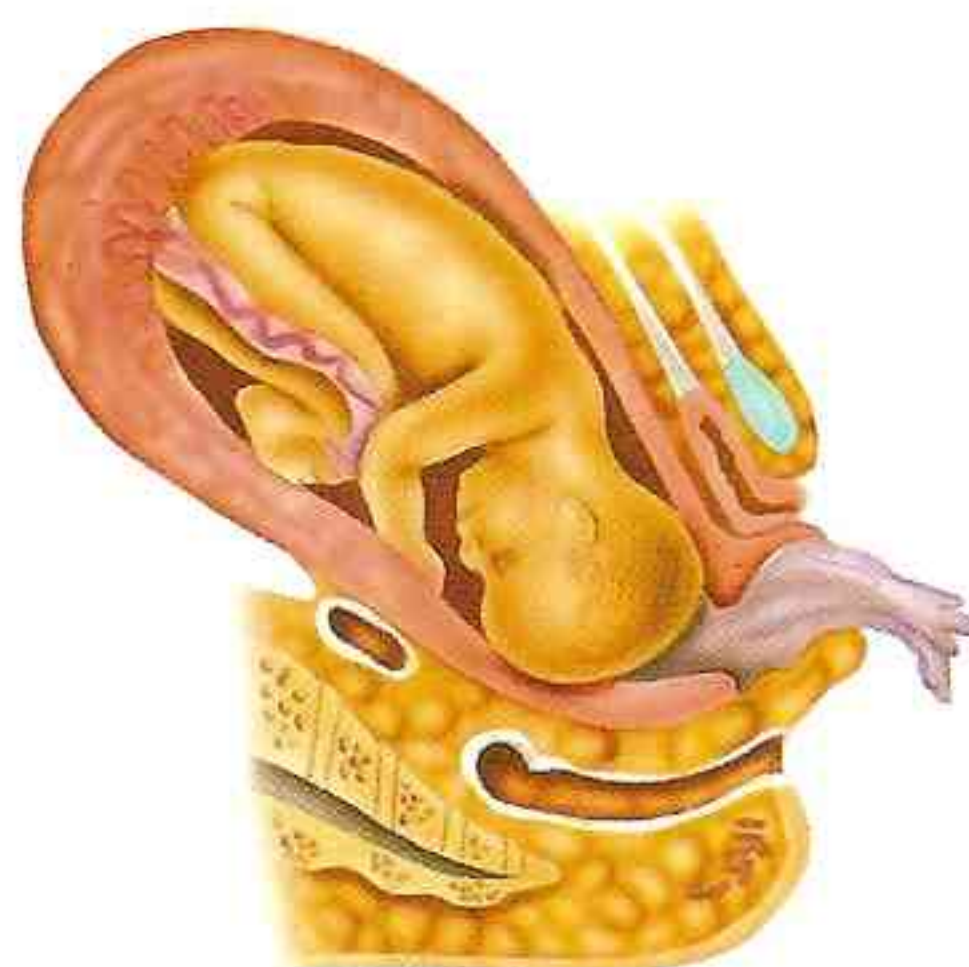
transversale, perpendiculară pe pelvisul matern. În aceste cazuri nașterea este mai dificilă și de multe ori se recurge la cezariană, intervenție chirurgicală care constă într-o incizie în pântecul matern, pe unde se extrage fătul.

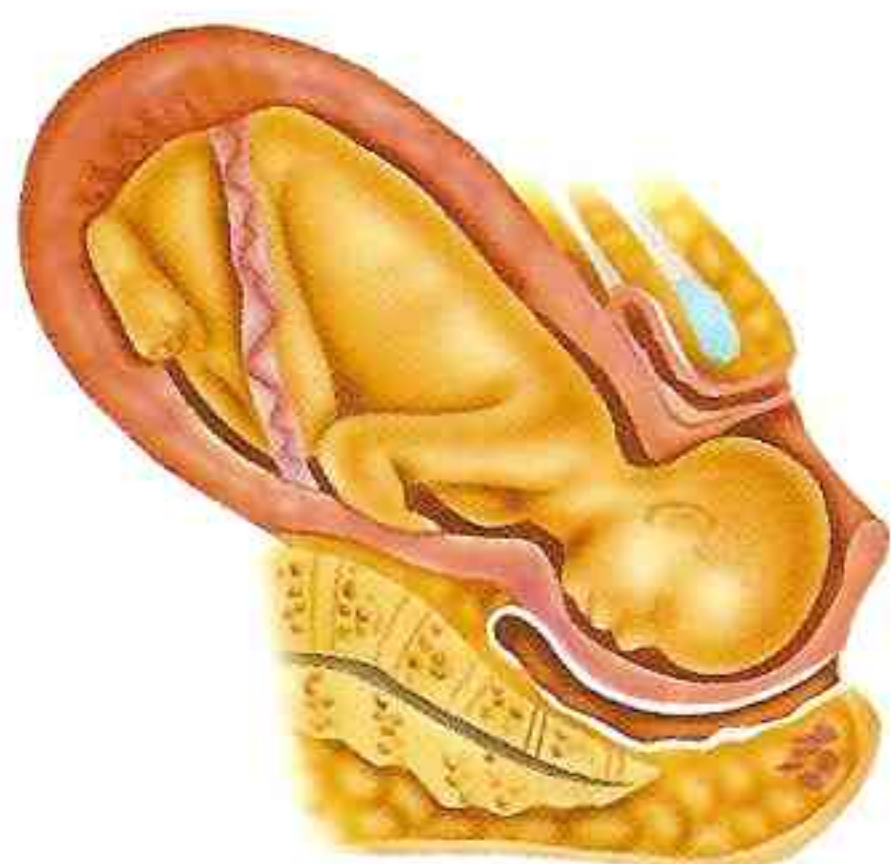
PROCESUL NAȘTERII

Între trei sau patru săptămâni (la mame primipare) și la câteva ore (la mame multipare), înainte de naștere, capul fătului se îndreaptă către ieșirea din pelvisul matern.

Mușchii uterini încep să se contracte în mod neregulat și cu intensitate diferită. Aceste contracții fac ca sacul în care este învelit fătul să se rupă și lichidul conținut (aproximativ 2 litri) să iasă, iar fătul să fie împins către exterior.

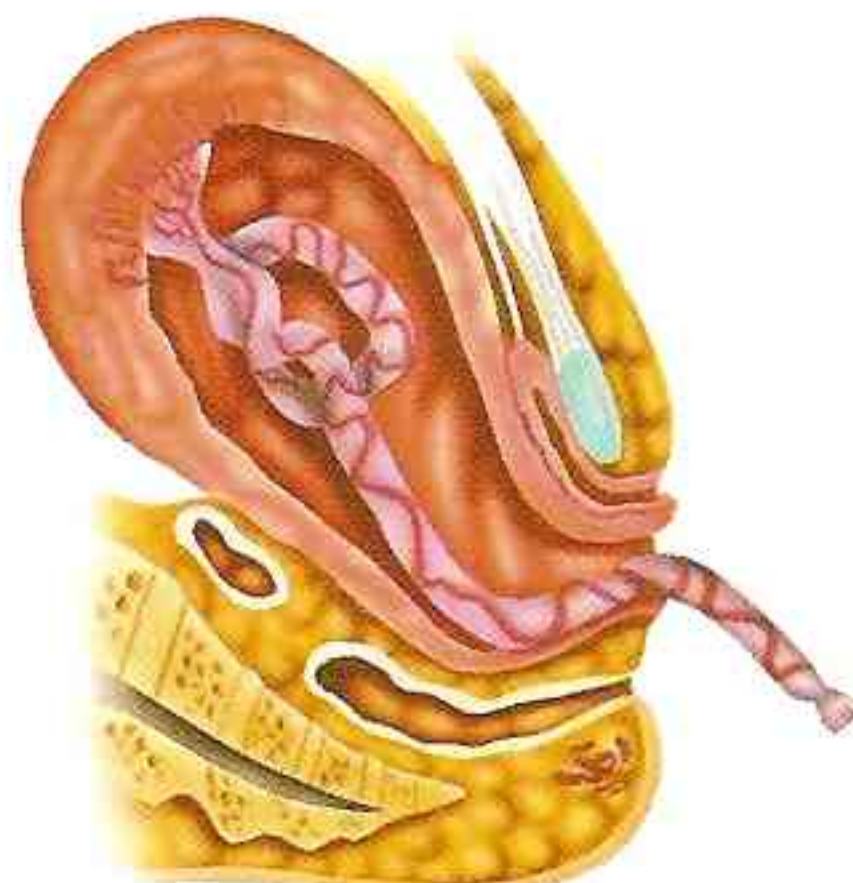
Colul uterin începe să se dilate până la 10 cm pentru a facilita ieșirea fătului în exterior. Contracțiile sunt din ce în ce mai intense și intermitente.

La o naștere normală, primul care iese afară este capul fătului. Dacă mama nu s-a dilatat suficient, trebuie făcută o incizie în perineu pentru a se evita complicațiile.

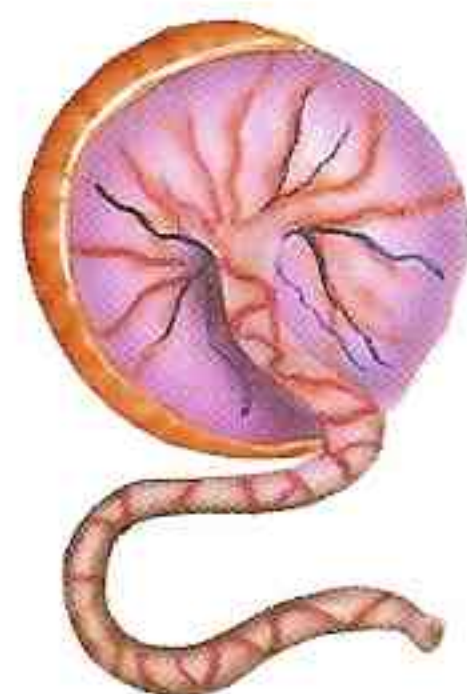
După ieșirea capului, corpul fătului se rotește și iese în exterior. Durata acestei faze este variabilă, la fel ca întreg procesul.

Odată ce fătul este în afara pântecului mamei, rămâne încă unit de placenta prin cordonul ombilical, care trebuie tăiat. Placenta rămâne în pântec cu reziduurile corespunzătoare.

Partea cordonului ombilical, placenta și celelalte reziduuri sunt eliminate după aproximativ un sfert de oră, în urma unor contracții puternice ale musculaturii uterine.

Placenta împreună cu cordonul ombilical sunt eliminate din pântec, proces denumit *delivrență*. Practic, nașterea a luat sfârșit.

FAZA DE EXPULSIE

Momentul culminant al nașterii corespunde fazei de expulsie a fătului: capul fătului apare în vulva maternă, iar după puțin timp iese, urmat cu ușurință de restul corpului.

Din momentul în care apar contracțiile uterine și până în momentul în care iese fătul pot trece între 6 și 12 ore la femeile care sunt la primul copil și circa 4 ore la cele care mai au alți copii.

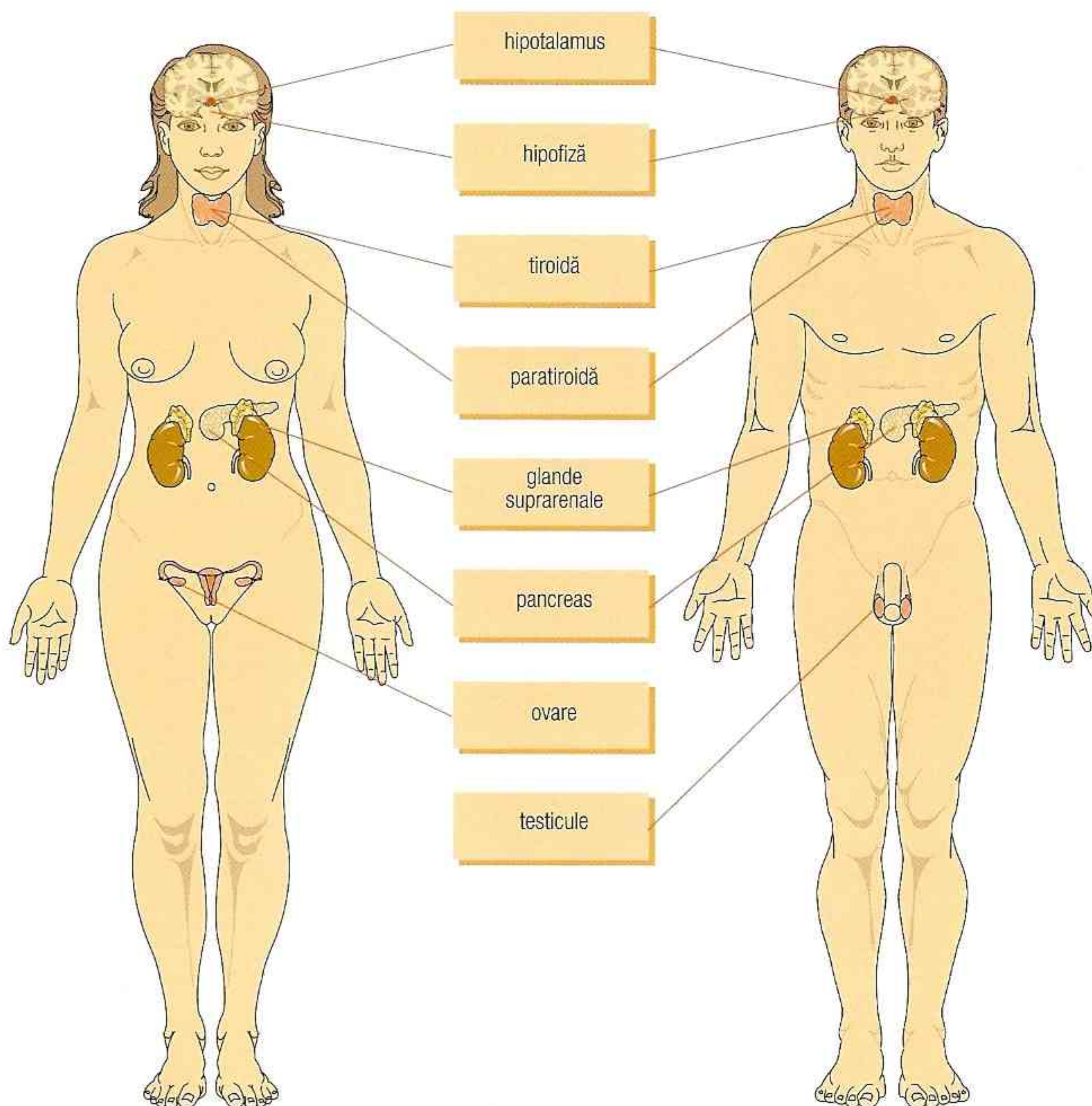

SISTEMUL ENDOCRIN

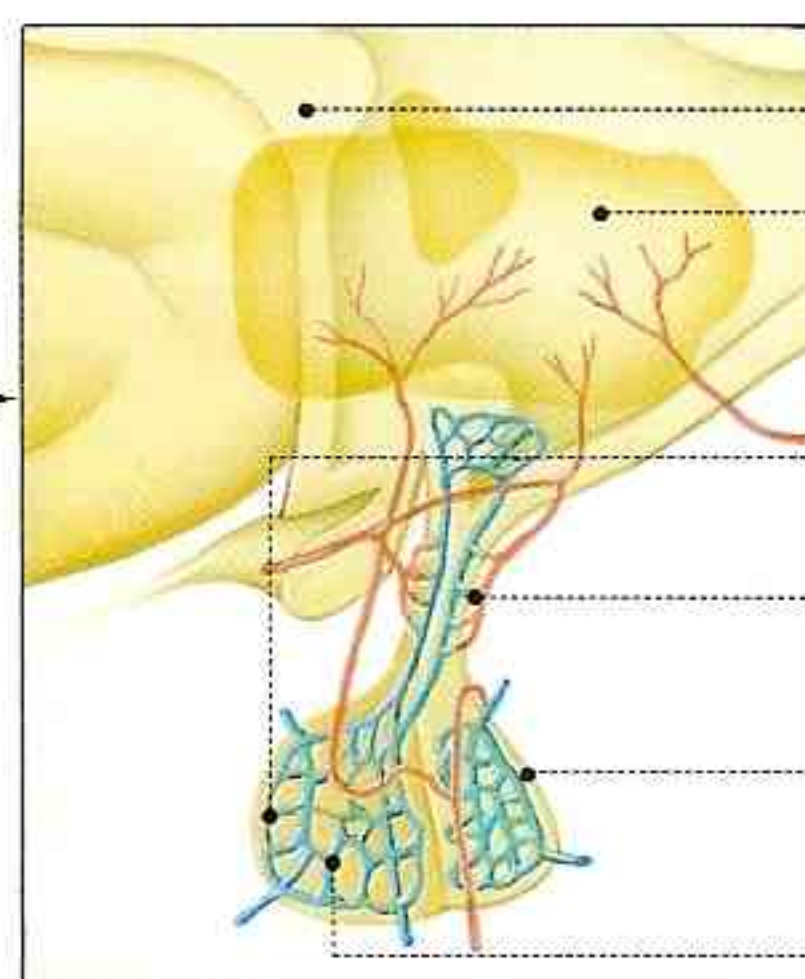
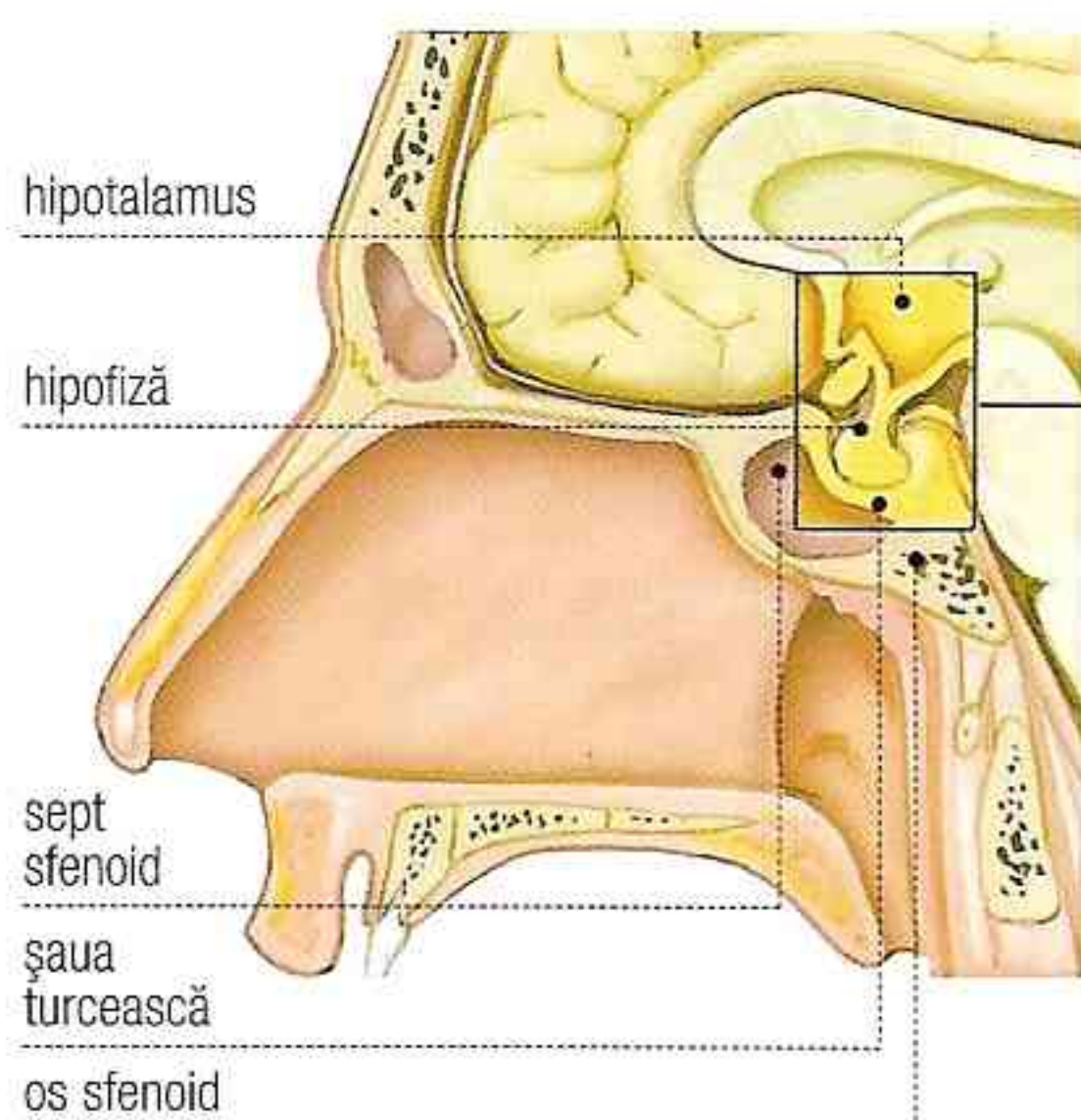
Sistemul endocrin este format dintr-un complex de glande cu secreție internă, care produc și varsă direct în sânge hormonii, mesageri chimici care ajung într-o cantitate mică la destinație, prin intermediul circulației, unde își exercită acțiunea; unii

hormoni acționează asupra organelor specifice accelerând sau inhibând anumite reacții, în timp ce alții acționează asupra țesuturilor, reglându-le, printre altele, metabolismul și creșterea.

GLANDELE SISTEMULUI ENDOCRIN

HIPOTALAMUSUL ȘI HIPOFIZA

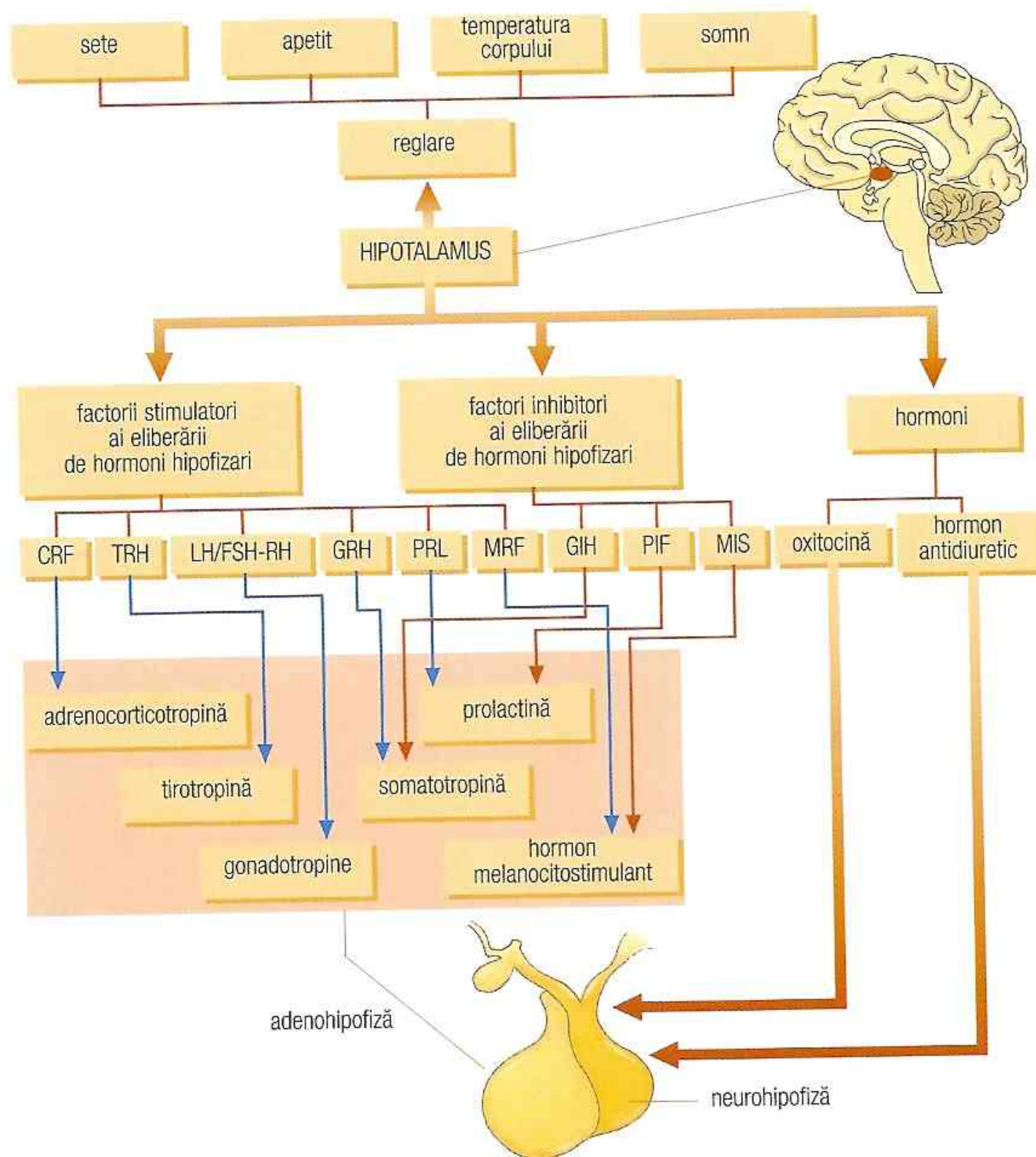

Hipotalamusul și hipofiza sunt două structuri mici situate la baza encefalului, care au o relație anatomică deosebită: pe de o parte, unii neuroni ai hipotalamusului emit prelungiri care ajung până la lobul posterior hipofizar (neurohipofiza); pe de altă parte, o rețea de vase venoase, sau sistem port hipotalamo-hipofizar, transportă factorii hormonali produși de hipotalamus în lobul anterior al hipofizei (adenohipofiza).

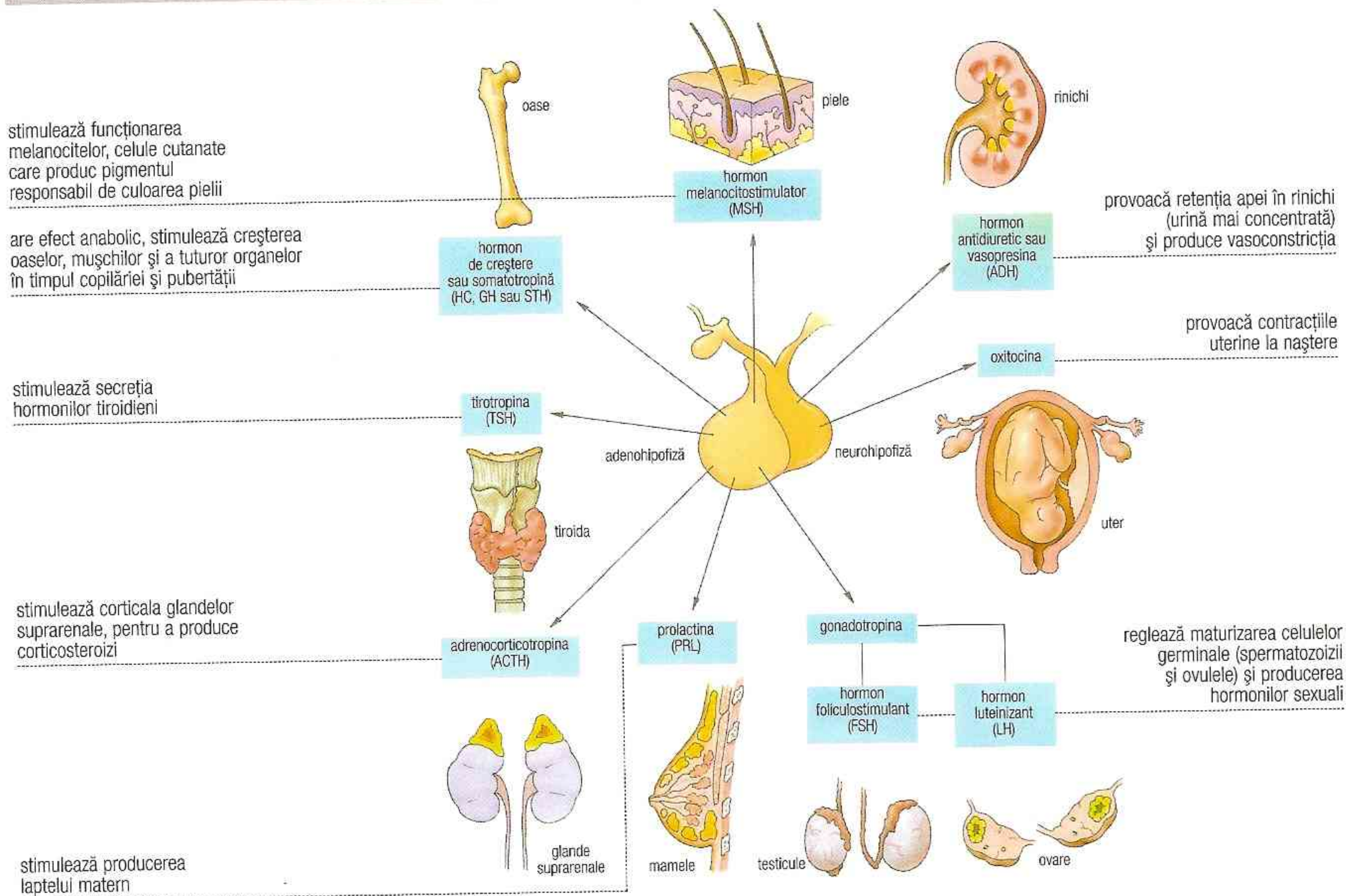

FUNCȚIILE HIPOTALAMUSULUI

Hipotalamusul face «legătura» între sistemul nervos și cel endocrin: conține centrii neurologici care reglează diferitele funcții ale corpului și cu ajutorul secrețiilor sale hormonale, modulează activitatea hipofizei.

SECREȚIILE HORMONALE ALE HIPOFIZEI

Introducere

Celula

Corpul uman

Aparatul locomotor

Aparatul digestiv

Aparatul respirator

Aparatul circulator

Sângele

Limfa

Sistemul nervos

Simțurile

Aparatul urinar

Aparatul reproducător

Reproducerea umană

Sistemul endocrin

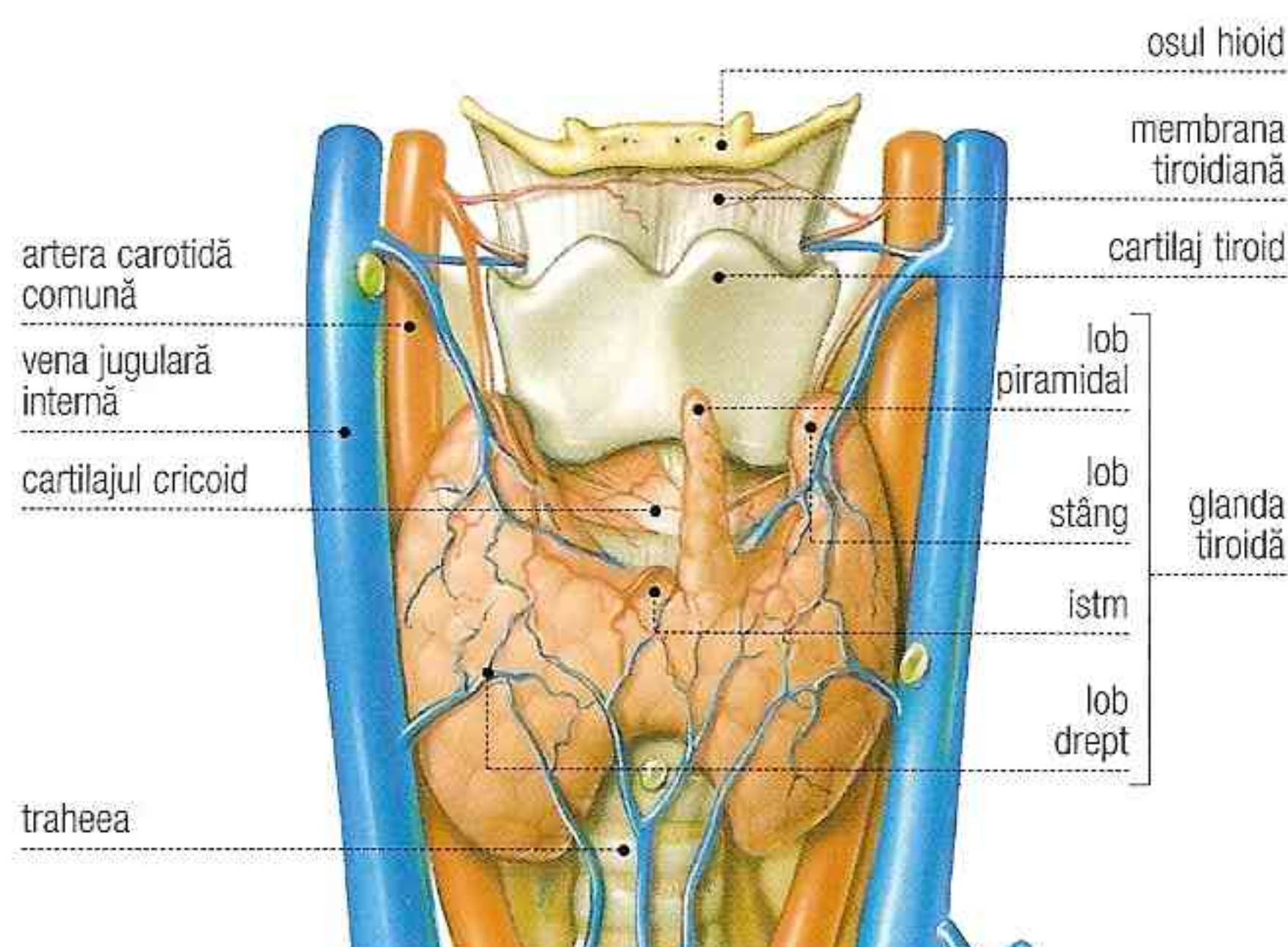
Sistemul imunitar

Index alfabetic

TIROIDA

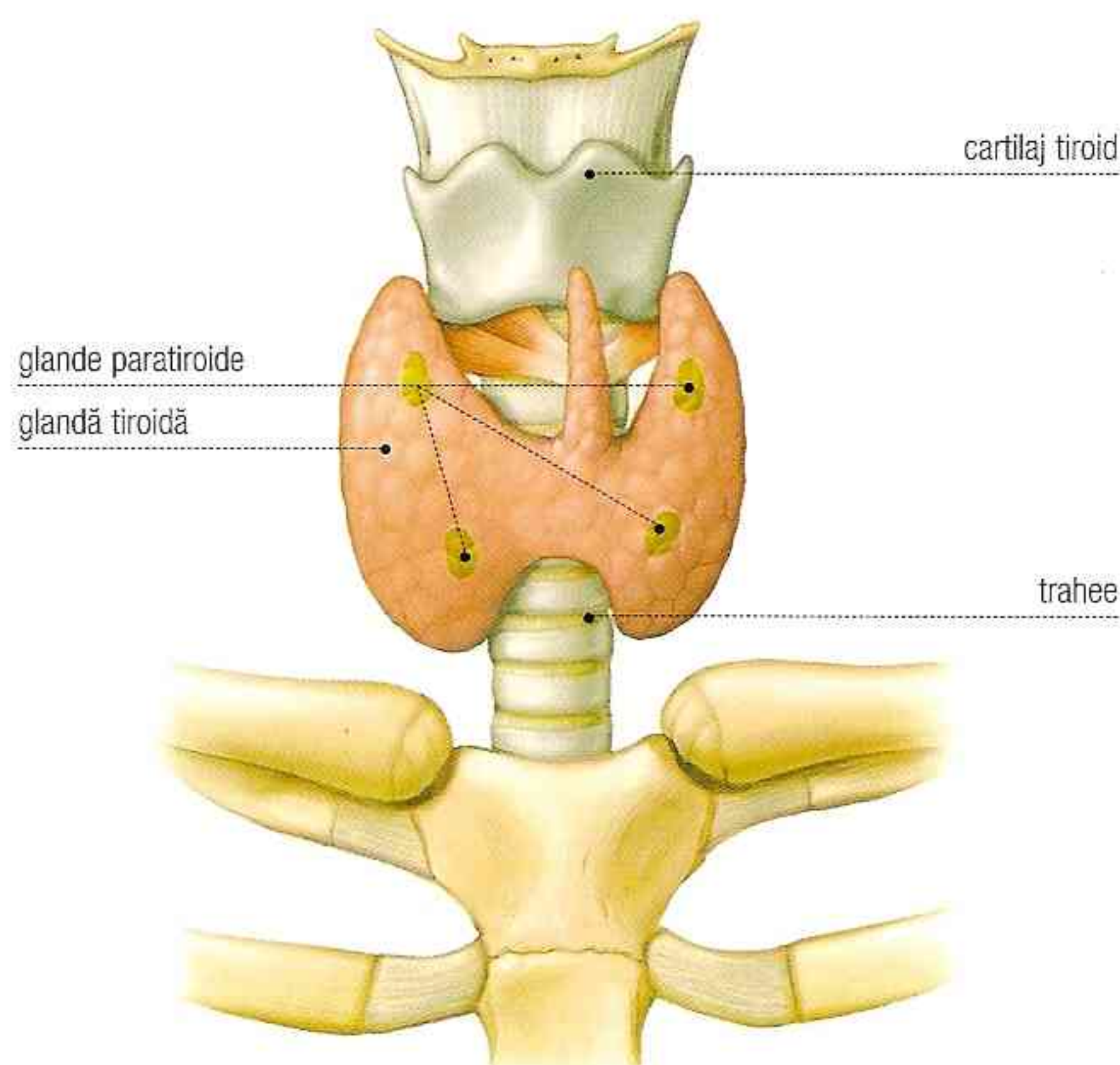
VEDERE FRONTALĂ

Tiroida este o glandă situată în partea anterioară a gâtului, formată din doi *lobi laterali*, care înconjoară zona proximală a traheii, uniți între ei de o porțiune îngustă de țesut numită *istm*, chiar dacă uneori prezintă o mică prelungire superioară numită *lob piramidal*. Produce doi hormoni care stimulează reacțiile metabolice ale organismului, mărind consumul celular de oxigen și producerea de căldură, esențiale pentru creșterea fizică și dezvoltarea mentală la copii: **tiroxina** și **triiodotironina**.

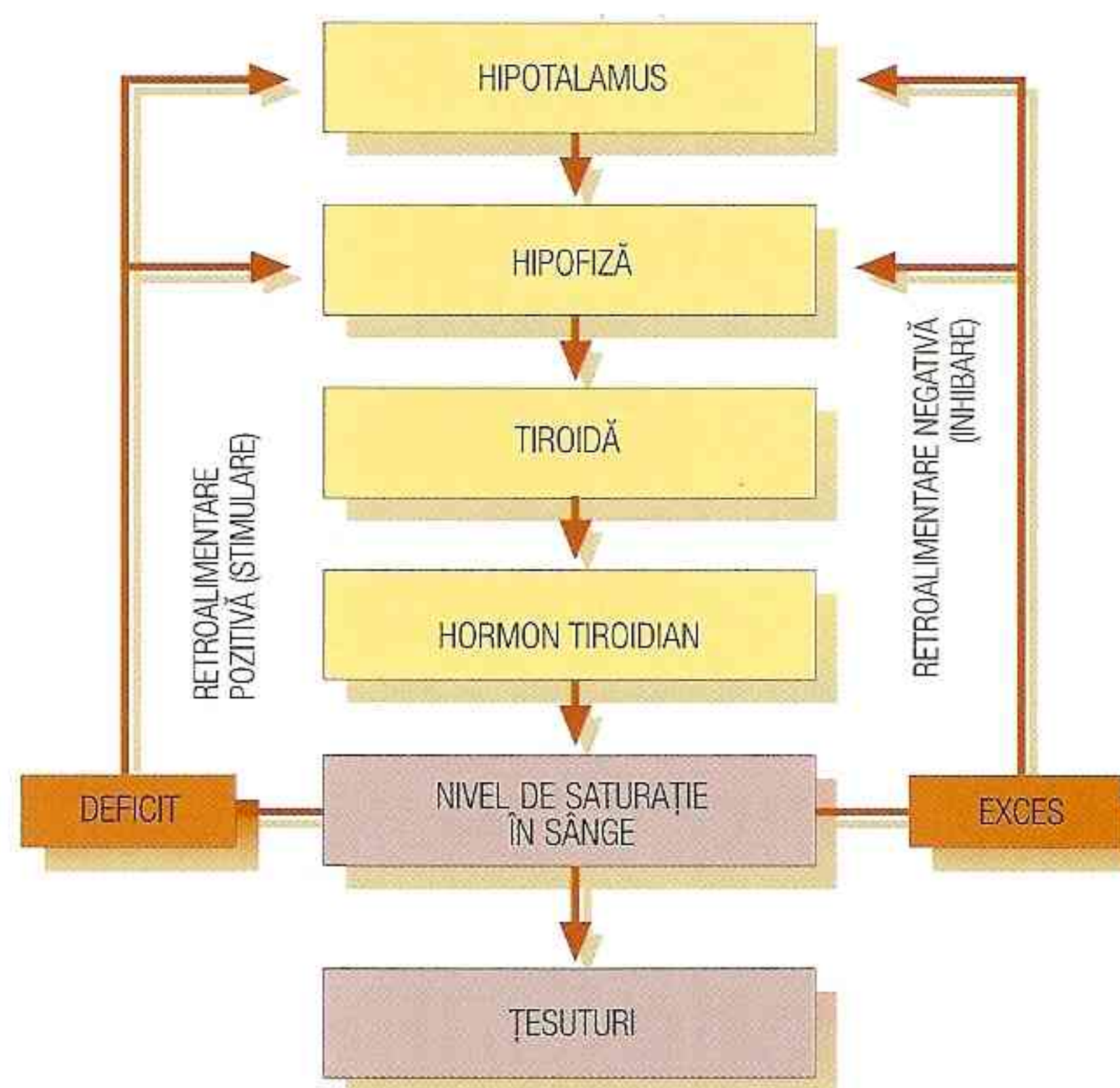
LOCALIZAREA GLANDELOR PARATIROIDE

Paratiroidalele sunt patru glande mici situate pe fața posterioară a celor doi lobi laterali ai tiroidei. Rolul lor este acela de a produce **hormonul paratiroidian**, sau **parathormon**, care participă la reglarea nivelurilor de calciu și fosfor din sânge.

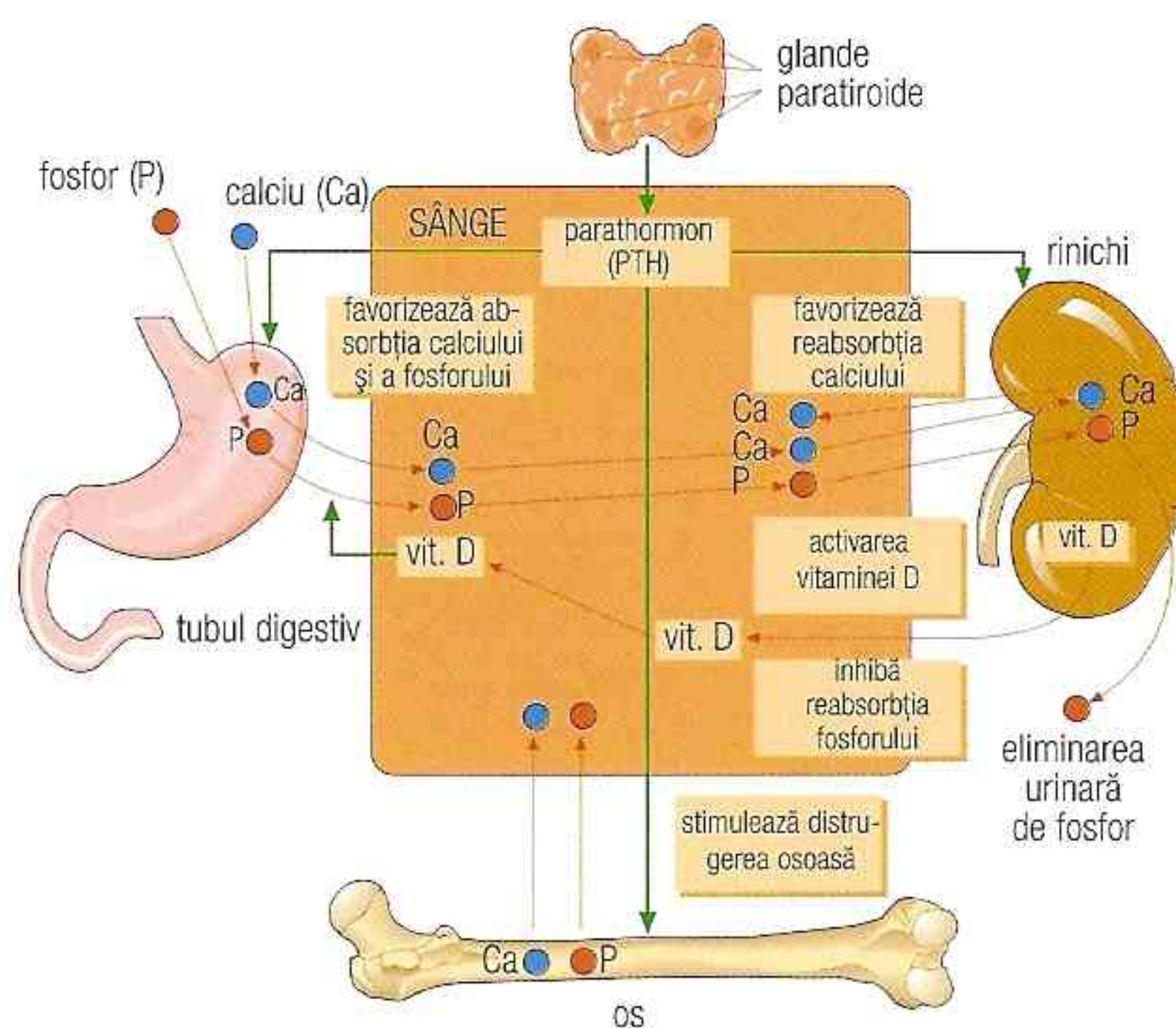

REGLAREA FUNCȚIEI TIROIDIENE

Producerea hormonilor tiroidieni depinde de stimulul **hormonului tiotropină** (TSH) produs de hipofiză, a cărei secreție depinde la rândul său de **factorul eliberator de tiotropină** (TRH), secretat de hipotalamus. Un echilibru delicat permite adaptarea nivelului sanguin de hormoni tiroidieni la necesități: stimularea glandei se mărește în fața unui deficit (retroalimentare pozitivă) și se micșorează în fața unui exces (retroalimentare negativă).

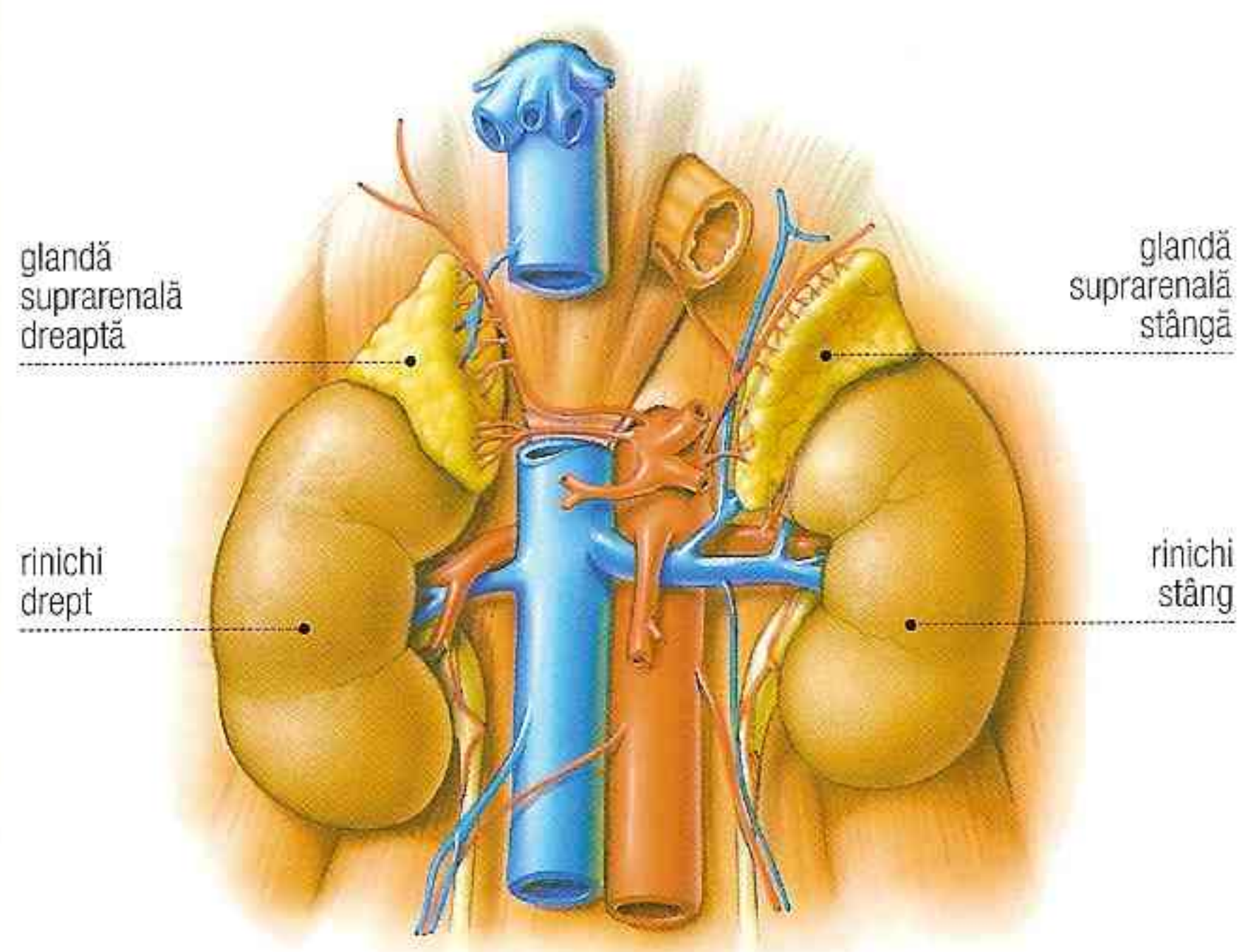
AȚIUNEA HORMONULUI PARATIROID

Hormonul paratiroidian are ca funcție principală mărirea nivelului de calciu în sânge, acționând pe diferite nivele: favorizează absorbția acestei substanțe în tubul digestiv și distruge țesutul osos pentru a-l elibera din depozitul format, în timp ce se micșorează pierderile de calciu prin urină.

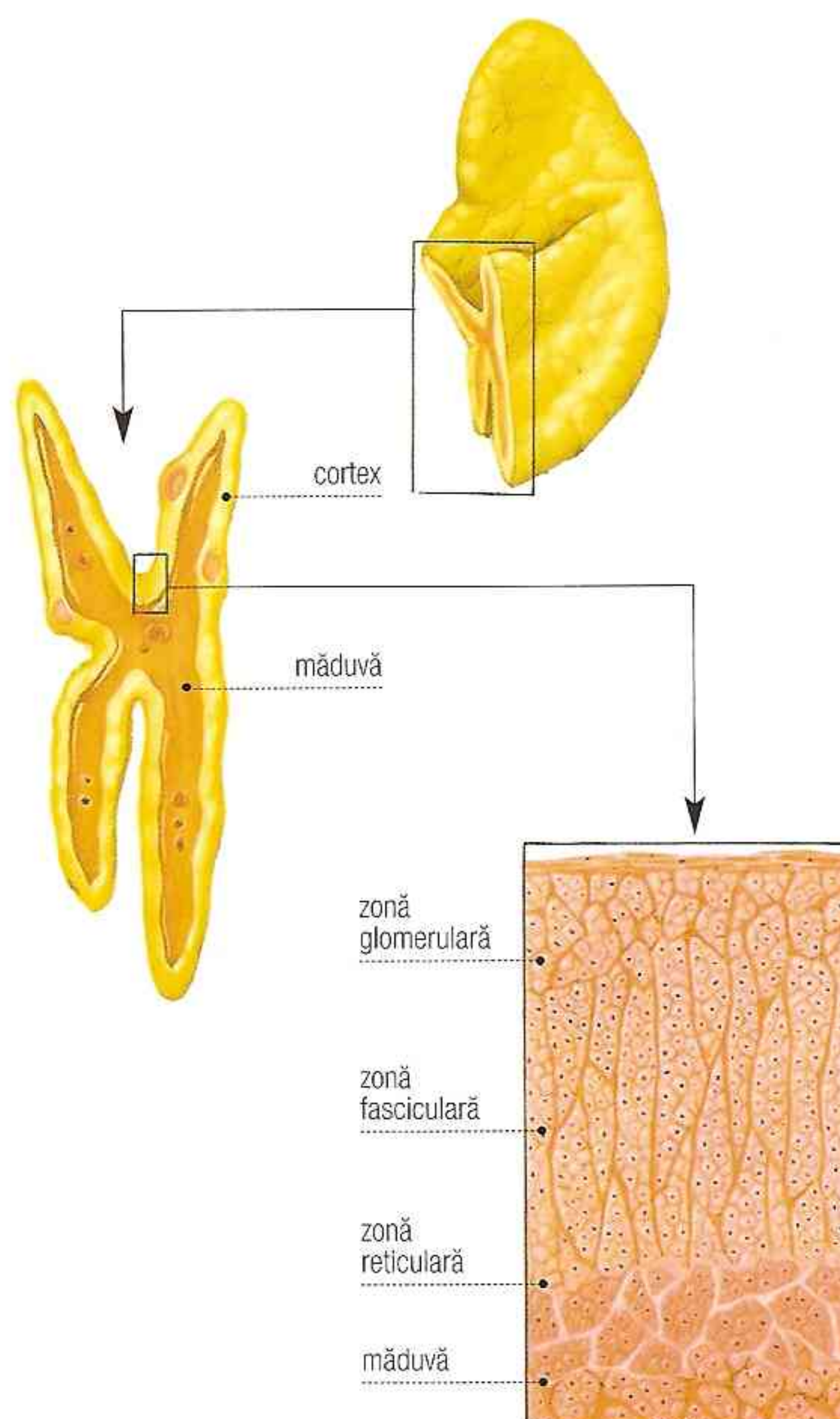
LOCALIZAREA GLANDELOR SUPRARENALE

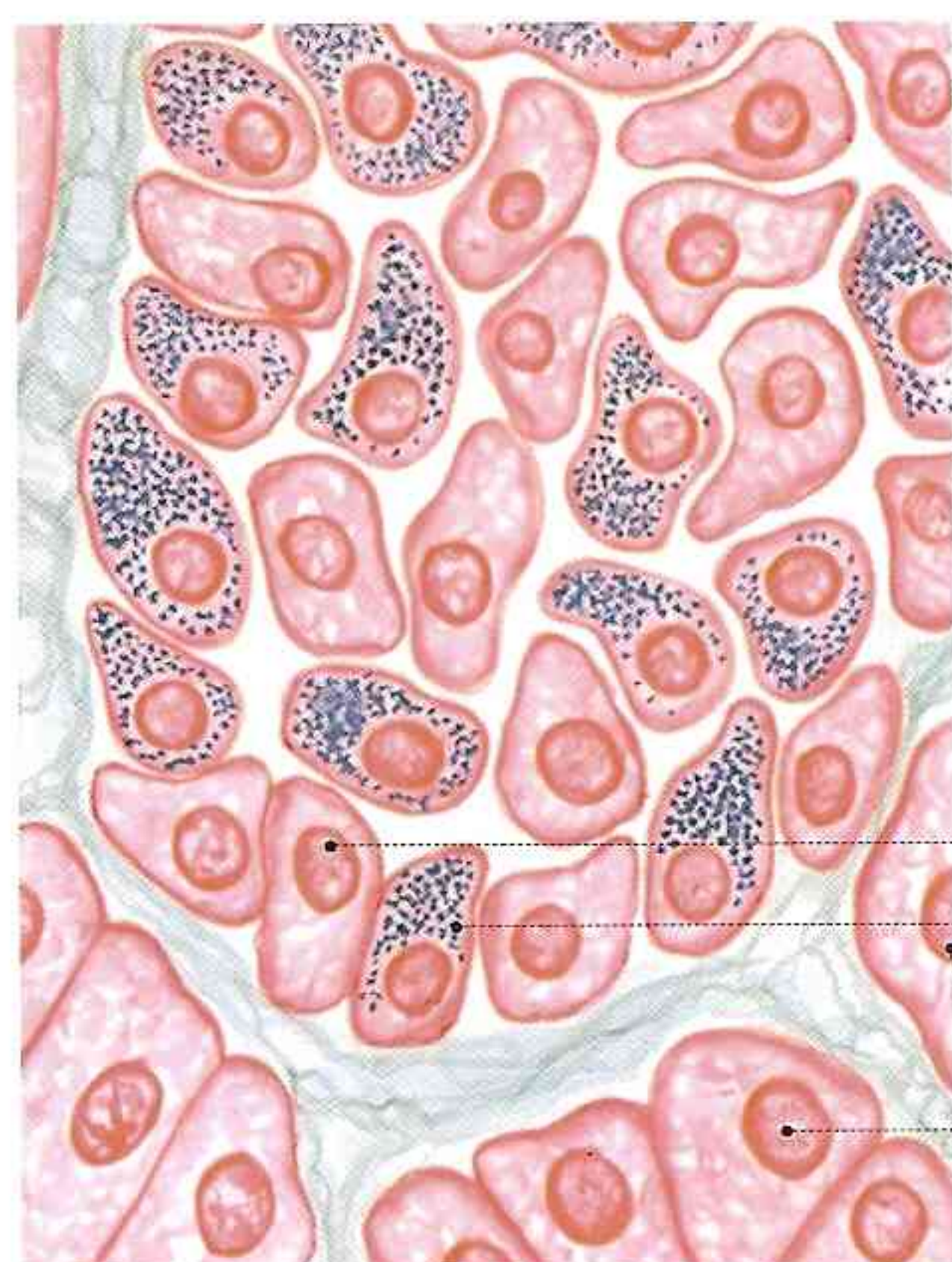
Suprarenalele sunt două glande mici de formă piramidală, situate, ca un capșon, deasupra lobului superior al fiecărui rinichi. În interiorul lor există două porțiuni ce au compoziție distinctă și activitate diferită:

- **medulo-suprarenala**, partea centrală, formată dintr-un țesut nervos specializat în producerea catecolaminei, precum și a adrenalinei și a noradrenalinei;
- **cortico-suprarenala**, porțiune externă, funcționează sub stimulul hormonului hipofizar adrenocorticotropina (ACTH) și este format din trei învelișuri de țesut glandular care produc diverși hormoni corticosteroizi: **zona reticulară** elaborează androgeni, precum și dehidroepiandrosteron, care acționează ca hormoni sexuali masculini; **zona fasciculară** produce glucocorticoizi; și **zona glomerulară** care secretă mineralocorticoizi.

SECȚIUNEA UNEI GLANDE SUPRARENALE

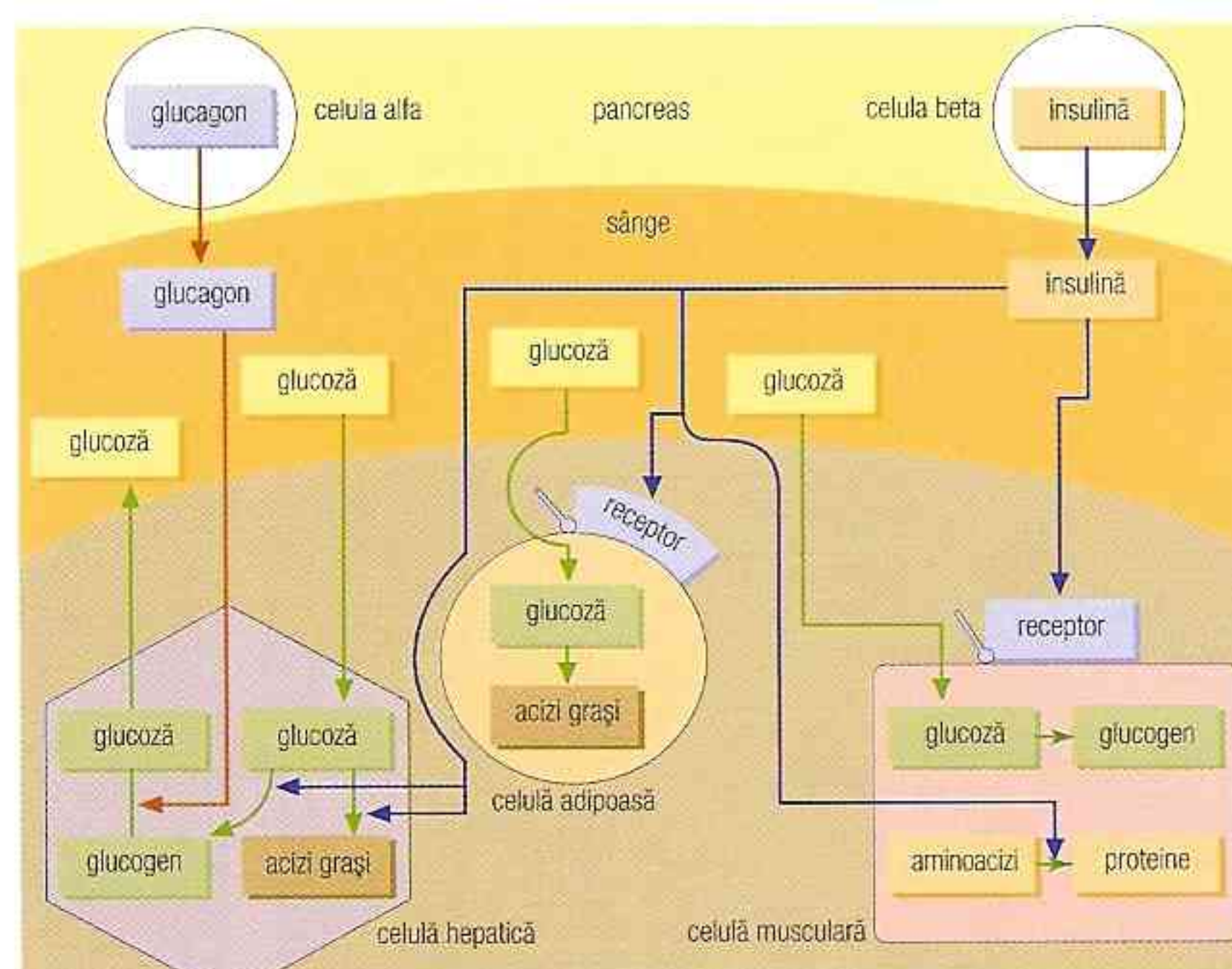

ȚESUT ENDOCRIN AL PANCREASULUI

celulă alfa

celulă beta

celule secretoare
ale sucului
pancreatic

În compoziția pancreasului, scufundat în țesutul cu rol în producerea secrețiilor digestive, există niște acumulări celulare numite **insulele Langerhans**. Aceste insule sunt formate din două celule cu rol de secreție și care varsă direct în sânge unii hormoni care reglează metabolismul glucozei și concentrația sangvină a acestei substanțe: **celulele alfa**, care fabrică glucagonul, și **celulele beta**, care produc insulina.

SISTEMUL IMUNITAR

ORGANELE SISTEMULUI IMUNITAR

Sistemul imunitar, sau imunologic, are rol de **apărare a organismului** în fața unei eventuale agresiuni a multitudinii de elemente străine mici și potențial periculoase, cum sunt numeroșii germeni: din această cauză, este importantă activitatea **globulelor albe**, sau leucocite, produse de diferite organe și care în mod constant traversează corpul nostru în căutarea tuturor tipurilor de agenți nocivi pe care, atunci când îi detectează, îi **distrug** sau îi **dezactivează**.

timusul

mic organ limfoid unde se maturează globulele albe denumite limfocite T, care în timpul perioadei de fetus și în copilărie dezvoltă capacități specifice

ganglionii limfatici

formațiuni nodulare intercalate pe traseul vaselor limfatice, care adăpostesc o multitudine de globule albe și acționează ca un filtru de germeni și impurități

pancreasul

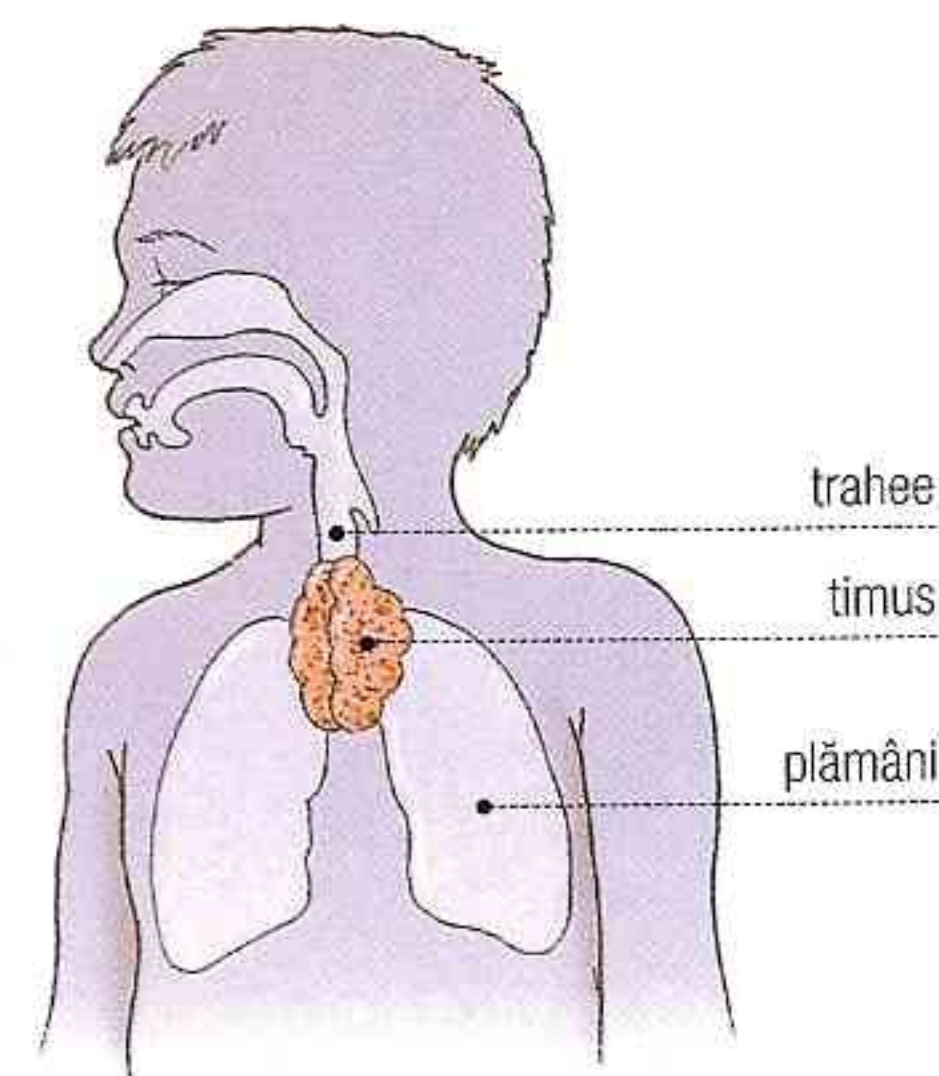
organ care fabrică globule albe și acționează ca un filtru ce reține germeni și impurități care circulă în interiorul sângelui

măduva osoasă

țesut localizat în interiorul diferitelor oase ale scheletului, având rol de a fabrica celulele sângelui, printre ele și globulele albe

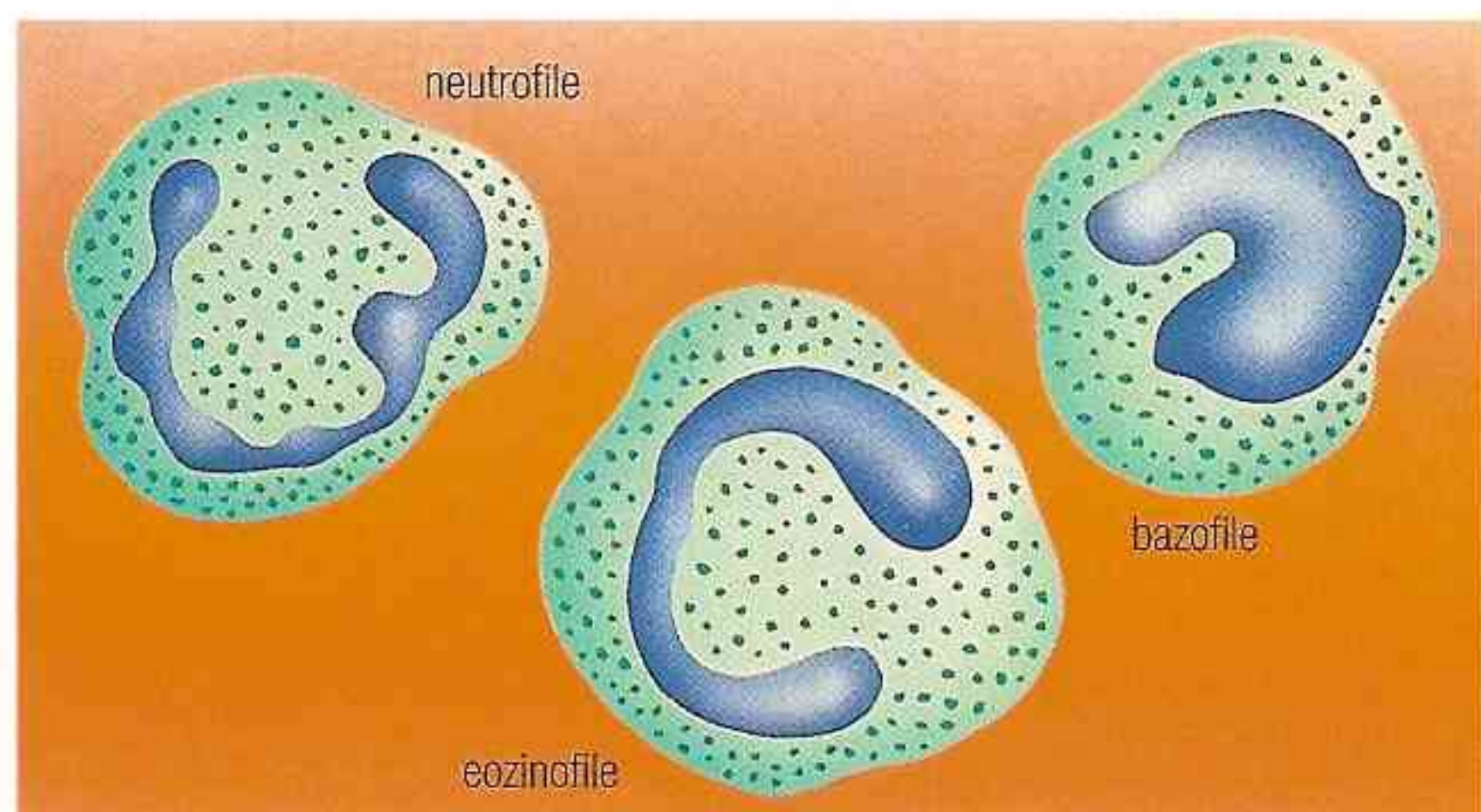
LOCALIZAREA TIMUSULUI

Timusul este situat în centrul toracelui, în spatele osului stern, caracteristicile sale anatomice având o curioasă evoluție pe parcursul vieții. Acest organ este foarte important în copilărie deoarece aici se maturizează globulele albe de tip limfocite T, în această perioadă crescând în greutate până la 45 g. Până la pubertate, activitatea sa descrește până ce se oprește aproape complet și suferă o atrofiere progresivă, astfel că la un adult acesta este de aproximativ 15 g.

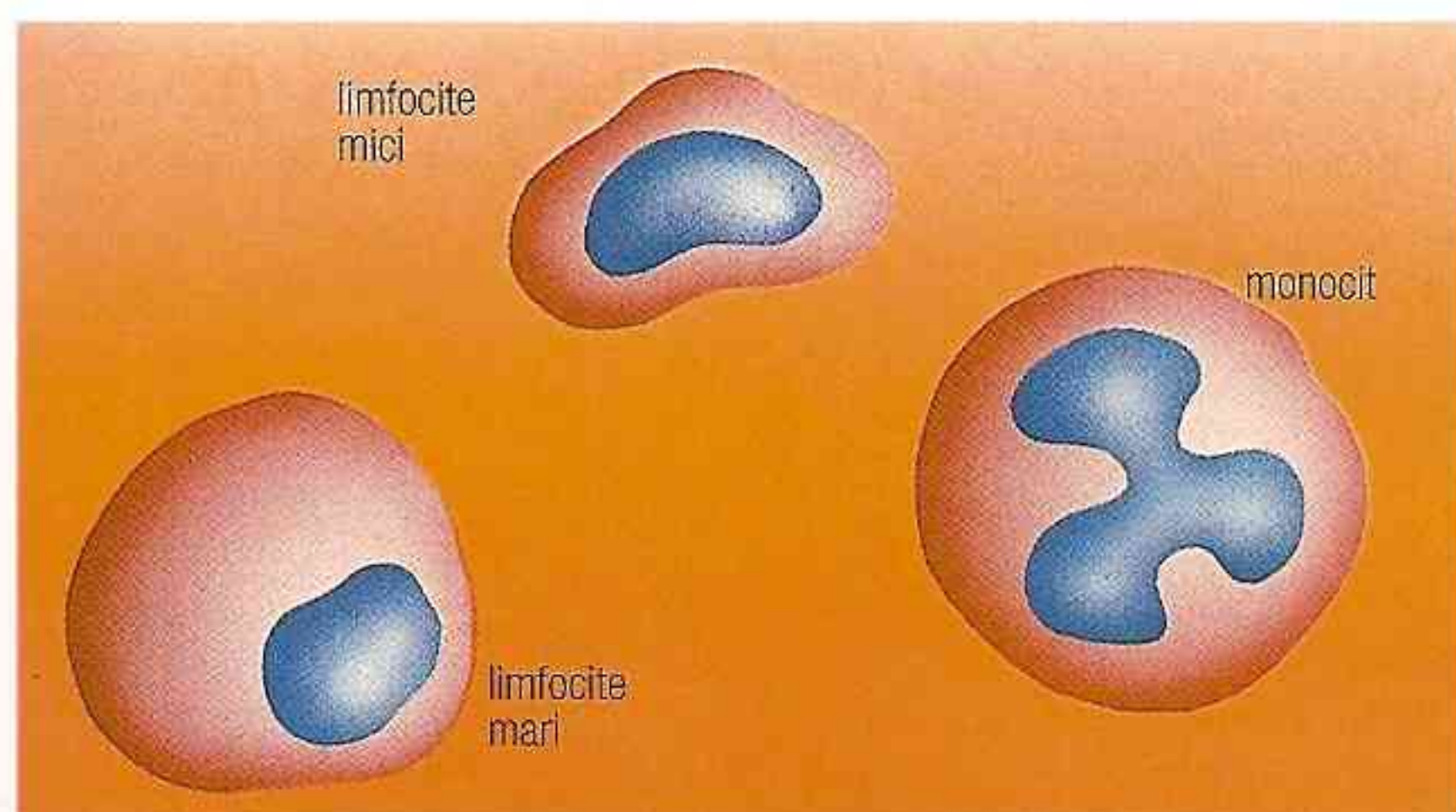

GLOBULELE ALBE

GLOBULE ALBE GRANULOCITE

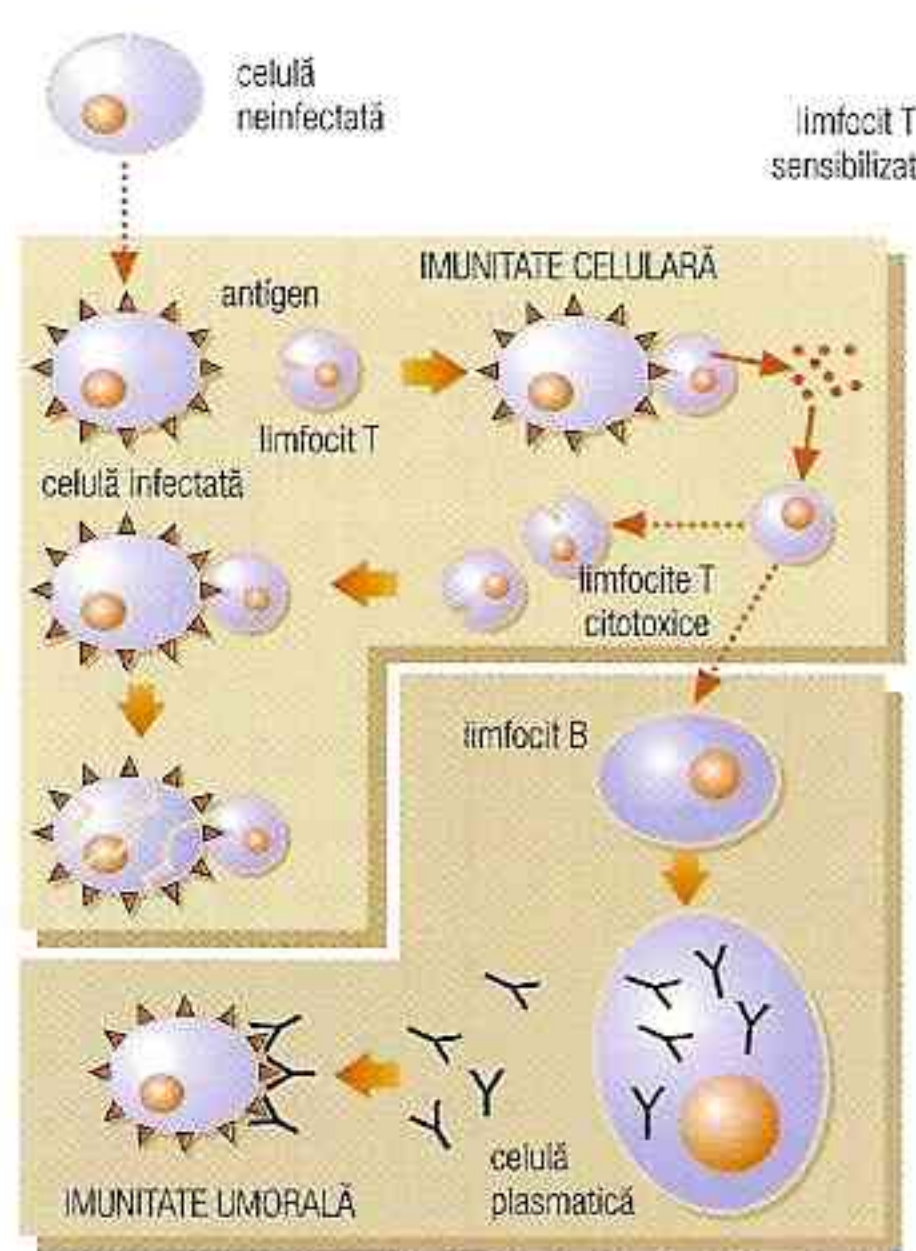
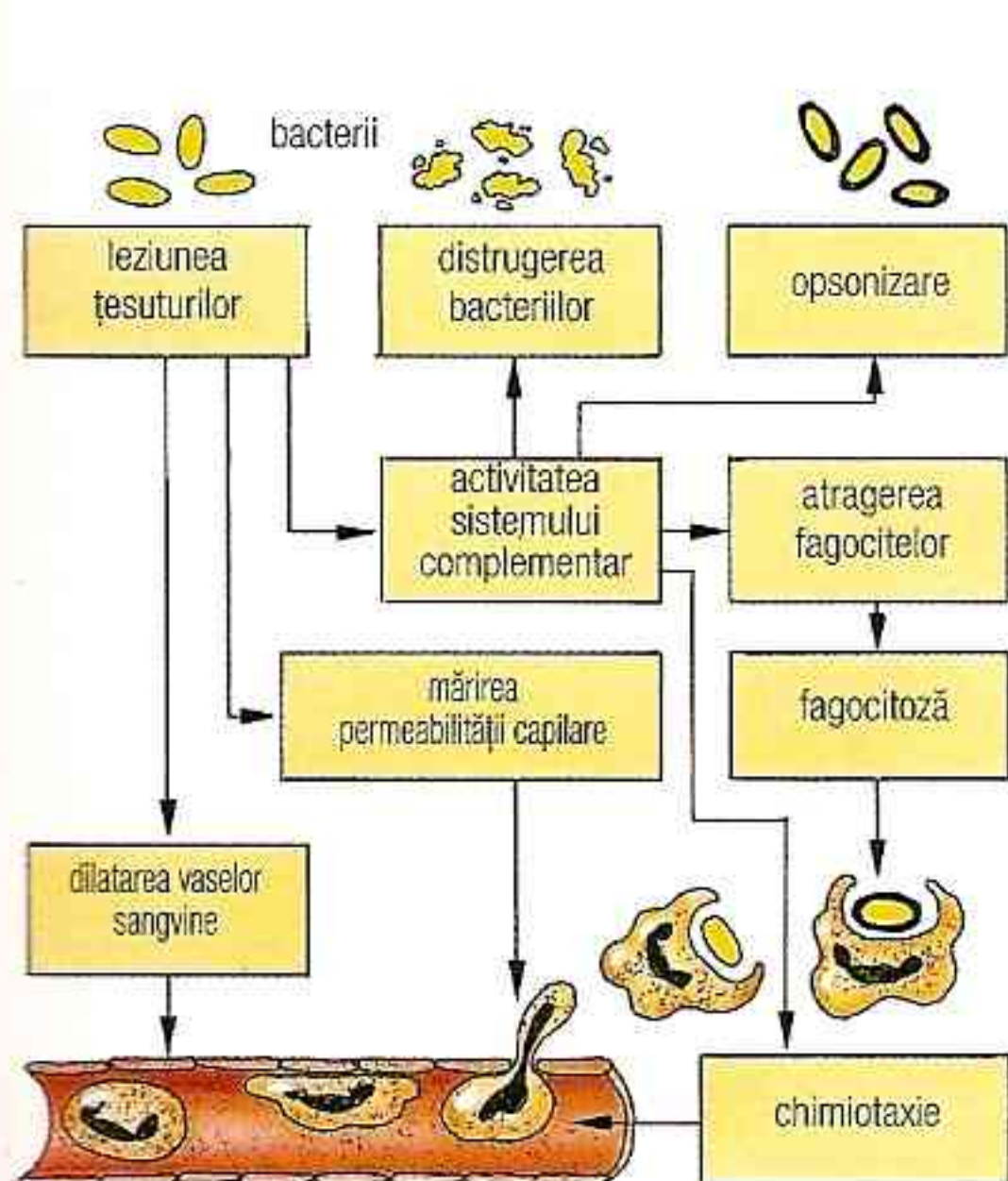

GLOBULE ALBE AGRANULOCITE

TIPURI DE GLOBULE ALBE

Tipul	Porcentaj per total	Funcție
Granulocite neutrofile	45-75 %	fagocitoză
Granulocite eozinofile	1-3 %	intervin în reacțiile alergice și apără organismul de parazitoze
Granulocite bazofile	1 %	participă în reacțiile alergice
Monocite	3-7 %	fagocitoză
Limfocite	25-30 %	limfocite T: coordonează reacția imunitară și răspunsul imunitar celular limfocite B: răspuns imunitar umoral

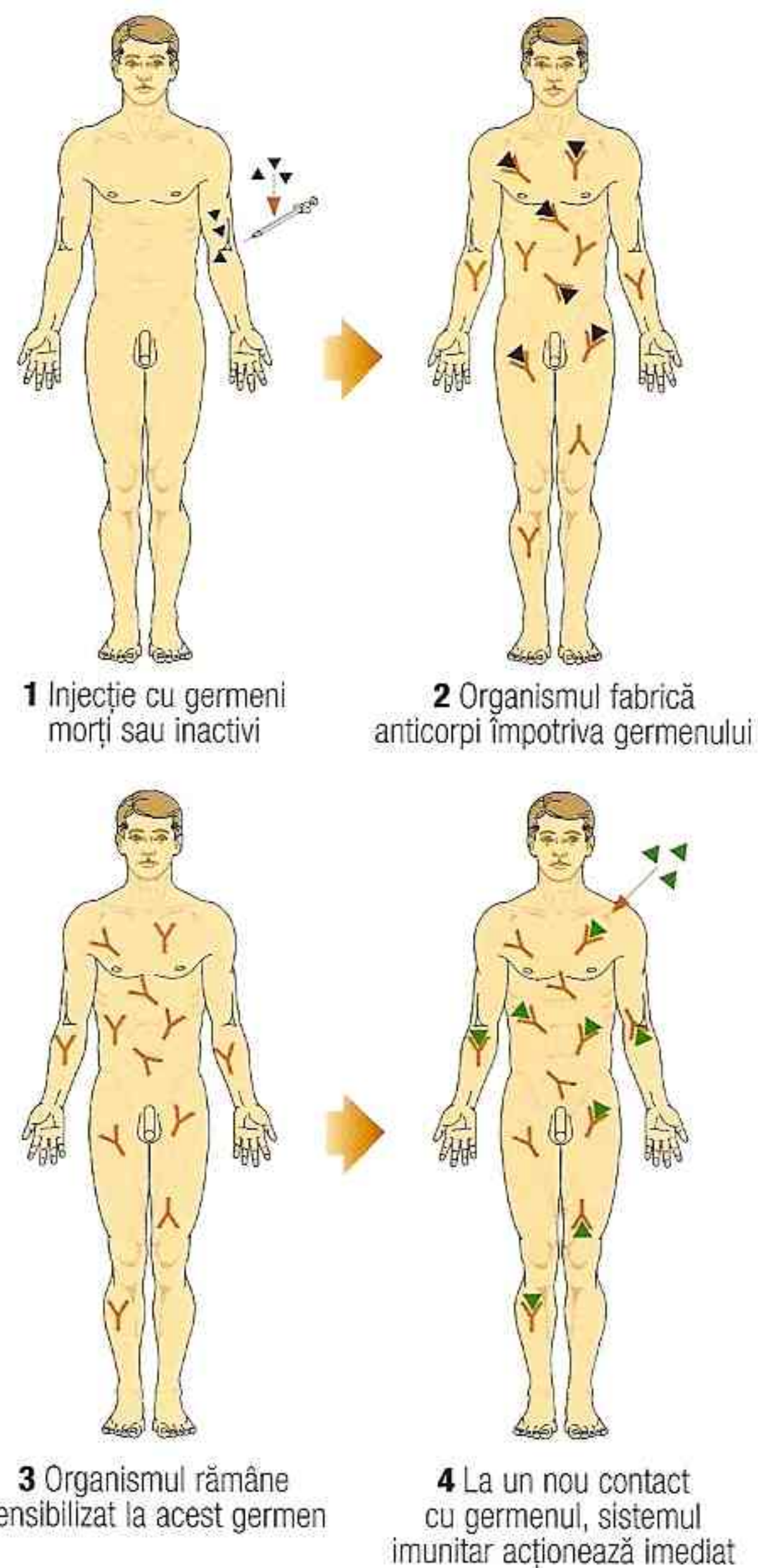
MECANISMUL IMUNITĂȚII NESPECIFICE

Dacă vreun agent străin invadează organismul, sistemul imunitar dă mai întâi un răspuns nespecific, bazat pe mecanismele prezente deja de la naștere: este vorba de imunitatea naturală, sau înăscută.

Dacă nu este de ajuns, se produce un răspuns specific împotriva agresorului, condus în mod direct de globulele albe sau de anticorpii pe care îi produc unele celule plasmatiche: este vorba de imunitatea dobândită, care se realizează de-a lungul vieții, pe măsură ce organismul înfruntă diverși germeni.

IMUNIZAREA ACTIVĂ: VACCINAREA

Introducere

Celula

Corpul uman

Aparatul locomotor

Aparatul digestiv

Aparatul respirator

Aparatul circulator

Sângele

Limfa

Sistemul nervos

Simțurile

Aparatul urinar

Aparatul reproducător

Reproducerea umană

Sistemul endocrin

Sistemul imunitar

Index alfabetic

INDEX ALFABETIC AL TERMENILOR

A

abdomen, situare 12-13
 abductor al degetului mic de la mână (mușchi) 28
 abductor al degetului mic de la picior (mușchi) 29
 abductor al policelui (mușchi) 28
 accesoriu (cartilaj) 39
 acid (gust) 65
 acid clorhidric, la digestie 33
 acini ai glandei mamare 76
 acini pancreatici 35
 acromion 20
 acrozom 78
 actină 24
 actul reflex 67
 actul sexual 78
 acustic sau auditiv (nerv) 62
 adăpostul fetal 84-85
 adenină 11
 adenohipofiză 87
 ADN 11
 adrenocorticotropină (hormon) 87
 aductor al halucelui (mușchi) 29
 aductor al policelui (mușchi) 28
 aductor mare (mușchi) 25, 26, 29
 aductor median (mușchi) 25
 aductor mic (mușchi) 25
 al doilea molar (dinte) 31
 al doilea premolar (dinte) 31
 al doilea radial extern (mușchi) 26
 al treilea molar (dinte) 31
 alar (cartilaj) 39
 albul unghiei 67
 amar (gust) 65
 amfiartroză (articulație) 22
 amigdală linguală 39, 65
 amigdală palatină 31, 39
 amnioblast 79
 ampula canalului deferent 72
 ampula lui Vater 34
 ampulă rectală 37
 anatomia bărbatului 12
 anatomia femeii 13
 anconeu (mușchi) 26
 angular al omoplatului (mușchi) 25, 26
 ansa Henle 70
 antebrăț 20
 antehelix al pavilionului urechii 62
 antidiuretic, hormon 87
 antigen 91
 antrul piloric al stomacului 33
 anus 30, 72, 75
 anus (la femeia însărcinată) 83
 aorta (arteră) 42, 43, 44, 45
 aorta ascendentă (arteră) 46
 aorta descendentă (arteră) 46
 aortică (valvă) 44
 aparatul circulator 42-47
 aparatul circulator, schemă 42
 aparatul digestiv 30-37
 aparatul Golgi 10
 aparatul lacrimal 59
 aparatul locomotor 14-29
 aparatul reproducător feminin 74-77
 aparatul reproducător masculin 72-73

aparatul urinar 68-71
 aparatul urinar, componente 68
 apeductul lui Silvio 55
 apendice vermiform 30, 37
 apofiza coracoidă (omoplat) 20
 apofiza costală (vertebră) 19
 apofiza spinoasă (vertebră) 19
 apofiza transversă (vertebră) 19
 apofiza vertebrală 19
 arahnoidă 55
 arborele bronhial 41
 arborele vascular 42
 arcada dentară superioară 31
 arciforme (artere) 70
 arciforme (vene) 70
 arcul aortic 46
 arcurile branhiiale ale embrionului 80
 areolă 76
 aria cerebrală a limbajului 55
 aria cerebrală auditivă 55
 aria cerebrală frontală 55
 aria cerebrală motorie 55
 aria cerebrală premotorie 55
 aria cerebrală senzitivă 55
 aria cerebrală vizuală 55
 arterele ombilicale 82-83
 arterele principale 46
 arteriole 42
 articulația șoldului 23
 articulația șoldului, situare 12-13, 21
 articulații 22-23
 astragal (os) 16, 17, 21
 atlas (vertebră) 19
 atrioventriculară dreaptă (valvă) 44
 atrioventriculară stângă (valvă) 44
 atriul drept 43, 44, 45
 atriul stâng 43, 44
 auditiv sau vestibulocohlear (perechea VIII de nervi cranieni) 53
 auricular posterior (mușchi) 26, 27
 auricular superior (mușchi) 26
 auzul, mecanismul 63
 axilar (nerv) 57
 axilară (arteră) 46
 axilară (venă) 47
 axilă, situare 12-13
 axis (vertebră) 19
 axon 52
 axon al neuronului motor 24, 52
 azygos (venă) 47

B

bastonașe 60
 bazilică (venă) 47
 bățile cordului 45
 biceps brahial (mușchi) 25, 28
 biceps crural (mușchi) 26
 bila 36
 blastomeri 79
 blastulă 79
 bolul alimentar 30, 33
 brahial anterior (mușchi) 25, 26
 brahiale (vene) 47
 braț 20
 braț, mușchii 28
 braț, situare 12-13
 bronhia principală dreaptă 40, 41
 bronhia principală stângă 40, 41
 bronhii 38, 41

bronhiile lobulare 41
 buccinator (mușchi) 27
 bucofaringe 39
 bulbocavernos (mușchi) 75
 bulbul duodenal 34
 bulbul olfactiv 53, 64
 bulbul pilos 67
 bulbul rahidian 53, 55
 bulbul vestibular 75
 buza inferioară 31
 buza superioară 31

C

calcaneul (os al piciorului) 15, 21
 calciu, absorbția 88
 cale senzitivă 67
 calicele mare al rinichiului 69
 calicele mic al rinichiului 69
 camerele cordului 44
 câmpul vizual 61
 canal al rădăcinii dintelui 31
 canal deferent 72, 73
 canal ejaculator 71, 72
 canal hepatic comun 36
 canal hepatic drept 36
 canal hepatic stâng 36
 canal nazolacrimă 59
 canal pancreatic accesoriu 35
 canal pancreatic principal 34, 35
 canal pancreatic secundar 34
 canale eferente 73
 canale galactofore 76
 canale semicirculare 62
 canalul cistic 36
 canalul cohlear 63
 canalul coledoc 34, 35, 36
 canalul lui Santorini 35
 canalul lui Wirsung 35
 caninul (dinte) 31
 caninul (mușchi) 27
 capilar arterial 46
 capilar sangvin 50
 capilar(e) 42
 capilarele glomerulare 70
 capilarele limfatice 50-51
 capișon cefalic al spermatozoidului 78
 capsula articulară 23
 capsula externă a creierului 54
 capsula internă a creierului 54
 capsula lui Bowman 70
 capsula renală 69
 capsula splinei 49
 capul epididimului 73
 capul spermatozoidului 78
 capul, situare 12-13
 cardia 33
 cardiacă mare (venă) 45
 cardiacă mică (venă) 45
 cardiace anterioare (vene) 45
 carina 40
 carotida comună (arteră) 88
 carotida externă (arteră) 46
 carotida internă (arteră) 46
 carotida primitivă dreaptă (arteră) 46
 carotida primitivă stângă (arteră) 46
 carp, oasele 16, 17, 20
 cartilaj 14
 cartilaj auricular 23

cartilaj cricoid 88
 carunculă lacrimală 59
 casa timpanului 62
 catena AND-ului 11
 cavă inferioară (venă) 36, 42, 43, 44, 47
 cavă superioară (venă) 42, 43, 44, 47
 cavitare amniotică 79
 cavitare bucală 30-31
 cavitare cotiloidă 21
 cavitare glenoidă 20
 cavitare medulară (țesut osos) 14, 15
 cavitare toracică a embrionului 80
 căi biliare 36
 călcâi, situare 12-13
 căldură, receptor de 66
 cecum (intestinul gros) 37
 cefalică (venă) 47
 celula 10-11
 celula alfa (a pancreasului) 89
 celula beta (a pancreasului) 89
 celula lui Schwann 52
 celula-mamă monopotentă 48
 celula olfactivă 64
 celule germinale 78
 celule sangvine 48-49
 celule secretorii ale sucului pancreatic 35
 centrală a retinei (arteră) 60
 centrală a retinei (venă) 60
 centrul de osificare 14
 cerebel 53, 55
 chiasma optică 53, 61
 chimiotaxis 91
 ciclul cardiac 45
 ciclul menstrual 77
 cili olfactivi 64
 ciliar mare al ochiului (mușchi) 59
 ciocan (os) 18, 62-63
 circulația limfatică și sangvină, relația 50
 circulația renală 68
 circulația sângelui, schemă 42
 circumvoluții cerebrale 54
 citoplasma celulei 10
 citoplasma neuronului 52
 citotrofoblast 79
 citozină 11
 claviculă (os) 16, 17, 20
 clitoris 74
 coada embrionului 80
 coada epididimului 73
 coada pancreasului 35
 coada spermatozoidului 78
 coana 39
 coapsă 12-13, 21
 coarde tendinoase 44
 coarde vocale 39, 40
 coarnele măduvei spinării 56
 coaste (os) 16, 17
 coccis (la femeia însărcinată) 83
 coccis (os) 17, 19, 56
 cohlear (nerv) 62, 63
 cohleea 63
 coledoc 34, 35, 36
 coloana lui Bertin 69
 coloana vertebrală (la femeia

însărcinată) 83
coloana vertebrală a embrionului 80
coloana vertebrală, oasele 19
coloana vertebrală, secțiune 56
colon (la femeia însărcinată) 83
colon ascendent 30, 37
colon descendent 30, 37
colon sigmoid 30, 37
colon transvers 30, 37
colul dintelui 31
colul uterin 74, 75
colul uterin (la femeia însărcinată) 83
colul vezical 71
conca auriculară 62
condiloartroză (articulație) 22
conduct anal 30, 37
conduct auditiv extern 62, 63
conduct cervical 74
conduct lacrimal inferior 59
conduct lacrimal superior 59
conductul toracic 51
conjunctiva 58, 60
contractie (inimă) 45
conuri 60
cordoanele lui Billroth 49
cordoanele măduvei spinării 56
cordonul ombilical 82-85
corneea 58, 60
cornet inferior 39
cornet mediu 39
cornet superior 39
cornete nazale 18
coroana dentară 31
coroana radială a ovulului 78
coroide 58, 60
coronariană dreaptă (arteră) 45
coronariană stângă (arteră) 45
corp alb al ovarului 76, 77
corp calos 54
corp cavernos 71-73
corp celular al neuronului 52
corp ciliar 58
corp geniculat lateral 61
corp luteal al ovarului 76, 77
corp mamilar 53
corp spongios 72-73
corp uman 12-13
corp vertebral 19
corpul epididimului 73
corpul stomacului 33
corpul uterului 74
corpul vezicii 71
corpuscul gustativ 65
corpusculii lui Nissl 52
corpusculul lui Krause 66
corpusculul lui Malpighi 49
corpusculul lui Meissner 66
corpusculul lui Ruffini 66
corpusculul lui Vater-Pacini 66
corticala (învelișul) ovarului 76
cortico-suprarenala 89
cot 12-13, 20
coxal (os) 16, 17, 21
craniu 18
craniul embrionului 80
craniul, oasele 18
creierul mare 52-55
creierul, funcțiile 55

creierul, părțile 54
creștere, hormonul 87
cricoid (cartilaj) 32, 40
cricotiroid (ligament) 40
cristalin 58, 61
cromozom 11
crural (nerv) 57
cubital (nerv) 57
cubital anterior (mușchi) 25, 26
cubital posterior (mușchi) 26
cubitală (arteră) 46
cubitus (os) 16, 17, 20
cuboid (picior) 21
cuneiform extern (picior) 21
cuneiform intern (picior) 21
cuneiform mediu (picior) 21
curbura mare a stomacului 33
curbura mică a stomacului 33
cutanat al gâtului (mușchi) 27
cutanat antebrahial lateral (nerv) 57
cutanat sural extern (nerv) 57
cutanat sural intern (nerv) 57
cuticula unui fir de păr 67
cvadriiceps (mușchi) 29
D
degetele mâinii 12-13, 20
degetele piciorului 12-13, 21
degetul mic (os al degetului mic de la mână) 20
deglutiția 32
deglutiția, mecanismul 32
deltoid (mușchi) 25, 26, 28
dendritele neuronului 52
depresor al buzei inferioare 27
depresor al unghiului gurii 27
derm 66
diafiza osului 15
diafragma urogenitală 71
diafragmă și esofag 32
diafragmă și ficat 36
diartrodială (articulație) 22
diartroză (articulație) 22
diastolă 45
digestia 30
digitali palmari comuni (nervi) 57
digitali palmari proprii (nervi) 57
dilatare (inimă) 45
dintat mare (mușchi) 25
dinți 30-31
dinți de lapte 31
dinți permanenți 31
dinți, erupția lor 31
dorsal mare (mușchi) 25, 26
dorsală a piciorului (arteră) 46
drept abdominal (mușchi) 25
drept anterior al coapsei (mușchi) 25
drept extern al ochiului (mușchi) 59
drept inferior al ochiului (mușchi) 59
drept intern al coapsei (mușchi) 26
drept intern al ochiului (mușchi) 59
drept superior al ochiului (mușchi) 59
dulce (gust) 65
duoden 30, 34
duramater 55
durere, receptor 66
E
ectoderm 79
embrion, dezvoltarea 80

emisfera dreaptă a creierului 54
emisfera stângă a creierului 54
enartroză (articulație) 22
encefal 52-53
endoderm 79
endometru 74, 77
endomisium 24
endost al osului 15
endoteliu al unei artere 46
endoteliu al unei vene 47
epicard 44
epidermă 66
epididim 72-73
epifiză inferioară a osului 15
epifiză superioară a osului 15
epiglotă 39, 40, 65
epimisium 24
epiteliu anterior al corneei 60
epiteliu germinativ 76
epiteliu traheal 40
erector al firului de păr (mușchi) 66
eritrocite – v. globulele roșii
erupția dinților 31
esofag 30, 32, 39
esofagian (mușchi) 40
etmoid (os) 18
expirație 38
expulsia la naștere, fazele 85
extensor comun al degetelor (tendon) 28
extensor comun al degetelor mâinii (mușchi) 26
extensor comun al degetelor piciorului (mușchi) 25
extensor lung al degetelor piciorului (tendon) 29
extensor lung al policelui (mușchi) 26, 28
extensor lung al policelui (tendon) 28
extensor propriu al degetului mic de la mână (tendon) 28
extensor propriu al halucelui (mușchi) 29
extensor propriu al indexului (mușchi) 26
extensor propriu al indexului (tendon) 28
extensor scurt al policelui (mușchi) 28
extensor scurt al policelui (tendon) 28
extensori ai degetelor (mușchi) 28
extremitate inferioară, mușchi 29
extremitate inferioară, schelet 21
extremitate superioară, mușchi 29
extremitate superioară, schelet 20
F
facial (perechea VII de nervi cranieni) 53
falanga II (os al degetului de la mână) 20
falanga III (os al degetului de la mână) 20
falange (oase ale mâinii) 16, 17, 20
falange (oase ale piciorului) 21
faringe 30, 38-39
fasciculul His 45
fața, situare 12-13, 18
fecundarea 78-79

femur (os) 16, 17
femural (nerv) 57
femurală (arteră) 46
femurală (venă) 47
femurală profundă (arteră) 46
femurală profundă (venă) 47
femuro-cutanat (nerv) 57
fereastra ovală 63
fereastra rotundă 62, 63
fesă, situare 12-13
fesier mare (mușchi) 26, 29
fesier mediu (mușchi) 25, 26
fetus, dezvoltarea 81-83
fibra musculară 24
fibre musculare ale unei artere 46
ficatul 30, 36
ficatul (la femeia însărcinată) 83
flagel ondulat al spermatozoidului 78
flexor al degetului mic de la mână (mușchi) 28
flexor al policelui (mușchi) 28
flexor comun al degetelor (mușchi) 26
flexori ai degetelor 28
folicul ovarian 76
folicul pilos 66, 67
foliculostimulant (hormon) 87
fonator, organul 40
fosa naviculară 71
fosa nazală 39
fosa subscapulară 20
fosfor, absorbția lui 88
fracturi osoase, tipuri 15
frig, receptor de 66
frontal (mușchi) 25, 27
frontal (os) 16, 18, 39
fundul stomacului 33
fundul uterului 74
fundul vezicii 71
G
gambă 21
gambă, mușchii săi 29
gambă, situare 12-13
ganglioni abdominali 51
ganglioni axilari 51
ganglioni epitrochleari 51
ganglioni inghinali 51
ganglioni limfatici 50-51, 90-91
ganglioni mediastinali 51
ganglioni poplitei 51
ganglioni rahidieni 56
ganglioni simpatici 56
ganglionii gâtului 51
gâtul spermatozoidului 78
gâtul, ganglionii 51
gâtul, situare 12-13
geamăn (mușchi) 26, 29
geamăn, porțiunea externă (mușchi) 26
geamăn, porțiunea internă (mușchi) 26
geană 59
gemeni (frați) 80
gemeni bivitelini 80
gemeni univitelini 80
genitofemural (nerv) 57
genunchi 12-13, 21
genunchi, articulația 23

Celula

Corpul uman

Aparatul locomotor

Aparatul digestiv

Aparatul respirator

Aparatul circulator

Sângele

Limfa

Sistemul nervos

Simțurile

Aparatul urinar

Aparatul reproducător

Reproducerea umană

Sistemul endocrin

Sistemul imunitar

Index alfabetic

- gestația (sarcina) 80-83
glanda lacrimală 59
glanda lui Cowper 71-73
glanda mamară 76
glanda olfactivă 64
glanda sudoripară 66
glanda suprarenală 69
glande 71-73
glandele mucoasei traheale 40
glandele sistemului endocrin 86-89
glandele suburetrale 73
glandele suprarenale 86-89
gleznă, situare 12-13
glicogen 89
globul ocular 58-61
globulele albe 48-49, 91
globulele albe, de la sânge la limfă 50
globulele roșii 48-49
glosofaringian (perechea IX de nervi cranieni) 53
glucagon 89
glucoză 89
gonadotropină (hormon) 87
granulații arahnoide 55
granulocite 91
grăsime, a glandei mamare 76
guanină 11
gura embrionului 80
gura și respirația 38-39
gura, situare 12-13
gură 30-31
gustul, simțul 65
gustul, zona de percepție 65
- H**
haustrele colonului 37
helixul pavilionului auricular 62
hematii – v. globulele roșii
hematopoeză 48-49
hepatică (arteră) 36
hiatus esofagian al diafragmei 32
hilul ovarian 76
hilul renal 69
hilul splenic 49
himen 74, 75
hioid (os) 40, 88
hipermetropie 61
hipoderm 66
hipofaringe 39
hipofiză 53, 86-88
hipoglos (perechea XII de nervi cranieni) 53
hipotalamus 86-88
hormoni 87
humerală (arteră) 46
humerus (os) 15, 16, 20
- I**
ileon 30, 34, 37
iliac (mușchi) 25
iliac (os) 21
iliacă externă (arteră) 46
iliacă externă (venă) 47
iliacă internă (arteră) 46
iliacă internă (venă) 47
iliacă primitivă dreaptă (arteră) 46
iliacă primitivă dreaptă (venă) 47
iliacă primitivă stângă (arteră) 46
iliacă primitivă stângă (venă) 47
iliocostal (mușchi) 26
iliohipogastric (nerv) 57
ilioinghinal (nerv) 57
ilion (os) 16
iliotibial (mușchi) 26
imagini pe retină, proiecția lor 58
incisiv (dinte) 31
incisiv central (dinte) 31
incisiv lateral (dinte) 31
index (os al degetului) 20
inel terminal al spermatozoidului 78
inelar (os al degetului) 20
infraorbital al ochiului (mușchi) 59
infraspinos (mușchi) 26
infundibul 74
inima 42-45
inima (la femeia însărcinată) 83
inima embrionului 80
inima, bătaile 45
inima, irigarea 45
inspirație 38
insulele lui Langerhans 89
insulină 89
intercostali (nervi) 57
interfalangiană distală (articulație) 28
interfalangiană proximală (articulație) 28
interfalangiană, luxație 22
interlobare (artere) 70
interlobare (vene) 70
interlobulare (artere) 70
interlobulare (vene) 70
intermediar (nerv) 53
interosoși dorsali ai mâinii (mușchi) 28
interosoși dorsali ai piciorului (mușchi) 29
interosoși palmari (mușchi) 28
intestinul gros 37
intestinul subțire 30, 34
intestinul subțire (la femeia însărcinată) 83
irigarea inimii 45
iris 58, 59
ischion (os) 16, 21
istmul uterin 74
- Î**
încheietura mâinii, situare 12-13
învelișurile pielii 66
învelișurile retinei 60
- J**
jejun 30, 34
jugulară anterioară (venă) 47
jugulară externă (venă) 47
jugulară internă (venă) 47, 48
- L**
labia mare 71, 74-75
labia mare (la femeia însărcinată) 83
labia mică 71, 74-75
labia mică (la femeia însărcinată) 83
labirintul 62, 63
labirintul membranos 63
labirintul posterior 62
lac de sânge matern 82
lacrimal (os) 18
lamă unghială 67
lamină proprie a unei artere 46
laringe 38, 40
laringofaringe 39
lentile, pentru corecția defectelor de vedere 61
leucocite – v. globulele albe
lichid cefalorahidian 55
lienală sau splenică (venă) 47
ligamente 23
ligamentul rotund al ficatului 36
ligamentul utero-ovarian 74
limba 30-31, 39, 65
limba și simțul gustului 65
limfa 50-51
limfocit 91
lizozom 10
lobul caudat 36
lobul drept al ficatului 36
lobul inferior al plămânului drept 41
lobul inferior al plămânului stâng 41
lobul mediu al plămânului drept 41
lobul pătrat 36
lobul stâng al ficatului 36
lobul superior al plămânului drept 41
lobul superior al plămânului stâng 41
lobuli testiculari 73
lumbricali (mușchi) 28
lumen traheal 40
lunula 67
luteinizant (hormon) 87
luxația șoldului 22
luxații, tipuri de 22
- M**
macula lutea (pata galbenă) 58
malar (os) 16, 17, 18
mamela 76
mamela (la femeia însărcinată) 83
mamela, situare 13
mamelon 76
mamelon, situare 13
mâna 20
mâna, mușchii ei 28
mâna, părțile ei 20
mâna, situare 12-13
mandibula 16, 17, 18
mare (os al degetului) 20
marginală dreaptă (arteră) 45
maseter (mușchi) 27
matrice osoasă 14
maxilar inferior (nerv) 53
maxilar inferior (os) 16, 17, 18
maxilar inferior la embrion 80
maxilar superior (nerv) 53
maxilar superior (os) 16, 18, 39
măduva firului de păr 67
măduva osoasă 14, 49
măduva spinării 52, 53, 55, 56
mărul lui Adam 40
median (nerv) 57
mediană a cotului (venă) 47
mediastin 43
medius (os al degetului) 20
medulara renală 69
medulară ovariană 76
medulo-suprarenala 89
melanocitostimulator (hormon) 87
melc (al auzului) 62, 63
membrana bazală a unei artere 46
membrana bazală a unei vene 47
membrana celulară 10
membrana citoplasmatică 10
membrana elastică externă a unei artere 46
membrana elastică internă a unei artere 46
membrana lui Bowman 60
membrana lui Descemet 60
membrana lui Reissner 63
membrana nucleară (a celulei) 10
membrana olfactivă 64
membrana pelucidă a ovulului 78
membrana sinovială 23
membrana tectoria a melcului 63
membrana tiroidiană 88
membrana vitelină a ovulului 78
meninge 55, 56
meniscuri 23
menstruație 77
menton, situare 12-13
mentonier inferior (mușchi) 27
metacarpie (oase) 20
metacarpul, oasele 20
metatars (picior) 21
mezenterică inferioară (arteră) 46
mezenterică inferioară (venă) 47
mezenterică superioară (arteră) 46
mezenterică superioară (venă) 47
microfilamente (ale celulei) 10
microtubuli 10
microvilozități (ale celulei) 10-11
miocard 44
miofibrila 24
miometru 74, 82
miopie 61
miozină 24
mirosul, simțul 64
mirtiform (mușchi) 27
mișcările intestinale 34
mitochondrie 10
mitrală (valvă) 44
molar (dinte) 31
monocite 91
morula 79
mucoasa bucală 31
muntele lui Venus 74
musculocutanat (nerv) 57
musculocutanat al gambei (nerv) 57
mușchi 24-29
mușchi faciali 27
mușchi masticatori 27
mușchi, actul reflex sub acțiunea unui stimul 67
mușchi, forma lor 24
mușchi, structura lor 24
- N**
nas, respirație 38-39
nas, situare 12-13
naștere 84-85
navicular (picior) 21
nazal (os) 16, 18, 39
nazal inferior (cartilaj) 39
nazal superior (cartilaj) 39
nazofaringe 39
nefron 70
nerv optic 58-61
neurohipofiză 86, 87
neuron comunicant 67
neuron motor 67
neuron senzitiv 67
neuron, structura 52
neuron, tipuri de 52
nicovala (os) 18, 62-63

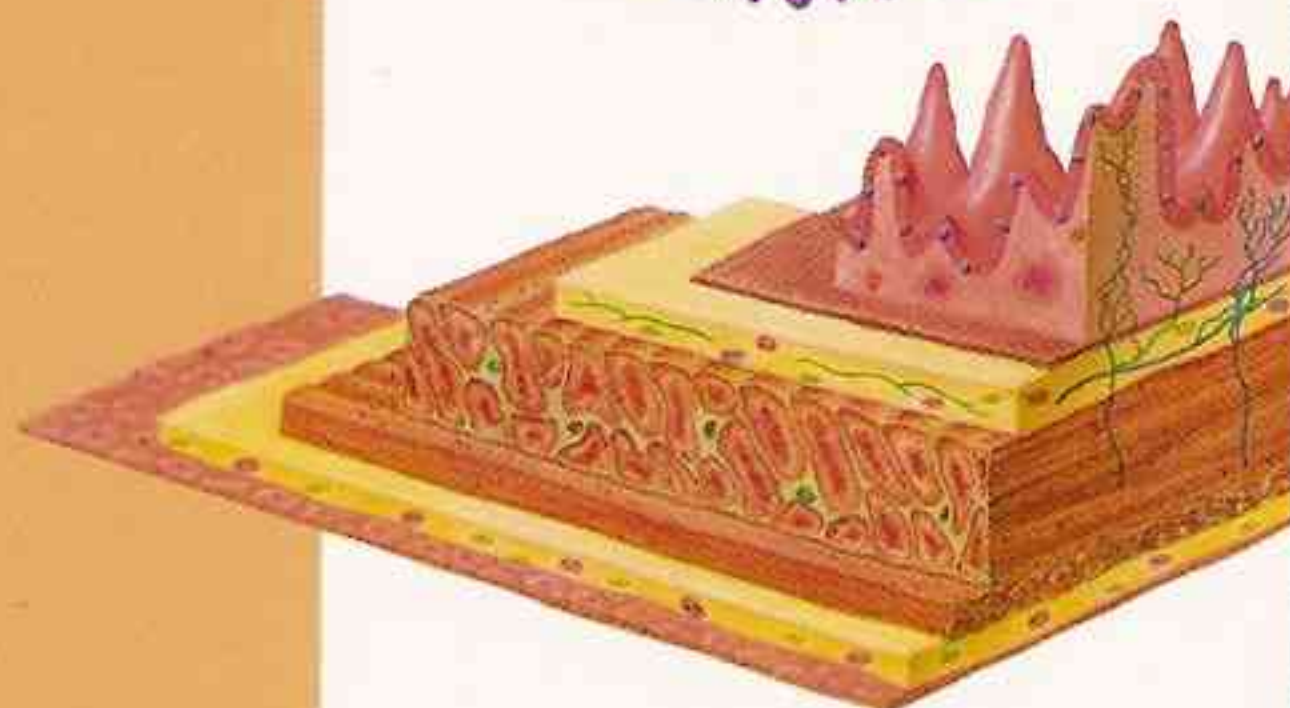
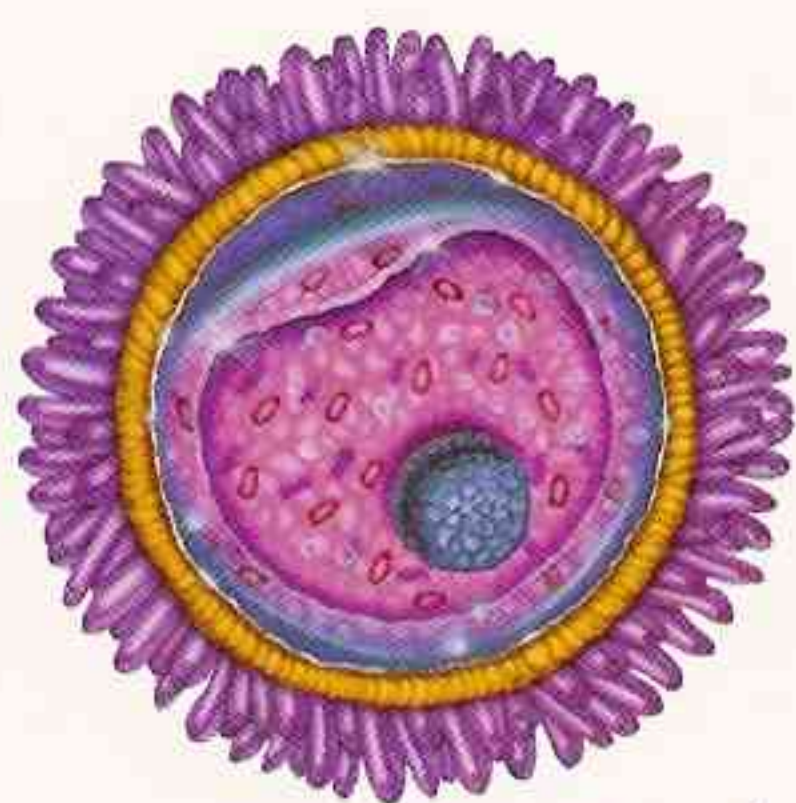
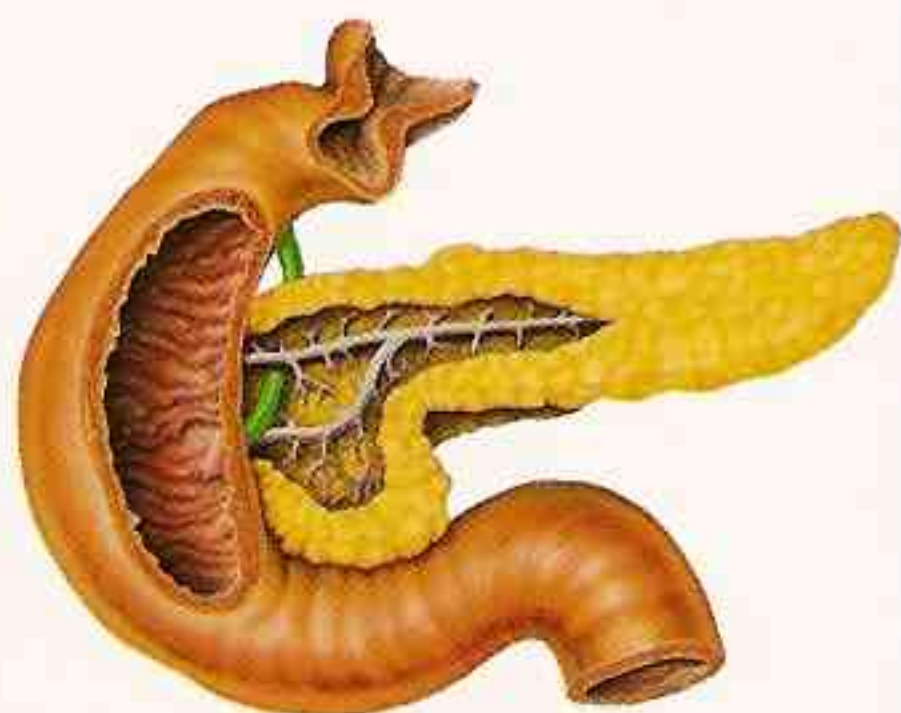
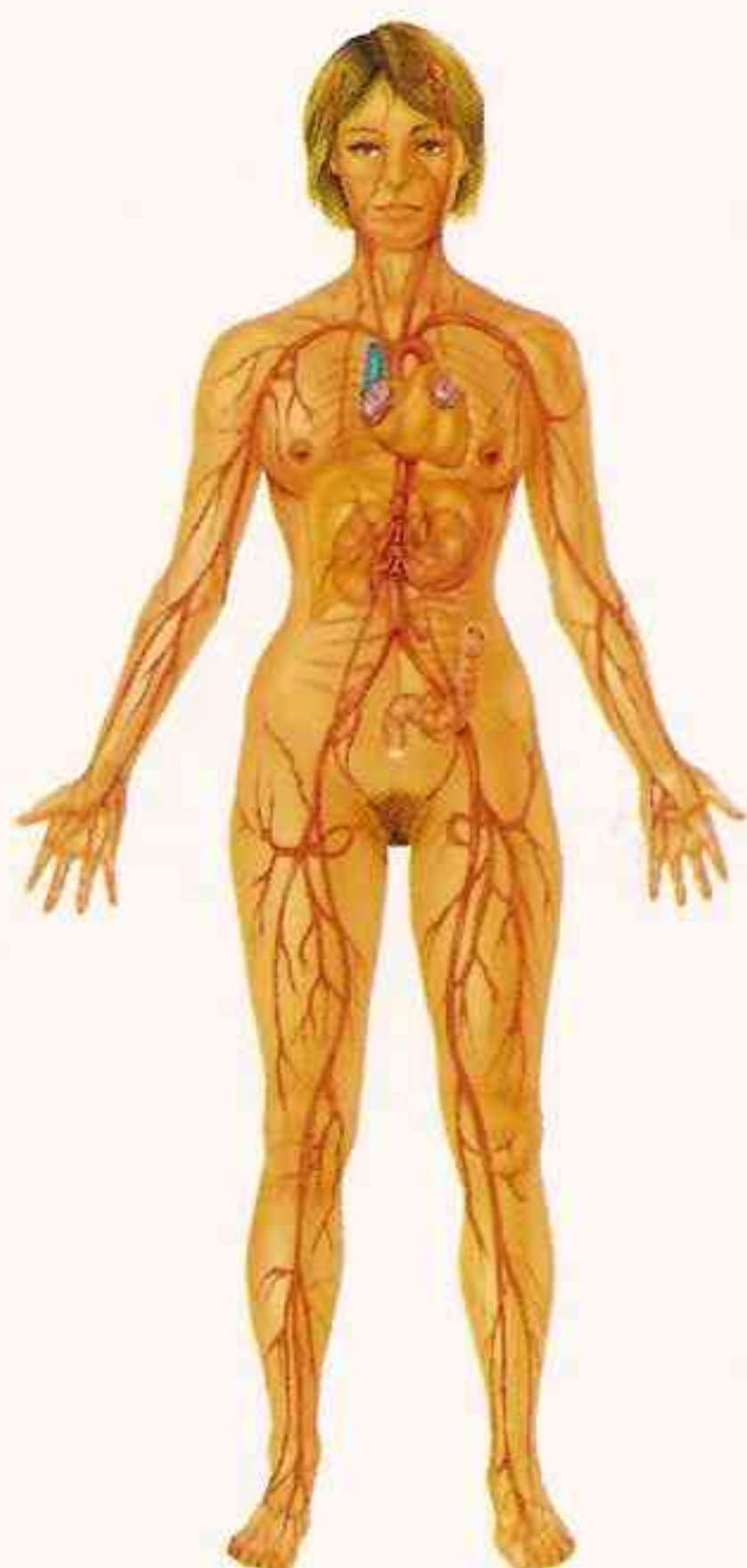

- nodul atrioventricular 45
 nodul Ranvier al neuronului 52
 nodul sinusal 45
 nucleolul celulei 10-11
 nucleul caudat 54
 nucleul celulei 10-11
 nucleul lenticular al creierului 54
 nucleul neuronului 52
 nucleul ovulului 78
 nucleul palid al creierului 54
 nutritivă (arteră) 14, 15
O
 oase compacte 14, 15, 49
 oase late 15
 oase scurte 15
 oase spongioase 14, 15, 49
 oase, formarea și creșterea 14
 oase, fracturile lor 15
 oase, funcția lor 15
 oase, tipuri 15
 oblic inferior al ochiului (mușchi) 59
 oblic mare abdominal (mușchi) 25, 26
 oblic mic abdominal (mușchi) 26
 oblic superior al ochiului (mușchi) 59
 obraji, situate 12-13
 obturator (nerv) 57
 occipital (mușchi) 26, 27
 occipital (os) 17, 18
 ochiul la embrion 80
 ochiul, părțile lui 58-60
 ochiul, situate 12-13
 oculomotor comun (perechea III de nervi cranieni) 53
 oculomotor comun al ochiului (mușchi) 59
 oculomotor extern (perechea VI de nervi cranieni) 53
 oftalmic (nerv) 53
 olfactiv (perechea I de nervi cranieni) 53, 64
 ombilicală (venă) 82-83
 ombilicul, situate 12-13
 omoplatul (os) 16, 17, 20
 opozant al degetului mic de la mână (mușchi) 28
 opozant al policelui (mușchi) 28
 optic (perechea II de nervi cranieni) 53
 orbicular al buzelor (mușchi) 25, 27
 orbicular al pleoapelor (mușchi) 27, 59
 organele aparatului genital feminin 74
 organele genitale feminine, situate 13, 74
 organele genitale masculine 72
 organite celulare 10
 organul lui Corti 63
 organul vorbirii 40
 orificiul ejaculator 73
 orificiul extern al uretrei 74
 orificiul extern al uterului 74
 orificiul intern al uterului 74
 orificiul Monro 55
 orificiul rădăcinii dintelui 31
 orificiul vaginal 74
 orofaringe 39
 os alveolar 31
 oscioarele urechii medii 18, 63-64
 osteoblast 14
 osteoclast 14
 osul cu cârlig (os) 20
 ovariană (arteră) 46
 ovariană (venă) 47
 ovarul 74-77, 79, 86-87
 ovocitul primar 77
 ovoplasma ovulului 78
 ovulația 76-79
 ovulul 76-79
 oxitocina (hormon) 87
P
 palatul dur 31
 palatul moale 31
 palma, situate 12-13
 palmar mare (mușchi) 25
 palmar mic (mușchi) 25
 pancreas 35, 86-89
 pancreas (la femeia însărcinată) 83
 pancreas, capul său 35
 pancreas, coada sa 35
 pancreas, corpul său 35
 pancreas, în digestie 30
 pântec matern și dezvoltarea fătului 82-83
 papila mare duodenală 34, 35
 papila mică duodenală 34, 35
 papilar anterior (mușchi) 44
 papilă dermică 66
 papilă optică 58
 papile caliciforme 65
 papile filiforme 65
 papile fungiforme 65
 papile gustative 65
 parathormonul (hormon) 88
 paratiroid (hormon) 88
 paratiroidele 86-88
 parietal (os) 15, 16, 17, 18
 pata galbenă, a ochiului 58
 pavilionul auricular 62
 păr pubian 72
 părțile corpului uman 12-13
 părul 66, 67
 părul, situate 12-13
 pectineu (mușchi) 25
 pectoral mare (mușchi) 25
 pedios (mușchi) 29
 pelvis renal 69
 pelvis, situate 12-13
 penis 72-73
 penis, situate 12
 pepsină 33
 peretele posterior al faringelui 31
 peretele posterior al traheii 40
 peretele vaginal 75
 pericard 43
 periferici (nervi) 52
 perimetru 74
 permisium 24
 perineal transvers (mușchi) 75
 perineu 74
 perioada fertilă (a femeii) 77
 periost 14, 15
 periostică (arteră) 15
 peritoneu 71, 72
 peroneu (os) 16, 17
 peronier anterior (mușchi) 25
 peronier comun (nerv) 57
 peronier lateral lung (mușchi) 25, 26
 peronier lateral lung (tendon) 29
 peronier lateral scurt (mușchi) 25, 26
 peronier lateral scurt (tendon) 29
 peronier profund (nerv) 57
 peronier superficial (nerv) 57
 peronieră (arteră) 46
 piamater 55
 picior 12-13, 21
 picior, mușchii săi 29
 picior, părțile sale 21
 piele 66
 pilierii (stâlpii) vâului palatin 31
 pilor 33
 piramida nazală, oase și cartilaje 39
 piramidal (os) 20
 piramidal al nasului (mușchi) 27
 piramidele lui Malpighi 69
 pisiform (os) 20
 placa corială 82
 placa deciduă a placentei 82
 placa olfactivă 39
 placa terminală motorie a neuronului 52
 placenta 82-83
 plachete 48-49
 plantar subțire (mușchi) 26
 plasma sangvină 48
 plămâni 38, 41
 pleoapa inferioară 59, 60
 pleoapa superioară 59, 60
 plex brahial 56, 57
 plex cervical 56, 57
 plex lombar 56
 plex rușinos 56
 plex sacru 56
 pliu submamar 76
 pliul cefalic al embrionului 80
 pliurile gastrice ale stomacului 33
 pliurile mucoasei veziculei biliare 36
 police, situate 12-13
 poplitee (arteră) 46
 poplitee (venă) 47
 portă (venă) 36, 47
 porțiunea ascendentă a duodenului 34
 porțiunea descendentă a duodenului 34
 porțiunea orizontală inferioară a duodenului 34
 porțiunea orizontală superioară a duodenului 34
 premolar (dinte) 31
 prepuț 72-73
 presbiție sau vederea obosită 61
 presiune, receptor 66
 prezentațiile fetale 84
 primul molar (dinte) 31
 primul premolar (dinte) 31
 primul radial extern (mușchi) 26
 procesul nașterii 85
 prolactina (hormon) 87
 prostata 71-73
 protuberanța encefalului 53
 psoas mare (mușchi) 25
 pubis 12-13, 16
 pulmonara dreaptă (arteră) 43
 pulmonara stângă (arteră) 43
 pulmonară (arteră) 42
 pulmonară (valvă) 44
 pulmonare (vene) 42, 43
 pulmonare drepte (vene) 43
 pulmonare stângi (vene) 43, 44
 pulpa albă a splinei 49
 pulpa roșie a splinei 49
 punctul lacrimal 59
 puntea lui Varolio 53
 pupila 58, 59
 putamen 54
R
 radial extern (mușchi) 25
 radială (arteră) 46
 radiație optică 61
 radiațiile lui Gratiolet 61
 radius (os) 16, 17, 20
 rahidian (nerv) 56
 rampa timpanică a melcului 63
 rampa vestibulară a melcului 63
 rădăcina dintelui 31
 rădăcini cervicale 53
 rădăcini rahidiene 56
 receptor neuronal 52
 receptori senzoriali 66
 rect 30, 37, 72, 75
 rect (la femeia însărcinată) 83
 renală (arteră) 46, 70
 renală (venă) 47, 70
 renală dreaptă (arteră) 69
 renală dreaptă (venă) 69
 renală stângă (arteră) 69
 renală stângă (venă) 69
 reproducerea umană 78-85
 respirația, mecanismul 38
 reticul endoplasmatic neted 10
 reticul endoplasmatic rugos 10
 retina 58, 60
 retina, imagini pe ea 56
 rețeaua Purkinje 45
 rețeaua testiculară 73
 ribozom 10
 ridicător al anusului (mușchi) 75
 ridicător al pleoapei superioare (mușchi) 59
 ridicător comun al aripii nasului și al buzei superioare (mușchi) 27
 ridicător propriu al buzei superioare (mușchi) 27
 rinichi 68
 rinichi drept 69
 rinichi stâng 69
 rinichi, secțiune 69
 rinichi, vascularizația lui 70
 rinofaringe 39
 rizorius al lui Santorini (mușchi) 25, 27
 romboid (mușchi) 28
 romboid mare (mușchi) 26
 rotula (os) 16
 rotund mare (mușchi) 26
 rotund pronator (mușchi) 25
 rupturi de os 15
 rușinos (nerv) 57
S
 sac lacrimal 59
 sac vitelin 79-80
 sacrum (os) 16, 17, 19, 56
 safen (nerv) 57
 safenă (venă) 47

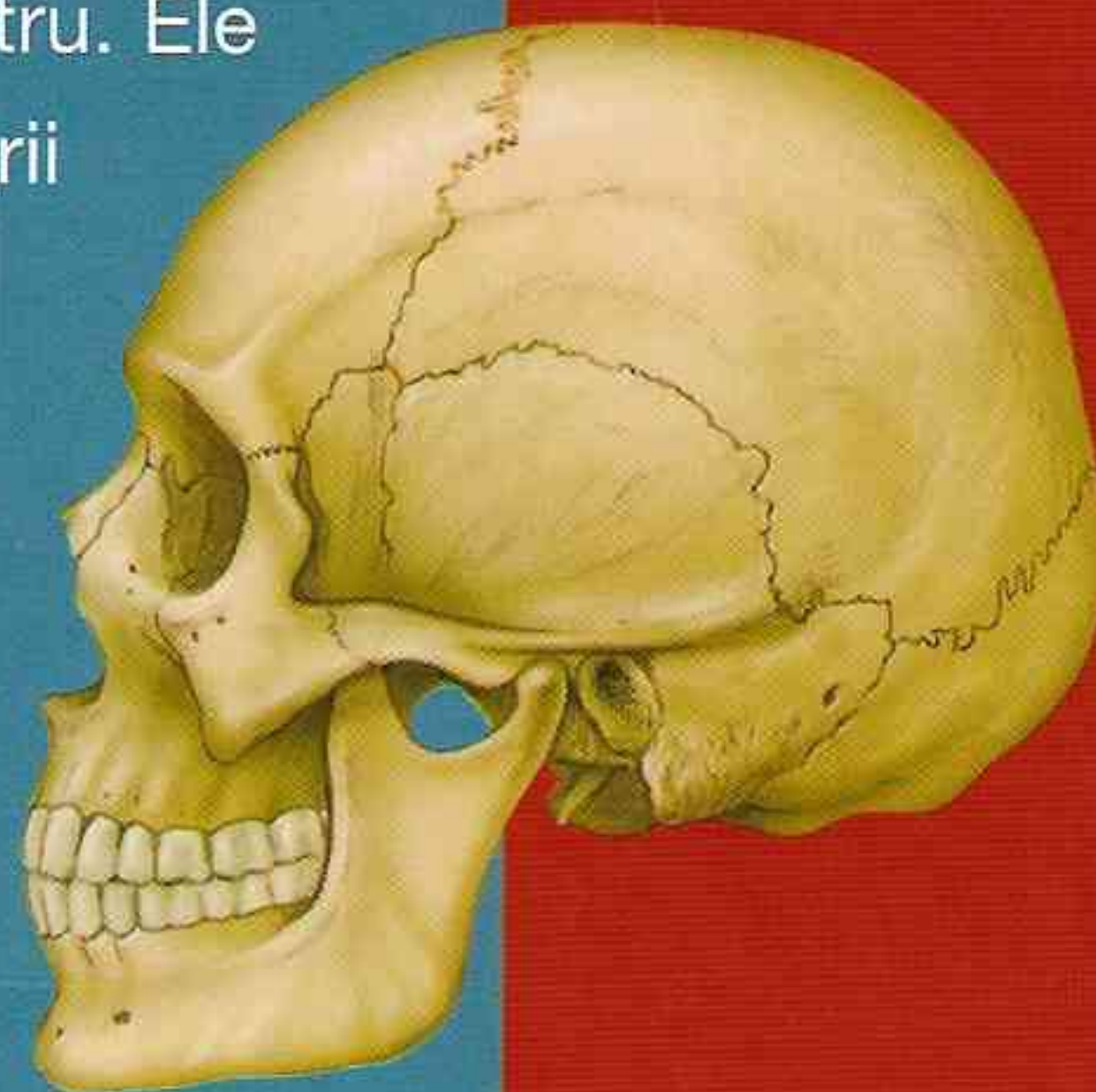
- safenă internă (venă) 47
 sânge 48-49
 sarcină 80-83
 sarcomeri 24
 sartorius (mușchi) 25, 29
 sărat (gust) 65
 scafoid (os al degetului) 20
 scapula (os) 16, 17, 20
 scărița (os) 18, 62-63
 scheletul uman 16-17
 scheletul uman, simetria 17
 sciatic mare (nerv) 57
 sciatic popliteu extern (nerv) 57
 sciatic popliteu intern (nerv) 57
 sclerotică 58, 59, 60
 scoarța (învelișul) unui fir de păr 67
 scoarța cerebrală 54, 61
 scrot 72-73
 scrot, situare 12
 segmentare (artere) 70
 segmentare (vene) 70
 semilunar (os) 20
 semimembranos (mușchi) 26
 semispinos al capului (mușchi) 27
 semitendinos (mușchi) 26
 septul interventricular 44, 45
 septul nazal, cartilajul 39
 septul placentei 82
 sfenoid (os) 16, 18, 39
 sfenoid al ochiului (mușchi) 59
 sfincter anal extern 37
 sfincter anal intern 37
 sfincter esofagian inferior 32
 sfincter esofagian superior 32
 sigmoide (valve) 44
 simfiză pubiană 72
 simțurile 58-67
 sinartroză (articulație) 22
 sinus etmoid 39
 sinus frontal 39
 sinus lactifer 76
 sinus maxilar 39
 sinus renal 69
 sinus sfenoid 39, 86
 sinusuri paranazale 39
 sinusuri venoase 49
 sistemul endocrin 86-89
 sistemul imunitar 90-91
 sistemul limfatic 50-51
 sistemul muscular 24-29
 sistemul nervos 52-57
 sistemul nervos autonom sau vegetativ 52
 sistemul nervos periferic 57
 sistemul nervos, componentele 52
 sistemul osos 14-21
 sistola atrială 45
 sistola ventriculară 45
 situare 12-13
 solear (mușchi) 25, 26, 29
 somatotropină (hormon) 87
 spate, situare 12-13
 spațiu epidural 55, 56
 spațiu subarahnoid 55
 spațiu subdural 55
 spațiul lui Bowman 70
 spermatozoid 78-79
 spinal (perechea XI de nervi cranieni) 53
 splenică (arteră) 49
 splenică (venă) 47, 49
 spleniu al capului (mușchi) 26, 27
 splină 49, 90
 sprânceană 59
 sprâncenos (mușchi) 25
 stern (os) 16
 sternocleidomastoidian (mușchi) 25, 26, 27
 stimul dureros 67
 stomac 30, 33
 stomac (la femeia însărcinată) 83
 stromă 76
 subclavie dreaptă (arteră) 46
 subclavie dreaptă (venă) 47
 subclavie stângă (arteră) 46
 subclavie stângă (venă) 47
 substanța albă a măduvei 56
 substanța cenușie a măduvei 56
 substanța osteoidă 14
 substanța proprie a corneei 60
 substanță albă 54
 sucul gastric 30, 33
 supinator lung (mușchi) 25
 supinator scurt (mușchi) 25
 suprahepatică (venă) 47
 suprarenale – v. glandele suprarenale
Ș
 șanțul lateral al lui Sylvius 54
 șaua turcească 86
T
 tactil (simț) 66-67
 tactil, receptor 66
 talamusul cerebral 54
 tars (picior) 21
 teacă de mielină a neuronului 52
 temperatură bazală 77
 temporal (mușchi) 25, 27
 temporal (os) 16, 17, 18, 62
 tendonul lui Achile (mușchi) 26, 29
 tenia (intestinul gros) 37
 tensor al fasciei late (mușchi) 25, 26
 terminație nervoasă a neuronului 52
 testicul 72-73, 86-87
 testiculară (arteră) 46
 testiculară (venă) 47
 tibia (os) 16, 17
 tibia, situare 12-13
 tibial anterior (mușchi) 25
 tibial anterior (nerv) 57
 tibial anterior (tendon) 29
 tibial intern (nerv) 57
 tibială anterioară (arteră) 46
 tibială anterioară (venă) 47
 tibială posterioară (arteră) 46
 timină 11
 timpan 62-63
 timus 90-91
 tirohoidian (ligament) 40
 tiroidă (glandă) 86-88
 tiroidian (cartilaj) 32, 40
 tiroidian (hormon) 88
 tirotropină (hormon) 87
 tiroxină (hormon) 88
 torace, situare 12-13
 toracică internă (venă) 47
 trabeculare (artere) 49
 trabeculare (vene) 49
 trabecule osoase 14, 49
 trabeculele splinei 49
 tract olfactiv 53
 tract optic 61
 tracturi internodale 45
 traheale (cartilaje) 40
 traheea 38, 40, 88
 transversal al nasului (mușchi) 27
 trapez (mușchi) 25, 26, 27
 trapez (os al degetului) 20
 trapezoid (os al degetului) 20
 triceps brahial (mușchi) 25, 26, 28
 tricupidă (valvă) 44
 trigemen (perechea V de nervi cranieni) 53
 trigon 71
 triiodotironină (hormon) 88
 trohlear sau patetic (perechea IV de nervi cranieni) 53
 trohleartroză (articulație) 22
 trombocite – v. plachete
 trompa lui Eustachio 62
 trompa lui Falopio 74-75, 79
 trunchi al arterei pulmonare 43
 trunchi arterial brahiocefalic 46
 trunchi celiac 46
 trunchi encefalic 53
 trunchi venos brahiocefalic stâng 47
 trunchi venos brahiocefalic drept 47
 tub colector al nefronului 70
 tubercul mamilar 53
 tubercul posterior (vertebră) 19
 tuberculii lui Montgomery 76
 tubuli seminiferi 73
 tunica adventice a unei artere 46
 tunica adventice a unei vene 47
 tunica albuginee 73
 tunica intimă a unei artere 46
 tunica intimă a unei vene 47
 tunica medie a unei artere 46
 tunica medie a unei vene 47
 tunica mucoasă a stomacului 33
 tunica mucoasă a vezicii 71
 tunica musculară 71
 tunica musculară a stomacului 33
 tunica seroasă a stomacului 33
 tunica submucoasă a stomacului 33
Ț
 țesut adipos 66
 țesut osos 14
 țesut osos compact 14, 15
 țesut osos spongios 14, 15
U
 umăr, articulația 23
 umăr, luxația 22
 umăr, situare 12-13
 umoarea apoasă 58, 60
 umoarea vitroasă 58
 unghia, părțile 67
 unirea ovulului cu spermatozoidul 78
 ureche rudimentară la embrion 80
 urechea 12-13, 62
 urechea medie, oscioarele ei 18
 urechea, părțile ei 61, 62-63
 ureter 75
 ureter drept 69
 ureter stâng 69
 ureter, secțiune 68
 uretere 69
 uretră 68, 71, 72-73, 75
 uretră (la femeia însărcinată) 83
 uretră feminină 71
 uretră masculină 71
 uter 74-75, 77-79
 uter (la femeia însărcinată) 83
 utriculă prostatică 73
 uvulă 31
V
 vaccinare 91
 vacuole (la celulă) 10
 vag (perechea X de nervi cranieni) 53
 vagin 71, 74-79
 vagin (la femeia însărcinată) 83
 valvă venoasă, schemă 47
 valve cardiace 44-45
 valve rectale 37
 valvulă ileocecală 37
 vârsta de erupție a dinților 31
 vas sangvin (țesut osos) 14
 vascularizația osoasă 15
 vase limfatice 50-51
 vase sangvine ale rinichiului 69
 vase sangvine ovariene 76
 vasopresină (hormon) 87
 vast extern (mușchi) 25, 26
 vast intern (mușchi) 25
 văzul (simț) 58-61
 vederea 61
 vederea, defectele ei 61
 vena, secțiune 47
 venă hepatică stângă 36
 vene 42-43, 47
 vene principale 47
 ventricul drept 43, 44, 45
 ventricul stâng 43, 44, 45
 ventriculi cerebrali 55
 ventriculii lui Morgagni 40
 venule 42
 vertebre cervicale 19, 56
 vertebre lombare 19, 56
 vertebre sacrale 19, 56
 vertebre, situare 16, 17
 vestibul al labirintului 63
 vestibul al vulvei 75
 vestibul nazal 39
 vestibular (nerv) 62
 vezica biliară 30, 36
 vezica seminală 71-72
 vezica urinară 68, 71, 72-73, 75
 vezica urinară (la femeia însărcinată) 83
 vilozități coriale 82
 vomer (os) 18
 vulvă 74
Z
 zigomatic (os) 16, 18
 zigomatic mare (mușchi) 27
 zigomatic mic (mușchi) 27
 zigot 79
 zona inghinală, situare 12-13
 zona nucală (ceafa), situare 12-13
 zona polară a ovulului 78

atlas de anatomie

Această lucrare, ușor de consultat, este în același timp o carte de studiu și una de referință. Conține informațiile de bază, indispensabile pentru înțelegerea anatomiei corpului uman. Ilustrații numeroase, clare și precise, descriu organizarea corpului nostru. Ele sunt însoțite de comentarii asupra modului lor de funcționare: fiziologia. O introducere conținând cunoștințe generale despre corpul uman și un index detaliat facilitează consultarea acestei cărți.

ISBN 973-8459-27-3

6 422 600 000 718

STEUA NORDULUI

LIBRIS
30.00